

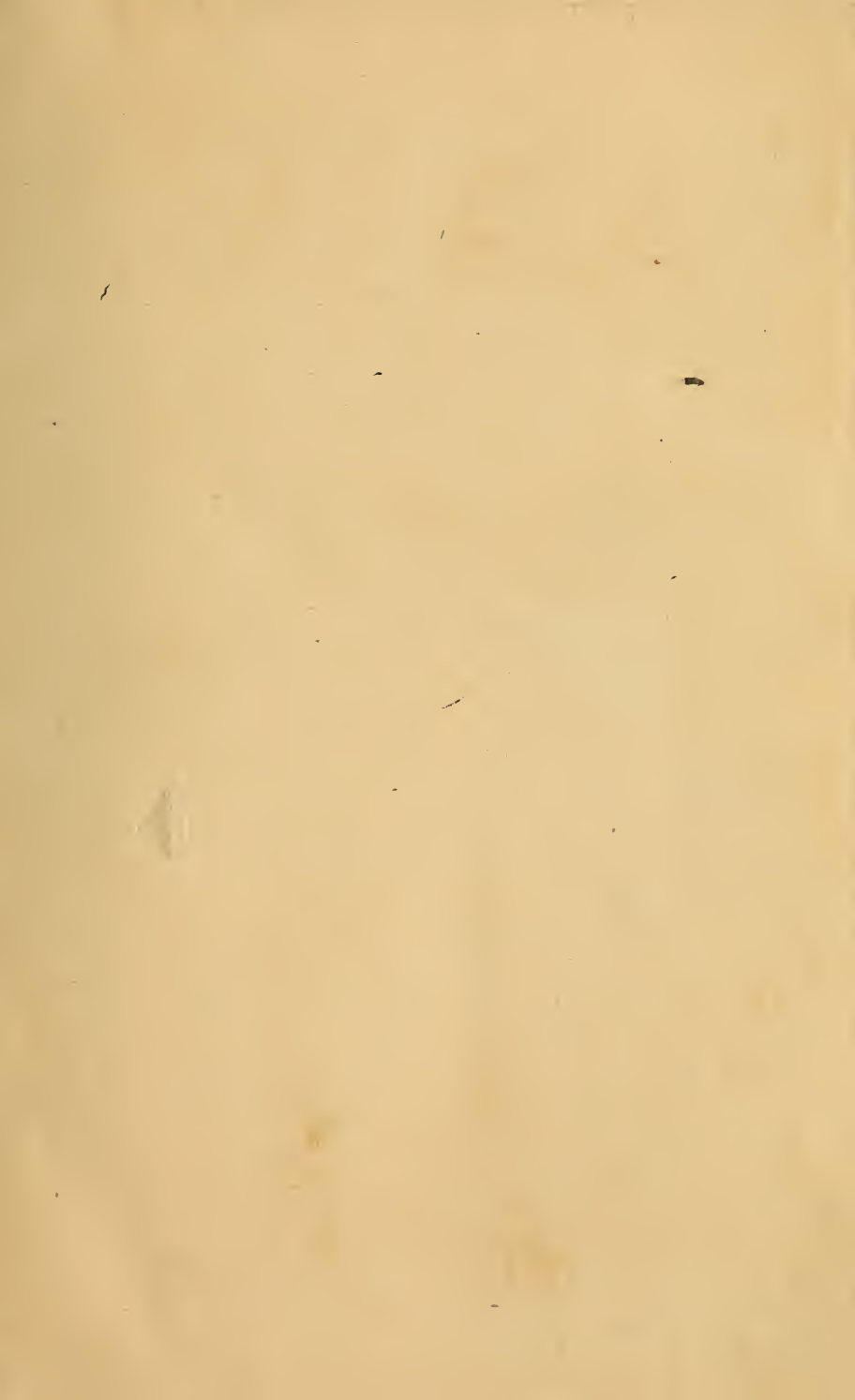
OREGON OCH WASHINGTON.

LIBRARY OF CONGRESS.

Chap. F. 881 Copyright No.

Shelf. S. 26

UNITED STATES OF AMERICA.

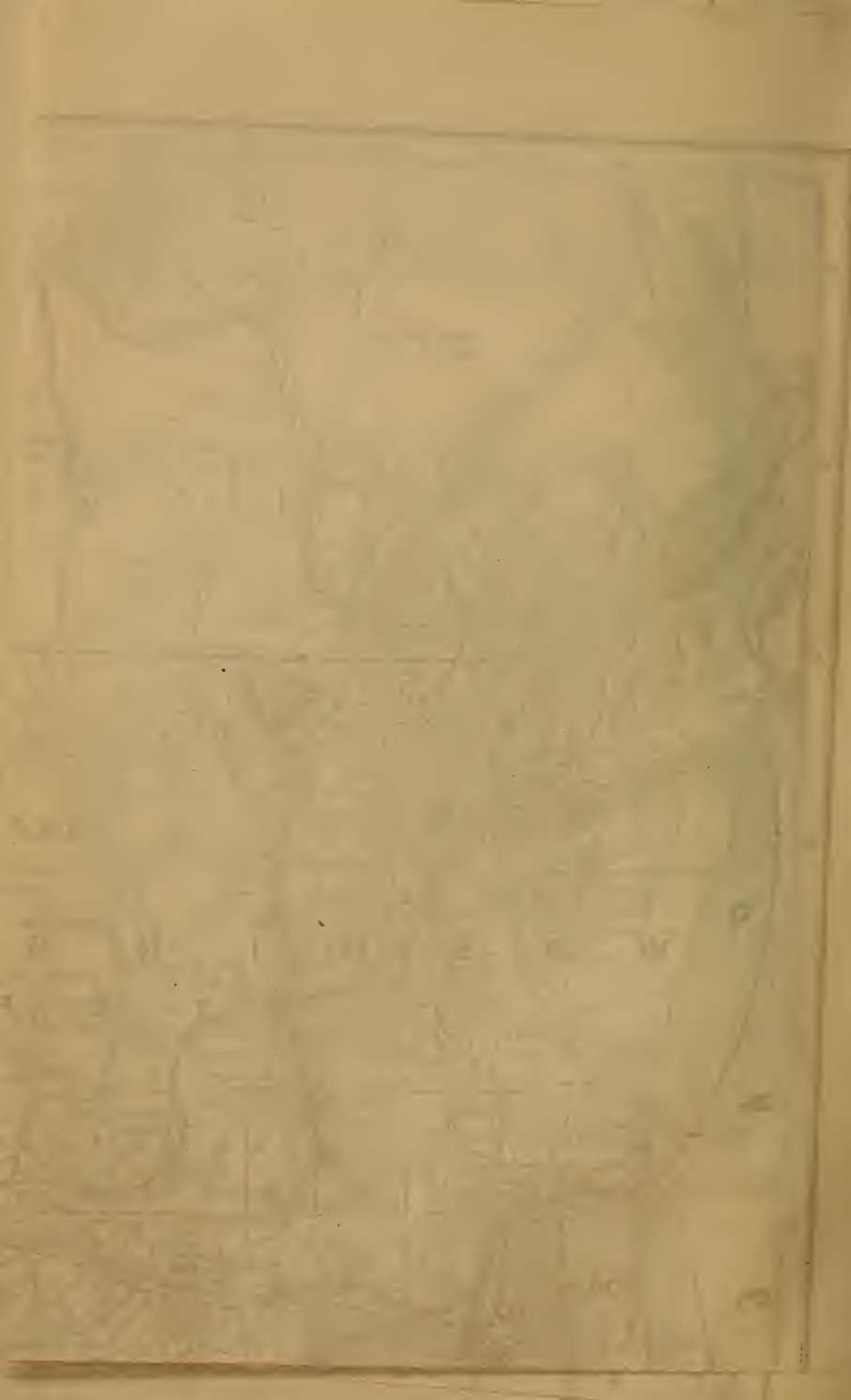
MAP OF THE Pacific Northwest

SPECIALLY PREPARED FOR
LEWIS & DRYDEN'S
OFFICIAL RAILWAY GUIDE

PUBLISHED MONTHLY AT PORTLAND, ORE.
200 PAGES. SINGLE COPIES, 25c.

BATHURST, NORTHROP & CO., ARTHOGRAPHIC WORKS, BUFFALO, N. Y.

MOUNT HOOD, OREGON—See sid. 83.

OREGON OCH WASHINGTON.

DESSA STATERS HISTORIA, NATUR,

RESURSER, FOLKLIF M. M.

SAMT DERAS

SKANDINAVISKA INBYGGARE.

EN HANDBOK

FÖR

DEM, SOM ÖNSKA KÄNNEDOM OM NORDVESTKUSTENS FÖRHÅLLANDEN.

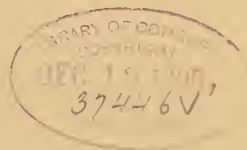
AF ERNST SKARSTEDT.

MED EN KARTA, ETT 70-TAL PORTRÄTTER OCH 50 ANDRA ILLUSTRATIONER.

PRIS \$2.50 BUNDEN.

PORTLAND, OREGON,
BROSTRÖM & SKARSTEDTS FÖRLAG,
P. O. Box 727.

1890.

Copyright 1890.

F881
.526

PORTLAND, OREGON,
F. W. BALTES & COMPANY, PRINTERS
1890.

Rc-406

FÖRORD.

På senare tider har den del af Amerikas nordvestkust, som omfattar staterna Oregon och Washington, ådragit sig en viss uppmärksamhet i öststaterna. Derom vitta bl. a. de talrika skrivelser, som dagligen inkomma dels till invandringsbyrån i Portland, dels till tidningar och enskilda personer, med förfrågningar rörande ställningen derute. En önskar veta, hur jordmånen är beskaffad; en annan, hvad slags klimat man har; en tredje, om fiske lönar sig; en fjerde, hvad priset är på byggnadsvirke, o. s. v. i oändlighet. Då äfven många skandinaver befinna sig bland de "undrande och spörjande", och det är alldeles omöjligt för dem att af en eller annan tidningskorrespondens eller af privatbref från personer med ofta himmelsvidt olika uppfattning af samma sak erhålla en tillfredsställande inblick i nordvestkustens förhållanden, torde efterföljande skildringar derifrån, opartiskt behandlande så väl de mörka som de ljusa sidorna, ej med ovilja mottagas.

Det är nog samt bekant, att en mängd enskilda s. k. invandringsbyråer i Oregon och Washington ha, i likhet med de jernvägsbolag, som kontrollera Stilla hafs-banorna, utgifvit en rikhaltig litteratur med syfte att bekantgöra förhållandena på Stilla hafs-kusten, äfvensom att dessa litteratur-alster i allmänhet kunna erhållas af hvem som helst för intet. Men utom det, att de till största delen äro skrifna på engelska, hvilket språk ganska många af de skandinaver, som önska kännedom om de nämnda staterna, ej förstå, äro de nästan utan undantag affattade i en anda, hvars ensidiga aktgifvande på de ljusa sidorna väcker misstankar rörande egentliga syftet med skrifternas tillkomst och åtminstone icke stärker tilliten till de meddelade uppgifterna.

Det är därför en bok sådan som den föreliggande — den första i sitt slag, som utgifvits på skandinaviskt språk och af person, som studerat landet och dess beskaffenhet annorledes än med turistens ytliga eller landspekulantens skefva blick — ansetts både önskvärd och behöflig. Men boken är afsedd att vara mer än en vanlig torr landbeskrifning. Den söker äfven framställa bilder ur lifvet här på kusten, att meddela landets historia och i all synnerhet lemna upplysningar om vårt nordiska folk, hur det trifes och hvad det uträttat med hänsyn till landets odling. I anledning häraf har boken blifvit delad i tre afdelningar: en beskrifvande, en historisk och en öfvervägande biografisk. För att höja värdet af den *första*, har vid dess författande följts den regeln: att genom inflickande af små tilldragelser, episoder o. d. göra den annars nödvändigtvis torra beskrifningen af natur- och andra förhållanden

mindre tröttande och enförmig. Den *andra* afdelningen meddelar i sammandrag efter de tillförlitligaste källor (såsom H. L. Wells' "History of Oregon", Bancrofts jätteverk: "History of the Pacific States", m. fl.) nordvestkustens historia från dessa landsändars första upptäckande intill närvarande tid. Bokens *tredje* afdelning, som är uteslutande egnad åt skandinaverna och deras verksamhet, innehåller svenska, norska och danska kyrkors, föreningars och nybyggens historia samt en mängd lefnadsteckningar (dels *med*, dels *utan* porträtt) af i Oregon och Washington bosatta skandinaver. Och har jag i denna afdelning grundligt afvikit från den annars i dylika verk samvetsgrant följda regeln att som "framstående" medborgare endast betrakta personer af en viss klass, vanligen affärsmän. Det lünder vår nation till heder och icke till skam, att de flesta äfven bland dem, som "kommit sig upp" och förvärfvat rikedom eller anseende, dock med tanken på det förflutna kunna om sig sjelfva sjunga, hvad Ninian Wærner i ett poem uttryckt så här:

"Att sköta hacka och plog,
Skyffel, spade och harf;
Att fälla träd i den dunkla skog
Eller stå vid hyfvel och svarf;
Att köra spann eller par,
Allt som den rike begärt —
Det har jag, se'n liten pilt jag var,
I arbetets skola lärt."

Att en svensk författare en gång med skäl kunnat påstå, att "svenska folkets historia är dess konungars historia", är en förnedring, för hvilken vi ha vissa majestätsdyrkande historieskrifvare att tacka, och vi behöfva icke i vårt nya, fria, republikanska hemland tillämpa denna skam genom att öfverflytta konungarnes roll på våra affärsmän eller högre embetsmän. Det är lika fullt den *arbetande* klassen, som lägger grunden till ett lands välstånd och bygger upp samhällen; och en bok, som vill göra det allra minsta anspråk på att lemna en fullständig och sann skildring af ett folks historia, måste taga lika mycken hänsyn till arbetsklassen som till den s. k. öfverklassen. Derfor har jag intagit biografier ej blott af köpmän, advokater och läkare, utan äfven af farmare, handverkare och andra och hoppas, att mina läsare vilja hålla mig räkning för detta brott mot en häfdvunnen slentrian.

Min särskilda tacksamhet vill jag hembära till de skandinaver, som välvilligt skänkt mig sitt bistånd i ett eller annat afseende, samt först och sist till min värderade medhjelpare, herr I. Broström, hvilken satt den stil på verket, som det tilläfventyrs eger.

Arbetet är f. ö. prydt med talrika illustrationer, bland hvilka de väl utförda porträtten (skurna i trä af Z. Fuller i Denver, Colo.) icke äro de minst intressanta. I hopp att boken måtte visa sig "fylla ett känt behof", öfverlemnar jag den härmed åt allmänheten,

Portland, Oregon, i nov. 1890,

FÖRFATTAREN,

INNEHÅLL.

FÖRSTA AFDELNINGEN.

BESKRIFNING ÖFVER OREGON OCH WASHINGTON, LAND OCH FOLK, NATUR,
RESURSER O. S. V. (sidd. 1—110).

	Sid.
Kap. 1. Inledning.....	1
“ 2. Landets utseende (1 illustration).....	5
“ 3. Klimatet.....	10
“ 4. Metaller och grufvor (1 ill.).....	16
“ 5. Skogar och skogsafverkning (1 ill.).....	19
“ 6. Vilda djur och jagt (5 ill.).....	28
“ 7. Fisk och fiske (3 ill.).....	38
“ 8. En jagt- och fisketur (1 ill.).....	45
“ 9. Huru en farm redes i skogen (1 ill.).....	49
“ 10. Jordbruksalster (1 ill.).....	54
“ 11. Nybyggarelif (1 ill.).....	60
“ 12. Indianerna och deras traditioner (2 ill.).....	67
“ 13. Kineserna (3 ill.).....	74
“ 14. Berg och sjöar (5 ill.).....	82
“ 15. Floder och dalar (3 ill.).....	94

ANDRA AFDELNINGEN.

OREGONS OCH WASHINGTONS HISTORIA SAMT BYAR OCH STÄDER.
(Sidd. 111—210.)

Kap. 1. De första upptäckterna.....	111
“ 2. I början af adertonhundratalet.....	115
“ 3. Hudsonbay-kompaniet och dess konkurrenter.....	124
“ 4. Missionsnybyggerna.....	133
“ 5. De första pioniererna (3 ill.).....	144
“ 6. Indianstrider, landets utveckling m. m.....	158
“ 7. Städer och byar i Oregon (7 ill.).....	168
<small>(Portland 168, Salem 175, Astoria 176, Pendleton 178, Baker City 179, Albany 180, Eugene City, The Dalles, Corvallis 181, Oregon City, Grants Pass 182, Roseburg m. fl. 183).</small>	
“ 8. Städer och byar i Washington (10 ill.).....	184
<small>(Seattle 184, Tacoma 189, Spokane Falls 193, Walla Walla, Whatcom, Sehome, Fairhaven 197, Port Townsend 201, Ellensburg 202, Olympia 203, Vancouver 204, Hoquiam, Aberdeen, Cosmopolis, Montesano 205, Centralia 206, N. Yakima, Wallula, Buckley, Colville, La Cunas, Washougal, La Conner 207, Port Angeles 208, Anacortes 210).</small>	

TREDJE AFDELNINGEN.

SKANDINAVERNA I OREGON OCH WASHINGTON. (Sidd. 211-- 321).

Kap. 1.	Skandinaverna i Portland, Or. (14 ill.).....	211
“ 2.	“ i Oregon, utom Portland (9 ill.).....	231
“ 3.	“ i Seattle, Wash. (22 ill.).....	242
“ 4.	“ i Tacoma, (8 ill.).....	268
“ 5.	“ i städerna vid Bellingham Bay (11 ill.).....	280
“ 6.	“ i Washington, utom Seattle, Tacoma och Bellingham Bay-städerna (7 ill.).....	291
“ 7.	Skandinaviska kyrkor och församlingar (1 ill.).....	307
	(svensk-lutherska 307, norsk-dansk lutherska 312, svenska metodister 314, norsk-danska metodister 314, baptister 316, missionsvänner 317, presters biografier 318.)	

Citerade eller omnämnda författare och tidningar.

Applegate 146; Bancroft 67, 165; Bergan 269; Bonggren 73; Byron 94; Carlson 307; Crawford 147; Dunn 127; Elmblad 164; Farnham 128; Hines 83, 129, 138 o. f.; Holman och Hunt 187; Kuykendall 70, 72, 73; Lind 243, 257; Miller 102; Nesmith 106, 152; Oregonian 162, 172, 208, 212, 297; Post-Intelligencer 186—7; Ruffner 23; Sandegren 192, 243, 269, 277; Svenson 303; Spokane Falls Echo 292; Statesman 161; Sward 310; Tacoma Budstikke, -Tidende och -Tribunen 269; Thrane 295; Vestra Posten 243; Vidnesbyrdet 316; Wærner iv; Wahlberg 187, 211, 264, 304; Washington Magazine 187, 211; Washington-Posten 243; West Shore 146, 172; Whatcom Reveille 26; Winthrop 82; Wooster 187.

De märkligare Männen i Oregons och Washingtons historia.

Astor 116; Canby 164; Clark 115; Cook 112; Fremont 152; Gray 113; Hunt 118 o. f.; Kapten Jack 164; Lee 133 o. f.; Lewis 115 o. f.; Linn 147, 149; McKenzie 114; McLaughlin 125 o. f.; Meek 153, 158, Squire 166; Train 191; Whitman 134, 135, 149 o. f., 156.

REGISTER

ÖFVER

SKANDINAVER, AF HVILKA BIOGRAFIER FINNAS INFÖRDA.

	Sid.		Sid.
Allmen.....	215, 308	Fritz.....	232, 234
Andersson, B. A.	243, 244	Gibson.....	214, 220
“ C. F.....	245	Grafstrom.....	293, 296
“ Chas.....	216	Gran.....	220
“ C. J.....	233	Granlund.....	244, 251
“ E.....	243, 245	Granstrand.....	293, 297
“ Gilbert.....	215, 217	Grahs.....	213, 220
“ Gustaf.....	243, 245	Grondahl.....	221
“ G. A.....	310, 311, 318	Gullbrandsen.....	222
“ O. J.....	295	Gustavesen.....	271
“ P. B.....	280, 283	Halberg.....	280, 281, 285
Amundson.....	313, 318	Hansen, J.....	214, 215, 222
Arnelius.....	293, 295	Hansen, J. W.....	280, 285
Augerd.....	294-5, 312, 317	Hauge.....	315, 316, 319
Barkman.....	217	Hedberg.....	291, 297
Berg.....	268, 270	Hedeen.....	311, 319
Bern.....	213, 214, 218	Hedelin.....	271
Bjorkstam.....	246	Hedenfelt.....	252
Borgeson.....	280, 283	Hedin.....	243, 247, 249
Borquist.....	214, 219	Heide.....	214, 222
Boyson.....	293, 296	Hirsch.....	252
Brauer.....	316, 319	Hoffstedt.....	243, 252
Brostrom.....	219	Hoglund.....	223
Brown.....	294, 296	Holm, C.....	222
Carlson, A.....	234	“ C. E.....	268, 271
“ J.....	294, 296	“ O.....	280, 281, 286
Charleston.....	243, 247	“ S.....	222
Charlston.....	233, 234	Holmberg, A.....	213, 222
Chilberg, A.....	249, 292	“ C. F.....	280, 287
“ C. J.....	250	Holmqvist.....	214, 223
Christenson, J.....	294, 296, 312, 315	Hulsether.....	244, 253
“ N.....	292, 296	Indergaard.....	294, 312, 319
Dahlgren.....	270	Isakson.....	224
Dahlman.....	294, 296	Johnson, A.....	280, 287
Dahlqvist, A.....	293, 296	“ E. S.....	294
“ O. P.....	244, 251	“ C. J.....	292, 299
“ T.....	280, 281, 284	“ J.....	232, 236
Edmund.....	270	“ J. A.....	224
Engblom.....	251, 291	“ J. L.....	236
Eriksen.....	315, 319	“ J. W.....	294, 298
Fenk.....	231, 234	“ P. L.....	294

	Sid.		Sid.
Johnson, S.....	294, 299	Pearson, O.....	238
Juhlin.....	244, 254	“ P.....	227
Kjellman.....	292, 299	Peterson, C. J.....	260
Klasell.....	291, 299	“ E.....	231, 240
Larsen, C. J.....	314, 315, 319	“ G.....	231, 238
Larson, A.....	224	“ J. E.....	233, 240
“ J.....	293	“ N. M.....	241
“ J. E.....	243, 255	“ O.....	227, 308
“ J. H.....	299	Polson.....	292, 303
“ L.....	299	Rasmusen.....	227
“ W.....	231, 236	Reffling.....	214, 228
Lawrence.....	225	Ridderbjelke.....	288
Liljeson.....	213, 225	Rosling.....	269, 270, 276
Lind, N. P.....	243, 257	Rossing.....	313, 320
Lindh, O. F.....	294, 309, 320	Samuelson.....	270
Lindblom.....	294, 299, 317	Sandegren.....	192, 243, 269, 277
Lindqvist.....	237	Sandelin.....	241
Lingaas.....	226	Schwartz.....	213-215, 228
Linquist.....	268, 270, 272	Seaquest.....	214, 294, 304
Lovegren.....	243, 257, 316	Skans.....	308, 311, 321
Lundberg.....	231, 237	Skarstedt.....	228
Lundin.....	226	Smith.....	294, 304, 312
Mell Quest.....	227	Soderback.....	213, 229
Miller, J.....	231, 237	Soderberg.....	244, 263
“ M.....	292, 300	Stangeland.....	313, 321
Moe.....	294, 300, 312	Stone.....	262
Molander.....	294, 300	Strandberg.....	244, 261
Monson.....	294, 300, 315	Stumer.....	243, 262
Munster.....	214, 227	Sundell.....	243, 255
Nelson, A.....	227	Svenson, E. O.....	228
“ C.....	227	Swanson, N. P.....	292, 304
“ C. A.....	317, 318, 320	Tangjerd.....	313, 321
“ F. O.....	316, 326	Tharaldson.....	280, 289
“ H.....	244, 258	Tollber.....	292, 304
“ Jacob.....	293, 300	Tollefsen.....	312-314, 321
“ John.....	291, 292, 301	Varney.....	229
“ N. G.....	314, 320	Visell.....	269, 279
“ O. N.....	244, 258	Wahlberg, F. R.....	294, 304
Norden.....	243, 247, 249	“ H. C.....	187, 211, 244, 264
Nyman.....	268, 269, 270, 273	Wennerstrom.....	214, 230
Oberg.....	270, 274	Wesstrom.....	230
Ohlin.....	268, 275	White.....	279
Olander.....	243, 292, 314, 320	Wickman.....	280, 281, 289
Oleson.....	259	Wickstrom.....	244, 265
Olson, F.....	294, 302	Wik.....	294, 306, 317
“ H.....	294, 302	Wikdahl.....	241
“ P.....	292, 302	Wilson.....	230
Onsdorff.....	295, 303	Zachrisson.....	230

❖ FÖRSTA AFDELNINGEN. ❖

BESKRIFNING ÖFVER OREGON OCH WASHINGTON,

LAND OCH FOLK, NATUR, RESURSER o. s. v.

KAPITEL 1.

INLEDNING.

LANDET vester om Klippiga bergen är, kan man säga, ett land för sig. Det är så i nästan alla afseenden olikt de östra och mellersta staterna, att man redan vid första inträdet deri varseblifver skilnaden. I synnerhet är detta fallet vår och höst. Efter en enformig färd genom snötäckta, vinterliga nejder i Minnesota, Dakota och delvis äfven Montana — förutsatt, förstås, att man farit via NORTHERN PACIFIC-JERNBANAN — lemnar man Klippbergskedjan bakom sig och finner marken grön och luften mild. De enformiga prärierna och nakna kullarne ersättas redan i Idaho af härlig, doftande barrskog, trädbevuxna höjder och blåa sjöar. Man tycker sig försatt i en annan värld. På sommaren och vissa tider af vintern är skilnaden mellan de begge områdena mindre påfallande, i synnerhet om man valt någon af de sydligare öfverlandsbanorna, men dock märkbar, åtminstone om man fortsätter färden, tills man öfverskridit den mellan Klippbergen och Stilla havets kust belägna Cascade-kedjan.

Ty liksom landet vester om Klippbergen i fråga om klimat skarpt afsticker från trakten öster om dem, är det förstnämnda likaledes å sin sida genom Cascade-bergen deladt i två utprägladt skiljaktiga områden, hvilka gemensamt ega fördelen af mindre skarpa temperaturvexlingar än de i öst- och mellanstaterna förekommande, men sinsemellan skilja sig både med hänsyn till klimat och naturbeskaffenhet. Detta ämne fordrar en utförlig behandling. Här är det nog att nämna, att vester om Cascadekedjan är sommaren svalare och vintern mildare och fuktigare än öster derom, och att medan på östra sidan oöferskådliga slätter sträcka sig ända till Idahos gräns, påträffar man vester om de nämnda bergen jordens väldigaste skogstrakter.

Utän att göra sig skyldig till någon öfverdrift, kan man våga påstå, att det område, hvarom denna bok handlar, utgör ett af de förnämsta, mest lofvande framtidsländer på jorden, och att det redan nu, oaktadt det är outveckladt och till en stor del rent af okänt, är lika lämpligt att flytta till, som mångt annat land är att flytta från. Men om någon af dessa ord drager den slutsatsen, att Oregon och Washington äro ett nytt Utopia eller fullkomlighetsland, der man blott behöfver visa sig för att strax undfå alla lifvets härligheter, misstager han (eller hon) sig storligen. Man kan der lika så väl som på någon annan plats röna motgångar; man hemsökes der så väl som annorstädes af förluster, sjukdom, nöd och död.

I det rent materiella gestalta sig förhållandena egendomligt nog. Så har hvete stundom kostat \$1.25 pr bushel och vid andra tillfällen sålts för 35 cents. Det har händt, att man nästan skänkt bort kalffvar för att bli qvitt dem, och en annan gång ha de varit värda 10—12 dollars stycket, så snart de kunnat tagas från sina mödrar. Fårhjordar ha nära nog tredubblats på ett års tid, och vid andra tillfällen ha de blifvit på en enda natt utrotade af vargar. Priset på ull har vexlat mellan 10 och 60 cents pr skålpund. Humleodlare ha blifvit förmögna genom ett enda års skörd, och året derefter har humlen måhända knappt betalat arbetet. Ena året har det varit svårt att få köpa frukt till något pris, och det nästa ha tusen sinom tusen tunnor af den dägeligaste frukt fått ruttna af brist på tillfällen till afyttring, eller emedan man icke haft svin nog att gifva den åt. Man kan få se några få kor föröka sig till hela hjordar och deras egare likväl aldrig ha mjölk eller smör på bordet, emedan de tycka det vara för besvärligt att mjölka korna. Somliga begagna sina seldon hela 10 eller 15 år, utan att en enda gång olja dem, och

vagnar och andra redskap äro stundom i bruk år efter år, sommar och vinter, utan att någonsin veta, hvad det vill säga att "ha tak öfver hufvudet". Somliga vintrar eldar man upp många famnar ved, medan man under andra kan nära nog bo i tält utan att frysa, o. s. v.

Oaktadt allt detta äro Oregon och Washington dock i det hela taget ett utmärkt område, och de torde vara få, som, efter att ha förunnats blicka in i lifvet derute, inandas barrskogens doft eller med blicken mäta präriehafvet, skulle vilja önska sig derifrån. Resurserna äro så rika, så mångfaldiga, naturen på samma gång så vänlig och storartad, menniskorna i allmänhet så lyckliga, att det ej är underligt, om man fattar kärlek till deras hemvist. Allting synes så bekvämt och så frikostigt tilltaget, att man aldrig tänker sig befolkningen som fattig, icke ens der de rikaste bo i hus med nakna brädväggar och tarfliga, ofta hemmagjorda möbler. Man tycker sig snarare ha blifvit flyttad några släktled tillbaka, då ingen hade det bättre. Vill man finna gammaldags patriarkaliska förhållanden och idyllisk hemtrefnad, så veta vi för vår del ingen bättre plats att leta der efter än i Oregons och Washingtons skogstrakter, hvarest små block- och brädkojor skymta fram här och der å svårvunna rödjningar, beskuggade af jättegranar och vänligt inbjudande vandraren.

Här slingra sig klarblå floder och bäckar fram genom skogen, här reser den härliga Douglas-granen sin smärta gestalt till en höjd af öfver 200 fot, här springa friska källor upp ur marken, här te sig gudasköna utsigter öfver berg och dal, kullar och snötoppar. Turister ha också börjat komma underfund dermed och anträffas dagligen, hela sommaren igenom, ombord på Columbia-ångarne, der de stumma, men med värtaliga blickar, betrakta de sköna stränderna med sina uddar och utskjutande, ofta 1,000 fot höga klippor, de talrika, brusande vattenfallen och de romantiska öarne; och de känna, att de befinna sig i en för dem ny verld, en skönare och mera storslagen än någon de sett förut.

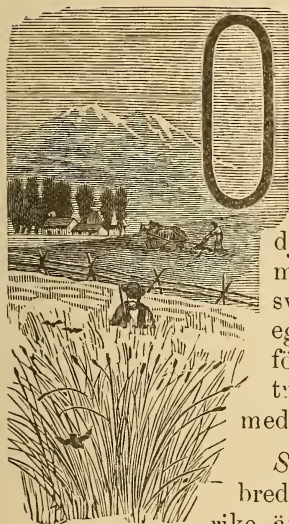
Ja, naturen i vestra Oregon och Washington är storslagen. Den påminner vida mera om en tropisk än om en nordisk skog. Barrträden äro ju gröna hela året om, och på marken ser man åtskilliga växtarter, hvilka aldrig förlora sina löf, — Oregon-druffan och sallalbusken t. ex. Emellanåt störes tystnaden af en höks, en ripas eller fasans kraftiga vingslag, der de försvinna in i de täta snåren; men för det mesta råder ett högtidligt lugn,

hvari de enda ljud, som förnimmas, härröra från fallande grenar och qvistar. Skogen är alldeles för mörk och tät för småfoglar. Der skogseldar härjat, råder mera lif, och der ha skogsdufvan och talrika småfoglar sitt hemvist. Der ser man ock, hvad man skulle kunna kalla en blommande, doftande vildmark, med rosenbuskar och manshöga geranier m. m. En härlig förgrund till den gröna, oskadade skogen med de der bakom sig höjande bergen.

Detta aflägsna hörn af vår mäktiga republik träder nu med snabba steg fram i förgrunden. Många blickar riktas ditåt, många hjernor undra öfver, huru der månne vara. Efterföljande skildringar skola efter bästa förmåga söka gifva ett rätt begrepp derom, ett svar på många frågor. Och detta område förtjenar att studeras. Det är ett märkvärdigt land, vare sig man beträdder de trakter, som innesluta det vidsträckta, under namnet Puget Sound bekanta innanhafvet i norr, med dess vildt täcka stränder, skogar, dalar och snötäckta bergskedjor, eller man hälsar dess anblick från Californias norra gräns. Det milda och jemna klimatet och de mångfaldiga hjälpkällorna i dessa gynnade nejder tilldraga sig en välförtjent uppmärksamhet och väcka förvåning och beundran hos alla, som på närmare håll studera dem.

KAPITEL 2.

LANDETS UTSEENDE.

OREGON och Washington torde öfverträffa de allra flesta länder i fråga om omvexlande jordmån, scenerier och naturbeskaffenhet. Man påträffar der de bördigaste åkrar så väl som de ofruktbaraste öknar, de vildaste skogar så väl som de tamaste prärier, "höga berg och djupa dalar", sjöar, floder och vattenfall, men äfven sträckor, som nästan aldrig svalkas af en droppe vatten. Allt detta eges gemensamt af begge områdena, men för större tydlighets skull vilja vi dock betrakta dem hvar för sig och göra början med det sydligaste.

Staten Oregon ligger på ungefär samma breddgrad som norra Spanien och södra Frankrike, är 350 mil bred och 275 mil lång från norr till söder, innefattande omkring 97,000 kvadratmil eller 62 miljoner acres. Genom Cascade-bergskedjan delas Oregon i två väsentligen olika delar: vestra och östra Oregon, af hvilka den sistnämnda är den största. Vestra Oregon eller den del, som ligger mellan Stilla hafvets kust och Cascade-bergen, är ungefär 100 mil bred och delas nära kusten af en från norr till söder löpande bergskedja, den s. k. Coast Range eller Kustkedjan, hvilken medelst åtskilliga förgreningar i södra delen af staten står i förbindelse med Cascade-bergen.

Vestra Oregon innehåller statens största skogstrakter. Hela vestra sluttningen af Cascade-bergen med alla dithörande lägre höjder och utskott, äfvensom den vildt utgrenade Kustkedjan och de öfriga bergen äro alla bevuxna med täta skogar af gran, ceder, "spruce", hemlock och andra träd, och mellan bergssträckorna förekomma smärre skogar och lunder af ek, ask, lönn m. fl. löfträd, hvilka å bergen endast växa enstaka bland barrträden.

Då man söderifrån, d. v. s. från California, inträder i denna del af Oregon, märker man genast en tydlig skillnad i naturen. Man färdas genom en tät skog med snår af ormbunkar, krypväxter och bärbuskar. Man har lemnat bakom sig California-bergens steniga, ofruktbara jordmån. Man finner landet vildt och bergigt; men bergen äro icke nakna. Efter att ha öfverskridit Siskiyou-bergen befinner man sig i den berömda Rogue River-dalen, som hufvudsakligen omfattar Jackson, Josephine och Curry counties, en yta af öfver 15,000 qvadratmil. Sjelfva dalen utgöres af vågformigt land med bergkammar och dalsänkningar. Uppe på kullarne synes skog öfverallt, på sluttningarne fruktträdgårdar och fält och på låglandet präktiga åkertegar. Jordmånen är ypperlig.

Norr om Rogue River-dalen och skild derifrån genom ett klippigt, brutet högländ, de s. k. Umpqua-bergen, ligger Umpqua-dalen, som omfattar Douglas county och innehåller nära 5,000 qv.-mil. Den är af samma beskaffenhet som Rogue River-dalen, vacker och bördig som den.

Man mötes åter igen af en bergskedja, Calapooia-bergen, norr om hvilken utbreder sig den vidtberömda Willamette-dalen, till hela sin längd genomfluten af Willamette-floden, hvilken utfaller i den ännu större Columbia-floden och icke, likt Umpqua- och Rogue-floderna, i hafvet. Willamette-dalen är 150 mil lång och från 30 till 80 mil bred samt innehåller 5 millioner acres af det rikaste land på jorden. Det är icke en enformig slätt såsom mellanstaternas prärier. Den är, tvärtom, afbruten af en hel mängd kullar och höjder, hvilka radvis utgrenas sig från bergen. Vackra skogsdungar och enstaka träd, mångenstädes växande i ordnade grupper, liksom vore de planterade och ansade af menniskohand, förläna taflan en välgörande omvexling.

Men dess skönhet förhöjes ännu mera af de omgifvande bergen med sina mörka, täta skogar. En författare har skrivit, att han "aldrig sett ett land, som i skönhet kan jmföras med den dal, hvarigenom Willamette-floden flyter". Låt ock vara, att detta är öfverdrift, så eger dock detta område en hänförande och storartad skönhet. Se det i maj och juni, då hvarje kulle, hvarje fläck är täckt med den saftigaste, friskaste grönska, eller på högsommaren, då den sedan årtusenden tillbaka hopade snön och isen på Cascade-bergens högsta toppar glittra i det varma solskenet, bildande en skarp och egendomlig motsats till de svarta klipporna och bråddjupen längre ned, de gröna skogarne och det le-ende landskap, som afspeglar sina täcka drag i flodens klara vatten,

De talrika prärierna i Willamette-dalen vexla i storlek från några få acres till flera qv.-mil. De minsta, å hvilka skog och äng förekomma mera blandade, äro ofta de vackraste. Dessa små prärier äro skilda från hvarandra genom vackra skogsdungar med höga, raka träd. Från nästan hvilken punkt som helst i Willamette-dalen kan man se en eller flera af de talrika snötopparne, af hvilka Mount Hood är den högsta och vackraste. Man påträffar öfverallt bördiga, om ock ej alltid synnerligen väl skötta åkrar och trädgårdar.

Willamette-dalen begränsas i vester af Kustkedjan, hvars höjd vexlar mellan 2- och 3,000 fot, och som genomskäres af flera pass, bland hvilka det till Yaquina Bay ledande är det förnämsta. Hela kuststräckan vester om dessa berg är skogbevuxen. Den har äfven åtskilliga fördelaktiga och väl belägna hamnplatser.

Oregon öster om Cascade-bergen innefattar ett område af omkring 58,000 qv.-mil och utgöres af en stor, naken högslätt, genomskuren från nordost till sydvest af en bergskedja, Blå bergen, från hvilka talrika utgreningar gå åt olika håll. Nästan all skog, som finnes i östra Oregon, växer på bergen och består af gran, furu, lärkträd, ceder och "spruce". Men dessa träd nå icke på långt när den höjd eller storlek, som kännetecknar skogsträden vester om Cascade-bergen och der befrämjas genom det mera fuktiga klimatet. Längs floderna i östra Oregon förekomma smala bälten af träd, hufvudsakligen pil och "cottonwood".

I denna del af landet finnas väldiga landsträckor, täckta med en sorts vulkanisk aska af stor bördighet, hvarhelst den vattnas af någon flod. Här växer bunchgräset, det mest närande af alla vilda gräsarter, hvilket, äfven sedan det vissnat på vintern, förmår bibehålla kreaturen vid godt hull, förutsatt att snö icke lindrar dem från att afbeta det. Här har länge varit ett paradiset för boskapsskötare, hvilka, tillbringande sin mesta tid på hästryggen, vakta sina hjordar mot vilddjurens anfall, ehuru icke alltid mot hungerns och köldens fador.

I Blå bergen upprinna åtskilliga floder, af hvilka somliga utmynna i Columbia-floden, andra åter utgjuta sig i stora, träskartade sjöar och dammar i den s. k. Klamath-bassängen i södra delen af staten.

Oregons östra del innehåller en hel mängd präktiga landsträckor med rik, djup mylla, i hvilka åkerbruk bedrifves framgångsfullt, såsom Umatilla-, Grand Ronde-, Powder River- och Wallowa-dalarna. Landet omedelbart söder om Columbia-floden

och öster om Cascade-bergen har visat sig synnerligen lämpligt för frukt- och grönsaksodling. Men för att ernå något resultat i östra Oregon, måste i allmänhet konstvattning anlitas. I synnerhet gäller detta om de till utseendet alldeles värdelösa områden, å hvilka "sage"-busken har sitt hem.

Staten Washington omfattar 68,000 qv.-mil eller öfver 43 millioner acres, deladt ungefär lika mellan skog och prärie. I hufvudsak gäller detsamma, som blifvit sagdt om Oregon, likaledes om Washington. Cascade-bergen dela staten i ett vestligt skogs- och ett östligt prärie-område; och det förra är, liksom vestra Oregon, deladt från norr till söder af Kustkedjan, hvars norra del är särdeles utgrenad och försedd med en mängd uppskjutande, snötäckta toppar. Detta är Olympic-kedjan, som erbjuder en så romantiskt tilltalande utsigt från östra stranden af Puget Sound.

I vestra Washington finnas inga prärier. Det är ett riktigt genomvildt urskogsland. Talrika nybyggen ha dock blifvit anlagda, och skogsmännen kämpa tappert i sina anletens svett mot de hinder, naturen ställt i deras väg i form af ofantliga träd och ogenomträngliga snår.

Men hvarhelst man lyckats segra öfver dessa hinder och pröfva jordmånen, har denna befunnits vara mycket bördig. I vestra Washingtons nybyggen påträffar man derfor också både åkrar och trädgårdar, betesmarker och hövallar af allra utmärktaste slag. Vid kusten finnas några hamnplatser, såsom Shoalwater Bay och Grays Harbor, den sistnämnda belägen 40 mil norr om Columbias utflöde i hafvet; och ingen plats på jorden torde kunna uppvisa talrikare eller bättre hamnar än Puget Sound, den väldiga, innerligt vackra hafsviken i norra delen af vestra Washington.

Staten Washingtons östra del består af en ofantlig, vågformig högslätt, belägen från 100 till 2,500 fot öfver hafsytan samt genomskuren i alla riktningar af floder och bäckar. När missionärerna på 1830-talet sökte efter en lämplig plats för en missionsfarm och station, kommo de till det resultatet, att inom 30 mil från Columbia-floden funnos ungefär 10 acres odlingsbar jord. Nu är det område, som de genomforskade, känt för att vara en af de fruktbaraste trakter på kusten. Det var nämligen den rika, bördiga Walla-Walla-dalen, som de undersökte. Den står emellertid icke ensam i fråga om fruktbarhet. Yakima-dalen är en medtäflare, och flera andra dalar, som nu bebyggas, gifva synnerligen goda framtidslöften.

Cascade-bergen i Washington äro lika storartade och vildt sköna som i Oregon och ha äfvenledes flera ståtliga snötoppar, som kunna ses på långa afstånd. Förnämst bland dem äro Mount Tacoma och St. Helens. Det kan ej förnekas, att dylika snöljessor, äfven om de endast förekomma enstaka och på långt afstånd från hvarandra, dock påtrycka ett landskap en egendomlig prägel. Mycket mera då i ett land sådant som det här behandlade, hvarest man på många ställen kan i klart väder se fem stycken snöberg på samma gång.

Oregons och Washingtons floder äro nästan alla klara, snabbt framflytande strömmar; der är sannolikt ingen, som långsamt "ältar" sig fram i lera och dy, såsom fallet är med så många floder i mellanstaterna. Om de större floderna på nordvestkusten gäller det nästan utan undantag, att de stundom stiga öfver sina bräddar och öfversvämma närliggande landsträcka, så vidt icke denna, såsom ofta är förhållandet, är belägen desto högre öfver flodens yta. Dessa öfversvämnningar vållas dels af de ihållande regnen under regntiden vester om Cascade-bergen, dels af snöns smältande i bergstrakterna, i följd hvaraf oerhörda vattenmassor följa med de floder, som utmytna i Columbia-floden och tvinga dem alla att stiga.

Columbia-floden bildar gränsen mellan Oregon och Washington och förtjenar så väl på grund deraf som i följd af sin storslagna skönhet ett särskildt omnämnande. Vid mynningen är den 7 mil bred och sedan under en lång sträcka — 150 mil eller så — omkring 1 mil bred. Stränderna äro skogbevuxna, och det hela lär påminna om Sogne-fjorden i Norge. Genom Cascade-bergen banar Columbia sig en 50 mil lång väg och är der vida smalare, men omgifven af en ännu mera storartad natur. Fantastiska klippor, såsom t. ex. den 1,400 fot höga Castle Rock, hvilken står alldeles ensam, en naturens gåtfulla uppenbarelse, på en jemn remsa af sandig mark i floden; talrika vattenfall af hundratals fots höjd och på afstånd liknande blåa, glittrande band; vild skog, hemska bräddjup och klyftor — se der några af Columbias omgifningar under färden genom bergskedjan.

På östra sidan om densamma, 200 mil från hafvet, är Columbias yta belägen 119 fot högre än hafsytan, och på en sträcka af 5 mil är dess fall 60 fot. Detta är den enda del af floden mellan kuststaden Astoria och präriestaden The Dalles, som ej är segelbar äfven för rätt stora båtar.

KAPITEL 3.

KLIMATET.

ÅSOM redan i inledningen antyddes, kan ingen klimatbeskrifning lemnas, som gäller lika för hela Oregon och Washington. Skulle man nödvändigt uttala sig i allmänna ordalag, kunde man på sin höjd säga, att de begge områdena ha ett mildare och jemnare klimat än staterna öster om Klippiga bergen. Detta är ett faktum, som iakttagits och framhållits af alla, som skrivit om Stilla hafs-kusten.

I Greenhows historia öfver Oregon och California läses, att på "den del af kusten, som i fråga om breddgrad och andra förhållanden motsvarar Wisconsin, östra Canada, Nova Scotia och New Foundland, är marken sällan betäckt med snö mer än 3 eller 4 veckor hvarje år och förblir ofta ofrusen hela vintern".

Lorin Blodget skref år 1857: "Ej blott är vintern vid yttersta gränsen af 49:de breddgraden varmare än i staden Washington, utan man måste förflytta sig ett afstånd lika stort som mellan Paris och Aberdeen, ända upp till nordligaste gränsen af Puget Sound, för att finna vintern så kall som i Washington. Vid Puget Sound är vintern varmare än i Paris".

Ehuru redan öfver 30 år förflutit, sedan detta skrefs, och saken under tiden omtuggats hundratals gånger både i tidningar och enskilda bref, tyckes det likväl, som om man öster om Klippiga bergen ännu icke fått förhållandet klart för sig. Det är föga mer än ett år sedan, en tidning i Nebraska upplyste sina läsare om, att "ehuru Washington är beläget så långt i norr, är dess klimat likväl obetydligt, om ens något, kallare än Nebraskas". Detta låter verkligen löjligt. Tidningen kunde lika gerna sagt, att apelsiner odlas med nästan lika stor framgång i Florida, som i Manitoba, eller för resten uttryckt sig på hvilket annat tokigt sätt som helst. Det hade ändå ej blifvit mycket befängdare än att vilja jemföra Nebraskas klimat med Washingtons i fråga om mildhet.

Vester om bergskedjan är sommaren svalare och vintern mildare och fuktigare än öster derom. Detta gäller om hela området. Men då dess södra och norra gräns befinna sig på ett afstånd af flera hundra mil från hvarandra, är det ju klart, att

någon skilnad måste finnas äfven mellan olika trakter inom samma område. Längst nere i södra Oregon är också sommaren så pass mycket varmare, att man der kan odla majs och vindruv-
vor med framgång, medan på många platser i norra Washington ej ens hvete mognar alla år.

Som en regel, tillämplig på största delen af vestra Oregon och Washington, gäller, att sommarvärmnen håller sig mellan 60 och 80 grader Fahrenheit, endast tillfälligtvis stigande deröfver. Under år 1888, som var ett ovanligt varmt år, hade vi omkring 30 dagar, då termometern under varmaste delen af dagen visade öfver 80 grader, och af dem 8 eller 9 då den steg öfver 90. Detta är i vanligaste fall den högsta grad som uppnås. Endast undantagsvis, ett par gånger hvar femte sommar eller så, stiger värmen till 95 grader, och öfver 99 grader har termometern aldrig visat. Sommaren 1885 visade den öfver 95 grader vid inalles 4 tillfällen.

En god sak är, att huru varm dagen än varit, är natten alltid sval. Förf. har ännu icke upplefvat någon natt härute, då man icke behöft ett dugtigt täcke. Det är denna nattkyla om sommaren, som gör att majs och druvvor icke trifvas väl norr om södra Oregon. Men å andra sidan välsignas den af hvarje arbetare, som efter en mödosam dag önskar åtnjuta några timmars vederqvickande hvila.

I allmänhet taget, är sommaren en torr årstid, då endast undantagsvis en eller annan regnskur faller. Först i september börjar det regna litet oftare såsom en förberedelse till regntiden, hvilken gör sitt inträde i oktober eller november. Om denna årstid gör man sig på förhand allehanda rysliga föreställningar, innan man blifvit bekant med verkliga förhållandet. Man går och grufvar sig och bereder sig på det värsta, för att omsider finna, att den fruktade regntiden icke var hälften så farlig, som man förestälde sig.

Man kan beskrifva den ungefär så här: Det börjar regna och håller i dermed, med en och annan timmes eller ett och annat dygns atbrott, kanske en vecka eller möjligen två eller till och med derutöfver. Emellanåt faller regnet temligen hårdt, men för det mesta helt sakta och beskedligt, så att man till och med kan arbeta utomhus. Kätt som det är, aftager regnet eller öfvergår i en dimma, som försvinner, hvarefter vackert väder inträder. Detta kan räcka en eller flera dagar, en eller flera veckor, — ingen regel gifves derför, lika litet som för regnperioderna, — men det vackra vädret följes af en ny regn- och dim-

period, och denna i sin ordning af vackert väder. Och så fortgår det, tills regntiden är slut, hvilket vanligen inträffar i april.

Detta är allt, som kan sägas, utan att ingå på en detaljerad redogörelse för väderleken hvarje dag under de olika månaderna eller åren. I viss mån äro årstiderna nyckfulla. Det ena året äro regnperioderna längre, det andra kortare; det ena kan farmaren ej plöja förrän i april eller maj, ett annat ha vi full vår redan i februari. 1889 sågos farmare i full fart med plöjning så tidigt som den 26 januari. Men äfven om, som då januari; eller, som år 1885, mars; eller, som 1886, februari på det bestämdaste motsäga alla begrepp om en *regntid* och allt, hvad ett sådant namn innebär, så är dock regntiden icke förbi för det. Den tager sig endast en rast och kommer sedan tillbaka, såsom 1885 i maj och juni med långvariga skurar, såsom 1887 med 10 dagars vinterväder i maj, och så vidare. Med vinterväder menas här: mulen himmel, täta regnskurar, och termometern nere på 35 eller 40 grader.

Den årliga regnmängden belöper sig till mellan 40 tum i södra Oregon och 50 tum längre norrut. På sjelfva hafskusten regnar det mera. I Astoria t. ex. faller dubbelt så mycket regn som vid Willamette-floden, och platser finnas på kusten af Washington, der den årliga regnmängden utgör 100 tum eller deröfver.

Orsaken till det milda vintervädet och den myekna fuktigheten är, att vinden nästan ständigt blåser från hafvet: söder eller sydvest. Den kommer från tropikerna och medför således värme derifrån och fuktighet från hafvet, härvid verksamt understödd af den japanska hafsströmmen, som stryker nära kusten och i sin mån bidrager att göra klimatet mildt ända upp i Alaska.

Det är endast när vinden går öfver i öster eller nordost, som kölden inträffar. Ostlig vind är nämligen för Oregon och Washington, hvad nordvestlig är för de östra staterna. När östanvinden blåser, blir det kallt med ens, och qvicksilfret sjunker då 10 eller 15 grader under fryspunkten och stundom fören eller ett par nätter ännu djupare. Många år ha visserligen 18 eller 20 grader öfver 0 varit den starkaste köld, som egt rum, vintern 1888-89 sjönk qvicksilfret endast en gång så lågt som till 25 gr. öfver 0, och 1885 visade termometern endast 9 gånger på *hela* året under 30 gr. öfver 0. Men andra år har den sjunkit så lågt som till 7 eller 8 gr. öfver 0. I januari 1875 och 1879 sjönk den till 3 gr. öfver 0, och vintern 1887-88 ända ned till 0. Detta var den starkaste köld, som man någonsin upplefvat vester

om Cascade-bergen, om man undantager några särskildt för köld utsatta platser i bergstrakterna, der det verkligen nämnda vinter en gång blef så kallt som 5 gr. under 0. Men, som nämndt, det är endast en eller två gånger på hela vintern, som man får påhälsning af en kall knäpp, och den räcker då allra högst två veckor, hvarefter vinden återgår till sydlig och medför töväder.

Antalet dagar, på hvilka termometern någon gång visar under fryspunkten, öfverstiger ingen vinter 30 eller 35. Snö faller sällan till större djup än några få tum och smälter vanligen efter några dagars eller högst ett par tre veckors förlopp. I bergstrakterna är det annorlunda. Der kan snön bli flera fot djup och ligga kvar i månader.

Ehuru, som af ofvanstående framgår, vintern på Stilla-hafskusten är mildare än på samma breddgrad öster om Klippiga bergen, må ingen föreställa sig, att en vintervistelse derute är lika behaglig som i ett tropiskt klimat. Det myekna mulna och regniga vädret samt dagarnes korthet göra den tvärtom mången gång obehaglig nog. Men är vintern i behag underlägsen söderns, så är dock Oregons och Washingtons klimat i sin helhet öfverlägset hvilket tropiskt eller halftropiskt klimat som helst.

Den opartiska ton, hvori dessa skildringar äro ämnade att hållas, förbjuder anställandet af jmförelser. Den tillåter endast framläggandet af fakta. Annars vore det en lätt sak att genom jmförelser mellan dessa och andra staters klimat framhålla förtjensten hos nordvestkustens i en ännu klarare dager.

En af förtjensterna hos klimatet i Oregon och Washington är dess helsosamhet. Det är ett allmänt bekant faktum, att dödssiffran är lägre i Oregon än i någon annan stat. Det låter otroligt, men är dock sant, att regntiden är den helsosammaste årstiden. Under de kalla perioderna förspörjes alltid någon sjuklighet, äfvensom under sommaren, när regn låter länge vänta på sig. Men så snart himlen mulnar igen och börjar skicka sina skurar, upphör sjukligheten. Förf. hörde en gång på hösten 1888 då det varit torrväder bra länge, en farmarhustru säga, att hon hellre ville se det regna hvarenda dag hela året om, än att det skall vara torrt i tre månader. "Regnet kan väl vara obehagligt", sade hon, "men man vet åtminstone då, att man får ha friskt i huset." Och hon hade bott i Washington i 15 år och uppfödt 12 barn, — så hon visste nog, hvad hon talade om. En doktor i Seattle, hvilken tillspordes om regntidens inflytande

på helsan, sade tvärt: "Det är den sämsta tiden på hela året för mig. Folk ä' alltid friska då."

Men regntiden är af vigt äfven för jordbruket. Mycket regn betyder detsamma som rik gröda. Och därför är det ej underligt, att man, långt ifrån att önska ett fortsatt torrväder under vintern, tvärtom mången gång helsar regn riktigt välkommet. I detta land, som blifvit ökänt för sin fuktighet, och hvars inbyggare till och med fått öknamnet "ankfotingar", och der man således tycker att regn borde vara afskyddt, — der får man i stället ganska ofta höra, hvad man aldrig hör i östern, utom möjligen midt i sommaren, då torka hotar grödan, folk af alla samhällsklasser önska och längta efter regn.

Sällan någon åska, inga plötsliga temperaturförändringar, inga stormar eller cykloner, inga ytterligheter af värme eller köld, sällan någon frostnatt förrän i december, marken grön hela året om, rosor stundom blommande under bar himmel midt i vintern, — se der några af de egenskaper hos nordvestkustens klimat, som tilltalat tusentals människor och förmått dem att slå sig ned här.

Klimatet öster om Cascade-bergen skiljer sig från det ofvan beskrifna så till vida, att det företer något större ytterligheter så väl i fråga om köld som om värme. Det i början af detta kapitel gjorda påståendet, att klimatet är mildare och jemnare än öster om Klippiga bergen, håller dock streck äfven med hänsyn till det ofantliga prärieområdet öster om Cascade-kedjan. Då man tager i betraktande dessa landsträckors höga läge — 1,000—4,000 fot öfver hafvet — kan man ej annat än förvåna sig öfver, att klimatet kan vara så mildt, som det är.

Medeltemperaturen under vintern är från 10—15 grader lägre än i Willamette-dalen, vester om bergen, der den är 39 eller 40 grader, och om sommaren 2 eller 3 grader högre än i Willamette-dalens, som då vexlar mellan 61 grader i juni och 65 i juli och augusti. Detta hindrar dock icke, att det tidtals kan bli ganska kallt eller varmt öster om bergen. Då händer det stundom, att qvicksilfret sjunker till 10 eller 20 grader under 0 om vintern och stiger till 105 eller 110 grader öfver 0 om sommaren. Den starkaste kölden inträffar *vanligen* i slutet af december eller början af januari, och den största värmen i slutet af juni eller början af juli.

Under våren och sommaren blåsa stundom ganska starka vindar, ehuru aldrig våldsamma nog att antaga arten af orkaner eller göra någon egentlig skada. Höst- och vintermånaderna

äro i allmänhet fria från stormvindar, utom längs Columbia-floden, der det blåser ganska dugtigt för hela veckor i stöten.

Med hänsyn till nederbörd råder en väsentlig skilnad mellan klimatet öster och vester om Cascade-bergen, i det den högsta nederbörden öster om bergskedjan är föga mer än hälften så stor som den lägsta vester derom. I östra Oregon och Washington vexlar den årliga regnmängden mellan 18 och 25 tum. Dock har man iakttagit, att regnmängden ökats i de mera bebyggda delarne af landet i och med odlandet af större landsträckor. Alldeles samma förhållande således, som förut iakttagits i Kansas och andra regnfattiga trakter.

Ett annat egendomligt förhållande är jordens förmåga att bibehålla och tillgodogöra sig äfven den minsta grad af fuktighet. Detta förklarar, hvarför goda grödor kunna skördas äfven under mer än vanligt torra år. Den hufvudsakliga nederbörden eger rum under vintermånaderna, och sedan kommer vanligen äfven en och annan skur under våren äfvensom på hösten. Men under de tre sommarmånaderna faller intet regn.

Inträffar på vintern ett par dagars solsken efter en veckas regn, förefaller jorden strax så torr, som om det icke regnat alls. Men det är blott, som det *synes*. Om man närmare undersöker den, skall man finna, äfven långt fram på sommaren, när ej en droppa fallit på ett par månader, att jorden är fuktig några få tum under ytan. Jordens bördighet står i dessa trakter städse i direkt förhållande till den mottagna fuktigheten.

I korthet kan sägas, att sommaren är lång, torr och varm; vintern kort och tillfälligtvis sträng, men i allmänhet mild. Snö faller sällan före jultiden och försvinner vanligen efter några få dagar eller veckor, ehuru exempel funnits, att den qvarlegat två månader. Dess tidigare eller senare försvinnande beror på chinook-vindens tidiga eller sena inträffande. Denna varma vind, som alstras af den förut omnämnda japanska strömmen, blåser periodiskt i nordostlig riktning och smälter snön liksom genom ett trollslag, derjemte kraftigt inverkan på klimatet i dess helhet. Till slut bör än en gång påpekas, att ehuru förf. allvarligt bemödat sig att troget och sanningsenligt skildra Oregons och Washingtons klimat, är framställningen dock kortfattad och gör ej anspråk på att beröra de många afvikande omständigheter, hvilka helt naturligt måste ega rum i ett så stort land med trakter, så högst olikartade både till naturbeskaffenhet och läge.

KAPITEL 4.

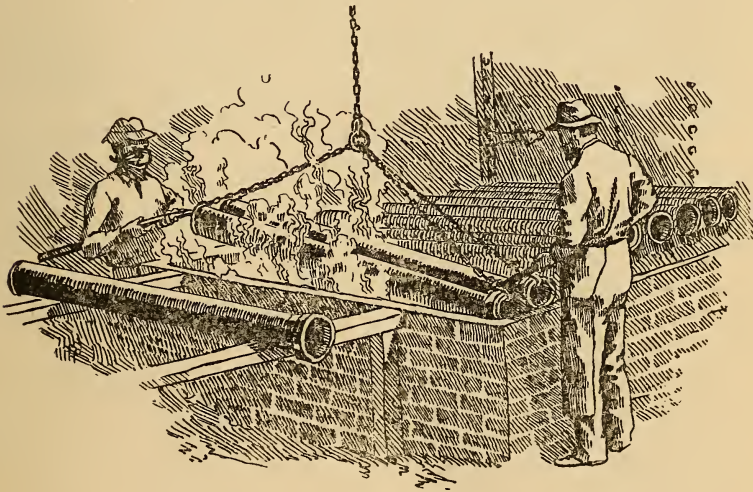
METALLER OCH GRUFVOR.

OREGON och Washington ha egentligen aldrig haft namn om sig att vara grufstater i samma mening som t. ex. California eller Colorado. Dock finnas der åtskilliga gamla grufdistrikt, ur hvilka hentats metaller till millioner dollars värde, och under de senaste åren ha flera fynd blifvit gjorda, hvilka, när de väl hunnit bearbetas, säkerligen komma att bli af stor vinst för framtiden. Det kring Blå bergen i östra Oregon belägna mineralbältet, i hvilket staden Baker City är hufvudorten, är omkring 100 mil långt från öster till vester och 20 till 35 mil bredt. "Virtue"-grufvan nära Baker City har afkastat öfver 2 millioner dollars, och årliga afkastningen från samtliga grufvorna i Baker county utgör omkring \$500,000. I Jackson, Coos och Josephine counties i sydvestra Oregon fins ett vidsträckt mineralbälte, hvarur hentats en stor mängd guld allt sedan år 1851, och dock är det först på de senare åren man i följd af förbättrade samfärdsmedel kunnat grundligare studera landets resurser i detta hänseende. Under år 1887 lemnade Oregon ädla metaller till ett värde af \$570,000. I östra Washington ha särskildt Colville- och Okanagon-distrikten vunnit ryktbarhet för sin rikedom på ädla metaller. Colville-distriktet sträcker sig i nordlig riktning från Chawelah (60 mil från Spokane Falls) till Columbia-floden och följer denna till 49:de breddgraden. Okanagon-distriktet ligger mellan Ellensburg och Spokane Falls, 160 mil från den sistnämnda platsen, och dess hufvudort är Ruby City.

Utom guld och silfver finnas värdefulla lager af kol, jern, koppar, bly, nickel m. m. Kol har påträffats i nästan hvarje county, ehuru föga bruk göres deraf. Det förnämsta koldistriktet i Oregon ligger i Coos co., hvarest kolbäddarne sägas sträcka sig öfver en yta af 500 qv.-mil. Tusentals tons kol utskippas derifrån hvarje månad, och öfver 2 millioner dollars ha uppoffrats på dessa kolgrufvor, med god vinst på kapitalet. Längs Columbia-floden lär det ock finnas vidsträckta lager af kol, ehuru de ej ännu blifvit bearbetade. De förnämsta och värderikaste kol-

lagren finnas dock vid Puget Sound i Washington. Särskildt bekant är det s. k. Wilkesonska kolfältet vid Northern Pacific-banan, sydost om Tacoma, i hvilket kolådrornas tjocklek växlar mellan 3 och 14 fot. Vid Castle Rock i Washington och på flera andra platser finnas smärre kolgrufvor, som äro under bearbetning.

Liksom fallet är med kol, förekommer också jernmalm i de flesta delar af Oregon och Washington, men endast på vissa ställen blir den tillgodogjord. Det enda jerndistrikt, som hittills bearbetats någorlunda grundligt, är det kring Oswego vid Willamette-floden belägna. Malmådran i detta grufdistrikt mäter 6—15 fot i tjocklek och lemnar 30—40 procent rent jern. Jernverket i Oswego är det största industriella företag i Oregon och drifver det enda rörgjuteri, som finnes vester om St. Louis. Det

JERNRÖRENS DOPPANDE I TJÄRBADET.

eges af "Oregon Iron & Steel Co.", som i detta företag nedlagt $1\frac{1}{2}$ million dollars och sysselsätter omkring 200 personer. Grufvan afkastar omkring 150 tons malm hvarje dag, och det bearbetade jern, som lemnar jernbruket, representerar ett värde af öfver \$1,000 om dagen. Grufvan är belägen i en hög backe, $2\frac{1}{2}$ mil vester om och 430 fot öfver floden. Förbindelsen mellan grufvan och smältverket sker medelst en smalspårig jernväg. I grufvan arbeta männen vanligen två och två tillsammans och

OREGON OCH WASHINGTON.

[3]

erhålla i betalning en dollar för hvarje vagnslast af malm, som de hacka ur berget. Två karlar hinna i allmänhet med att åstadkomma 6 vagnslaster om dagen, eller ungefär 20 tons. De måste dock sjelfva hålla sig med ljus och krut, och detta kostar omkring 50 cents om dagen pr man. Som det icke ingår i planen för detta arbete att lemna noggrann beskrifning öfver andra förhållanden än sådana, som äro mer eller mindre kännetecknande för Oregon och Washington, förbigå vi här det invecklade förfarande, som malmen underkastas i de olika ugnarne med deras 160 fot höga skorsten och andra tillbehör, innan man ändtligen har den tillfredsställelsen att skåda jernrören i deras färdiga skick. Vi vilja endast anmärka, att allt är inrättadt på praktiskt sätt och i enlighet med nutidens kraf på ett jernbruk. Teckningen å föregående sida visar den sista processen, som jernrören undergå, innan de utsändas i marknaden. Sedan man pröfvat deras styrka genom att underkasta dem ett tryck af mellan 300 och 500 lbs, och de visat sig ega den nödvändiga hållbarheten, doppas de nämligen i tjära, och när de torkat, äro de färdiga att säljas. Rören begagnas för gas- och vattenledningar.

Ugnarne i jernbruket upphettas dels medelst coke från Puget Sound, dels med träkol, som tillverkas i särskildt derför inrättade ugnar. Bolaget eger 42 dylika ugnar, formade likt gammaldags bikapor, och hvarje ugn producerar omkring 5,000 bushels träkol i månaden. Härtill åtgå för hvarje ugn 100 cords granved i månaden, hvadan det är mindre underligt, att bolaget skyndat att förvärfva sig eganderätten till en stor sträcka skogsland omkring Oswego.

Koppar finnes i Josephine co., Oregon, ehuru dess aflägsenhet från jernvägar och mera bebyggda orter gjort, att man ännu icke fått under bearbetning någon egentlig grufva, med undantag möjligen för den nära staden Waldo belägna "Queen of Bronze"-grufvan, ur hvilken en mindre mängd koppar uttagits.

Såsom ofvan nämndt, finnas många andra metaller, men som de ej ännu fått någon större användning och hela grufdriften f. ö. ännu ligger i sin linda, anse vi bäst att ej orda vidare derom.

Deremot bör nämnas, att marmor — hvit, grå och röd — af utmärkt beskaffenhet påträffats nära staden Joseph i Wallowa co., östra Oregon. Då priset på marmor är 8—10 dollars pr kubikfot eller 100—120 dollars pr ton, kan detta fynd bli af stor betydelse för stadens framtida utveckling.

KAPITEL 5.

SKOGAR OCH SKOGSAFVERKNING.

MED hänsyn till omvexling, skönhet och lysande färger ha skogarne i New England-staterna städse betraktats såsom oöfverträffade, i all synnerhet frampå hösten, då froster i förening med den klara, genomskinliga luften skänka löfverket en obeskrifligt vacker färgprakt. Sydstaternas skogar äro också vackra, ehuru på helt annat sätt, och den rika, mjuka färgtonen i mellanstatsskogarnes löfverk väcker hvarje åskådarens beundran. Men ingenstädes finner man väldigare, mera storartade och värduadsbjudande skogar än i vestra Oregon och Washington; ingenstädes synes naturen mera ren och oförfalskad, mera härlig och fager än der. En urskog på Stilla hafs-kusten är någonting obeskrifligt storartadt, och mot en sådan skulle den vackraste skog i östern eller södern taga sig ut som en dvärg mot en jätte. Ofantliga granar med täta, mångenstädes ogenomträngliga snår mellan dem; derunder en matta af gräs och andra snärre växter; en och annan bäck slingrande sig fram mellan buskar och kullfallna trädstammar; fasaner skrockande inne i snåren, ekorrar hoppande från qvist till qvist i buskarne och löpande uppför jätteträdens grenfria stammar, harar och jordekorrar skuttande mellan de talrika jordhålorna, skator och blåfoglar skrottande och skrikande i kapp, hackspettar knackande på murkna stockar, dufvor kuttrande och en mängd andra foglar qvittrande, flaxande och lekande uppe i träden. Se der en matt teckning af den urskog i sydvestra delen af Washington, i hvilken förf. redde sitt första skogshem, när han om våren 1885 utbytte det "civiliserade" storstadslifvet mot en nybyggares mera flärdfria tillvaro i naturen!

Oaktadt Oregons och Washingtons skogar under alla årstider förete en sällspord prakt — vare sig man skådar dem när den milda vårluften framkallat de första knopparne och blommorna, eller när vintern beröfvat löfträden deras sommarfägring — förefalla de dock allra vackrast, när de äro klädda i sin rika, mångfaldigt vexlande höstdrägt. Löfskogen prunkar då i alla upptänkliga färger, och den evigt oföränderliga barrskogen, som kläder de kringliggande bergen, liknar på afstånd en väldig ram

kring en jättetafla. Hvarken sommarens värme eller vinterns kyla och regn förmå ändra utseendet hos dessa ståtliga barrträdsbälten. De lysa alltid lika mörkgröna, medan skogarne nedanför bergen något skifta i färgton.

Oregons och Washingtons egentliga skogsbygd är delad i två stora bälten, nämligen Kustskogarne och Cascade-skogarne. De förra täcka den förut omnämnda Kustbergskedjan (Coast Range), både på dess östra och (i synnerhet) dess västra sluttning, samt sträcka sig nästan oafbrutet från Oregons södra till Washingtons norra gräns, med en medelvidd af 25 mil eller deröfver. Kustbergen äro betäckta med skog ända till en höjd af 5,000 fot, och träden äro på denna höjd å bergskedjans västra sida nästan lika vackra som längre ned. Cascade-skogarne sträcka sig lika i sydlig och nordlig riktning med Kustskogarne och torde räkna en medelvidd af 30 mil, ehuru de endast betäcka den västra sidan af Cascade-bergskedjan. Båda skogsbälten äro förenade med hvarandra, i Oregon genom smärre skogar här och der i södra delen af Willamette-dalen, och i Washington genom ett nästan oafbrutet skogsområde, hvadan de i denna stat skulle kunna anses som fullkomligt sammanfallande med hvarandra, om icke träden i de mellanliggande skogarne vore något mindre än på och närmast omkring bergen.

Det är omöjligt att på siffran uppgifva yttinnehållet af Oregons och Washingtons skogsbygd; men det är snarare för lågt än för högt tilltaget, om man säger, att i Washington 20 millioner och i Oregon 16 millioner acres betäckas af skog.

Det allmännast förekommande skogsträdet är den s. k. Oregon- eller Douglas-granen, i vanliga folkspråket bekant under namnen röd, gul och hvit gran, — alla varieteter af samma träd. Oregon-granen (*Abies Douglasii*) är ett bland de ståtligaste af alla skogsträd på jorden. Den når en höjd af 200 till 250 fot och stundom deröfver samt mäter från 2 och 3 ända till 8 och 10 fot i diameter. Stammen är rak som en pil och vanligen fri från grenar till en höjd af 80 eller 100 fot. Gula granen är den vackraste och värdefullaste varieteten, röda granen den allmänaste. Oregon-granens virke är oöfverträffligt för alla ändamål, der styrka, varaktighet och längd äro nödvändiga vilkor, såsom t. ex. vid skeppsbygge m. m.

Ett annat värderikt träd är cedern, som stundom når väldiga dimensioner, ehuru den i höjd ej kan täfla med granen. Man träffar ej sällan cedrar, som mäta 8—10 fot i diameter ett par fot från marken. Sex mil från Oakville, Chehalis co. i Washington,

nära en mr Lemmons farm kvarstår efter en skogseld en cederstubbe, som är omkring 50 fot hög och 87 fot i omkrets 1 fot från marken. $1\frac{1}{2}$ fot högre upp mäter den 73 och 6 fot öfver marken nära 55 fot i omkrets. Denna stubbe är en kvarleva af det största cederträd, som hittills påträffats någonstädes, och den står som ett minnesmärke från forna tider, fullkomligt ensam i sitt slag, enär ingenting i hela trakten antyder, att der funnits något annat träd af dylika proportioner. Endast tre eller fyra af de verldsberömda jätteträden i California äro större än denna ceder, och få af dem äro så stora.

“Hew” och “hemlock” äro namnen på ett par andra barrträdsarter, hvilka med sina djupgröna, oföränderliga färger bilda en lika mycket i ögonen fallande som angenäm motsats till den lättare, mera lysande grönskan hos löfträden, buskarne och de smärre växterna.

Bland löfträd och buskar förtjena omnämnas: Lönnen med sina stora, breda blad; det knutiga vildäple- (crabapple) och det smärta vildkörsbärsträdet med sina små, gulbleka löf; ask, ek af flera arter, alm, asp, pil m. fl. Ranklönnen (vine maple) är ett mycket allmänt träd öfverallt i skogarne. Den skjuter sin högst några få tun tjocka stam i stora, bugtiga knippen till en längd af 20—30 fot. Hassel af väldiga dimensioner förekommer allestädes utom i träsk, och “sarvice”-bärbusken påträffas här och der i skogarne. Dess utseende påminner något om ranklönnen, i det den liksom denna växer i tjocka knippen. Men bladen äro icke alls lika ranklönnens. “Sarvice”-bären äro stora, blåsvarta, söta till smaken och användas i pastejer o. d. Björnen är en stor vän af dem. “Poison ivy” eller giftrankan är en ända till 75 fot lång slingerväxt, som man emellanåt finner i skogen, der den klänger sig uppåt stammen och grenarne af någon gran. Det påstås, att den vid beröring kan framkalla körtelsvulster o. d.

Oregons och Washingtons skogar förete en märkbar skillnad från österns och söderns bl. a. deri, att marken i de förra är bevuxen med gräs och örter, af hvilka många äro gröna hela året om. På sina ställen, der jordmånen är mindre lämplig, kan man finna temligen öppna platser i skogen, å hvilka träden äro mindre till växten och inga buskar eller kullfallna träd hindra utsigten på en sträcka af flera hundra fot. Men i regel är utrymmet mellan träden uppfyllt af ett obeskrifligt virrvarr utaf kullfallna träd, afbrutna grenar m. m., öfver hvilka björnbärsrankor slingra sig, och mellan hvilka ogenomsådliga snår af buskar och löfträd stänga all utsigt. Under och mellan dessa

snår och stockar skjuta gräs och små växter upp öfver mossa och vissnade löf och barr, hvarhelst någon öppning finnes. Bland buskarne finnas flera, som ha ätbara bär, såsom vilda hallon, laxbär (salmon berries), till smaken påminnande om hallon; björnbär; smultron; blå och röda "huckle"-bär (de förra påminnande om blåbär, de senare om lingon).

Granarne stå ofta ganska tätt tillsamman (på en plats i Clarke co., Wash., räknades nära 160 på en acre), och der så är förhållandet, är stammen, såsom förut nämndt, fri från grenar till en betydlig höjd. Men emellanåt finner man platser, der jätteträden — detta är då vanligtvis gula granen — stå temligen enstaka, och i så fall skjuta stundom väldiga grenar ut från stammen så lågt som 8 eller 10 fot från marken. Ett egendomligt exempel härpå erbjöd ett träd, som växte helt nära förf:s skogshem. Detta träd, känt på långa sträckor under namnet "stora trädet", var något lägre än de kringstående skogsträden, måhända omkring 175 fot högt, med en stam af 6 fots diameter, men 7 fot ofvan marken sköto ett halft dussin grenar nästan vågrätt ut, af hvilka knappt någon var mindre än 3 fot i diameter. Afståndet mellan deras yttersta ändar utgjorde 98 fot, hvadan trädets krona bildade ett nästan ogenomträngligt tak, öfverskyggande en yta af flera tusen kvadratfot.

I betraktande af skogens beskaffenhet i Oregon och Washington är det lätt att inse, att andra metoder måste användas vid skogsafverkningen än de i öststaterna eller Europa brukliga. Det förstår hvar och en, som har någon "hum" om saken. Vi tala naturligtvis icke om sådana personer, som inbilla sig begripa allting, därför att de t. ex., om ock med knapp nöd, tagit studentexamen, sådana som t. ex. den unge skånske landtjunkare, hvilken, medan förf. för några år sedan var på besök i Sverige, en gång på följande sätt utbredde sig öfver skåningarnes skicklighet i att fälla träd: "åh", sade han, "vi huggerr nerr träd, som ä' så grrränslost stoor, så du kan aldrrig tro. Vi klättrarr opp i toppen å binderr fast ett rep, å så drrar vi nerr trädet, å då' brrakar så förfärrligt."

"Ja-a, sau ärr det", bekräftade de andra skåningarne och skrattade medlidsamt, när vi berättade, att det finnes träd så stora, att man icke *kan* klättra upp i dem och ännu mindre draga ner dem. De värda skåningarnes annars orubbliga ko-lugn skulle nog temligen märkbart vackla, om de anmodades att med sin trädfällningskonst angripa en Oregon-gran. Nåväl, vi tala icke om dylika oerfarna personer. Men ett faktum är, att trä-

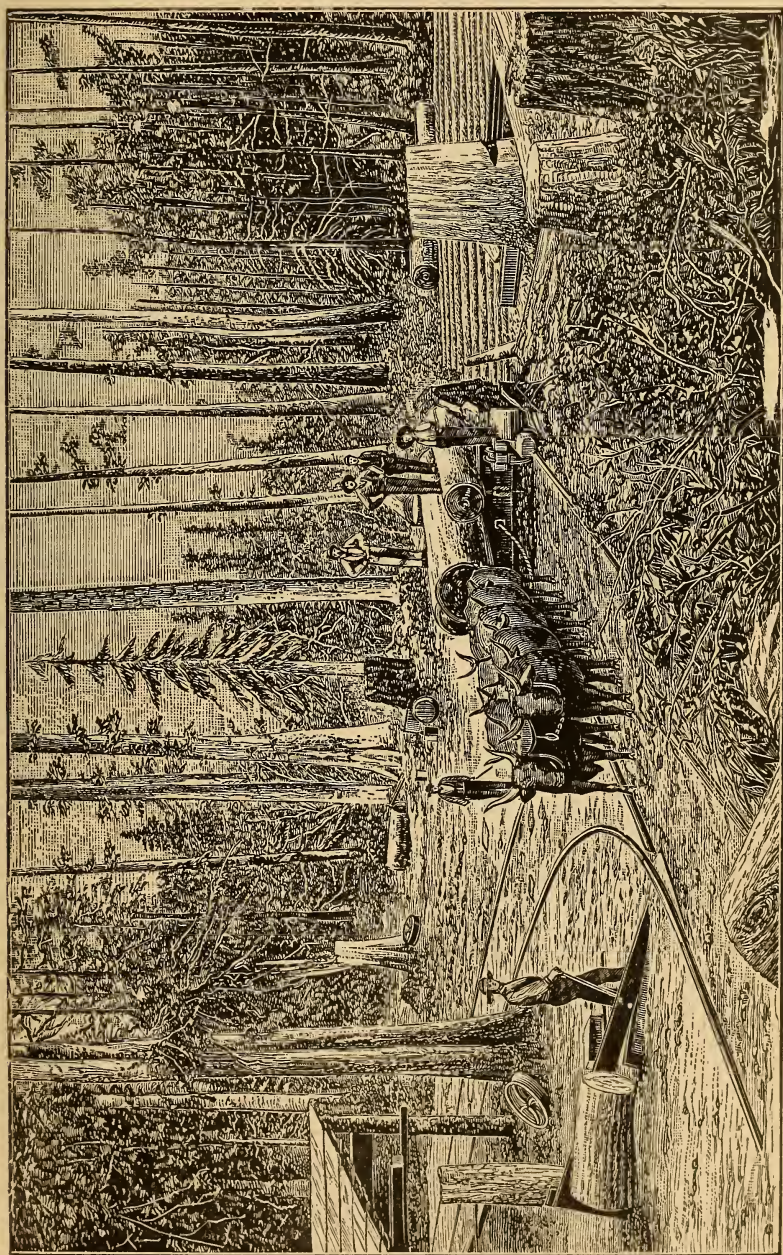
dens storlek, väderleksförhållandena och landets beskaffenhet i Oregon och Washington ge skogsafverkningsmetoden en prägel, som är helt och hållet ny äfven för erfarna skogsmän från öststaterna, och att en vanlig granskog i Oregon eller Washington skulle, om träden sågades af 100 fot öfver marken, gifva flera och bättre stockar än en skog i Michigan eller Wisconsin, der träden afsågades nere vid marken.

Som prof på andras omdöme i detta ämne anföra vi ett kort utdrag ur den skildring, en erfaren och berest skogsman, mr. W. H. Ruffner från Virginia, lemnade af ett besök i staten Washington. På tal om skogarne i Snoqualmie-dalen skrifver han: "Hela vägen till kolgrufvorna på Snoqualmie-berget färdades jag genom den tätaste skog med de största träd jag någonsin sett. — — — Jag har besökt de berömda furuskogarne i Georgia, Alabama och Mississippi. Jag har färdats 100 mil genom den bekanta, underbara skogen på Yazoo-deltat, hvarest det föreföll mig, som om naturen uttömt sina sista krafter, för att kunna helt och hållet betäcka marken med väldiga och höga träd; men här i Snoqualmie-dalen färdades jag genom skogar, hvilka i fråga om storlek, höjd och täthet lika mycket öfverträffade skogarne i Yazoo-området, som de sistnämnda öfverträffade alla andra skogar jag någonsin förut sett. — — — Jag fann den största svårigheten i att göra en riktig beräkning af antalet träd pr acre. Jag kan blott säga, att jag aldrig sett så många och aldrig heller ens ansett det möjligt, att ett så stort antal stora träd kunde ega bestånd på en acre's utrymme. Det var ej ovanligt att se flera träd af 6—8 fots diameter stå inom 10 fot från hvarandra. Jag visste naturligtvis, att i California och annorstädes finnas enstaka träd, som äro större än något enskildt träd här, men jag visste icke, förr än jag kom till Washington, att sådana skogar som dessa funnos på jorden."

Vi skola nu i korthet söka beskrifva, huru vid skogsafverkning tillgår. För att kunna förse sågverken med timmer, anläggas s. k. skogsläger (logging camps) af män, hvilka fälla träden, såga dem i lämpliga längder (vanligen 20—32 fot) och forsla dem till något vattendrag eller jernväg för vidare befordran till sågverket. Skogslägret anlägges midt inne i tjocka skogen på platser, der tillräckligt antal qvistfria träd finnes. Yxmännen (de, hvilkas uppgift är att hugga ner träden) arbeta två och två. Först hugges ett hak på ena sidan af stammen, 6 eller 8 tum djupt. Sedan sågar man å motsatta sidan litet högre upp. Trädet faller då åt den sida, der haket huggits.

Skulle trädet visa benägenhet att falla åt något annat håll, slås trä- eller stålkilar in i sågskåran, tills trädets tyngdpunkt tvingas öfver åt det rätta hållet. Så styr man träd, i hvilka man icke — kan klättra upp och binda rep. Men för att kunna handskas så med skogens jättar fordras stor öfning och skicklighet, och under alla omständigheter är det ett riskabelt göromål. Mången skogsman har blifvit krossad till döds af ett fallande träd eller af någon lössliten gren från detsamma. Stundom gör trädet i sitt fall ett ryck bakåt och stöter ihjel hvar och en, som ej hunnit springa tillräckligt långt undan dess farliga närhet. Emellertid är det ett af de mest storartade skådespel att se ett sådant träd falla. Först knakar det i stammen, derpå börjar toppen vaja och hela trädet svigta, hvarefter det lutar öfver åt ett visst håll och faller, beskrifvande en lång cirkel i luften, i början sakta, sedan allt fortare, tills det, omhvirfladt af afbrutna grenar, krossande allt, som kommer i dess väg, och ofta i fallet afbrytande något närstående träd, med ett bedöfvande brak och ett dunder snarlikt åskans störtar till marken, som skälfrer under kolossens fall. Ekot mångdubblar dundret och fortplantar ljudet deraf stundom milsvidt, och åskådaren erfar en ofrivillig ryning.

För att undvika att genomsåga stammens bredaste del vid marken, bruka yxmännen hugga flera tum djupa skåror högt uppe i stammen och i dem insticka elastiska brädstycken med jernbeslagen ända. På dessa taga de sedan plats, och genom männens tyngd tvingas brädstyckena fast i sina platser. Ofta ser man två män stå midt emot hvarandra 8 eller 10 fot öfver marken på dylika brädstycken och sågande af hjertans lust. I följd af detta tillvägagående äro de kvarstående stubbarne vanligen 8—12 fot höga. De sågar, som begagnas, äro 7—12 fot långa. Sedan trädet är fäldt, såga andra upp det i de erforderliga längderna, hvarvid hvarje såg föres af blott en man. Andra åter äro sysselsatta med att hugga väg genom skogen eller att skala den 3—6 tum tjocka barken af de fällda träden och med tillhjälp af oxar och kettingar draga stockarne ut till vägen. På denna läggas långa, snala trädstanmar parallelt liksom skenorna på en jernväg, och stockarne lastas på vagnar med urhålkade hjul, hvilka dragas af oxarne på de nämnda träskenor till närmaste vattendrag, jernväg eller till sågverket, om skogsläget är beläget i närheten deraf. Stundom när omständigheterna berättiga dertill, bygges en verklig jernväg, såsom synes å vidstående teckning. Vid arbetet med stockarnes forsling användas

ETT SKOGLÄGER (LOGGING CAMP) PÅ NORDVESTKUSTEN.

2—6 par oxar på en gång, och en skicklig oxdrifvare, med ett par väl inöfvade oxar i spetsen för de öfriga, sköter och styr hela det behornade sällskapet ledigare och bättre än mången kusk, som blott har ett par hästar att kommandera.

När ett vattendrag anlitas för vidare befordran af stockarne, hyres särskildt folk att passa på dem och hindra dem, när de flyta utför strömmen, från att packa sig tillsammans vid flodens krökningar eller fastna på öar och utskjutande uddar.

Sommaren är den bästa tiden för skogsafverkning. Om vintern är det dels för obehagligt att arbeta i regnet, dels är marken så smutsig och gyttjig, att oxarne snart slita ut sig och ej orka att draga stockarne. Någon snö kan man icke räkna på.

Ingen industri på kusten har tagit ett så stort steg framåt under de senaste åren som just skogsafverkningen. Virke utskeppas från Oregon och Washington ej blott som förut till Kina, Södra Amerika och California, utan äfven till Europa, der det högeligen prisas af engelska trävarumän, samt till Colorado, Illinois, Nebraska och andra stater i östern. En orsak till denna framgång är det aftagande skogsförrådet i öst-staterna, som der tvingat upp priserna så högt, att det kan löna sig för vestkustens skogsafverkare att, trots höga frakter o. d., täfla med österns. En annan är Oregon-granens utomordentliga lämplighet för en mängd byggnadsändamål, i synnerhet skeppsbygge, som ju fordrar långt, rakt och segt virke. Som prof på, hvad i den vägen kan åstadkommas, anföra vi ett exempel från sågverket i Skoinakawa, Wash., vid Columbia-floden, hvilket för ej länge sedan levererade till en ångbåtsbyggare en 156 fot lång stock, hvilken var $4\frac{1}{2}$ fot bred i stor- och 2 fot i lilländan. Stocken jemnades af, tills den mätte 17 tum i kvadrat i ena och 19 tum i andra ändan, hvarefter den användes som köl på en ångbåt om 1,000 tons drägtighet. Några dagar efter det detta träd, som växte knappt en mil från det nämnda sågverket, höggs ned, forslades till samma sågverk en timmerflotte, i hvilken hvarje stock var öfver 70 fot lång och ingen mätte mindre än 30 tum i lilländan.

Enligt låg beräkning lemna Oregons och Washingtons skogar i medeltal 50,000 fot virke pr acre, och i de tjockaste skogarne är afkastningen ofta 100,000 till 250,000 fot pr acre och vida deröfver. I Little Skookum-dalen i Washington fälldes för ett par år sedan ett träd, som ensamt innehöll 35,000 fot. Den tidning (Whatcom Reveille), hvarur vi hemtat uppgiften, anmärkte entusiastiskt: "Efter en beräkning af \$7.50 pr 1,000 fot, var detta träd värdt \$262.50. Skogslandet i detta county kan i

medeltal uppvisa 10 sådana träd pr acre. Räkna nu sjelf ut värdet af en kvarts-sektion skogsland! \$420,000 från 160 acres jord kan man icke realisera i något annat land på jorden än i trakten kring Puget Sound." Tidningen förbisåg i sin ifver alla de dryga kostnaderna för virkets bringande till ett sådant skick och en sådan plats, att det erhåller något värde. Ty ett träd i en aflägsen, svårtillgänglig trakt, är, praktiskt taget, ej värdt någonting alls, äfven om det är aldrig så stort och vackert.

Emellertid är det ej tu tal om, att skogsafverkningen i Oregon och Washington har en storartad framtid för sig. Och att man redan börjat inse detta, synes nogsamant af den mängd sågverk, som redan nu äro i verksamhet: år 1889 hade Oregon 212 sågverk, 31 takspånfabriker och 182 anstalter för tillverkning af fönsterkarmar, dörrar o. d., medan de motsvarande siffrorna för Washington voro 181, 71 och 162. Vid Puget Sound finnes mer än ett sågverk, som förmår såga en half million fot virke om dagen, och de två staternas samtliga sågverk kunna, om så påfordras, hvarje dag leverera öfver 3 millioner fot virke. Sågverkens antal ökas årligen.

KAPITEL 6.

VILDA DJUR OCH JAGT.

ANTASIEN kan icke gerna måla ett lämpligare hem för skogens, präriens och vattnets hårklädda, befjädrade o. fjälliga inbyggare än det, som Oregon och Washington i verkligheten erbjuda. Många trakter inom dessa stater äro riktiga paradiser för jägare och fiskare, och landets fauna är ganska rik. I de stora, svårtillgängliga skogarne på Cascade- och Kust-bergen har den stora

amerikanska kronhjorten (här kallad "elk" eller elg) sitt hem; längre ned påträffas den mindre hjortarten (deer), och båda måste hålla till godo med att i sin närmaste omgivning se björnar,

kuguarer, lodjur och andra mindre trefliga grannar ströfva omkring. Andra däggdjur, som hålla till i skogarne vester om Cascade-bergen, äro varg, räf, vesslor, mård, ekorrar och harar af olika sorter, stinkdjur, tvättbjörn samt på sina ställen äfven bäfrar. I Columbiafloden finnas sälar och på kusten sjölejon och hafsutter.

Fogelverlden är också temligen väl representerad, ända från de stora örnarne, ufvarne och vråkarne ned till ängslärkan och den om en stor humla påminnande honungsfogeln eller kolibri. En märkbar brist råder dock på sångfoglar, hvilken man nyligen och med godt resultat sökt afhjelpa genom att från Europa införskrifva och här förvilda åtskilliga der inhemska fogelarter, såsom näktergalar, trastar, trädgårdssångare m. fl. De foglar, som jagas för köttets skull, äro fasan, "grouse", "quail", svan samt änder och gäss af flera slag.

Men att gå på jagt i Oregons och Washingtons skogar är just icke egadt att stärka jagtlusten hos personer, som ej äro

desto ifrigare att underkasta sig kroppsliga ansträngningar. Mången väldig Nimrod på prärier och i ansade skogar får sin brinnande jagtifver temligen afkyld redan efter en half dags klängande och klättrande under, öfver och emellan kullfallna träd, uppräckta rötter, genom täta buskar på backar och klipp-hällar i Cascade- eller Kustbergens månghundraåriga urskogar.

Det ståtligaste villebrådet är ovedersägligen den förut omnämnda kronhjorten. Detta djur, hvars månggrenade horn nå en längd af öfver 4 fot, är af en väldig storlek och väger ej sällan 1200—1400 lbs. Den mindre hjortarten (deer), hvars kroppsvigt ej torde öfverstiga ett par hundra lbs, och hvars horn, månggrenade liksom den förres, bli 1 till 1½ fot långa, genomstryker alla skogar, men föredrager högre belägna trakter. Jagten på detta djur är intressant, ehuru besvärlig. Med en obeskriflig färdighet och vighet skuttar hjorten öfver stock och sten och banar sig i flygande fart väg genom snåren. Att förfölja en flyende hjort kan naturligtvis ej komma i fråga. Lättast jagas han med dresserade hundar, hvilka drifva honom tillbaka till den plats, der jägaren ligger gömd, eller ock kan man uppsöka hjortens betesplatser och under natten ligga på lur i deras närhet.

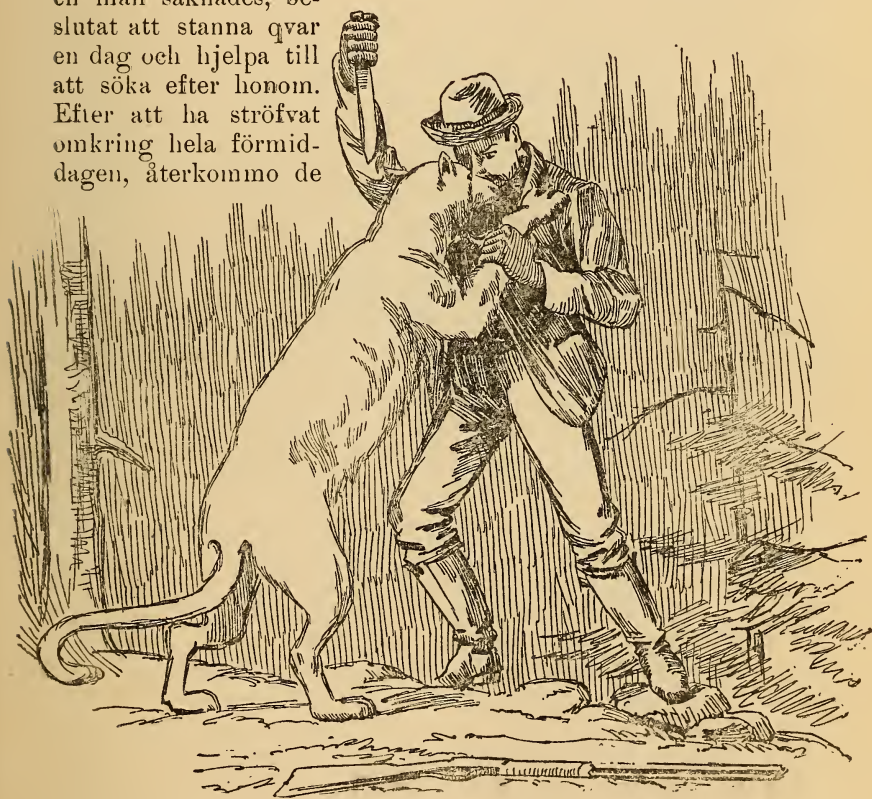
HJORTJAGT.

Bland rofdjuren äro björnen och kuguaren de intressantaste. Den förre förekommer i ett par varieteter, af hvilka den svarta är allmännast. Han lefver mest af sarvice-bär, vildhallon m. fl. skogsbär, som förekomma i ymnighet, och är på grund deraf ej så vild eller blodtörstig som t. ex. grizzly-björnen eller bruna björnen. Stundom bortsnappar han dock, för omvexlings skull, grisar eller kalfvar från nybyggarna. Förföljd, tager han alltid sin tillflykt till något träd. Han är en skicklig klättrare, och man ser ofta märken i trädens bark efter hans klor.

Farligare äro de vilda kattdjuren, i synnerhet kuguaren, ehuruväl de, i likhet med alla vilda djur, helst gå ur vägen för människan. De jagas med hund och fly alltid, när de bringas i trångmål, upp i något träd, hvarifrån de skjutas ned med reffelbössa. Deras föda består af harar, hjortkid och skogsfogel. Endast i nödfall bryta de sig in i nybyggarnes ladugårdar och "lägga vantarne på" någon kalf, höna eller annat husdjur. Att kuguaren emellertid, som är ett stort och starkt bygdt djur, stundom kan bli farlig äfven för människan, bevisas genom en tilldragelse, som egde rum hösten 1889 i Kustbergens skogar i södra Oregon.

Två jägare hade slagit läger på en klippvall invid ett litet vattenfall högt uppe bland bergen. Från detta läger gjorde de under några dagars tid utflykter i den kringliggande nejden och lyckades fälla tre hjortar och en liten björn. Nöjda med detta jagtbyte, beslöto de att följande morgon packa ihop sina saker och återvända till nybyggerna. Medan den ene tog vara på hvad som fans kvar af köttet, företog kamraten ännu ett litet ströftåg med bössan, för att om möjligt öka förrådet med en hjort. Det var sent på e. m., när han begaf sig åstad. Efter att ha gått en stund hit och dit på måfå, kom han till en trakt af skogen, som blifvit härjad af eld, och medan han stod och lyssnade invid en någorlunda öppen plats, hörde han något braka i närheten. Vändande sig åt det håll, hvarifrån ljudet hördes, upptäckte han en stor, grann hjort ett par hundra fot ifrån sig. Han sköt ett skott, hjorten föll, men reste sig igen och försvann. Jägaren följde efter, enär djuret var såradt och, att döma af de blodiga spåren, antagligen snart skulle stanna. Flera gånger sågs hjorten skymta fram i buskarne, men det var omöjligt att få korn på honom. Solen hade under tiden gått ned, det började mörkna, och jägaren, som ej ville öfverraskas af natten, lemnade, trött och ledsen, hjorten åt sitt öde samt försökte leta sig tillbaka till lägret. Snart kunde han ej längre urskilja föremålen omkring sig. Medan han försökte krafla sig nedför en sluttning, blef han plötsligt anfallen af en jättestor kuguar. Jägaren kastade bössan ifrån sig och sökte försvara sig med sin stora, tvåeggade jagtknif. Under striden kommo de kämpande alltför nära kanten af en brant afsats, och i nästa ögonblick rullade de begge ned i en bergsskrefva. Genom blodförlust och våldsamma stötar mot stenar och rötter förlorade jägaren medvetandet och förblef ligande i detta tillstånd tills i daggryningen. När han återvann sansen och lyfte upp hufvudet, kunde han ej upptäcka sin fiende

någonstädes. Full med skramor och blödande sår, kraflade han sig från olycksstället och ankom vid middagstiden till lägret, der hans kamrat tillbragt en orolig natt. Tidigt på morgonen hade två andra jägare, stadda på hemväg från hjortjagt längre bort bland bergen, kommit till lägret och vid underrättelsen om, att en man saknades, beslutat att stanna kvar en dag och hjälpa till att söka efter honom. Efter att ha ströfvat omkring hela förmidagen, återkommo de

STRID MED EN KUGUAR.

sökande med oförrättadt ärende, kort innan den, som de sökt efter, blödande och eländig linkade in i lägret. Den ene af de främmande jägarne råkade till all lycka vara en läkare, som tagit sig ett par veckors ledighet från sin praktik. Han förband den sårade mannen och rådde honom att stanna i lägret ännu några dagar. Morgonen derpå gingo två af männen till platsen för äfventyret, hvilket den sårade noggrant beskrifvit, och funno

hjorten i döende tillstånd ett stycke derifrån samt kugnaren illa tilltygad, liggande i ett hörn af bergsskrefvan. Flera af knifhuggen hade träffat ömtåliga platser i kroppen, men vilddjuret egde ändock kraft nog att vid åsynen af sina förföljare rusa mot dem med ett vildt vrålände. En kula sträckte honom dock liflös till marken.

Fåregares värste fiende är vargen. Detta sluga och smygande rofdjur ströfvar omkring i flockar och låter ofta om näterna skogen genljuda af det heimska, om en i nöd stadd menniskas rop påminnande tjut, som är kännetecknande för vargen. Endast sällan lyckas man få sigte på honom. Men närhelst ett tillfälle att knipa ett får eller en gris yppar sig, vipps är han framme. Belöningar äro utfästade för varg- såväl som kugnar- skalper i de flesta delar af nordveststaterna.

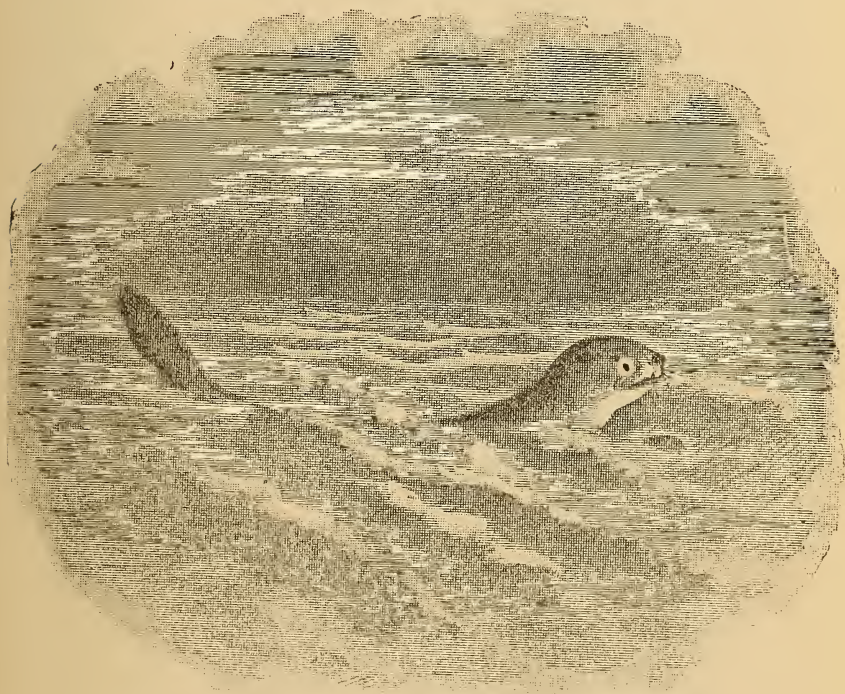
Bland däggdjur, som jagas dels för köttets, dels för skinnets skull, äro haren, som förekommer i två arter (den lilla skogs- och den stora prärielharen), två arter ekorrar (en liten och en stor), tvättbjörn, mård och bäfver, hvilka dock äro temligen sällsynta.

Matnyttiga foglar finnas, som nämndt, af flera slag. Fasanen har i mångas tycke det bästa köttet. Liksom "grouse" (påminnande om orre och ripa) och "quail" (en sorts vaktel) har fasanen sitt tillhåll i skogen; men i motsats till den förstnämde, som, om han uppskrämmas när han sitter på marken, städse flyger upp i ett närstående träd och sätter sig orörlig på en gren i skygd af barr och qvistar, flyger fasanen under enahanda förhållanden rakt in i skogen, sänker sig till marken och springer sin väg. Endast när han uppskrämmas af en hund, flyger han upp i någon närstående buske och är då lätt att skjuta. Den s. k. kinesiska eller guldfasanen, hvilken för några år sedan förvildades i Willamette-dalen och redan börjat sprida sig öfver flera trakter af våra stater, är ännu när detta skrifves fridlyst och får ej skjutas vid 50 dollars vite, ehuru denna lag ganska ofta blifvit öfverträdd utan menlig påföljd för öfverträdaren, enär allmänna opinionen icke står på fasanens sida på grund af den förödelse han vållar i hvetefälten. Farmarena tycka ej utan skäl, att då fogeln hemtar sitt uppehälle på deras åkrar, borde de ock få lof att med hans kött bidraga till sitt eget uppehälle.

Flera arter af änder förekomma i de flesta vattendrag, och gäss och svanor äro vanliga gäster i flera floder och sjöar, såsom Columbia-floden och några sjöar i sydöstra Oregon. På de stora, med "sage"-buskar beväxta slätterna i östra Oregon har "sage"-

hönan (beslägtad med präriehönan) sitt hem, och prärieharen förökar sig der vissa år till den grad, att han nästan anses som en landsplåga.

De vattendäggdjur, som dväljas i eller omkring Stilla hafstaterna, äro hafsuttern, sällhunden och sjölejonet. Hafsuttern är, som bekant, ett helt annat djur än den vanliga uttern, hvilken

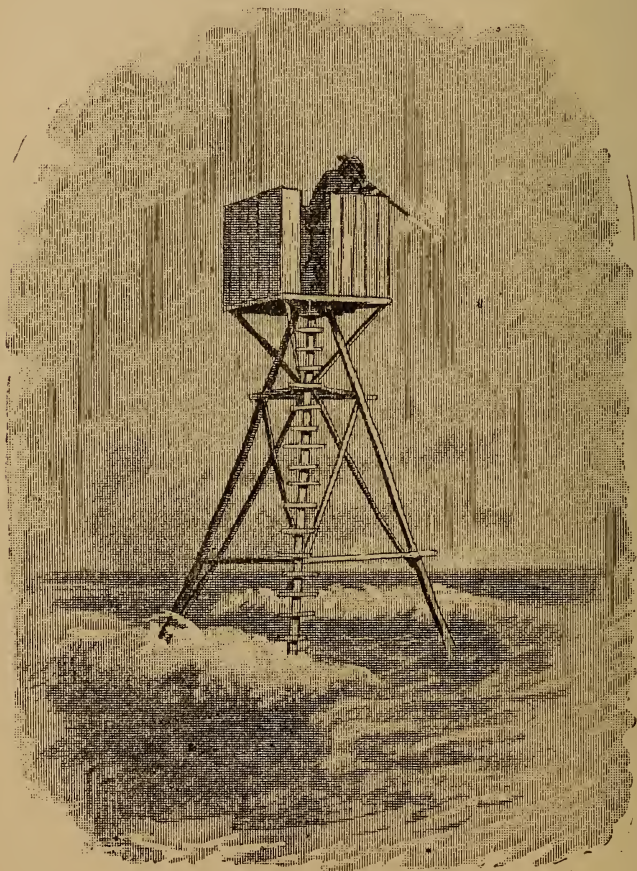
HAFSUTTERN I SITT HEM.

förekommer i floder och bäckar. Hafsutterns skinn är det dyrbaraste af allt pelsverk och betingar ett pris af från 50 till 150 dollars. Beredt och förarbetadt till klädesplagg af ett eller annat slag, blir det värdt ända till \$700. Hafsutterns hem är norra Stilla hafskusten. Förr fanns han på den amerikanska sidan så långt söderut som i Lägre California, men träffas nu sällan söder om Columbia-floden. Det är blott en tidsfråga, när han blir helt och hållet utrotad. Han fanns fordom i otrolig mängd kring

OREGON OCH WASHINGTON.

[4]

öarne vid Alaska, och första året efter Prybalov-öarnes upptäckt dödade två män 5,000 hafsuttrar, värderade till \$250,000. Numera dödas blott ett ringa antal hafsuttrar, dels af jägare, som lura på dem längs kusten, dels af infödingarne på Aletiska

UTTERSKYTT I SITT VAKTTORN.

ögruppen. Utterjagt bedrifves som ett yrke endast på Washingtons kust mellan Grays Harbor och Fuca-sundet, och i detta yrke kunna endast mycket skickliga jägare hoppas på någon framgång. Uttern visar sitt hufvud ofvan vatten på ett afstånd af 900 till 1,800 fot från stranden, och att på sådant håll träffa en

liten tingest af ungefär 4 tums genomsnitt, medan den vaggas upp och ned af böljorna, är en ingalunda lätt uppgift. Också händer det ofta äfven de skickligaste utterjägare, att de skjuta bom en 15—20 gånger, innan de träffa målet, och ej ens då äro de säkra om sitt byte. De måste vänta, tills uttern flyter i land, hvilket stundom ej sker förrän efter mörkrets inbrott, och när han omsider når stranden, faller han ej sällan i händerna på andra jägare än den, som skjutit honom. Många utterjägare uppföra på hafsstranden eller på någon klippa i hafvet små vaktörn åt sig, i hvilka de sitta och kasta spejande blickar öfver oceanen. Så har bland andra en viss Witherell på en 50 fot hög och 100 fot bred klippa några mil från Point Greenville, midt i bränningarnes svall byggt sig en liten hydda, som i stormigt väder ofta begrafves under vågornas skum. Hyddan är medelst jernbultar fästad vid klippan samt fullkomligt vattentät. När mr Witherell skjutit en utter, ger han från hyddan tecken till någon af de indianer, som han för detta ändamål anställt, att hålla ögat på det skjutna djuret och passa på, när det flyter i land. Ofta förflyta flera dagar, utan att han får se en utter, och hela resultatet af en på den ödsliga klippan tillbragt jagtsäsong är ofta ej mer än 25 skinn.

Ett vida allmännare hafsdäggdjur är sälhunden, ehuru måhända äfven han skulle varit i det närmaste utrotad nu, om icke Förenta Staterna vid sitt besittningstagande af Alaska genom visa åtgärder skyddat sälen mot dess förföljare. Det finnes nämligen för närvarande ej mer än en enda plats på jorden, der sälen förökar sig i större mängd, och denna plats är de förut nämnda två s. k. Prybalov-öarne i Behrings-sundet. Det är här endast fråga om Stilla hafvets sälhund, ej om den i Atlantiska hafvet förekommande, hvars pels ej är värd mer än en dollar, medan den förres är värd 8 eller 10 gånger så mycket på grund af sin tätare och finare hårbeklädnad. Enligt tillförlitliga beräkningar gästas de nämnda öarne af $6\frac{1}{2}$ millioner sälar om året, emot endast 3 millioner år 1873. Detta oaktadt omkring 300,000 sälar dödas årligen, nämligen 100,000 på öarne (flera är det icke tillåtet att skjuta der) och resten längs Amerikas vestra kust. I oktober lemna sälarne norden och styra kosan söderut — hur långt, vet man ej. Men vid deras återfärd på våren har man sett dem så långt söderut som vid södra Californias kust. I maj hinna hanarne till öarne och utkämpa blodiga strider om sina platser på klipporna. Tre veckor senare komma honorna och föda sina ungar. Under hela färden från södern till Alaska

anställa sälarna jagt på lax och följa honom i stort antal in i Oregons floder. Man har sett på en gång öfver 1,000 sälar i Columbia-flodens mynning. Sälen väger 3—600 lbs. och är ett ytterst glupskt djur. Han dödar mycket mera fisk, än han behöfver, och vållar, när han hemsöker floderna, laxfiskare ofantlig förtret och skada. Han förföljes också ifrigt både af dem och sälfångstfartygen, hvilka hela våren igenom ligga och kryssa längs kusten mellan San Francisco och Alaska och, enligt uppgift af kännare, i allmänhet döda inemot ett par hundra tusen sälar om året, ehuru de icke lyckas få skinnen af mer än omkring 30,000. Sälen skjutes nämligen, när han sticker nosen ofvan vattenytan, och om han ej dödas på fläcken, sjunker han till botten och är förlorad för skytten.*) I Columbia-floden finnes en annan sälart, hvars skin ej är värdt mer än en dollar, men som dock jagas, enär han delar sin värdefullare släktings hänsynslösa lefnadsvanor och anlitar den bekvämare metoden att sönderbita och delvis uppäta lax, som fastnat i fiskares nät, framför att sjelf jaga och fånga fisken. Ur hvarje säl lär kunna vinnas några gallons olja, värd en 20 eller 30 cents pr gallon. Alla skinn af hafssälen sändas till London att färgas, innan de komma i marknaden. Färgningsprocessen är nämligen en hemlighet, hvadan skinnets färgadt erhåller ett mångdubbelt större värde.

På Stilla hafvets östra kuster har ännu ett hafsdäggdjur sitt tillhåll, nämligen sjölejonet. Detta djurs lefnadsvanor påminna mycket om sälhundens, och när hanarne, i likhet med sälhanarne, i maj månad infinna sig på "fortplantningsplatsen", väcka de genom sin väldiga kroppsbyggnad, sin bränningens dån öfverröstande basstämma och sina vilda strider allas häpnad och förvåning. Sjölejonet blir 10—14 fot långt och mäter 8—9 fot omkring bröstet och ryggen. Liksom sälen har sjölejonet en utpräglad smak för laxkött och åstadkommer tidtals stor skada för laxfiskare samt blir då ifrigt förföljdt. Att sjölejonen det oaktadt förekomma så talrikt och på så jemförelsevis lätt tillgängliga platser, medan dess forna medbroder eller rättare med-syster sjökon är utrotad, och hafsuttern och sälen förföljas så skoningslöst, beror i första rummet på deras ringa handelsvärde.

*) Detta enligt uppgift af flera erfarna fiskare. Andra påstå, att sälen flyter endast de årstider, då han är fet, och ännu en tredje version finnes, enligt hvilken en sälart flyter och en annan sjunker, sedan de träffats af en kula. Hvilkendera uppgiften som är den riktiga, kunna vi ej afgöra, enär våra sagesmän alla varit erfarna fiskare och skyttar.

På kusten af Oregon ha flera försök gjorts att planmessigt jaga sjölejon, men utan vinst. Det enda, som kunde tillgodogöras ur hela den väldiga kroppen, befans vara morrhåren, hvilka användas i Kina som — medicin, samt huggtänderna, hvilka köpas af kniffabrikanter o. d. Späcket är odugligt, så vida det icke blandas med andra ämnen, och huden låter sig endast med stor svårighet beredas.

Men är sjölejonet nästan värdelöst för kulturmänniskan, — åtminstone så länge jordbruket i våra stater icke nått den utveckling, att det skulle löna sig att realisera den af sälfångare uttänkta planen att förarbeta sjölejonkadavren till guano — så är det desto värdefullare för infödingarne i den höga norden. De skulle ej alls kunna reda sig sjölejonet förutan. De äro fiskare, behöfva således båtar, och dessa förfärdiga de af en stomme, bestående af hopfogad drifved, öfver hvilken de spänna traninsmorda sjölejonhudar. Af tarmarne förfärdigas vattentäta regnkläder; magen begagnas som kärl att destillera tran uti; köttet af unga sjölejon anses som en läckerhet, och morrhåren lemnas åt köpmän i utbyte mot andra varor. Jagten på sjölejonet kräfvär både skicklighet och ihärdighet; ty utom på några få platser med gynnsamt läge, måste man öfverallt annars smyga sig på sjölejonen, medan de sofva, samt ögonblickligt döda dem med väl riktade spjuthugg eller bösskott, om man ej vill förlora sitt byte. Sjölejonen äro nämligen rent af vidunderligt seglifråde och förnå, så länge hjernan är oskadad, äfven om de äro dödligt sårade, fly med en sådan snabbhet, att man ej mera kan få tag i dem.

KAPITEL 7.

FISK OCH FISKE.

Med någon industri skall kunna sägas redan nu vunnit utveckling i Oregon och Washington, så är det fiske och fiskinläggning. Fiske bedrivs i floder och bäckar såväl som på öppna hafvet, och stora etablissemang finnas för saltning, torkning, rökning och annan konservering af fisken. Den ojemförligt förnämsta bland de fisksorter, som förekomma, är laxen. Närmast i ordning följa stör (sturgeon), "halibut", forell, sill, strömming (smelt) och andra smärre arter.

Stör fiskas med god framgång i Columbia-floden. 1889 voro på den 150 mil långa sträckan mellan Cascadebergen och Columbias mynning omkr. 500 personer sysselsatta med störfångst, och samma år utskeppades stör för första gången till östern, der den röner stor efterfrågan. Till San Francisco sändes den ock i stor mängd. Stören är en väldig fisk, 5—6 fot lång och ofta vägende 500 lbs. eller deröfver.

I fråga om näringsvärde anses "halibuten" öfverträffad af andra saltvattensfiskar. Ehuru den förekommer talrikt i nordöstra delen af Stilla hafvet, är halibutfisket dock ännu i sin linda. En god fiskbank lär finnas 18 mil nordvest om Point Greenville i Washington.

Sillfisket är likaledes fullkomligt utveckladt och kommer att så förbli, tills någon i fiskkonservering hemmastadd man från östern tager hand om saken. En person vid namn Hammond slog sig för en del år tillbaka ned i Port Madison, Wash., och försökte göra en affär af att tillverka sillolja, men misslyckades dels på grund af otillräckligt driftkapital, dels emedan han ej kunde finna afsättning för kvarlevorna af sillen, sedan oljan var utpressad.

Strömmingen (smelt eller eulachon) är en liten fisk, som helst vistas i mycket kallt vatten, såsom t. ex. Cowlitz- och Sandyfloderna, hvilkas vatten till stor del kommer från de snötäckta fjällarne Mount Tacoma och Hood. Sällan, hvart femte år eller så, anträffas strömmingen i Rogue- och Umpqua-floderna i södra Oregon. Men sitt egentliga hem har han i Alaska och når der sin största fullkomlighet. Han är i förhållande till vikt och storlek den oljehaltigaste af alla fiskar och begagnas af infödingarne i norden ej blott till föda, utan äfven till lyse, i det de torka honom om sommaren, när han är fetast, och sedan om vinterqvällarne hänga fiskarne en i sender vid en ståltråd i taket och antända dem. En fisk brinner i ungefär 25 minuter. Häraf har han fått namnet "ljusfisk".

Laxen är emellertid, som sagdt, den förnämsta fisken, och ingenstädes på jorden förekommer den i sådan mängd och storlek som i Columbia-floden. Bland andra floder, i hvilka laxfiske bedrivnes i stor skala, intaga Sacramento-floden i California och Fraser-floden i British Columbia andra och tredje rummet efter Columbia. En mängd fiskkonserverings-anstalter (canneries) finnas både i Oregon och Washington, såsom vid Coos Bay, Yaquina Bay och Grays Harbor, men först och främst i Astoria, der tre fjerdedelar af dem allesamman äro belägna.

Den lagliga fisketiden börjar den 1 april och slutar den 31 juli, och under dessa 4 månader kan verkligen den fisk, som ostörd förmår leta sig fram mellan nät, fällor, fiskhjul och allsköns försåt, skatta sig lycklig. 1,500 båtar eller ännu flera, hvar och en bemannad med två personer och försedd med ett nät af i allmänhet 1,600 eller 1,800 fots längd, 20—30 fots bredd och $4\frac{1}{2}$ tums maskor, möta den intet ondt anande laxen redan vid hans första inträde i floden. Fiskarena utgöras till största delen af skandinaver och italienare, medan kineser i allmänhet äro anställda i konserveringshusen. En fiskares utstyrel består af en båt och ett nät, det hela värdt \$400. Båtarna vara i 8 eller 10 år, men näten måste förnyas hvar sommar.

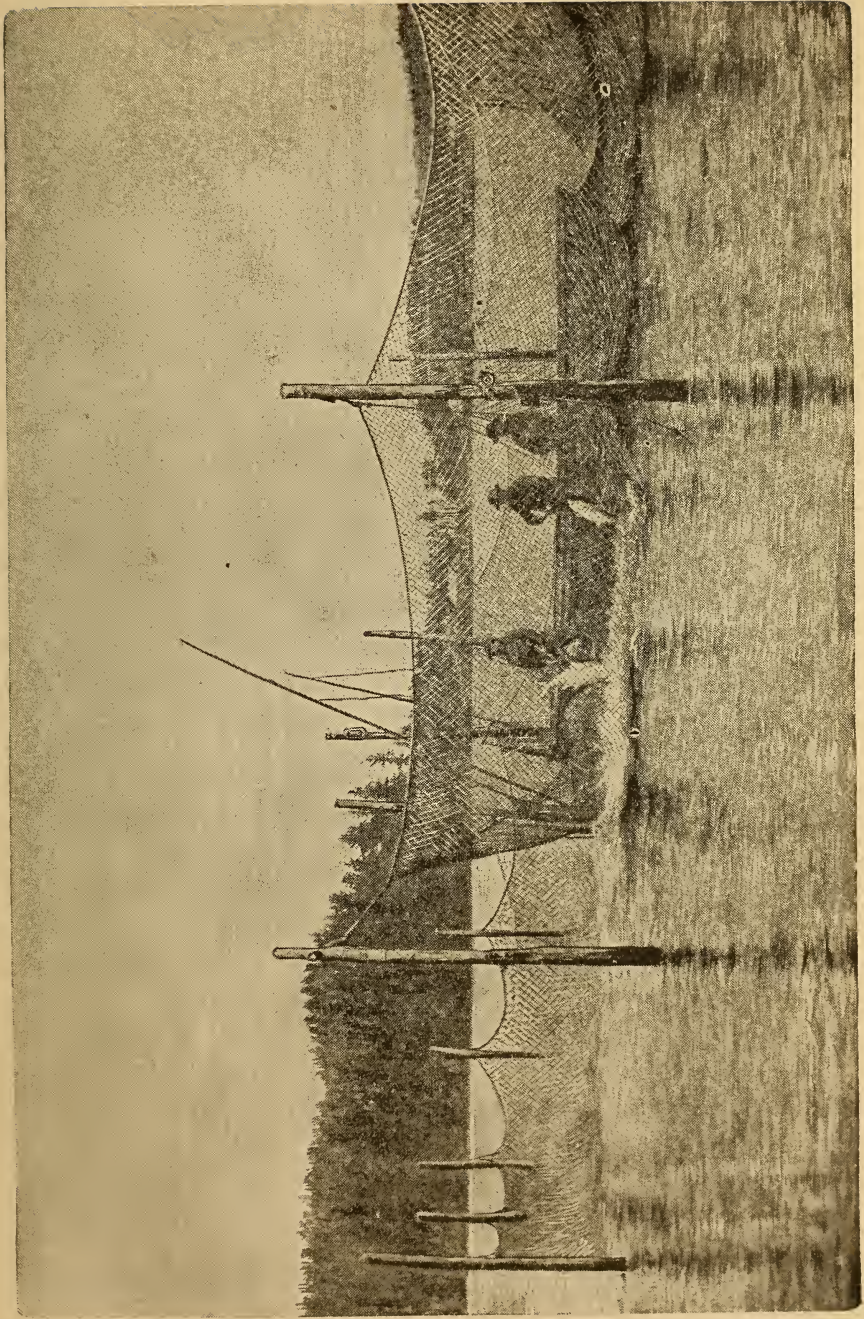
Nät förbrukas hvarje år till ett värde af \$300,000. Somliga fiskare hålla sig sjelfva med båt och nät, men de flesta begagna sådana, som tillhöra konserveringshusen, hvilka i ersättning för tillhandahållandet af båt och nät göra ett afdrag af 40 procent i betalningen för den inlemnade fisken. Sålunda erhålla fiskare, som begagna konserveringshusens båtar och nät, 60 cents för hvarje lax, när fiskare med egen utstyrsel få \$1. Priset varierar betydligt, men det nämnda är i allmänhet medelpriset. Laxen säljes styckevis, och ingen mottages, som väger mindre än 10 lbs. Laxens medelvigt är 20—30 lbs, ehuru många väga dubbelt så mycket, ja, ända till 80 och 90 lbs. Detta är sådana, som öfverlevvat parningen, som eger rum när laxen är 4 år gammal, och efter hvilken de flesta dö. Ehuru den försiggår i sötvatten, och ehuru laxen der tillbringar omkring $1\frac{1}{2}$ år af sitt lif, är han dock en saltvattensfisk och når sin fulla kraft och storlek under sin vistelse i hafvet.

I mars månad kommer laxen från hafvet till Columbia-floden och tillbringar flera veckor kring dess mynning, innan han anträder sin ofta tusenmila färd inåt floden. Under denna färd äter han intet, ända tills han 6 eller 7 månader senare, efter förrettadt parningsvärf, dör. Den förnämsta parningsplatsen är i Snake River och dess biflöden, ända så långt borta som vid Shoshone-fallet i Idaho. Ungarne födas der och stanna några månader, tills de följande år begifva sig ut i hafvet och ej återkomma, förrän de äro 4 år gamla, då de i sin ordning föröka sitt slägte och dö.

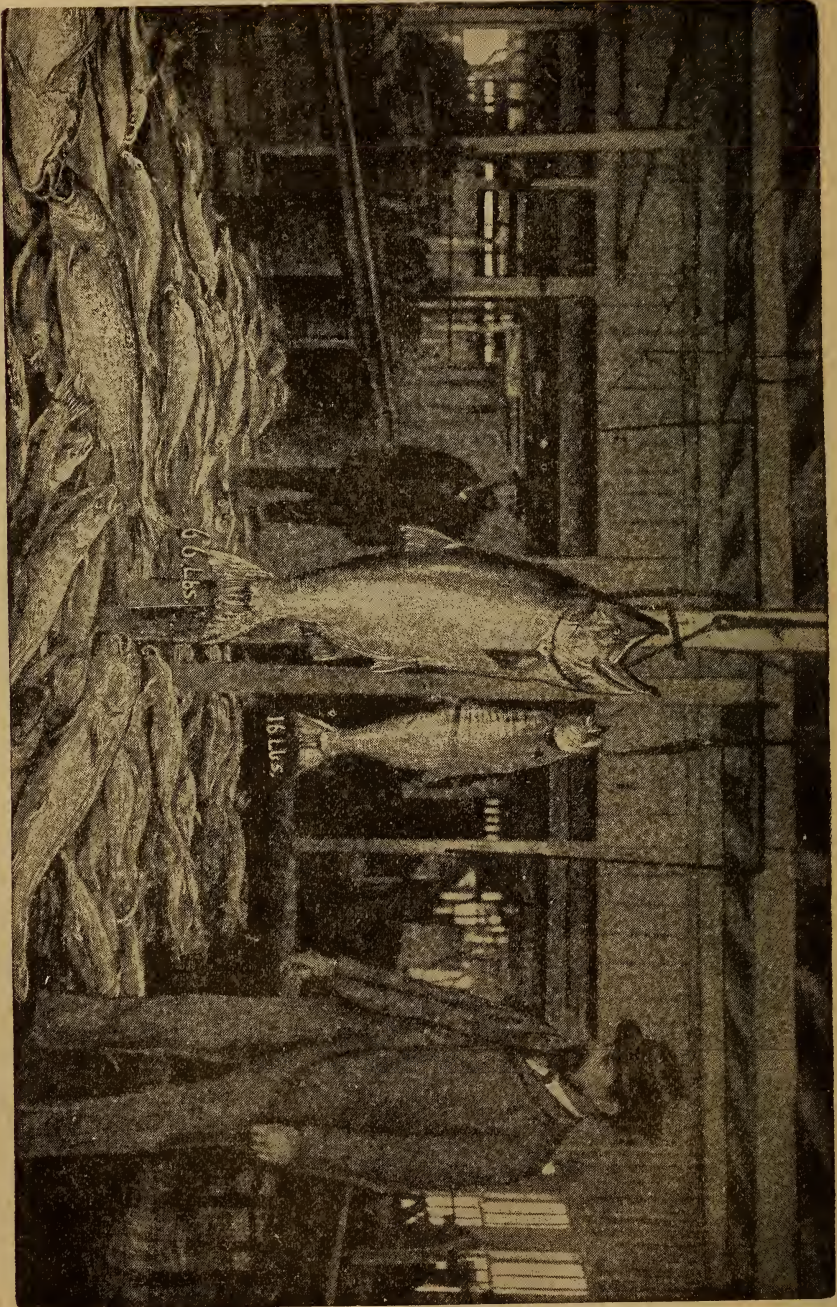
Utom den egentliga laxen (chinook- eller quinnat-laxen) finnas i Columbia-floden 9 afarter, af hvilka dock endast 3 äro något handelsvärde, näml. blåryggen (blue back) och stålhufvudet (steel head), hvardera vägande i medeltal 5 lbs, samt den s. k. svagtanden (the weak toothed), som väger 12 lbs.

Huru många chinook-laxar, som årligen komma till Columbia, är omöjligt att afgöra; öfver 2 millioner fångas hvarje år, och dock hinna otaliga skaror fram till parningsplatserna, i trots af alla hinder som mött dem på deras långa färd. De sinna ofta i sådan mängd tillsammans, att de på grunda ställen i floden bli hoppackade så, att de nå öfver vattenytan och ej kunna röra sig ur fläcken. Ett dylikt laxstim kullkastade vid ett tillfälle en kärra, som körde öfver ett vadställe i en af södra Oregons floder, just som detta passerades af fiskskaran.

Flera olika fångstsätt äro i bruk. Indianerna hugga laxen med spjut, när han hoppar upp för något vattenfall, eller bygga

FISKEÄLLA (FISH TRAP) I BAKERS BAY.

FÖRVARINGSRUM I EN KONSERVERINGSANSTÄLT.

de en brädgång öfver någon grund ränna i floden, der laxen har sin väg, samt ställa sig på brädgången beväpnade med nätkorgar, som äro fästade på långa skaft. Dessa korgar doppa de ned i vattnet och låta dem hastigt glida med strömmen, hvarpå de rycka dem upp igen. Om korgen då är tom, göres en ny "doppning", och så fortfares, tills någon lax råkar komma i korgöppningen och fångas.

Samma princip ligger till grund för det af hvita fiskare begagnade fiskhjulet. Detta redskap består af flera nät, ordnade omkring ett hjul på så sätt, att ständigt ett af näten är i vattnet, medan hjulet till följe af strömmen är i oafbruten rörelse. I nätet fins en öppning tillräckligt stor för laxen att slippa in igenom, och när han under nätets kretsgång kommer till toppen af hjulet, faller han i en enkom därför gjord ränna och glider ned i en låda. Hjulet är i gång dag och natt, så länge vattnet är af lämpligt djup, men kan ej begagnas hvar som helst.

Det viktigaste fiskredskapet är nätet, och huru flitigt det användes i Columbia-floden, är redan omnämndt. Nät, utspända mellan i flodbotten nedstuckna pålar, äro kända under namnet "fiskfällor" (fish traps) eller "pound nets" och begagnas å flera ställen vid flodens mynning. Härtill användas nät med 2 tums maskor. Längre in på floden å grunda platser brukas ej sällan den gammaldags fisknoten (här känd under namnet "seine"), ett 800—900 fot långt nät med $2\frac{1}{2}$ —3 tums maskor, hvilket drages af hästar.

Utom den lax, som säljes färsk i städerna på kusten, utskeppas en stor mängd — i allmänhet sådan, som fångats i fiskhjul — till östern, inlagd i is. Den lax, som på detta sätt fångas senare än på försommaren, är dock ej den egentliga chinook-laxen, utan de förnt omnämnda sämre afarterna: blåryggen och stålhufvudet; och äfven den äkta laxen är icke god frampå sommaren. Man bereder också lax för marknaden genom att salta och röka den; men den mesta laxen tillvaratages i de s. k. "canneries" eller konserveringsanstalterna, der den inlägges i lufttäta blecklådor och i detta skick sändes till snart sagdt alla jordens länder. Under fisksåsongen år 1888 inlades på så sätt öfver 1 million laxar, och dock var detta föga mer än hälften af det antal, som inlades år 1883.

En brännande fråga är den om skydd för laxen, hvars tillvaro är allvarligt hotad genom människornas gränslösa utrotningsbegär. När man besinnar, att Columbias mynning är nästan alldeles uppfylld med fällor och nät till hundratals miles längd,

kan man ej annat än anse det för ett under, att någon lax alls kan fångas längre in på floden. Utan lagstiftningens mellankomst vore laxen nog redan nu utrotad. Under den 4 månader långa fisketiden får ingen lax fiskas på söndagen, och det föreslås nu, att denna fridlysning måtte utsträckas till två dagar mera hvarje vecka. Fiskkläcknings-anstalter anses dock vara det verksamaste medlet till laxens bibehållande. Vid Sacramento-floden i California fins en dylik, som lemnat utmärkta resultat, och vid Clackamas-floden i Oregon, 7 mil från dess utflöde i Willamette, har man för några år sedan anlagt en annan, i hvilken 12 till 15 millioner laxrom kunna utkläckas hvarje år, så snart man kan anskaffa så många. Hittills har dock 5 millioner varit det högsta antal man lyckats åstadkomma. Anstalten, som står under kontroll af Före. Staternas styrelse, upptager med byggnader, danmar o. d. 15 acres och sysselsätter 8—10 personer. På sensommaren fångas lax i fällor och not, som anordnats på lämpligt sätt i floden, och rommen klämmes ut ur honorna, befruktas på helt och hållet mekanisk väg med hankmjölke och lemnas derpå i ståltrådsborgar, som hängas neddoppade i vatten af 50 graders temperatur. Två eller tre månader senare utkläckes rommen utan vidare behandling, och några veckor derefter släppes fiskynglet ut i floden att taga vara på sig sjelft. De unga fiskarne simma af instinkt till hafvet, der de, som förut nämndt, stanna några år, innan de åter söka färskvatten för att föröka sig och dö eller fångas af någon fiskare.

KAPITEL 8.

EN JAGT- OCH FISKETUR.

¶ I detta kapitel vilja vi för omvexlings skull öfvergifva beskrifningens område och i öfersättning efter en amerikansk tidning berätta, huru en tidningsreporter tillbragte några dagars ledighet i skogarne norr om Columbia-floden. Trots det humoristiska öfverdriftdraget kan hans framställning betraktas som en, i det hela taget, naturtrogen teckning ur verkligheten, en lifsbild från just de skogstrakter, hvilka vi från vårt nybyggjarlif och genom talrika ströftåg i alla riktningar bäst lärt oss känna. Vi öfverlemnna nu ordet åt den amerikanske "murfveln":

"Medtagande mina fiskredskap gick jag tidigt om morgonen ombord på ångaren "Bonita" i Portland och landsteg en timme senare på Washingtons strand midt emot Willamette-flodens utflöde i Columbia. Härifrån ströfvade jag på måfå norrut i riktning mot bergen. Vid middagstiden kom jag till en flod, som enligt upplysning af en farmare, hvilken jag tillsporde derom, hette Lake River. Samme man meddelade vidare, att ett stycke längre upp utmynnade en bäck, hvilken var full af laxöring. Jag gick dit och fann trakten särdeles angenäm. Jag kunde sitta helt bekvämt i skuggan och meta. På 4 timmar fångade jag 206 fiskar. På e. m. började jag se mig om efter en plats, der jag kunde tillbringa natten, och efter något letande upptäckte jag en väg, som slingrade sig upp för en tätt skogbevuxen backe. Jag följde den, tills jag kom till ett skogshuggare-läger. Der fans för tillfället ingen människa utom kocken. Han gick gerna in på att gifva mig nattläger i utbyte mot min fisk. Jag var mycket nöjd med handeln, enär jag derigenom blef qvitt fiskbördan, som vägde omkring 60 lbs. När skogshuggarne kl. 6 kommo från sitt arbete och fingo del af matsedeln, blef jag genast dagens hjälte. Der fummos ungefär 40 man i lägret. Efter qvällsmaten gjorde förmannen i ordning en god bädd åt mig i ett tomt bås, och som jag var trött, lade jag mig tidigt. Innan jag somnade, hörde jag karlarne i de andra båsen berätta jägarehistorier.

En ung man sade, att han föregående höst tagit kontrakt på att hugga gärdsel borta vid Lewis-floden, samtidigt med att ett

sällskap jägare kom dit från Portland med ett koppel hundar för att jaga hjort der i trakten. Mannen i fråga fällde en morgon ett träd, och medan han höll på att mäta upp det i lämpliga längder, hörde han hundarne komma alldeles i riktning mot honom. Han insåg, att de komme att drifva den hjort, som de förföljde, helt nära trädet. Han visste ock, att en flyende hjort aldrig ser uppåt. Snabbt som tanken klättrade han upp på trädstammen, och i nästa ögonblick kom der en dugtig hjort, som han slog i hufvudet med sin yxa, just när hjorten sprang under honom. Den unge mannen tillade i sin berättelse, att han icke vidare brydde sig om att klyfva gärdsel ur *det* trädet. Han lät det ligga orördt, och hvar gång han hörde hundarne komma, klättrade han upp på stammen. På mindre än tre veckor dödade han 13 hjortar, utom det att han klöf 300 gärdsel om dagen.

Efter frukosten följande morgon gick jag ut och betraktade arbetarne. Det är intressant att se, hur skickligt somliga menniskor kunna handskas med 6 par stora oxar på en gång. En full last af stockar — 8,000 till 10,000 fot — väger 60,000 lbs. För att vagnen, som bär denna last, skall kunna sättas i gång, måste alla oxarne göra ansats precis samtidigt. I annat fall blir resultatet brutna kedjor, sönderbräckta ok, obegränsade vredesutbrott och orubbadt lass. En erfaren och skicklig oxdrifvare skrider långsamt fram bredvid sina dragare och talar sakta till hvarje par. De taga då alla ett steg framåt, så att dragkedjorna bli spända. När mannen ser, att hvar och en af dragarne innehar den erforderliga ställningen, uttalar han plötsligt en trollformel, låtande ungefär som "jep" (skall visst vara "get up!") och gör en olycksbådande rörelse med oxpiskan. I samma ögonblick kasta alla oxarne sig framåt med hela sin tyngd, lasset sättes i gång och rullar på skenor ned mot floden. En duglig oxdrifvare, som sjelf kan sko oxarne, förtjenar \$125 i månaden, medan en fullärd stenograf och kontorsarbetare får slå sig fram på \$7 i veckan.

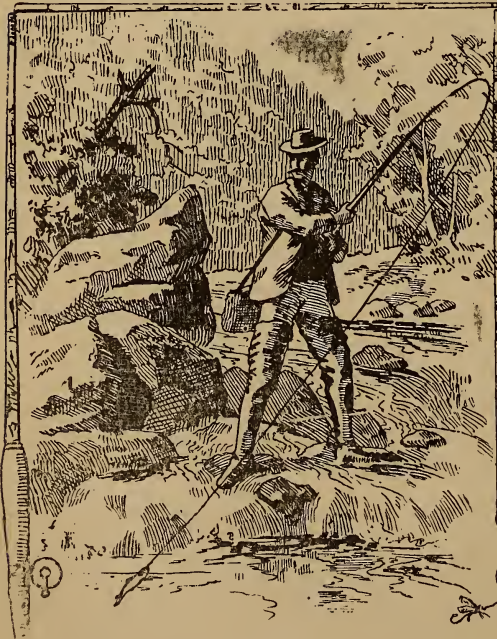
Förmannen omtalade för mig en högst egendomlig hämdplan, som verkligen varit på vippen att lyckas. En af karlarne der i lägret hade sommaren förut gift sig med en ung qvinna i grannskapet. De nygifta gjorde en bröllopsresa till Portland, åtföljda af brudens moder, som prompt ville vara med dem. På återfärden skulle de i en båt, tillhörig lägret, segla från ångbåtsbryggan uppför floden till sin bostad. Den oxdrifvare, som då hade anställning i lägret, hade fått korgen af samma flicka och

hade uttänkt en gemen plan för att hämnas. Han visste, vid hvad tid på qvällen brudparet skulle passera förbi den plats, der stockarne skickades ned i floden genom en ränna af plankor. Samma qväll, när han körde sista lasset, lemnade han en väldig stock på toppen af plankrämmen, så väl balanserad, att den minsta stöt skulle kunna skicka den ned i floden 500 fot nedanför. Vid 8-tiden kom båten sakta seglande. Den hämdlystne f. d. friaren hade smugit sig från lägret och höll skarp utkik på segelbåten, tills han såg, att den befann sig midt för rännan. Han stötte då till stocken, och den sköt som en pil ned för branten. Till all lycka träffade den icke båten, utan dök ned i floden och kom upp under farkosten, till besättningens gränslösa förvåning. Båten kantrade, och hela innehållet — brudpar, svärmor och en del husgeråd, som köpts i staden, — kom i floden. Den unge mannen och hans brud klättrade upp på båtens köl, och den gamla damen flöt in på grundare vatten samt vadade i land. Oxdrifvaren afdunstade samma natt.

Skogsmännen upplyste mig, att om jag ville fånga stora fiskar, skulle jag begifva mig till Lewis-floden, som var endast 12 mil derifrån. Sedan jag fiskat ännu en gång till förmån för lägret och stannat öfver följande natt, begaf jag mig åt det anvisade hållet. Vägen går oafbrutet genom tät skog, hvori knappt några nybyggen synas till. Gång efter annan såg jag färska hjortspår och här och der äfven spår af björn. Jag började ångra, att jag valt en så ödslig väg. Vid 12-tiden kom jag till en vagn med tältdukstak, stående bredvid en bäck, som flöt tvärs öfver vägen. Två hästar voro tjudrade ett stycke längre ned vid bäcken. En fet hjort hängde i ett snår af lönnbuskar på en kylig plats öfver bäcken. Två män med godt utseende och klädda som grufarbetare tycktes syssla med att göra sin middag i ordning. En angenäm doft af hjortstek och kaffe fyllde luften omkring mig. Så snart karlarne upptäckte mig, inbjödo de mig att deltaga i deras måltid.

Jag erfor snart, att de voro guldsökare, stadda på resa till den norra Lewis-flodens källor. De gjorde uppbrott, så fort de ätit, och eftersom de skulle samma väg som jag, inbjödo de mig att åka med dem. Vi lemnade platsen kl. 2 och funno skogen allt tätare och hemlighetsfullare, i mån som vi färdades fram genom den. Plötsligen hörde vi en man, som ropade af alla krafter ej långt från oss. Vägen gjorde en krök, och när vi svängde om hörnet, sågo vi en björninna med en liten unge vid sin sida springa på vägen. När de fingo syn på oss, försvunno

de genast i snåren. Mannen, som vi hört ropa, kom nu ridande. Han var upprörd, talade häftigt och varnade oss, sägande, att björninnan skulle komma tillbaka efter ett ögonblick, alldestund hon hade ännu en unge, hvilken klättrat upp i ett träd vid sidan af vägen. Knappt hade han slutat tala, förrän björninnan visade sig, men två skott från guldsökarnes reffelbössor sträckte henne till marken. Främlingen, som förde posten mellan Vancouver och Kalama, hade sedan kl. 11 f. m. hindrats af björninnan från att rida förbi trädet, der ungen satt. *Den ungen* lät man mig skjuta; den andra stod ej att finna. Det gjorde mig ondt om den stackars föräldralöse björnungen, som nu var ensam i den hemska skogen. När postföraren flätt björninnan, strödde jag några bitar af henne på olika ställen, der ungen kunde finna dem, ehuru guldsökarne försäkrade, att han kunde lefva af skogsbär, tills han blefve stor nog att fånga nybyggarnes barn.

LAXÖRING-FISKE.

Det var sent, när vi kommo till Lewisfloden; men jag tog dock fram mina fiske-saker, och medan de andra slogo läger och högg ved, fångade jag 60 vackra laxöringar, som väl vägde bortåt ett skålpund hvar. Dagen derefter fortsatte männen sin färd till norra Lewisfloden, medan jag gick, stannande här och der för att fiska, i riktning mot La Center, hvarifrån jag kunde komma med ångbåt till Portland. Jag bröt sönder mitt metspö på en laxöring, som måste ha vägt sina modiga fem skålpund. I går

kom jag äntligen hem och hade med mig en stor låda med fisk till min värdinna, som blef högligen belåten med gåfvan.”

KAPITEL 9.

HURU EN FARM REDES I SKOGEN.

ATT förvandla skogsland till jordbruksland är alltid och allestädes ett hårdt arbete. Men det är ej *lika* hårdt öfverallt. Så mycket beror på, huru skogen är beskaffad; och på Stilla hafvets kust är den, såsom förut påpekadt, vildare och väldigare än annorstädes. Den, som icke med egna ögon skådat det gräsliga kaos af buskar, kullfallna stammar, uppryckta rötter, träd och snår, som förekommer der Oregon-granen höjer sin resliga gestalt midt i förvirringen, kan dock fatta, att dess undanrödjande måste vara ett Herkules-arbete.

Likväl ser man ej sällan i tidningskorrespondenser och landannonser sådana påståenden, som att en man kan rödja flera acres skogsland på ett år, o. s. v. Man kan nog på sina ställen påträffa smärre områden, bevuxna med så gles skog eller endast med buskar, att flera acres deraf skulle kunna på ett år förvandlas till åker; men dessa öppningar äro så sällsynta och, *om* några finnas kvar, som ej äro tagna i besittning, belägna ettdera högt uppe bland bergen eller i sådana andra afkrokar, att de ingalunda kunna komma med i beräkningen, då man talar om skogslandet i allmänhet. De tusentals "backwoodsmen", som användt halfva sin tid eller mera och i årtal nekat sig mången gång äfven det nödvändigaste, för att kunna reda sig ett litet hem i urskogen, le ett önkans löje öfver dem, som af en eller annan orsak känna sig manade att medelst blomsternålningar söka "göra en jemnan stig" för blifvande nybyggare, och beklaga dem, som låta narra sig af blomsternålningarne.

Vi antaga, att en man slår sig ned i skogen för att rödja en farm. Sedan han fått upp en koja åt sig, blir hans första arbete att fälla träden. Att ensam hugga ned dem, ett efter ett annat, kan naturligtvis icke komma i fråga, när många träd äro sådana, att äfven en så att säga med yxan i hand uppfödd karl ej skulle hinna fälla två om dagen. Det vore således ett evighetsgöra, ty när träden äro fällda, är blott en liten del af arbetet undan-gjord. Deremot kunna två raska karlar tillsammans såga ned flera träd om dagen. Men är man ensam, använder man hellre bornnings- och bränningsmetoden. Man borrar nära marken ett

hål vågrätt in i stammen och ett stycke ofvanom detta, med ett bredare borrh, ett annat hål, som går snedt ned mot det förra och träffar det i 30 eller 40 graders vinkel. Det fordras någon öfning att kunna sigta och borra rätt.

BLAND SKOGENS JÄTTAR.

Innan man börjar borrhningen, har man gjort upp en eld på marken och deri kastat grenar och qvistar af något "hårdt" träslag, sådant som efterlemnar glöder. Några glöder släppas ned genom det öfre hålet och uppfriskas med tillhjälp af en blåsbälg. Det börjar nu brinna inne i trädet. Hålens anordning framkallar drag liksom i en skorsten; och om man har tur, förtär elden trädets innanmäte, tills stammen är genombrunnen framtill, och endast en tunn skorpa under barken kvarstår å andra sidan, hvarefter trädet brakar omkull. I de flesta fall slocknar dock elden, när stammen är till hälften el. två tredjedelar genombränd. Men äfven i så fall är ju mycket vunnet, och trädet kan lättare fällas. En öfvad karl kan borra och antända 20—30 träd om dagen och äfven någorlunda väl bestämma riktningen af deras fall genom att borra hålen på den sidan, åt hvilken han vill, att trädet skall falla.

Vi antaga, att nybyggaren sålunda fällt alla trä-

den på ett område af t. ex. 10 acres. Träden ligga nu i ett obeskripligt virrvarr. Ett jordstycke i detta skick kallas en "slash-ing". Nästa arbete blir nu att uppbränna träden. Det tillgår så, att man först afhugger den ofta flera tum tjocka barken, hvilken, när den ligger på marken, utgör ett ypperligt upphettningämne och betydligt underlättar stammens förbränning. Derpå borrar man i hvarje stam en rad dubbla hål, det ena vågrätt in i stammen från sidan, det andra lodrätt från stammens öfversida ned mot det förra, hvarefter hålen antändas, alldeles som när

träden stodo upprätt. Det går emellertid lättare att borra i ett liggande träd, och en skicklig man kan borra öfver 100 hål om dagen. Genom elden sönderdelas stammen i kortare längder (afståndet mellan hålen är ungefär 8 fot), och dessa sammanföres med tillhjälp af hästar, oxar och jernkedjor och uppstaplas i högar kring trädrötterna samt antändas ånyo. En stor del förvandlas härigenom till aska, men mycket qvarligger dock oskadadt. Detta sammanföres ånyo och antändes, och så fortfares, tills intet återstår af träden utom rötterna och stubbarne. Att arbeta i en "slashing" är icke den allra snyggaste sysselsättning. Arbetarne bli af kol och rök svarta som sotare från hufvud till fotabjäll; och som detta arbete företages under den torraste och varmaste delen af året, blir man både svett och svart.

För att undanrödja stubbarne, som stå qvar sedan "slashingen" blifvit bränd, användas flera metoder. Den billigaste består i att spränga sönder dem med krut eller dynamit, hugga af rötterna, gräfva upp stubbarne och sedan bränna upp dem. En annan metod är att hugga af rötterna och draga upp stubben med tillhjälp af ett slags maskiner, kallade "stump-pullers" (stubb-brytare), och derefter uppbränna den. Först sedan alla stubbarne på så sätt blifvit aflägsnade, är jorden rödjad. Men hur lång tid har detta tagit, och hvad har det kostat? Om man hör sig för, skall man finna, att farmare, hvilka sålunda rödjat större eller mindre jordstycken, ha i medeltal hunnit med en acre om året. Och vill man betala pengar, för att få det gjordt, så stryker minst en hundralapp med för hvar acre.

Men nu är saken den, att man endast sällan får se jord, som är riktigt rödjad. I de flesta fall lemnas stubbarne qvar i jorden tillsvidare, och i askan mellan dem sås helt behändigt, utan plöjning eller harfning, timotej, som också kommer upp och lemnar ett godt boskapsbete för flera år, hvarefter nybyggaren så småningom under årens lopp uppgräver rötter och stubbar och bränner dem, tills jorden äntligen erbjuder en någorlunda stubbfri åker, som kan plöjas och förvandlas i äng. *En del land* måste dock alltid rödjas temligen rent redan i början, enär man ju måste ha hö åt kreaturen, och detta svårigen kan slås mellan stubbar.

Nå, men betalar det sig att nedlägga så mycket arbete och kostnad på sådan jord? På visst sätt gör det det, der jordmännen är god och bördig, om också icke omedelbart derefter. Till stöd härför tjenar redan den omständigheten, att så många farmare, som slagit sig ner midt i skogen och börjat med föga eller

inga kontanta medel, bragt sig upp till välstånd. Men till yttermera visso vilja vi anföra några uppgifter, som vi inhemtat ur en ansedd landtbrukstidning, och som äro af särskildt värde, enär de angifva den verkliga *kontanta* kostnaden för rödjande af skogsland. En farmare Knott bragte på två år 50 acres skogsland i fullt odlingsbart skick. Skogen bestod af granar från en buskes storlek till höga träd af 4 fots diameter. För bortsprängandet af stubbarne användes 3 tons (6,000 lbs.) dynamit. På 2 acres var skogen tätare och svårare att bortrödja än på återstoden af det nämnda området. Der kostade rödjandet \$450 pr acre eller inalles \$900. Kostnaden för rödjandet af de öfriga 48 acres uppgick till något öfver \$4,000. Hvilket således gör för hela jordbiten i genomsnitt \$100 pr acre. En del af den rödjade jorden besåddes med majs och gaf riklig afkastning. På en annan del, som blifvit gödslad, skördade Knott 400 bushels potatis pr acre. En annan farmare, John Mock, har på sin farm rödijat 34 acres för en kostnad af \$44 pr acre och 5 acres för \$83 pr acre. Mock gick så tillväga, att han först fälde alla de stora träden och sågade dem till ved, som han körde bort från platsen och sålde. Alla de smärre träden samt buskarne nedhöggos derefter och uppbrändes. Men endast på 5 acres, nämligen de som kostade \$83 pr acre att rödja, blefvo äfven stubbar och rötter aflägsnade. På resten (34 acres) såddes klöfver i askan, och först 4 eller 5 år derefter, när stubbar och rötter till en stor del multnat, borttogos de, och jorden sattes i skick att plöjas. En del af detta land afkastade, med föga eller ingen gödning, 200 bushels potatis pr acre. Man beräknar att jord, som blifvit fullkomligt befriad från stubbar och rötter, är i allmänhet värd en tredjedel mera, både som åker- och betesland, än om stubbaine blifvit kvarlemnade. I en stor del af vestra Oregon och Washington skulle skogslandets rödjande kosta lika mycket som i de anförda fallen, men på många platser är skogen betydligt gle sare eller bestående af trädarter, som äro lättare att aflägsna, än de väldiga granar, hvarom här varit fråga.

I korthet kan sägas, att den, som *utan medel* tager vildt skogsland för att derå reda sig ett hem, inlåter sig på ett lifstidsarbete, och om han efter tre eller fyra års hårdt slit har lyckats få lika många acres under odling och dessutom förtjenat sitt och sin familjs uppehälle, så har han gjort det bra. Sedan han fått 15 eller 20 acres rödjade, upptages största delen af hans tid med att sköta detta jordstykke, hålla stängslen i godt stånd, hindra buskskogen från att växa upp igen på rödjningen, passa kreatu-

ren och grödan samt ombestyra alla de andra otaliga göromålen, som te sig å en nyodling. Och när han varder gammal och orkeslös, skall han finna, att han endast i *ett* fall vunnit sitt mål, — nämligen om detta varit att förvärfva sig ett eget, tryggt och sjelfständigt hem; ty några penningar har hans möda säkerligen icke inbragt.

En god sak är, att man ej behöfver så mycken odlad jord som på prärierna. På 20 acres odlad jord kan en familj reda sig förträffligt med boskapsskötsel och blandadt jordbruk, och på hälften så mycket eller ännu mindre, om den egnar sig åt fruktodling.

Under alla omständigheter är det, om man "så hafva kan", ofantligt mycket billigare att köpa en farm, hvarå det svåraste rödjningsarbetet är undangjordt, än att slå sig ned på vildt skogsland, äfven om det fås för intet. Något mera förlustbringande än att rödja skogsland härute, för att sedan sälja det, kan knappast tänkas. Man kan ofta för 25 a 30 dollars pr acre köpa röddad jord, som, om det derå nedlagda arbetet skulle värderas efter gällande arbetslöner, är värd tre eller fyra gånger så mycket. Den enda rimliga ersättning, som den förste nybyggaren kan vänta för sin möda, är om han stannar kvar på platsen, ty då får han åtminstone ett hem; och han hade kanske ej vunnit mera, om han slagit sig på något annat värf, som medfört större kontanta inkomster, men också större utgifter.

På sådana ställen, der skogseldar härjat och endast kvarlemnade svarta stammar och stubbar, kan stundom jorden rödjas mer än dubbelt så billigt, som der skogen är oskadad. Men det påstås, att den ofantliga hetta, som skogseldar utveckla, skadar jordmånen, så att denna är mindre bördig än sådan, på hvilken man borttagit grön, frisk skog. Tid och hårdt arbete tager det i alla fall att rödja land äfven i bränd skog. Och ehuru det kan för en med förhållandena obekant synas, som om ingen skulle kunna tveka i valet mellan skogs- och prärieland, när det förra erbjuder så mycket större svårighet, har skogslandet lika fullt fördelar på sin sida, hvilka mer än uppväga olägenheterna, och hvilka framdeles komma att antydvas.

KAPITEL 10.

JORDBRUKSALSTER.

 M vi utgå från den förutsättningen, att *den* farmare har bästa utsigten att reda sig, hvilken odlar så många olika sorters grödor som möjligt, så eger farmaren i Oregon och Washington i allmänhet stora företräden framför sina yrkesbröder i de östra och mellersta staterna. Det är rent af märkvärdigt, hvilken omväxling här råder med hänsyn till landtbruksprodukter. Här kan snart sagdt hvad som helst odlas med framgång — säd så väl som frukt, gräs så väl som grönsaker.

Först några ord om sädesarterna. Den som vet, hvilka ofantliga massor af hvete som årligen skeppas från Portland till Europa, fattar lätt, att dessa trakter måste intaga ett framstående rum i fråga om hveteodling. Både vester och öster om Cascadebergen finnas också hveteålt, som ej obetydligt erinra om Dakotas, Minnesotas och Kansas'. Härute odlas öfver 150 varieteter af hvete, ehuru endast 20 förekomma någorlunda allmänt. Vi ha sett hvete, som stått 6 fot högt på åkern med stjelkar af $\frac{3}{8}$ tums tjocklek och tunga, välfyllda ax.

Andra sädesslag, såsom råg, korn och hafre, trifvas likaledes förträffligt, och äfven majs odlas med fördel i vissa trakter, såsom i södra Oregon, der sommarvärmen är något större än längre norrut. I Puget Sound-trakten i norra Washington är deremot sommaren vanligen så kylig, att man ej med säkerhet ens kan räkna på, att hvete mognar hvarje år. Alla sädesarter visa härute i sin växt en märkbar skillnad från de östra staternas sädesålt. Rågen växer i medeltal 4—4 $\frac{1}{2}$ fot hög och i undantagsfall ända till 6 fot; hafren når ej sällan öfver 6 fots höjd, och i invandringsbyråns utställningsrum i Portland har visats en knippa bohvetestånd af öfver 7 $\frac{1}{2}$ fots längd.

I samma rum finnas prof på nära 200 olika sorters gräs, som odlas å nordvestkusten. De flesta af dem komma från Willamette-dalen och södra Oregon. Der är timotej, klöfver, blågräs, alfalfa, bunchgräs och en mängd andra. Der är rödklöfver af öfver 7 fots höjd och från samma ålt ett stånd af 5 fots höjd, taget från andra grödan under samma sommar. För kreatursbete odlas vanligen timotej och klöfver vester om Cascadebergen.

Hövallarne (timotej) äro vackra och frodiga och skulle otvifvelaktigt vara ännu bättre, om de förnyades litet oftare. Men här ute är det en gängse sed att låta samma gräsvall slås till hö om sommaren, sedan betas af kreaturen hela hösten och äfven på våren i en 15—20 års tid, innan vallens år efter år aftagande bördighet rent af tvingar farmaren att plöja upp och omså den samma. På prärierna öster om bergen trivdes timotej i allmänhet icke. Det naturliga gräset der är bunchgräset, — den mest närande af alla gräsarter, men på samma gång underkastad den olägenheten, att när den en gång blifvit dödad genom för trägen afbetning, den icke mera kommer upp igen, och att jorden, der den vuxit, icke tillåter odlandet af något annat betesgräs. Därför odlas i de trakterna vanligen vårhvete och slås grönt för att torkas till hö. På lågland odlas stundom alfalfa.

Har således den boskapsskötande präriefarmaren förmånen af vidsträckt betesmarker, så har han ock olägenheten af ett årligen återkommande plöjnings- och såningsarbete för att kunna få vinterfoder åt kreaturen, hvilken olägenhet skogsfarmaren är befriad från.

För odlingen af grönsaker och rotfrukter synes jordmånen å båda sidor om bergen vara lika tjenlig. Mer än en gång ha vi hört det yttrandet af svenskar, som flyttat hit från någon af staterna öster om Klippiga bergen: "Nu kan man då ändtligen få äta potatis, som smakar så som i Sverige". Huru obetydligt detta uttryck än må förefalla, innebär det dock en hel del. Alla rotfrukter här utmärka sig genom en friskhet och saftighet, som äro totalt okända i östern, för att nu icke tala om grödornas mången gång rent af ofantliga myckenhet och produkternas kolossala storlek. Hvad säges om 1,200 bushels morötter pr acre? Eller om rofvor vägende 11 lbs, 10-skålpunds-rädisor, 25-skålpunds-hvitbetor, en potatis på $6\frac{1}{2}$ lbs, eller om en pumpa, som väger 130 lbs, och en "squash" om 215 lbs vigt? Alla dessa jättestor ha varit sedda å den ofvannämnda invandringsbyråns lokal.

En växt, som odlas i rätt stor myckenhet, är humlen. Ojemförligt främst bland de humleodlande distrikten är Puyallupdalen i Washington. Mer än 2,000 acres i fält af från 5 acres' till 300 acres' ytvidd hvarterda äro der egnade åt denna jordbruksgren. Den åt humleodling upplåtta arealen utgör i Oregon och Washington tillsammans omkring 6,000 acres, och afkastningen är under vanliga förhållanden 1,500—2,000 lbs pr acre, ehuru den under gynsamma år har stigit så högt som till

3,500 lbs. Som det ej kostar mer än 9 cents pr lb att odla, skörda och bereda humlen, och försäljningspriset gemenligen utgör omkring 20 cents pr lb, inses lätt, att humleodling är ett ganska vinstgifvande företag. Stundom händer det dock, att priset sjunker så lågt som till 10 eller 12 cts pr lb, ehuru man också haft exempel på, att det varit så högt som en dollar.

Humlen skördas i augusti och september. Den plockas i stora lådor. I allmänhet har en person nog att göra med att fylla två sådana lådor om dagen, men skickliga humlepluckare rå mången gång med att plocka tre lådor fulla. Arbetslönen är vanligen 1 dollar pr låda. Efter plockningen torkas humlen vid eld, afkyles och packas i balar af 16 kubikfots innehåll samt vägande 185—200 lbs stycket.

På humlefälten i Puyallup-dalen finna hvarje år 6,000 personer sysselsättning under skördetiden. De flesta af dessa äro Siwasha-indianer, hvilka anses för både snyggare, flitigare och ordentligare än t. o. m. hvita arbetare. Många hvita arbetare förekomma dock äfven, och bland dem äro ej få, som lika mycket för nöjes och vederqvickelses som för inkomstens skull deltaga i humlepluckningen. T. o. m. rikt folk betraktar det som en sorts sommarförlustelse att tillbringa några veckor hos humlepluckarne, i hvilkas glada lekar efter slutadt dagsarbete de förmodligen deltaga med mera ifver än i sjelfva arbetet.

När plockningstiden nalkas, komma indianer från när och fjerran, öfver prärier och berg, genom skogar och från Puget Sounds stränder, män, qvinnor och barn i stora flockar, gående, ridande eller roende ofta hundratals mil i väldiga kanoter, som de urhållkat ur cederstammar, samt slå läger vid något vattendrag i närheten af humlefältet. Dessa indianläger erbjuda en pittoresk och intressant anblick, vare sig man skådar dem om aftonen i lägereldarnes belysning, eller på söndagen när de unga indianflickorna — liksom alla qvinnor af barbarisk härkomst eller natur svaga för prål — styra ut sig i sina befängda, brokiga dräkter, sjalar och hufvudbonader, hvilka (liksom fallet är med så mången "civiliserad" dams utstyrel) genom sina skrikande färger och sin smaklöshet väcka åskådarens uppmärksamhet och förundran, men visst icke hans beundran.

Med hänsyn till fruktodling torde dock dessa nejder med tiden komma att vinna sin största ryktbarhet. Oregons klimat var så påtagligen gynnsamt för fruktodling, att de första nybyggarne skyndade att plantera fruktträd, hvilka snart gäfvo rik afkastning. Första försöket gjordes med äpplen, och Oregon har

I dådlöst lugn de hvila der,
 Se'n dagens möda ändad är, —
 De höfdingar af frejdad stam,
 Som förr på krigsstig drogo fram.
 En hvar af dem är ännu "boss"
 Allt öfver dessa arma "squaws",
 Som efter ved och vatten gå,
 Långt sedan mörkret fallit på.

Den röde mannens hela
 lif,
 Gick fordom ut på strid
 och kif;
 Nu måste han sig deri
 foga
 Att likt ett "blekansigte"
 — knoga.

alltsedan dess varit känt som de "stora, röda äplenas hem". Under första tiden rönt Oregon-äplena en sådan efterfrågan i grufdistrikten i California, att ända till 16 dollars pr bushel, vägande 45 lbs, betalades för äplena. Detta var år 1855, men sedan California-boarne sjelfva slog sig på fruktodling, sjönk priset ned till \$1.50, och farmarena läto sina trädgårdar sköta sig sjelfva.

Som fruktodlande stat står Oregon dock fullt jemmesides med California. Ty om också citroner, apelsiner, aprikoser och dylika sydfrukter kunna odlas endast i den sistnämnda staten, nå dock den tempererade zonens frukter — äpplen, päron, körsbär, plommon, hallon, smultron o. s. v. — i Oregon en fulländning, en ljuflig och rik smak och doft som ingen annorstädes. Men i Oregon göra sig icke samma företagsamhet, omsorg och noggrannhet gällande som i California; hvilket bl. a. synes deraf, att ehuru Oregons päron och plommon vida öfverträffa Californias, Oregon sannolikt icke skulle kunna få till stånd en enda banlast deraf på en hel månad, medan California vissa tider utskeppar en hel banlast om dagen.

De flesta gamla fruktträdgårdar i Oregon ha genom egarnes vårdslöshet blifvit värdelösa och kunna ej mera återställas till fruktbarhet, sedan träden i en 15—20 års tid varit lemnade att helt och hållet sköta sig sjelfva. Under de sista åren har man emellertid börjat få ögonen öppna för den förlust, man genom eget förvållande bragt öfver sig, och det har nu så att säga blifvit på modet att anlägga fruktträdgårdar, särskildt för odlande af katrinplommon (den sorten, som torkas till sviskon). Så väl i närheten af Portland som kring Salem, Vancouver och andra städer finnas nu vackra, unga fruktträdgårdar, flera af dem anlagda af affärsmän, doktorer och andra *icke*-farmare, hvilka vid sidan af sina öfriga bestyr idka fruktodling för den pekuniära vinstens skull. Och den lär vara ansenlig nog, då man vet, att afkastningen af en gammal, välkött sviskonträdgård utgör 3- till 5,000 lbs sviskon från hvarje acre, och dessa betinga ett pris af 5 till 10 cents pr lb.

Vindrufvor kunna äfven odlas med framgång norr om California, ehuru vi tro, att de så väl som persikor trifvas bättre i ett land med varmare somrar och mindre kyliga sommarnätter än Oregons och Washingtons. Det har dock uppgifvits af "förståsigpåare", att nordligt odlade drufvor äro mindre utsatta för jäsning, och att California-viner måste, om man önskar att de skola hålla sig längre än ett par år, tillsättas med alkohol och

socker, för att förebygga deras förvandling till ättika, medan deremot Oregon-viner hålla sig huru länge som helst.

I ofvanstående har läsaren en kort redogörelse för Oregons och Washingtons jordbruksalster. De flesta af dessa kunna odlas öster om Cascade-bergen på prärierna, och *alla* vester om bergen på rödjade skogsfarmar. Förut har visats, hvilka svårigheter skogsfarmaren har att kämpa emot, innan han får sin farm i drägligt skick; men det nämdes ock, att han ändå har vissa fördelar framför präriefarmaren, trots den större lätthet, hvarmed den senare kan få sin farm i ordning. *En* förmån för skogsfarmaren är redan påpekad i bekvämligheten af en under årtal räckande hövall, *en annan* i den större mångfalden af produkter, som han med säkerhet kan påräkna. Vidare behöfver han icke köpa och forsla långa sträckor bräder, stolpar eller ståltråd att bygga stängsel med; allt nödigt material fins på platsen. Ej en cent behöfver han utlägga för bränsle, och i flera fall kan äfven skogen göras inkomstbringande. Man kan ju sälja ved till staden, i fall man ej bor alltför långt derifrån, eller stockar till något sågverk. Det fins farmare, som köra ved 10—15 mil eller mera. Och ehuru det just icke betalar sig att sälja ett lass ved för 3 eller 4 dollars, när det tager en hel dag att forsla det till staden, — för att ej tala om den tid och det arbete, som åtgått att hugga veden,— är det ju ändå många tillfällen, då en farmare i alla fall skall till staden, och då kan han ju lika gerna taga med sig dit ett lass ved och derifrån några dollars mera i plånboken, som att ha ingenting med sig. För den, som boendast 4 eller 5 mil från staden och kunna köra ett par lass ved om dagen, betalar vedförslingen sig ganska bra. Stundom kan skogsfarmaren göra rätt fördelaktiga öfverenskommelser med sådana personer, som skaffa stockar åt sågverk, i det han tillåter dem att, mot erläggande af ett visst penningebelopp för hvarje träd, som de borttaga, slå läger på hans farm samt nedhugga och bortföra skogen. Och ehuru det naturligtvis kräfves en ganska hög grad af tålmod och ihärdighet för att kunna kämpa sig fram till en betryggad ställning som nybyggare i nordvestkustens urskogar, eger dock ett sådant lif sina stora lockelser och uppmuntringar. I följande kapitel skola vi bevisa sanningen deraf genom några exempel, gripna ur verkligheten.

KAPITEL 11.

NYBYGGARELIF.

MED detta ord beteckna amerikanarne, såsom bekant, sådana män, som öfvergifva civilisationen och tränga fram i den obebodda vildmarken för att der tillkämpa sig ett hem och bereda väg för andra. Det kräfvades särskilda egenskaper, för att man skall kunna bli en pionier, en vägbrytare, en nybyggare i Oregons och Washingtons vildmarker, med någon utsigt till seger öfver hindren. Den, som vill taga sig fram i ett nytt land, äfven om de naturliga hjälpkällorna äro aldrig så rika, måste ega en ovanlig grad af företagsamhet, kraft, till envishet gränsande ihärdighet och praktisk duglighet. I besittning af dessa egenskaper *kan* en man, om han eger medel nog att köpa

sig de nödvändigaste redskapen samt lifsmedel för någon tid bortåt, under årens lopp reda sig ett hem på regeringsjord, som han finner oupptagen. Men han måste ega mod och älska frihet och oberoende högre än allt annat.

En sådan person kan här finna rikliga tillfällen till att bereda sig en tryggad framtid. Han har valet fritt mellan södra Oregons solbelysta höjder, den härliga Willamette-dalens bördiga kullar och slätter, vestra Washingtons urskogar och östra Oregons och Washingtons oöfverskådliga prärier. Men han får icke komma väntande att finna manna regna från himmelen eller landet flytande af mjölk och honung. Sådant måste han bereda sig på att med sitt eget arbete förvärfva. Om det är hans mening att taga i besittning regeringsjord enligt vårt lands liberala landlagar, så får han icke vänta att finna sådan i närheten af våra städer. Han måste fastmera vara beredd på att gå ett stycke bortom de bebyggda områdena, i utkänterna så att säga, och der, liksom andra gjort före honom, invänta civilisationens och odlingens framträngande samt, som det heter, "växa upp med landet".

De, som ega ett litet kapital, kunna köpa redan uppodlade jordstycken för jmförelsevis billigt pris; men de få icke komma hit i förhoppning att finna menniskorna härute långtande efter att för intet gifva bort de bästa hem de någonsin egt.

Invandrare göra sig ofta skyldiga till ett för dem sjelfva olycksdigert misstag, i det de försöka skaffa sig så mycket land som möjligt för att derå idka jordbruk på samma sätt som i östern. Det ligger dock i sakens natur, att i skogarne farmning icke kan bedrifvas på samma sätt som å de stora prärierna. De farmare, som försökt att tillämpa österns farmningsmetoder här, ha misslyckats. De ha börjat hugga bort och bränna upp skogen och rödjat acre efter acre, tills penningar och krafter börjat tryta. Innan de hunnit långt nog att kunna börja ens den anspråkslösaste präriefarmning med majs eller hvete, ha de måst lemna alltsamman.

I kap. 9 redogjordes för de förberedande arbetena vid anläggandet af en farm i skogen. Hela förfarandet vid skogens rödjning omtalades, och det nämndes äfven, att nybyggaren, sedan de fällda träden blifvit sönderdelade och brända, kan så gräsfrö i askan mellan stubbarne. Detta sker bäst strax innan regntidens början i september eller oktober. Nybyggaren kan sedan under vintern fortsätta rödjniingsarbetet, uppbränna eller åtminstone bortföra alla efter elden kvarlemnade stockar, grenar och

slikt, och om han är en dugtig arbetare samt eger ett par oxar, bör han på våren ha minst 4 acres rödjade. På dessa kan han odla tillräckligt af grönsaker, potatis m. m. för sig och sin familj, morötter och hafre för sina kreatur, och på kort tid kan han göra ännu en acre eller två så pass i ordning, att han kan odla nog hvete för sina höns. Vi förutsätta nämligen, att han hade penningar nog att köpa ett par oxar, ett par eller flera kor, några höns och svin samt dessutom tillräckligt för sin familjs uppehälle under ett år. Under andra årets sommar kan han förtjena mera penningar genom att arbeta hos andra, eller ock kan han, om han har penningar sjelf, köpa några kalvar och stanna hemma samt fortsätta att rödja bort skog, anlägga en trädgård m. m., sälja ägg och smör då och då, ett dussin höns allt emellanåt samt göda svin. Genom att så här sakta och lugnt arbeta sig upp och icke slå på stort, allraminst i början, kan han efter några få år ha ett så trefligt hem, som han möjligen kunde ha beredt sig på någon annan plats. Antag att det skulle kostat honom i arbete \$50 pr acre att rödja jorden, så är den värd så mycket och betalar en god ränta på deenna summa.

De nödiga byggnaderna kan han uppföra ganska billigt. Boningshus byggas dels af stockar ("loghouses" eller blockhus) alldeles som i mellanstaterna, dels af ohyflade sågverksbräder ("boxhouses" eller lådhus). I de sistnämnda begagnas icke, såsom i de s. k. "frame"-husen, stödjeplankor (scantlings) att fastspika väggbräderna vid; utan dessa ställas upprätt, fastspikas vid en vågrätt, på kant liggande plankor dernere och en dito vid taket och få sålunda stödja sig sjelfva och hvarandra. Detta byggnadssätt skulle naturligtvis icke duga i ett land, der stormar förekomma. I Kansas eller Minnesota skulle ett sådant hus kanske blåsa ned, innan det stått i två månader; men i Oregon och Washington vet man faktiskt icke, hvad storm är, och här kvarstå de slarfvigt och enkelt hopfogade, ofta två våningar höga "lådhusen", ända tills det behagar egaren att ersätta dem med bekvämare bostäder. En ännu enklare sorts hus äro de s. k. "shake-houses", hvilka man emellanåt upptäcker under ströftåg i skogsbygden. De byggas, utan anlåtande af något sågverk, af bräder, som klufvits för hand direkt ur skogsträden, och se ganska snygga ut, ehuru hållbarheten och tätheten lemna åtskilligt öfrigt att önska. "Frame"-hus förekomma naturligtvis också, lika väl som i östern, men icke gerna på nyrödjade farmtäppor, hvilkas egare helt naturligt, att börja med, helst anlita de billigaste byggnadsmetoderna.

Lador, stallar och andra uthus byggas allmännast på det omnämnda "shake-house"-maneret af stockar och bräder, hvilka nybyggaren sjelf huggit och klufvit ur nedhuggna träd. För sådant ändamål sågas stammen i lämpliga längder, t. ex. 14—24 fot för stockarne eller stödjeposterna och 7 eller 8 fot för bräderna. Af hvarje sådan längd kan, om trädet är några fot tjockt och låter klyfva sig någorlunda lätt, erhållas ett par tre hundra bräder, nog att bekläda en 500 kvadratfots väggyta. Till taket begagnas dylika bräder, 3 eller 4 fot långa, och af dem kan man tillverka flera hundra om dagen. Vanliga betalningen för dylika handgjorda bräder är \$1 pr 100 för vägg- och 50 cents pr 100 för takbräderna. Alla träd låta icke klyfva sig lika lätt eller väl. Ceder är i detta afseende det bästa trädet och begagnas nästan alltid för takspån till boningshus. Dessa göras då 20 tun långa, och det pris, de betinga, vexlar mellan $1\frac{1}{2}$ och 2 dollars pr 1.000.

De mest begagnade stängsel äro s. k. "rail fences". Huru de anläggas, vet nog hvarje skogsfarmare äfven i östern, men för dem, som icke veta det, vilja vi nämna, att man sågar trädstammar i 10-fots-längder och klyfver hvarje längd till gärdsel, hvilka sedan läggas i zigzag- och ofvanpå hvarandra till 7 gärdsel (ungefär 5 eller $5\frac{1}{2}$ fots) höjd. Vanligen beräknas det, att 100 gärdsel åtgå att bygga ett 100 fot långt stängsel, och ur månget träd kan man vinna flera hundra gärdsel. En skicklig man kan göra ett par hundra om dagen, och priset för detta arbete är i allmänhet \$1 pr 100.

Till belysning af våra påståenden rörande möjligheten af att under visa förutsättningar slå sig fram som nybyggare i Oregon och Washington vilja vi nu anföra ett par exempel nr verkligheten.

En man från Ohio tog år 1881 160 acres skogsland i Columbia co., 5 mil från floden. Kostnaderna för att finna platsen och bringa familjen dit (han hade hustru och 3 barn) gingo till nära \$100 eller ungefär hälften af det medförda kapitalet. Ett blockhus och ett uthus uppfördes genast. För hjälp vid detta arbete utbetalade han \$20, och återstoden af hans penningar gick till inköp af köksspis, verktyg och lifsmedel. Så snart familjen kommit sig i ordning i hemmet, gick mannen ut på arbete i ett skogsläger, der han förtjenade sitt uppehälle och \$35 i månaden. Så arbetade han hela september och oktober, och under vintern rödjade han en acre buskskog. På våren återvände han till skogslägrer och erhöll under sommaren \$40 i månaden. För

första månadsbetalningen köpte han en ko och en kalf, och på hösten egde han \$200 i kontanta pengar. Hustrun hade under sommaren gjort i ordning en präktig köksträdgård och skördat potatis nog att räcka hela vintern. Sommaren 1887 eller 6 år efter hans ankomst till Oregon egde han en skuldfri farm, ett "frame"-hus med 6 väl möblerade rum, 10 acres inhägnad, vacker hövall, en trädgård på 2 acres, en stor lada med höns hus m. m., 10 kor, flera ungdjur, 3 hästar, en vagn, plog och mycket annat, värdt inalles \$1,800, medan på farmen fans skog för öfver \$1,000 värde. Det är helt naturligt, att denne nybyggare måste inskränka sina behof under de första åren så mycket som möjligt. Han och hans familj underkastade sig många försakelser, lefde enkelt, köpte intet annat än det allra nödvändigaste samt arbetade snart sagdt dag och natt. Detta ångra de icke nu.

I augusti 1885 kom en annan man med hustru och deras två barn från Ohio till Oregon. Familjen medhade \$652 i kontanta penningar, köpte 35 acres jord tre mil från jernväg för ett pris af \$11 pr acre samt betalade \$200 af köpesumman kontant. Med undantag af 6 acres var det köpta jordstycket i odlingsbart skick. För \$215 bygdes ett boningshus m. m.; hästar och seldon kostade \$260, hvaraf \$150 erlades kontant. En ko med kalf samt ett par grisar köptes för \$56, och utsäde, proviant och en del andra saker togo resten af det medförda kapitalet. Genom ett par veckors arbete hos en granne förtjenade den nykomne nog att köpa några höns, fruktträd m. m., och den 1 april följande år hade han ej blott undanjort en hel del arbete på sin egen farm, utan äfven genom arbete hos andra förtjenat \$114. Under sommaren och hösten ökade han på samma sätt sin kassa med \$90, hvarjemte han planterade trädgård samt skördade hvete och hafre till ett värde af \$160 och sålde ägg, smör och grönsaker för öfver \$25, hvilka belopp inalles ej obetydligt öfverstege den skuld han åsamkat sig och som med räntan derpå utgjorde \$345. Det är naturligt, att en man i hans omständigheter måste de första åren vara ytterst sparsam och nogräknad, men blott på detta sätt kan man vinna ett så ärofullt mål som att med ringa begynnelsekapital slå sig ned i skogen och förvärfa sig ett tryggt och själfständigt hem.

Inom hvarje nybygge kan man finna liknande exempel. Med tilltagsenhet, ihärdighet och förmåga af försakelse är framgång gifven; der dessa egenskaper saknas, blir också målet förfeladt. Det är pionierernas kraft och ihärdighet, som gjort, att nordvest-

kusten i dag ej är en helt och hållet obeboelig vildmark; det är till män af samma skrot och korn som t. ex. den lilla skara, hvilken först bröt sig in bland skogarne vid Coquille-floden i sydvestra Oregon — det är till sådana män vi stå i den största tacksamhetskulden. Och eftersom den åsyftade nybyggarskaran vid Coquille-floden värdigt representerar nordvestkustens pionierer, vilja vi i korthet redogöra för dess historia.

Det var i slutet af 1850-talet. Indianerna hade kort förut med vapenmakt fördrifvits från Coquille-skogarne, hvilkas enda invånare voro hjortar och andra vilda djur. Flodens sakta framvällande vatten hade ännu icke klufvits af någon ångbåtsköl; de ståtliga barrträden utsände, fullkomligt ostörda af skogsmäns yxor, sina balsamiska ångor; myrten, lönn och alla andra löfträd strålade hela sommaren igenom med mångskiftande färger i blommor och blad, osedda af menskligt öga; laxen företog i frid och ro sina årliga färder upp genom floden; och 30 eller 40 mil från den nejd, som vi nu ha i tankarne, vräkte oceanen sina böljor mot stranden, såsom den gjort i tusentals år. Då anlände till denna vilda och ödsliga, men på samma gång paradiskt oskuldfulla trakt ett sällskap långväga gäster, ett 30-tal tyskar, som framgångsfullt trotsat farorna under en mångtusen miles sjöresa från deras aflägsna hemland. Deras anförare var en dr. Herrman, en kunnig och ansedd läkare och människövän. Han tog ett stycke land i besittning för koloniens räkning, slog sig själf ned på den plats, der det nuvarande Hermansville är beläget, i sydöstra delen af Coos co., blef farmare och eggade genom sitt föredöme sina följeslagare till mod och ihärdighet i kampen mot alla hinder, som naturen ställde i deras väg. Endast ett fåtal af koloniens medlemmar hade något begrepp om landtlig och farmning, och det berättas, att en af dem, en äldre man, var så totalt främmande för de nya förhållandena, i hvilka han blifvit försatt, att han, likt den grekiska sagans hjälte i labyrinten på Kreta, endast med tillhjälp af ett snöre, som han spänt mellan sin hydda och skogsbrynet, kunde finna vägen till sitt hem eller derifrån. Oaktadt allt detta voro kolonisterna män af den rätta sorten, och så småningom utbildade de sig till dugtiga farmare, boskapsskötare och trädgårdsmästare. De flesta af dem ha nu samlats till sina fäder, men omkring 150 afkomlingar af dem fullborda nu det verk, som dr. Herrman och hans sällskap påbörjade. De byar, som direkt eller indirekt leda sitt ursprung från de första pionierernas verksamhet, äro Hermansville, Myrtle Point och Norway.

Hvad de tyska kolonisterna uträttade vid Coquille, ha andra uträttat i andra delar af våra stater. Allestädes finner man bevis på, att sådana, som börjat farmning i liten skala, redt sig bäst, och att det i allmänhet är de stora jordegarna, som äro mest belamrade med inteckningar och skulder. Den, som har en liten plats på 30, 40 eller 50 acres och sköter den med omsorg, kan alltid ha frukt, grönsaker, höns, ägg, mjölk, bär, honung och andra landtliga förnödenheter af bästa slag för eget och de sinas behof och dessutom ha något att sälja. En sådan man är i sjelfva verket lyckligare och mera oberoende än den, som "vräker sig" med en 5- eller 600-acres hvetefarm och köper allt som han behöfver. Förstode småfarmarena blott sjelfva, hur afundsvärd deras ställning är i ett land med sådana förmåner som Oregon och Washington, skulle de med mera ifver, än nu är fallet, egna sig åt sina skilda göromål, de skulle ha mera att afyttra, och vi skulle vidare slippa upplefva den skamliga förödmjukelsen att se ägg, smör, frukt och annat, för hvars alstrande vi sjelfva ega den bästa jordmån och det lämpligaste klimat i världen, importereras från Iowa, California och andra stater till hundratusentals dollars värde om året. Det är emellertid ett glädjande tidens tecken, att de stora egendomarne, hvilka för sin tillkomst ha att tacka de öfverdrifvet liberala landlagarne, som vid Oregons första bebyggande skänkte hvarje gift nybyggare 640 acres jord, alltmera styckas, och att de invandrare, som nu komma, i allmänhet slå sig ned på mindre jordstycken och småningom tyckas bilda sig efter samma mönster som "grannen Jones", om hvilken det heter i den gamla amerikanska visan:

"Han har en ganska liten farm, ett ganska litet bo,
 Der lefver han med hustrun sin så kärt i frid och ro,
 Och barnen leka rundt omkring förutan kif och larm,
 Hvert ett af dem så snyggt och rent som fadrens lilla farm.
 Han har ej större farm, än att han hinner ganska lätt
 Att plöja sjelf och skörda sjelf och sköta jorden rätt;
 Hvar sak har sin bestämda plats, der han den finna vet;
 På fälten lyser solen, ur hans blick förnöjsamhet."

KAPITEL 12.

INDIANERNA OCH DERAS TRADITIONER.

FÖR ej länge sedan hade talrika indianstammar sitt hem i Oregon och Washington. Den kände historikern Bancroft klassificerar dem i tre stora grupper eller familjer, nämligen Puget Sound-, Chinook- och Sahaptin-indianerna, af hvilka de förstnämnda hade sitt tillhåll i trakterna kring Puget Sound, medan Chinook-indianerna bebodde stränderna af Columbia-floden från dess mynning till Cascade-bergen samt hela Willamette-dalen och angränsande kust, och Sahaptin-familjen hela östra Washington och nordöstra Oregon. Dessa namn beteckna naturligtvis icke särskilda stammar, utan hela grupper af indianstammar. I namnet Chinook t. ex. inefattas Klikitat-, Multnomah- och flera andra stammar, och till Sahaptin-familjen hörde bl. a. Walla-Walla-, Spokane- och Nez Perces-indianerna. Bland alla dessa voro Klikitat-indianerna de på samma gång mäktigaste och ostadigaste. De ströfvade vida omkring och gjorde handelsfärder både till California och British Columbia samt långt österut till Missouris källor. Numera äro alla dessa stammar stadda i utdöende, och de indianer, som ännu finnas kvar, bo i de flesta fall på särskilda dem anvisade reservationer (Puyallup-reservationen nära Tacoma i Washington innefattar 18,000 acres, bebos af öfver 400 indianer och är den värdefullaste indian-reservation i Amerika) och ha delvis antagit de vitas seder och försörja sig med jordbruk, fiske m. m., alltemellanåt dock företagande jagtfärder i bergstrakterna.

Indianernas seder och bruk, deras legender och gudasagor erbjuda ett synnerligen intressant studium, men all möjlighet för forskning i dessa ämnen skall snart vara förbi. Det tager i första rummet en lång tid att bli så förtrogen med en indian, att han vill oförbehållsamt tala med en hvit man om sådant, och för det andra är det högst få indianer inom hvarje stam, som

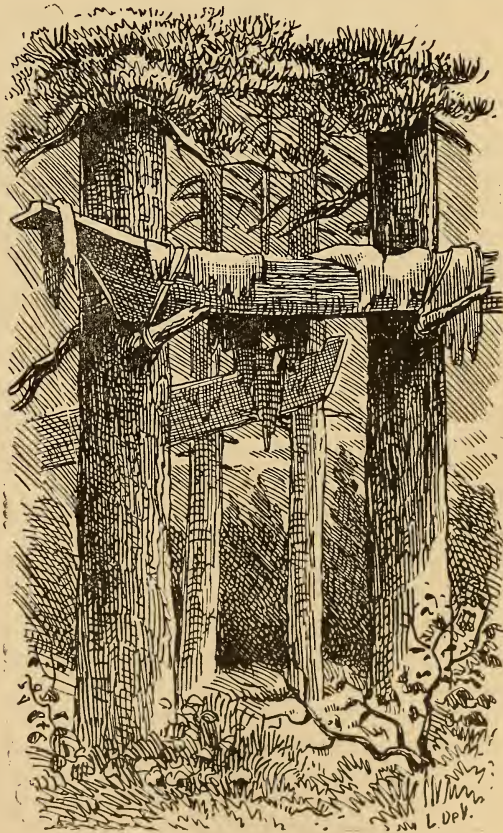
ega kännedom om plägsedernas ursprung och ändamål, eller som kunna lemna något besked om traditionernas innehåll. Bland karaktäristiska indianseder synes oss det fordom gängse bruket att döda medicin-män eller läkare, som misslyckats i sina kurer, vara värdt ett särskildt omnämnande. Denna barbariska plägsed omtalades i en i den bekanta tidskriften "Harpers Magazin" år 1884 införd uppsats med titeln "De doktorer dödande oregonierna". Förf. till nämnda uppsats säger, att medan han våren 1853 var stationerad som befälhafvare öfver garnisonen i The Dalles, blef han anmodad af några indianhöfdingar att bistå dem i försöket att undertrycka den nämnda seden. Under vintern hade tre doktorer blifvit dödade af släktingar till de personer, som de ej förmått bota. Indianerna plägade välja sina doktorer, liksom de valde sina höfdingar, uteslutande ur vissa familjer, och när en gosse utsågs att bli doktor, underkastades han de strängaste prof samt troddes, när han blifvit fullvuxen, vara i stånd att bota alla sjukdomar. Om han misslyckades, antogs detta följaktligen bero på bristande vilja. Artikelförfattaren bad höfdingarne återkomma och medtaga så många indianer som de önskade. En vecka senare kommo de tillbaka, ett stort sällskap, och medhade äfven en tolk. "Jag sade dem" — heter det i uppsatsen — "att de hvita alltid visa sina läkare erkänsla och tacksamhet; att vi alla skola dö, och att således antagandet att en doktor skulle kunna bota alla sjukdomar vore detsamma som att göra honom allsmäktig och lika med Gud. Jag framhöll derpå det orätta i personlig hämd och förklarade, att om ett brott blifvit begånget, det måste straffas på laglig väg af hela stammen och icke af enskilda personer. Enda sättet att stäfja den grymma seden att döda doktorer vore att häkta de för mord mistänkta och, sedan de blifvit öfverbevisade om sin brottslighet, döma dem till hängning. Det vore ej nog att skjuta en bof med reffelbössan. För att förebygga och brännmärka brott plägade de hvita ej skjuta mördare, utan hänga dem i ett träd eller en galge."

Resultatet af denna kommandantens moralpredikan var sorglustigt. Frampå sommaren bröto smittkopporna ut bland Wishram-indianerna, hvilka egde en lika ryktbar som skrytsam medicin-man. Han förmådde naturligtvis icke bekämpa farstoten, utan indianerna dogo i mängd. De öfverlevvande dömde honom då till döden. Men som intet träd fans på den sidan om floden, bundo de mannen till händer och fötter, slingrade ett rep om hans hals, fäste repets andra ända vid sadelknappen på en sadlad

häst, som de skrämde till att springa, och läto den dömda omkomma på detta förfärliga sätt. Allt hvad de inhemtat af kommandantens förmaningar var, att blott man bunde ett rep kring den dömdes hals, blefve mordet lagligt — det var ju de hvita människans sätt att skipa rättvisa. Nästa gång de ville döda en doktor, hängde de honom i stället för att skjuta honom och trodde sig sålunda ha fullgjort all rättfärdighet. Försöket att rädda de arma medicin-männen från deras orättvisa öde ledde alltså i stället till uppfinnandet af ett nytt och grymmare sätt att bringa dem om lifvet.

En sak, som man ej kan undgå att lägga märke till, är indianernas stora vördnad för sina döda. De synas betrakta grafplatserna som helgade områden och egna dem sorgfälligt skötsel. Ej sällan har ovänskap mellan indianer och hvita härledt sig från de sistnämndas vanvördnad för de förras grafplatser.

Puget Sound-indianerna bränna ej sina döda, utan lägga liken vanligen, väl insvepta i bast- eller barkstycken, i kanoter och placera dem på pålar eller uppe i ett träd. Indianerna i det inre landet, hvilka icke ega kanoter, bygga vanligen små skjul till skydd mot vargar på någon kulle och förvara der sina döda. Stundom omgifva de platsen med ett stängsel och hänga på pålar

INDIANSKA GRAFVAR VID PUGET SOUND.

och stickor fladdrande tygstycken och trasor—om för att skräm-
ma bort kråkor och roffoglar eller för att hålla undan spöken, är
icke bekant. På en dylik grafplats nära Chewelah i Colville-
dalen ha ej blott indianer, utan äfven hvita och halfindianer
blifvit jordade. Marken tillhör nämligen numera katolska kyr-
kan. En ny grafgård skall nu anläggas, en bro är bygd öfver
den förbiflytande floden. En mil derifrån är en stad anlagd,
slammer och väsen höras från en närbelägen grufva, och det hela
påminner om en gammal engelsk vers, som skulle kunna åter-
gifvas så här:

“Bak’ indianens björkkanot
Propellerbåten trafvar,
Och byggnadstomter läggas ut
På indianska grafvar.”

Fordom plägade indianerna få en häst, som tillhört den döde,
spänna skinnet öfver en stomme af grenar, ställa det ädla “konst-
verket” på grafven och låta det stå qvar, tills det föll sönder af
sig sjelft. Detta såväl som det gamla bruket att låta jagtred-
skap, kanoter och andra tillbehör följa den döde till hans sista
hvilorum tyckas antyda en tro på möjligheten af att efter döden
kunna begagna dessa saker, och det lär t. o. m. varit bruk hos
somliga stammar att vid höfdingens död mörda hans hustru, för
att låta henne följa sin man i andeverlden.

Flera gamla indianska grafplatser finnas på öar i Columbia-
floden, såsom Mamaloose Island nära The Dalles, Bradfords
Island vid Kaskaderna och Coffin Island i närheten af Kalama.
På Mamaloose-ön ligger bland högar af indianska benknotor
och skallar också en hvit man begrafen enligt en af honom
sjelf under lifstiden uttalad önskan. Det är den gamle Victor
Trevitt, en af Oregons förste bebyggare, hvilken för några år
sedan afed i The Dalles.

Indianen tror af innersta hjerta fullt och fast på alla de
gamla sagor, som härstamma från hans förfäders tider, men han
talar sällan derom för någon hvit, emedan han vet, att de hvita
icke tro på dem, utan tvärtom, åtminstone i smyg, skratta åt
dem, och om det är något en indian har svårare att fördraga än
något annat, så är det att bli utskrattad eller förlöjligad. Ur
en uttömmande afhandling om Oregon-indianernas gudasagor,
författad af dr. G. R. Knykendall och införd för några år sedan
i den förträffliga tidskriften “WEST SHORE”, vilja vi här göra
några utdrag. Indianerna tro, att det fuunnits en tid, då allting
— däggdjur, foglar, träd, stenar m. m. — hade förnuft och talade

ett gemensamt språk. Indianerna voro då helt annorlunda än nu — de voro ett slags djurmänniskor eller halfgudar af ofantlig storlek och voro skapade af en djurgud, benämd Speelyai eller Cayote (varg). Denne skapade och förderfvade, alldeles som det föll honom in, och egde större makt än de andra djurgudarne. Bäfvern, örnen, ugglan m. fl. voro nämligen också gudar. Bäfvern eller bäfverguden herskade öfver Cleelum-sjön och dränkte alla, som kommo i dess närhet, ända tills han vågade angripa Cayote eller varg-guden. Då uppstod en brottning, så att berg föllo omkull, och alla de nuvarande bergpassen bildades. Under brottningskampen kommo de båda till Columbia-floden, der Cayote fisk hjälp af myskråttan, som gjorde slut på bäfvern, hvarefter Cayote skar upp den senare och skapade indianerna af hans kropp. Sagan härom är ganska fintligt uttänkt. Kust-indianerna, som utmärka sig för stor mage, gjordes af bäfverns mage; de snabba Cayuse-indianerna af hans ben; de nordliga stanmarne, som af sagoförfattaren antagligen ansetts för de mest intelligenta, af bäfverns hufvud, o. s. v. Blodet kastade han åt det hållet, der Sioux- och Orm-indianerna nu bo, och ropade: "Ni skola alltid vara ett blodtörstigt och våldsamt slägte!" Efter att ha skapat indianerna, ställde Cayote sig vid Snake- och Columbia-flodernas sammanflöde och ropade: "Jorden är nu full af folk, och der fins icke mer någon plats för mig," hvarefter han försvann i molnen. Indiansagorna omtala utförligt, huru Cayote genom slughet lyckades besegra och tillintetgöra alla skadegudarne: ugglan, spindeln, myggan o. s. v., hvilka ständigt plågade och uppåto andra varelser. Sjelf lär han emellertid till sist blifvit utkastad från himlen och dömd att bli en varg. En version förmåler, att sedan Cayote uträttat alla sina storverk på jorden, dogo hans 5 systrar (hos indianerna är 5-talet ett märkelsetal liksom 3 och 7 hos österns folk), och medan han ännu sörjde dem, fick han tillsägelse att klättra upp för ett rep, som hängde ned från himlen. Efter att ha klättrat i nära ett års tid, måste han stanna och bli hängande i luften, tills han bekände sina synder, hvarefter han togs in i himlen, men åter sparkades ut. Efter ett år föll han ned på jorden och dömdes att till straff för sina missgärningar stryka omkring som en alltid hungrig, eländig och tjutande varg.

De flesta naturfenomen tillskrifvas osynliga varelser. Vin-darne t. ex. äro andedräkten från något andeväsen. Alla föremål ha två naturer, en kroppslig och en andlig — den senare fortlevande i all evighet. I andeverlden blir man hungrig, men

kan också med lätthet tillfredsställa hungerns kraf. Sjukdom, död och ålderdom finnas deremot icke. När en indian är sjuk, tro hans vänner, att de dödas andar sväfvä omkring honom och vilja hemta hans själ. Derfor gå deras läkemetoder egentligen icke ut på att bota sjukdomen, utan afse i dess ställe att drifva bort andarne. Den vilda rosenbusken anses ega särskild makt öfver andar och spöken och begagnas därför vid sjukläger och på grafvar till skydd mot andeverlden. Indianerna tro, att vissa personer tillåtits besöka andeverlden och återkomma för att omtala, hvad de sett. Denna tro härleder sig sannolikt från drömmar, feberfantasier eller syner under ett tillstånd af skendöd. Enligt indianernas föreställning dansa, sjunga och förnöja sig andarne hela natten igenom, men ligga under dagen stela och medvetlösa bland de dödas multnade kroppar och ben på grafplatserna. Denna tanke har den förut omnämnde dr. Kuykendall i sitt vackra poem "De dödas ö" framställt i en vers, som vi här vilja försöka återgifva i öfversättning:

"I obeskriflig prakt, i glädje yr
De hela natten dansa, le och sjunga;
Men ack, så snart som morgonrodna'n gryr,
De sjunka ned i dödens sömn den tunga.
Se'n ligga de vid grafvars tysta tjäll
Bland ben och knotor, hvilka maskar göda,
Tills skuggor falla i den sena qväll, —
Då börjar glammet åter bland de döda."

Indianernas sagor vimla af motsägelser och orimligheter, men ha mycket gemensamt med andra folks gudasagor. Föreställningen om en skyddsande finnes hos indianerna, och förr brukade de sända sina barn ut efter qvällens inbrott, i tron att de då skulle kunna förvärfva sig en dylik ande. Om en fogel eller annat djur gaf något läte från sig, medan barnet var ute, skulle det lägga märke dertill, ty detta djur var då ämnadt att bli barnets skyddsande. Vidskepelse är den sista återstoden af barbarism, som lemnar människorna under deras färd framåt på civilisationens bana, och ännu torde intet folk på jorden vara helt och hållet fritt från denna förnuftets besvärliga boja. Och dock finnes mycket, som talar för, att icke *allt* är vidskepelse, som fått detta namn. Föreställningen om naturandar eller åtminstone om ett lif, som genomgår hela naturen och ger sin kraft tillkänna öfverallt, om också icke alltid förnimbart för våra yttre sinnen, har delats af både skalder och vetenskapsmän och

hyllas ännu idag af många personer, som stå på höjden af vår tids bildning. Om detta äfven icke precis *bevisar*, att en sådan åskådning är den rätta, gäller det dock minst lika mycket som alla gensägelser af våra materialister, dessa — såsom en framstående svensk-amerikansk skald och tidningsman, Jakob Bonggren, kallat dem — “inskränkta, tanketomma, ideefattiga, men med inlärdade utanlexor proppfyllda pösmunkar.” Att de anse åsigtan om lifvets allestädes närvaro som en gammal vidskepelse, är icke mycket att fästa afseende vid, menar den citerade författaren, enär “dylikt folk faller samma omdöme om religionen och sedeläran.”

Säkert är, att det i Oregons och Washingtons natur finnes så mycket skönt och storartadt, och att med så många platser äro gamla minnen och berättelser förknippade, att kunde vi blott se landet med samma ögon, som indianerna se det, i ljuset af märkvärdiga tilldragelser, berättade från far till son sedan urminnes tider, skulle dessa nejder förefalla oss — säger dr. Kuykendall — “ej blott som ett hem, utan som ett förtrolladt land, ett andars och geniens tillhåll. Berg och floder, sjöar, klippor och dalar skulle te sig för våra blickar som ett hemvist för elfvor, ett underverkens område, en tummelplats för gudar och ett fält för märkvärdiga bedrifter i den gråa, dimmiga forntiden. Hvarje naturskön fläck skulle stråla i ett trolskt skimmer, som komme att stegra vårt intresse och vår kärlek för detta härliga land.”

Inför ånghästens tjut och sågverkens och fabrikernas slammer försvinner emellertid indianen med sin romantik liksom en dimma, och innan man vet ordet af, skola de röda männen med sina legender och traditioner vara liksom bortblåsta från jorden. Då, när det är för sent, skall man kanske börja intressera sig för dem och gräma sig öfver, att man icke, medan tid var, studerade deras oskrifna sagohäfder och lärde bättre känna ett folk, som dock i otaliga åldrar sträfvat, lidit, älskat, hatat och kämpat liksom vi, för att omsider gå under och begrafvas i glömska.

KAPITEL 13.

KINESERNA.

ILL vestkustens största kuriositeter kunna kineserna med fog räknas. Dessa snedögda, gula, hårpiskbeprydda varelser förekomma i de flesta städer på kusten. I österns städer är man van att endast tillfälligtvis träffa på dem, och der tjenstgöra de samt och synnerligen som de hvitas "tvätterskor". På vestkusten äro de icke blott mångfaldigt talrikare, utan äfven sjelfständigare och försörja sig på många andra

sätt än genom att tvätta kläder. Vedsågning och vedhuggning utföras för det mesta af kineser; de rödja skog, arbeta på farmar, skura och sopa golf, passa upp i boningshus och i affärslokaler, biträda i fotografi-atelierer och förekomma både som lumpsamlare och affärsmän. En sysselsättning, som de äro särdeles hemmastadda uti, är trädgårdsskötsel. I Portland finnas flera kinesiska köksträdgårdar, anlagda i dälдер, der någon bäck flyter fram. Det är en rätt egendomlig anblick att se dessa äkta österländska anläggningar midt inne i en vesterländsk stad. Med tiden komma de naturligtvis att försvinna, och dälдерna att fyllas upp med jord och läggas ut i byggnadstomter. En och annan kinesträdgård har redan fått maka åt sig, men ännu finnas flera kvar, i hvilka man kan se mongolerna plocka bort ogräs samt gallra och vattna de väl ordnade raderna af betor, rofvor, morötter, kål och andra köksväxter. Det är en tafra af idoghet, ty kinesen är en flitig människa, hvars arbetsdag ej räknas i ett bestämdt antal timmar, utan räcker så länge han kan se att arbeta. Men en bedröflig anblick erbjuda de till trädgårdarne hörande boningshusen. Dessa äro de eländigaste upptänkbara kyffen, hopfogade af alla möjliga slags gamla bräder, som plockats upp, hvarhelst kineserna påträffat dem. Taket och stundom äfven

väggarne täckas med bleckstycken från gamla oljekärl, och husgerådet består af lådor, söndriga stolar, bräder och annat i samma stil.

Kinesens förnämsta och nästan enda födoämne är ris. Endast sällan förtär han kött. Menniskor, som ej reflektera närmare, antaga vanligen, att kineserna i följd af sin enkla kost äro svaga och odugliga för hårdt arbete, men detta är ett stort misstag. Visserligen hugga de icke i med sådan kläm och ifver som de hvita, när de arbeta, men de äro mycket uthålligare, och vi ha hört gamla erfarna jernvägskontraktörer säga, att de vid allt slags vägbygge föredraga kineser framför hvita arbetare, just emedan de förra arbeta med större ihärdighet och äro pålitligare. Och hvar och en, som vet, huru tunga de grönsaksbördor äro, som kineserna knoga omkring med, kan ej annat än beundra deras styrka. Kinesen har grönsakerna i två väldiga korgar, hvilka hänga vid hvar sin ända af ett slags starkt bamburör. Med detta öfver axeln trafvar han framåt i en egendomlig, för honom karaktäristisk "lunk". En kines hade vid ett tillfälle lemnat sina två korgar på en trottoar i Portland. Bland en hel hop hvita män, som för ro skull försökte lyfta korgarne, fans endast *en*, som förmådde räta ut sig till sin fulla längd, med bördan på axeln, men han orkade icke bära den. Några minuter derefter kom kinesen, som egde korgarne. Han var mindre och klenare än någon af de andra, men utan synnerlig ansträngning reste han sig med bördan på axeln, stod ett ögonblick jemkande korgarne till rätta, samt begaf sig derpå åstad i den omnämnda traf-lunken och fortsatte i samma takt, tills han försvann bakom ett hörn flera gator från platsen.

Mera företagsamma kineser köra sina produkter i vagnar, vanligen förspända med de äldsta och uslaste hästkrakar, som kunna uppletas och köpas för en spottstyfver. Har kinesen två hästar, är vanligen den ene stor och den andre liten, men båda äro lika utmärklade.

Kineserna äro, som bekant, mycket sparsamma och förstå både att förvärfva och hopskrapa pengar. Många af deras affärsmän äro rika. Sällan lär sig en kines att tala engelska språket någorlunda ordentligt. Många af dem kunna icke alls göra sig förstådda, ehuru de kanske uppehållit sig i Amerika i många år. Kineserna bortlägga aldrig sitt hemlands vanor. De lefva hoppackade liksom i Kina, inrätta sina bostäder med trånga, mörka, hemska korridorer och trappgångar och påtrycka butiker, kontor och bostäder samma prägel af snusk och tarflighet som i sitt

hemland. Sällan beqväma de sig till att antaga de hvitas kläde-
drägt, och den långa hårpiskan "behålles och bevaras" med en
andäktig sorgfällighet. Bland de kinesiska kroppsarbetarne
äro många slafvar, hitskickade för att arbeta på jernvägar och i
skogar samt skicka sin inkomst, utom hvad de jeimt och nätt
behöfva för sitt uppehälle, till Kina, tills den summa blifvit er-
lagd, som kan lösa dem ur slafveriet. Denna summa varierar
och kan vara så hög som ett par tusen dollars. Slafvarne stå
under sträng kontroll, och om någon söker rymma från arbets-
laget, innan han köpt sig fri, kan han nästan alltid vara säker
om att bli gripen och dödad af någon spion från de hemliga
föreningar, hvilka existera bland kineserna och så ofta gifva sig
tillkänna genom det förfärande sätt, hvarpå de skipa "rättvisa",
eller genom att rycka kinesiska brottslingar undan lagens arm.

Kinesernas religion är särdeles egendomlig, och till den
samma höra så många ceremonier, vidskepliga "upptåg" och
andra märkvärdigheter, att flertalet bland kineserna sjelfva har
lika svårt som de hvita att fatta deras andemening. Kineserna
härute fira årligen två stora fester, nämligen nyårsfesten, som
infaller i början af februari, och skördefesten, som upptager en
veckas tid i slutet af september. I hvarje stad, der kineserna
äro talrika nog att ega ett gudahus (Joss house), iakttaga de nog-
grant alla de med dessa fester förknippade ceremonier och före-
skrifter, hvilka äro både omständliga och löjliga och väcka åskå-
darens nyfikenhet såväl som häpnad. Man kan vid åskådandet
af dessa tillställningar knappt tro, att man fortfarande befinner
sig på jorden bland människor med sundt förnuft, och man kän-
ner sig nästan frestad att tvifla på sitt eget förstånd. Så "etter-
befängdt" tillgår det vid dessa fester, i synnerhet skördefesten,
hvars syfte är att tacka guden Joss för det sätt, hvarpå han un-
der det gångna året styrt verdens roder, samt att uppmuntra
honom till att framhärda i sitt goda verk. Likt alla barbariska
folk hysa kineserna emellertid en obetvinglig fruktan för onda
andemakter, och under skördefesten tyckas de egna mycket mera
uppmärksamhet åt bemödanden att blidka dessa andemakter än
åt dyrkan af Joss och hans tjensteandar. De inbjuda särskildt
alla de onda andarne och djeffarne till festen och bränna för de-
ras räkning papperskläder och papperslappar, som föreställa
pengar, i den naiva tron, att dessa ting komma andarne till godo
i form af verkliga kläder och pengar. Genom talrika kulörta
lyktor af olika storlekar, upphängda längs de till Jossuset le-
dande gatorna, söka de hjälpa andarne att efter qvällens inbrott

finna vägen till templet, och hvarje dag under högtidsveckan tåga presterna i sina långa skrudar genom gatorna, följda af musikanter, som från sina öröpinande s. k. instrument sända de mest infernaliskt tjutande toner in i hvarje vrå och hörn, der tilläfventyrs någon stackars ande kan finnas, som ej sett lyktorna.

Utänför flera af de kinesiska affärshusen hänga lådor, i hvilka synas konstnärligt gjorda figurer — män och qvinnor, representerande olika gudomligheter — anordnade, liksom vore de gripna från en teaterscen midt under uppförandet af ett skådespel. Utänför Joss-huset hänga flera sådana lådor, och framför dörren äro märkvärdiga svärd och spjut uppställda i en lång rad. Vid hvar sin sida om dörren står en kolossal karlfigur, minst 8 eller 9 fot hög, gjord af trä och blått, rött och gult papper samt försedd med en ansenlig mage. Dessa äro dörrvaktare. Bredvid dem stå två andra figurer af vanlig storlek. Den ene har rött, den andre hvitt ansigte; den sistnämde representerar djefvulen. Han har ett vedervärdigt utseende: fotslånga, svarta, krokiga ögonbryn och mustascher, stirrande ögon och elakt ansigtsuttryck. Med hans uppbrännande avslutas alltid festen.

Träder man inom dörren till Joss-huset, mötes blicken af diverse företeelser — stora pappersgubbar och hästar, dyrbara kuriositeter i form af i metall utskurna framställningar af tilldragelser ur den kinesiska historien; väldiga väggmålningar med porträtter af kejsare och andra utmärkta personligheter; lådor med beläten uti; rökelsekar, tekoppar, fladdrande ljus, kulörta papper, mångfärgade lyktor, flaggor och många andra märkvärdiga ting. På ett stort bord eller altare ligger en duk, och på denna äro ordnade koppar och fat med egendomliga och oaptitliga anrättningar, hvilka — såsom någon anmärkt — måhända reta matlusten hos hungriga andar af affidna kineser, men ingalunda kittla gommen hos lefvande kaukasier. På en balkong har en kinesisk orkester sin plats, och dess infernaliska slammer och tjut, stundtals omvexlande med de ömkliga tonerna af någon sång, som en eller annan af musikanterna framgnäller, tyckas tjusa afgudadyrkarne, men bringa, i förening med oset från rökelsekaren och stanken från kineserna och deras maträtter, oss hvita, mer än någon svafvelpredikants helvetesmålningar förmå, en liflig föreställning om de fördömdas pina.

Tid efter annan skrider en procession af prester in i Joss-huset för att förrätta vissa heliga andaktsöfningar vid altaret. Främst går öfverstepresten, iklädd en röd kåpa med en hvit lapp

på ryggen. På lappen är någonting skrivet på sanskrit, som hvarken presten eller någon annan lär förstå. Efter följa ett halft dussin andra prester, klädda i blå skrudar. Dessa knäböja bakom öfverstepresten, som tager plats vid altaret och under ackompanjemang af orkestern i en sjungande ton uppläser en lång ramsa ur en bok, betonande alla viktigare punkter genom att våldsamt ringa på en liten klocka, medan klarinetten ger till ett dubbeltjut, cymbalen och puklan larma värre än förut, och trumslagaren bemödar sig att knacka sönder sitt "instrument". Emellanåt tager presten munnen full med te och utsprutar det i luften på ett föga aptitligt sätt.

Festen når sin höjdpunkt sista dagen. Då tillåtas ändtligen andarne, som blifvit inbjudna, att stilla sin hunger. En framför Joss-huset upphängd trädgren, på hvilken andarne tros ha lägrat sig, bäres vid 10-tiden på qvällen till en för tillfället uppförd lådliknande byggnad, som hvilar på fyra stolpar midt på gatan. I denna låda står ett bord, och till detsamma bäras anrättningarne från altaret. Presterskapet och klarinettblåsaren klättra upp för en stege och slå sig ned kring bordet samt fortsätta gudstjensten med läsning, sång, klarinett-tjut och ett oafbrutet utkastande af brinnande pappersluntor, representerande kläder och pengar. Längs båda sidor af gatan på en sträcka af ett par hundra fot äro eldbrisor upptända, hvilka flitigt underhållas från uppstaplade vedhögar, hvarjente papperseldar hållas oafbrutet brinnande i gamla fotogenkannor mellan vedbrasorna, medan kinestemplet och angränsande hus skimra i alla slags färger i återskenet från de kulörta lyktorna, och hundratals människor trängas på trottoarerna, beskådande det nattliga skådespelet. När så prestskaran, företrädd af klarinettblåsaren och följd af ett halft dussin poliskonstaplar, hvilka äro der för att afstyra möjliga inblandningar af de hvita, skrider fram mellan eldarne, bärande djefvulsbelätet till en annan lådbyggnad vid gatans motsatta ända, hvarefter de heliga männen, lika andäktigt och med lika afmätta, högtidliga steg återvända till sin plats i lådan och under sång, påminnande om en förtappad själs qvidan, kasta maten ut i luften; och när kort derefter djefvulsfiguren tages från sin plats och kastas i elden, — då har det bizarra, to-kiga skådespelet nått sin höjdpunkt; åskådaren känner sig försagd, nästan uppskakad, och lemnar platsen med ett intryck af afgudatjenstens hemska tomhet, hvilket aldrig kan utplånas ur hans själ.

Djefvulsbelätet bär på sitt hufvud en liten bild af barm-

KINESISKA PRE

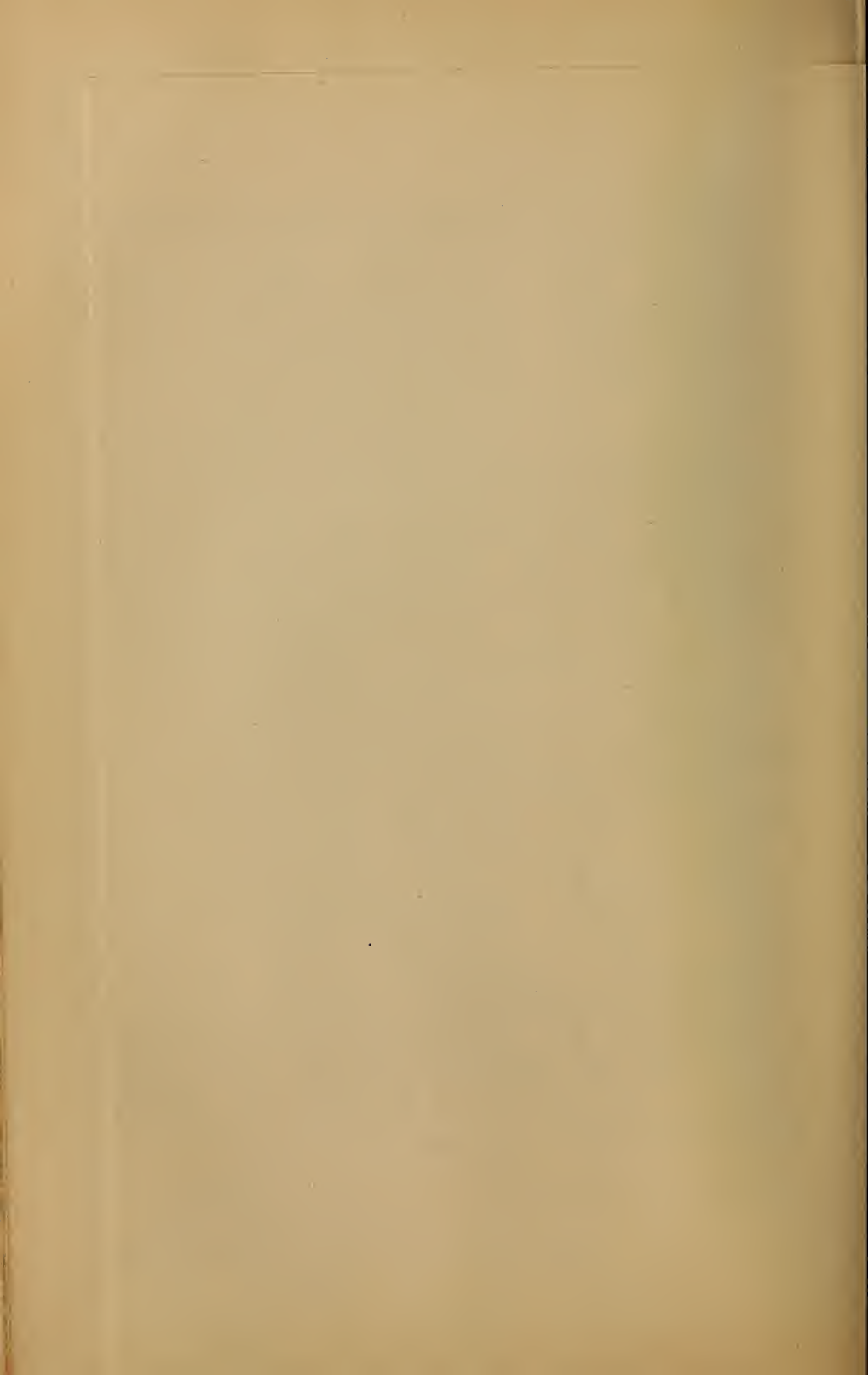

KINESISKA PRESTER

VID ALTARET

I JOSS-HUSET.

hertighetens gudinna "Kwanyin", hvilken sändes med i andeverlden till tröst för andarne. Kineserna söka städse stjäla bort denna bild, emedan de hysa den vidskepliga föreställningen, att gudinnebilden bringar lycka åt egaren. En hvit pojke, som för några år sedan lyckades bortsnappa bilden, sålde den samma natt för \$75. För att förebygga detta ofog kastas numera djefvulen alltid med hufvudet först i elden, medan man förut hade för sed att placera honom i upprätt ställning, när han skulle brännas. Hvilken vigt kineserna fästa vid sina högtider, visas bäst genom den summa pengar, som de uppoffra för ett värdigt firande af de religiösa festligheterna, och som för skördefesten vanligen belöper sig till \$3,000.

Vid nyårsfesten lägga de mera an på att åstadkomma oväsen och afbränna då fyrverkeripjeser och s. k. svärmare i sådan mängd och så tätt på hvarandra, att smattrandet kommer en att tänka på en af fiendemakt belägrad stad, som under tät gevärseld håller på att sprängas i luften.

När en kines skall begravas, genomvandrar en klarinettblåsare hans bostad, försökande att med sin olåt skrämja bort alla onda andar, som finnas kring liket; och när detta jordas, sänkas samtidigt en helstekt gris, bröd och andra goda (!) saker ned i grafven, på det att den döde ej må svälta i andeverlden.

Kinesernas teaterväsen är likaledes märkligt. En pjes slutspelas aldrig på en qväll, utan tager veckor och månader i anspråk. Aktörer och aktriser tala och sjunga nästan entonigt, använda inga gester, uppträda i besynnerliga drägter, stundom med vingar på ryggen och afgudabilder i händerna. Orkestern, hvars instrument ej ha mer än ett halft dussin toner till sitt förfogande, bolmar, liksom åskådarne, ur långa rökippor.

Såsom bekant äro de hvita i allmänhet icke synnerligen vänligt sinnade mot kineserna. Alla äro ense deri, att kineserna äro en plåga för samhället, i det de, genom sin förmåga att lefva oerhördt billigt, slå ned arbetslönerna, hvarjemte de äro i alla afseenden oemottagliga för civilisation och aldrig kunna lära sig att hylla och omhulda de ädla, npplyftande och frihetsvänliga grundsatser, på hvilka den amerikanska republikens hela lif och framgång bero. Det är därför ej mer än naturligt, att man önskat bli qvitt kineserna; och att denna önskan hos råare naturer en och annan gång tagit sig uttryck i våldsamheter, är lika lätt förklarligt. Vintern 1885-86 begingos många våldsamheter mot kineserna. I Portland tvang en del af pöbeln en hel skara kineser att taga plats på en pråm, som sedan drefs ett

långt stycke uppför floden. Men i Seattle nådde missnöjet med mongolerna en ännu högre grad och antog formen af ett folkupplopp, hvarunder blod utgöts och militärmakt måste anlitas till städfjande af oroligheterna. Upproret anstiftades af samma slags folk, som föranledde blodbadet i Chicago några månader senare, och äfven många hederliga arbetare uppviglades till deltagande i de vilda planerna, som gingo ut på att med våld rensa staden från kineser och sända dem på ångbåt till California. I november 1885 hade alla kineser blifvit drifna ur Tacoma och deras bostäder upptrända, och för att förebygga ett upprepande deraf i Seattle hade i den sistnämnda staden, under sheriffen McGraw's anförandeskap, bildats en förening, hvars medlemmar voro beväpnade med reffelbössor och lagligen insvurna såsom sheriffsdeputerade.

I dagbräckningen söndagen den 7 februari 1886 besökte upprorspartiet kinesquartern och befallde deras invånare att utan dröjsmål packa ihop och förfoga sig dädan. Kineserna gjorde ej motstånd utan allt försiggick så tyst och stilla, att innan McGraw och hans anhängare hunnit samla nog folk att våga angripa upprorspartiet, hade redan de flesta kineserna, öfver 300, drifvits till ångbåtsdockan samt en öfverenskommelse träffats med kaptenen på en San Francisco-ångare, som för tillfället låg der, att han skulle taga kineserna till San Francisco för ett pris af \$7 pr man. En rättegång väcktes af en kines mot kaptenen, och dagen derpå förekom målet inför domaren Greene, hvilken förklarade för kineserna, att de kunde göra, som de behagade: stanna eller fara. 71 kineser uttalade genast sin önskan att lemna staden; \$1,500 subskriberades på en liten stund att betala öfverfarten till San Francisco för alla kineserna, men när 196 blifvit förda ombord, vägrade kaptenen mottaga flera, enär han ej hade rum för dem. De återstående fördes då tillbaka till staden för att stanna, tills nästa ångbåt skulle gå. Men detta uppfattades ej af upprorspartiet, hvilket öfverföll kineserna, när de hunnit ett stycke in i staden. Sheriffen och hans män försvarade kineserna, ett handgemäng uppstod, hvarunder kolfstötar utdelades, skott aflossades, och 5 män blefvo sårade — en af dem så farligt, att han redan följande dag afled. Så småningom lyckades dock sheriffen och det laglydiga partiet få bukt på upprorsmakarne, och sedan ställningen blifvit utvecklad af flera talare, skingrade sig hopen. Staden förklarades i krigstillstånd, frivilliga innönstrades i försvarspartiets leder, ett militärkompani eftersändes från fästningen i Vancouver, och

efter några dagar, sedan krigslagen blifvit strängt tillämpad och en del tvätydigt folk lemnat staden, återgick allt till sitt normala skick.

Som erfarenheten visat, att våldsamerheter aldrig leda till något varaktigt resultat, aldrig medföra någon välsignelse, och att vida flera människor afsky än gilla dem, så synes för närvarande den enda räddningen från den kinesiska landsplågan vara att söka i ett noggrant tillämpande af den lag, som förbjuder kinesers invandring till Förenta Staterna. Den största svårigheten ligger deri, att våra granuländer ej hindra kinesinvandringen. Mexico förnmligen inbjuder kineserna att komma, och British Columbia tager villigt emot hvarje kines, som vid sin landstigning erlägger \$50. Väl anlända till de engelska besittningarne, krångla kineserna sig utan synnerlig svårighet öfver gränsen, än genom platser, der ingen kontrollör finnes, än på fartyg öfver kanalen. Mot en ersättning af \$25 för hvar kines underkastar sig mången skeppare gerna risken att bli ertappad och få sin

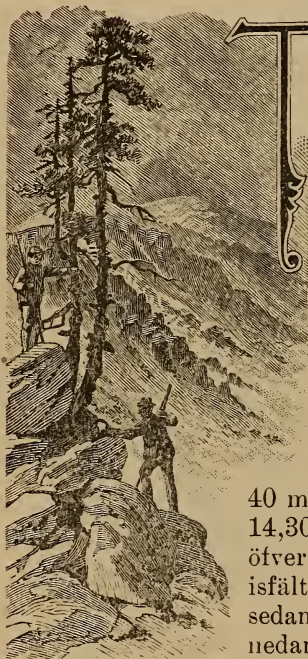

PÅ UTKIK EFTER SMUGGLARE.

skuta konfiskerad under försöket att smuggla ett dussin kineser öfver till någon plats på Washingtons strand, hvarifrån de sedan kunna leta sig väg till någon större stad. Tullbevakningsmän och kontrollörer äro tillsatta på allt för få platser, att kunna med någon framgång förhindra det myckna smugglari, som bedrivs med kineser och opium vid Washingtons norra gränser. Vid Roche Harbor förser regeringen en kontrollör med en präktig segelbåt och aflönar en roddare, i hvars sällskap han kryssar omkring bland öarne, spanande efter opium, fisk- och kines-smugglare. Utrustad med en välfylld proviantkista, lider han ingalunda någon nöd under den tid han tillbringar i båten mellan sina korta besök i de spridda nybyggena.

KAPITEL 14.

BERG OCH SJÖAR.

TACOMA (eller Rainier), Adams, Baker, St. Helens och Hood äro namnen på de förnämsta af de evigt snöklädda bergstoppar, hvilka förläna den härliga bergs- och skogsnaturen i Oregon och Washington en af alla resande anmärkt och beundrad storlagenhet. Af dessa berg är Mount Hood allmänt erkänt för att vara det vackraste och det mest behagfullt formade, medan *Mount Tacoma* är det väldigaste och högsta. Detta berg är beläget bland Cascade-bergskedjans västra utgreningar, 60 mil från staden Tacoma, mäter i omkrets vid basen 100 mil och vid en höjd af 7,000 fot

40 mil, reser sin snöhjessa till en höjd af 14,300 (enligt en annan uppgift 14,444) fot öfver hafsytan och har ej färre än 15 stora isfält eller glacierer, af hvilka tre numera, sedan stigar blifvit huggna genom skogarne nedanför, äro tillgängliga för resande. Mount Tacoma, som erhållit binamnet "Amerikas Mont Blanc" och endast är 1,500 fot lägre än sin europeiska namne, lär ha bestigits första gången af en general Kautz på 1850-talet och är beskrifvet af den kände reseskildraren Theodore Winthrop, hvilken redan 1853 besökte detsamma och färdades genom Washington ned till Columbia-floden. Inalles ett halft dussin personer lära under de senaste 30 åren klättrat upp till bergets topp. Denna utgöres emellertid icke, såsom det på afstånd kan tyckas, af en spets, utan af tre, hvilka bilda en afbruten krans omkring en krater af en half mils diameter. Den högsta spetsen är 300 fot högre än de öfriga. Liksom alla snöfjällarne härute, är Mount Tacoma omgifvet af vilda bergs- och skogstrakter, hvilkas högtidliga tystnad sällan brytes af annat

än vilddjurens smygande steg. Amerika kan uppvisa högre bergstoppar än Mount Tacoma, men ingen, som omgifves af så många och olikartade naturskönheter eller företeer så majestätiska scenerier i form af glaciärer, snöfält och vilda bråddjup. Resande, som vilja besöka Mount Tacoma, kunna hyra hästar och vägvisare i den lilla staden Wilkeson, hvarifrån det är 25 mil till den närmaste glaciären.

Näst efter Mount Tacoma kommer *Mount Hood* i fråga om höjd. Detta berg, som likaledes är beläget i Cascade-kedjan, några och 50 mil öster om staden Portland, upptäcktes af en viss Broughton 1792 och uppkallades efter lord Hood. Att Mount Hood en gång varit ett eldsprutande berg, lider intet tvifvel. Ur dess nära toppen belägna gamla krater strömma ännu i dag svafvelångor, och det påstås, att berget sprutat eld och lava ännu så sent som 1847. Mount Hood bestogs först af en viss Belden år 1854, och dess höjd beräknades af honom till 19,400 fot. Belden och hans följeslagare berättade, att när de hunnit en höjd af 18,000 fot, började de erfara svårighet att andas. Småningom började blod sippra ur deras porer, såväl som ur ögon och ören. Då vände de tillbaka. Två packinulor, som de lemnat vid snögränsen, befunnos dödade af kugnarer. 1864 bestogs Mount Hood af missionären Hines, som också lemnat en beskrifning af sin färd, och som auslog bergets höjd till 17,640 fot. Denna siffra har sedan i följd af nyare beräkningar minskats först till 14,400, derpå till 12,700 fot, och vid en af öfverste Williams för Förenta Staternas räkning företagen noggrann mätning enligt två metoder befans Mount Hood vara ettdera 11,318 eller 11,324 fot högt. Emellertid är 11,225 den siffra, som allmännast uppgifves i böcker och tidningar på tal om bergets höjd och synes vara antagen som den rätta.

Mount Hood besökes nu ofta af turister, ehuru det väl är tvifvelaktigt, att någon ännu varit vid toppen, som f. ö. onöjligen *kan* nås från mer än *en* sida, den södra. Visserligen träffar man folk, som påstår sig ha varit der, men deras ord är ej att lita på, då t. o. m. fyra *prester*, af hvilka man väl först och främst borde ha rätt att vänta sanningsenliga uppgifter, för en del år tillbaka hade den djerfheten att genom tidningspressen offentliggöra en skildring af sin färd ända till Mount Hoods högsta spets, ehuru de, enligt hvad vi sjelfva hört deras vägvisare berätta, vände om, när de tillryggalagt ungefär en tredjedel af afståndet mellan snögränsen och toppen, och en af dem med möda räddats af vägvisaren från att försvinna i en af de talrika

isremnorna. En belöning lär vara utfästad för den, som kan plantera Amerikas flagga på toppen af Mount Hood. Under de senaste åren har fjället varit illuminerad med bengaliska eldar hvarje 4:de juli sent på qvällen. Det sällskap, som år 1888 åtog sig det äfventyrliga uppdraget att forsla dit upp och antända det 130 lbs tunga bengaliska eldpulvret, räddade sig med möda undan en rasande snöstorm, som helt plötsligt bröt ut, när sällskapet befann sig på en höjd af 9,000 fot. Under återtaget, som företogs i största hast, förlorade en af männen fotfäste och gled med svindlande fart en lång sträcka på iskorpan. En af kamraterna, som sökte hejda honom i farten, rycktes med för en sträcka af 100 fot, innan en annan, som hunnit ett godt stycke i förväg, lyckades med tillhjälp af sin alpstaf rädda dem båda från att störta hufvudstupa mot en klippa ett par tusen fot längre ned. Den bengaliska elden tändes ungefär 1,000 fot nedom bergsspetsen och kunde tydligt ses öfverallt inom ett område af ett par hundra mils diameter. Vid tillfället i fråga visade termometern deruppe 6 grader under fryspunkten.

Sådana äfventyr som det ofvannämnda, äfvensom köld, snö och storm måste hvarje fjällklättrare vara beredd på, äfven midt under sommaren. Den, som skrifver detta, råkade ut för en hvinande snöstorm och förfrös sin näsa på en af Mount Hoods glacierer den 17 juni. Att utan vägvisare våga sig ut på glacierna är ett lifsfarligt vågspel: än trampar man på vallar af löst liggande stenar, hvilka gifva vika för vandrarens steg och ej sällan uppenbara oanade klyftor; än förrirrar man sig in bland remnor, från hvilkas djup förnimmes ljudet af brusande vatten. Den, som faller ned i en sådan remna eller "crevice", såsom de här benämnas, är räddningslöst förlorad; och man kan ej heller på den jemna iskorpan vid sidan af remnorna känna sig trygg, enär djupa springor öfverallt i densamma vittna om möjligheten af dess bristande. Ensam i en isande storm i denna afskräckande nejd och omgifven af okända, förrädiskt lurande afgrundsdyb, med den gamla slocknade kratern ofvan hufvudet och molnen långt under fötterna, skymmande den annars härliga utsigten öfver mer än halfva Oregon, kan man ej hjälpa, att man erfär en känsla af ångslan och önskar sig tillbaka till vänligare nejder.

Från basen af Mount Hood, som vid snögränsen mäter öfver 20 mil i omkrets, utskjuta i alla riktningar höga bergåsar, bevoxna med skog och snår, hvilka i ogenomskådlig tätthet kläda deras sluttningar ända ned till bottnen af de ofantliga, ofta tusentals fot djupa dalklyftor eller "canyons", som äro belägna

mellan bergshöjderna. Här störta väldiga vattenfall ned och bilda skummande bäckar, som med omotståndlig kraft bana sig väg genom skogen och gifva upphof till en mängd af de floder,

MOUNT HOOD—MED UTSIGT ÖFVER COLUMBIA-FLODEN VID THE DALLES.

som från denna sida utmyrta i Columbia och Willamette. Dessa trakters vildhet kan knappt tänkas och alldeles omöjliga beskrivas. Man spanar der fåfängt efter människoboningar, vägar

eller tecken till odling, och utan vägvisare är man lika hjälplös som en skeppsbruten sjöman på hafvet. Alla Goulds och Vanderbilts skatter vore der ej värda så mycket som en pris snus. Det är först när människan befinner sig i öfvergifvenhet på hafvet eller i eu vildmark, — det är först då hon till fullo inser sin litenhet och falskheten i det gamla, af stadsbor och andra, som aldrig brottats med naturen, fullt och fast trodda påståendet, att människan är naturens herre. Förf. räknar också som ett af sina allra dystraste minnen från en tidtals ganska äfventyrlig lefnad de dagar, då han och tre andra, under försöket att uppnå Mount Hood genom skogen från den lilla vackra skogssjön Lost Lake, förirrade sig i de omgifvande, gräsliga vildmarkerna och höllo på att onkomma af hunger och utmattning.

Turister, som vilja besöka Mount Hood, böra fara till stationen Hood River vid Columbia-floden, hvarifrån en väg är anlagd till ett sommaren 1888 i blockhusstil uppfördt hotell, "Cloud Cap Inn", $1\frac{1}{2}$ mil från den s. k. Elliott-glaciären. Hotellet, som är beläget på en höjd af 7,500 fot, 30 mil från Hood River, skall hållas öppet 3 månader hvarje år och förse turister med logis och mat för \$3 $\frac{1}{2}$ om dagen. Vägvisare är också anställd af hotellet till resandes tjänst. Tur- och returbiljetter från Portland, inbegripande diligensresan mellan Hood River och hotellet, kcsta \$10. Hotellet är bygdt särdeles bastant af stora stockar och är dessutom fastsurradt med starka kettingar vid klippan, för att ej slungas bort af de starka stormar, som rasa deruppe, eller spolas från sin plats, när vårvindarne smälta den ofta öfver 20 fot djupa snön, hvari hotellet legat begrafvet hela vintern. I allmänhet väntas visst icke, att någon turist skall stanna der längre än tre eller fyra dagar. De flesta torde få nog af en eller två dagars vistelse på den ruskiga, kalla platsen.

Bland de öfriga snöfjällarne är *Mount St. Helens* i Washington det högsta och vackraste. Dess höjd uppgifves till 9,750 eller 10,158 fot. Få personer ha bestigit detta berg, och ingen väg finnes dit. I augusti 1886 klättrade två män till toppen, som är kullrig och lättare att uppnå än Mount Hoods. De tillbragte natten vid snögränsen, fortsatte färden tidigt följande morgon, nådde toppen vid middagstiden och kommo på aftonen tillbaka till lägerplatsen. Termometern visade 10 grader under fryspunkten.

Vid Puget Sound finnes en bergskedja, Olympic-bergen, som eger en hel rad af snötappar, bland hvilka den högsta, *Mount Olympus*, höjer sig 8,150 fot öfver hafsytan. Olympic-bergen

innesluta ett fullkomligt okänt område, till hvars utforskande en expedition lär skola anordnas af "Alpine-klubben" i Portland med understöd af den välkända tidskriften "WEST SHORE".

På tal om berg och höjder böra vi ej förglömma att omnämna de ryktbara Josephine-county-grottorna i Siskiyou-bergen. Dessa grottor tillhöra de största naturmärkvärdigheter, som Oregon har att uppvisa, och påminna om den bekanta Mammuth-hålan i Kentucky. Josephine-county-grottorna äro belägna i en vild och skogig bergstrakt på ett afstånd från hvarandra af 300 fot. De upptäcktes för några år sedan af en viss Elijah Davidson, som under en jagtfärd sårade en björn, hvilken tog sin tillflykt till den ena grottan. På grund af grottornas svårtillgängliga läge ha blott få personer besökt dem. Närmaste jernvägsstationen är Grants Pass. Grottorna äro belägna 30 mil söder derom, hvilket afstånd tillryggalägges först på en någorlunda hyggelig, 20 mil lång bergsväg och sedan till fots eller på packhäst öfver en smal och slingrande, 10 eller 12 mil lång stig, som leder rakt in i hjertat af bergskedjan. Hvardera grottöppningen är ungefär 6 fot hög och 8 fot bred. Det inre af grottorna är af en så fantastisk och mångfaldig skönhet, att åskådaren känner sig rikligen lönad för de med ditfärden förknippade ansträngningarne: än måste man krypa på händer och fötter, än befinner man sig plötsligen i någon kammare, hvars snöhvita kristallväggar, i skenet från de medförda blossen och facklorna, nästan förblända åskådaren, — än vidgar grottan sig uppåt, tills man ej längre förmår upptäcka något tak, utan allt förlorar sig i ett ogenomträngligt mörker; än kan man läska sig i en liten damm med det klaraste vatten och omgifven af en vacker, snöhvīt bålformad klippvägg, helt och hållet bestående af kristaller, hvilkas rena, hvita färg, så snart de utsättas för dagsljuset, öfvergår i en gulaktig, grådaskig färgton. En af grottkamrarne är omkring 75 fot bred, 150 fot lång och 60 fot hög. I densamma hänga väldiga block ned från taket, liksom fästade endast med en tråd. Kring väggarne och på golfvet ligga dylika block huller om buller. I en liten sidokammare med hvita väggar faller en klar bäck från flera fots höjd ned i en kristallbassäng. Att ordentligt genomforska grottorna skulle taga flera dagar, och att utan vägvisare våga sig in i dem vore ett företag, som kunde aflöpa mycket illa, ty den, som förirrade sig i grottornas labyrintliknande kamrar och gångar, kunde näppeligen hoppas att åter finna vägen ut i dagsljuset. Man skulle kunna ströfva omkring i mörkret derinne hela veckor, ja kanske månader, utan

att vara i stånd att leta sig ut ur fångelset. Det fins en man, som genom talrika besök i grotterna blifvit temligen hemmastadd i dem och som på anmodan tjenstgör som vägvisare. Huru långt grotterna sträcka sig, är ej bekant. Afstånden derinne låta icke bedöma sig med någon grad af visshet. De underjordiska gångarne slingra och vrida sig i oändlighet. Från en och samma kammare kunna ända till ett helt dussin gångar utlöpa, somliga slingrande tillbaka till ett och samma rum, andra ledande ned i okända djup, andra återigen uppåt. Sannolikt har ingen färdats längre än högst en mil i grotterna, medan allt synes antyda, att hela bergets inre är formadt i grottor, och den ständigt i dessa mörka djup förekommande starka luftströmmen låter förmoda tillvaron af en annan, ännu icke upptäckt öppning eller ingång.

En blick på kartan visar, att Oregon och Washington äro lika fattiga på sjöar, som de äro rika på berg och fjällar. Men somliga af de sjöar, som finnas, äro underbart vackra, och några rader rörande dem torde ej sakna intresse. Alla Oregons större sjöar äro belägna i statens sydöstra del. Vi ha der först och främst *Malheur-* och *Harney-sjöarne*, hvilka ända till 1877 voro två, genom en grusvall åtskilda sjöar, men numera utgöra endast *en* sjö, alltsedan grusvallen det nämnda året gaf vika för vattnets påtryckning och sköljdes undan. Sjön är grund och träskartad samt stiger aldrig öfver sina bräddar. Den täcker en yta af 150 qv.-mil.

Warner Lake, som på kartan ser ut som en lång, smal sjö, utgöres i verkligheten af en hel rad af sjöar, skilda från hvarandra genom sumpmarker. Den nordligaste sjön har intet utlopp, och dess vatten är salthaltigt. På sumpmarkerna mellan sjöarne samlar man hvarje sommar salt, som säljes till farmarena.

Goose Lake är den största af alla sjöarne, men tillhör blott till en tredjedel Oregon. Två tredjedelar af sjön ligga i California. *Goose Lake* mäter 190 qv.-mil, och dess största djup är 20 fot.

Abert Lake norr derom är 60 qv.-mil och en af de mest egendomliga sjöar i Oregon. Trakten deromkring är vild och ödslig, fullkomligt obebodd. Sjön saknar utlopp, och dess vatten är så salt som hafvets.

Upper Klamath Lake är den vackraste af alla de stora sjöarne. Den ligger 4,000 fot öfver hafvet och har ett yttinnehåll af 130 qv.-mil. Rundt omkring höja sig berg, delvis skog-, delvis snötäckta. Denna sjö är den enda stora sjö i Oregon, som öfversvämmar.

En sjö, som med rätta blifvit ryktbar för sin skönhet, är *Crater Lake* i nordvestra delen af Klamath co., 22 mil vester om Fort Klamath och 90 mil öster om Medford, som är den när-

CRATER LAKE.

maste järnvägsstationen. Sjön är aflång, belägen 6,300 fot öfver hafsytan och omgifven af klippväggar, från 1- till öfver 2,000 fot

höga och sparsamt skogbevuxna. Vid sjöns ena ända höjer sig en ö, Wizard Island eller Trollön, 600 fot öfver vattenytan. Denna ö är rund, och på toppen deraf finnes en 90 fot djup och 475 fot bred håla, en gammal krater, som tydligen utgjort det sista aflopsröret för elden och askan från en fordom väldig vulkan. Omkring kratern råder om somnaren en hardt när odräglig hetta.

Rörande sjöns storlek äro meningarne delade. Uppgifterna derom vexla från 1 till 12 mils bredd och 2 till 15 mils längd. 6 mils bredd och 8 mils längd torde komma sanningen närmast. I likhet med andra sjöar, som ha ett ensligt läge, har Crater Lake påståtts vara bottenlös. En expedition, som för några år sedan utsändes att göra mätningar, fann det största djupet vara 2,005 fot. Bottnen befans vara jemn, utom på två ställen, der två väldiga lavahögar funnos — den ena 800, den andre 1,200 fot hög. Expeditionen medförde båtar, som förslades af mul-åsnor en vägsträcka af omkring 100 mil och släpades af en afdelning soldater upp på de snöhöljda kullarne omkring sjön samt sänktes medelst rep från kullarnes toppar ned till den 900 fot lägre liggande sjön. 160 lodningar företogos.

Indianerna hysa en vidskeplig fruktan för denna sjö och våga sig aldrig inom synhåll för densamma. De tro, att den är bebodd af andar och vidunder, och att hvarje indian, som kastar sin blick på sjön, är hemfallen åt döden. En gammal indianlegend förtäljer, att i forna tider ett sällskap Klamath-indianer under en jagtfärd upptäckte sjön. Anande, att den Store Anden här hade sitt hemvist, drogo de sig skyndsamt derifrån, alla utom en, hvilken slog läger på en af höjderna vid sjön. Han sof till sent påföljande dag, hvarefter han uppsökte sina kamrater, men om qvällen, drifven af en oförklarlig åtrå, återvände till sjön. Så förgick dag efter dag. Hvarje natt sof han vid sjön och förnam märkvärdiga toner och ljud, som dallrade genom luften. Slutligen en afton tog han ett bad i sjön. Detta upprepade han vid flera tillfällen och fick då se underliga skepnader, fullkomligt liknande indianerna utom deri, att de förre lefde i vattnet. Samtidigt märkte han, att han blef starkare och hårdigare än någon annan indian. Detta lockade flera af hans kamrater att följa hans föredöme, och alla vunno i styrka, ända tills en bland dem dödade ett sjövidunder, en sorts fisk, hvars kamrater strax kastade sig öfver honom, förde honom till toppen af en klippa, skuro sönder honom och kastade honom i sjön, hvarest han blef slukad af vidundren. Enligt legenden skall ett liknande öde drabba hvarje Klamath-indian, som vågar se på sjön.

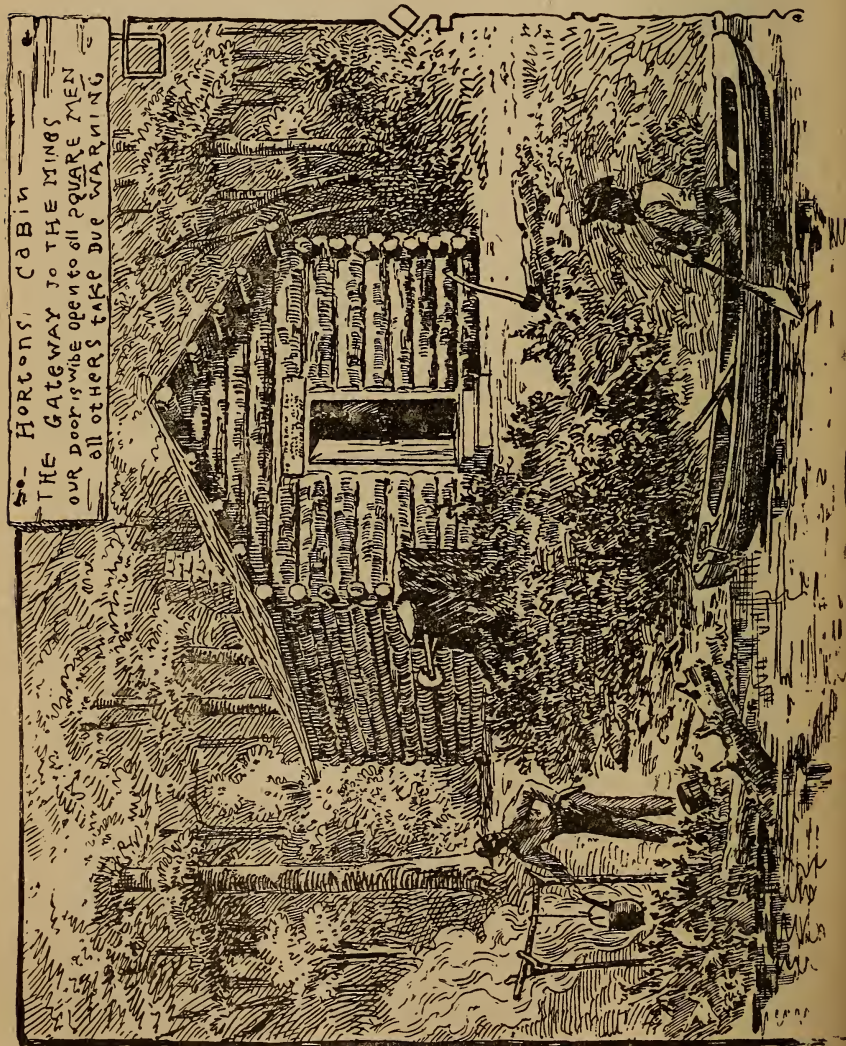
Utom de nämnda sjöarne finnas flera smärre, af hvilka somliga torka upp under sommaren. De, som äro belägna bland Cascade-bergen, ha djupt vatten och äro särdeles vackra. En af dem är den förut omnämnda *Lost Lake* i närheten af Mount Hood, som speglar sig i sjön så klart, att man på ett fotografikort af sjön har svårt att säga, hvilken sida som skall vändas uppåt. Helt nära *Lost Lake*, ehuru skild derifrån genom en svåröfverstiglig kedja af tätt skogbevuxna berg, ligger *Chetwood Lake*, hvilken besökts af ytterst få hvita män.

Den största och vackraste insjön i Washington är *Lake Chelan* i sydvestra delen af Okanagon co. Denna sjö, som börjar några få mil från Columbia-floden, sträcker sig 65 mil, ända in i hjertat af Cascade-bergen, och ligger 350 fot högre än Columbia eller 900 fot öfver hafsytan. Sjön är i medeltal 2 mil bred och är segelbar till Pierre eller Stehekin River, dess förnämsta källflod, en vild, forsande ström, som kommer från bergen. En liten ångbåt finnes på sjön till bekvämlighet för turister. Omgifningarne äro de vackraste tänkbara, och Cascade-bergen äro ingenstädes högre eller vidsträcktare än här. Snöbältet sträcker sig 75 mil från öster till väster.

I sjön finnes godt om fisk (bl. a. flera olika sorters laxöring), och i nejden deromkring mycket villebråd, bl. a. vilda getter, som skutta vigt och ledigt bland bergens brantaste tinnar. Jägaren-turisten finner här tillfällen nog att pröfva sin skjutskicklighet, ty trakterna omkring sjön erbjuda så riklig tillgång på hjort, björn, kuguar och annat villebråd, att han näppeligen kan önska sig bättre jagtmarker, ehuru det, helt naturligt, är förenadt med icke obetydliga mödor och besvär att tränga sig fram bland de af vilda urskogar beklädda bergshöjderna. Fem mil från Stehekin-flodens utlopp i sjön fins ett 300 fot högt vattenfall (*Rainbow Falls*), och på vestra sidan af sjön, omkring 20 mil från dess södra ända, kastar det vackra, 60 fot höga *Macnomah-fallet* stora vattenmängder under väldigtt brus ned i sjöns silfverklara vatten.

Invid ofvannämnda flods mynning påträffade ett par resande, under ett besök vid *Lake Chelan* år 1889, en skogskoja, hvars egare, en man vid namn Horton, lefde ett veritabelt eremitlif; öfver dörren var spikad en sorts skylt, som med klumpiga och snedvridna bokstäfver förkunnade, att Hortons hydda vore "porten till grufvorna" (några mil upp i bergen ha malmfynd gjorts), att "alla rättrådiga män skulle finna dörren vidöppen," men "alla andra borde akta sig."

I öfre hörnet till höger å vidstående teckning synes en naturtrogen afbildning af Hortons klassiska skylt. Eremitens enda sällskap tycktes vara ett par ekorrar, som, fullkomligt tama,

HORTONS HYDDA VID LAKE CHELAN.

kommo in i hyddan efter behag och voro synnerligen hemmastadda bland kopparne och faten på bordet.

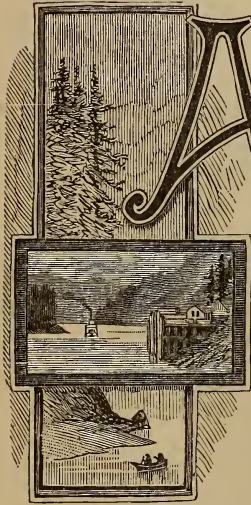
En sjö, som förtjenar ett särskildt omnämmande på grund af sina helsobringande egenskaper, är *Medical Lake* i Spokane co., Washington. Det påstås, att redan indianerna iakttagit denna egenskap hos vattnet i den nämnda sjön och omtalat sitt rön för de förste nybyggarna i Walla Walla. En viss Andreas Lefevre lär ha varit den förste hvite man, som pröfvat sjöns läkekraft, i det han lät en af någon sorts hudsjukdom angripen fårhjörd bada deri och, sedan han sett fåren tillfriskna, botade en armförlamning hos sig sjelf. Sjön är $1\frac{1}{2}$ mil lång och $\frac{1}{2}$ mil bred, och vid dess strand har på de sista åren uppvuxit en stad med badanstalter o. s. v. För en del år sedan bildades ett bolag i och för tillgodogörande af sjövattnet och den här och der på botten befintliga gyttjan, hvilken sistnämnda skall ega en märkvärdig läkekraft vid röjmatiska åkommor. Bolaget, som eger stora sträckor af skog samt 5 acres jord vid sjön, behandlar vattnet enligt en kokningsmetod, som utpressar en sorts pulver. Detta upplöses i vatten och fylles på flaskor, hvilka sedermera säljas på apoteken. Bolaget lär i sin fabrik kunna producera 150 lbs dylikt helsopulver om dagen. Badtiden räcker från 1 maj till 1 oktober. Jagt idkas vid sjön, men fisk finnes icke. Den närmaste jernvägsstationen är Cheney i närheten af Spokane Falls.

Andra vackra insjöar i Washington äro den 7 mil breda och 10 mil långa *Lake Cleelum*, hvars djup lär vara okänt; *Washington-* och *Union-*sjöarne vid Seattle, den lilla vackra *Silver Lake*, *Vancouver Lake* m. fl.

Som sagdt, äro dock både Oregon och Washington fattiga på sjöar. Floder, bäckar och källor finnas i desto större mängd, och vi vilja i följande kapitel nämna några ord om de förstnämnda, i all synnerhet Columbia-floden, som är en af de största och utan gensägelse den vackraste af alla Amerikas floder.

KAPITEL 15.

FLODER OCH DALAR.

ALLTSEDAN Oregons första bebyggande har *Columbia-floden* och dess härliga omgifning besjungits af skalder, afbildats af konstnärer och beundrats af hvar och en, som egt en öppen blick för naturens skönhet och majestät samt förunnats att "ansigte mot ansigte" skåda detta naturens mästerverk. Det fans en tid, då amerikanare, som sett Niagara-fallet och kanske tillbragt några dagar i Pennsylvanias bergstrakter, trodde sig ha sett allt skönt, som Amerika hade att erbjuda, samt skyndade öfver Atlanten för att mätta sin åtrå efter berg, skog och vatten. Det är icke så nu. Vesterns pionierer ha gjort tillgängligt ett land, hvars väldiga floder och berg och sköna natur i öfrigt med underbar makt locka dem, som hungra och törsta efter naturens fagra skatter, att styra sin kosa vestvart i st. f. österut, och med sin förtrollning fångsla hvar och en, som i naturen ser det enda sannskyldigt äkta, majestätiska och sköna tempel, det enda, som i anda och sanning förtjenar benämningen "Guds tempel". Med amerikanarne följer en ej oansenlig skara europeer, som nu återgäldar de förres forna beundran för Europas naturskatter med att i tal och skrift bekantgöra sina erfarenheter af den fjerran nordvesterns lockelser. På så sätt utbasunas Columbias rykte för skönhet, och det bästa är, att ingen skildring af vestkustens under kan vara öfverdrifven eller färglagd. Men helt naturligt är, att dessa skildringar väcka längtan hos hvar och en, som i naturen mäktar erhålla en förnimmelse af Skaparens allmakt, hos enhvar, som med Byron kan utropa:

"Jag njuter af att trampa vägfri skog,
 Och enslig strand vid hafvet mig förtjusar;
 Vid klara insjön har jag sällskap nog,
 När vägen der melodiskt mot mig brusar."

Den resande, som efter en något enformig färd genom östra Oregons eller Washingtons slätter föres af ånghästen in i Cascadebergskedjan, der jernvägen är anlagd utmed Columbia, kan ej undgå att känna sig mäktigt påverkad af det storartade sceneriet. På högra sidan om banan har man Columbia, vestra Amerikas Hudson, ehuru vida öfverträffande den sistnämnda i såväl skönhet som i storslaget, öfvervåldigande majestät. Till venster reser sig Cascade-kedjan med sina vilda, fantastiska klippor, sina djupa, ogenomsådliga skogar och talrika vattenfall. Den resande följer floden i dess lopp genom denna väldiga mur af berg; än far tåget bullrande fram öfver en djup afgrund, öfver hvilken en enkel, djerf, men dock säker bro af stockar blifvit slagen; än dyker det in i en tunnel, hvars väggar mångdubbla styrkan af bullret; än döfvas det rasslande larinet och dör bort i ett svagt eko på andra sidan floden, och man tycker sig sväfva fram på andevingar, när tåget för några minuter kommer ur skogarnes djup och lemnar klipporna på något afstånd; än fångslas uppmärksamheten af någon liten ångare på den djupt under banan lugnt framflytande floden; än af en laxfiske-apparat eller en skummande fors der nere; än af ett vattenfall, störtande ned från någon klippa högt uppe. Men se, der synes åter en ångbåt glida fram i östlig riktning. I andanom förflytta vi oss ombord på densamma, för att på närmare håll studera floden. Bortom skogbeklädda stränder, höjder och berg resa sig i det blånande fjerran, klart och skarpt aftecknade mot himlahvalfvet, de två evigt snöklädda fjälltopparne St. Helens och Hood, den ena i norr och den andra i öster, samt mellan dem ännu ett par på längre afstånd och på grund deraf ej fullt så tydliga. Det är en tafra, som, en gång skådad, aldrig förgätes. Vi nalkas alltmera bergskedjan. Floden, som under sitt 150 mil långa lopp mellan mynningen och bergen haft en bredd af en mil och deröfver, afsinualnar nu så småningom. Det är, som ville klippjättarne å båda sidor göra honom platsen stridig. Vi glida fram genom vida berömda naturmärkvärdigheter. Här reser sig den egendomligt formade Kastellklippan (Castle Rock); der står fullkomligt ensamt på en grund plats i floden och liksom vårdslöst ditslungadt af jättehänder ett ofantligt stenblock med aldeles lodräta sidor; å ena stranden beundra vi den under namnet Cape Horn bekanta, märkvärdiga, 1,000 fot höga klippudden, nedanför hvars breda, stupande sidor ett tjog vattenfall skurit djupa urhålkningar; på den andra se vi La Tourelle-, Bridal Veil-, och åtskilliga andra vattenfall, hvart och ett egande sitt särskilda behag. Det mest förtjusande af

alla dessa vattenfall är dock Multnomah-fallet, som skummande störtar sig ned från toppen af en 840 fot hög klippa. Hit anordnas under sommartiden utflykter från städerna Portland,

MULTNOMAH-FALLET.

Vancouver m. fl.; passageraretågen, som komma österifrån å den längs floden anlagda jernvägen, pläga stanna vid fallet några minuter, för att unna de resande den obeskrifliga, om ock i viss mån förödmjukande och vemodfulla njutningen af ett skådespel, som måste ingifva hvarje tänkande menniska en djup förnimmelse af hennes egen ousägliga litenhet inför naturens storartade under.

Snart befinna vi oss nära den punkt, der Columbia, hopträngd till en smal vattenfåra, störtar sig vild och brusande nedför en brant och klippig afsats i botten, sålunda görande det omöjligt för fartyg att utan betydlig fara fortsätta färden. På andra — östra — sidan om denna fors (eller "Kaskaderna", som den gemenligen kallas) är floden åter segelbar. En jernväg förenar de segelbara delarne med hvarandra. Några få gånger ha fartyg gått utför Kaskaderna, och vid alla tillfällen, utom ett, har vågspelet utförts ofrivilligt och mest med olyckliga följder. Den enda gång någon med flit företagit den dristiga färden, var då kaptenen på ångaren "Hassalo" sommaren 1888 i åsyn af hundratal personer, som medföljt en dit anordnad exkursion, styrde sin båt mot fallet, och den, skickligt slingrande fram mellan några der befintliga klippor, sköt som en pil genom forsen och landade fullkomligt oskadad några tusen fot derifrån.

Sedan många år tillbaka ha slussar varit under anläggning, för att göra floden segelbar genom Kaskaderna, men på grund af kongressens ovisa metod att fördela sina anslag till företaget i smärre summor på obestämda tider, är arbetet fortfarande ofullbordadt och har kostat en tredjedel mer än det kunnat verkställts för, om summan blifvit utbetalad på en gång. Sammaledes är förhållandet med de arbeten, som pågå vid flodens mynning och som afse att betrygga sjöfarten genom att anlägga en 30 fot djup kanal genom den der befintliga farliga sandbanken. Under nuvarande förhållanden skär strömmen kanaler genom sandbanken, men dessa ändra oupphörligen läge och erbjuda ej med säkerhet ens så mycket som 20 fots vattenstånd. Kanalarbetet vid flodens mynning börjades 1884 och har redan kostat tre millioner dollars. Slussanläggningarne vid Kaskaderna börjades 1879 och ha kostat $1\frac{1}{2}$ million dollars. Lika mycket till anses nödvändigt för att få arbetet färdigt. Slussarne anläggas i en 3,000 fot lång, murad kanal, och afståndet mellan portarne blir 500 fot. Fallhöjden vexlar mellan 15 och 24 fot allt efter vattenståndet i floden. Skillnaden mellan hög- och lågvatten utgör 45 fot vid ena och 54 fot vid andra ändan af kanalen.

Häraf synes, att företaget är förenadt med stora svårigheter. Och likväl är det af ringa praktiskt värde, innan de hinder för sjöfarten, hvilka finnas öster om Cascade-bergen, blifvit besegrade. I närheten af The Dalles finnas nämligen forsar, klippor och undervattenströmmar, som göra floden ofarbar på en sträcka af 13 mil. Som anläggandet af en kanal der skulle kosta omkring 14 millioner dollars, ha andra planer blifvit föreslagna, bland hvilka den förnämsta och antagligaste är byggandet af en skeppsjernbana, hvilken, enligt noggranna beräkningar, skulle komma att kosta mindre än $1\frac{1}{2}$ million dollars.

Columbia-floden, som har sina källor i British Columbia, nära 100 mil från Förenta Staternas gräns, eger en längd af 1,400 mil. Dess vatten är vanligen klart, utom när på våren den smältande snön rinner ner från bergen och medför sand, lera, jord och annat, som blandas med flodvattnet. Efter snörika vintrar stiger floden, isynnerhet om varmt väder plötsligt inträffar, högt öfver sina bräddar och öfversvämmar kringliggande landsträckor. Alla farmar i flodens närhet sättas då under vatten; boningshus och lador sticka upp derur liksom små öar, och människor och djur fly till högre belägna trakter. När vattnet några veckor senare sjunker undan, befinnes jordmånen ha vunnit i bördighet, och detta är förnämsta skälet, hvarför de personer, som ega dessa för öfversvämning utsatta platser, ej sälja dem, utan tvärtom hålla dem i högt värde. Dylika öfversvämmingar inträffa i medeltal hvar tredje år. Floden stiger då ända till 45 fot öfver sitt lägsta vattenstånd och blir på sina ställen 5—10 mil bred. Alla år stiger den under försommaren 20 eller 30 fot. Men detta anses för ingenting. De år, den stigit 37 fot eller deröfver, voro 1859, 1862, 1863, 1866, 1870—72, 1876, 1880, 1882, 1887. Och nu bjuda vi farväl åt denna vesterlandets fagra perla, som framkallat så många drömmar och aningar i vår själ, så många stumma frågor, hvilka aldrig blifvit och kanske aldrig skola bli besvarade.

Columbia, vestlandets mäktiga flod,
 Som vräkt ifrån urminnes tider din fragga
 Mot leende stränder, — vet du, hvar den stod,
 I seklernas morgon, vår skapelses vagga?
 Du skummande bölja, o vet du, så säg,
 Till hvad våra strider och pröfningar båta!
 Hvar led i skymmande dimmor vår väg?
 Kan du gifva lösning på jordlifvets gåta?

Vi fråga, och svaret, ett smekande brus,
 Sig blandar i mjuka och dallrande toner
 Med skogarnes ljufva, melodiska sus,
 Ett eko, fast svagt, ifrån himmelens zoner.
 Hvem är dock, som mäktar det språket förstå,
 Som talas af stjernor och skogar och vatten?
 Han fins ej, och så vi i ovisshet gå
 Att famlande leta oss väg genom natten.

Columbia, vestlandets mäktiga flod, —
 Du kan ej hugsvala den trånande anden,
 Ej släcka den glöd, som förhärjar vårt blod,
 Och ej visa väg till de saliga landen.
 Men när man dig skådar så full af behag,
 Så väldig, så rik i din tjusande fägring,
 Man anar, att himlen skall visa en dag
 Den härlighet, hvaraf du blott är en hägring.

Ej så stor, så majestätisk eller imponerande som Columbia, men nästan lika vacker är *Willamette-floden*, den förnas närmsta biflod. Willamette har sina källor i Callapooia-bergen, är omkring 150 mil lång, med en bredd af i allmänhet 600 fot. Dess djup är 30 fot och deröfver. Vid Oregon City, 25 mil söder om dess mynning, flyter den fram öfver en bred och hög klippställ samt bildar i följd deraf ett vattenfall, hvilket, ehuru det är det största i staten och fullt jemförligt med de fall, som skapat städerna Spokane Falls och Minneapolis, dock ännu icke tagits i anspråk för mer än ett par små industriella företag. Under hela sitt lopp upptager Willamette 42 bifoder, och om både dem och hufvudfloden gäller, att de icke blott ypperligt förmedla samfärdseln mellan nybyggarna och städerna, utan äfven lemna en obegränsad vattenkraft för qvarnar och fabriker samt rent, klart drickesvatten. Det är helt naturligt, att i ett land sådant som Oregon och Washington, der berg, dalar och slätter, täta skogar och ymnig nederbörd göra sitt till för alstrande af talrika vattendrag, äfven måste finnas många och starka forsar och vattenfall. Några äro redan flyktigt omnämnda. Det ena af de två fallen i Spokane-floden vid Spokane Falls har en vattenmängd och snabbhet, representerande öfver 30,000 hästkrafter, eller 50 procent mera än de ryktbara St. Anthony-fallen i Minneapolis. De enda fall inom Amerika, som öfverträffa lägre Spokane-fallet, äro Niagara-, Yosemite- och Shoshone-fallen (de

UTSICHT AF WILLAMETTE-FLODEN.

båda sistnämnda belägna resp. i California och Idaho), men de äro icke så beskaffade, att man kan göra bruk af dem för industriella företag. I fråga om höjd står det förut omnämnda och afbildade Multnomah-fallet i Oregon främst med sina 840 fot. Det ena af de två Snoqualmie-fallen i Washington är 268, det andra 120 fot högt. Båda äro synnerligen vackra. Andra vackra vattenfall äro Santiam-fallen i Santiam-floden, hvilken flyter ut i Willamette några mil från staden Albany, och Rogue River-fallet, m. fl.

De landsträckor, genom hvilka floder flyta, benämnas, såsom bekant, dalar; och på grund af detta språkbruk, som alldeles åsidosätter den ursprungliga betydelsen af ordet dal, hvarmed ju egentligen menats ett mellan berg inklämdt område, ha vi sålunda "Willamette-dalen", "Rogue River-dalen" och en mängd andra dalar, öfver hvilka återstoden af detta kapitel är ämnad att lemna en kort beskrifning.

Den förnämsta, största och mest bebyggda af dessa dalar är *Willamette-dalen*, hvilken öfver hela Amerika åtnjuter en så välförtjent ryktbarhet för helsosamt klimat, vacker natur och bördig jordinån, att det ej torde anses opåkalladt, om litet större utrymme egnas densamma än de öfriga dalarne. Willamette-dalen är ett af höga berg i öster och vester begränsadt, ungefär 150 mil långt och 50 mil bredt område, hvari små kullar och dällder, skogsdungar och prärier blanda sig med hvarandra, erbjudande en landskapsbild af ovanlig fågring. Floder strömma ned från bergen å båda sidor och slingra sig likt jätteormar fram mellan de lägre höjderna, för att slutligen förena sig med Willamette-floden. Om man från någon af de branta höjderna i den vestra bergskedjan skådar ut öfver dalen, kan man med blicken ledigt följa alla de olika vattendragen, kransade som de alltid äro af mörka, täta skogar i än smala, än breda bälten. Om det är en klar dag, — och med klar menas, att de höga snötopparne i öster synas, som vore de belägna 15 eller 20 mil från åskådaren, oaktadt det verkliga afståndet är fyra gånger så stort — te sig icke blott strömdragen och snöbergen, utan äfven de nedanför de sistnämnda belägna, tätt skogbevuxna bergen klart och tydligt, som vore de målade på en tafla. I öster begränsas Willamette-dalen af Cascade-, i vester af Kust-, i söder af Callapooia-bergen och i norr af Columbia-floden. Dalen innefattar öfver 4 millioner acres, hvaraf en femtedel är under odling. Klimatet är som öfverallt i Oregon och Washington helsosamt, stärkande och jemnt. Medeltemperaturen för januari (den kallaste

månaden) är 46 och för juli (den varmaste månaden) 68 grader; den årliga regnmängden utgör omkring 40 tum. Att jordmånen är bördig, kan ej betviflas, då man vet, att den i 40 års tid behandlats, som om dess fruktbarhet vore outtömlig, och likväl ännu ger nästan lika god afkastning som i början, trots den ömkligaste vanvårdnad. Präktiga betesmarker förekomma öfverallt bland de angränsande höjderna. Dessa trakter äro nästan obebygda, ehuru de erbjuda många tillfällen till god bergning för boskapsegaren såväl som för jordbrukaren och skogsafverkaren.

Den största olägenheten är, att för mycket jord råkat komma i enskilda personers ego, — allt i följd af den förnt omnämnda öfverdrifvet liberala landlag, som skänkte hvarje gift nybyggare en hel kvadratmil jord. Många af nybyggarna ha genom köp eller på annat sätt ökat sina egovidder, och i följd häraf är i många fall blott en obetydlig del af den egda jorden lagd under plogen, medan opropotionerligt stora områden ännu befinna sig i samma tillstånd som för 50 år sedan, be vuxna med vilda gräsarter, rosenbuskar och skogssnår. Allaredan förspörjes dock på många ställen en viss benägenhet att dela de stora farmarne i smärre gårdar och sälja dessa till personer, som ega lust och förmåga att sköta dem ordentligt.

Willamette-dalen är ett vackert land, och aldrig har den blifvit mera poetiskt och på samma gång sant skildrad än af Joaquin Miller, den gamle originelle Oregon-skalden, hvilken för några år sedan i en tidningskorrespondens från staden Eugene City uttryckte sig ungefär så här: "Jag skrifver från hjertat, det goda, gröna hjertat af det grönaste, friskaste och fagraste af alla fagra länder på jorden. Detta är platsen, hvarest de tre floder mötas, som bilda den stora Willamette-dalen i Oregon. Dessa tre floder, som flyta, strömma och brusa tillsammans här, äro de klaraste och kallaste i verlden. De komma flödande rakt ned från snöfjällarne och genom de tätaste och mörkaste gran-skogar. De långa, stora och talrika laxöringar, som trängas i dessa kalla, klara vattendrag, äro så fasta som is och smaka så sött som nötter. Hur bullra icke dessa brusande strömmar, när de störta sig utför bergens branta sluttningar och förena sina krafter, för att gemensamt anträda sin högtidliga färd hän emot hafvet! De tyckas följas åt liksom på kommando. De ha under sin resa sett grizzly-björnen; de ha hört berglejonets vrålände. Panterns tjut ljuder för dem som ett pistolskott i fjerran. Och så klara, så kyliga och rena äro dessa vattendrag, att man kan höra, hur de porla och sorla och brusa, när de rusa tillsammans.

Här är ångbåtstrafikens hufvudsäte, men nu är detta af ringa betydelse, ty jernvägar äro anlagda härs och tvärs genom hela dalen, och små städer stå i blomning liksom blomstersängar öfverallt i landet. Detta land var länge en verd för sig sjelf. Jernvägarne ha ännu icke utrotat dess eviga grönska. Floderna äro ännu lika friska, lika kyliga och klara, skogarne lika djupa, mörka och ogenomträngliga, de glänsande snötopparne, som resa sig öfver allting annat, äro fortfarande de samma. Landet är endast mera tillgängligt, — se der hela skillnaden! Men tro icke, att Oregon är idel skog. "De oafbrutna skogarne", som Bryant förevigat i sin sång, äro visserligen här, men de afbrytas tvärt och plötsligt vid kanten af de vidsträckta, jemna dalarne, lika plötsligt, som om de blifvit nedhuggna med yxan längs en utstakad linie. Jag mins en gång, när jag lagt mig ut för daglön att köra oxarne för en grannes plog, hurusom vi, när vi plöjde vår fåra i den jungfruliga dalen hän emot det mörka och tvära skogsbrynet, sågo två björnar, som sutto på sina bakben vid skogen och stirrade på oss. De höllo sitt fäste. Skogen tillhörde dem. Vår plats var i den öppna dalen bland vattenliljorna, ängsblommorna och ett stort, blått haf af vilda hyacinter. Den sistnämnda örten benämnes här "camas". Från uråldriga tider har dess rot varit indianens förnämsta näringsmedel; och det fans en tid, då äfven de hvita voro nödsakade att lifnära sig dermed."

Umpqua-dalen, en samling af kullar, berg och små dälder, omfattar ungefär 4,600 qv.-mil, hvaraf omkring en tredjedel är odlingsbart land. Jordmånen är af högst olika beskaffenhet på olika platser inom denna landsträcka. Jordbruket bedrifves mycket lamt i allmänhet, och trädgårdarne, som skulle kunna gifva rik afkastning, vårdslösas till en ytterlig grad. Bland dälderna tillhöra Cole's dal och Callapooia-dalen de allra bördigaste. Den förra ligger 17 mil vester om Oakland och är förenad med staden Roseburg medelst en högeligen usel och besvärlig väg, ungefär 16 mil lång. Vackra sädesfält förekomma talrikt nog och upptaga en stor del af den odlingsbara jorden. Vester om Cole's dal vidtaga de täta Kustbergsskogarne, hvilka på milsvida sträckor aldrig ännu varit trampade af någon hvit man. Der lär finnas godt om viltbråd och skogsbär, och Umpqua-floden är ganska rik på fisk. Umpqua-dalens klimat är godt; årliga regnmängden utgör i medeltal något öfver 34 tum. Enligt officiella uppgifter voro under året 1887 122 dagar klara och 135 mer eller mindre regniga. Det åskade 3 gånger.

Rogue River-dalen är i mycket lik den ofvan beskrifna. Klimatet är något torrare, enär den årliga regnmängden, enligt officiella uppgifter, endast belöper sig till 23 tum. Medeltemperaturen för januari, den kallaste månaden, är 38 och för juli, den varmaste månaden, 79 grader. Persikor, vindrufvor, nötter och valnötter trifvas förträffligt, och under de senaste åren ha hundratals acres blifvit planterade med dylika halftropiska frukter. Alla andra frukter, hvilka icke för sitt "välbefinnande" kräfva ett tropiskt klimat, odlas med framgång i *Rogue River-dalen*, som f. ö. erbjuder de för majsodling lämpligaste förhållanden i hela Oregon. Alla jordbruksalster växa här utan behof af konstvattning, men trädgårdsmästare anlita dock ej sällan denna metod för att erhålla mer än en gröda från samma jordbit på samma år. Dalens resurser inskränka sig icke till jordbruk, trädgårdsskötsel och boskapsafvel. Backslutningarne äro be vuxna med värderik skog af sockertall, gran, ceder och ek. Mineralier finnas ock. De sista åren har Jackson co. afkastat mera guld än något annat county i staten. Grufvorna i dessa trakter ha sedan sin upptäckt 1852 producerat 25 millioner dollars.

Hood River- och Nehalem-dalarna i norra Oregon, den förra öster, den senare vester om Willamette-dalen, skilja sig i fråga om klimat och resurser ej särdeles från den sistnämnda. Det är endast naturbeskaffenheten, utseendet, som afstiecka, enär de två nämnda dalarna äro backigare och be vuxna med mera skog än Willamette-dalen.

Hvad som gäller om *Nehalem- och Hood River-dalarna*, gäller i hufvudsak också om dalarna i vestra delen af Washington. Om *Puyallup-dalen* såsom ett utmärkt område för humleodling är redan taladt. *Snoqualmie-dalen* erbjuder stora förmåner i samma riktning. En enda humlefarm i denna dal består af en 350 acres' humlegård samt 450 acres i andra produkter. Denna farm, på hvilken det äfven finnes hotell, butik, farmbyggnader m. m., skulle icke kunna köpas för \$150,000. Jordbrukets historia i dalarna omkring *Puget Sound* är temligen säregen. Det är ej länge sedan dessa trakter troddes vara helt och hållet odugliga för farmning. De förste nybyggarna nöjde sig med att odla potatis, rofvor, ärter o. d. Ehuru *Puget Sound*-området började bebyggas endast 5 år senare än Willamette-dalen i Oregon, stod det dock 15 år efter den senare i fråga om odling; år 1861 skördades det första mogna smultronet, 1865 det första hallonet. Först frampå 1860-talet dristade man sig till att

försöka jordens duglighet för hövall, och på samma tid såldes ägg ofta för 75 cents dussin, smör för \$1 pr lb, medan utspädd mjölk betingade så högt pris som 25 cents pr "quart". Dessa priser lockade till täflingsförsök, och så småningom upptäcktes, att i dessa dalar kunde lika god jordmån uppletas som annorstädes. Nu vet man, att allt, som växer under samma breddgrad i öststaterna, i Europa och Asien, kan också odlas på farmar vid Puget Sound, och mycket annat också. Såsom representerande hela detta nordliga område af Washington kunna *Stilla-guamish-* och *Skagit-dalarna* litet utförligare omnämnas. Den förstnämnda, belägen i Snohomish co., erhöi sin förste bebyggare 1864. Farmning bedrifves ännu i mycket liten skala, ehuru der finnas platser med öfver 30 acres öppen jord. En man lär 1889 skördat 70 tons hö från en 13 acres-hövall. På en farm nära Florence, hvilken innehåller 500 acres, voro samma år 250 acres insådda i hafre, och från detta fält skördades 27,500 bushels hafre, eller 110 bushels pr acre. 40 kreatur fodrades på platsen, och 100 tons hö skördades. Om dessa uppgifter, hvilka äro hemtade ur en tidning, äro sanna, kan man på goda grunder antaga, att jordmånen är bördig. En stor del af dessa trakter är ännu ouppmätt regeringsjord. *Skagit-dalen* innehåller en stor mängd bördig jord, som på sina ställen är värd ända till \$100 pr acre. Fröodlare från östern ha funnit vissa låglands-trakter i denna dal synnerligen lämpliga för anläggande af s. k. "fröfarmar". En dylik firma eger en farm i Skagit co., på hvilken skördas 25,000 lbs kålfrö, och det påstås, att hvit- och blomkålsfrön, som samlats i dessa trakter, äro de bästa i världen. Alla sorters grönsaker, frukt och säd (utom majs), som odlas i öfre Mississippidalen eller i de norra staterna vid Atlantiska hafvet, odlas äfven med framgång här, och afkastningen är större än i östern. Klimatets fuktighet och de kyliga sommarnätterna göra, att skadeinsekter icke trifvas. Lefnadskostnaderna äro ungefär 10 procent högre än i östern, men detta uppväges af den större betalning, som jordbrukaren erhåller för sina produkter, såsom t. ex.: 25—50 cents för ett dussin ägg, 35—50 cents för ett lb smör, 75 cents för en bushel potatis, \$12—\$20 för en ton hö, o. s. v.

Något, som gäller om *alla* dalarna gemensamt såväl i Washington som i Oregon vester om Cascadebergen, är olägenheten af dåliga och illa skötta vägar, hvadan den, som vill besöka dessa nejder och ej blott stanna i städerna, bör passa på och göra det under sommaren, eller åtminstone innan regntiden riktigt

kommit i gång och hunnit upplösa marken för mycket. En för dessa trakter betecknande anekdot berättas om en man, hvilken frågade den numera afiidne senator Nesmith efter den nya vägen till Derry. "Här är den," svarade senatoren, pekande på den smutsiga farled, hvori den frågandes häst nedsjunkit ända till knäna. "Ja, men hvar är då den gamla vägen, senator?" frågade mannen. "Här," ljöd svaret med samma åtbörd. "Men," utropade frågaren otålig, "jag tyckte, ni sade, att detta var den nya vägen." "Jaha, det gjorde jag. Den gamla vägen ligger under den nya — två fot djupt."

Dalarna i östra Oregon och Washington äro af en helt annan beskaffenhet, än de vi hittills skildrat. De stå icke efter dem i fråga om bördighet, och täfla med dem, äfven hvad klimatiska fördelar beträffar. Men sjelfva naturen är annorlunda, utseendet, växtligheten, jordbruksbetingelserna andra, såsom följande rader nog skola visa. *Harney-dalen* i sydöstra Oregon innehåller 2,400 qv.-mil och inneslutes af utskott från "Blå bergen". De förut omnämnda Harney- och Malheur-sjöarne äro belägna i denna dal. Den 80 mil långa Silvie- och 50 mil långa Dunder-River, hvilka utnynna i sjöarne, anses stå i förbindelse med underjordiska kanaler, — den enda förklaringen till det egenomliga förhållandet, att grödan i Harney-dalen frodas och står frisk, när i andra trakter med lika stor nederbörd konstvattning behöfver anlitas för att pådrifva växtligheten. Jordmånen är nästan den sanma som i det berömda hvetebältet vid nordvestra basen af Blå bergen i Walla Walla och Umatilla counties. Alfalfa, rödklöfver, timotej och "redtop" lära, liksom potatis och grönsaker, trifvas bra. Några egentligen omfattande jordbruksförsök ha emellertid ännu icke gjorts. Boskapsafvel är det enda, som ordentligt pröfvats och befunnits lönande. Vatten fås genom att gräfvå brunnar af 6—15 fots djup. Längs floderna växa björk och pil, och på de angränsande bergen tall, gran, en, mahogny m. m., men i sjelfva dalen finnes ingen skog. Klimatet är helsosamt med kalla, snörika vintrar och svala somrar.

Powder River-dalen upptager midtelparten af Baker co. i östra Oregon och innefattar 320 qv.-mil. Den liknar i vissa afseenden Harney-dalen, har liksom denna skog endast på höjderna och snöig, kall vinter samt kylig sommar. Slätterna äro i sitt ursprungliga tillstånd be vuxna endast med bunchgräs och sage-buskar, men lämpa sig ypperligt för jordbruk, utom deri att de af naturen äro allt för torra. Konstvattning är därför här af nöden.

Wallowa-dalen i Oregons nordöstra hörn består af tre olika dalar: lägre, öfre och mellersta Wallowa-dalarna, de två sistnämnda innefattande inalles 150 qv.-mil. Floder och bördig jord förekomma i mängd, och både säd och gräs ha odlats med god framgång. Boskapsafvel är dock den jordbruksgren, som blifvit mest anlitad. Skog finnes här och der. Grufdrift idkas på många ställen. Klimatet är närbeslägtadt med Powder Riverdalens.

Grand Ronde-dalen upptager största delen af Union co. Den är omkring 18 mil bred, 40 mil lång och innefattar öfver 500,000 acres jord, ehuru endast 200,000 acres äro under odling. De kringliggande bergen skydda mot farliga vindar, och temperaturen är jemn nog att göra fruktodling till ett ganska säkert företag. Persikor trifvas förträffligt i Wallowa-dalen, och det finnes intet skäl, hvarför frukt icke skulle kunna med samma framgång odlas i Grand Ronde-dalen. Det finnes knappt en fot oduglig jord i dalen. För 30 eller 40 år sedan brukade indianer komma hit i stort antal från hela östra Oregon, östra Washington samt Idaho, för att jaga, fiska, springa i kapp o. s. v., medan deras kreatur frodades på det ypperliga gräsbetet. Ett särskildt omnämmande bör egnas *Morrow county*, beläget rakt öster om Columbia-floden. Detta område innehåller sage-busk-trakter, backiga prärier, högsätter, kullar och skogbevuxna berg. Längs norra gränsen fins en föga inbjudande, naken trakt, lämplig endast som betesmark för hästar, får och nötkreatur, hvilka tyckas trifvas bra. Söder derom idkas jordbruk vida ordentligare, och längs åarne fås i regel goda grödor. Jord, som förut ansetts duglig endast som betesmark, afkastar nu ända till 20, 30 eller 40 bushels hvete pr acre samt 2—3 tons hö.

Den först bebyggda och bäst kända delen af östra Washington är *Walla-Walla-dalen*, hvaraf redan år 1885 en tredjedel, eller öfver 170,000 acres, var under odling. Medelafkastningen har der under en följd af år uppgått till 25 bushels hvete, 40 bushels korn, 45 bushels hafre eller 30 bushels majs pr acre, och högsta afkastningen har varit dubbelt så stor. Det ryktbara hvetebältet ligger 1,000 fot öfver hafsytan eller ännu högre. På lägre höjd har det visat sig riskabelt att bedriva jordbruk utan anlitande af konstvattning. Kring staden Walla-Walla (som ligger 1,000 fot högt) är den årliga regnmängden 16 till 18 och kring Dayton (1,670 fot högt) 27 tum. I Wallula, som ligger endast 340 fot öfver hafvet, är den 9 tum. Klimatet är helsosamt och visade år 1886 såsom lägsta temperatur 5 grader under och såsom högsta

104 grader öfver 0. Samma år var det klart väder 142, mulet 75 och regn 101 dagar. Den största olägenheten här såväl som i den väl vattnade *Palouse-dalen* är bristen på ordentligt betesgräs. Det är svårt att bringa till stånd goda betesmarker inom hvetebältet. De inhemska gräsen äro närande, men ej lämpliga för mjölk- och smörproduktion, endast för uppfödande af hästar och oxar. Med fruktodling har man gjort talrika försök, som utfallit särdeles väl: äplen, päron, plommon, körsbär, hallon etc. trifvas förträffligt, och äfven persikträden lemna god afkastning hvartannat eller hvart tredje år. Vindruvfor synas trifvas bra, i synnerhet på kullarne i närheten af Columbia ända till en höjd af 1,000 fot.

Kittitas-dalen är en af de mest löftesrika bland alla de på senare åren bebyggda delarne af staten, såväl med hänsyn till jordbruk och boskapsafvel som i fråga om gruvsdrift. Både dess vestra och dess norra del äro bergiga och oländiga, men kunna genom de derstädes befintliga sjöarne Wenatchee, Cleelum, Kahehess m. fl. varda till stort gagn för de torrare landsträckorna dernedom. Sjelfva dalen är ett af de bästa jordbruksområden i vestern, ehuru ännu knappt mer än en tiondedel deraf blifvit lagd under plogen.

Med förbigående af andra smärre dalar vilja vi till slut nämna något om det stora s. k. *Big Bend-distriktet*, som på de senare åren vunnit en sådan ryktbarhet och lockat till sig så mycket folk. Detta område begränsas i norr och vester af Columbia-floden och sträcker sig söderut så långt, att det afskäres af en linie, som man tänker sig dragen från mynningen af Spokane-floden i sydvestlig riktning till Priest's Rapids i Columbia, ett afstånd af 110 mil. Big Bend-landet är 120 mil långt, 80 mil bredt, der det är som bredast, och innehåller 2,160 qv.-mil. Marken är vågformig och gräsbevuxen. Det äldsta nybygget är ej äldre än sedan början af 1880-talet. Men på senare åren har folk strömmat till och slagit sig ned i de flesta trakter af detta stora och bördiga område, i trots af en mängd olägenheter såsom bristfälliga kommunikationer, långt, ofta öfver 100 miles, afstånd från jernväg, o. s. v. Jernvägar byggas numera genom Big Bend-landet, och det torde ej dröja många år innan dessa gynnade tracters alla resurser skola kunna komma till full användning. För att vinna ett sådant mål fordras mångenstädes, på grund af den ringa naturliga nederbörden, s. k. "irrigation" eller konstvattning; äfven i trakter, der regn faller i tillräcklig mängd, skulle konstvattning ofta kunna vara till stort gagn genom

att öka den årliga afkastningen. Men ännu mycket nödvändigare är den naturligtvis inom sådana områden, hvilkas årliga regnmängd ej förslår att tillförsäkra jordbrukaren en gröda, och dylika områden finnas, såsom på flera ställen i detta kapitel blifvit antydt, i östra Oregon och Washington. Något egentligt irrigationssystem har dock ännu icke kommit till användning i större skala, utom i Powder River-dalen längs John Day-floden. I Lake och Klamath counties finnas flera konstvattningsdiken, genom hvilka tusentals acres ökenjord blifvit gjorda fruktbara. I Washington lemna Yakima-dalen de flesta och bästa exempel på konstvattnings nytta. Der ha åtskilliga kanaler blifvit grädda, hvilka bragt stora sträckor af sage-buskland i odlingsbart skick.

Det mest anlitade konstvattningsystemet är det, som amerikanarne benämna "catchwork irrigation". Det består deri, att en bergsström fördämmas några hundra fot ofvanom de fält, som skola vattnas, och vattnet ledes från dammen genom en träränna till en annan längs bergets nedre del anlagd, ofta ända till 20 mil lång träränna eller kanal, från hvilken det sedan ledes i gropar ut öfver fälten. Den vid Nilen, Ganges och andra floder använda metoden att låta flodvattnet öfversvämma landet deromkring och qvarstanna, tills det afsatt en fällning af medförd gyttja, torde äfven kunna användas vid våra floder och är här känd under namn af "warping".

Dag för dag vidgas odlingsens fält, dag för dag ryckes vårt härliga land alltmera från sitt ursprungliga vilda tillstånd till segerrik täffling med andra och äldre stater. Redan nu stå Oregon och Washington framom de flesta med hänsyn till människokraftens seger öfver en obändig vildmark, och hvad samhällslif och skolväsende beträffar, stå de åtminstone icke tillbaka för något annat land af samma ålder. Det är blott några årtionden, sedan nordveststaternas enda hvita invånare voro en liten flock jägare i Hudsonbay-kompaniets tjänst samt faktor, bitråden och varusäljare i kompaniets vidt spridda stationer — alltsamman folk, som väl icke kunna anses såsom egentliga befrämjare af bildning och goda seder. Och nu i dag bebos samma trakter af en intelligent och bildad befolkning, som ingalunda försummar att skicka sina barn till de små treffliga, om ock stundom i anseende till det yttre temligen tarfliga, skolhusen, hvilka här och hvar skymta fram bland farmgårdarne.

Utom dessa folkskolor, hvilkas antal är ganska stort, finnas åtskilliga akademier och högskolor, i hvilka flera tusen unga

personer årligen erhålla undervisning. Och ifvern för inhemtande af kunskaper är så stor hos ganska många af de mindre bemedlade bland dem, att de hela sommaren knoga för daglön hos farnare, för att sedan med sina hopsparade penningar kunna hålla sig vid läroanstalterna de återstående 8 månaderna, der de då studera ihärdigt 12—14 timmar om dagen och lefva ytterst indraget. Ett högeligen efterföljansvärdt föredöme, men som, om det blefve påbjudet t. ex. vid de svenska universiteten i Upsala och Lund, der nu så många hundra studenter lefva flott på föräldrars och andras penningar, utan tvifvel skulle medföra den verkan, att den nu så moderna studielusten temligen hastigt komme att afsvalna.

*

*

*

I den nu afslutade första afdelningen ha vi efter bästa förmåga sökt lemna en sanningsenlig och någorlunda fullständig skildring af förhållandena i Oregon och Washington. Att kunna skriva alla människor till lags, eller så, att anmärkningar icke kunna göras mot hvad man sagt, äfven om man stödt hvartenda påstående på bevisade fakta, är lika otänkbart som att kunna leta upp två personer, hvilka se samma sak på aldeles samma sätt. Vi äro fullkomligt beredda på att bli beskyllda för öfverdrift af sådana, som under en eller annan månads vistelse i landet ej sett sina ogrundade och öfverspända förhoppningar om ett lätt lefvebröd förverkligade. Men vi våga dock tro, att fast det land, vi skildrat, icke är något Canaan, flytande af mjölk och honung, och ej heller något jordiskt himmelrike, det är lika godt och bördigt, lika löftesrikt och skönt, som vi skildrat det, och att de flesta personer, som med opartiska blickar studerat det under åtminstone ett par års tid, skola intyga, att så är.

ANDRA AFDELNINGEN.

OREGONS OCH WASHINGTONS HISTORIA

SAMT

BYAR OCH STÄDER.

KAPITEL 1.

DE FÖRSTA UPPTÄCKTERNA.

AMERIKANSKA kusten hade år 1532, 40 år efter Amerikas upptäckande genom Columbus, blifvit utforskad på Stilla hafs-sidan så långt norrut som till mynningen af California-viken. Först år 1539 upptäckte Francisco de Ulloa, att California tillhörde amerikanska fastlandet; ända dittills sväfvade man i ovisshet om, huruvida California vore en del af Asien eller af Amerika, eller om det måhända vore ett land för sig sjelft. Det lär vara bevisadt, att några af dessa äldste upptäcktsresande varit så långt norrut som till 34:de breddgraden, och i mars 1543 seglade två spanjorer vid namn Cabrillo och Ferrelo till 44:de graden, men måste i följd af ansträngningar, köld och otillräcklig proviant vända om och styra kursen söderut. Dessa voro utan tvifvel de första hvita män, som sett en skynt af Oregon, och allt hvad de sågo var endast sydvestra hörnet af staten. Nu förflöto 36 år, under hvilka ingen hvit man besökte norra Stilla hafskusten, tills den berömde engelske sjöfaranden Francis Drake år 1579 seglade till 43-dje breddgraden och der

såg sig nödsakad att afbryta sin forskningsresa och återvända söderut, för att reparera sitt fartyg.

Under nära 200 år gjordes ingen upptäckt å ifrågavarande område, och den förste hvite man, som efter Drake seglade vid Oregons kust, var spanske sjöfaranden Heceta, hvilken år 1774 nådde 54:de graden och landsteg å drottning Charlottas ö, hvarifrån han begaf sig söderut och den 27 augusti ankom till Monterey i Mexico; året derefter blef han anförare för en forsknings-expedition; seglade till 48:de eller 49:de graden, fortsatte derpå österut, tills han såg land, sannolikt sydvestra sidan af Vancouver-ön, och drefs derifrån sydvart till en liten ö vid det nuvarande Washingtons kust. Här drabbades expeditionen af ett svårt missöde, i det några män, som skickades i land för att söka efter vatten, blefvo omringade och mördade af indianer. Med möda lyckades man hindra indianerna från att komma ombord och anställa blodbad. Till minne af denna tilldragelse benämndes ön "Isle of Grief" (sorgeön). På samma plats och under liknande omständigheter blefvo 12 år senare några engelska sjömän mördade, och deras efterlevande kamrater kallade ön "Destruction Island" (förstörelse-ön). Heceta upptäckte den udde, som nu bär namnet Cape Disappointment, och han och hans följeslagare lära varit de första civiliserade män, som sett Columbia-floden. Heceta berättade nämligen, att han omedelbart söder om den nämnda udden, på 46 graders och 16 minuters latitud, såg en öppning, som tycktes vara mynningen af en flod. Han undersökte den icke, men på spanska kartor infördes den under namnet Rio de San Roque. Samma år, 1775, undersökte spanske sjöfaranden Bodega Oregons kust till Cape Mendocino, förgäfvets letande efter en stor flod, som påstods ha varit sedd af en viss Aguilar år 1603.

Den bekante engelske sjöfaranden kapten James Cook upptäckte år 1778 den vid Juan de Fuca-sundet utskjutande udden, hvilken han benämde Cape Flattery. Cook undersökte kusten för flera mil söderut, utan att ha vunnit sitt mål, som var att söka upptäcka en förbindningsled mellan Stilla och Atlantiska hafven. Samma år utrustade engelske kaptenen John Meares en expedition för att undersöka den af Heceta 1775 anmärkta öppningen å kusten. På 46 graders och 47 minuters höjd upptäckte han en udde, som han kallade Cape Shoalwater, och 37 minuter sydligare en vik och en udde, hvilka han benämde Deception Bay och Cape Disappointment. Den eftersökta öppningen eller flodmynningen fann han deremot icke, utan anmärkte

i sin reseberättelse, att han "med full säkerhet kunde intyga, att någon sådan flod som den på spanska kartor med namnet Saint Roc betecknade finnes icke till".

Tio år senare, 1788, sände några köpmän i Boston två fartyg, under befäl af kaptenerna Gray och Kendrick, rundt Cape Horn för att uppköpa hudar och skinn å nordvestkusten. Fartygens namn voro "Columbia" och "Washington". De seglade till Vancouver-ön, tillbragte vintern der, och i augusti 1789 seglade "Columbia", under befäl af kapten Gray, till Kina och derifrån till Boston, medan det andra fartyget stannade kvar på nordvestkusten. I september 1790 begaf Gray sig åter till nordvestkusten och ankom i maj 1791 till Cape Mendocino nära 41:sta breddgraden. Medan han här fortsatte norrut, upptäckte han en öppning i kusten, hvarifrån en stark ström hindrade honom från att inträda, oaktadt han i hela 9 dagar försökte segla in i öppningen; öfvertygad om, att han upptäckt en stor flod, öfvergaf han all vidare forskning och seglade till drottning Charlottas ö och till Vancouver-ön, hvarest han stannade öfver vintern, medan Kendrick seglade till Sandwich-öarne och började handel med infödingarne, af hvilka han år 1793 blef mördad.

På våren 1792 ankom kapten Vancouver med två fartyg till Oregons kust, som han temligen noga utforskade på en betydlig sträcka. Han såg äfven Columbias mynning, men seglade förbi densamma. På färden norrut mötte han Gray, som nu beslutat förnya sitt försök att intränga i den anade floden. Den 11 maj, 1792 gjordes försöket, trots bränningarnes afskräckande svall på sandbankarne, och upptäckande en smal fåra genom bränningarne, seglade Gray och hans män oförskräckt genom densamma samt befunno sig kort derefter, alldeles efter förmodan, i en stor flod, i hvilken de fortsatte färden 20 mil. Här landstego de, tillbytte sig skinn o. d. af indianerna, undersökte floden och landet, reparerade fartyget och seglade efter 8 dagars uppehåll åter genom samma kanal ut i hafvet. Dessförinnan uppkallade Gray floden efter sitt fartyg: Columbia. Den höga udden norr om flodmynningen, hvilken udde Meares benämnt Cape Disappointment med anledning af sitt misslyckade försök att komma in i floden, erhöi af Gray namnet Cape Hancock. Columbiaflodens förste upptäckare var således kapten John Gray, oaktadt flere personer före honom sett flodens mynning och annat dess dervaro. Från Columbia seglade Gray norrut och höll på att förlisa under en grundstötning, men lyckades rädda fartyget såväl som dess besättning. Han omtalade sin upptäckt för en

spanior vid Nootka-sundet å Vancouver-ön; men oaktadt den sålunda blef bekantgjord, behagade engelske löjtnanten Braughton, som vid tillfället var på ön i sällskap med Vancouver och en annan engelsk sjöfarande, begifva sig in i Columbia-floden och formligen taga den i besittning för "hennes engelska majestäts räkning", under förklaring, att han hade "alla skäl till den förmodan, att ingen medlem af någon annan civiliserad nation eller stat någonsin besökt denna flod" före honom. Braughton undersökte floden till ett afstånd af 96 mil från mynningen, tills han fann strömmen för stark för fortsättning af färden, hvilken han företagit i en båt. På samma plats gjorde floden en krökning, och detta ställe blef kalladt Point Vancouver. Braughton stannade 20 dagar på Columbia-floden och for derifrån den 10 november.

Under de följande åren sände amerikanarne årligen fartyg till nordvestkusten med varor, för hvilka de tillbytte sig pelsverk. Dessa fördes till Kina och utbyttes mot porslin, te m. m. Vid byteshandel med indianerna bedrefs mycket bedrägeri, och tvister och stridigheter egde esomoftast rum mellan indianerna och de hvita. Få voro de fartyg, hvilka ej förlorade ett par man af besättningen genom de röde människens blodtörst och hämdlystnad.

Vid denna tid talades i östern om anordnande af expeditioner, som skulle sändas tvärs genom landet till vestkusten. Den, som ifrigast förordade dylika planer, var en kapten Jonathan Carver, som år 1766 utforskat Mississippis källor och påstod sig ha upptäckt en flod, som flöt i vestlig riktning och af honom antogs utmynna i Stilla hafvet. Denna flod kallade han Oregon River, och i Carver's berättelse förekommer namnet "Oregon" för första gången. Carver fick ej tillfälle att utföra någon af sina planer. Detta vardt i stället förbehållet Alexander McKenzie, som, efter att ha i flera år genomströfvat Canada, år 1793 styrde sin färd mera vestligt och, följande Peace- och Frazier-floderna, ankom till Stilla hafskusten på den plats, der den sistnämnda floden utmynnar, eller 3 grader norr om Columbia. Ingen hit man hade före McKenzie tågat tvärs igenom hela Amerika, öfverstigit Klippbergskedjan och landvägen uppnått Stilla hafvet.

KAPITEL 2.

I BÖRJAN AF ADERTONHUNDRATALET.

D
 ET var under åren 1804—6, som den minnesvärda expeditionen under kaptenerna Merriweather, Lewis och William Clark företogs. Förslaget dertill var uppgjort af Förenta Staternas styrelse efter rekommendation af Thomas Jefferson, som då var president. Kapten Lewis utnämndes till expeditionens anförare, och efter många förberedelser anträdde den 14 maj 1804 färden uppför Missouri-floden i båtar. Så förgick månad efter månad, tills sällskapet i slutet af oktober befann sig 1,600 mil från Missouris mynning och gjorde anstalter för att tillbringa vintern bland vilda indianstammar. På våren 1805 fortsattes färden till Missouris källor i Klippiga bergen. Sällskapet öfversteg bergskedjan och påträffade å andra sidan en flod, som flöt i vestlig riktning. Denna följde de och funno den alltmer vidgas, hvarefter de den 7 oktober fortsatte sin resa i kanoter och några dagar senare befunno sig vid flodens sammanflöde med en annan stor flod, som gemensamt med den förra bildade, såsom de snart upptäckte, Columbia-floden. Den gren, som de följt, var den sydliga och benämndes af dem Lewis; den andra erhöll namnet Clark. Fortsättande sin färd, passerade de vattenfallen i Columbia, Kaskaderna, Willamettes mynning och landstego den 15 november 1805 på Cape Disappointment norr om Columbias mynning.

Som regntiden börjat, skyndade de att uppsöka en lämplig plats för vinterläger och byggde en fästning vid flodens södra sida, helt nära en indianby. Fästningen benämde de Fort Clatsop efter indianstammen. Här tillbragte de en behaglig vinter och gjorde, när vädret tillät sådant, upptäcktsfärder i kringliggande nejder. Indianerna voro fredliga och bistodo dem vid anskaffande af fisk och vildt, hvarpå fans öfverflöd. Den 13 mars 1806, efter 4 månaders rast, anträdde upptäcktsresenärerna återfärden till östern. Efter att ha tillryggalagt afståndet mellan vinterlägret och forsarne i kanoter, beslöto de att fortsätta resan till lands och delade sig i två partier, det ena under anförande af Lewis, det andra kommenderadt af Clark. Det förra styrde kurs nästan rakt österut till fallen i Missouri-floden, det

andra tågade mera sydligt till Yellowstone-flodens källor. I augusti sammanträffade de båda partierna, enligt öfverenskommelse, vid de två flodernas föreningspunkt och fortsatte färden i hvarandras sällskap utför Missouri till St. Louis, dit de anlände den 23 september 1806. Lewis' och Clark's expedition var den första, som företagits af hvita män tvärs genom Oregon, och de återkomne resenärernas skildringar af det fjerran landet väckte stort intresse samt bidro till ett hastigt afgörande af tvistefrågan rörande nordvestra gränsskillnaden mellan Förenta Staterna och Canada så långt vesternt som till Klippiga bergen samt eggade äfven privata affärsmän att utsträcka sin handel med indianerna till området vester om bergskedjan.

1806 upprättade de engelske pelshandlarne i nordnen den första handelsposten vester om Klippiga bergen, i det Simon Frazer, medlem af det s. k. Northwest-kompaniet slog sig ned vid Frazer's Lake, nära 54:de breddgraden. Men den första anläggning af detta slag, som gjordes vid Columbia och inom Oregons gränser, var den, som spanioren Manuel Lisa, medlem af det i St. Louis 1808 stiftade "Missouri Fur Company", grundade vid Lewis Rivers källor. Denna handelsplats lemnades under uppsigt af en mr Henry, men öfvergafs redan 1810 i följd af svårigheten att anskaffa lifsmedel samt af indianernas upprepade fiendtligheter.

1810 stiftades i New York det berömda "Pacific Fur Company" under ledning af John Jacob Astor. Detta bolags syfte var att upprätta handelsposter vid Stilla hafvet. Fartyg skulle sändas rundt Cape Horn till Columbia-floden, lastade med varor, som skulle utbytas till indianerna mot hudar, och dessa skulle sedan skickas till Kina och der lemnas i utbyte mot andra varor, som kunde vinna afsättning i Amerika. Planen var väl uttänkt och skulle säkerligen medfört lysande resultat, om ej oförutsedda omständigheter kommit emellan. Det första fartyget, som utsändes, var "Tonquin", hvilket lemnade New York i september 1810 under befäl af kapten Thorn och ankom till Columbia den 22 mars 1811. Skrämda genom de rysliga brottsjöar, som vräkte sig öfver bankarne i flodmynningen, vågade sjömännen ej fortsätta längre, utan kaptenen gaf i uppdrag åt styrmannen Fox att stiga i ena skeppsåten med några män och undersöka inloppet. Fox vägrade först, men när kaptenen var envis, gaf han med sig och sade: "Ja, jag är villig att gå och lemna mina benknor vid sidan af min faders, hvilken omkom på denna plats några få år sedan." Båten lemnade skeppet, och man såg

den försvinna öfver de skummande böljorna. Då den ej återkom hvarken samma eller följande dag, utsändes på tredje dagen en annan båt att söka efter den förra. Men endast två man af de sist afsända kommo åter för att ontala, att deras kamrater omkommit bland bränningarne i flodens inlopp. Snart blef emellertid vädret gynsammarare, och "Tonquin" passerade förbi bankarne in i floden samt kastade ankar i Bakers Bay. Efter att ha underkastat trakten en granskning beslöt man att anlägga en handelspost på en plats 10 mil från flodmynningen. Här bygde äfventyrarne ett hus, som de inhägnade, samt kallade stället Astoria efter företagets egentlige upphofsman, Astor. Kort derpå rodde de tvärs öfver floden för att helsa på chinook-indianhöfdingen Concomly, en visit som nära på kostade dem lifvet. Ty då de skulle återvända till fästningen, var vinden så stark, att deras båt kantrade, och de skulle ofelbart omkommit, derest icke höfdingen med några af sina män, hvilka anat olyckan, följt efter med en kanot och räddat de i vågorna kämpande hvita, som nu med glädje och tacksamhet återvände till indianbyn och stannade der, tills vinden hunnit lägga sig.

Sedan fartyget aflemnat de för denna handelspost ämnade varorna, styrde det kurs norrut i afsigt att idka byteshandel med indianerna längs kusten. Ombord befunno sig då 23 personer samt dessutom en indian, hvilken medföljde som tolk. Fartyget seglade till Vancouver-ön och ankrade i Nittinat-hamnen. Några infödingar kommo ombord, sedan McKay, en af delegarne i handelsbolaget, gått i land. Indianerna voro ifriga att göra affärer, men egde synbarligen allt för stor erfarenhet af de hvitas sätt att handla med dem, för att låta lura sig. De begärde ett högre pris för sina hudar, än kapten Thorn var villig att betala, och när de ej ville gifva med sig, förlorade den lättretlige kaptenen allt tålmod, gned den gamle höfdingen Eookamis i ansigtet med ett utterskinn, befallde hela sällskapet att lemna fartyget och utdelade hugg och slag bland dem. När McKay återkom och fick reda på förhållandet, varnade han kaptenen och besvor honom att vara försiktig i sitt umgänge med vildarne, men Thorn endast hänskrattade åt en sådan tanke, som att en amerikansk sjöofficer skulle behöfva frukta för en hop okunniga indianer. Dagen derpå kommo infödingarne tillbaka. Kanot efter kanot anlände, tills däckets viplade af indianer, och innan någon af de hvita hunnit förbereda sig, blefvo de öfverfallna af indianerna, hvilka medhade klubbor, yxor och knifvar, som de hållit dolda under sina mantlar. Striden var kort, men blodig. Kapten

Thorn, som var en både stark och modig man, försvarade sig med sin fällknif och strödde däcket med sårade och dödade indianer, innan han sjelf blef öfvermannad, ihjelhuggen och kastad öfverbord. McKay kullslogs och kastades i hafvet, innan han haft tillfälle att göra någonting till sitt försvar. Indianqvinnorna, som stannat i kanoterna, dödade honom. Mr Lewis, fartygets bokhållare, fick ett knifhugg i ryggen och föll ned i kabelgattet. Det dröjde icke länge, innan hvarenda man var undandröjd. Vid stridens början hade sju af sjömännen klättrat upp i riggen. Fyra lyckades smyga sig ned i kajutan. De tre öfriga blefvo dödade under försöket att följa dem. De räddade sjömännen beväpnade sig med gevär och drefvo indianerna från fartyget samt aflossade flera kanonskott på de flyende kanoterna, åstadkommande stor förödelse. Om natten lemnade de mr Lewis, som vägrade att följa dem, och rodde bort i en af skeppsåtarne. Lewis beslöt i sin ensamhet att spränga fartyget i luften med så många indianer som möjligt. Dagen derefter kommo indianerna tillbaka i sina kanoter. Lewis kraflade sig upp på däck och vinkade åt dem att komma ombord. Slutligen dristade sig några af de djerfvaste att klättra öfver lästången. De följdes af andra, ända tills däcket och sidorna vimlade af indianer. Plötsligen brakade det till, och hela fartyget flög i luften, sprängdt i tusentals bitar, som, blandade med sönderslitna lårar, tunnor och kanoner, afryckta armar och ben, hufvuden och andra kroppsdelar af de ombordvarande, föllo ned på de mörka, svallande vågorna; öfver 100 menniskor dödades, och lika många flera lemlästades. Den ende, som räddades, var indiantolken. Han slungades fullkomligt oskadad ut i hafvet, kraflade sig in i en af de kringflytande tomma kanoterna, krånglade sig dermed i land och några månader senare ned till Astoria, der han omtalade den hemska tilldragelsen. De fyra sjömännen, som försökt undkomma i skeppsåtan, blefvo fångade och pinade till döds på det mest förfärliga sätt.

I januari 1811 anträdde Wilson Price Hunt, som blifvit utsedd att tjenstgöra som bolagets generalagent vid Columbiafloden, sin färd från St. Louis, åtföljd af bolagsmedlemmar, jägare, "trappers" m. fl. till ett antal af 60 personer. Den 8 oktober ankommo de till Fort Henry vid Snake River. Tid efter annan hade små afdelningar af sällskapet utskickats bland Klippiga bergen att jaga, och Fort Henry skulle vara hufvudstationen för anskaffande af lifsmedel och samlaude af de vunna hudarne. Resten af sällskapet fortsatte färdens längs Snake River

och möttes af otaliga motgångar. En man drunknade, och genom hunger, köld och umbäranden råkade de öfriga i ett tillstånd, som knappt låter beskrifva sig. För att, som de trodde, lättare kunna hinna fram till Columbias mynning, delade de sig då i tre hopar, den ena under befäl af Crooks, den andra kommenderad af McKenzie, och den tredje af Hunt. Vid ett tillfälle — det var den 20 december 1811 — slogo Crooks' och Hunts afdelningar läger vid hvar sin sida om Snake-flodens smala, men oroliga vattenfåra. Hunts parti hade slagtat en häst och var sysselsatt med att tillaga och äta dess kött, medan det halft ihjelsvultna sällskapet på andra sidan floden satt och afundades sina lyckligare kamrater, utan att ega något medel att komma öfver floden till dem. Ingen enda i Hunts läger gjorde något försök att sända dem något att äta. Crooks, som för tillfället befann sig på samma sida som Hunt, ropade åt sitt parti att genast tända upp eld, medan han gjorde en kanot af skinn. Fåfångt anropade han Hunts män om hjälp. Deras sinnen hade genom de rysliga lidanden, de genomgått, blifvit intagna af en sorts vidskeplig fruktan, så att de ej längre förmådde betrakta de utmärglade skepnaderna på andra sidan floden såsom människor och kamrater, utan snarare i dem sågo en samling hemska spöken, af hvilka man kunde frukta det värsta. Omsider blef kanoten färdig, men Crooks förmådde ej peddla sig öfver den forsande floden. Han vädjade återigen till Hunts män, och efter en stund lät en kentuckier vid namn Ben Jones förnä sig att våga försöket. Han lyckades också föra kanoten med ett förråd af kött öfver till Hunts sällskap och att återvända till sina kamrater.

Den 22 december förenade de båda partierna sig med hvarandra. De räknade inalles 36 själar, och dagen derpå öfvergåfvo de floden och styrde kurs rakt genom ett öde land. Tre af dem beslöte att hellre qvarstanna hos de vilda indianstammarne än trotsa de mödor och försakelser, som voro i beredskap. Den 28 december ankommo de till Grande Ronde-flodens källor, och nyårsafton slogo de läger i dalen med samma namn. Allt sedan de lemnade St. Louis, hade en indianqvinna, hustru till sällskapets tolk och vägvisare Pierre Dorion, varit dem följaktig, medförande två barn, och vid ankomsten till Grande Ronde-dalen blef hon åter moder. Följande dag fortsatte hon färden på hästrygg, alldeles som om ingenting händt. Men hennes nyfödde lefde endast 6 dagar. Den 8 januari 1812 nådde man fram till en indianby vid Umatilla-floden, och efter att ha färdats längs

denna flod och Columbia, anlände de trötta resenärerna till Astoria den 15 februari 1812. Sedan de lemnade Fort Henry, den 19 oktober 1811, hade två män drunknat i Snake River, en annan hade, uppgifven af trötthet, blifvit qvarlemnad i Grande Rondedalen, 6 andra hade man måst öfvergifva vid Snake River. Två af dessa, Ramsey Crooks och John Day, återfunnos i april vid Columbia-floden, obeväpnade, halfdöda af hunger och lika nakna som nyfödda barn. De hade tillbragt vintern i Blå bergen, der-efter vistats hos walla walla-indianerna, som hjälpt dem på alla sätt, sedermera blifvit plundrade af dalles-indianerna och voro, när de påträffades, stadda på väg tillbaka till den förstnämnda stammen, som alltid visat sig vänlig mot de hvita. De 4 återstående af de ofvannämde 6, vid Snake River öfvergifna männen kommo sedermera till rätta.

Kort efter Hunts och hans följeslagares ankomst till Astoria anlände den från "Tonquins" explosion qvarlevande indian-tolken, och hans berättelse om fartygets och dess besättnings gräsliga öde framkallade en känsla af förtviflan och hopplöshet inom det lilla nybygget. Men ankomsten den 9 maj af skeppet "Beaver" från New York, hvilket medförde förnödenheter, ingöt nytt hopp hos de misströstande, och de beslöto att med friska krafter gripa verket an. I juli seglade fartyget under befäl af mr Hunt norrut, för att fullfölja den mission, som det olyckliga "Tonquin" börjat, och vården om Astoria öfverlemnades åt Duncan McDougal, en man som länge varit anställd hos "Northwest"-kompaniet. Dessförinnan hade emellertid ett parti om 62 man begifvit sig uppåt Columbia för att idka byteshandel med indianerna mellan Cascade- och Klippiga bergen. Bland dem befann sig också den olycklige John Day, och när sällskapet nalkades scenerna för hans förra lidanden, omtöcknades hans förstånd, tills blotta åsynen af en indian gjorde honom vansinnig. Han t. o. m. försökte taga sig sjelf af daga, och man måste hålla honom under sträng bevakning. Omsider beslöts att återsända honom till Astoria, och man lemnade honom i händerna på två pålitliga indianer, hvilka ordentligt förde honom dit. Han dog knappt ett år derefter. Hans vänner och kamrater fortsatte emellertid sin färd österut, med sorg tänkande på den duglige mannen, som genom lidanden förlorat förståndets ljus. Den flod, som bevittnat dem, bär ännu i dag den hjeltmodige trapperns namn. Det var nämligen vid John Days River, han och Crooks blifvit plundrade af indianerna. Den 28 juli ankom sällskapet till den plats, der det nuvarande Wallula är bygd,

och mottogs med stora fröjdebetygelser af walla walla-indianerna, hvilka tillställde en nattlig dans, hvarunder de sjöngo sina hvita vänners lof. Här delade sig sällskapet i fyra partier, af hvilka det, som först ankom till St. Louis, nådde dit i juni 1812, medförande underrättelser till Astor om framgången af hans företag på Stilla hafs-kusten. Man fann, sedan de öfriga expeditionerna äfven hunnit fram, att det förflutna året varit, på det hela taget, ganska lönande i finansiellt hänseende, och att det enda, som fördystrade framtidsutsigterna, var det krig, som nu pågått mellan Förenta Staterna och England i öfver ett år.

Underrättelsen om detta krig nådde Astoria i januari 1813. Den 15 juli samma år anlände en af "Northwest"-kompaniets män, David Thompson, den förste hvite man, som följt norra grenen af Columbia-floden från trakten af dess källor ända till flodens mynning. Samtidigt erhöll man underrättelse om, att en engelsk eskader var på väg att taga i besittning Columbias mynning, en underrättelse, som tycktes bereda McDougal ogemmen glädje. Han och några andra engelska undersåtar lemnade genast "Pacific Fur"-kompaniet och anslöto sig till det rivaliserande engelska bolaget. En af dem, som utträdde ur sin tjänst hos Astor, var Ross Cox, hvilken sedermera utgaf en skildring af sex års vistelse vid Columbia. Under dessa omständigheter beslöto nästan alla Astoria-borna att gifva företaget på båten, såvida de icke med det snaraste erhöile bistånd och förnödenheter från New York. Den ena månaden förflöt efter den andra, utan att någonting hördes af. Mr Astor hade afsänt ett fartyg till koloniens undsättning, men det förliste på ett korallref i närheten af Sandwich-öarne, och en fregatt, som Förenta Staternas styrelse beslutat sända till Astoria, togs i anspråk på annat håll, enär de amerikanska hamnarne under tiden blifvit blockerade af engelska krigsfartyg.

Hunt hade under tiden med sitt fartyg "Beaver" besökt de ryska nybyggerna i Alaska och samlat en värdefull last af hudar, som han sände till Kina. Men då han vid sin ankomst till Sandwich-öarne hörde nyheten om kriget mellan England och Amerika, anskaffade han ofödröjligen ett annat fartyg, briggen "Pedlar", och seglade dermed till Astoria, dit han anlände den 28 februari 1814, för att till sin förvåning finna kolonien redan upplöst. Några månader dessförinnan hade ett sällskap medlemmar af "Northwest"-kompaniet, under anförande af två män vid namn McTavish och Stuart, kommit till Astoria och den 16 oktober 1813 tillhandlat sig hela det derstädes befintliga för-

rådet af hudar äfvensom all annan egendom, tillhörig "Pacific Fur"-kompaniet och värd minst \$100,000, för en summa af mindre än \$40,000. Ett af köpevilkoren var, att det engelska bolaget skulle taga i sin tjänst hvar och en af det amerikanska bolagets män, som så önskade, och betala dem samma lön, de förut erhållit, samt sända tillbaka till östern alla, som ej önskade kvarstanna hos dem. Resultatet häraf blef, att åtskilliga af "Pacific Fur"-kompaniets män inträdde i det engelska bolagets tjänst, andra utsatte sig för alla de med en färd tvärsöfver landet förenade farorna och återvände till östern, andra återigen togo sig hustrur bland indianskorna och stannade hos infödingarne i Oregon. Hunt sjelf, förtretad öfver hela det förrådiska förfarandet, gick den 3 april 1813 med några man ombord på "Pedlar", satte till segel och återvände via Kina till New York. Dagen derefter lemnade Stuart, McKenzie, Clarke och 85 andra medlemmar och biträden inom "Pacific Fur"-kompaniet Astoria och anträdde en färd till östern. Vid passerandet af Wallula erforo de af Pierre Dorions enka, att 9 af deras forna kamrater blifvit grymt mördade af snake-indianerna nära Fort Henry.

Medan köpsläendet pågick mellan amerikanarne och McTavish, ankom ett engelskt fiartyg, slupen "Racoon", under befäl af kapten Black, till Astoria. Finnande platsen öfvergifven och allt, som var af värde, redan såldt till engelsmännen, sänkte han (den 12 december 1813) det ännu öfver fästningen svajande amerikanska stjernbaneret, hissade under högtidliga ceremonier den engelska flaggan och ändrade namnet Astoria till Fort George. Så omintetgjordes genom helt och hållet oförutsedda omständigheter Astors väl uttänkta, högtsväfvande planer, och hela företaget sjönk i en förtidig graf.

Länge räckte dock icke det engelska herraväldet på platsen. Genom fördraget i Ghent bestämdes nämligen, att alla platser och områden, som under eller efter kriget blifvit tagna af det ena krigförande landet från det andra, skulle ofördörligen återställas till sin förre egare, och följaktligen vidtogos åtgärder af den amerikanska styrelsen till återtagande af handelsposten vid Columbias mynning. Den 4 oktober 1817 afsändes krigsslupen "Ontario" från New York, under befäl af kapten Biddle, och den 19 augusti 1818 svajade åter den amerikanska flaggan öfver blockhusen i Astoria. Den 1 oktober anlände engelska fregatten "Blossom", kapten Hikey, och den 4 oktober skedde ett fornligt öfverlemnande till amerikanarne af Fort George, som då varit i "Northwest"-kompaniets ego i omkring 4 år.

Fort George var år 1818 en helt annorlunda beskaffad plats än Fort Astoria, sådant det såg ut vid öfverlemnandet i "North-west"-kompaniets händer 1813. Omgifna af 12 fot höga, af granstockar bygda palissader, som inhägnade ett 150 fot bredt och 250 fot långt stycke jord, stodo der en hel mängd boningshus, magasin, förrådshus, verkstäder m. m. Platsen försvarades genom ett tjugotal stora och små kanoner, och invånarnes antal utgjorde öfver 70. Af de fullvuxna, manliga medlemmarne voro 23 hvita, 26 sandwich-öbor och de öfriga personer af olika raser från Canada.

Ehuru till det yttre bilagd, fortfor dock tvisten mellan Amerika och Canada om eganderätten till detta område. För att undvika en öppen brytning ingicks en öfverenskommelse, enligt hvilken hela landområdet vester om Klippiga bergen skulle för en tid af 10 år vara fritt att bebos af medborgare från Canada såväl som Amerika, utan att någondera nationen skulle göra anspråk på eganderätt. Denna öfverenskommelse egde bestånd ända till år 1846.

KAPITEL 3.

HUDSONBAY-KOMPANIET OCH DESS KONKURRENTER.

 REGONS historia från 1814 till 1834 är nära nog identisk med de täflande pelshandelsbolagens historia. Två af dessa bolag äro redan omnämnda, ett tredje (det största) återstår att omtala. Längre och kraftigt hade England bemödat sig att finna en sjöled mellan Atlantiska och Stilla hafven. Det antogs allmänt, att en dylik förbindelse existerade i eller i närheten af Hudsons Bay, och för att uppmuntra till undersökningar och forskningar i dessa nordliga trakter gaf engelska regeringen år 1669 tillstånd åt några London-köpmän att bilda ett handelsbolag under namn af "The Hudson Bay Company". Under många år hade detta bolag sin verkningskrets uteslutande i de arktiska trakterna, men sedermera utsträcktes densamma öfver hela det vestra området, både det, som Amerika gjorde anspråk på, och det, som löd under Englands spira. Hudsonbay-kompaniets makt tilltog i förfärande grad. Det ena området efter det andra blef beroende deraf, och öfver hundratals hvita, såväl som hela indianstammar herskade det med jernspira. Några andra bolag uppstodo under årens lopp och täflade med Hudsonbay-kompaniet, men antingen dukade de under i täfingen, eller sammansmulto de med sin mäktige konkurrent. Ej sällan uppstodo häftiga skärmytslingar mellan de täflande bolagen. Med det förut omnämnda "Northwest"-kompaniet låg Hudsonbay-kompaniet länge i fejd. Vid en strid, som egde rum den 19 juni 1816, dödades ej mindre än 18 man. Under de föregående åren hade våldsamerhet ofta förekommit, och å båda sidor hade man gått så långt, att man bränt upp hus och varumagasin för sina fiender. Saken drogs slutligen inför engelska parlamentet, som 1821 föreslog en förlikning och förenade de begge bolagen under det gemensamma namnet "The honorable Hudson's Bay Company". Samtidigt erhöll bolaget genom ett parlamentsbeslut uteslutande rätt för en tid af 21 år att bedrifva handel i de af indianer bebodda trakter, hvilka England egde eller gjorde anspråk på. Under skydd af denna parlaments-akt utsträckte det mäktiga bolaget sina sugarmar öfver hela området vester om Klippiga bergen, och fästningar och handelsagenturer växte upp

öfverallt, tills hvarje dal och kulle förmåddes bidraga till fyllandet af bolagets rymliga fickor.

Hudsonbay-kompaniets styrelse utgjordes af guvernör, vice-guvernör och en direktionskommitté, och under dessa lydde superintendenten, faktorer, bokhållare och andra tjenstemän, hvilka i sin ordning hade under sig en talrik mängd jägare, "trappers" och s. k. "voyagers" af hawaiisk, fransk-canadisk, half- och helindiansk börd. Bolaget betalade sina underlydande uselt. Deras lön utgjorde 17 £ Sterling (85 dollars) om året, och då måste de sjelfva bekosta sina kläder. De engagerades för en tid af 5 år, hvarefter bolaget bekostade deras återresa till England eller Canada. Vid utlöpanDET af tienstetiden häftade de dock vanligen i skuld till bolaget och voro tvungna att stanna ett år till för att aftjena skulden. Många af dem stiftade familj, med hel- eller halfindianska qvinnor och måste för den skull kvarstanna. Allt detta kom bolaget väl till pass, enär det derigenom sattes i stånd att behålla sina erfarna jägare, med eller mot deras vilja, under obegränsad tid, och dessa höllos i en nära nog undersåtlig lydnad under löften om framtida befordran, i mån som de gjorde sig förtjenta deraf. De högre embetsmännen voro naturligtvis ordentligt aflönade och erhöilo en viss del af nettoinkomsten. Denna var under de första åren ganska betydlig, men aftog märkbart redan i slutet på 1830-talet och utgjorde, enligt uppgift af dr McLaughlin, bolagets förnämsteman vester om Klippiga bergen, högst \$10,000 om året för de kring Columbia belägna områdena. Vinsten från de öfriga distrikten, särskildt de stora vildmarkerna längre norrut, steg deremot ofta till öfver \$100,000. I bolagets tienst funnos omkring 500 man anställda vid början af 1840-talet. De voro spridda öfver hela landet. Det fans ej en segelbar flod, på hvilken icke någon af Hudsonbay-kompaniets båtar glidit fram, lastad med dyrbart byte; ej en indianstig, der ej dess hästar och mulor setts tålmodigt skrida med sina 300-skålpunds-bördor på ryggen, stundom i skaror af flera tjug tillsamman, pådrifna af en hop väderbitna skogsmän med studsare i handen och långa knifvar i bältet, än klängande uppför någon slingrande bergstig, än försvinnande i någon djup, mörk klyfta; än dykande in i urskogens djupa mörker, besökt endast af vilda djur och lika vilda indianer; än trädande ut på de öppna, vidsträckta prärierna, — stannande, hvarhelst en rökpelare tillkännagaf närvaron af indianer, för att af dem tillbyta sig, ej sällan på bedrägligt sätt, värdefulla bäfver-, utter- och mårdskiinn.

Bland de 22 fästen och handelsplatser, som Hudsonbay-kompaniet egde vester om Klippiga bergen, var Fort Vancouver det förnämsta. Belägen vid Columbia-floden, var denna station grundad 1824 af guvernör Simpson och uppkallad efter den framstående sjöfarande, hvilken, elhuru en annan före honom passerat genom Columbias mynning, var den förste, som undersökt floden så långt in, som till Vancouver. Längre in i landet egde bolaget Fort Walla Walla, Okanagon och Colville och vid Umpqua-floden i södra Oregon äfvenledes en handelspost 50 mil från hafvet. De handelsvaror, som infördes från England, för att bortbytas till indianerna, bestodo i knifvar, tobak, filter, bössor, krut, skjortor m. m. och förvarades alla i Fort Vancouver. Här packades de i bylten och forslades vid behof än i båtar, än på underlydandes ryggar till de öfriga handelsplatserna. De tillbytta såväl som de af bolagets jägare och trappers anskaffade hudarne sändes likaledes till Vancouver och derifrån på fartyg till London. Ett halft dussin segelfartyg af 300 tons dräktighet hvartera samt en mängd snärre båtar och farkoster voro ständigt sysselsatta för bolagets räkning. Sällan införskrefvos dock bytesvaror för mer än \$20,000 värde om året, och dermed anskaffades hudar värda 7 gånger så mycket.

Fort Vancouver bestod 1845 af omkring 30 byggnader — boningshus, förrådshus, magasinier och verkstäder, upptagande ett genom starka palissader inhägnadt område af 800 fots längd och 500 fots bredd. Här hade dr John McLaughlin, öfverfaktorn eller guvernören, och hans biträde James Douglass sina bostäder, den förres ett hvitmåladt, med bräder klädt blockhus, utanför hvilket en med vinrankor öfvervuxen verandah omgafs af vackra blomstersängar. Dr McLaughlin var en af de mest välkända män på hela kusten. Född i Canada af skotska föräldrar, utmärkte han sig genom stor karaktärsstyrka och entusiasm, genom tillmötesgående och vänlighet såväl som den för hans plats nödvändiga bestämdheten och var utomordentligt lämplig för den ansvarsfulla post, han i så många år beklädde. Otaliga äro de episoder, som berättas till bevis för hans nästan obegränsade gästfrihet mot besökande missionärer och andra, såväl som hans lyckliga förmåga att genom ett bestämdt och kraftigt ingripande stäfja det hos hans underlydande ofta förekommande, för deras egen trygghet farliga lättssinnet, äfvensom hans förmåga att på ett lämpligt sätt ingifva indianerna respekt för de hvites makt. En vacker brigg, som var på väg till Vancouver med varor, förliste år 1829 på Columbias sandbankar.

Hela besättningen omkom. Men då man sedermera fann hos clatsop-indianerna åtskilliga artiklar, som tillhört de omkomne, antogs det, att åtminstone någon af dem lyckats simma i land, men blifvit mördad af indianerna. Från Vancouver sändes då en tolk och flera af tjänstemännen, för att hos indianerna inhemta underrättelser om skeppsbrottet samt affordra dem, hvad de tillskansat sig af varorna. Men vildarne svarade trotsigt, att de endast kommit öfver *en* sak, nämligen en gammal söndrig spegel, hvilken de lemnade åt tolken. Guvernören i Vancouver utskickade då en väl beväpnad skara, som bortdref indianerna från stranden, innan de hunnit taga något med sig. Bland den mängd saker, som man fann i deras läger, voro åtskilliga kaggar med rom, hvilka de gräft ned i marken. Följande år drabbades en annan brigg af samma öde som den ofvannämnda. Hela besättningen blef emellertid räddad och, tack vare McLaughlins skyndsamhet att bispringa dem, strax efter skeppsbrottet försedd med alla förnödenheter.

Ett litet stycke från fästningen i Vancouver låg byn, i hvilken de underordnade tjänarne och jägarne bodde. Den bestod af ett halft hundratal bekväma blockhus, ordnade i rad på båda sidor om vägen. Här tedde sig en brokig samling af fullvuxna och barn, med hudfärg vexlande mellan den rödaste indian- och den vitaste blekansigtes-hy. Omkring Vancouver sträckte sig längs floden en välodlad farm på omkring 3,000 acres, indelad i vackra sädes- och gräsfält, frukt- och köksträdgårdar m. m. samt försedd med mejeribyggnader och bostäder för får- och kreaturvaktare. I de angränsande trakterna betade tusentals nötkreatur, tillhöriga bolaget. Några mil derifrån egde bolaget sågverk, mjölkvarn och tröskverk, det förstnämnda drifvet med vatten-, de två senare med hästkraft. Tjogtals skogshuggare höllos ständigt sysselsatta med att fälla träd och försla stockar till sågverket, hvari omkring 3,000 fot bräder sågades dagligen, för att sedermera skeppas till Sandwich-öarne och andra utländska hamnar.

Om lifvet inom fästningen skrifver John Dunn i en 1844 utgifven bok om ett besök på kusten: "Alla bokhållare och högre tjänstemän, presten och doktorn inberäknade, äta tillsammans i salen, med guvernören i högsätet. Efter middagen gå de flesta till rökrummet, för att läsa, röka, berätta och lyssna till historier. Ofta ankomma besökande i stort antal. Skäl till ledsnad förefinnes ej, ty bli rökning och historier tröttsamma, så kan man kasta sig på hästryggen eller taga ett af de städse i beredskap stående, laddade gevären. Trappern, som tillryggalagt tusentals

mil genom vilda och obebodda trakter; sjömannen, som seglat jorden rundt, träffas här i broderlig endragt, rökande, skämtande, sjungande, berättande och på alla sätt bannlysande hvarje onödig omsorg, tills tiden är inne för dem att återgå till sina respektiva göromål.”

Utom farmen vid Vancouver egde Hudsonbay-kompaniet en vid Umpqua-floden, en vid Cowlitz och flera andra. Farmen vid Cowlitz River innehöll 6- eller 700 acres under odling, med flera sädesmagasin, ett stort farnhus och åtskilliga andra byggnader. I sin 1841 utgifna bok om kaptan Wilkes' besök i och för uppmätning af Columbia och kringliggande nejder anmärker J. F. Farnham, på tal om farmen vid Cowlitz, den i ögonen fallande bristen på försvarsverk mot indianerna. “Men,” tillägger han, “dessa äro för mycket beroende af bolaget för att våga ställa till bråk annat än mellan sig sjelfva. Bolagets agent härstädes fäste ej minsta afseende vid deras tvister. Kring platsen förekomma vargar i sådan mängd, att det är nödvändigt att drifva boskapen inom inhägnaden hvarje afton och att skydda den äfven om dagen. Då vi foro derifrån, skaffade uppsyningsmannen på farmen kaptan Wilkes en vägvisare och lots, som skulle föra honom utför Cowlitz- och Columbia-floderna till Astoria. Denne vägvisare hade vistats flera år i Oregon, var gift med en indianska och bodde oberoende och nöjd på en farm om 60 acres vid Cowlitz. Wilkes sade sig sällan ha sett en så vacker qvinna som hans hustru. Före sitt giftermål hade hon varit ansedd såsom traktens största skönhet och var vida berömd för sin skicklighet som ryttarinna.”

Intet yrke har någonsin varit förenadt med större faror än pelsjägarrens. Hudsonbay-kompaniets trappers och jägare hade ej blott under sina färder alla de från ströftåg i vilda, obanade nejder oskiljaktiga besvärligheterna och mödorna att kämpa mot, utan måste derjente dagligen och stundligen vara på sin vakt mot de förrädiska rödskinden. Hela sällskap af jägare blefvo ofta öfverfallna från något bakhåll och mördade ända till sista man; ganska ofta måste de hvita med sina bördor af handelsvaror slå sig fram med vapen i hand genom fiendtliga indianstammar från en trakt af landet till en annan eller omkomma af hunger; än ha dessa oförskräckta pelsjägare med tillhjälp af sina sällan svikande reffelbössor tecknat sina spår med blodiga indianlik; än ha de, under förföljandet af skogens skygga villebråd eller medan de mödosamt klättrat upp för stupande klipphällar, måst stanna och bevisa den sista tjensten åt någon trofast, modig

kamrat, som fallit, träffad af en lömskt afskjuten förgiftad indianpil. Hundratals pelsjägare ha på detta sätt omkommit, och det har näppeligen funnits någon, som egnat sig åt detta farliga yrke, som också icke haft upprepade tillfällen att vilja hämnas en kamrats, kanske en broders eller förtrogen väns, död. Det blef en nödvändig sak för pelsjägarna att med stränghet förfara mot indianerna. Dessförutan skulle det icke varit möjligt för dem att bedrifva sitt yrke med någon frångång. Och i betraktande af indianernas lömskhet och de otaliga bekynner, som de onödigt förorsakade de af dem så djupt hatade "blekansigterna", kan man, trots de många berättelser som omtalas som prof på Hudsonbay-kompaniets "blodiga politik" mot rödskinnen, ej gerna tillvita pelsjägarna någon öfverdrifven eller orättvis hårdhet. Som prof på, huru det tillgick vid bestraffning af indianer, meddela vi här ett par, af Gustavus Hines i hans på 1850-talet utgifna bok om Oregon anförda, ganska betecknande episoder.

En halfindian vid namn McKay, som var anställd i Hudsonbay-kompaniets tjänst, bodde 1843 i en liten hydda vid Columbia och hade ett förråd af varor, medelst hvilka han idkade byteshandel med de kringboende indianerna. Några af dessa, tillhörande chinook-stammen, mördade honom och togo hans varor. En mot de hvita vänligt sinnad indian inberättade nyheten ofördröjligen till vederbörande i Vancouver, och en expedition afsändes att gripa mördaren. Efter att ha rott en lång sträcka inåt floden fingo förföljarne syn på en kanot, som var full af indianer, bland hvilka mördarne befunno sig. När indianerna sågo de hvita och funno sig oförmögna att ro ur vägen för dem, styrde de sin kanot rakt på land. Medan de nu stego ur kanoten, aflossades från de hvitas båt en muskötsalva, som olyckligtvis dödade en indianqvinna och sårade några andra. Mördarne deremot lyckades för tillfället undkomma. Dr McLaughlin sände, så snart han erfor, huru expeditionen aflupit, bud till chinookindianerna, att de skulle utlemna anstiftaren af mordet eller oreda sig på följderna. Fruktande att ådraga sig det mäktiga bolagets vrede, började indianerna genast samfaldt forska efter mördaren och funno honom omsider långt derifrån, norr om Columbias mynning, hvarifrån de förde honom till Fort George och öfverantvardade honom åt myndigheterna. Dr McLaughlin och 30 eller 40 andra jemte en skara af indianer voro tillstädes vid ransakningen, som aflopp så, att den anklagade befans skyldig till öfverlagdt mord och dömdes till afriktning på stället. En galge upprestes, och ett kring indianens hals bundet rep kasta-

des öfver galgen, hvarefter alla de närvarande, utom indianerna och presten, rev. Frost, fattade tag i ändan af repet och på ett gifvet tecken halade indianen upp så högt, att hans fötter befunno sig ett stycke ofvan marken. Som halskotorna icke bräcktes, dog han endast genom strypning; men sättet, hvarpå han aflifvades, ingaf alla de närvarande indianerna en helsosam fruktan för den hvite mannens hämd.

Vid ett af fästena i det inre af landet tilldrog sig följande händelse, hvilken vi anföra såsom prof på det mod och den själsnärvaro, som karaktäriserade många af Hudsonbay-kompaniets pelsjägare och deras befäl. En af bolagets tjänstemän blef lömskt mördad af en indianhöfding, hvilken efter dådets föröfvande skröt vådeliga öfver sin bragd. Höfdingen tillhörde en mäktig stam, som ströfvade omkring och för tillfället slagit läger i närheten af fästet, och som han egde stort inflytande bland sina män och kunde sammankalla ett stort antal krigare, tog han för gifvet, att de hvita ej skulle våga hämnas på honom. Men fästets kommandant, som visste, att om detta dåd blefve ostraffadt, de hvita skulle sväfva i ständig fara, utfäste en stor belöning för den — vare sig hvit eller indian — som kunde döda mördaren. Tiden gick, och ingen vågade inlåta sig på det farliga företaget, då kommandanten en dag fick höra, att mördaren återkommit från en utflykt och befann sig i en viss hydda i ena kanten af lägret. "Nu eller aldrig!" tänkte kommandanten, i det han fattade sin aldrig bommande studsare, gömde den under sin kappa, lemnade fästet och gick på en omväg till den hydda i indianlägret, i hvilken mördaren just för tillfället satt midt ibland sina män, skrytande öfver sina bedrifter i de många strider han utkämpat med engelsmännen. Ryckande undan den buffelhud, som tjenade i st. f. dörr, trädde kommandanten med fasta steg in bland indianerna, kastade en skarp blick på mördaren, tog, utan att yttra ett ord, fram sitt gevär, riktade det mot mördarens hjerta och afsköt ett skott. Indianen sträckte armarne öfver sitt hufvud, gaf till ett gräsligt tjut, föll baklänges och gaf upp andan. Kommandanten vände sig om, gick ut ur hyddan och återvände till fästningen, utan att ha blifvit ofredad af de öfver hans djerfhet häpna indianerna.

Sådana karaktärer var det, som beredde framgång åt Hudsonbay-kompaniets företag, och utan dem hade det icke varit möjligt för det engelska bolaget att under så många år behålla snart sagdt oinskränkt välde öfver landområden, som redan på grund af sitt läge tycktes böra tillhöra Förenta Staterna. Visser-

ligen försökte åtskilliga amerikanska "trappers" och köpmän att etablera sig vester om Klippiga bergen, men mötte ständigt, såsom i följande skall visas, oöfvervinneliga motgångar både i form af direkta hinder från kompaniets sida och i omöjligheten att göra affärer med infödingarne, hvilka hyste en alltför undersåttlig vördnad för det mäktiga engelska bolaget, för att inlåta sig i handel med någon annan.

Under åren 1814—1822 egde detta bolag absolut herravälde öfver Oregon, hvars alla dalar och prärier dess jägare genomströfvade, medan amerikanarne beskedligt stannade öster om Klippiga bergen. Men 1822 organiserades ett amerikanskt bolag under namn af "Columbia Fur Company" med syfte att idka handel i de vestra områden, som monopoliserades af Hudsonbay-kompaniet. Följaktligen utrustade mr W. H. Ashley i St. Louis på våren 1823 en expedition, som öfverskred Klippiga bergen, samlade en mängd skinn vester derom och på hösten transporterade dem i oskadadt skick till St. Louis. 1824 återvände han till Klippbergen med omkring 100 man, öfversteg bergskedjan och sände sina män åt alla håll att jaga och lägga fällor. Trots alla hinder, som det engelska bolaget ställde i deras väg, lyckades Ashleys jägare på 3 år skaffa skinn till ett värde af \$180,000. En tredje expedition, 60 man stark, utsändes 1827 och återkom med rikt byte efter 7 månaders bortovaro. Ashleys affär inköptes nu af några St. Louis-kapitalister under bolagsnamnet "Rocky Mountain Fur Company," och 1829 utsände de sin första expedition, bestående af 81 män, ridande på mulåsnor; 10 vagnar, hvar och en dragen af 5 mulåsnor; samt 2 lätta kärror, med en mulåsna för vardera. De medtogo en ko och 12 oxar, men nödgades slagta 8 af dessa, innan de påträffade buffelhjordar, ur hvilka de kunde hemta sitt uppehälle. Under färden till Klippiga bergen och omigen förlorade sällskapet endast en mulåsna, som dog af trötthet, och två andra, som bortstulos af indianer. En man omkom af våda. 15—25 mil tillryggalades dagligen, och medelvigten för hvarje vagnlast utgjorde omkring 1,800 lbs. Som detta var den första gång någon kört med vagn så långt som till Klippiga bergen, ha vi omnämnt det utförligt, ehuru det egentligen icke tillhör Oregons historia. Bolaget fortfor emellertid i flera år, och dess agenter genomströfvade hela landet från St. Louis till Californias kust och följde denna norrut till Columbias mynning, hvarifrån de genomforskade hela Oregon, tills de genom indianfiendtligheter och motstånd från Hudsonbay-kompaniets män tvungos

att inskränka sin verksamhet till landet öster om Klippiga bergen.

De ofvannämnda voro de förnämsta amerikanska bolag, som efter Wilson Price Hunts expedition gjorde försök att intränga i Oregon. Flera enskilda sällskap af äfventyrare begåfvo sig visserligen under årens lopp till Columbia-området, men återkommo, efter ett eller flera års vistelse bland indianerna derute, till östern utan att ha vunnit någon pekuniär fördel.

1832 anförde kapten Bonneville ett sällskap af öfver 100 man till Snake River och stannade i dessa trakter omkring två år, tills han genom Hudsonbay-kompaniets illvillighet tvangs att öfvergifva den villebrådsrika nejden. Under färden derifrån råkade sällskapet, som genom flera orsaker blifvit ansenligt förminskadt, att gå vilse, men räddades, efter att i tre dygn ha strukit omkring utan något att äta, af indianhöfdingen Röda Vargen, som lät slagta en fet häst för de hvitas räkning samt förmådde dem att stanna hos honom några dagar och hvila ut, hvarefter han försåg dem med både mat och vägvisare.

Ungefär samtidigt med kapten Bonneilles affärd till vestern arbetade en viss Nathaniel Wyeth i Massachusetts på att sätta i gång en direkt handelsförbindelse mellan östern och Columbiafloden. Han afsände ett fartyg rundt Cape Horn till Columbia och förde två expeditioner tvärs genom landet — den första 1832, den andra 1834. Till underlättande af sitt företag anlade Wyeth två handelsstationer i Oregon, — den ena, Fort Hall kallad, i statens sydöstra hörn och den andra, Fort William, nära Willamettes utlopp. Dessa fästen hade särdeles fördelaktiga lägen, men i följd af olyckor och det vanliga bittra motståndet å Hudsonbay-kompaniets sida måste Wyeth öfvergifva alltsammans, och de båda fästena föllo i det allt uppslukande engelska monopolistbolagets händer. Wyeth hade otur äfven i andra afseenden: åtskilliga af hans män drunknade, och ännu flera döddes af indianer. Kapten Wyeth's företag lände dock till stor nytta, i det att derigenom en noggrann kändedom om förhållandena på kusten blef vunnen åt befolkningen i öststaterna, hvarjemte Wyeth ledsagade de första amerikanska missionärerna öfver Klippiga bergen och på så sätt beredde väg för den sedermera tilltagande invandringsströmmen.

KAPITEL 4.

MISSIONSNYBYGGENA.

HHURU en hel del personer, mest amerikanare och franska canadare, hvilka medföljt de äldre expeditionerna, slagit sig ned i Oregon, förekom dock icke någon egentlig utvandring dit med syfte att grunda nybyggen förrän på 1830-talet. På våren 1833 omtalades i ett par religiösa New York-tidningar, att 4 flathead-indianer gått till fots från området vester om Klippiga bergen till St. Louis för att inhemta kännedom om de kristnas religion. På grund häraf beslöt metodistkyrkan att grundlägga en mission bland indianerna, och i mars 1834 begåfvo sig rev. Jason Lee och några andra vesterut för att "omvända hedningar". Efter att i Independence, Mo., ha förenat sig med kapten Wyeth's expedition, fortsatte missionärerna sin resa och ankommo den 15 juli till den plats vid Snake River, der, såsom i förra kapitlet omnämndes, Wyeth anlade fästet Fort Hall. Här togs en rast på ett par veckor, och då kapten Wyeth önskade stanna längre, fortsatte missionärerna färden i sällskap med Thomas McKay och kapten Steward, samt ankommo den 1 september till Fort Walla Walla, lemnade der sina hästar och fortsatte i en af Hudsonbay-kompaniets båtar till Vancouver, dit de anlände den 15 september och för första gången på 152 dygn tillbragte natten under tak. Under tiden från den 18 till den 27 september voro Jason Lee och hans släkting Daniel Lee på en undersökningsfärd i Willamette- och Umpquadalarna, och på inrådan af dr McLaughlin och andra Vancouverbor beslöto de att anlägga den första missionen i Willamette-dalen. Söndagen den 28 september predikade Jason Lee två gånger i Vancouver för en samling af engelsmän, irländare, fransmän, halfindianer m. fl., och voro dessa predikningar de första, som någonsin hållits i Vancouver, och utan tvifvel äfven de första, som åtskilliga bland åhörarna någonsin lyssnat till. Briggen "May Dacre", hvilken Wyeth före anträdandet af sin resa sändt från Boston till Columbia-floden, nådde i trygghet sin bestämelseort och kastade ankar nära Willamettes mynning. Mr Lee hemtade de ombord varande, för missionen ämnade förnödenheterna och forslade dem till missionsplatsen 75

nål söder om Willamettes mynning. Den 6 oktober ankommo missionärerna dit med sakerna. Som regntiden inträdt, grep man sig genast an med husbygge. Träd fälldes, och ett blockhus uppfördes, 32 fot långt och 18 fot bredt. Långt innan det var färdigt, föll regnet i strömmar; men arbetet bedrefs utan uppehåll, ehuru de arbetande knappt någon natt erhöilo tillräcklig hvila, der de under ett litet tält lågo insvepta i sina våta kläder. Den 3 november var så pass mycket af taket färdigt, att missionärerna kunde börja taga till sig indianbarn och grunda en missionsskola. Under tiden verkade de jemväl bland de kringboende indianerna och de få fransmän, som funnos i trakten. Gudstjensterna höllos i mr Joseph Gervais' hus, efter hvilken platsen sedermera blifvit uppkallad.

Den 14 december predikade Jason Lee i Vancouver och döpte 21 personer. För detta erhöil han \$20 för missionens räkning. Hela vintern 1835 voro missionärerna ömsom sysselsatta med arbete på sitt hus, anskaffande af förnödenheter, predikande och undervisning af barnen. På våren bröto de upp mark, planterade och sådde och lönades på hösten med en rik skörd af ärter, bönor, hafre, hvete, korn och 250 bushels potatis. Detta jemte 6 tunnor lax, som Jason Lee köpte af indianerna vid Willamettefallen och sjelf saltade in, utgjorde deras matförråd för det kommande året.

Detta första nybyggareförsök i ett vildt land var naturligtvis förenadt med många mödor och faror. I augusti räddades missionärerna med knapp nöd från att bli mördade af en indian, som ville hämnas, derför att en hans broder dött i missionen. För att ändå släcka sin blodtörst kastade han sig öfver en skara obeväpnade indianer och dödade flera af dem. I september angreps nästan hela missionsfamiljen af feber, och bostaden förvandlades till ett hospital, der hvita och indianbarn lågo om hvarandra sjuka, utan läkarevård. Sedan Daniel Lee för sin helsa skull, på uppmaning af dr McLaughlin, rest till Sandwichöarne, upprättade en af missionsmedlemmarne, mr Edwards, sent i oktober en vinterskola i Chanpoeg. För de timliga behofven hade man sört genom att så 27 bushels hvete. I november ankom till Oregon presbyterianpresten rev. Parker. Han besökte missionen och slog sig derpå ned i Vancouver. På sin resa hade han varit åtföljd af dr Marcus Whitman, en af de märkligaste männen i Oregons historia. Dr Whitman vände dock, när han nådde Snake River, åter till östern, för att söka skaffa flera missionärer för Oregon.

Under året 1835 hade i missionshuset upptagits 15 barn, af hvilka 4 dött och ett lemnat platsen. För de 10 kvarvarandes räkning gjordes ett 32 fot långt och 16 fot bredt tillbygge till huset. Missionärerna voro ständigt upptagna af sin mångskiftande verksamhet som predikanter, skollärare, byggmästare och jordbrukare, men de kände en rik uppmuntran i sina lärjungars märkbara framsteg, äfvensom i de penninggåfvor, som kommo dem tillhanda för missionens räkning. Så erhöilo de på våren 1836 från Sandwich-öarne \$250 och från Vancouver \$130. På hösten sådde de 34 bushels hvete. Under detta år upptogos i familjen 18 personer, af hvilka dock 2 dogo och en rymde. I slutet af augusti återkom Daniel Lee från Sandwich-öarne, med återvunnen helsa. Jason Lee deremot angreps vid flera tillfällen af feber, och i september låg nästan hela missionsfamiljen sjuk på en gång.

I september ankommo dr Marcus Whitman och hans embetsbroder Spaulding, åtföljda af sina hustrur, till Oregon i uppdrag för det amerikanska missionsällskapet. Det var deras bröllopsresa; den började i maj och slutade i september vid Fort Walla Walla. Resenärerna begagnade en gammal vagn, hvilken sedermera blef historisk under namnet Whitmans vagn. Whitman hade föresatt sig att medtaga vagnen ända till resans mål, för att derigenom bevisa, att en emigration af familjer var möjlig. Ehuru Hudsonbay-kompaniet på alla möjliga sätt sökte hindra honom, segrade likväl doktors jernvilja, och han anlände till målet för resan med vagnen, som dock under tiden förvandlats till en tvåhjulig kärra. Mrs Whitman och mrs Spaulding voro de första hvita qvinnor, som öfverskridit Klippiga bergen, och deras ankomst till Oregon bildade en epok i landets historia. Whitman och Spaulding grundade en station i Waiilatpu, i Walla Walla-dalen, nära den nuvarande gränslinien mellan Oregon och Washington.

I maj 1837 erhöil missionen i Willamette-dalen förstärkning genom dr White och hustru, mr Beers och hustru, mr Wilson och tre ogifta fruntimmer. Detta sällskap hade i juli 1836 lemnat Boston på ett fartyg och efter ett långt dröjsmål å Sandwich-öarne ankommit till Columbia. De fyra ensamma missionärerna helsade förstärkningen med jubel, och två månader derefter firades bröllop vid missionen, i det Jason Lee och Cyrus Shepard gifte sig med hvar sin af de senast anlända qvinliga missionärerna och Charles Roe med en indianflicka. Samma år uppfördes två nya blockhus och en smedja. En mil från mis-

sionshuset bygde dr White ett nätt bräddhus åt sig och sin hustru. Genom köp af en angränsande farm utvidgades missionsplatsen, och som sällskapet skaffat sig flera hundra kreatur och ej längre kunde sköta både farmning och missionsverksamhet, öfverlät man omsorgen om jordbruket åt en särskild man. Oaktadt de talrika dödsfallen, ökades missionens invånare fortfarande i antal, tills skolan dagligen besöktes af i medeltal 30—35 personer. Vid den sjukliga årstidens inträde företogo flera af missionärerna, åtföljda af sina hustrur, vidsträckta utflykter i sydlig och vestlig riktning, besökande och predikande för de indianer, de påträffade. I september erhöll missionen en ny förstärkning genom ett par missionärer, den ene gift, samt ett ogift fruntimmer, hvilka i januari seglat från Boston. Ett bröllop firades kort derefter.

I januari 1838 begaf sig Jason Lee till Hudsonbay-kompagniets station vid Umpqua-floden och återkom den 11 mars, öfvertygad om lämpligheten att grunda en ny mission dernere, så snart tillräcklig arbetsstyrka vunnits. På ett missionsmöte beslöts därför, att Jason Lee skulle återvända till östern och der framlägga missionssaken för vederbörande. I följd deraf tog han den 26 mars afsked af sin hustru och de öfriga samt anträdde den långa och farliga resan öfver Klippiga bergen, åtföljd af två hvita och två indianer. På dagen 3 månader efter hans affärd borttrycktes hans hustru af döden, sedan hon några veckor förut gifvit lifvet åt ett barn, som några dagar efter sin födelse afled. Dr McLaughlin afsände genast ett ilbud att underrätta mr Lee om hans olycka. I början af september anlände mr Lee till metodistmissionen på Missouris gräns. När han om aftonen föll på knä i sin kammare för att tacka Gud, som låtit honom oskadd fullborda sin farliga färd, knackade det på dörren, och då Lee öppnade, framlemnade en främling ett paket med bref och försvann omedelbart derefter. Lee bröt ett af brefven, som var försedt med svart sigill, och den första rad han läste meddelade honom det sorgliga budskapet om hans hustrus och barns död. Främlingen, som aflemnade brefvet, var nämligen det af McLaughlin afsända ilbudet.

Ungefär samtidigt med Jason Lees afresa från Oregon anlades en ny mission i närheten af det nuvarande The Dalles, hvilken trakt då var bebodd af inemot 1,500 wasco-indianer. Vården om denna mission öfverlemnades åt mr och mrs Perkins, hvilka efter en flera dagars ansträngande och farlig färd genom Willamette- och Columbia-floderna med deras forsar och vatten-

fall anlände till sitt nya arbetsfält i början af maj 1838. De vedermödor och pröfningar, som de första missionärerna i Oregon hade att utstå, voro sådana, att endast en orubblig förtröstan på försynen och en lika okufflig visshet om nödvändigheten af att underkasta sig, hvad de ansågo vara Guds vilja, kunde förläna dem den erforderliga styrkan att med jemmod bära äfven det värsta. Under sina resor från en trakt till en annan måste de i bräckliga farkoster anförtro sig åt de svekfulla flodbölgjorna eller färdas till lands genom fiendtliga indianstammar. Följande exempel gifva ett begrepp om de faror, som de voro underkastade.

Då rev. Leslie, dr Bailey och mrs White med sin 8 månader gamla flicka i augusti 1838 återvände från ett sjukbesök i missionen vid The Dalles, kantrade deras båt i Columbia-kaskaderna, hvarvid mrs Whites barn drunknade och de öfriga med knapp nöd räddades af några indianer från att dela dess öde. De befunno sig här 40 mil från någon civiliserad människas boning och i sina indianska räddares våld. Dessa voro dock vänligt sinnade och förde dem i en kanot till Vancouver, der de erhöillo allt bistånd, som kunde skänkas. Mr Grey, en af missionärerna i dr Whitmans mission, var vid ungefär samma tid utsatt för en fara, hvilken han med lika knapp nöd undkom. På väg mellan Klippiga bergen och Missouri, i sällskap med två hvita män och några indianer, blef han öfverfallen af en hop Sioux-krigare, hvilka dödade alla hans indianska följeslagare och sårade honom sjelf två gånger. Medan de öfriga sökte ridande öfverstiga en flod, sköto indianerna på dem från stranden, och en kula gick genom mr Greys hatt och afryckte håret derunder.

I början af september lemnade Daniel Lee och några indianer The Dalles för att söka nå Willamette-stationen landvägen. De medhade proviant för en vecka, men på grund af svårigheten att framtränga genom de obeskrifliga skogssnåren och klättra öfver buskarne och branterna i Cascade-kedjan räckte färden två veckor. Efter att ha hungrat ett par dagar dödade sällskapet en af sina utmärkta hästar och lefde på dess kött, tills de hunno fram till Clackamas; ändamålet med denna resa var att utröna, om en liten boskapshjord skulle kunna drifvas från Willamette-stationen till The Dalles eller Wascopam, såsom indianerna benämde platsen. Med friskt mod anträdde Daniel Lee och två andra män återresan den 26 september, drifvande en flock kreatur, och ankommo med dem uttröttade, men oskadade, till The Dalles-stationen tio dagar senare. I december förlorade rev. Leslie genom eldsvåda sitt hus och största delen af sitt bohag.

Sjukdom härjade i förfärande grad bland de indianska skolbar-
nen. Vid slutet af 1838 hade en tredjedel af dem dött, men de
öfverlevandandes antal utgjorde ändock 40, af hvilka de flesta voro
sjuka. Cyrus Shepard, som förestod missionskolan, tvangs ge-
nom sjukdom att öfvergifva sitt arbete. Hans ena knä började,
utan synbar orsak, att svälla, tills en amputation af benet blef
nödvändig. Operationen företogs dock för sent, och mr Shepard
dog, efterlemnande hustru och två barn.

Men medan sålunda missionsfältet i Oregon tycktes öfver-
vägande hemsökt af elände och olyckor, rönt dess ombud i
östern stor framgång. Jason Lee verkade nämligen med ifver
för den sak, som blifvit honom anförtrödd, och efter att ha rest
omkring och predikat hela sommaren 1839 öfverallt i New Eng-
land-staterna, Illinois m. fl., fann han, att de af honom för mis-
sionsverksamheten i Oregon upptagna kollektorna jemte mis-
sionsstyrelsens bidrag belöpte sig till \$40,000. En del häraf
åtgick till inköp af jordbruks- och andra redskap och verktyg,
tillbehör till ett sågverk och en mjölkvarn m. m., och med allt
detta stufvadt ombord på skeppet "Lausanne", anträdde Lee,
som under tiden gift om sig, den 10 oktober 1839 sin återresa
till Oregon. Med honom följde ett sällskap af 51 personer.
Bland dessa voro 7 missionärer, Lee sjelf inberäknad, en läkare,
6 handverkare, 4 farmare, en "steward" och 4 lärarinnor, alla
utsedda af missionsstyrelsen för fältet i Oregon. En af missio-
närerna var Gustavus Hines, hvilken sedermera utgaf en bok
om Oregon, hvarur vi härnedan göra ett och annat utdrag, enär
de bättre än något annat belysa förhållandena i Oregon, sådana
de voro för 50 år sedan och delvis äro ännu i dag.

Efter en lång och tröttsam resa, hvarunder åtskilliga syd-
amerikanska städer samt Sandwich-örarne besökts, ankrade fär-
tyget äntligen den 1 juni 1840 i Vancouver, och den 13 hölls
ett möte, hvarvid missionärerna och de öfriga medlemmarne
af utvandraresällskapet fingo sina verksamhetsplatser närmare
bestämda. En sändes till Fort Nez Qualy vid Puget Sound, en
annan till Clatsop vid Columbias mynning. Kone och Hines
utsågos att verka vid Umpqua-floden. Dagen derpå begåfvo
sig Hines och några andra i en båt till Willamette-floden, på
hvilken de fortsatte sin färd, finnande "sceneriet längs floden i
högsta grad vildt, stränderna klippiga och kantade med täta
granskogar, samt föga land tjenligt för jordbruk." Vid Willa-
mette-fallen, dit de ankommo den 15 juni kl. 1, "funno vi,"
skrifver Hines, "150 de smutsigaste och mest förfallna varelser

i människoskepnad, som vi någonsin skådat, och vi tänkte på, huru många års arbete det skulle taga att höja dessa indianer från deras förnedrings djup till ett civiliseradt och kristet folks ställning." Den 16 juni ankom sällskapet till missionsstationen, och den 18 augusti anträdde Jason Lee, dr White, Hines och en indiansk vägvisare en undersökningsfärd till Umpqua. I två dagar redo de längs flodens östra strand genom en fruktbar, af små skogsdungar afbruten prärie, der "hjortar och prärievargar esomoftast syntes fly i olika riktningar från den smala indianstig, hvars ormlika lopp ledde resenärerna allt längre och längre från deras hem." Den 20 öfvergingo de floden, biträdda af en "spritt naken" indian, som händelsevis var der till hands med sin kanot. Efter ytterligare 35 mils färd genom prärier och öfver kullar kommo de till bergstrakter, tätt skogbevuxna och ytterst svåra att färdas genom. Mr Lee anmärkte också, att han vid öfverstigandet af Klippiga bergen ej funnit någonting, som i fråga om svårighet och vildhet kunnat mäta sig med den stig, de nu följde öfver Umpqua-bergen. Den 22 augusti rodde sällskapet i en kanot öfver Umpqua-floden och mottogs hjertligt i det å andra sidan belägna Hudsonbay-fästet af fransmannen Gonica, som var platsens föreståndare. Fästet eller handelsplatsen var belägen 40 mil från hafvet på en liten slätt om 200 acres, hvaraf 30 voro under odling. Fästet bestod af 3 eller 4 små blockhus, täckta med cederbark och skyddade genom 12 fot höga stock-palissader. Kort förut hade ett anfall gjorts af en hop indianer, tiodubbelt flera än fästets invånare, hvilka dock efter en lång strid, hvarunder ingen dödades och blott 2 eller 3 indianer sårades, drefvo sina fiender tillbaka. "Fransmannen, som förestår fästet" — skrifver Hines — "säges tillhöra en rik och ansedd familj i Montreal, och ehuru upprepade försök gjorts att återvinna honom från vildmarkslifvet och förmå honom att vända tillbaka till sin familj och sina vänner, har allt varit förgäfvat. Vanan har fått en sådan makt med honom, att han nu föredrager ett lif föga bättre än de honom omgifvande vildarnes framför all den förfining och bekvämlighet, som erbjudas honom i det mest civiliserade samhälle. Han lefver tillsamman med en indianska, som han kallar för sin hustru, och som tillhör en stam, hvilken bor på kusten nära flodens mynning."

Från Fort Umpqua begäfro sig Lee och Hines, åtföljda af fransmannens hustru, hennes broder och några andra vänligt sinnade indianer, i en kanot att besöka de indianer, som bodde längs floden. Sällskapet färdades "genom en rad af trånga

forsar, der strömmen gjorde åtminstone 12 knops fart i timmen; och på sina ställen sköt båten fram mellan i floden utskjutande klippor, strykande förbi dem på mindre än 6 tums afstånd och med en pils snabbhet. Men indianerna bevisade sig vara i sitt rätta element genom den förvånansvärda skicklighet, hvarmed de styrde båten genom de farliga och talrika forsarne." De två missionärerna predikade för de indianer de påträffade, med bistånd af indianskan såsom tolk. Vid kusten bodde ett par hundra indianer, och när de hvita skickade bud till dem, infunno sig tre höfdingar och 55 andra indianer. De slogo sig ned i en halfeirkel framför missionärernas tält och förklarade sig genom tolken "färdiga att lyssna till hvad de hvita hade att säga." Mr Lee förklarade då för dem ändamålet med missionärernas ditkomst; hvarifrån de kommit; huru lång tid det tagit dem att tillryggalägga vägen från sitt fädernesland; sade, att de hade många vänner, som önskat få behålla dem hos sig; att de känt en inre maning att lemna sina vänner och predika evangelium för indianerna; att de varit utsatta för tusen faror, men genom "den store höfdingens deruppe" bevarats och förts oskadade midt in bland indianerna," o. s. v. Efter några ögonblicks rådpläging, trädde höfdingarne fram till Lee och höllo hvar sitt tal, lydande ungefär så här: "Store höfding! Vi äro mycket belåtna med vårt land. Vi älska denna verlden. Vi önska att lefva länge. Vi önska mycket att få lefva, tills vi bli gamla. Vi ha visserligen dödat många människor, men vi ha aldrig dödat andra än elaka människor. Man har ljugit på oss. Man har kallat oss ett dåligt folk, och vi äro glada, att ni kommit att se oss med edra egna ögon. Vi ha sett några hvita människor förut, men de kommo för att taga våra bäfrar. Ingen har någonsin kommit för att undervisa oss. Vi äro glada att se eder. Vi vilja lära. Vi önska lägga bort våra dåliga vanor och bli goda." Indianerna talade med hög röst och gjorde våldsamma gester, emellanåt resande sig upp på tårna, med armarne sträckta upp i höjden, och derpå kastande sig framåt, tills ansigtet nästan rörde vid marken. Sedan de satt sig igen, sjöng Hines en missionssång, och derefter bådo missionärerna, medan alla indianerna lågo på knä omkring dem. Sedan följde predikan, som åhördes med spänd uppmärksamhet. Höfdingarne uttryckte sin belåtenhet med hvad de hört, och sent på qvällen kommo de alla tillbaka för att än en gång få höra missionärerna, såsom de uttryckte sig, "tala till Gud". De upptände eld, och efter gudstjensten gingo de sina färde. Men

fransmannens indianska hustru, hennes broder och en annan indian sutto uppe hela natten och underhöllo en eld utanför de hvitas tält. Enligt hvad de sedan berättade, hade de hvita sväfvat i den största fara. En indian, tillhörande stammen, hade varit i Fort Umpqua vid missionärernas ankomst dit och med fasa betraktat en patenterad hagelpung, som Lee bar på sig. Indianen hade skyndat hem till sitt folk och berättat, att de hvita hade med sig en påse med farlig medicin för att döda indianerna, och att om de tillåtes komma till indianerna, skulle påsen öppnas och förderfva dem allesamman. Under den ifrågavarande natten hade de vidskepliga vildarne smugit omkring tältet, i afsigt att öfverfalla missionärerna från något mörkt ställe, men afhållits från att verkställa sitt uppsåt genom den präktiga eldbrasa, som indianskan vidmakthöll hela natten. Morgonen derpå togo de hvita afsked, erhöilo i gåfva af indianerna ett bäfver-skin och en konstnärligt förfärdigad qvinnodrägt af cederbark, utdelade några skänker i gengäld och återvände till fästet. Här berättades för dem, att just samma indianer och höfdingar, som de besökt vid kusten, hade vid ett föregående tillfälle hycklat vänskap mot ett sällskap hvita jägare och, när dessa voro alldeles oförberedda, öfverfallit dem och dödat 11 man af 12 samt behållit alla deras hästar och mulor och hela deras rika byte af hudar m. m. Den ende öfverlevande jägaren omtalade sina kamraters öde för ett annat sällskap af jägare, som oförtöfvadt lemnade trakten och efter alla slags vedermödor omsider nådde Vanconver. Härifrån utsändes en afdelning pelsjägare och andra, hvilka uppsökte de förrädiska indianerna, anställde ett blodbad bland dem och fråntogo dem det stulna bytet.

Ledsagade af en indiansk vägvisare, begåfvo sig Lee och Hines inåt floden, tills de nådde umpqua-indianernas tillhåll. Dessa indianer, som några år förut räknat flera hundra själar, hade genom sjukdom och inbördes strider smultit ihop till ett antal af 75. Längs hela Umpqua-floden bodde vid denna tid högst 375 indianer. Umpqua-höfdingen Wewe mottog missionärerna välvilligt, men hans och hans krigares beteende i öfrigt föreföll dem så misstänkt, och ett slagsmål mellan stammens qvinnor, hvilket de bevittnade, och hvarunder de röda furierne sletto håret af hvarandra samt betos och refvos som vilddjur, ingaf dem en sådan afsmak för folket, att de ej ville stanna. De skänkte Wewe ett par skjortor och anträdde återfärden. Då höfdingen uppmanade dem att lemna sina saker i en kanot, som roddes af en indian, tills de passerat den värsta och besvärligaste

bergstrakten. trodde de sig deri spåra ett förrädiskt anslag. Håri missstogo de sig dock. Och när under färden det missödet drabbade dem, att en af packhästarne störtade ut för en 30 fot hög brant och föll i floden, hvarur han med möda räddades af Wewe, som följt dem på väg och, stående i vattnet upp till hakan, befriade hästen från hans packning, då ångrade de nog sitt miss-troende till höfdingen. Efter åtskilliga besvärligheter återkommo missionärerna den 2 september till Willamette-dalen och predikade för ett 60-tal callapooia-indianer, af hvilka många voro sjuka och eländiga på alla sätt, samt anlände två dagar derefter till missionsplatsen, för att finna sina egna familjer på sjuklägret, angripna af frossa och feber.

Den erfarenhet, missionärerna vunnit under sin besvärliga utflykt, gjorde dem mindre gynsamt stämda för upprättandet af en mission vid Umpqua-floden. De flesta indianerna bodde vid kusten i en högst svårtillgänglig trakt, hvadan det skulle vara förenadt med oerhörda kostnader att der anlägga och underhålla en mission. Synbarligen voro vildarne också stadda i ntdöende, för att, såsom Hines skrifver, "gifva rum för ett folk, mera värdigt att bebo ett så skönt och fruktbart land." Någon mission blef sålunda icke anlagd i södra Oregon, och alltsedan katolska missionärer år 1838 börjat göra de protestantiska missionärerna fältet stridigt, hade de senares anseende och makt varit i aftagande. Katolikerna, hvilka hade sitt hufvudquarter i Vancouver, upprättade missioner öfverallt i landet, fullföljde sin verksamhet med stort nit och voro mera framgångsrika än sina protestantiska ambetsbröder i att göra proselyter. Detta berodde kanske i första rummet på katolikernas användande af ceremonier, som mera tilltalade indianerna och mera påminde om deras egna föreställningar om religion än protestanternas enkla gudstjänster. En katolsk biskop, fader Blanchet, erkände sjelf i en af sina ambetsberättelser, att "åsynen af altare, mess-skrudrar, vigvattenskärl o. d. väckte vida större intresse hos vildarne än protestanternas kyliga, långdragna predikningar." Indianerna tyckte mycket bättre om att se presterna "göra medicin", såsom de betecknande uttryckte sig om katolikernas hemlighetsfulla konster, än att höra dem predika. Och då dertill kom, att de protestantiska missionärerna hyllade sig till de amerikanska nybyggarna, hvilka indianerna hatade i högsta grad, vardt det så mycket lättare för katolikerna att genom vädjaude till rödskinnens vidskepliga natur vinna insteg och säkert fotfäste bland dem.

I juni 1844 upplöstes missionerna i Clatsop och Willamette-dalen. Den Willamette-missionen tillhörande farmen upptog en hel kvadratmil, och byggnaden derå hade kostat \$8,000. Ett några år förut grundadt sällskap, som under namn af "Oregon Institute" börjat bygga ett skolhus nära missionsfarmen, tillhandlade sig den senare för ett pris af \$4,000, ehuru katolikerna bjudit mycket mera. Men som dessa ännu förvandla byggnaden till ett kloster, föredrogo de protestantiska missionärerna att taga det lägre priset framför att se sitt verk på sådant sätt vanhelgas. All Clatsop- och Willamette-missionernas öfriga egendom afyttrades till de icke-missionärer, som tillhört missionerna och önskade kvarstanna i Oregon, samt inbragte \$26,000.

Af missionärerna hade först James Olley (i december 1842) och sedan Cornelius Rogers tillsammans med sin hustru, hennes syster, en hvit man och 2 indianer (i februari 1843) omkommit i Willamette-fallen; fem — Jason och Daniel Lee, Kone, Frost och Richmond — hade redan återvänt till östern; och af de öfriga fem — Gary, Leslie, Waller, Perkins och Hines — reste Perkins redan på sensommaren 1844 och Hines i september 1845 tillbaka till östern. Hines for med segelfartyg via Sandwichöarne och Kina och ankom till New York den 4 maj 1846 efter 6½ års bortovaro, hvarunder han gjort mera vidsträckt resor i Oregon än flertalet af de öfriga missionärerna samt tre gånger besökt Sandwich-öarne.

KAPITEL 5.

DE FÖRSTA PIONIERERNA.

 URU allting blir förändradt under tidens snabba flygt!
 Land, som nyss var utforskadt, är nu rödjadt och bebygdt.
 Pilsnabb ånghäst genom städer, fält och åkrar sträcker ut,
 Der du nyligen blott såg en tröstlös öken utan slut.

Högt bland bergen grizzly-björnen vandrade helt nyss så trygg;
 Öfver prärien antilopen syntes ila, rädd och skygg;
 Pantern, vig och lätt som vinden, låg på lur vid källans rand,
 För att skaffa sig ett mål af läckert hjortkött allt ibland.

Haren skuttade så glädtigt, — gröna tufvan var hans bo;
 Präriehunden vid sin kulle bjebbade i lugn och ro;
 Dufvan kuttrade bland träden, örnen kretsade i skyn,
 Och i nattens mörker genljöd vargens tjut från skogens bryn.

Mild och vemodfull låg prärien, badande i solens sken,
 Djerft sig reste bergens jättar, höjd på höjd och sten på sten.
 Skogen i sin mörka gömma dolde mången hemlighet,
 Okänd än i dag af mången, som dock tror, han allting vet.

Frisk och fri var då naturen, visste ej af något band;
 Var just sådan, som hon utgått utur skapar'ns mästarhand.
 Ingen "odling" hade än på henne lagt sitt dystra tvång, —
 Praktfullt skön hon var, men lika oskuldsfull på samma gång.

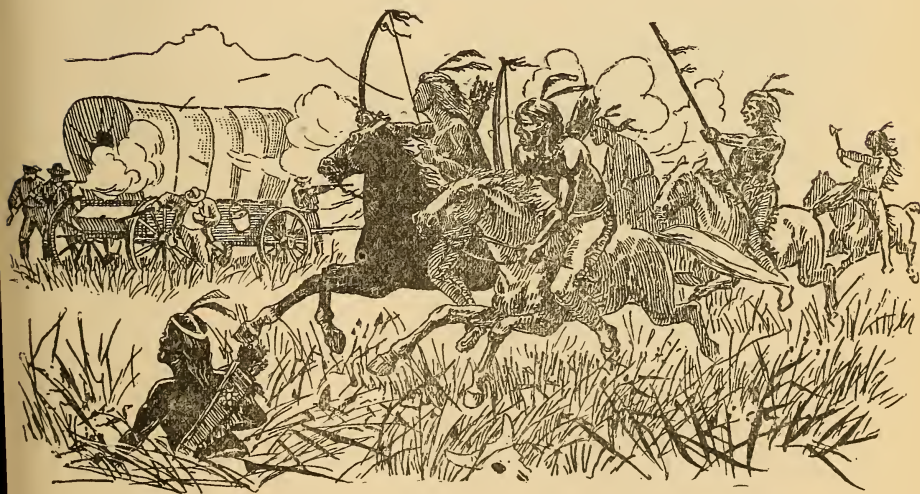
Än vid flodens strand och än på skogomkransad klippas häll
 Hade indianen bygt af skinn och cederbark sitt tjäll;
 Här han kämpade och höll mot fienderna ständig vakt,
 Här han på sin ystra fåle sprängde ut på buffeljagt.

Men der buffelhjordar betat, ligga nu små trefna hem,
 Vackra parker breda vänligt lummig skugga öfver dem.
 Men för'n hemmet byggdes, — innan plogen gjort en fåra äu,
 Redde andra platsen för dem, — har du tänkt på det, min vän?

Miunes du, när i kupeen du sitter stufvad in förnämt,
Att en resa öfver prärien icke alltid skett beqvämt?
Männe du åt dessa hjeltar någonsin en tanke gaf,
Hvilka, innan vägar funnos, styrde ut på präriens haf?

Deras väg gick ej på rosor, såsom mångens gör i dag,
De för hvarje tum, de vunno, måste kämpa hårda slag.
Låt oss tacksamt minnas dem för allt det goda, de oss gjort!
Deras värf var tungt och ovisst — ädelt var det dock och stort.

Högt bland bergens hvita drifvor mången fann en graf så kall,
Eller rycktes utan skoning ned i forsens vilda svall.
Sjukdom lade mången pilgrim neder i förtidig graf,
Och i kamp mot öknens söner mången gladt sitt hjertblod gaf.

Under långa ökenfärden lades mången man pålbår,
Mången qvinna fuktat öknens torra sand med brännhet tår.
Ejerran ifrån hem och vänner myllades de kära ned,
Och vid gråt och klagan hördes vargens tjut på öde hed.

Stiglös öken, snöig drifva, farlighet för lif och lem,
Böljesvall och sjukdoms vända — intet, intet skrämmer dem.
Trötta oxar tåligt knoga, reffelbössor skymta fran,
Och der synas hjeltar rida riddarligt i rök och dam.

Samma långa reffelbössor glänsa än i qvällen sen,
 När den trötta vandringskaran gått till kojs vid månens sken.
 Bakom ligger graffylld öken, framom vinkar löftets verld,
 Och så snart som solen sjunker, drömmes gladt om hem och härd.

Så de oförtrutet tågat, fasta uti sitt beslut
 Att för intet gifva vika, utan tåligt hårda ut.
 Hvarken indianers stridsrop eller smärtor och förlust
 Kunde hejda dem på färden bort till Stilla hafvets kust.

Hell dig, tappra pilgrimsskara, du som banat väg för oss;
 Du som njöt af hvilans sötma under himlens stjernebloss;
 Du som utstod köld och hetta, och som törstade och svält!
 Hell er, mödrar, ni som tåligt utan knot fördrogo allt!

Eder väg gick ej på rosor, såsom mångens gör i dag;
 Men trots köld och svält och vakor, sjukdom, törst och nederlag
 Vunno ni till sist en seger, dyrköpt väl, men också skön,
 Och att den har gagnat andra mer än er, det är er lön.

Efter denna lilla inledning, hvartill vi delvis hemtat ideen från O. C. Applegate's skaldestycke "In memory of the pioneers", infördt i ett nummer af tidskriften "WEST SHORE" för år 1887,

återtaga vi den mera prosaiska framställningen af de historiska tilldragelserna under tiden för Oregons första bebyggande.

Såsom vi sett, voro först pelsjägare och sedan missionsstationerna de punkter, kring hvilka den hvita befolkningen i Oregon samlade sig. En skarpt utpräglad skillnad röjde sig mellan den engelska och den amerikanska befolkningen, hvilken sistnämnda ej hade något med Hudsonbay-kompaniet att skaffa. Somliga af amerikanarne lefde som oberoende jägare och "trappers", andra idkade farmning, och nästan alla hade valt Willamette-dalen till sitt hem. Vid slutet af 1840 funnos 137 amerikaner i Oregon, och en tredjedel af dem stod på ett eller annat sätt i förbindelse med missionärerna. Vidare funnos der 63 canadare, som förut varit anställda hos Hudsonbay-kompaniet, men lemnat sin tjänst och slagit sig ned i Willamette-dalen.

Från och med 1841 kan man räkna, att den stadiga invandringen till Oregon tog sin början. Orsakerna till denna invandring, som ännu pågår och länge kommer att fortfara, voro flera. Jägare, hvilka besökt östern, hade der i lysande färger utmålat Oregon som ett jordiskt paradiset; deras berättelser hade gått från mun till mun och väckt en allmän åtrå att utvandra dit. Böcker (särskildt Washington Irvings "Astoria"), tidningsartiklar och bref hade också fäst allmänhetens uppmärksamhet på Oregon, och i kongressen hade det lofprisade området två verksamma förespråkare i Missouri-senatorerna Benton och Linn, hvilka aldrig tröttnade att framhålla nödvändigheten af att vidtaga bestämda åtgärder till vinnande af det omtvistade området åt Förenta Staterna.

På våren 1841 anträdde den första ordnade utvandrareskaran sin färd till Oregon. Den bestod af 111 personer och medförde inga åkdon. På hösten lemnade 23 familjer (140 personer) Hudsonbay-kompaniets koloni vid Red River och slogo sig ned på Cowlitz-prärien, hvarifrån några af dem sedermera flyttade till Willamette-dalen.

Följande året sågs den första fullständiga emigrantkaravanen på väg till Oregon. Denna karavan bestod af 16 vagnar och 109 människor. Hälften af vagnarne lemnades vid Green River, och den andra hälften vid Fort Hall. Man ansåg det nämligen fortfarande för omöjligt att färdas med vagn genom Snake River-dalen och Blå bergen, oaktadt både dr Whitman 1836 och dr Newell 1840 bevisat motsatsen. Om tillståndet i Oregon skrifer en af 1842 års utvandrare, mr Crawford, bl. a.: "Från Walla Walla till Willamette-fallen tog det oss 20 dagar,

och detta var den besvärligaste delen af vår resa. Med tanken på driftsanden, klipporna, forsarne i Columbia-floden samt afgrunderna, strömmarne och snåren i Cascade bergen synes det otroligt, att vi med våra utslitna och illa medfarna djur någon kunde hinna vår bestämmelseort. Den 5 oktober anlände vårt lilla sällskap, uttröttadt, trasigt och hungrigt, till Willamette-fallen. Här bodde åtskilliga medlemmar af metodistmissionen, och ett sågverk var under uppförande på ön. Från fallen till Vancouver var en obruten vildmark, och samfärdseln förmedlades uteslutande genom båtar och kanoter på floden. Söderut fans intet tecken till civilisation, förrän vi nådde French Prairie, hvarest några farmar sköttes af personer, som förut arbetat för Hudsonbay-kompaniet. 15 mil vester om fallet hade några få farmare slagit sig ned. Inom det nuvarande Yamhill county bodde 8 nybyggare. Söder om Salem funnos inga nybyggen på östra sidan om Willamette-floden. I dalen bodde 12 eller 15 metodistmissionärer, de flesta gifta. Några bodde vid fallen, andra i Salem och andra på missionsfarmen 10 mil nedom Salem, midt emot det nuvarande Wheatland. På dessa platser fans godt om arbete, och betalningen erlades i form af mjöl, virke, hästar, boskap m. m. Penningar funnos icke i landet. En mans finansiella ställning beräknades efter antalet hästar och kreatur, som han egde, samt hans kredit i Hudsonbay-kompaniets eller missionsbutikens böcker. Verktyg och redskap voro sällsynta. Inga vagnar funnos i landet. Kärror af den mest primitiva beskaffenhet användes. Marken plöjdes med tråplogar; för att få säden tröskad, lade man den på gårdsel och lät hästar trampa på den. Sedan rensades den genom att skakas i vinden och forslades slutligen i båtar till Vancouver att säljas. Våra kläder kommo till största delen från Hudsonbay-kompaniet, voro alla af en och samma storlek och sades vara gjorda att passa dr McLaughlin, som var en ovanligt stor karl. Stöflar och skor voro svårare att få än någonting annat; hvad mig sjelf angår, hade jag i två års tid ingenting annat på mina fötter, hvarken sommar eller vinter, än hjortskinnsmockasiner. Likväl har jag aldrig i mitt lif varit friskare än då; åtskilliga af vårt sällskap, ungefär en tredjedel, missnöjda med vintern och ovilliga att invänta sommaren, beslöto att tidigt på våren 1843 flytta till California. Det sades om somliga af dem, att de aldrig stannade längre på ett ställe, än tills de förtjenat nog att fara till ett annat. Och särskildt var der en familj, som påstods ha bott i sin vagn i öfver 20 år, dröjande på en plats jemt

och nått tills de hunnit berga en skörd, hvilket de gjort i hvar-
enda stat och hvartenda territorium i Mississippidalen.”

Redan 1838 hade de amerikanska nybyggarna i Willamette-
dalen försökt betrygga sin ställning i politiskt hänseende genom
att till kongressen sända en af 36 namn undertecknad skrifvelse
med anhållan, att kongressen ville på något sätt föranstalta om
skydd för de amerikanska medborgarna i Oregon. Som skrif-
velsen lemnades obeaktad af kongressen, insändes år 1840 en ny
sådan, försedd med 70 namnunderskrifter, hvarefter man oför-
dröjligen vidtog åtgärder till stiftande af lagar och sjelftillsät-
tande af en styrelse för området söder om Columbia-floden.
Det första mötet i detta syfte hölls i Champoeg den 7 februari
1841, och vid ett annat möte tillsattes åtskilliga embetsmän;
men det var först 2 år senare, nämligen den 2 maj och 5 juli
1843, man såg sig i stånd att bilda en ordentlig, lagenlig sjelf-
styrelse, bestående af en exekutiv kommittee af tre personer
samt domare, "recorder", sheriff, kassör och 11 andra embets-
män. Till grund för styrelsen lades ett af en lagstiftningskom-
mittee, bestående af 9 personer, utarbetadt lagförslag, som an-
togs vid mötet den 5 juli.

Såsom förut nämndt, ansågo sig Förenta Staterna och Eng-
land ha lika stor rätt till Oregon. Det antogs dock af många,
att *det* landet slutligen skulle bli ensamt egare deraf, hvilket
kunde ditsända de flesta emigranterna. Denna tanke låg till
grund för ett af senator Linn under vintern 1842-43 i kongres-
sen väckt förslag om bevillning af en qvadratmil jord åt hvarje
gift man och $\frac{1}{2}$ qv.-mil åt hvarje ogift man, som sloge sig ned i
Oregon, — ett förslag, som jemte de gängse ryktena om landets
stora bördighet gaf upphof till den stora emigrationen till Ore-
gon år 1843. Flösten förut och under vintern höllos åtskilliga
möten i Illinois och Missouri, och resultatet af dem var, att i
maj 1843 en emigrantkaravan, räknande 875 personer, 200 vag-
nar och 1,300 kreatur, ordnade sig i Independence, Mo., för att
utvandra till Oregon. Denna emigrantskara var den första, som
förde sina vagnar med sig ända dit, och att så skedde, var ingen
annans förtjenst än dr Marcus Whitmans, denne nitiske och
modige man, hvilken genom sin kraft, ihärdighet och äkta ame-
rikanska fosterlandskärlek mer än någon annan enskild person
bidrog att rycka Oregon ur Hudsonbay-kompaniets våld.

I sällskap med Amos Lovejoy och en vägvisare lemnade han
den 3 oktober 1842 sitt hem, för att rida till östern och der på
bästa sätt verka till fromma för Oregon. Denna färd, den be-

kanta s. k. "Whitmans ridt", var en af de äfventyrligaste, som någon människa företagit. Snödrifvor, stormar, köld, hunger — för allt voro de tre ryttarne utsatta. På en plats voro de insnöade en hel vecka. Vid ett tillfälle förlorade vägvisaren helt och hållet kosan, och Whitman måste rida med honom till Fort Uncumpagra för att skaffa en annan vägvisare. Härigenom förlorades åter en hel vecka af den dyrbara tiden. Vid ankomsten till Grand River funno de floden delvis tillfrusen. Trots vägvisarens varningar envisades Whitman att rida öfver floden och nådde, efter en grundlig öfversköljning, motsatta sidan. Lovejoy och vägvisaren följde då hans exempel, och äfventyryrne fortsatte sin färd, lifnärande sig med kött af mulåsnor, hundar och hvad helst annat de kunde påträffa. I februari 1843 ankom Whitman till St. Louis. Han skref en liten bok om Oregon, uppmanande till utvandring dit, och begaf sig derefter till Washington, der han uppträdde den 3 mars, utstyrd i en dräkt, som ej just öfverensstämde med modet i förbundshufvudstaden. Så här beskiefves den gode doktorn af en samtida: "Han bar grofva skinnkläder och hjortskinsbyxor. På hans buffelskinnsrock fans en kapuschong att draga upp öfver hufvudet. Sina med tjocka skinnamasker och mockasiner klädda ben och fötter höll han instuckna i mexikanska stigbyglar. Men trots denna varma och tunga beklädnad bar han spår efter den obärnhertiga kölden och stormarne, som han utstått under sin resa. Hans fingrar, öron, näsa och fötter hade blifvit frostbitna och vållade honom mycket besvär." I Washington, Boston och andra städer fann Whitman den föreställningen rådande, att nästan hela landet vester om Klippiga bergen vore obeboeligt. I kongressen hade en talare jemfört detta område, endast undantagande Willamette-dalen, med öknen Sahara och sagt, att klimatet vore "så farligt, att den infödda befolkningen dukat under för dess gift dunster med en hastighet, hvartill intet land kunde uppvisa ett motstycke." Att utplåna dessa föreställningar blef Whitmans uppgift, och under talrika sammankomster med de mest framstående statsmännen (bland hvilka president Tyler, Webster och andra) framhöll han sitt ärende så kraftigt, förklarande sig villig och mäktig att föra en karavan öfver bergen, att han till slut vann den allmänna opinionen på sin sida.

Den 20 maj anträdde emigrantkaravanen sin färd från Missouri och upphanns vid Platte-floden af Whitman, som från den stunden blef utvandranes "allt i allom", gaf dem råd och upplysningar, visade vägen och, när de efter ankomsten till Fort

Hall ville lemna vagnarne der, med sådan enträgenhet motsatte sig detta, att de läto öfvertala sig att taga vagnarne med.

Sålunda utförde Whitman sin mission, och när han efter nära 11 månaders bortovaro åter hade den fröjden att trycka sin hängifna maka till sin famn, hade han praktiskt beredt väg för de kommande årens utvandrareskaror och indirekt krossat Englands makt vester om Klippiga bergen. Whitmans märkvärdiga ridt har blifvit prisad och besjungen af så många, både på vers och prosa, att det ej torde missunnas oss att också egna densamma vår enkla tribut.

Att vinna Oregon åt oss,
Han lemnar hemmets lugna verd,
Försakar makans mjuka famn
Och ger sig ut på oviss färd.

Att vinna Oregon åt oss,
Han på mångtusenmila stråt
Djerft trotsar hunger, köld och is
Och vildars lurande försåt.

Han talar om vårt sköna land
För rik och arm, för hög och låg,
Tills täta leder ordna sig
Och styra vesterut sitt tåg.

Och genom öknar, öfver berg
Han dessa skaror leder tryggt
Bort till det rika framtidsland,
Der han sitt enkla hem har byggt.

Och så vans Oregon åt oss,
Tack vare Whitmans kraft och mod —
Den ädle, som sin hjeltebragd
Till sist beseglat med sitt blod!

Dr Marcus Whitman var född den 4 september 1802 i Rushville, N. Y. Hans hustru, hvars flicknamn var Narcissa Prentiss, föddes i Pittsburg, N. Y., den 14 mars 1808. Såsom förut nämndt, var deras utvandring till Oregon 1836 på samma gång deras bröllopsresa. De hade nämligen firat sitt bröllop i februari samma år. Mrs. Whitman var en fint bildad qvinna, med ett vinnande sätt, beslutsam och entusiastisk, i allt värdig sin

ädle make, tillsammans med hvilken hon 11 år senare ljöt martyrdöden. Med uppoffrande kärlek bar hon tåligt alla de mödor och pröfningar, som föllo på hennes lott i vildmarken. Som prof på hvad hon fick genomgå, kan följande tjena. Medan Whitman var på sin färd till östern, bröt sig en stor, grof indianhöfding in i hans hus sent en natt och lyckades till en del öppna dörren till mrs Whitmans rum, innan hon hann sträcka ut armen och hindra hans inträngande. Utan tvifvel skulle han dock med våld ernått sitt nedriga syfte, om icke en hvit man, som sof i ett angränsande rum, vaknat och drifvit ut honom. Indianskurken undkom och hämnades några dagar derefter genom att bränna upp qvarnen på missionsfarmen, hvarvid hela sädesförrådet och alla tillbehör blefvo lågornas rof, vållande en förlust af inemot \$1,500. Vid samma tid blef mrs Spaulding i sin mans frånvaro förolämpad af indianer och t. o. m. drifven ut ur sitt eget hus.

Vid slutet af år 1843 fanns i Oregon en *manlig* befolkning af omkring 450 själar, Hudsonbay-kompaniets män *icke* inberäknade. Det var detta år Oregon besöktes af löjtnanten John Fremont, hvilken efter en forskningsfärd i Klippiga bergen anmodats af styrelsen i Washington att utsträcka densamma till Oregon och California, hvarifrån han återvände till östern och sedermera erhöll tillnamnet "vägfinnaren", oaktadt han nästan öfverallt sjelf begagnade till vägvisare män, som voro fullkomligt bekanta med de trakter han genomströfvade. Gen. J. W. Nesmith, som tillhörde den af Whitman anförda emigrantkaranen af 1843, skrifver härom: "I östern har jag ofta blifvit tillfrågad, huru långt det var, efter det Fremont upptäckte Oregon, som jag utvandrade till Oregon. Visserligen kom Fremont 1843 med sitt sällskap till The Dalles och besökte Vancouver för att proviantera, men han kom senare än vi. Den väg han 'fann', var utstakad af de härdade gränsbor, som kommit före honom till Stilla hafvet och som med sina reffelbössor försvarade landet mot fiendtliga indianer och engelska hotelser, utan hjelp från landets styrelse ända till 1849, då de första regeringstrupperna kommo till vårt bistånd. Likväl tro många, att Fremont gjort alla upptäckter vester om Klippiga bergen, och jag förmodar, att framtida historieskrifvare skola se saken på samma sätt och glömma de män, som voro de verkliga vägbrytarne. Så tillgår det vanligen."

1844 års invandring var nästan lika stor som det föregående årets och ökade Oregons amerikanska befolkning med omkring

800 personer, bland hvilka voro 234 män. Några af invandrarne slogo sig ned i närheten af Puget Sound, sålunda grundläggande det första amerikanska nybygge norr om Columbia-floden. Indian-oroligheter i Oregon City, under hvilka en indian och två hvita dödades, föranledde stiftandet af ett militärkompani i Champoeg den 10 mars.

Den 14 maj valdes nya embetsmän för exekutiv-kommitteen, domare-, sheriffs- och de öfriga förut omnämnda embetena; och vid ett möte den 16 december beslöts att låta exekutiv-kommitteen ersättas af endast *en* person, och vid det första valet, som hölls derefter, nämligen den 3 juni 1845, utsågs George Abernethy att bekläda denna syssla. Han vardt alltså Oregons förste guvernör och återvaldes den 3 juni 1847.

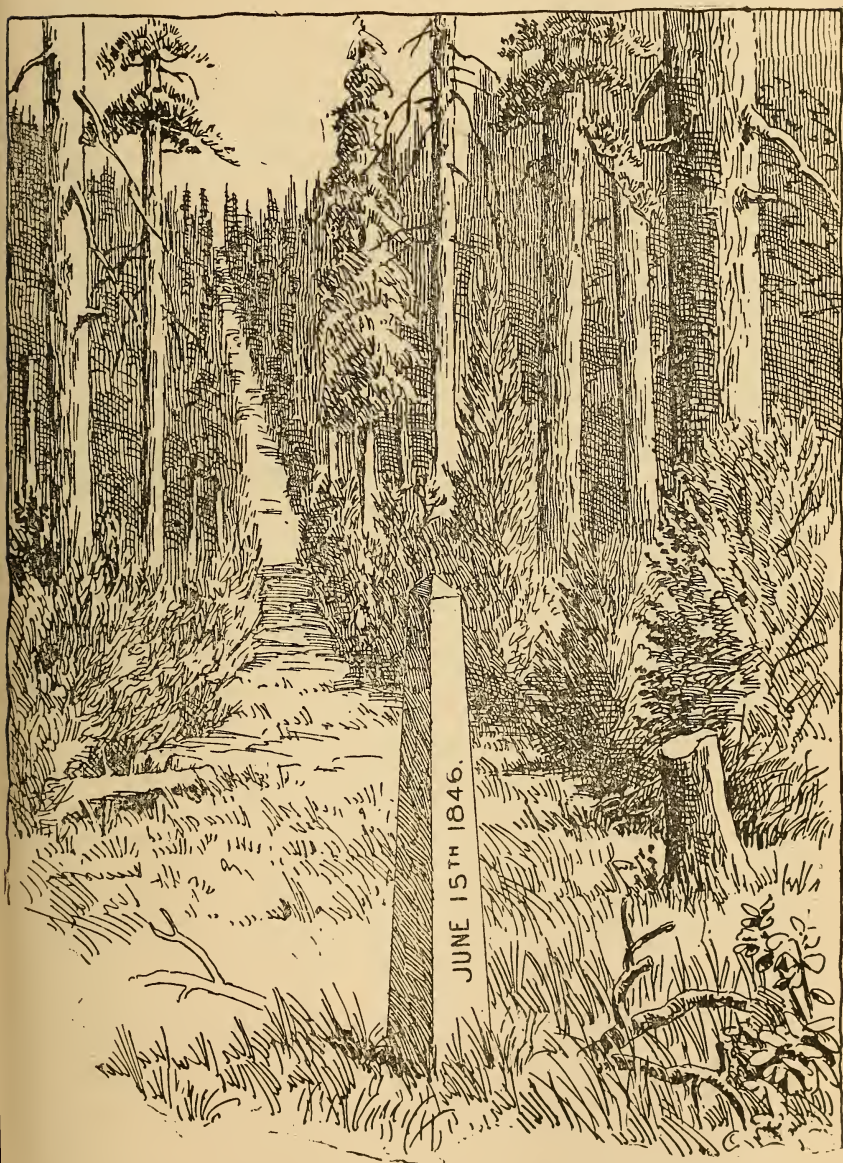
Omkring 2,000 människor invandrade till Oregon 1845, och en del af dem lät vid ankomsten till Fort Boise öfvertala sig af Stephen Meek att välja en sydligare väg, som han hört omtalas såsom kortare och mindre bergig. Det dröjde endast några få dagar, innan de, som följde Meek, upptäckte, att han tågade på måfå och ej visste mera om den beprisade vägen än de sjelfva. Hade Meek icke flytt från dem, är det troligt, att de lynchat honom för hans djerfhet att draga dem ut i en obanad och okänd vildmark, när deras förnödenheter nästan voro slut, och de sjelfva genom den långa färden voro uttröttade till både kropp och själ. I denna belägenhet legde de en indian, som lotsade dem till The Dalles. Det berättas, att Meek sjelf led så förfärligt af törst, att han skar upp en åder i halsen på sin mulåsa och genom att suga hennes blod räddade sitt eget lif. Det är möjligt, att Meek hade kunnat finna en vägled, om hans följeslagare tillåtit honom föra dem längre söderut. Som det nu var, kunde de ej annat än med förtrytelse tänka på honom, när de efter nästan outhärdliga qual omsider uppnådde Columbia-floden.

Den länge omtvistade "Oregon-frågan" blef äntligen afgjord den 15 juni 1846 genom ett fördrag med England, som tillerkände Förenta Staterna hela området vester om Klippiga bergen ända till 49:de breddgraden, inneslutande en del af det nuvarande Montana och Idaho samt hela Oregon och Washington. Den nordliga gränslinien har sedermera blifvit noggrant utstakad på en lång sträcka. För en del år tillbaka utsändes nämligen ett parti, som utmätte en snörrät linie på 49:de breddgraden vesterut från Lake of the Woods saint borttrödjade skogen till 10 fots bredd på hvardera sidan om linien och i midten

af denna 20 fot breda väg uppreste, på en mils afstånd från hvarandra, jernmonument försedda med inskriptionen "Treaty of Washington" på den åt Canada, och "June 15th 1846" på den åt Förenta Staterna vända sidan. Ett af dessa monument, hvilket har sin plats nära den lilla staden Blaine i Washington, finnes afbildadt här till höger.

Af de 2,000 personer, som med 470 vagnar och 1,050 kreatur utvandrade från öststaterna 1846, skilde sig nära hälften från de öfriga vid Fort Hall och styrde kosan till California. Bland dem, som ämnade sig till Willamette-dalen, läto 150 öfvertala sig att med sina 42 vagnar följa en väg, som Jesse Applegate och några andra, hvilka voro bosatta i södra delen af Willamette-dalen, upptäckt samma vår. Rysliga voro de vedermodor, som kommo på denna lilla skaras lott. Mellan Fort Hall och Goose Lake fans närapå hvarken vatten eller gräs. Emigranterna ledo oerhördt, och oxarne blefvo så svaga, att de knappast orkade draga vagnarne. Många af dem lemnades att dö i det oändliga "sagebrush"-hafvet. Mellan Goose Lake och Umpqua-dalen fans det vatten och gräs i öfverflöd, men dragarne huuno ej återvinna sin styrka, utan måste många både vagnar och kreatur lemnas bland bergen. Lifsmidlen voro slut, och många af utvandrarne befunno sig vid framkomsten till Willamette-dalen i ett beklagansvärdt tillstånd. 1846 utkom den första tidningen på Stillahafskusten, nämligen "Oregon Spectator", hvaraf första numret trycktes i februari i Oregon City.

Under åren 1847 och 1848 ökades Oregons befolkning genom invandring med omkring 6,000 själar, och invandrarne medförde många värdefulla ting, såsom qvarnstenar, rasboskap och hästar, får m. m. Thomas och Cox medförde år 1847 ett varulager och öppnade butik i Salem, den första söder om Champoeg. Men den värdefullaste skatten var den, som bragtes af Henderson Luelling samma år. I två 12 tum djupa, med jord och träkol fyllda lådor, hvilka upptogo en hel vagn, hade han planterat 700 buskar och trädplantor af från 20 tums till 4 fots höjd och skyddade dem mot kreaturen medelst en stark och hög brädvägg kring vagnen. Med denna dyrbara last lemnade han Missourifloden den 17 maj och ankom till The Dalles i början af oktober. Här togos plantorna och telningarne ur lådorna, lindades i trasor och fördes vidare. "Denna last" — liar en af utvandrarne sagt — "innehöll helsa, rikedom och trefnad för de gamla pioniererna i Oregon. Den var moder till alla våra första trädskolor och trädgårdar och gaf Oregon ett namn och ett rykte, som detta

MONUMENT UTMÄRKANDE GRÄNSLINIEN MELLAN CANADA OCH
FÖRENTA STATERNA.

land aldrig skulle fått den förutän. Denna last af lefvande träd och buskar bragte mera rikedom åt Oregon än något fartyg, som ännu inseglat i Columbia-floden." En del af 1847 års invandrare följde den året förut så olycksdigra Applegate-vägen till södra Oregon och tillryggalade hela sträckan från Raft Rivers mynning i Snake River till södra gränsen af Willamette-dalen på 63 dagar, utan att erfara något af de lidanden, som drabbade deras föregångare.

I slutet af förra kapitlet omtalades, att de protestantiska missionärerna år 1844 öfvergäfvö sina stationer med undantag af den i The Dalles belägna. Missionsegendomen på denna plats såldes 1847 till dr Whitman. Vid denna tid hade katolikerna vunnit sådant insteg i Oregon, att de räknade 1,500 hvita och halfindianska samt 6,000 helindianska bekännare. I Willamette-dalen funnos då 5 kyrkor och kapell. Likaledes hade de kyrkor i Vancouver, Cowlitz och Whidby i vestra Washington samt åtskilliga skolor. Den omständigheten, att katolikerna stodo i förbund med Hudsonbay-kompaniet, gjorde mycket till, att indianerna så lätt förmåddes öfvergå på deras sida, och sedan var det blott ett steg till misstro mot de protestantiska missionärerna. Denna misstro underblåstes af de katolska presterna, och en af dem, fader Brouillet, sade t. o. m. rent ut, att dr Whitman var en dålig person, och att om indianerna trodde honom, skulle de komma till helvetet. Invandrarne det året hade infört rödsot och messling, hvilka sjukdomar uppträdde epidemiskt bland cayuse-indianerna. Då många af dem dogo i trots af all den vård, som dr Whitman och hans hustru skänkte dem, uppstod ett rykte, att doktorn förgiftade indianerna och ämnade utrota hela stammen. Slutet på allt detta blef, att ett 50-tal indianer samlades kring Waiilatpu-stationen den 29 november 1847, och att 5 af dem öfverföllu de hvita och mördade 9 personer, bland hvilka dr Whitman och hans hustru voro de första offren. Dagen derpå skedde ett nytt öfverfall, hvarvid 2 hvita dukade under, och 8 dagar derefter blefvo åter två mördade. Omkring 60 hvita, mest kvinnor och barn, tillfångatogos af indianerna, men friköptes af Peter Ogden, en gammal Hudsonbay-kompaniets tjensteman, hvilken, så snart han hörde om blodbadet, tågade med en beväpnad styrka från Vancouver till Walla-Walla och ställde indianerna till svars för deras handlingsätt. Bland fångarne voro många flickor, och de pröfningar de utstått, medan de voro i sina sataniska fienders våld, kunna ej beskrivas.

När nyheten om blodbadet i Waiilatpu nådde Willamette-dalen, underrättade guvernör Abernethy genast lagstiftande församlingen derom och sammankallade ett möte i Oregon City aftenen den 8 december. Redan påföljande dag organiserades och utrustades ett regemente af 14 kompanier frivilliga, räknande inalles nära 700 man, som under befäl af öfverste Cornelius Gilliam m. fl. tågade till The Dalles, som uppnåddes den 23 februari. Derifrån fortsattes färden 4 dagar senare till Des Chutes, och 20 mil från denna plats påträffade major Lee en hop indianer, hvilka han med sin lilla truppstyrka angrep med den påföljd, att indianerna förlorade en man, och han sjelf åtskilliga hästar. Dagen derpå drabbade Gilliam samman med indianer och fräntog dem 40 hästar, 4 kreatur och annan egendom till ett värde af \$300, hvarjemte han dödade flera af vildarne. I början af mars huono de hvita fram till missionen vid Walla-Walla, och en ny strid egde rum. Två indianhöfdingar hade inbillat sina män, att de sjelfva voro i besittning af trollkrafter, hvilka gjorde dem osårbara. Den ene af dem red djerft fram till de hvita och sköt en hund. Ett skott från kapten McKay sträckte honom strax död till marken, och den andre höfdingen blef af ett skott så illa sårad, att han måste föras derifrån. Ehuru något nedslagna genom dessa olyckor, försvarade indianerna sig mästerligt, men blefvo dock omsider besegrade och helt och hållet förjagade ur landet samt förbjudna att åter visa sig der, förrän de utlemnade de fem förnämsta upprorsstiftarne. På våren 1850 lyckades några af höfdingarne gripa den indian, som genom att med en yxa klyfva dr Whitmans hufvud börjat blodbadet i Waiilatpu, samt öfverlemnade honom och fyra andra åt de hvita. De fem indianerna kastades i fängelse i Oregon City, dömdes skyldiga och blefvo hängda den 3 juni 1850. Höfdingarne, som ditfört missdådarne, ansågo, att endast en af dem bort straffas med döden, samt skattade sig lyckliga att ha undslupit sina olyckskamraters öde.

KAPITEL 6.

INDIANSTRIDER, LANDETS UTVECKLING M. M.

HURU, som vi nämt, fördrag ingåtts 1846 med England rörande Oregons norra gräns, försummade kongressen att tillsätta en styrelse öfver det nya området, derigenom beröfvande öfver 10,000 amerikaner förbundsstyrelsens skydd. Kongressen inskränkte sig till att lemna anslag för postbefordran till Oregon via Panama samt att utnämna postmästare i Astoria och Oregon City och tillsätta en indianagent. På Oregon-bornas vägnar afsändes därför i oktober 1847 mr Thornton till Washington att inför kongressen framlägga Oregons kraf på erkännande från landets styrelse, och nära 3 månader senare Joseph Meek att bistå honom och framföra nyheten om blodbadet i Wailatpu. Thornton for sjövägen och ankom till Boston den 2 maj 1848. Meek deremot, en gammal trapper och bergklättrare, vida känd för sitt mod, sin styrka och erfarenhet vid vildmarksförhållanden, valde landvägen och nådde, oaktadt han genom indianfiendtligheter, snö och annat uppehållits på vägen, St. Joseph knappt mer än 2 månader efter det han lemnat Willamette-dalen. Detta var den snabbaste färd, någon dittills gjort. Han kom till Washington endast ett par veckor efter Thornton och medförde dock nära 3 månader färskare nyheter än denne. Meek var beslågadt med dåvarande presidenten Polk och blef snart en af hufvudstadens intressantaste företeelser. Den största svårigheten för honom var att sätta sig in i stadslifvets skick och fordringar, men han löste svårigheten genom sitt beslut att ej försöka vara någon annan än sig sjelf, och under sin vistelse i Washington, der han med frikostig hand strödde kring sig de medel, med hvilka hans släkting presidenten försåg honom, blef han både omtyckt och beundrad. Hans och Thorntons gemensamma bemödanden hade emellertid till följd, att genom en kongressakt af den 14 augusti 1848 Oregon blef ett organiseradt territorium. Till Förenta Staternas marskalk i det nya territoriet utnämndes Meek, och till guvernör general Joseph Lane i Indiana. Denne beslutsamme man, som ej hade en aning om, att han ens var påtänkt, mottog utnämningen utan tvekan, sålde sin egendom inom tre dagar och begaf sig till sitt

nya verksamhetsfält, följd af Meek och en truppstyrka. Efter 8 månaders färd via Mexico, Arizona och San Francisco ankommo de till Oregon City den 2 mars 1849. En af Lanes första åtgärder var anställandet af en folkräkning, enligt hvilken Oregons dåvarande 10 counties (Clackamas, Tualatin, Champoeg, Clatsop, Yamhill, Polk, Lewis, Linn, Benton och Vancouver) egde 9,083 invånare, af hvilka 8,795 voro medborgare och 298 främlingar.

Medan Thornton och Meek voro i Washington, inträffade en händelse, som blef af stor betydelse för Stilla hafskusten. Kapten John Sutter, som kom till Oregon 1838, och James Marshall, hvilken tillhörde 1844 års Oregon-emigranter, hade 1847 tillsammans börjat en sågverksaffär i California. Det var medan de bedrefvo denna verksamhet, som Marshall den 19 januari 1848 upptäckte guld i en af sågverkets vattenrännor. Så snart nyheten blef bekant, skyndade folk dit från alla håll och kanter, och i flera års tid gick utvandringsströmmen från östern utslutande till guldfälten i California. Nyheten nådde ej Oregon förrän påföljande augusti månad, men den medförde samma verkan, och det såg under någon tid nästan ut, som om territoriet skulle bli folktomt. När första upphetsningen lagt sig, återkommo de flesta guldsökarne, och invandrare började åter styra sin kosa till Oregon, som i California fann den första afsettningsplatsen för sina produkter utom territoriets gränser.

Från denna tid gick Oregons utveckling raskt framåt. 1849 erhöi territoriet sin förste kongressmedlem, hvartill Samuel Thurston valdes. Vid legislaturens sammanträde i juli ändrades namnen Champoeg, Tualatin och Vancouver counties till Marion, Washington och Clarke. I början på 1850-talet egde Oregon ett dussin framåtsträfvande städer: Astoria, St. Helens, Milton, (1½ mil från St. Helens), Portland, Milwaukie, Oregon City, Champoeg, Syracuse, Albany, Marysville (Corvallis), Cincinnati, Hillsboro, Lafayette, Salem och Lexington (på Clatsop-prärien). Mellan San Francisco och Willamette-floden var ångbåtskommunikation upprättad. Stark täflan rådde mellan Milwaukie och Portland om vilkendera platsen skulle bli hufvudorten för ocean-ångarne. St. Helens och andra orter sökte ock göra Portland äran stridig, men då ångbåtsbolaget, som gynnade St. Helens, såg, att Portlands köpmän beredde sig att etablera en ångbåtslinje för egen räkning, tog det sin hand från St. Helens och valde Portland till hufvudort.

Guvernör Lane blef 1850 af president Taylor "ersatt" genom major John Gaines, som tillträdde embetet den 19 september.

Meek fick stanna kvar som Marshal. Under vintern 1850—51 började tre nya tidningar utgifvas i Oregon: en i Milwaukie, en i Oregon City och en (den i dag förnämsta tidningen på nordvestkusten, "Oregonian") i Portland. Juldagen 1850 gick den första ångbåten af stapeln. Den hette "Lot Whitcomb of Oregon", var byggd i Milwaukie och gjorde länge utmärkta tjenster som passagerare- och godsbat på Willamette- och Columbia-floderna. I början af 1851 upptäcktes guld i södra Oregon, och staden Jacksonville blef närmaste resultatet deraf. 1852 organiserades Douglas och Jackson counties, ur hvilka några år senare Coos, Curry och Josephine counties utbrötos.

Både 1851 och 1852 utmärkte sig för indianoroligheter i södra Oregon. Många strider utkämpades, och rödskinnen straffades, men de hämnades genom att anfalla emigrantkaravaner och ihjelpinade vid ett tillfälle 40 invandrare. 1853 voro de åter på krigsstigen, och i augusti 1854 egde det s. k. "Snake River-blodbadet" rum, då 17 hvita mördades 25 mil från Fort Boise. Männen försvarade sig tappert, men besegrades och dödades på stället. Qvinnorna och barnen togos till fånga. En flicka försvarade sig så tappert, att indianerna, retade öfver att ej kunna besegra henne, sköto henne genom hufvudet och sönderstyckade hennes kropp med ett rödglödgadt jern. En mrs White våldtogo de på det förfärligaste sätt, hvarefter de sköto henne, och en mrs Ward tvungo de att åse, huru de, hållande hennes tre små barn i håret, stekte dem öfver en eld, tills deras klagorop förstummades i döden. Derefter våldtogo de modern och dödade henne med en tomahawk. Flera privata partier sökte leta upp och hämnas på indianerna, men kunde ej finna dem. Först i maj 1855 lyckades major Haller gripa 4 af mördarne. En af dem försökte rymma, men blef hunnen af en bösskula och dödad. De öfriga tre hängdes i en galge, upprest just på den plats, der deras offer lågo jordade.

Den 31 januari 1852 förliste ångaren "General Warren" i Columbias mynning och gick till botten med 42 man. Bland årets invandrare, som voro ganska talrika, rådde stor nöd, och från Willamette-dalen sändes folk med lifsförnödenheter till dem så långt som till The Dalles och Grand Ronde-dalen. I början på januari 1853 steg Willamette-dalen öfver bräddarne och bortopade en mängd byggnader.

Den 15 mars 1853 rensade president Pierce alla embetena i Oregon från whigs och tillsatte demokrater i deras ställen. Lane blef nu åter guvernör i Oregon; men vald af befolkningen

till ombud i kongressen, begaf han sig österut, lemnande guvernörsembetet i händerna på Curry. I november utnämdes John Davis till guvernör. Han resignerade i augusti 1854, och Curry intog hans plats. 1855 började den första telegraflinien anläggas i Oregon — från Portland söderut, och samma år bestämdes, att Salem skulle vara territoriets hufvudstad. Territoriets angelägenheter hade omväxlande afhandlats i Oregon City, Salem och Corvallis, och hvar gång ombyte gjorts, hade tidningen "Statesman" flyttat sitt tryckeri, fast beslutet att, som den själf skref, "utgifvas, der styrelsen har sitt säte, hvar helst det än må vara."

Under de näst föregående 7 eller 8 åren hade folk slagit sig ned temligen talrikt äfven norr om Columbia, och från Puget Sound utskleppades ej obetydligt af timmer, fisk och kol. Tre sågverk funnos der. Hufvudorterna norr om Columbia voro år 1852 Pacific City och Chinook (nära Columbias mynning), Vancouver (hvaräst Förenta Staterna förlagt en garnison, och många amerikaner slagit sig ned, utom det att Hudsonbay-kompaniet ännu hade sitt fäste der), Walla Walla, Colville, Fort Nisqually (vid Puget Sound), Olympia, Tumwater, Steilacoom och Port Townsend.

I september 1852 fick denna del af landet (det nuvarande Washington) sin första tidning, "Columbian", som utgafs i Olympia, och blef den 3 mars 1853 erkänd af kongressen som ett särskildt territorium under namnet *Washington Territory*, med Olympia till hufvudstad. Major Isaac Stevens blef territoriets förste guvernör.

Både Oregon och Washington voro under åren 1855—56 härden för våldsamma indianorligheter. Stundom voro ända till 4,000 indianer samtidigt på krigsstigen, och intet annat än brist på sammanhållning bland de röda krigarne hindrade dem från att helt och hållet tillintetgöra de hvitas nybyggen. Redan 1854 hade, såsom förut delvis är omtaladt, åtskilliga indianska öfverfall egt rum i södra Oregon, och sedan i september samma år och i maj 1855 inemot ett tjugotal hvita blifvit mördade, samt en skara hvita män, under anförande af en viss Lupton, dragit ut från Jacksonville och anställt ett grymt blodbad bland en hord indianer, som ej deltagit i de föregående upproren, hämnades de röda genom att plötsligt infalla i de hvitas nybyggen, brännande, mördande och sköflande allt, som kom i deras väg. Detta var i oktober 1855. I november tågade öfverste Ross i spetsen för 750 man ut till de öfverlevande

hvtas skydd och lyckades, utan synnerligen stora ansträngningar, drifva undan indianerna.

Samma år hade under sammankomst med guvernör Stevens och Joel Palmer åtskilliga indianstammar förbundet sig att afträda öfver 80,000 qv.-mil i östra Washington och Oregon till Förenta Staternas styrelse mot en ersättning af \$850,000 och en del andra förmåner. Innan detta handelsfördrag blifvit gilladt af styrelsen, och innan indianerna erhållit en enda cent i betalning, begingo Palmer och Stevens den oförsigtigheten att offentligt förklara de ifrågavarande landsträckorna öppna för bebyggande, — en åtgärd som omedelbart bragte indianernas blod i svallning. Mord och öfverfall från deras sida inberättades till Corvallis, som för tillfället var styrelsens hufvudqvarter i Oregon, och dess guvernör Curry organiserade ofördrojligen tvänne bataljoner — en för undertryckande af de alltjemt fortsatta oroligheterna i södra Oregon, och den andra för att kufva indianerna i norra Oregon och i Washington. Att börja med ledo de hvita ett och annat nederlag, såsom t. ex. den 31 oktober 1855, då "Sydbataljonen", 300 man stark, förlorade 53 man i döda och sårade. Men i allmänhet taget visade dessa, uteslutande af frivilliga bestående stridstrupper ett mod och en skicklighet, som skulle hedrat t. o. m. gamla, väl inöfvade soldater. Någon gång tilläto de sig, under mer eller mindre berättigad upphetsning, saker, som stå i skarpaste strid mot krigföringens första grundsatser. Så t. ex. blefvo 4 indianer, hvilka en del af "Nordbataljonen" tagit till fånga i närheten af Walla Walla och höll såsom gisslan, utan orsak nedskjutna och skalperade. Men att de på sådant sätt förifrade sig, kan till en del ursäktas, då man betänker, i hvilken obehaglig belägenhet de midt i smällkalla vintern råkat genom rödskinnens envisa motstånd, — en belägenhet, om hvilken "Oregonian" i en artikel uttryckte sig så här, samtidigt komplimenterande de frivilliga för deras mod: "Hur går kriget? Vi svara, att För. Stat:s trupper, som äro betalda för att strida för och skydda folket, befinna sig i godt vinterqvarter, ätande, drickande och roande sig, medan några få barfotade, halfsvultna frivilliga, som kommit hit på sin egen bekostnad, utkämpa strider för sitt land. Så går kriget. Frivilliga kunna gå barfotade, kunna sofva utan täcken, äta sina hästar, när nöden drifver dem dertill, medan salongsknektarne måste vara väl födda, väl skodda, väl betäckta och utrustade med kanoner, om de skola våga sig ut på krigsstigen. Liken af 150 indianer på Walla Walla-slätterna visa, huru kriget tillgår."

Indianoroligheterna i södra Oregon bilades sommaren 1856, då alla indianstammarne derstädes gäfv sig. Den 1 september hade redan 2,700 indianer förflyttats till en för deras räkning afsedd, 70 mil lång landsträcka på Oregons sydvestra kust; äfven vid Puget Sound hade indianerna visat sig stridslystna. I King county förstörde och brände de allting, utom staden Seattle och det lilla nybygget Alki. Några hundra hvita, under befäl af öfverste Wright och andra, upprättade då fästen alltifrån Yelm prairie till Bellingham-viken och lyckades hålla rödskinnen i styr. Indianerna i det inre landet voro svårast att bekämpa och höllo de hvita i ständig oro och spänning, ända tills öfverste Wright, i spetsen för 900 man, uppsökte dem och i närheten af Medical Lake den 1 september 1858 och derpå 6 mil från Spokane-fallen den 5 september så grundligt tilltygade dem, att de villigt som barn fogade sig efter alla hans befallningar och funno det helsosammast att hålla sig i skinnet. Ett halft år förut hade de ansatt en hvit truppstyrka på sådant sätt, att den endast med tillhjälp af en vänligt sinnad indian och med ryslig möda lyckades rädda sig undan fullständig tillintetgörelse. Wright såg ej genom fingrarne med rödskinnen. Den 8 september lät han skjuta 986 hästar för dem, och då samtidigt härmed en lysande komet uppenbarade sig på himmelen, trodde indianerna, att Wright var utsänd som ett tuktoris från den Store Anden, hvilken "hängde sitt flammande svärd i skyn till tecken af sin vrede." De tiggde om nåd och förskoning. Men Wright lemnade dem ej i fred, förrän han hängt 16 af anstiftarne till oroligheterna.

Medan Wright tuktade indianerna öster om Columbia-floden, verkade Garnett, Allen, Crook m. fl. i Yakima-landet och afrätade 24 indianska upprorsmakare; öfverste Wright, en af de tappreste män, som ledde de hvitas försvar under dessa stormiga tider, blef under inbördeskriget befordrad till brigadier-general, men onkom jemte hela sin familj och sin stab vid ett skeppsbrott på Oregons kust den 30 juli 1865.

Härmed voro indianoroligheterna slut i Washington, men i Oregon fortforo de ännu i 15 år. Den 13 september 1860 egde det förfärliga Snake River-blodbadet rum, då en karavan af 54 personer anfölls af en indianhop, som dödade somliga af dem och läto andra omkomma af hunger i vildmarken. När kapten Dant med en truppstyrka 45 dagar efter blodbadet påträffade de öfverlevande, hvilka under tiden sökt lifnära sig med menniskokött, erbjödo dessa halfnakna lefvande skelett, som lågo utsträckta

och qvidande på marken, en så förfärlig anblick, att de härdade soldaterna kastade sig ned och gräto som barn. Af de 54 invandrarne funnos endast 15 kvar.

Det långvarigaste af alla indiankrig som egt rum på nord-vestkusten, var Modoc-kriget, hvilket fördes i södra Oregon och räckte från 1864 till 1873. I detta krig kom den indianska stridskonsten med alla sina försåt, sin bedräglighet och slughet till full heder. Vid ett tillfälle omringades en hvit truppstyrka, 65 man stark, af en liten indianskara, som så väl begagnade sig af sin fördel, att när undsättning kom från de hvitas läger, den fann 27 döda och 17 sårade soldater. De döda lades i en hög och täcktes med sage-buskar, hvarpå indianerna sedan tände eld. Endast officerarnes lik lades på bårar och buros till lägret, dit det tog den dystra processionen hela natten att vandra. Det var en likfärd, troligen lika vemodsfull som Karl den 12:tes öfver norska fjällen, och i processionen, hvars flesta medlemmar hela sitt lif igenom varit i krigstjenst, fans knappt ett torrt öga. Nästan ännu förfärligare var dock en annan tilldragelse, nämligen då under föregifvande, att en öfverläggning skulle hållas, general Canby, löjtnant Sherwood och några andra lurades in i ett bakhåll och lömskt nedskötes af indianerna. Canby var en af de tappreste och ädlaste män, som ännu "klädt blodig skjorta" för sitt land, — en man, för hvars karaktär all misstro och allt svek voro så främmande, att han ej kunde betvifla ens en indians hedersord. Hans frånfälle framkallade en sorg, som i Portland gaf sig luft i hedersbetygelser, nästan lika storartade som dem man egnade åt president Lincolns minne. Canbys enka erhöll i gäfvu af några Portland-bor \$5,000.

Sommaren 1873 gäfvu sig ändtligen indianerna, och sedan rättgång hållits med dem, dömdes höfdingarne Sconchin och Klintpoos (den s. k "kapten Jack") samt två andra till döden och hängdes den 4 oktober. Kapten Jack, som ledt hela kriget å indianernas sida, var en kortväxt karl, 36 år gammal och i besittning af alla de egenskaper, som göra en indian till en så fruktad och fruktansvärd fiende. Trots alla hans ränker, hans svekfullhet och allt det onda han tillfogade vårt folk, måste man dock beundra hans mod, hans slughet, hans duglighet och fosterlandskärlek, hvilka egenskaper satte honom i stånd att med en liten skara på omkring 80 man under 9 års tid framgångsfullt trotsa och bekämpa en krigsstyrka af omkring 1,000 öfvade och väl beväpnade soldater; och man känner sig nästan hägad instämman med Magnus Elmblad, då han till Kapten Jacks ära sjunger:

"I blodiga moln din stjärna gick opp,
 Hon såg din fosterbygd härjad,
 Hon såg af förrädares lömska tropp
 Din faders egendom bergad.
 Då tändes dig hågen af helig harm,
 Då flög tomahawken från senig arm,
 Och marken af blod blef färgad.

 Der kommo besoldade legohjon
 Att slå dig med svärd och stafvar.
 Och ensam du stod mot en legion
 Och redde åt trälarna grafvar.
 Du föll, se'n du trotsat en mäktig här,
 Men du föll med ära, — du föll, som när
 På en huggorm lejonet snafvar."

Och härmed var det förnämsta hindret för landets utveckling undanröddadt. Sedan den tiden ha indianerna lefvat i lugn på de dem anvisade reservationerna. Sakta, men säkert försvinna de dock äfven från dessa friplatser. 1854 funnos i Washington omkring 14,000 indianer. Nu torde icke Oregon och Washington tillsammans kunna uppvisa detta antal. "Säkert och skoningslöst" — säger Bancroft på ett ställe — "rensar den europeiska civilisationen Amerikas skogar från deras ursprungliga herrar, det folk, som den allsmäktige ditsatt för något ändamål, som endast han känner; säkert och skoningslöst pågår denna rensning, vare sig den utföres af katoliker, protestanter eller fritänkare; genom spaniorer, engelsmän eller ryssar; vare sig den sker under åberopande af Kristus, Joe Smith eller djefvulen."

Det återstående af Oregons historia kan nämnas med några få ord. Medan John Whiteaker var guvernör, upptogs Oregon den 12 februari 1859 i statsförbundet och har sedan dess, under guvernörerna Gibbs, Woods, Grover, Thayer, Moody och Pennoyer, hvilken sistnämde efter 4-årig tjänstetid återvaldes för perioden 1890—94, gått stadigt framåt inom alla områden. Staten är skuldfri, jernvägar ha bygts, städer anlagts, välståndet förkofrats, folkmängden ökats från 52,000 år 1860 till öfver 330,000 år 1890, och framtiden ter sig för staten i dess helhet i särdeles lysande dager.

Systerstaten Washingtons utveckling har under de sista åren varit nästan ännu märkvärdigare, ehuru till en början indianoroligheterna der tycktes verka mera hämmande på handel och

vandel än i Oregon. Ett faktum är, att Washington vid inbördeskrigets slut stod på nästan samma ståndpunkt som 10 år förut. 1865 funnos knappt 15,000 personer i hela Washington-territoriet. I dag t. o. m. öfverträffar dess folkmängd Oregons. 1885 var Washington skuldfritt och hade \$100,000 i statskassan.

Bland tilldragelser, som egt rum i Washington under de sista 30 åren, förtjena särskildt nämnas den förstörande vattenvåg, som i följd af bristandet af en fördämning den 16 december 1863 störtade öfver den lilla platsen Port Angeles, bortsopande tullhuset och dränkande dess två tjänstemän; upptäckten af guld år 1860 omkring 150 mil öster om Walla Walla — en upptäckt som vållade anläggandet af åtskilliga städer och en sådan tillströmning af folk, att i december 1861 folkmängden öster om bergen var två tredjedelar större än den i vestra Washington bosatta. De vid grufupptäckter vanliga följderna inträffade här ock: brist på lifsmedel under vintern, ohyggligt stegrade priser på allting, så att t. ex. mjöl den 3 mars 1862 kostade i Walla Walla \$24 pr skålpund, och priset för forsling af matvaror till staden Florence utgjorde för en sträcka af 10 mil 40 cents pr lb. Rika fynd gjordes i mängd. En "claim" gaf åt 2 män \$1,800 på 8 timmar; på somliga platser utvaskades \$150 i guld på en liten stund, o. s. v. Kinesoroligheterna 1885—86 äro redan förut omnämnda. I Seattle och Tacoma finnas sedan dess inga kineser. De guvernörer, som förvaltat Washingtons angelägenheter, äro McMullin (efterträdde Stevens, som resignerade '57 och sedermera deltog i inbördeskriget, der han blef skjuten 1861), Mason, Gholson, McGill, Wallace, Pickering, Elwood Evans, Cole, Flanders, Salomon, i april 1872 efterträdd af Elisha Ferry, hvilken qvarstod i 8 år och efterträddes af Newell. Honom följde 1884 Watson Squire, hvars utmärkta embetsberättelser mer än kanske något annat bidragit att göra Washington bekant och ditlocka invandrare. Särskildt anses hans årsberättelse för 1884 som ett verkligt mästestycke. Northern Pacific-banan lät på egen bekostnad utgifva en extra upplaga deraf såväl som af det följande årets berättelse och utdelade dem i 10,000-tals exemplar. 1887 blef Eugene Semple guvernör, 1888 Miles Moore, och sedan Washington den 11 november 1889 blifvit stat, återvaldes Elisha Ferry till guvernör. Washington har för närvarande jernvägar färdiga till en längd af 1,600 mil och andra under anläggning, dess folkmängd har på 10 år 4-dubblats, dess resurser äro som Oregons rika och mångfaldiga, och de båda staterna kunna med fog, — hvad vi också i detta verk försökt

göra — betraktas som *ett* land: *ett* i bördighet, *ett* i rikedom, *ett* i resurser, *ett* i skönhet, *ett* i genomkämpade och lyckligt öfvervunna svårigheter, *ett* i skiftesrika öden och *ett* i ljusa framtidsförhoppningar.

Blomhöljda Oregon,
Skogklädda Washington,
Söder och nord!
Skönaste land man sett,
Twänne och dock blott *ett*:
Ett i båd' ljuft och ledt,
Perla på jord!

Högt upp i himmels höjd
Foglar i menlös fröjd
Qvittra ditt pris;
Blommorna, präriens skatt,
Djuren i skogens natt
Hylla dig varmt och gladt,
Hvar på sitt vis.

Fast du gjort svår min stig,
Älskar jag likväl dig
Mer, än jag bör:
Ej någon annan strand,
Ej mina fäders land
Sätter min själ i brand
Så, som du gör.

När jag dig öfvergaf
Och bortom österhaf
Sökte en hamn,
Vardt det omkring mig höst,
Men jag förnam en tröst,
Hvar gång mitt hjertas röst
Nämde ditt namn.

Ängar och höga fjäll,
Hemtrefna, enkla tjäll,
Stjernhimmel klar,
Lilja och ros i skog,
Frid, som ej än bedrog,
Öfverflöd mer än nog —
Allting du har.

Men hvarje berg och dal
Vans under bittra qual,
Kampen var svår.
Tänk, hvad der gjutits blod,
Tänk, hvad der pröfvats mod
Uti hvar strid, som stod,
Förr'n du blef vår!

Klandra, att vilden slogs
Argt, när hans hembygd togs,
Vilja ej vi.
Gladt han sitt hjertblod'gaf,
Valde en hjeltes graf
Hellre än att bli slaf,
Der han gått fri.

Nu är allt vordet nytt,
Nu har all träta flytt
Fjerran från oss.
Nu uppå stock och sten,
Nu uppå mossig gren
Strålar med härligt sken
Bildningens bloss.

Blompryddda Oregon,
Skogtäckta Washington,
Ljuf är din stråt!
Stå, som du hittills stått,
Oskadd af svek och brott;
Gå, som du hittills gått,
Stadigt framåt!

KAPITEL 7.

STÄDER OCH BYAR I OREGON.

är näst San Francisco den största staden på Amerikas västkust, är derjemte en utomordentligt vacker och inbjudande stad och ger ett intryck af rikedom,

stadga, ålder och trygghet, som man ej finner hos någon annan stad i Oregon

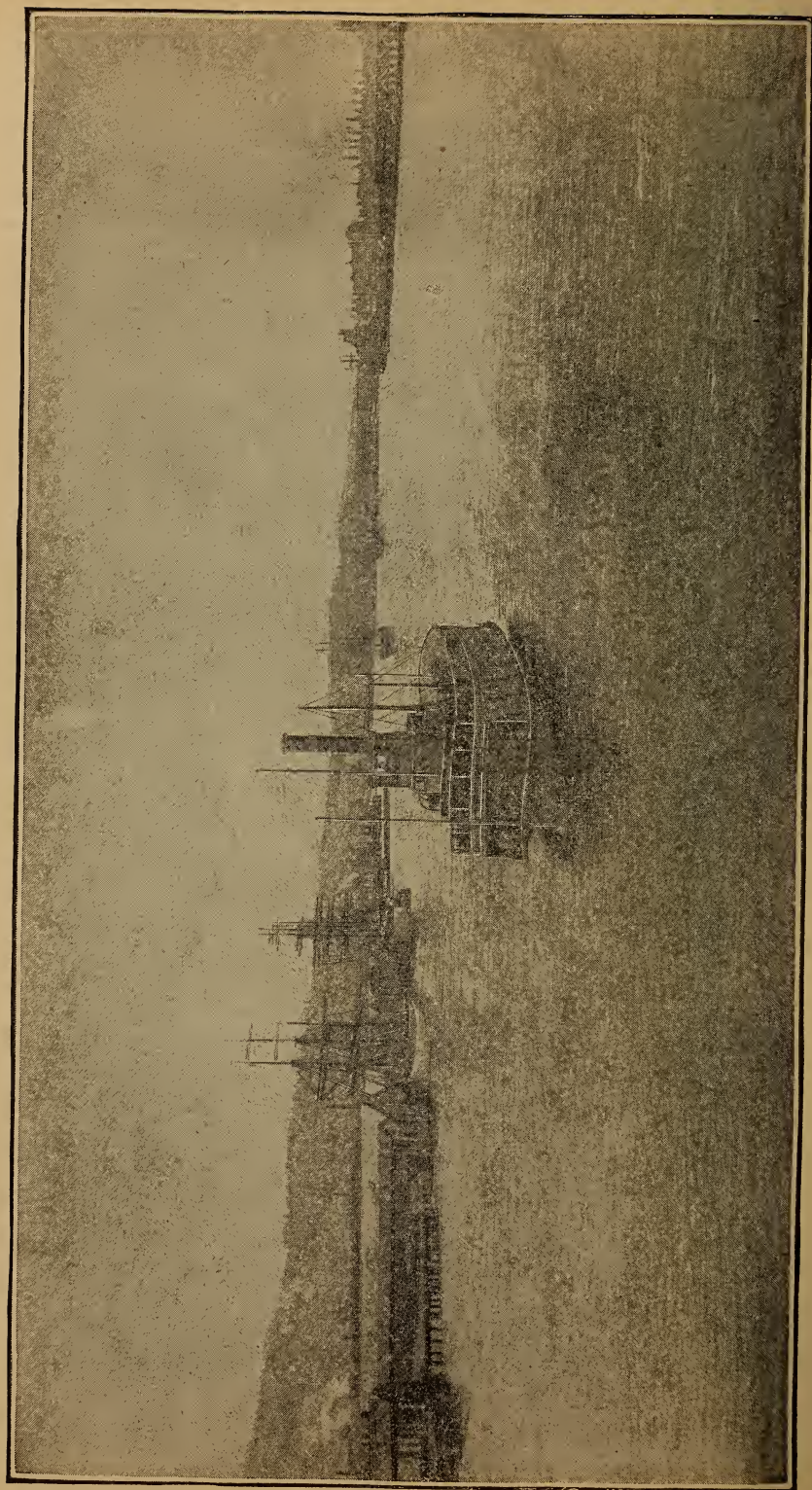
eller Washington. Portland är beläget i Multnomah county, på ömse sidor om Willamette-floden,

12 mil söder om dess utflöde i Columbia-floden. Den på flodens östra strand liggande delen af staden kallas East Portland och har en i anseende till folkmängd stark medtäflare i förstaden Albina. Båda stå i förbindelse med det egentliga Portland medelst tre ångfärjor

och två (en tredje är under byggnad) praktiga jernbroar.*) Stadens läge är ovanligt täckt: en sig vesterut sakta höjande backe med skogklädda kullar i bakgrunden. Sjelfva staden är också nätt och pryddig, med jemförelsevis rena och väl hållna gator, af hvilka flera äro på milslånga sträckor kantade med stora, lummiga löfträd: lönn, hängpil m. fl., hvilka erbjuda vandraren skugga och svalka undan solens brännande strålar. För den, som bestiger någon af de angränsande kullarne, ter sig en anblick, som näppeligen öfverträffas någonstädes här i landet. Den slingrande Willamette-floden kan följas med blicken för flera mil, och äfven Columbias breda vattenyta med den derbortom belägna staden Vancouver och de blånande bergen i fjerran skönjes tydligt. Om luften är klar, ser man på en gång ej mindre än fem evigt snötäckta bergstoppar, nämligen Mount Hood, St. Helens, Rainier (Tacoma), Adams och Jefferson. Omedelbart vester om staden har midt bland romantiska höjder och dalsänkningar blifvit anlagd en park, som omfattar 40 acres, ännu till största delen bevuxna med den ursprungliga skogens buskar och snår, inedan tyvärr de flesta af de stora träden blifvit borthuggna. I konstvärde kan denna park ingalunda jemföras med parkerna i österns städer, — dertill ha ännu alltför litet penningar och arbete offrats derpå, men såsom en af naturens mästarhand anlagd, enkel och trefflig lustgård står den öfver städernas fin-fina anläggningar.

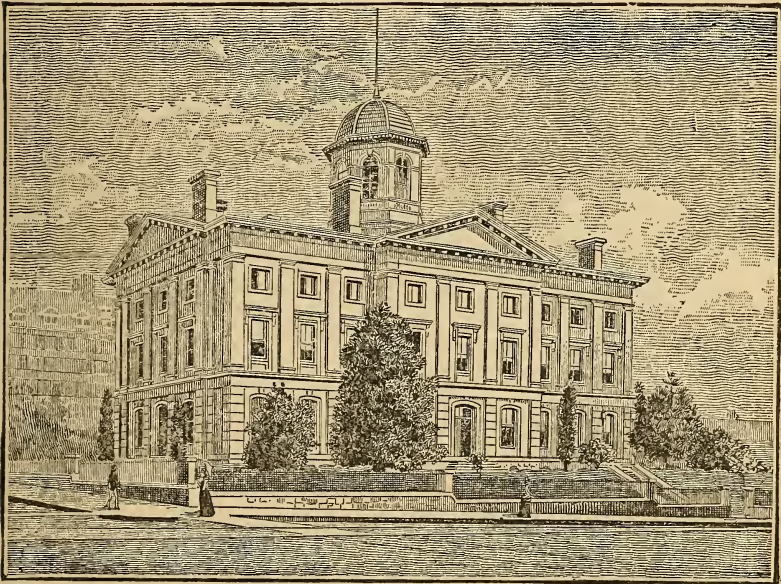
Portlands historia är i få ord följande. En viss Lovejoy tog år 1843 i besittning 640 acres jord, der Portland nu är beläget. Här af gaf han hälften, eller 320 acres, åt en man vid namn Overton, hvilken hulptit honom att borthöjja en del af den å landet växande skogen. Påföljande år sålde Overton sina 320 acres till F. W. Pettygrove för \$50, och sanma år byggdes det första blockhuset. I juli 1845 utmättes 16 "blocks" invid floden, i syfte att derå anlägga en stad. Genom lottkastning bestämdes, att Pettygrove skulle gifva namn åt staden, och han uppkallade den efter hufvudstaden i sin födelsestat, Maine. Före vintern hade de två egarne huggit ut timmer och klufvit takbräder för ett blockhus, som skulle tjenstgöra såsom butik. Detta stadens första affärshus uppfördes i sydvestra hörnet af de nuvarande Front- och Washington-gatorna. Sedermera sålde Lovejoy sitt intresse till Benjamin Stark, och Pettygrove sitt till

*) Samtliga enskilda bolags tillhörighet, hvadan man icke ens kan gå till fots från ena sidan af floden till den andra, utan att nödgas betala för nöjet.

WILLAMETTE-FLODEN NORR OM JERNVÅGSBRON—VY AF PORTLAND.

D. H. Lowndale, hvilken betalte \$5,000 för hvad som ursprungligen kostat Pettygrove \$50. I flera år växte Portland helt sakta bland stubbarne på den lilla rödjade landremsan i skogen, men år 1850, då California med sina två år förut upptäckta guldgrufvor började hemta sina förnödenheter från Oregon, ljusnade utsigterna för den nya staden. En ångbåtsförbindelse upprättades mellan Portland och San Francisco, tidningar började utgifvas, och präktiga affärshus uppfördes. Då 11 år senare guld upptäcktes i östra Oregon och Idaho, strömmade stora folk-

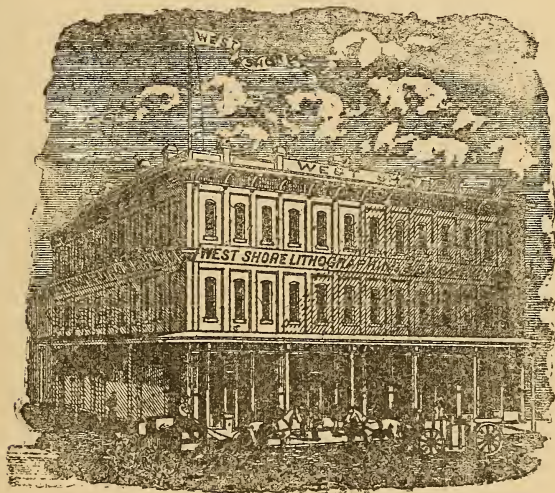

POSTKONTORET I PORTLAND.

skaror dit, och Portland drog förnämsta vinsten deraf. Staden har genomgått ett par ganska våldsamma kriser, af hvilka den största inträffade för ej så många år sedan, då — kort före färdigbyggandet af Northern Pacific-banan i september 1883 — de vildaste spekulationer hörde till ordningen för dagen och staden "boomade" på ett sätt, som med nödvändighet medförde olycksdiga följder. Många, som till oerhörda priser köpt tomter eller för lånta pengar byggt palatsartade hus, led stora förluster, men skadan är nu reparerad, och staden går lugnt och säkert en ovanligt ljus och löftesrik framtid till mötes. Den dag, i dag

är, eger Portland affärs-gator till flera mils längd; en någorlunda öfivad och väl utrustad brandkår; ett vattenverk, värdt 2 millioner dollars, hvars maskiner pumpa öfver 9,000,000 gallons vatten dagligen, och med hvilket vattenrör till en sammanlagd längd af 60 mil stå i förbindelse; gasverk och elektriska verkstäder; 30 mil af elektriska banor och kabelbanor samt äfven, en qvarlefva från yngre dagar, hästspårvägar, hvilka dock snart torde komma att utbytas mot kabel- eller elektriska banor; 100 affärsfirmor med ett grundkapital af öfver \$200,000 hvar, och af dessa 22, som hvardera nedlagt öfver en million i affären; 14 banker, i hvilka de insatta medlen öfverstiga \$10,000,000 inalles; ett väl utveckladt telefonsystem; 13 skolor, bland hvilka en högskola, som kostat \$127,000 och eger ett bibliotek med öfver 600 band; 63 kyrkor, representerande alla möjliga bekännelser; ett offentligt bibliotek med öfver 16,000 band och 200 tidningar; en god hamn, åtskilliga mekaniska verkstäder, fabriker (ännu i mindre skala); ett stort hotell, som kostat öfver en million dollars, och talrika smärre hotell; en mängd andra förmåner, till hvilka måhända bör räknas den i somligas ögon ganska tvifvelaktiga välsignelsen af omkring 60 millionärer, en i förhållande till folkmängden troligen af ingen annan stad uppnådd siffra. Tidningspressen representeras genom 3 dagliga, ett dussin veckliga och 3 månadliga tidningar. De förnämsta bland dem äro dagtidningen "OREGONIAN", utmärkande sig genom särdeles kraftigt och omsorgsfullt skrifna redaktionsartiklar, ett rikligt, väl valdt innehåll i öfrigt samt en oförklarlig, om den gamla "know-nothingismen" påminnande hätskhet mot alla invandrare, utom möjligen kineser; samt det illustrerade veckomagasinet "WEST SHORE", som med hänsyn till fint utförda, präktiga illustrationer och omvexlande, sund läsning icke öfverträffas eller ens uppnås af någon tidskrift eller tidning vester om New York och Philadelphia. "WEST SHORE" började sin tillvaro för 16 år sedan som ett litet månadsblad på 8 sidor och hade så många motigheter att bekänpa, att den under snart sagdt hvilken annans ledning som helst än dess energiske, driftige utgifvares, mr L. Samuel, skulle ha dukat under. Det är ej mer än 5 år, sedan mr Samuel sjelf berättade för oss, att det understöd, som hans tidning då efter mer än 10 års tillvaro erhöi från Portland och dess affärsmän, icke öfversteg en tiondedel af det penningbelopp, han årligen utbetalade endast i löner till tidningens personal. 1883 uppträdde "WEST SHORE" för första gången med omslag likt österns månadsmagasiner, och utgifvaren skaffade

sig nödvändiga maskiner och apparater, för att kunna sjelf ombestyra tryckning, gravering m. fl. dylika arbeten, hvilka han dittills utlemnat på kontrakt åt andra. I september 1889 såg han sig i stånd att förvandla månadsskriften, som under de senaste åren vuxit betydligt i omfång och innehåll, till en vecko-tidning, och i september 1890 ökade han dess format ganska betydligt. "WEST SHORE" räknar bland sina medarbetare sådana utmärkta förmågor som t. ex. de bekanta skriftställarne Harry Wells, Ella Higginson m. fl., artisterna C. L. Smith, C. Fish, Burr och andra. "WEST SHORE" har sin lokal i hörnet af Yam-

hill och 2nd sts., utkommer hvarje lördag i stort 16-sidigt format och kostar \$4 om året. Vi ha ansett det på sin plats att någorlunda utförligt redogöra för denna tidskrifts historia, dels emedan den vittnar om en sällspord företagsamhet, dels emedan "WEST SHORE" är ett af vestkustens märkvärdigaste företag och kanske mer än något annat bidragit att göra våra stater så pass bemärkta och kända, som de nu äro i östern.

Portland har, — East Portland och Albina inberäknade, — ej långt ifrån 60,000 invånare och upptager en rätt ansenlig ytvidd. Dess förstäder äro förenade med hvarandra och staden genom smalspåriga jernbanor. Med den öfriga delen af världen står Portland i förbindelse medelst tre jernvägslinier (Union Pacific,

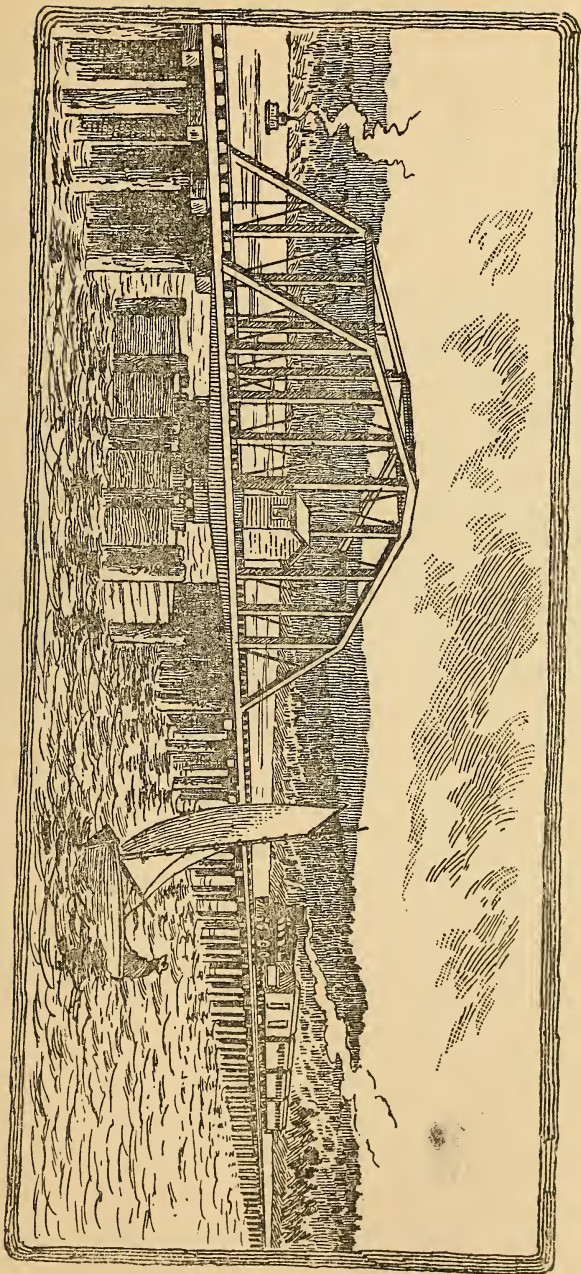
Northern Pacific och Southern Pacific) och en mängd ångbåtslinier, bland hvilka en förmedlar samfärdseln med Puget Sound, en annan med Alaska, och andra åter hålla staden i jemn förbindelse med San Francisco, Japan, New York o. s. v. En stationsbyggnad, som kommer att kosta \$1,000,000, är under uppförande, och åtskilliga nya jernvägsanläggningar äro dels på tal, dels redan påbörjade. Portland är i förhållande till folkmängden en af de rikaste städer i världen. Redan 1880 intog den i detta afseende tredje rummet. Men ehuru Portland har så många fördelar och, efter allt att döma, går en lysande framtid till mötes, är det icke utan, att vissa olägenheter äfven der göra sig gällande. Dit räkna vi i första rummet det seglifvade, för stadens och landets väl likgiltiga, penningdryga och smulgråt-aktiga element af befolkningen, hvilket erhållit det betecknande namnet "mossbacks" eller mossryggar. Dessa individer, mest bestående af f. d. skogshuggare, vedsågare och bränvinssmugglare, hvilka genom en lika oförtjent som för dem lycklig ödets nyck fått besanna den gamla psalmboksversen: "Det kostar Gud ju ganska ringa den fattige att göra rik", — dessa f. d. dagsverkare ha naturligtvis, sedan rikedomens håfvor blifvit hopade på dem, icke förmått samtidigt förvärfva några högre intressen än det som ligger i att på procentaremaneer räkna de inflytande räntorna, i följd hvaraf de icke blott icke sätta sjelfva i gång några det allmänna gagnande företag, utan t. o. m. afskräcka andra derifrån och försvara vägen för dem, som ega "allmänanda" nog att påyrka förbättringar i ett eller annat afseende. Exempel skulle kunna anföras, som äro minst sagdt häpnadsväckande. Det är visserligen ej fullt så illa nu som för några år sedan, och i mån som ett lifskraftigare och driftigare element från östern förmår tränga sig in och skjuta mossryggarnes inflytande i bakgrunden, eller dessa enligt naturens ordning försvinna från skådebanan, komma förhållandena att gestalta sig bättre, men det är i alla fall ännu illa nog. En annan olägenhet, jemförlig med "mossryggarnes" tillvaro, är den omständigheten att kineserna tillåtits innästla sig i staden och med sina snuskiga och stinkande s. k. butiker, gudahus, teatrar och andra materialiserade parodier på allt, hvad civilisation heter, upptaga stora sträckor af stadens förnämsta affärsgator. Det kan ju för en eller annan gång vara intressant nog att studera herrar Wing Mow Lungs, Hang Fung Laus, Quong Lees med fleras lefnadsvanor och lyssna till deras helvetiska musik, men att de skola få beständigt förpesta sjelfva centrum af en stor stad med vämjelig, af äckligt

afskräde uppfyllda köttbutiker och vid vissa regelbundet återkommande tillfällen, till en hop förlegade afgudars ära, med eld och brand och dundrande knallar sätta hyggliga hvita människors egendom i fara — det är bevis på en allt för långt gången medgörlighet å de hvitas sida. Nåja, saken kan väl nunnera knappt hjelpas. Och nu, good bye, Portland!

SALEM, Oregons hufvudstad, ligger vid Willamette-floden, i Marion county, i hjertat af Willamette-dalen. Denna stad, som räknar öfver 10,000 invånare, är en af de vackraste på kusten och i flera atseenden intressant. Gatorna äro 100 fot breda, och husqvarteren mäta 330 fot åt hvardera hållet, oberäknadt en 16 fot bred gränd, som går från norr till söder genom hvarje qvarter. I Portland mäta gatorna blott 60-80 fot och qvarteren endast 200 fot. Men i båda städerna äro de kantade med löfträd, såsom lönn, alm m. fl. Staten Oregon har alla sina offentliga byggnader i Salem. Främst bland dem kommer naturligtvis statshuset eller kapitolium, en storartad byggnad af jern, sten och tegel, hvars grund lades 1873, och som kostat nära en half million dollars, ehuru den blott är till två tredjedelar färdig. Byggnaden mäter 275 fot i längd, 75 fot i bredd och har två flygelbyggnader om 50 fots längd hvardera. Kupolen kommer, när den blir färdig, att höja sig 180 fot öfver marken. Willamette-universitetet, det största och äldsta af sitt slag i hela nordvestern, är också beläget i Salem. Lärarekåren räknar 30 medlemmar, och studenternas antal utgör omkring 400. På östra sidan om stadsgränsen har statens dårhus fått sin plats. Det är en präktig byggnad af 480 fots längd och tre till fyra våningars höjd. Nära 600 patienter äro der inhysta, och på den dithörande, 290 acres innefattande farmen odlas en stor del af de grönsaker och rotfrukter, som åtgå inom anstalten. Ej långt derifrån är statens tukthus uppfördt. Det är en 260 fot lång byggnad med plats för 400 fångar. En 16 fot hög och 1,753 fot lång tegelmur omgifver platsen, och innanför denna starka inhägnad finnas 6 stora tegelhus, som kostat \$40,000, och i hvilka verkstäder äro inrättade för fångarne. Omkring 180 fångar sysselsättas vanligen i ugnsgjuteriet. Döfstum-institutet och de blindas skola fullända listan öfver stats-byggnaderna i Salem. Omkring 50 döfstumma och 15 blinda erhöllo under år 1888 undervisning i dessa anstalter. Salem har fyra skolhus, af hvilka ett kostat \$40,000 och är det vackraste i staten, om vissa skolhus i Portland uteslutas ur räkningen. Vidare finnas

ett vackert barnhem; ett operahus med sittplatser för 1,000 personer — flera än något annat operahus i staten, fortfarande med undantag af Portland, kan uppvisa; 13 kyrkor, af hvilka en kostat \$50,000 och har 600 sittplatser; 3 veckliga och 2 dagliga tidningar; vattenverk; spårvägar af 7 mils längd; telefonsystem; en stor yllefabrik; ett hotell, som kostat \$120,000; ett rådhus, som kostat \$40,000; 3 mjölkvarnar; 5 banker m. m.; öfver floden är bygd en bro, som kostat \$50,000 och är öfver 2,000 fot lång samt på midten 86 fot öfver vattenytan. Bron bekostades dels af Salem, dels af de angränsande två counties och skänktes åt folket, hvadan man der kan både gå och åka fritt öfver floden, utan att behöfva, såsom i Portland, klås af monopolister. 5 mil norr om Salem ligger Chemawa, hvarest guvernementet eger en indianskola. Flera hundra indianbarn af alla stammar från Alaska till California erhålla här undervisning i läsning, skrifning och slöjd. Der äro 9 byggnader, som kostat \$30,000, och gossarne ha rödjat en farm på nära 100 acres, från hvilken skolan hemtar en stor del af de nödvändiga lifsmedlen.

ASTORIA är beläget nära Columbia-flodens mynning, 10 mil från Stilla hafvet, 98 mil från Portland och 555 mil från San Francisco. Astoria är den äldsta staden i nordvestern. Såsom i ett föregående kapitel omtalats, grundades den år 1811 af en expedition, som John Jacob Astor utsändt för att anlägga en handelspost vid Columbia-floden. Huruom platsen under kriget med England kom i engelsmännens våld och sedermera åter blef en amerikansk besittning, är också berättadt. 1849 uppfördes der ett tullhus, den första, förbundsstyrelsen tillhörande embetsbyggnad, som uppförts på Stilla hafskusten. Sedan dess har Astoria gått stadigt, om ock ej särdeles hastigt, framåt och räknar i dag öfver 9,000 invånare. Det är en ganska liflig plats. Ett halft hundratal ångbåtar äro ständigt upptagna med att föra passagerare och gods från och till de talrika små byar och nybyggen, hvilka hemta sina förnödenheter från Astoria. 19 fisk-konserveringshus (canneries), representerande ett grundkapital af öfver 2 millioner dollars, finnas här, och nästan lika många andra, som äro belägna längre inåt floden, ha sina hufvudkontor i Astoria. Den största last af lax, som någonsin — med ett undantag — utskeppats från Stilla hafskusten, lemnade Astoria i augusti 1889 på skeppet "Westland", destineradt till Liverpool, och utgjordes af 47,426 lådor, representerande ett värde af \$314,000. Vanliga värdet af en skeppslast lax uppgår

JERNVÄGSBRO VID ASTORIA—ASTORIA & SOUTH COAST-BANAN.

annars sällan till \$100,000. Astoria är den förnämsta laxut-skeppningsplats i världen. Staden har dessutom tre sågverk, som skära inalles 150,000 fot virke om dagen; ett stort gjuteri; flera mekaniska verkstäder; 1 garfveri; 2 offentliga och 3 privata skolor; 2 banker; 8 kyrkor; 3 dagliga tidningar; regelbunden ångbåtsförbindelse med San Francisco, Portland, Puget Sound m. fl. platser; en $3\frac{1}{2}$ mil lång spårväg, o. s. v. En jernväg (Astoria & South Coast R. R.) är under byggnad i riktning mot Seaside, 18 mil från staden, och derifrån österut öfver Nehalem-kullarne för att någonstädes i Willamette-dalen stöta ihop med Southern Pacific-banan. Den nya jernvägen antages inom kort bli färdig. Den går öfver Youngs Bay på en bro, som är $1\frac{1}{2}$ mil lång. Den förut omtalade sandbanken i Columbias mynning snedt emot Astoria är förut omnämnd. Vid lågvatten är flodens djup derstädes 26 fot och vid vanligt högvatten 33 fot. Guvernement-arbetena i syfte att aflägsna eller oskadliggöra sandbanken pågå med godt resultat. De största skepp kunna redan tryggt segla in i floden. Meningen är att öka djupet af det lägsta vattenståndet till 30 fot. Detta kräfvär en damm-byggnad af $4\frac{1}{2}$ mils längd; öfver 15,000 fot häraf äro redan färdigbyggda. Astoria har en god hamn och omgifves af präktiga skogstrakter. Flera jernvägsanläggningar äro påfänkta, och komma de till stånd, torde Portland få en svår medtäflarinna i staden vid Columbias mynning.

PENDLETON, den största staden i östra Oregon, är hufvudort i Umatilla county och ligger vid Umatilla-floden, 40 mil från dess utlopp i Columbia. Staden anlades 1869, långt innan jernvägar funnos i nordvestern, och växte till en början helt sakta, så att den år 1880 ej hade mer än 700 invånare. Nu har den öfver 5,000. Den har 2 dagliga tidningar, 2 banker, ett \$70,000-rådhus, 3 skolor, 4 hotell, 8 kyrkor, gjuteri och mekanisk verkstad, vattenledning, elektriskt ljus, 2 bryggerier, sädesmagasin m. m. Pendleton ligger vid Union Pacific-banan och intager första rummet i Oregon såsom utskeppningsplats för ull. Ett af de förnämsta hindren för stadens utveckling är den intill stadsgränsen stötande Umatilla-indian-reservationen. Denna reservation, som knappt har en enda acre dålig jord, är allt för stor för de derå bosatta indianerna. Det är ifrågasatt att inskränka deras rättigheter och upplåta omkring 150,000 acres af reservationen åt hvita nybyggare. Indianerna äro temligen civiliserade och kunna som jordbrukare reda sig med vida mindre

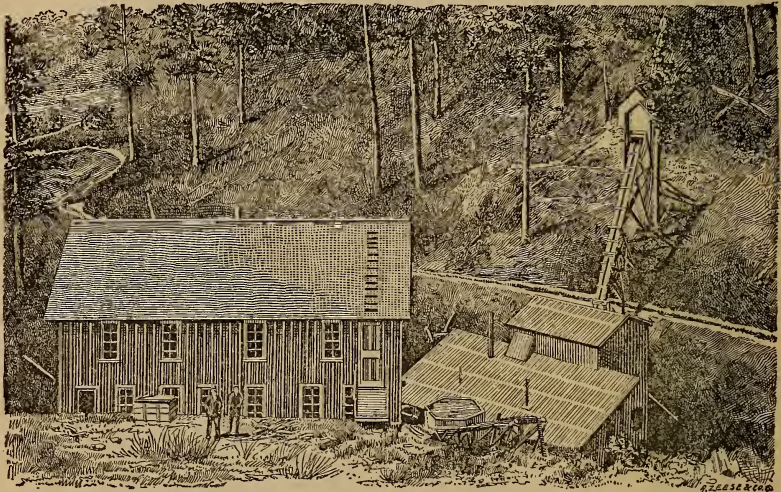
land, än när de få löpa på måfå omkring och vänta att uppehållas af regeringen.

BAKER CITY, som på grund af klimatet, naturen och de närbelägna grufvorna fått benämningen "Oregons Denver", är den näst största staden i östra Oregon, belägen vid Powder River, i Baker county, 357 mil från Portland, 50 mil från Idahos gräns

LANDSKAP VID BAKER CITY.

och 3,500 fot öfver hafsytan. För endast några få år sedan var Baker City ingenting annat än ett litet gruffläger, i dag är det en stad med omkring 5,000 invånare, spårväg, 3 dagliga tidningar, 5 kyrkor, 2 banker, gas- och elektriskt verk, många präktiga stenbyggnader och ett stort kapital, representeradt genom ej färre än 150 rika män. Inom en omkrets af 80 mil från staden åt hvilket håll som helst ligger ett af de rikaste grufområden, hvori redan en mängd väl betalande grufvor äro under bearbetning. Längs Burnt- och Powder-floderna växer präktig skog, och i Baker-, Grant-, Union-, Malheur- och Wallowa-dalarna,

GULDGRUFVA VID BAKER CITY.

som till en stor del skeppa sina produkter till Baker City, odlas med framgång hvete, råg, hafre, hö och frukt af olika slag, i trots af den ganska torra väderleken. Artesiska brunnar ha borrhats på sina ställen och komma säkerligen att varda till stort gagn i ett land, der årliga regnmängden sällan belöper sig till mer än omkring 20 tum.

ALBANY, hufvudorten i Linn county, ligger på Willametteflodens östra strand, 50 mil från kusten, 127 fot öfver hafvet och har 4,500 invånare, 10 kyrkor, ett skolhus som kostat \$20,000, o. s. v. Landet deromkring är, liksom allt land i dalen, rikt.

EUGENE CITY, i Lane county, är en stad med omkring 4,000 invånare, 6 kyrkor, 1 vackert skolhus, som kostat \$12,000, 4 tidningar, 3 banker, 5 hotell, o. s. v. Här är statsuniversitetet beläget. Till detsamma höra 18 acres jord. Byggnaderna ha kostat \$100,000, till hvilken summa inbyggarna i Lane county bidrogo med hälften, för att tillförsäkra sig universitetets förläggande dit.

THE DALLES, beläget på södra stranden af Columbia-floden, i Wasco county, 90 mil från Portland och strax nedanför de beryktade farliga the dalles-kaskaderna, är en af Oregons äldsta och mest betydande städer. Redan 1820 bygde Hudson-bay-kompaniet en handelsstation här. 1838 grundade metodistmissionärerna, som 4 år förut slagit sig ned i närheten af Salem, en mission i The Dalles, och 1846 följde katolikerna deras exempel. 1850 förlades tre militärkompanier dit, 1851 fick platsen sin första butik, 1854 togo flera personer land i närheten, och åtskilliga butiker bygdes. 1851 kom den första ångbåten till platsen, och under guldupptäckterna i Colville 1855 och i Idaho 1861 var The Dalles en synnerligen liflig plats, genom hvilken tiotusentals människor färdades, samt blef näst Portland den förnämsta affärsplatsen i Oregon. Härpå följde en period af lugn; men 1880, när jernvägen börjat byggas längs floden, inträdde nytt lif och rörelse, och i nära 3 år var staden åter full af "business", och milliontals dollars bytte händer. Sedan dess ha förhållandena betydligt ändrats, men platsen räknar dock ännu omkring 4,000 invånare och är fortfarande en af de förnämsta utskeppningsorter; å de kringliggande väldiga prärierna bedrifves nämligen fårafvel i stor skala, och vattenmeloner samt annan frukt skördas i mängd.

CORVALLIS, hufvudorten i Benton county, är en ganska liflig stad, belägen på vestra stranden af Willamette-floden, omkring 100 mil söder om Portland, samt har öfver 2,500 invånare. Här har statens landtbruksskola fått sin plats — en byggnad, som kostat \$26,000 och har rum för 300 elever. Undervisningen skötes af 8 lärare. Den dithörande farmen innehåller 184 acres af bästa jord. Benton countys rådhus, beläget i Corvallis, är med ett undantag det vackraste i staten. Kostnaden för dess uppförande belöpte sig till \$68,000. I stadens 2 offentliga skolor meddela 5 lärare undervisning åt 285 lärjungar. Staden

har 8 kyrkor, fritt läsrum, telefonförbindelse med *Philomath* (en stad med 300 invånare, belägen 3 mil vester om Corvallis), vattenverk, elektrisk belysning, 2 veckliga och 1 halfvecklig tidning, ett par banker, o. s. v.

OREGON CITY, staden vid det stora vattenfallet i Willamette-floden, ligger i Clackamas county, 14 mil söder om Portland, är den äldsta staden i Willamette-dalen och var i årtal Oregons hufvudstad. Dess läge är synnerligen förmånligt och vackert. Willamette-fallet vid Oregon City har en fallhöjd af 41 fot och eger vid lägsta vattenstånd (d. v. s. under 3 månader af året) 40 procent samt under 9 månader 100—150 procent mera kraft än de berömda vattenfallen i Minneapolis, Minn., hvilka påstås representera 20,000 hästkrafter. Alla Minneapolis' qvarnar skulle kunna drivas af Oregon City-fallen hela året om, utan att man någonsin, såsom fallet är i Minneapolis vid lågvatten, behöfde tillgripa ånga som drifkraft. Ehuru pappersbruk, yllefabrik, elektrisk verkstad, mjölkqvarn och ett par andra företag drivas af Willamette-fallet, är dock icke en tiondedel af den derstädes tillgängliga vattenkraften tagen i anspråk. Slussverken vid Oregon City byggdes 1872 för en kostnad af nära \$500,000. Den inre kanalen är 75 fot bred och 1,215 fot lång och har 4 slussportar, hvilka hvardera mäta 40 och 215 fot. Ofvanom dessa finnes ännu en port af samma storlek och vidare en yttre kanal af 150 fots bredd och 1,035 fots längd, ledande till farbart vatten ofvanom fallen. Oregon City har, hvad icke ens Portland eger, en fri brygga öfver Willamette-floden, har vidare bank, 2 veckotidningar, vattenverk, ett halft dussin kyrkor och ett countyrådhus, som kostat \$60,000. Förenta Staternas landkontor för Willamette-dalen är beläget här. Stadens folk-mängd uppgår till 2,500 personer.

GRANTS PASS är hufvudorten i Josephine county, och är den största staden i Oregon i förhållande till sin ålder. Den grundlades nämligen 1883 och har redan nu öfver 2,000 invånare. Grants Pass ligger i den ryktbara Rogue River-dalen, 300 mil söder om Portland vid Southern Pacific-banan, som der eger lokomotiv-verkstäder m. m. Bland annat, som staden eger, kunna vi omnämna 2 stora hyfvelqvarnar, 4 sågverk, qvast- och tändsticksfabriker, 1 veckotidning, 5 kyrkor, lånebibliotek, skolor, 2 tegelbruk, bank, teater och åtskilligt annat smått och godt.

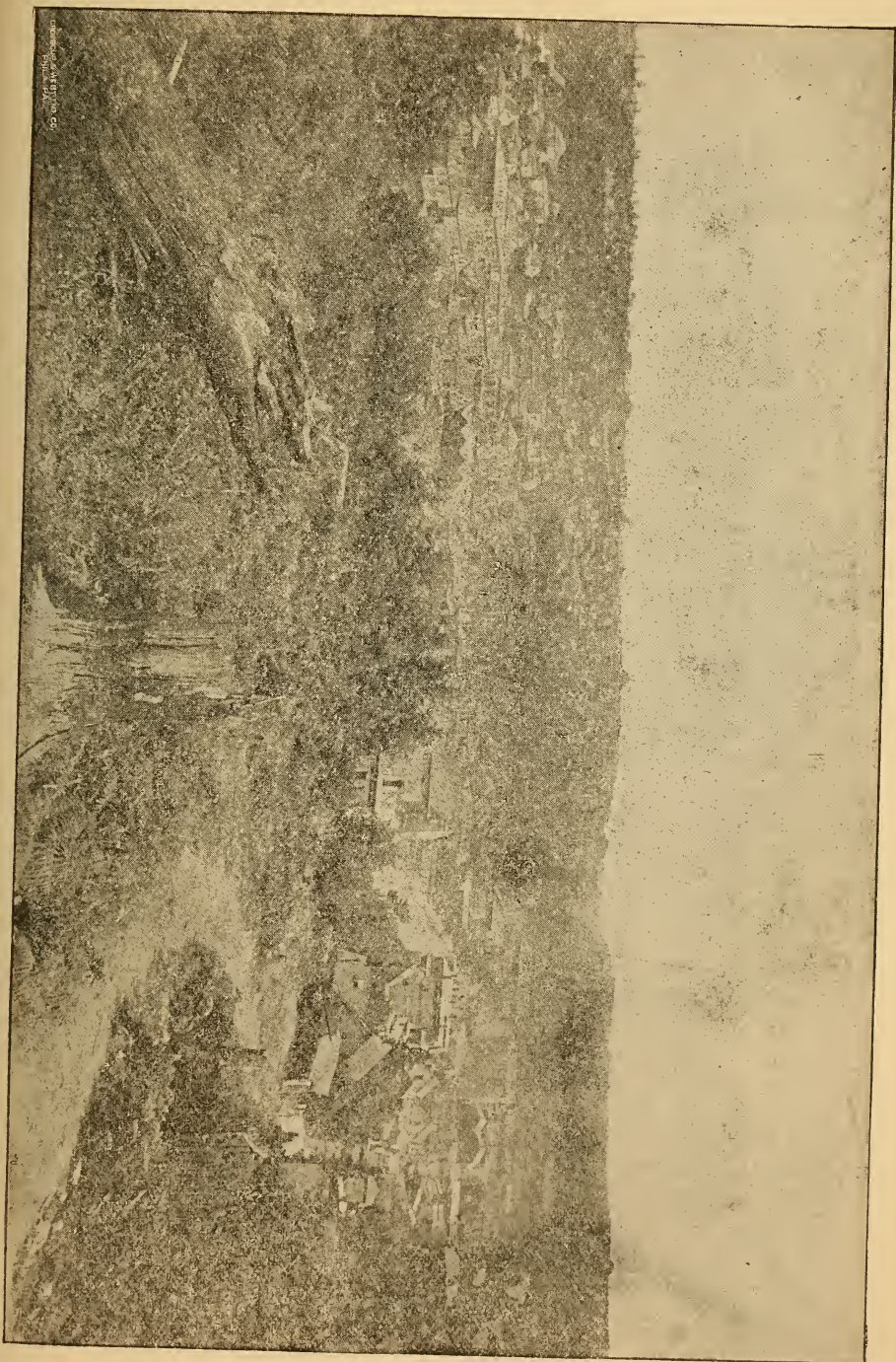
Utrymmet tillåter oss icke att ytterligare orda om Oregons städer, af hvilka en stor mängd med från några hundra upp till ett par tusen invånare hvardera ligga spridda öfverallt i landet. Vi vilja endast i förbigående nämna de viktigaste. I *Roseburg* i Douglas county ha Förenta Staterna både signalstation och landkontor. I *Drain* i samma county fins skollärare-institut. Ett dylikt, det största i staten, finnes ock i *Monmouth*. I *Forest Grove*, en stad med omkring 1,000 invånare, fins en större högskola. Bland städer, som räkna ett par tusen invånare eller deröfver, kunna nämnas *McMinnville*, *Medford* och *La Grande*. *Newport*, *Yaquina City*, *Marshfield*, *Empire City*, *Linkville*, *Coquille City* m. fl. äro framåtsträfvande städer med mellan 600 och 1,000 invånare hvardera.

KAPITEL 8.

STÄDER OCH BYAR I WASHINGTON.

SEATTLE, — vanligen bekant under namnet “Drottningstaden i nordvestern” och lika förtjent af benämningen “Backastad” som någonsin Kansas City— är den största staden i Washington och den näst största på Stilla hafskusten norr om San Francisco, är vidare hufvudorten i King county och har ett utomordentligt vackert läge på kullarne vid Elliott Bay, en vik i sydöstra delen af Puget Sound; öster om staden, endast $2\frac{1}{2}$ mil från Puget Sounds klarblå och salta vatten, sträcker sig den 20 mil långa och 2 mil breda, lika klarblå, täcka sötvattensjön Lake Washington; och mellan densamma och sundet, omedelbart norr om staden och medelst en kanal förenad med Lake Washington, ligger den lilla näpna sjön Lake Union inbäddad mellan skogklädda backar, å hvilka här och der träden huggits bort för att bereda plats åt små villor och förstäder. Utan tvifvel komma i en snar framtid dessa båda sjöar att gämcas en kanal förenas med Puget Sound, ehuru ännu inga åtgärder blifvit vidtagna i detta syfte. Fördelen af ett sådant företag ligger dock i öppen dag. Det vore en oskattbar vinst för sjöfarten, enär fartyg då kunde segla direkt från saltvattnet in i dessa sjöar och genom sötvattnets inverkan, utan någon extra kostnad, bli befriade från den skadliga skeppsmasken och andra skeppsförderfvande hafsdjur, som ej tåla sötvatten.

Seattles historia är ett af de märkvärdigaste bevis på snabbt framåtskridande, som något samhälle kan uppvisa. Ifrån att år 1870 ha varit en liten by på 1,100 invånare, hvilken siffra 10 år senare vuxit till 3,500, är Seattle i dag en storstad med en folkmängd af öfver 40,000, — och detta i trots af en olycka, som skulle krossat de flesta andra städer, som just befunno sig i sin första uppblomstring. Vi syfta härvid på den förfärliga eldsvåda, som den 6 juni 1889 ödelade hela affärsdelen af Seattle, ett område innefattande ej mindre än 116 acres, hvarå inemot 500 större firmor och 300 enskilda personer och mindre affärer drefvo sin verksamhet. Den genom elden vållade förlusten har anslagits till \$15,000,000, endast till en fentedel täckt genom brandförsäkring. Knappt hade dock elden släckts och glöderna

Copyright, 1905, by
The Seattle Photo Co.

UTSICHT ÖFVER EN DEL AF SEATTLE FRÅN DENNY HILL.

börjat kolna, innan man — liksom fallet var i Chicago 18 år förut — grep sig an med stadens återuppbyggande. Och redan sommaren 1890 voro så många präktiga tegelbyggnader dels under uppförande, dels redan färdiga, att staden började återtaga sitt förra utseende, endast förskönadt och förbättradt. Som bevis på den ofantliga lifaktighet, som gör sig gällande, kan anföras, att fastighetsaffärerna, som år 1887 omsatte ett kapital af öfver \$3,000,000, två år senare uppvisade en siffra af öfver \$15,000,000. Under samma tid steg fastighetsvärdet 40 procent och i enskilda fall ända till 125 procent. På gatornas, skeppsvarfvens, spårvägarnes, afloppssystemets och andra stadens förbättringar utbetalades under 1889 öfver \$13,500,000. Staden är naturligtvis försedd med telefonsystem, elektrisk belysning och alla andra moderna inrättningar, och dess kabelbane- och elektriska spårvägssystem äro mera omfattande än sjelfva Portlands. Förenta Staterna ha ett landkontor i Seattle, hvilket 1889 gjorde större affär än alla de öfriga 4 landkontoren i Washington tillsammantagna. Som sjöstad är Seattle ganska framstående, och de två ångbåtslinier, som förmedla samfärdseln mellan San Francisco och Puget Sound, göra med de öfriga platserna vid "Sundet" ej mer än en fjerdedel så stora affärer, som med Seattle; öfver 100 ångbåtar och segelskutor drifva handel mellan denna stad och öarne i Puget Sound. Ett par jernvägar mötas der redan nu, nämligen Seattle, Lake Shore & Eastern-banan, 143 mil lång, och Northern Pacific-banan, som har en 40 mil lång linie mellan Tacoma och Seattle; åtskilliga andra jernvägslinier komma innan kort att byggas. Washingtons statsuniversitet är förlagdt hit. Det har 4 byggnader, uppförda midt på en vacker plan af 10 acres ytvidd. De studerandes antal utgör vanligen 250—275. Lärarne äro 8, och bland dem befinner sig vestkustens måhända skickligaste naturforskare, prof. O. B. Johnson, hvilken visat det i Amerika ganska sällsynta draget att kunna älska någonting högre än den allsmäktige dollarn, i det han, vid sin kallelse till professuren i Seattle, utan tvekan lemnade en landtmätaresyssla, som inbragte \$2,000 om året, och antog kallelsen, ehuru professorslönen då endast var \$500. Statsuniversitetet eger ett bibliotek på öfver 4,000 band. Utom detta universitet har Seattle en katolsk akademi med 280 studerande samt ett dussin andra skolor, 15 banker med \$6,000,000 insatta medel samt 4 dagliga och 9 veckliga eller månadtliga tidningar. Bland de förra vilja vi särskildt nämna "Seattle Post-Intelligencer", den äldsta, största och bästa af

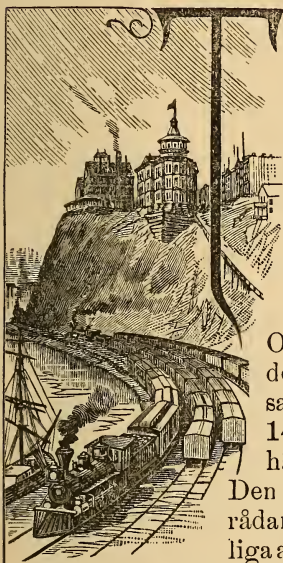
stadens tidningar. Grundad 1867, förde denna tidning några år bortåt en tynande tillvaro, men rycktes ur dvalan genom Leigh Hunt, som inköpte tidningen och satte vid dess styre en af västerns driftigaste och skickligaste tidningsmän, Alfred Holman, under hvars ledning tidningen snabbt svingade sig upp till den förnämsta i staten. "Post-Intelligencer" är en af de få tidningar, som ega samvete. Den intager icke till något pris lotteri-annonser eller andra tillkännagifvanden af tvätydig karaktär. Dess redaktionsartiklar äro sansade och välskrifna och andas icke af "knownothingism" i någon form. Tvärtom har "Post-Intelligencer" vid mer än ett tillfälle gifvit de dugliga och för Amerikas samhällsanda och seder mottagliga invandrarne, hvaribland skandinaverna intaga främsta rummet, utmärkta vitsord. "Post-Intelligencers" veckoupplaga (12 sidor) kostar endast \$2 om året; den dagliga och söndagsupplagan (8—20 sidor) \$10 pr år, och profnummer sändas fritt till hvilken adress som helst. Tidningens adress är: "The Post-Intelligencer Co., Seattle, Wash." Seattle eger också en illustrerad tidning, "The Washington Magazine", den enda af sitt slag i de nordvästra staterna, med undantag af Oregon. Denna tidskrift, hvars redaktör är E. W. Wooster, utkommer hvarje månad och innehåller värdefull upplysning om Washingtons produkter, resurser och framtidsutsigter, äfvensom nyheter, redaktionsuppsatser, berättelser, anekdoter, skizzer af framstående skriftställare. Bland tidskriftens medarbetare märkes äfven en skandinav, hr H. C. Wahlberg, som vid flera tillfällen riktat dess spalter med välskrifna uppsatser. "Washington Magazines" prenumerationspris är \$2 pr år eller 20 cents för lösnummer, och dess adress: "The Washington Magazine Co., Haller Block, Seattle, Wash."

Af de 500,000 tons kol, som årligen vinnas ur grufvorna i King county, fraktas allra största delen till Seattle och utskeppas derifrån. Kol-lastningsbyggnader (coal bunkers) finnas der af präktigaste beskaffenhet. Sågverken skära årligen 160,000,000 fot timmer, värderadt till \$2,500,000, och utskeppningen af humle belöper sig hvarje år till mellan 8- och 10,000 balar.

En anmärkningsvärd omständighet är, att Seattle eger så många välbelägna och vackra förstäder, till hvilka man kan komma ledigt och billigt på ångbåtar, jernväg eller kabel- och elektriska banor. Vid norra stranden af Lake Union ligger Fremont, en vacker förstad med öfver 2,000 invånare, ehuru der för två år sedan endast fans skog. Fremonts historia är ganska intressant. Edward Blewett, en kapitalist från Nebraska,

köpte och lät uppmäta ett stort stycke land vid Lake Union, rödjade bort skogen och utlade en stad, som han kallade efter sin hembygd Fremont, lemnade hustomternas försäljning åt en handfirma, skänkte jord åt personer, som ville upprätta fabriker, handlade lika frikostigt mot kyrkor och skolor och bortgaf öfver 100 tomter åt sådana, som ville förbinda sig att bygga hus. Förändringen var märkvärdig. Inom några månader sprungo butiker och boningshus upp öfverallt liksom genom ett trollslag, och nu går jernväg genom staden, kabel- och elektriska banor äro bygda dit ut, och ångbåtar föra passagerare öfver Lake Union hvarje halftimme. Utsigten från Fremont är ståtlig. Man ser Cascade-kedjan med det härliga Mount Rainier, Olympic-kedjan, Lake Union, Seattle och Sundets vattenspegel derbortom. En mil från Fremont på norra stranden af viken Salmon Bay ligger förstaden Ballard, och vid vikens södra strand förberedes visst en annan stad; ännu fins der visserligen för den, som endast skådar med sina lekamliga ögon, intet annat än ett par farmhus med tillhörande rödjade täppor i en skog, som sträcker sig milsvidt åt olika håll. Men, "never mind," — i våra dagar och i synnerhet vid Puget Sound går allt med stormsteg. Då förf., i och för samlande af uppgifter om de äldsta nybyggerna, besökte det ena af ofvan åsyftade farmhus, fann han farmaren med sin familj skattande ett präktigt smultronland och inbjöds att smaka på frukten. Efter en stund omtalade farmaren — vi kalla honom A. — att han utlagt sina 10 acres i tomter och åsatt dem ett pris af från \$500 till \$1,000. "Här t. ex.," sade han, pekande på det rödskimrande smultronlandet, "kostar en tomt \$500, men der nere vid stranden med utsigt öfver viken är priset \$1,000." Vi kände oss något förvånade, men togo saken mera som ett skämt, tills A. bjöd oss in i sitt lilla trefliga, fint inredda hem och framlade för våra blickar en stor, omsorgsfullt utarbetad karta öfver den påtänkt staden med namn på de ännu obefintliga gatorna. Tvekande, emedan vi fruktade att såra hans finkänslighet, frågade vi, hvar den platsen var, der vi ätit smultron. A. svarade genast, pekande i ett gat-hörn på kartan: "Rätt här, hörnet af Second Street och Lincoln Avenue." I nedre delen af plankartan syntes en krokig linie, som i sina bugter gick tvärsöfver en hel rad af tomter. Vi frågade, hvad priset var på de sålunda afskurna byggnadsplatserna, och erhöillo till svar: "Dessa tomter ligga på botten af viken; de bli nog värdefulla med tiden. Men ännu har jag ej åsatt dem något visst pris." Vi ha meddelat ofvanstående episod

som en tidsbild, gifvande en föreställning om de ideer, som alstras af den jägtande, feberaktiga spekulationslusta, hvilken för närvarande hemsöker trakterna kring Puget Sound.

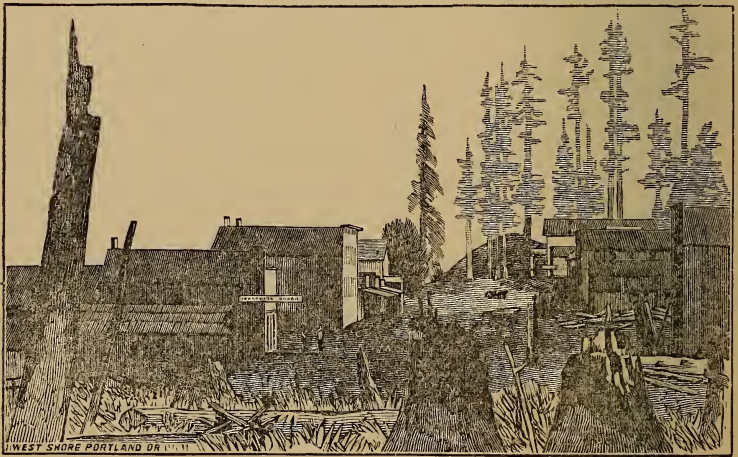
TACOMA, Puget Sounds förnämsta sjöstad, som af sin entusiastiske beundrare, den gamle klassiske "medborgaren" Francis Train, erhållit namnet "the city of destiny", är beläget 145 mil norr om Portland, 28 mil från Seattle, på vestra stranden af Commencement Bay, den längsta af alla Puget Sounds vikar. Läget är vackert. Staden är bygd på en terassformigt sig höjande kulle och har en härlig utsigt öfver "Sundet", Olympia- och Cascade-bergskedjorna med de mellanliggande vilda skogstrakterna samt, icke till förglömmandes, det ståtliga, 14,444 fot höga snöberget Mount Rainier, härstädes alltid benämndt Mount Tacoma.

Den mellan Seattle och Tacoma sedan årtal rådande egendomliga och i mycket högst löjliga afundsjukan, som yttrar sig i uttrycksådana

som dessa: "Ni kommer från Seattle. Hur är det med den der hålan? Fins der något lif längre? Arma staccare der borta, som inbilla sig, att deras stad någonsin kan bli så stor som Tacoma!" eller, om man händelsevis kommer från Tacoma till Seattle: "Jaså, ni har varit i Tacoma! Den platsen håller ju på att dö ut. Bygges der mycket, säger ni? Ha, ha, misstag, misstag, min vän; det är blott några krampaktiga ansträngningar att visa, att de ännu äro vid lif; men i sjelfva verket lär staden verkligen ligga i dödsryckningarne", — denna löjligen lokalstolthet och afundsjuke har ej ens lemnat det ofvannända snöberget i fred, eftersom det ju kan ses lika bra från den ena staden som från den andra. Råkar man i samtal med en Tacoma-bo kalla berget för Rainier, hvilket är dess ursprungliga, om ock icke så välklingande namn, rynkar Tacoma-bon strax ögonbrynen och dundrar ett barskt: "What? Om ni menar berget der borta, så är dess namn Mount Tacoma; var snäll och kom ihåg det!" Kommer man så med denna nyförvärfvade erfarenhet till Seattle och kallar berget

Tacoma, heter det strax, kanske med en mindre omild åtbörd, men lika bestämdt och afgörande i alla fall: "Mount Rainier, if you please. Ni befinner er nu i Seattle."

Huru som helst är Tacoma en värdig medtäflare till Seattle och står i fråga om folkmängd och märklig, snabb utveckling icke långt efter för "drottningstaden". 1880 hade Tacoma endast 720 invånare; 5 år senare var denna siffra mer än 10-dubblad, och enligt folkräkningen 1890 är Tacoma en stad på 35,000 invånare. Staden är föga mer än 20 år gammal. Dess historia daterar sig tillbaka till 1868, då ett sågverk upprättades på stranden. Snart växte en liten by upp deromkring — en liten by af hvitmålade stugor, ännu i dag i nästan samna skick

TACOMA I SIN BARNDOM.

som då och stående på mark, som fortfarande tillhör "Tacoma Mill Company". Tacoma har vattenverk med öfver 30 mil ledningsrör; elektrisk belysning; gasverk; 15 banker med öfver \$3,000,000 deponerade medel, vida öfverstigande bankernas grundkapital; ett dussin skolor, i hvilka 3,000 barn åtnjuta undervisning; 3 dagliga och öfver ett dussin andra tidningar; elektriska banor, hästspårvägar och motor-linier; präktiga offentliga byggnader, bland hvilka ett operahus, som kostat \$130,000 och har sittplatser för 1,250 personer; 23 kyrkor, o. s. v.

För att gifva ett begrepp om den storartade utskeppning, som eger rum från denna plats, kan nämnas, att 1889 utskeppades från Tacoma hvete till ett värde af \$6,000,000, medan

året förut kolutskeppningen belöpte sig till öfver 250,000 tons, representerande ett värde af \$1,500,000. Under de 10 första månaderna af 1889 skuros i de olika sågverken (öfver ett dussin till antalet) 240,000,000 fot virke, och i ett af dessa har vid ett tillfälle på 10 timmar skurits 417,000 fot timmer, något som endast *ett* annat sågverk på hela jorden en gång lyckats öfverträffa. Den enda ångmjölqvarn vid Puget Sound fins i Tacoma och kan mala 200 tunnor om dagen. 1888 utskeppades 1,000 tons mjöl, värderadt till en half million dollars. Tre stora sädesmagasin (elevators) finnas, af hvilka ett, — en 157 fot hög, 72 fot bred och 156 fot lång byggnad, — kostat \$200,000. Tacomas företrädare som sjöstad är redan påpekadt. Fem teelaster, utgörande inalles nära 12,000,000 lbs, lossades i Tacoma under 1888, och denna importgren antages komma att tillväxa, enär afståndet från Yokohama till New York via Tacoma är öfver 600 mil kortare än via San Francisco. Portland kan ej tagas med i räkningen på grund af de dryga kostnader, som äro förenade med fartygs bogserande ut och in genom Columbia-floden. Fartyg kunna utan lots tryggt segla in i Puget Sound, men detta låter sig icke gerna göra öfver Columbias farliga bankar. Kostnaden för lotsning till, lossning i Portland samt lastning med 2,800 tons hvete, utklarerung och lotsning genom Columbia kostade t. ex. skeppet "Van Juda" \$4,600, medan systerskeppet "Wendur", bärande lika stor last, ungefär samtidigt genomgick alla de nämnda omständigheterna i Tacoma för precis \$500. Northern Pacific-banan har valt Tacoma till sitt hufvudquarter i nord-vestern och eger här, utom tusentals acres jord, en präktig byggnad, som kostat \$100,000, i hvilken bolagets land- och andra kontor äro belägna. Bolaget eger vidare storartade maskin- och reparationsverkstäder samt del i det präktiga hotellet Tacoma, hvars uppförande genom Tacoma Land Co., hvari Northern Pacific-banan eger 51 procent af aktierna, kostade \$250,000.

Innan vi lemna Tacoma få vi ej glömma dess största kuriositet, George Francis Train, det gamla oöfverträffliga originalet, som talar och skrifver så som ingen annan, och som öfverträffat både Jules Verne's Phileas Fogg, Nellie Bly och alla andra verldsomseglare, i det han farit jorden rundt på den otroligt korta tiden af 67 dagar. Det är han, som gifvit Tacoma namnet "City of destiny"; han, som aldrig tager folk i handen och aldrig vill heta "mister", utan bara "medborgare", och som på samma sätt titulerar andra; han, som iubillar sig ega en viss besynnerlig magnetism eller hvad det är, som han kallar "psykisk

kraft"; han, som från sitt några mil från Tacoma belägna hem, kalladt "Trains villa på kullen", uppvaktar tidningen "Ledgers" läsare med långa, under rubriken "Medborgaren Trains mitraljös" införda spalter af den märkvärdigaste literatur (på vers och prosa), som väl någonsin gjort en arm, syndig människa yr i skallen; han, som i sina "poesier" (obegripliga för vanliga dödliga) ständigt hittar på nya egendomliga vändningar och rim och bl. a. fitigt rimmar på sin vän Ledger-redaktören Radebaughs sällsamma nann; han, slutligen, som ämnar försöka fara jorden rundt på 57 dagar, hvarom han underrättat i ett så lydande telegram: "Verldskortaste linie! Blixtlik! Handla qvickt! Allt redo! Qvarhållen ångare underrättas afgangsdag! G. F. Train, medborgare, 1800-talets Columbus." För att lemna en närmare inblick i den "snillrike tokens" (såsom en tysk-amerikansk tidningsman icke oqvickt benämt honom) umgängessätt, återgifva vi vår vän redaktör Sandegrens skildring i "TACOMA-TRIBUNEN" af sitt besök hos Train. "Vore det ej för det gråsprängda, hvita håret, skulle man" — skriver Sandegren — "anse honom närmare 40 än 70 år. Hans blick har ett egendomligt uttryck. Den är på samma gång irrande som skarp och genomträngande. Den vittnar på samma gång om en själ, utrustad med snille och begåfning, som om en, hvilken mött så våldsamma stormar bland lifvets skär, att endast spillrorna blifvit räddade. Man erfar i hans umgänge känslor af både aktning och deltagande. Det förefaller, som hade man framför sig fragmenterna, de sönderrifna och oordnade lemningarne af ett snillrikt verk. Men huru han än bedömes af andra, säkert är, att ingen, som han, är barnens store vän. Hvert han kommer och hvar han far fram, är han alla småttingars förklarade gunstling. Bland dem tycks han finna sitt enda nöje, leker och tumlar om som en yster pojke, under det han stundom ej bevärdigar någon annan med ett ord.

Emellertid blef jag införd till honom och gjorde bugande min presentation med orden:

"Mitt namn är, förmodar, jag har äran tala med vår stads store beskyddare och vän, den beryktade resenären mr Train."

"Jorden rundt på 67 dagar; 1000 gånger 67 nya bekant-skapen; icke mr Train — citizen Train."

"Skulle önska 'citizen' Train välkommen åter," stammade jag och framräckte handen, glömsk af min värds egenhet att ej vilja skaka tass. I st. f. att mottaga den framräckta handen

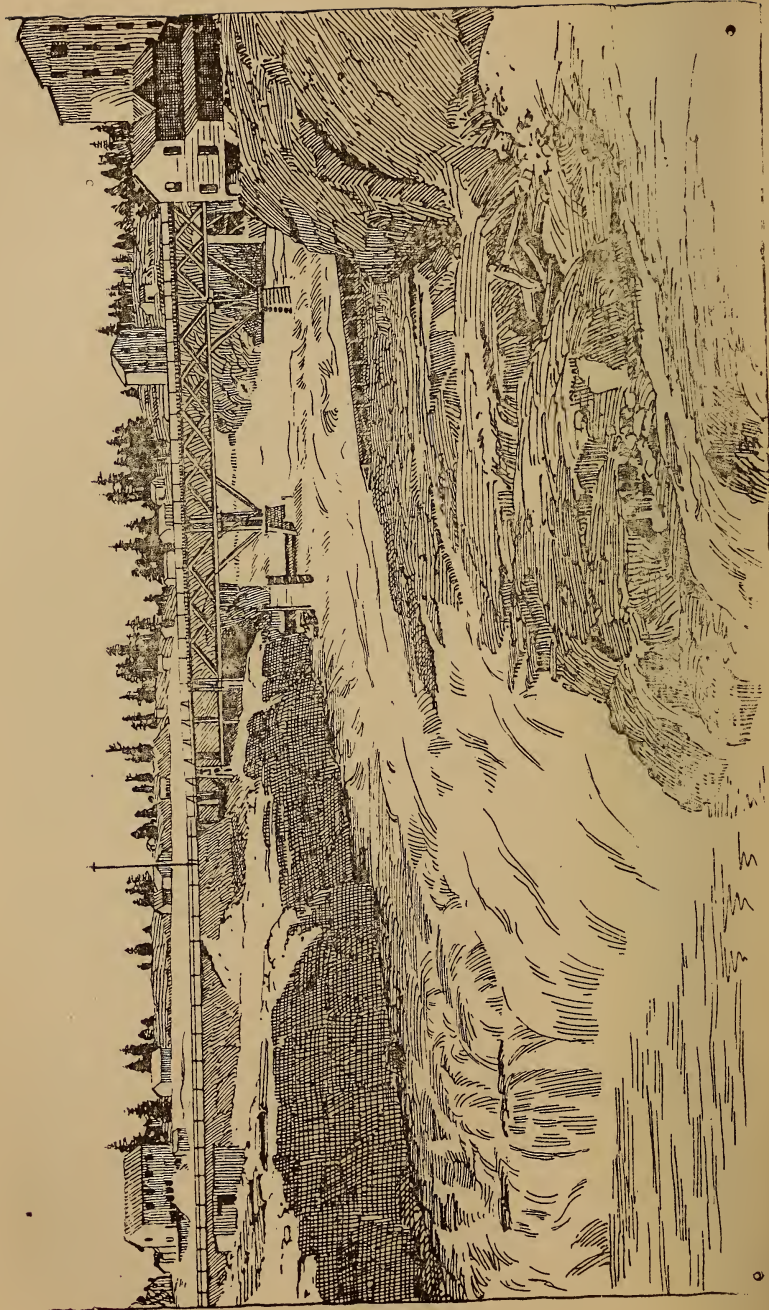
sammanknäppte han båda sina och skakade dem rätt hjertligt. Jag följde genast exemplet, hvarpå han syntes på det högsta belåten samt började att orera om sin resa med en fart af åtskilliga tusen mil i minuten; än var han i Kina och än i Frankrike, än i Arabien och än i Indien. Begagnande mig af ett tillfälle, då strömmen något saktade af, lyckades jag inskjuta ordet Sverige, hvarpå han fortsatte:

“Sverige; nio år sedan; förtjusande barnungar; ljuslockiga, blåögda; Göteborg, Stockholm, Lappland, midnattssolen, utomordentligt, storartadt; audiens svenske kungen, minne af jorden rundt 67 dagar, se här!”

Med dessa ord fördes jag in i ett inre rum, öfversålladt med kartor, papper, tygbitar och smäsaker, hemtade från alla världens kanter. Efter något letande i denna bizarra förvirring framdrog han en pappersrulle. På den ena sidan var ett fogelperspektiv af Tacoma. På den andra en världskarta, der han uttryckt vägen för sin resa; öfverst på båda sidorna voro bilder af den svenska flaggan. För öfrigt voro små fyrkantiga urklipp ur böcker, tidningar och illustrationer öfver män och platser från alla rikena i världen fastklistrade rundtomkring kartan. Den var ännu ej riktigt färdig men om några dagar hoppades han hafva den i ordning, då den skulle sändas som en minnes- och hedersskänk till hans majestät Oscar II. Som det endast är 4 eller 5 andra högheter i Europa samt kejsarne i Kina och Japan, hvilka bevärdigas med hedern af dessa minnesmärken, är det att hoppas, att de af emottagarne uppskattas till sitt rätta värde.

När jag träffar främlingar, som så der på ett eller annat sätt visa, att de värdera gamla Sverige, då kännes det alltid litet varmt om hjertat. Jag kunde ej heller taga afsked af mannen, med mindre än att jag knäppte ihop händerna och kramade, så att det sved och smällde i fingerlederna.”

SPOKANE FALLS, östra Washingtons och Oregons största stad, ligger på ömse sidor om Spokane-floden, der denna, genom klippiga öar delad i fem kanaler, brusar fram i form af en mängd små och stora vattenfall, tills de olika strömmarne åter förena sig och bilda ett stort, 60 fot högt vattenfall, som beräknas ega 90,000 hästkrafter, ehuru ett afdrag af 60,000 måste göras derifrån på grund af den kraftförlust som vållas genom den steniga botten i floden, de många öarne och krökarne m. m. Fallet eger ändock 50 procent större kraft än det berömda

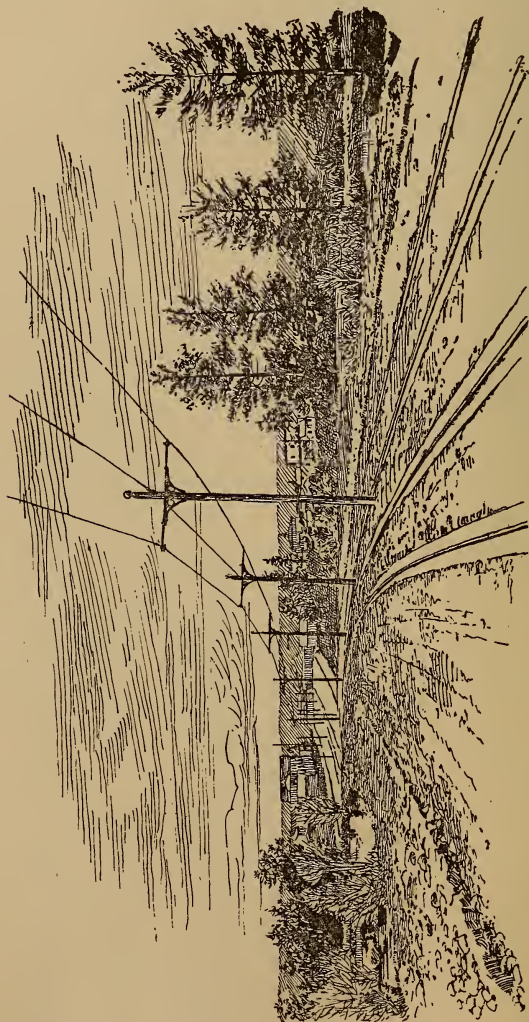
VATTENFALLET I SPOKANE FALLS.

St. Anthony-fallet i Minneapolis. Spokane Falls är det enda jernvägscentrum mellan Klippiga bergen och Cascade-kedjan. Sju jernvägslinier mötas i staden, och den äldsta af dem är Northern Pacific, som byggdes dit 1882; den yngsta, Union Pacific, som blef färdig 1889. I jemförelse med kuststräckan af Washington är landet kring Spokane nytt. För ett dussin år sedan var Spokane Falls intet annat än en gränsby med omkring 50 hus och ett hundratal invånare, bland hvilka en missionär, en köpman, en mjölnare, en distriktsembetsman, en hotellegare och en smed utgjorde det representerande elementet. 1881 hade staden 500, fyra år senare 3,000 och 1888 öfver 7,000 invånare; och nu kan befolkningssiffran tryggt sättas till 25,000.

Spokane Falls har 2 dagliga och 6 veckotidningar, 10 banker med \$3,000,000 insatta medel; 8 skolor; 13 kyrkor; sågverk m. m. De sistnämnda sysselsätta en arbetsstyrka af 600 man och skuro 1889 omkring 30,000,000 fot virke. Förenta Staterna ha ett landkontor i Spokane Falls. I likhet med Seattle har Spokane Falls undergått ett elddop, då nämligen den 4 augusti 1889 en eldsvåda lade i aska alla byggnaderna på ett område af 30 kvarter, vållande en förlust af omkring \$6,000,000, hvaraf ungefär en tredjedel var täckt af brandförsäkring. Sedan dess har staden blifvit återuppbyggd. Bl. a. ha uppförts ett operahus, som kostat \$300,000, ett femvåningshotell, värdt \$150,000 och andra byggnader till flere millioner dollars värde. I trots af eldsvådan och den derpå följande tillfälliga rubbningen i affärlifvet gjorde staden märkvärdiga framsteg 1889. Värdet af sålda fastigheter utgjorde \$18,000,000; öfver \$2,500,000 användes på allmänna förbättringar; \$275,000 hopskötos i frivilliga bidrag till understöd åt jernvägar; \$36,000 för broar; \$100,000 för kyrkor och \$30,000 för folkskolor och seminarier.

Staden har elektrisk belysning; vattenverk; kabel-, elektriska- och motor-banor färdiga till en längd af inemot 20 mil och en lika lång sträcka under anläggning; telefonsystem och en mängd andra saker, som tillhöra en storstad. Den 4 mil långa elektriska banan, som eges af Ross Park Electric Street Company och sammanbinder förstaden Ross Park med affärsdelen af Spokane Falls, anses för att vara den fullkomligaste spårväg, som man blott kan tänka sig. Anläggningen af denna bana började i juni 1889, och spårvägen, som öppnades för trafik den 17 november, kostar färdig \$300,000. Banan är dubbelspårig och går öfver Spokane-floden på en 350 fot lång brygga. Med undantag af en kort bana i Washington, D. C., är denna den

enda i världen, som har de elektriska trådarna uppburna af en rad af stolpar midt i gatan, på sätt som vidstående teckning utvisar. Denna metod kan endast tillämpas i städer med breda

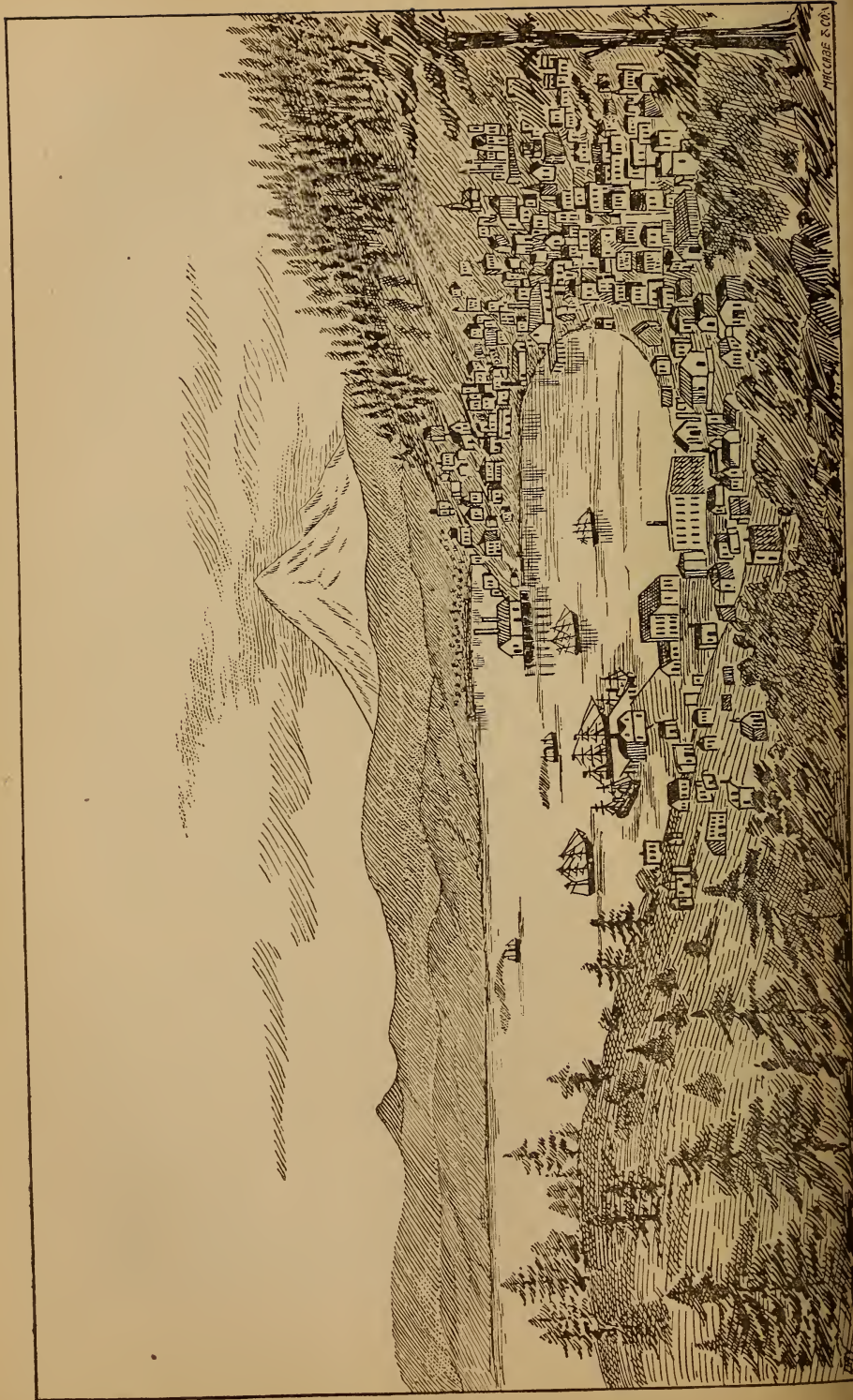
ELEKTRISKA SPÄRVÄGEN I SPOKANE FALLS.

gator. Den är kostbarare än användningen af stolpar på båda sidor om gatan — hvilket är den vanliga metoden — men så har den också den förtjensten, att stältrådarna hållas fastare,

och att det ej ser så illa ut med en rad af stolpar som med två. Hvarannan stolpe är försedd med en elektrisk lampa af 32-dubbel ljusstyrka, hvarigenom hela linien förträffligt upplyses nattetid. Vagnarne på denna spårväg äro de vackraste och bästa, som Pullman-bölaget i Chicago någonsin tillverkat. Deras hastighet är i medeltal 20 mil i timmen, ehuru den kan uppdrivas till 30 mil. Första dagen banan begagnades, befordrades 6,900 passagerare, och hvar och en af de 7 vagnarne gjorde 48 turer. Under det värsta vädret vintern 1889-90, som varen af de hårdaste vintrar, man upplefvat i Spokane Falls, voro 200 man sysselsatta dag och natt att hålla vägen fri från snö, och ingen af spårvagnarne behöfde försumma en enda tur.

WALLA WALLA, den äldsta af de städer i nordvestern, hvilka ej äro belägna vid segelbart vatten, räknar sin egentliga utveckling från 1860, då guldfyndet i Oro Fino, Idaho, ditlockade en mängd menniskor, som i Walla Walla hade sin närmaste handelsplats. Hundratals guldsökare gjorde uppköp af hästar, sadlar m. m. i Walla Walla; dittills obebygdt land togs i besittning, och tusentals kreatur betade snart på slätterna, der man dittills endast sett några få hästar. Staden har nu två jernvägar; öfver 7,000 invånare; 2 banker, af hvilka den ena gör större affärer än någon annan bank i Washington; skolor, hotell, elektriskt ljus, vattenverk, spårväg, 3 dagliga tidningar samt är hufvudort i Walla Walla county. Invid stadsgränsen har Washingtons tukthus sin plats. En militärpost är också förlagd hit. Landet omkring Walla Walla är bördigt; 4 eller 5 millioner bushels hvete skeppas årligen genom staden, och ofantliga får- och boskapsjordar uppfödas i trakten.

WHATCOM, NEW WHATCOM (eller *Sehome*) och *FAIRHAVEN* äro innerligt vackert belägna städer vid nordöstra hörnet af Bellingham Bay, en vik af Puget Sound, hvilken skär in i det nordvestligaste af Washingtons alla counties och upptager en yta af mer än 36 qvadratmil. De nämnda städerna ligga i en rad, 17 mil söder om Canadas gräns, 80 mil norr om Seattle och 125 mil från Stilla hafvet. Whatcom och New Whatcom äro skilda från hvarandra endast genom en obetydlig bäck, och Fairhaven är beläget ungefär $2\frac{1}{2}$ mil söder om New Whatcom. Praktiskt taget äro Whatcom och New Whatcom endast en stad med en folkmängd på inalles något öfver 6,000 personer; och det är väl icke gerna tvifvelaktigt, att i en fram-

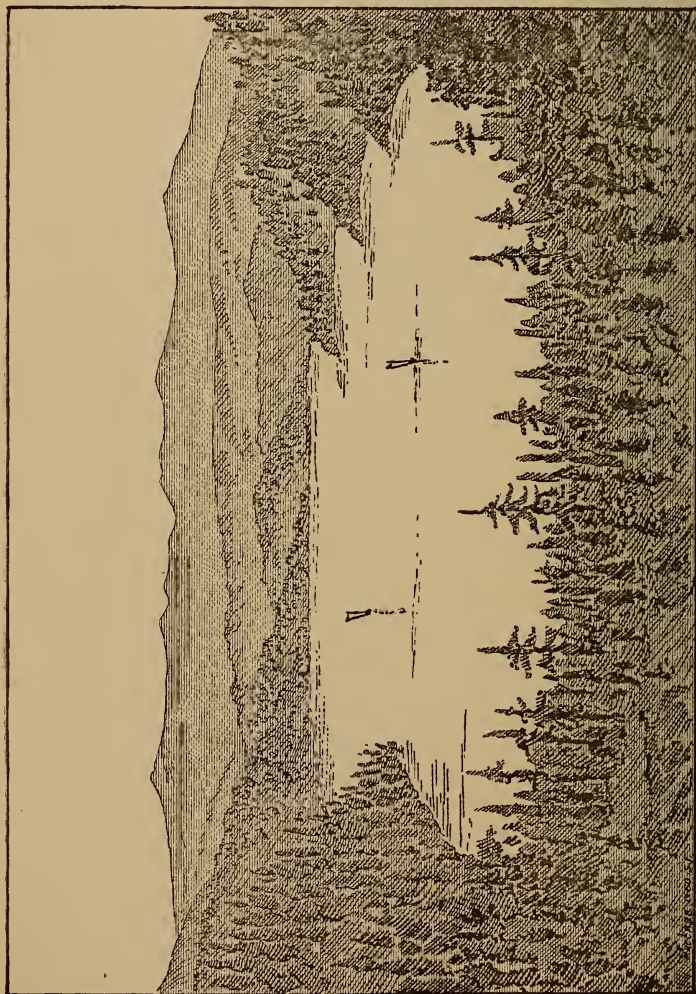

MCCABE & CO.

FAIRHAVEN MED MOUNT BAKER I BAGGRUNDEN.

tid äfven Fairhaven blir införlifvadt med de två grannstäderna. Whatcom är hufvudorten i Whatcom county och en jemförelsevis gammal plats, räknande sin tillvaro ända från guldfyndens dagar vid Fraser-floden i Canada år 1858. Guldsökarne tillbragte vintern i Whatcom, som då lär ha haft ända till 10,000 invånare. Dessa städer ega en utmärkt vacker hamn, men vattnet är ej djupt nog för stora fartyg, förrän man kommer 3,000 fot från stranden. En lång pålbrygga är bygd ditut, och vid ändan af densamma lägga ångbåtarne till. I det grunda vattnet finnas en mängd pålar nedslagna i botten, och åtskilliga hus äro bygda på dem. Dessa städer ega en fördel, som Seattle och Tacoma sakna, nämligen att vara bygda på jernn mark. Bakom städerna synas skogklädda backar höja sig, tills blicken förlorar sig bland Cascade-bergens jättar, öfver hvilka det 10,814 fot höga snöberget Mount Baker reser sin väldiga, hvita ljessa. 3 mil från Whatcom ligger den förtjusande vackra insjön Lake Whatcom inbäddad mellan berg, skogar och kullar. Denna sjö är egenomligt formad, än smal, än bred. Dess största längd är 11 mil, dess största bredd $1\frac{1}{4}$ mil. Vattnet är alltid kallt och klart, och i midten är sjön så djup, att man ej nått botten med en 1,000 fots lina. Skogarne omkring sjön äro rika på villebråd, och de många kristallklara bäckarne på bergsforell. I sjön förekommer forell ymnigt — vägande från $\frac{1}{2}$ till 5 lbs. Vid sjöns norra ända har man uppbyggt ett stort hotell på en plats, kallad Silver Beach. En präktig, bred plankväg leder ut till sjön från Whatcom, och i allmänhet utmärka sig Bellingham Bay-städerna genom sin frikostighet i användande af plank till vägars och gators förbättrande. I Whatcom har anlagts en plankgata, som är 100 fot bred. Flera sågverk finnas; ett af dem lär vara det största vid Puget Sound. Ett par skolor, ett halft tjog kyrkor, en daglig och två veckotidningar, åtskilliga hotell, jernväg och utsigter att få ännu flera dylika inman särdeles länge — se der det enda tillägg, utrymmet tillåter oss att göra på tal om Whatcom och New Whatcom. *Fairhaven*, den yngsta af städerna vid Bellingham-viken, grundades 1889 och hade redan efter ett års tillvaro 4,000 invånare. Sällan ha så lysande exempel gifvits på kapitalets och företagsamhetens makt, som det Fairhaven i denna stund kan uppvisa. På ett år förvandlades en dittills orörd urskog till en blomstrande stad, som nu eger sågverk, hvilka kunna skära 450,000 fot timmer om dagen; ett stort tvåvåningars skollhus med skickliga lärare; tegelbruk; vattenledning från den 3 mil borta belägna Lake Padden; elektrisk

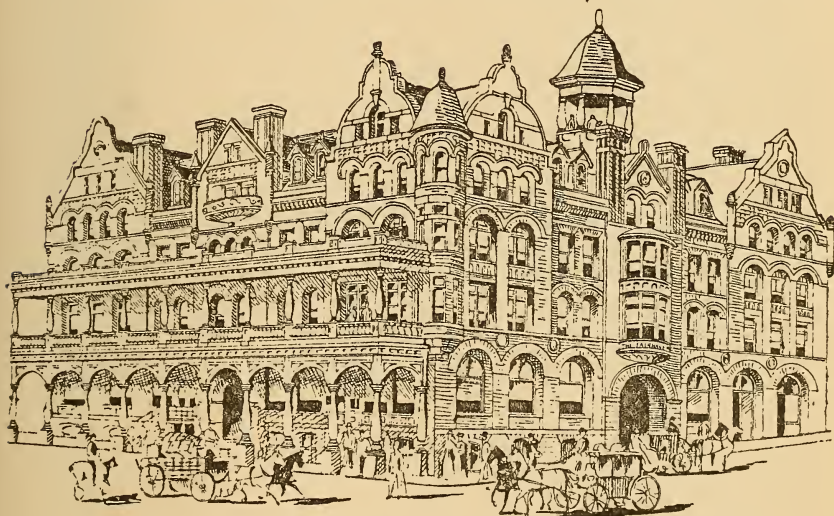
belysning; 4 banker med ett grundkapital af inalles \$300,000; telegraf- och telefonkommunikationer; teater; väl lagda och jernnade gator, af hvilka somliga äro ända till 100 fot breda; en

LAKE WHATCOM.

jernväg och flera under byggnad. En elektrisk spårväg kommer att förena staden med Whatcom och New Whatcom, liksom allaredan nu förbindelse mellan de tre städerna uppehålls genom

en ångslup, som gör regelbundna turer hvar timme. Fairhaven eger ett stort hotell, uppkalladt efter staden, byggt af tegel och annan sten, 100 fot i fyrkant och 4 våningar högt samt kostande med inredning \$150,000. Hamnen är en af de bästa. En blott 300 fot lång brygga leder ut till varfvet, der vattnet aldrig är under 30 fot djupt. Nära 40 ångbåtar göra reguliära turer till städerna vid Bellingham-viken, och jordmänen deromkring är särdeles bördig i flera afseenden. Jordbruk bedrivs med stor framgång, der skogen bortrödjats, och i bergen har man funnit kol i obegränsad mängd. Då härtill lägges, att tre öfverlands-

HOTEL "FAIRHAVEN".

banor komma att utsträckas till Bellingham Bay, inses lätt, att de vackra trillingstäderna kunna med lugn och hopp motse framtiden.

PORT TOWNSEND, hufvudorten i Jefferson county, ligger i nordöstra delen af Quimper-halfön med Port Townsend-viken på östra sidan, 90 mil från Stilla hafvet, 40 mil från Seattle, 66 mil från Tacoma, 30 mil från Victoria på Vancouver-ön och 80 mil från Vancouver, Canadian Pacific-banans vestra ändpunkt. Denna stad, som grundlades år 1853 och nu har en befolkning af bortåt 6,000 personer, eger en af de bästa hamnar i världen. Fartyg kunna kasta ankar hvarsomhelst i viken utan-

för Port Townsend, utan fara att finna vattnet för djupt eller för grundt. Sjökapteners försäkra, att ingen hamn norr om San Francisco kan jemföras med Port Townsends. Platsen är För. Staternas tullstation för hela Puget Sound-distriktet. Hvertenda fartyg måste, vare sig på in- eller utväg i "Sundet", stanna här. Ett tullhus är under bygnad, hvilket, färdigt, kommer att kosta \$240,000. I Port Townsend ha Förenta Staterna, vidare, ett sjömanshospital, och en tullkutter seglar fram och tillbaka der- utanför som en sorts sjöpolis; åtskilliga utländska konsulat finnas i staden, och ett stycke derifrån ligger en militär-post. En half million dollars äro af kongressen anslagna till byggande af befästningar nära fyrtornet vid staden. Sammanlagda drägtigheten af de fartyg, som år 1889 anmälde sig i Port Townsend för insegling i Puget Sound, utgjorde ej mindre än 941,167 tons, och för de utgående fartygen var motsvarande siffra 965,474 tons. Endast *en* hamn i Förenta Staterna, nämligen New York, kan uppvisa högre siffror. Landet kring Port Townsend är på sina ställen mycket bördigt. Skog finnes i mängd liksom öfverallt vid Puget Sound; och på de utanför halfön belägna öarne såväl som på halfön sjelf och i Olympic-bergen är godt om mineralier, såsom kol och jern, och äfven koppar och marmor ha påträffats. En jernväg är under anläggning, hvilken kommer att förena Port Townsend med städerna vid Grays Harbor. Affärsdelen af Port Townsend är belägen på lågland intill viken, residensstaden deremot på en 150 fot hög, åt olika sidor slutande backe. Utsigten derifrån öfver "Sundet" med dess vikar och skär, dess öar och hvita segel, de mörka skogarne, Olympic-kedjans hvita toppar och Cascade-kedjan med snöfjällen Mount Rainier och Mount Baker är storartad.

ELLENSBURGH, med binamnet "sammankomsternas stad" på grund af den mängd viktiga politiska och religiösa möten, som hållits der, ligger i den bördiga Kittitas-dalen öster om Cascade-bergen och är mellersta Washingtons största stad. Kittitas-dalen är 40 mil lång och 25 mil bred, belägen 1,500 fot öfver hafvet och genomflytes af Yakima-floden. Dalen är skoglös utom vid flodbräddarne, hvarest växer ett smalt bälte af bomullsträd (cottonwood) och pil. Låglandet är bevuxet med sage-buskar och höglandet med bunchgräs. Ellensburgh är hufvudort i Kittitas county och har ett vackert, sakta sluttande läge vid Wilson creek med utsigt öfver den närbelägna Cascade-kedjan och de stora, af kullar omgärdade slätterna österut.

Ellensburghs tillvaro som stad daterar sig från 1885, ehuru personer varit bosatta der nära 10 år före den tiden. 1888 hade staden mindre än 1,500 invånare, nu räknar den mellan 4- och 5,000. Med hänsyn till storlek intager Ellensburgh femte rummet bland Washingtons städer och kan jämföras med hvilken somhelst i fråga om vackra byggnader o. d., oaktadt staden i likhet med Seattle och Spokane Falls genomgått ett förfärande eld-dop, hvilket den 4 juli 1889 ödelade 200 byggnader i stadens affärsdel, vållande en förlust af \$2,000,000. Inom ett halft år derefter hade den företagsamma befolkningen dock redan ersatt den med 300 byggnader till ett värde af \$1,000,000. Ellensburgh eger samma förbättringar som andra städer nu för tiden, såsom elektrisk belysning, telefonförbindelser, 2 banker, 3 tidningar, vattenverk m. m. I staden och dess närmaste grannskap finnas 3 sågverk, hyfvelfabriker, gjuteri och maskinverkstad, jernvägsverkstäder tillhöriga Northern Pacific-banan, flera mjölkvarnar o. s. v. Inom 25 mil från staden finnas guld-, silfver-, koppar-, jern- och kolgrufvor, och den kringliggande traktens bördighet har man sökt göra sig ännu bättre till godo genom anläggande af vattenledningskanaler. Många tusen acres konstvattnas redan nu, och ett nybildadt bolag ämnar använda ytterligare \$500,000 på utvidgande af irrigationssystemet. Northern Pacific-banan går genom staden, och en annan jernväg är under byggnad i sydlig riktning.

OLYMPIA, Washingtons hufvudstad och en af dess äldsta städer, har ett särdeles inbjudande läge vid en af Puget Sounds vikar och ter sig för resanden, som kalkas staden från sjösidan, som vore hela platsen inbäddad i löfverk. Detta kommer sig af, att gatorna äro öfverallt kantade med skuggträd. Olympia har öfver 4,000 invånare, eger gas- och elektrisk belysning, ett stort hospital, ett seminarium, en folkskola och ett katolskt läroverk, 4 kyrkor, 3 tidningar, 3 banker, 3 sågverk, 2 möbelfabriker, 2 mjölkvarnar och har den enda i Förenta Staterna befintliga fabrik för tillverkning af tunna trärör, hvilka när de äro öfverklädda med jern- eller stålband uthärda ett starkare tryck än tjockt gjutjern, ehuru de endast äro ett tunn tjocka. Den nämnda fabriken tillverkade dylika rör under år 1889 till en sammanlagd längd af öfver 200 mil. Olympia har en jernväg, och åtskilliga flera äro påtänkta. Vid de flesta hemmen i Olympia ligga vackra fruktträdgårdar, och den omgifvande trakten eger mycket godt jordbruksland. Ett par mil från hufvudstaden

ligger den lilla platsen *Tumwater*, Washingtons äldsta stad, grundlagd af öfverste Simmons, som i oktober 1845 kom dit med sin lilla skara af följeslagare, efter en två veckors besvärlig marsch från Columbia-floden och Cowlitz-dalen genom skogar och bergstrakter. I augusti 1847 började Simmons, såsom superintendent för "Puget Sound Milling Company", uppföra ett sågverk. De berömda Tumwater-fallen bildas af Deschutes-floden, som här i sitt utlopp i viken störtar utför tre branter, från en höjd af inalles 87 fot. Dessa fall ega en styrka af 10,000 hästkrafter. Tumwater räknar 500 invånare och har flera sågverk och mjölkvarnar.

VANCOUVER. På norra sidan af Columbia-floden, 6 mil öster om Willamette-flodens mynning och 7 mil norr om Portland, med utsigt öfver Cascade-kedjan och dess fjällar, öfver Columbia och dess tjusande stränder, ligger det gamla Hudsonbay-fästets "afkomling", staden Vancouver, på en sakta stigande slättmark med mörka granskogar i bakgrunden. Redan 1823 flyttade Hudsonbay-kompaniet sitt hufvudsäte från Astoria till Vancouver, som i årtal fortför att vara nordvestkustens hufvudort, ända till Willamette-dalen började bebyggas. I följd af stridigheter mellan Hudsonbay-kompaniet, garnisonen och katolska kyrkan rörande eganderätten till landet, hvarpå staden nu är bygd, blef dess utveckling hämmad till förmån för de för fartyg svårtillgängligare städerna vid Willamette-floden; och Vancouver, som annars hade större utsigter att bli en sjöstad, än Portland hade, fick "bita i gräset" för den senare staden. Nu äro stridigheterna bilagda, och ingenting egentligen hinderligt för Vancouvers utveckling förefinnes; men under tiden har floden hunnit delvis fyllas med sandbankar, som hindra större fartyg från att segla in genom floden. Kostnaden för vidmakthållande af en kanal genom dem är dock beräknad att vida understiga de utgifter, som äro förenade med upprätthållandet af sjöfart mellan Portland och Willamettes mynning. Vancouver, som är hufvudorten i Clarke county, har nu öfver 4,000 invånare och har, med undantag af en kort period, ständigt varit hufvudsätet för norra Stilla hafskustens krigsstyrka. Här äro i allmänhet stationerade 6 kompanier infanteri och ett kompani artilleri med präktiga byggnader för befäl och manskap, bibliotek, gymnastiksal, magasiner, varuupplag o. s. v. Militärreservationen upptager en kvadratmil med en väldig, nästan golfjemu exercismark och är en af de vackraste i Förenta Staterna. Jordmånen

kring Vancouver är särdeles lämplig för fruktodling, isynnerhet plommon, och en af de största sviskon- och persikträdgårdar i Washington är belägen vid stadens norra gräns; öfver 900 acres äro inom en omkrets af 5 mil från staden planterade med plommonträd. Vancouver har elektrisk belysning, som kostat \$11,000, spårväg, 3 sågverk, 2 banker, ett stort, pråktigt skolhus, en påbörjad jernväg, hvaraf 10 mil äro färdiga, gående i nordostlig riktning, 2 veckotidningar, 4 kyrkor, bland hvilka en katolsk domkyrka af väldiga dimensioner, samt står i förbindelse med Portland både genom jernväg och ångbåtstrafik. En färja underhåller en gång i timmen samfärdseln med Oregons strand. Stadens befolkning utgöres till en stor del af "mossryggar" och irländska katoliker och är i allmänhet ganska otreflig, sedd med svenska ögon. Den inhemska företagsamheten är temligen underhaltig. Många af gatorna äro bevoxna med det ypperligaste gräsbete och ger staden en landtlig prägel, mycket öfverensstämmande med dess idylliska läge, men föga med dess dumdryga invånare. Stadens storstättliga rådhus förstördes 1889 genom brand, och en annan eldsvåda ödelade den 22 juni samma år ett betydligt område inom stadens affärsdel. Detta eggade emellertid till ny lifskraft, och stora stenhus ha uppförts, der man år 1888 på en sträcka af mindre än två kvarter räknade ett halft tjog halfmultnade, fallfärdiga träbaracker med 17 till uthyrning lediga affärslokaler. Statens döfstuninstitut, en hög, nära nog slottslig byggnad, är beläget 1 mil från Vancouver, som f. ö. eger ett stort katolskt barnhem, hospital m. m.

HOQUIAM, ABERDEEN, COSMOPOLIS och *MONTESANO* äro fyra raskt uppväxande städer, belägna vid den under namnet Grays Harbor bekanta hafsviken å Washingtons vestra kust, 45 mil norr om Columbia-flodens mynning. Grays Harbor mäter på sin bredaste plats 12 mil och har en längd af 15 mil; åtskilliga floder utmynna i viken, och störst af dem är Chehalis River. Noga taladt ligger endast Hoquiam vid sjelfva viken. De öfriga tre städerna ligga vid den nämnda floden. Väldiga skogar täcka de omgifvande nejderna, och sågverken vid Grays Harbor skära inalles 500,000 fot timmer om dagen. *Hoquiam* ligger vid mynningen af den lilla Hoquiam-floden, 42 mil vester om Olympia och räknar sin tillvaro från 1882, då ett sågverk uppfördes der. I juni hade platsen ej mer än 400 invånare, men på mindre än ett år ökades folkmängden till 1,800. Bank, hoteller, tidning, kyrka m. m. finnas nu, och en fyrmastad

skonert, som lastar 900,000 fot timmer, har blifvit bygd der. Den förste nybyggaren på platsen var James Carr, som kom dit i kanot på Chehalis River hösten 1858 och tog land. *Aberdeen* ligger 4 mil öster om Hoquiam vid Chehalis- och Wishkah-flodernas sammanflöde vid den innersta punkten af viken. Skillnaden mellan hög- och lågvatten här är 14 fot, och en del af *Aberdeen* öfversvämmades stundom förr på våren. Nu har staden skyddat sig deremot genom vallbyggnader, gatufyllning m. m. *Aberdeen* utlades först 1883 af Samuel Benn, den förste nybyggaren i Grays Harbor-området. Stadsplatsen omfattar nu 1,000 acres, och folkmängden utgör öfver 2,000. Flera sågverk finnas här, af hvilka det största kan skära öfver 80,000 fot timmer på 10 timmar. I *Aberdeen* finnas också 3 fiskinläggningsanstalter, hvilka 1889 lade in 40,000 lådor lax, värderade till \$250,000. Under 1888 byggdes här ett af de största gjuterier i staten — ett som sysselsätter ett par hundra man. Staden har 2 tidningar, elektriskt ljus, flera hotell, skola med öfver 100 skolbarn, 3 kyrkor, 2 banker o. s. v. *Cosmopolis* är den äldsta staden vid Grays Harbor, enär den redan 1860 utlades af två män, som bygde ett tegelbruk och ett garfveri. Dessa affärer betalade sig ej och gifvos snart på båten. Staden har omkring 500 invånare, ett fint hotell, 2 kyrkor, ett sågverk, skola m. m. *Montesano*, hufvudorten i Chehalis county, ligger vid Chehalis-floden, 14 mil från dess mynning, och har 2,500 invånare. Staden utlades 1881 och har sedan dess fått 2 skolor, 3 församlingar, elektriskt ljus, 2 banker, en tidning, två sågverk m. m. Mycket godt jordbruksland lär finnas i dessa nejder, men den förnämsta inkomstkällan torde för lång tid ännu komma att ligga i de präktiga skogarne. Längre torde det ej dröja, innan städerna vid Grays Harbor komma att sättas i förbindelse med den öfriga världen genom jernvägar. Flera små hoppfulla orter finnas vid Grays Harbor, utom de nämnda, såsom Grays Harbor City, Laidlaw, Wynoochie m. fl.

CENTRALIA, en snabbt växande stad, belägen halfvägs mellan Columbia-floden och Puget Sound och likaledes midt emellan Cascade-bergen och Stilla hafvet, i den bördiga Chehalisdalen, är hufvudort i Lewis county och såg sin befolkning växa under året 1889 från ett antal af 800 till 3,000. Penningomsättningen i postkontoret växte under samma tid med 100, och den till staden adresserade mängden af fraktgods med 325 procent. *Centralia* har en daglig och 2 veckliga tidningar, 2 skolor,

vattenverk m. m. Två jernvägar gå redan genom staden, och flera väntas komma.

NORTH YAKIMA är namnet på en liten stad af Centralias storlek, belägen i södra delen af mellersta Washington, på vestra sidan om Yakima-floden. Platsen är endast 4 år gammal och har omkring 3,000 invånare. 4 mil söder derom fans förut en äldre plats, benämnd Yakima och räknande en befolkning af 500, men när Northern Pacific-banan byggde en linie genom trakten och spelade den äldre platsen det obehagliga sprattet att stryka förbi den på några miles afstånd, anlades den nya staden invid banan. North Yakima har 5 kyrkor, 3 tidningar, skolor m. m., och 26 mil sydväst om staden ligga de s. k. sodakällorna, en hittills föga bekant helsobrunn. Konstvattning är nödvändig å största delen af det kring staden liggande området, för att erhålla någon gröda, men vattentillgången är riklig i floderna, och stora kanaler äro redan grädda, bl. a. en, som är 24 fot bred och 3½ fot djup samt förser en landsträcka af 20,000 acres med vatten.

Washington eger ett stort antal smärre städer, åt några af hvilka vi vilja egna slutet af detta kapitel. *Wallula*, beläget en mil från Walla Walla-flodens mynning, har 800 invånare, och 4 jernvägar gå genom platsen. En mil från staden fins en naturlig kippbro öfver Columbia-floden. Af ungefär samma storlek som Wallula är *Buckley* vid Northern Pacific-banan, 30 mil öster om Tacoma. Platsen har 3 sågverk. Kanske något mindre är *Colville*, beläget 88 mil norr om Spokane Falls, nära en 40 mil lång fruktbar dal, omgifven af mineralrika berg. Redan i början af århundradet upprättade canadiska pelsjägare en handelspost i dalen. 1882 anlades Colville, som numera är hufvudort i Stevens county. 6 mil från platsen fins ett 130 fot högt vattenfall, Meyers Falls. I slutet af 1850-talet var en garnison förlagd här, hvilken 1882 flyttades till Fort Spokane. Vid Columbia-floden, 15 mil öster om Vancouver, ligger *La Camas*, som har 500 invånare samt pappersbruk och sågverk, och 2 mil öster derom är den lilla staden *Washougal* belägen.

Vid Puget Sound finnas några småstäder, hvilka ej böra förbigås, bl. a. *La Conner* och *Port Angeles*. Den förra ligger vid östra sidan af "Sundet" i en af de bördigaste trakter på jorden: den rika, fruktbara Skagit-dalen, hvarest farmarena på jord, som fordom varit öfversvämmad regelbundet vid alla hög-

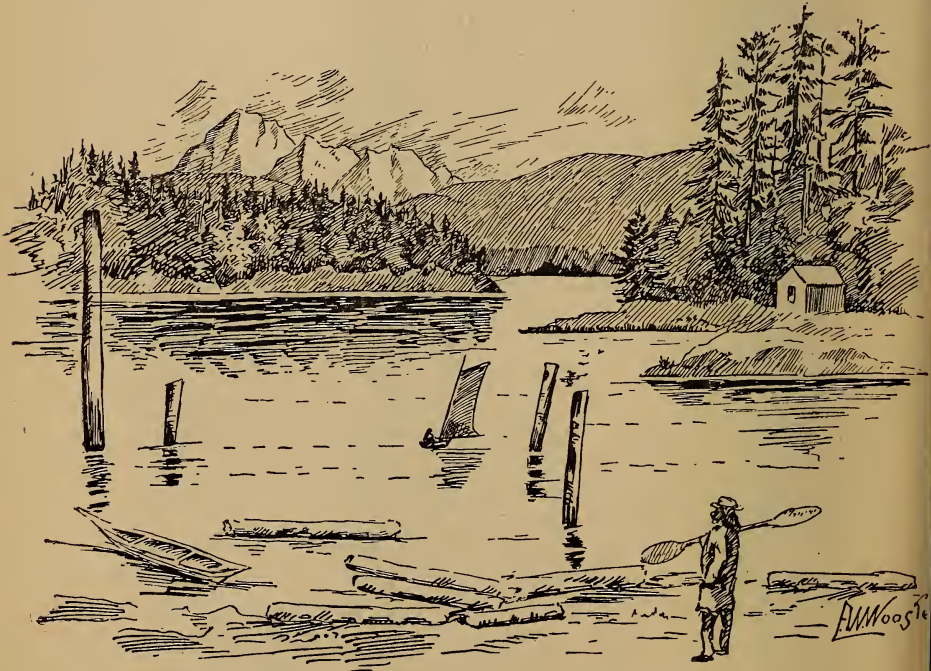
vattenstillfällena, men nu genom vallbyggnader skyddas mot öfersvämnningar, skörda 100 bushels hafre och deröfver pr acre. La Conner, hvars folkmängd utgör 600, har ännu ingen jernväg. *Port Angeles* ligger vid Juan de Fuca-sundet halfvägs mellan *Port Townsend* och *Stilla hafvet*. Det var här socialist-skojaren *George Venable Smith* för några år sedan anlade en kooperativ koloni och drog en hop omisstänksamma fantaster vid näsan. Redan vid företagens början insåg hvarenda någorlunda klarsynt människa, att det skulle gå i putten, liksom kolonien vid *Topolobampo* och alla andra dylika, på opraktisk spekulation grundade företag gjort. "Oregonian" skref följande, som passar in på flertalet socialistledare: "Smith påstår sig vara lagkarl, men är i sjelfva verket oduglig till allt nyttigt arbete här i världen; han är för lat och för värdelös att kunna taga sig något till, är en professionel agitator och en samhällsplåga i allmänhet. Som han hvarken eger drift eller mål för sin verksamhet, skicklighet eller flit nog för att kunna uträtta något för sig sjelf, föreslår han en plan att taga vara på alla andra — en plan, som skall omdana samhället och göra det rikare. Det är förvånansvärdt, att en sådan ytlig qvacksalvare kan lyckas i att dupera någon. Men naturligtvis kan hans koloni-plan icke räcka länge. Han har lefvat derpå nu i två år och i bättre omständigheter, än han är vand vid, men slutet blir, att filosofen från *Port Angeles* dimpar likt en pannkaka till jorden." Så skedde naturligtvis också. De flesta af kolonisterna voro, enligt utsago af en tidningskorrespondent, hederliga, hyggliga, intelligenta personer, f. d. skollärare, bodbiträden, farmare o. s. v., hvilka läto narra sig att tro, att denna kooperativa koloni skulle erbjuda dem bättre tillfällen till trefnad och behaglig samvaro, än deras kamp för tillvaron, så länge de arbetade hvar för sig, kunde göra. Mer än 3,000 personer endast i *Iowa* och *Illinois* anslöto sig till kolonien, inbetalte sina afgifter och beredde sig att flytta ditut året derefter. Men redan flera månader dessförinnan berättade ryktet, att endast 250 af de ursprungliga kolonisterna funnos kvar på platsen och hade alla utsigter att få svälta ihjel under vintern. Den socialistiska bubblan brast, och anstiftaren till oredan afdunstade till andra orter. Nu försöker *Port Angeles* reda sig likt andra städer enligt det allmännast anlitade, af socialisterna förkättrade och utdömda samhällssystem, under hvilket *Chicago*, *New York* och alla andra stora samhällen svingat sig upp från ett intet till rikedom och välmåga. I rakt östlig riktning från *Port Angeles* ligger på *Fidalgo Island* staden

1890
No 90

BIRCHPORT VID PUGGET SOUND.

Anacortes, en plats, som mer än de flesta nya städer härute varit en hård för hänsynslöst spekulationsraseri. *Anacortes* anlades i början af januari 1890 och räknade efter endast några få månaders tillvaro öfver tusen invånare. En jernväg är under bygnad från *Anacortes* till Skagit-floden. Söder om *Fidalgo-ön* är *Whidby-ön* belägen. Dess södra ända ligger 20 mil norr

UTSICHT AF MOUNT BAKER FRÅN FIDALGO-ÖN.

om *Seattle*, och ön sträcker sig till en punkt direkt öster om *Victoria* på *Vancouver-ön*, samt är 1—9 mil bred. På *Whidby Island* är anlagd en stad med namnet *San de Fuca*. För öfrigt anläggas nya städer tidt och tätt vid *Puget Sound*, och som en karaktäristisk bild af deras utseende kort efter det de anlagts kan bifogade illustration af den långt norrut belägna lilla platsen *Birchport tjena*.

— TREDJE AFDELNINGEN. —

SKANDINAVERNA I OREGON OCH WASHINGTON.

KAPITEL 1.

SKANDINAVERNA I PORTLAND, OREGON.

Med följande beaktansvärda ord inleder H. C. Wahlberg en uppsats i "Washington Magazine" om "Skandinaverna såsom amerikanska medborgare": "Våra bröder och systrar af amerikansk härkomst glömma ofta, är jag rädd, det viktiga inlägg, som skandinaverna gjort i utvecklingen och befolkandet af denna vidsträckta kontinent, samt förbise den omständigheten, att dessa afkomlingar från de tappra och härdade vikingar, hvilka upptäckte detta land och voro de första europeiska vägbrytare, som slogo sig ned på amerikansk mark, äro förtjenta af och berättigade till alla de politiska, materiella och sociala förmåner, som härleda sig från vårt gemensamma lands utveckling och dess befolknings ständiga tillväxt."

Att amerikanarne ofta försöka se invandrarne öfver axeln, kan icke förnekas, och i ingen stat är detta väl mera skönjbart än just i Oregon. I Washington är förhållandet icke på långt när så illa. Der äro skandinaverna en verklig makt i staten och ha vetat att tillkämpa sig ett visst anseende. Men i Oregon har den gamla "mossbacks-andan" till en del smittat dem, och de skandinaver, som genom samhällsställning och förmögenhet skulle vara i stånd att häfda sitt folks anseende, äro ofta de, som minst fråga derefter och hellre vilja gå och gälla för infödda

amerikaner, ehuru tungomålet allt för väl röjer dem. Vi ha, under vårt arbete med att få den här boken till stånd, råkat ut för många dylika svampartade utväxter på det amerikanska samhällsträdet: personer, hvilka trots sitt outrotligt ingrodda skånska eller danska uttal af bokstafven *r* velat låta påskina, att de ej kunna läsa eller tala eller ens förstå något skandinaviskt språk, ehuru de vid andra tillfällen, då omständigheterna nödgat dem, både förstått och talat sitt modersmål; skandinaviska affärsmän, hvilka påstått sig "blott göra affärer med amerikanare", ehuru de ingalunda försmå att mottaga penningar af skandinaver, som tilläfventyrs förirra sig in i deras lokaler. Vi ha, som sagdt, råkat ut för sådana personer; men det har icke varit i Washington, utan i Oregon. Den, som förnekar sitt land och sitt språk, förnekar också den moder, som födt honom — det borde vissa personer betänka. Det är hufvudsakligen genom dessa kortsynta narrars förvållande, som amerikanarne erhålla en oriktig uppfattning af skandinaverna. Hade vårt folk i Oregon hållit så enigt tillsamman, som t. ex. skandinaverna vid Puget Sound i Washington, skulle knownothing-tidningen "Oregonian" näppeligen vågat framkomma med en så hutlös (detta är lindrigaste ordet) artikel som den, hvilken tidningen skref med anledning af det misslyckade kolonisationsförsöket i Vermont. "Oregonian" påstod, att detta företag misslyckades därför, att vederbörande valt *svenskar* till kolonister, och sade rent ut, att svenskarne ej äro lämpliga som jordbrukare. Tidningen visste dock mycket väl, att rätta och enda orsaken var den magra, utmärglade jorden i Vermont och invandranes knappa omständigheter, som förhindrade dem att drifva jordbruket så, som der erfordrades. Tidningen ljög och visste, att den ljög. De amerikanska tidningarne i Seattle och Tacoma togo belackare-bladet i upptuktelse och t. o. m. antydde, att Oregons ovänlighet mot dugliga europeiska invandrare vore en af orsakerna till, att Oregon ej företer en så snabb uppblomstring som Washington, hvarest dugligt folk mottages med tacksamhet och glädje. "Om det är Oregons erfarenhet, att svenskarne äro dåliga jordbrukare, så är det åtminstone icke Washingtons," skref en tidning; men belackare-bladet ignorerade de förständigare samtidornas rättelser och har aldrig, trots talrika påstötningar, gjort ens den minsta ursäkt för sitt nedriga beteende, liksom det annars aldrig heller gifver någon upprättelse, när det förfördelat skandinaverna. Men hade vårt folk visat samma sjelfständighet i Oregon som i Washington, skulle, såsom

nyss antyddes. tidningen icke vågat anfälla oss så orättvist. De skandinaviska nybyggena äro i Oregon lika öfverlägsna de amerikanska som i Washington, och att Oregon-tidningar våga taga munnen så full mot oss, beror helt enkelt på vår dåliga sammanhållning och de "framstående" skandinavernas likgiltighet för den nationalitet, de skulle representera.

Oregon hyser inom sina gränser en hel mängd skandinaver. I och omkring Portland finnas öfver 7,000, och i Astoria omkring ett par tusen. I Nehalem-dalen finnes ett stort skandinaviskt nybygge, i Morrow county ett annat, och i Coos county äro mellan 6- och 700 skandinaver bosatta. F. ö. påträffar man skandinaver litet hvarstädes inom staten.

Vi vilja nu närmare betrakta sjelfva centralpunkterna för skandinavisk verksamhet, bland hvilka Portland är den förnämsta. I denna stad äro skandinaverna representerade å ena sidan genom icke mindre än 7 församlingar, nämligen en svensk, en norsk och en dansk luthersk, en norsk-dansk metodist-, en svensk baptist-, en svensk missions- och en svensk s. k. "Kristi-församling" — å andra sidan genom 4 föreningar, nämligen "Svenska Bröderna", "Valhalla", "Dovre" och "Den danske Understöttelses-förening". Som vi ämna egna ett särskildt kapitel åt församlingsverksamheten på kusten, vilja vi här endast nämna några ord om föreningarne.

"Svenska Bröderna", ett uteslutande *svenskt* samfund, organiserades den 30 november 1888 med ett medlemsantal af 40 samt inkorporerades på våren 1890. Initiativet till föreningens stiftande togs af Philip Liljeson, som tillsammans med O. T. Söderbäck och Chas Frost sammankallade ett möte i Söderbäcks lokal den 29 oktober 1888, vid hvilket, utom de tre nämnda, följande personer inskrefvo sig i föreningen: C. F. Pearson, Axel E. Schwartz, C. W. Helmer, O. F. Olson, C. A. Carlson, N. G. Wingren, A. Magnuson, N. A. Peterson, A. Holmberg, L. Wallin, C. W. Svenson och E. J. Grähs. Föreningens förste president var C. F. Pearson, dess sekreterare Ph. Liljeson, och dess kassör N. M. Bern. F. n. räknar föreningen några och 70 medlemmar och har sin lokal i hörnet af 2:nd & A sts. "Svenska Bröderna" ha gifvit åtskilliga väl besökta aftonunderhållningar med sång och musik, deklamation, bal m. m. Inträdesafgiften till denna förening är \$5, och 50 cents erläggas sedan hvarje månad, hvar efter medlemmen berättigas till en sjukhjälp af \$5 i veckan. "Svenska Bröderna" ega ett snabbt växande bibliotek, och vid deras diskussionsöfningar röjas både beläsenhet och ledigt uttryckssätt.

“Valhalla” är en *skandinavisk* förening eller klubb, som närmast afser att förmedelst gemytliga sammankomster samt literär och musikalisk underhållning sammanknyta det skandinaviska brödrabandet och på så sätt åstadkomma ett sällskapligt förhållande mellan medlemmarne och en hemlik tillflyktsort för dem. “Valhalla” stiftades den 21 september 1889 med 23 aktiva medlemmar. Till president valdes dr Eisen, till vice president C. W. Hansen; öfriga styrelsemedlemmar voro: H. Heide, sekreterare; Jacob Faye, ceremonimästare; samt A. E. Schwartz och M. Münster, direktörer. “Valhalla” har gifvit åtskilliga lyckade tillställningar och har egt bland sina medlemmar en dubbelkvartett af sångare (sångföreningen “Luren”), som näppe- ligen öfverträffats af någon skandinavisk manskvartett i Amerika. Anföraren för “Luren” och desslikes dess ene 2:dre bas var C. B. Borquist, som mer än någon annan ifrat för, att den skandinaviska sången borde äfven i Portland häfda sitt anseende. Första tenorer voro: Thomas Tochle, J. Faye och John Hansen; 2:dre tenorer: Chris. Tochle och S. Libak; 1:ste basar: John Berg och Chas Larson; 2:dre basar: C. B. Borquist, A. Holmqvist och Harry Berg. I följd af för oss okända orsaker upplöste “Luren” sig den 8 oktober 1889, ehuru den dock sedermera låtit höra sig vid flera tillfällen. Med någon tids afbrott ett par år förut, och med vissa förändringar inom personalen, hade “Luren” då, ehuru under sin första tillvaro under ett annat namn, egt bestånd i 4 eller 5 år. Bland dess första medlemmar — föreningen kallades då endast “The Scandinavian Singing Society” — märktes N. M. Bern, A. P. Gibson, typografen Christiansen (sedermera afflyttad till Seattle), Ed. Tochle (nu död), Nielsen m. fl. A. E. Schwartz var då föreningens sekreterare. Inom “Dovre”, som är uteslutande norsk förening, har nyligen bildats en sångförening.

Bland affärsmännen i Portland äro rätt många skandinaver. Så har svensken J. G. Enstam apotek; Borquist (svensk) och Reffling (norsk) ega en af stadens förnämsta skrädderiaffärer; bröderna Seaquest (svenskar) ha jernkramhandel; O. T. Söderbäck (svensk) har tobaks- och cigarrhandel; O. A. Wennerström (svensk) bok- och pappershandel; N. M. Bern och Gust. Carlson (svenskar) samt Lewiston (norsk) drifva hotellrörelse; E. S. Larson (dansk) drifver gross- och Qvist samt N. G. Wingren (svenskar) minuthandel med “grocery”-varor; Axel Holt (svensk) är landskapsfotograf; A. Rasmussen (dansk) har kafee; A. E. Johnson & Co. (skandinaver) ha land- och biljettaffär; bröderna

Wilson (svenskar) ha trävaruhandel; DeLin (svensk) är likbesörjare; Niils Hagerup är en skicklig norsk artist; John Bäckström är polisman; G. Anderson och S. Libak (norrmän) äro urmakare och juvelerare; ett af stadens största tryckerier eges af A. Anderson (svensk); N. J. Devold samt Relling & Bredlie (alla norrmän) ha skobutiker; Jensen (dansk) eger ett stort tegelbruk; C. F. Pearson (svensk), John Hansen (norsk) och Christensen (dansk) äro målaremästare; Honnes & Nilsen (norrmän) ha snickerifabrik; Nielsen (dansk) är plåt- och kopparslagare; A. Pearson (svensk) har smedja; Nyström & Nilson äro likaledes smeder och vagnmakare, och A. E. Schwartz, N. Pearson, O. Peterson, Bengtson, Ström & Bäckström, bröderna Lundblad (samtliga svenskar) drifva saloonrörelse, liksom äfven Carlson (svensk) & Beck (dansk). I Albina har Andrew Arnberg (svensk) jernkramhandel.

Vi låta nu följa några kortare biografiska skizzer (dels med, dels utan porträtter) öfver Portland-skandinaver, intagna i alfabetisk ordning.

JOHAN AUGUST ALLMÉN. Född i Odensåkers församling af Skaraborgs län, Sverige, den 27 januari 1842. Ankom till Amerika 1869 och bosatte sig i Saunders co., Neb., på ett stycke regeringsland, hvarjemte han äfven köpte jernvägsland. Nebraska var då nästan obebygdt. Endast längs med de större floderna — Missouri och Platte — funnos då små enstaka nybyggen. 1871 blef A. vald till fredsdomare och 1873 till landtmätare för Saunders co. 1876 flyttade han från Nebraska, der han i likhet med så många andra nybyggare varit utsatt för gräshoppornas härjningar, till Oregon och arrenderade en farm 6 mil från Roseburg, samt stannade der i 2 år. Sedan dess har A. varit bosatt i Portland, hvarest han i 10 år tienstgjort som "searcher of records" i rådhuset. Han innehar nu anställning hos en större fastighets-firma, "The real estate title and trust company". A. har haft att glädja sig åt ett ovanligt förtroende bland alla människor, med hvilka han kommit i beröring. Redan 1880 erhö

han i uppdrag af en del Minnesota-bor att uppsöka en lämplig plats för en koloni. Han besökte med anledning deraf nord-östra Washington samt Idaho och utsåg en plats ej långt från Lewiston. Kolonien slog sig sedermera ned i närheten af den plats, som A. föreslagit, och har nu vuxit till ett stort samhälle. I april 1889 uppsatte det republikanska county-konventet A. som kandidat för assessors-embetet i Multnomah county, men A. afsade sig kandidaturen. A. gifte sig 1869 i Omaha med Emma Christina Appalgren, med hvilken han var förlofvad, innan de lemnade Sverige. Resultatet af detta äktenskap är 2 söner och 4 döttrar, af hvilka den äldsta, miss Hildegard Allmen, har anställning som karriterska på samma kontor som fadren. A. eger ett prydligt och trefligt hem vid 10th & College sts. i Portland samt byggnadsplatser i andra delar af staden, somliga af dem ganska framdefulla. Till sin bekännelse är A. lutheran och den mest framstående medlemmen af Portlands engelsk-lutherska församling.

CHAS. W. ANDERSON. Född den 8 mars 1866 i Furuby församling, $1\frac{1}{2}$ mil från Vexjö, Småland. Besökte folkskolan och

privata skolor samt arbetade tidtals på fadrens gård till i juli 1882, då han utvandrade till Amerika och efter 3 månaders studier i en engelsk språkskola i Minneapolis, Minn., besökte en folkskola i Litchfield under nära ett halft års tid. På våren 1883 hyrde han ut sig till en farmare, hos hvilken han stannade ett halft år. Kom så åter till Minneapolis och hade anställning först i en möbelfabrik till sommaren 1884 och derpå i olika fotografi-ateljer, tills han på hösten 1886 utbytte sin sysselsättning mot en liknande

i Albert Lea, Minn. Följande höst öppnade A. egen ateljer i Wells, Minn., sålde ut 4 månader senare och kom till Minneapolis i januari 1888. Reste derefter omkring med tält såsom landskapsfotograf och besökte olika platser i Minnesota, Wisconsin, Iowa, Dakota och Canada, med hufvudkvarter i Minneapolis. I juni 1889 flyttade A. till Stilla hafskusten och kom till Port-

land den 1 augusti. Här har han dels haft plats hos en af stadens fotografer, dels utöfvat yrket på egen hand, tills han i aug. 1890 tog anställning som biträde i en för Union Pacific-banans räkning kringresande fotografisk jernvägskupee, i hvilken han f. n. flackar omkring i Washington.

GILBERT (GULDBRAND) ANDERSON. Född i Kongsberg, Norge, den 24 januari 1854. Utvandrade 1872 till Amerika och lärde urmakeryrket hos olika urmakare i Wisconsin, efter att först ha arbetat en sommar på farm samt någon tid i sågverk och i skogen, der han deltog i timmerflottning och bl. a. färdades som medlem af ett sällskap skogshuggare, bland hvilka 22 voro norr-män, på flottor ända ned till Mississippi-floden. Under vintern besökte han en engelsk skola och vann derigenom den nödvändiga kunskapen i landets språk. Efter 3 års lärotid i Grand Rapids, Vasa och Portage, Wis., hos tyske urmakaren Klein, svensken Gunlach och en T. P. Thompson började han egen urmakeri-affär först i Arcdale, Wis., der han stannade i ett år, och sedan i Fergus Falls, Minn. Här qvarblef han 6 år och for i juli 1883 till Portland, Oregon, der han först hade affär vid Morrison st., hvarefter han flyttade till 1st st. och i augusti 1885 till sin nuvarande präktiga lokal i no. 51 Washington street. Anderson är medlem af "Scandia Lodge" no. 26 af K. of P. och har varit dess skattmästare alltsedan september 1885. Han är vidare kassör i norska föreningen "Dovre" och medlem af norsk-lutherska kyrkan. Han är en god violinist och har mycket ifrat för bildandet af en skandinavisk orkester — en idee som en gång äfven höll på att komma till verkställighet. A. är en vänsäll man, omtyckt af alla, som komma i beröring med honom. Gift och har ett barn.

CARL BARKMAN. Född i Malmö den 8 nov. 1863. Besökte Tyskland 1882—85 och London på våren samma år. Tillbragte hösten 1886 i England och Frankrike, för att än mera utbilda sina medfödda och allt sedan barn-domen omsorgsfullt odlade köpmannaegenskaper. Utvandrade 1888 till Amerika och dref lax- och annan fiskaffär i The Dalles, Oregon, till hösten 1889, då han flyttade till Portland, der han idkar smör- och fiskaffär.

N. M. BERN. Född den 5 maj 1847 vid Dejefors Bruk i Vermland. Genom företagsamhet och en okuflig viljekraft arbetade han sig upp till inspektor och föreståndare vid olika sågverk i Norrland; tjänstgjorde äfven ett halft år som inspektor vid Svartå bruk i Finland och for derifrån till Stockholm och Amerika, samt anlände i november 1880 till Philadelphia, hvarifrån han fortsatte färden till Grand Rapids, Mich., der han på ett danskt boardinghus blef frånstulen hela sin kassa — \$275. Mot säkerhet af en mängd kläder erhöll han ett lån på \$4 och begaf sig ut i skogarne att söka arbete. Påträffade händelsevis efter någon tids kringflackande några svenskar, som arbetat

under honom i Sverige, och med hvilka han följde till staden Muskegon. B. erhöll nu arbete först med vedhuggning a 50 cts pr cord och sedan vid sågverk och hyfvelfabriker. Efter ett fåfängt försök att få lämplig sysselsättning i Diamond Lake, Mich., for han till Chicago och blef kusk hos en amerikanare. Behöll platsen ett halft år och var derpå nattväktare hos firman Carson, Scott & Co. i 3 månader, hvarefter han lika länge hade plats i sågverk i Clinton, Ia. Reste derifrån till Fargo, Dak., och för-

rättade olika arbeten i brädgårdar o. d., tills han fick förmansplats i Johnson & Nilsons hyfvelfabrik. Genom firmans konkurs förlorade B. en inestående fördran. Den 22 maj 1885 for han till Portland, Or., der han först arbetade som målare för C. F. Pearson, men sedan började egen affär, hvilken i sin linda utgjorde en högetigen anspråkslös cigarr- och frukthandel. Småningom växte den. Med sin okufliga energi dref B. alla sina planer igenom, började med "boardinghus" i liten skala, lyckades 1886 få hyra det gamla St. Lawrence Hotel för billigt pris, hvarigenom han sattes i tillfälle att utvidga sin affär, tills han våren 1889 såg sig i stånd att öfvertaga hela det stora f. d. "Burton House", hvars namn han ändrade till "Bern's Hotel". Det har stadigt gått framåt för B., och han är ingalunda knusslig, när det gäller att dela med sig af sitt goda.

C. B. BORQUIST. Född i Falun 1859. For 1879 till Hamburg och Berlin, och 1881 till New York, der han stannade i 3 år. Kom så till San Francisco samt 1884 till Portland, Or., der han började egen affär (skrårderi) 1886. Han och hans kompanjon, Refling, ega nu en af stadens största skrårderiaffärer.

IVAN BROSTRÖM. Född den 25 augusti 1862 i Kristinehamn, der fadren är boktryckare och tidningsutgifvare. Efter genomgången kurs i elementarläroverket derstädes ingick han år 1878 vid fadrens tryckeri och arbetade der till 1883, då han for till Stockholm och fick anställning vid Kongl. boktryckeriet. Efter ett års vistelse der, var han under ett halft år faktor vid fadrens tryckeri. Angelägen om att lära känna andra och bättre arbetsmetoder, reste han i augusti 1884 till Tyskland och arbetade på ett af de största boktryckerierna i Berlin, hvarest han samtidigt lärde maskintryckning, särskildt illustrationstryckning. Företog på sensommaren 1885 en studiereisa till åtskilliga större städer der i landet och besökte de förnämsta boktryckerierna, hvarefter han återvände till Sverige och i dec. '85 ankom till Kristinehamn, der han öfvertog ledningen af tryckeriet. Under fadrens vistelse som riksdagsman i Stockholm 1887 skötte B. redaktionsbestyren och erhöll samma år, bland 167 sökande, ett resestipendium af svenska staten för att i utlandet vidare utbilda sig i sitt yrke. Ankom till Amerika den 19 aug. 1887. Arbetade tre månader i New York och Brooklyn dels som sättare dels som tryckare; derefter i Chicago på olika tryckerier till i feb. 1888, då han for till Rock Island, Ill., och arbetade till i oktober. Hade derefter anställning på tyska och amerikanska tryckerier i Chicago till i maj 1889, då han for till St. Paul och efter 2 månaders arbete der flyttade till Minneapolis och efter en kort tid tillsammans med literatören O. A. Linder öfvertog "Svenska Roman-Bladet". Sålde ut sin andel deri och for i nov. till Portland. Här har han haft anställning på det största accidens-tryckeriet i staden och är en af utgifvarne af den här boken, hvilken har hans smak och skicklighet att tacka för det snygga och prydliga utseende, som den eger.

ALBERT P. GIBSON. Född i Östad, Kristianstads län, den 15 nov. 1854, yngst af 6 syskon. Stannade hemma hos fadren, som var hemmansegare, till sitt 19:de år, då han kom i snickare- och husbyggnadslära. Den 1 aug. 1879 utvandrade G. till Amerika och stannade först i Mead, Saunders co., Nebr., der han hade en bror, hvilken han aldrig sett, enär denne lemnat Sverige före hans födelse. G. fann sådant behag i Nebraska, att, som han sjelf säger, han tyckte sig "ha hunnit näst intill paradiset"; men ett par vintrars vistelse der gjorde honom fullt belåten med att lemna "paradiset" och fara till Portland, dit han ankom i februari 1882. I ett halft år arbetade han för O. R. N.-bolaget

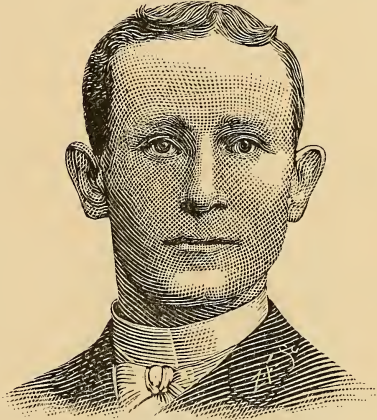
vid Cascaderna i Columbia och återtog derefter sitt egentliga yrke som snickare i Portland. Med undantag af vintern 1887-88, då han besökte det s. k. "Eight Mile-distriktet" i östra Oregon, der han tillsammans med A. Charleston eger 300 acres jord och har under odling 400 acres mera, har han hela tiden varit bosatt i Portland. Sommaren 1890 var han under några månader i fastighetsaffär, dels i bolag med A. W. Johnston, dels hos en amerikansk firma. G. är medlem af svensk-luther-

ska församlingen, inom hvilken han innehaft flera förtroendeposter, såsom president, vice president, sekreterare, diakon m. m. Han har varit församlingens kassör alltsedan den 1 jan. 1885, är en af ungdomsföreningens stödjelpelare, flitig besökare och ofta ledare af söndagsskolan samt till sin politiska bekännelse en ifrig prohibitionist. G. har en bror, som är bosatt vid La Centre, Wash. Utom den ofvannämnda farmen i östra Oregon eger G. äfven en rätt värdefull tomt i Tacoma, Wash.

F. H. GRAN. Född i Östergötland 1852. Utvandrade 1873 till Omaha, Neb., kom till San Francisco 1875 och till Portland 1879, der han arbetade hos olika skrädderifirmor, tills han 1888 började egen affär tillsammans med en tysk Niemeyer, ur hvilken affär han 1890 utträdde. Gift.

EDVARD JOHNSON GRÄHS. Född i Helsingborgstrakten den 16 april 1862. Utvandrade 1882 och arbetade i och omkring

Chicago under ett års tid, hvarefter han 1883 flyttade till Oregon. Han har besökt de flesta delar af staten, köpte farm 1885 i Washington co., 8 mil från Forest Grove, och bodde på densamma ett års tid. Han tog äfven ett stycke regeringsland, men gaf det förloradt. Sedan 1886 har G. varit en ganska mycket anlitaad byggnästare o. kontraktör och har haft sin verksamhet i Portland och dess förstäder utom under ett år, då han vistades i Corvallis o. North Yamhill. 1890 flyttade han till Albina och gifte sig. G. är en varmt intresserad vän af förningsväsen, var en af "Svenska Brödernas" stiftare och deras förste bibliotekarie, hvarjemte han tienstgjort som vice president under ett halft år. Tidtals har han äfven varit en flitig tidningskorrespondent och visat sig ega ovanligt sunda åsikter i bl. a. den krångliga arbetarefrågan.

WILHELM ANDREAS GRÖNDAHL. Född i Kristiania, Norge,

den 21 april 1858. Genomgick Trondhjems tekniska skola åren 1875—78, efter att ett par år förut (1873—74) ha deltagit i jernvägs-undersökningar på Smaalenenes- och Veblungsnäs-Aalesund-banorna samt 1874—75 ha arbetat å mekanisk verkstad i Kristiania. 1879 utvandrade G. till Amerika, der han, att börja med, studerade engelska under några månader vid Augsburg-seminariet i Minneapolis, Minn., hvarefter han erhöll anställning å Manitoba-banans kontor i St Paul, hvilken han innehade i 1½ år. 1881 flyttade han

till Portland och blef förste ritare och biträdande ingenjör (chief draughtsman and assistant engineer) vid den dåvarande

Oregon & California-jernvägen — numera inköpt af och införlivad med Southern Pacific-jernvägssystemet. Efter att ha i några år på ett högeligen tillfredsställande sätt skött sitt åliggande blef G. utnämnd till superintendent öfver alla bro- och andra byggnader å jernvägslinien, hvilken befattning han fortfarande innehar. G. är medlem af norsk-lutherska församlingen, är gift sedan 1882 och har 5 barn.

GUSTAF GULLBRANDSEN. Född den 25 sept. 1862 i Kristiania. Utvandrade 1886 till Portland, dit han ankom den 16 juni. Arbetade i ett år på millionären Ladd's mjölkfarm och sedan i Weidlers sågverk. Egeren förköps-
"claim" på Puget Island i Columbia midt emot Cathlamet. Gift.

JOHN P. HANSEN. Född julafton 1856 i Tromsø, Norge. Utvandrade 1889 till Des Moines, Ia., der han arbetade som dekorationsmålare i 4 års tid. Kom sedan till Portland och började kort derefter målareaffär tillsammans med Christenson. 1888 utträdde H. ur affären och började på egen hand. Gift.

H. H. HEIDE, Född i Saxkiöbing, Danmark, 1860. Kom 1874 i urmakarelära. Utvandrade våren 1882 till Milwaukee, Wis., der han stannade i 2 år, hvarefter han efter någon tids vistelse i Chicago uppehöll sig i Minnesota 4½ år och kom till Portland i januari 1889.

SAMUEL HOLM. Född i Skara den 15 okt. 1859. Kom 1877 i tjänst hos en landtbrukare och stannade der i 3½ år. Utvandrade i april 1881 och arbetade under 4 år i Iron Mountain, Mich., vid grufvor och sågverk, hvarefter han i juni 1885 reste till San Francisco i sällskap med O. F. Isakson, hvarifrån de den 6 juli foro till Sidney, Australien. Der arbetade H. i brädgård och snickeri samt gjorde ett besök i Sunny Corner bortom Blå bergen. Den 27 febr. 1886 lemnade H. och Isakson Sidney och kommo den 23 mars till San Francisco, hvarifrån H. for till Socorro, N. M., och Kansas City, Mo., samt i nov. till Sverige. Den 24 aug. 1888 foro han och I., som äfven kommit till Sverige, åter till Amerika direkt till Portland, hvarest de sedan dess varit bosatta, och H. haft anställning i en hyvelfabrik. Våren 1889 gjorde de båda ett besök i socialistkolonien Kaweah, Cal., samt vid Puget Sound. H. är medlem af "Svenska Bröderna" och hyllar moderata åsikter i religion och politik. Besöket i Kaweah gjorde honom till en affälling från socialismens salighetslofvande lära.

CHARLES HOLM. Född i Alingsås 1860. Utvandrade 1875 till Otumwa, Ia. Bodde i Chicago 1877 och i Creston, Ia., 1881. For 1883 till Idaho, der han någon tid var fåraherde, efter att förut ha försörjt sig som bodbiträde, stalldräng och äfven tjänstgjort som "deputy sheriff". Kom hösten 1883 till Portland och har här varit anställd i kafee och egt restaurant m. m. 1890 erhöi han plats i postverket. H. är en jovialisk figur, i besittning af en flytande tunga och är en af de lyckliga dödliga, som när som helst kunna hålla ett tal på rak arm. Gift sedan 1885 och har 2 barn.

ANDREW HOLMBERG. Född i Ferlingsbro, Nerike, den 5 okt. 1848. Utvandrade sommaren 1869 till Amerika och kom till Lake City, Minn., den 9 juni. Arbetade hos farmare och på andra platser till 1871, då han återvände till Sverige och stannade

der öfver vintern. Kom våren 1872 åter till Lake City och arbetade sedan som timmerman i 3 år dels der, dels vid qvarnanläggningar i Red Wing. Våren 1875 for H. till California och arbetade som timmerman vid vattenverket i Spring Valley. Sjuknade i nervfeber och intogs på hospital i San Francisco. Då han tillfrisknat, begaf han sig till redwoodskogarne och 2 månader senare till San Joaquin-dalen, der han i 2 år var sysselsatt med anläggning af vattenledningskanaler för Friedlander & Chapman. Sommaren 1877 besökte han trakterna kring Puget Sound, Wash., och kom den 20 augusti till Portland, hvarest han allt sedan dess varit bosatt. Till en början hade han åtskilliga sysselsättningar dels hos Oregon Transfer-bolaget, dels som föreståndare vid Allen & Lewis' hvetemagasin och vid Julius Sorensens vedhandel, dels som byggmästare på egen hand. Den 23 oktober 1881 fick han plats vid poliskåren och har genom nit och trohet i sitt kall svingat sig upp först till "roundsman", hvilken sysla han innehade två och ett halft år, och derefter till polis-kapten, hvilken ansvarsfulla befattning han tillträdde den 1 november 1889, efter att i öfver ett år ha skött platsen som tillförordnad. H. tillhör O. F., A. O. U. W. och "Svenska Bröderna". Gift sedan den 30 maj 1884 och har en son.

CARL WILHELM HOGLUND. Född i Örebro 1859. Har som sjöman under ett 10-tal år besökt Syd-Amerika, Australien m. fl. länder och ankom 1883 till St. Louis, Mo., hvareifrån han hösten 1888 flyttade till Portland. Har anställning vid Union Pacific-banan.

ANDREW HOLMQVIST. Född i Lindes församling, Vestmanland, julafton 1856. Flyttade vid 9 års ålder till Nora och kom 1870 i maskinlära i Örebro. Stannade der i 4 år, hvarefter han hade arbete vid Liljeholmens mekaniska verkstad i Stockholm till 1886, då han utvandrade till Amerika. Egnade ett halft år åt studier i Chicago. Arbetade sedan nära ett år

mekanisk verkstad i Rockford, Ill., och derefter å liknande platser i Stillwater och Minneapolis i Minnesota samt i New-castle, Pa. Sommaren 1889 reste H. till Seattle och några

veckor senare till Portland, der han sedan dess varit bosatt och innehaft platser vid mekaniska verkstäder. Holmqvist är en skicklig mekanikus, men teater-tiljan torde dock varit hans rätta verkningskrets. Han eger obestriddliga skådespelare-anlag och en barytonstämma, som med hänsyn till både omfång, klang, känsla och renhet söker sin like. Många äro de personer, som han fröjdat med sin sång, såväl då han uppträdt i quartett eller större sångkör, som när han sjungit solo. I ett halft år skötte han orgeln och ledde sången i svensk-lutherska kyrkan. H. har varit gift två gånger: första gången september '81—oktober '82. Omgift den 3 mars 1884 och har tre barn.

O. F. ISAKSON. Född i Göteborg 1855. Hade i 10 år plats vid Ströman och Larsons trävaruaffär som timmermätare och sorterare, och utvandrade 1883 till Michigan. For 1885 till Australien och 1886 direkt till Sverige via Amerika. I sept. 1888 kom han till Portland och har här, liksom i Michigan, mestadels arbetat vid brädgårdar och sågverk. Våren 1889 besökte han socialistkolonien i Kaweah, Cal., och inskref sig som medlem. I. är näml. stark socialist och tror fullt och fast på möjligheten att realisera en Bellamy's och andras omogna fantasier. I Kaweah fick han dock, vid åskådandet af den der rådande uppenbara humbugen, sina åsikter så till vida förändrade, att han välvilligt uppskjuter det socialistiska rikets införande till den synnerligen långt aflägsna framtid, då socialismen kan proklameras som statsreligion. I. är en beläst man och en framstående talare. I den senare egenskapen har han rätt ofta låtit höra sig vid offentliga tillställningar. Han har äfven varit en flitig tidningskorrespondent, och hans uppsatser utmärka sig både för reda och skärpa, om och socialist-fantasierna stundom väl obehagligt framskynta. Medlem af "Svenska Bröderna".

J. ADOLF JOHNSON. Född 1859 och studerade i Lund, tills han var färdig för studentexamen, då han i stället gick till sjös och i flera år seglade mellan London och Australien. Hamnade slutligen i San Francisco och kom derifrån till Portland, hvarest han förestår utskänkningslokalen i St. Charles Hotel. J. är en ifrig jägare. Gift och har en son.

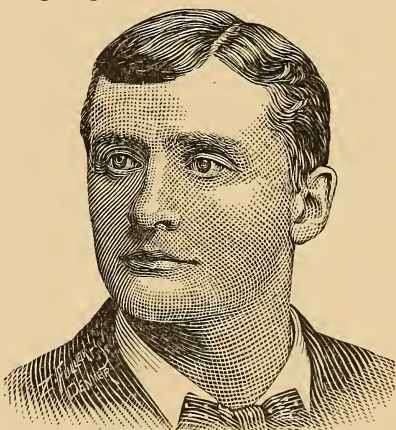
ALFRED LARSON. Född i Örebro 1859. Utvandrade 1887 och arbetade som målare i New York och Brooklyn ett år, hvarefter han reste till Portland.

Här har han genom träget arbete i förening med god tur på kort tid blifvit egare af ett trefligt hem i förstaden Albina. L. är en god vissångare. Gift.

FRANK LAWRENCE (LARS LINDSTEDT). F. i Kisa, Östergötland, 1852. Kom till Amerika 1873 och tillbragte första åren i New York och St. Louis, Mo. I Texas låg han sjuk största delen af 3 år. Arbetade i smältverk o. d. i St. Louis. Tillbragte 5 år i Montana, der han sysslat med olika saker och bl. a. varit bromsare å N. P.-banan. Kom derifrån till Oregon, der han gjort sin artistiska förmåga fruktbarande, i det han ritat och utgifvit taflor öfver olika städer. På hösten 1890 fick han plats vid "West Shore" i Portland som tecknare.

PHILIP W. LILJESON. Född i Sturefors, Linköpings län, den 12 maj 1860. Hos fadren, som egde gjuteri och mekanisk verk-

stad, lärde han att bli mekani- kus. Utvandrade vid 18 års ålder till Amerika och fick arbete vid ett qvarnverk i N. Branch, Minn. Följande vinter besökte han en amerikansk skola vid Sunrise City, arbe- tade våren 1879 i ett stenbrott, bevistade under vintern '79-80 "Gustavus Adolphus College" i St. Peter och blef derpå för- man vid ett stenbrott i Fort Snelling. Under sommaren var han anställd vid flodarbeten å öfre Missouri och på hösten

som förman vid tunnelgräfningar i Minneapolis. Efter att 1881 ha haft jernvägskontrakt i Dakota och varit förman vid den nya stenbron öfver Mississippi i Minneapolis, besökte han 1882 England, Frankrike och södra Europa. I Tyskland stannade han 5 månader och tillbragte vintern 1882—83 i sitt föräldra- hem. Våren 1883 se vi honom åter i Minneapolis som biträde i hoteller, senast i 4th Avenue Hotel, der han stannade till våren 1885, då han for till Farewell City, British Columbia. I juni anträdde han en resa till Australien, men led skeppsbrott nära Victoria, V. I., B. C., och förlorade allt han egde. L. for då till Seattle, var under sommaren kock för en tysk jernvägskontrak- tör och gick på hösten till fots till Ellensburgh och Baker City, arbetande än vid tröskning, än som "cowboy". Följande som- mar var han ute i bergen med ett par kamrater och uppletade en grufva, som de gemensamt bearbetade någon tid, hvarefter L. sålde sin andel och tog arbete i sågverk vid Baker City. På

våren 1887 reste han till Portland, der han först blef biträde i ett bryggeri och sedan, i följd af personlig bekantskap med postmästaren Roby, sommaren 1888 fick plats som breffbärare, hvilken befattning han ännu innehar. L. är en mycket begåfvad mekaniker och skulle, om han egnat sig deråt, kunnat gått långt som uppfinnare och konstruktör. Konstrikt arbetade snåsaker, som han tillverkat, bära vittne derom. Han är dessutom en sällskapsmenniska: var i Minneapolis medlem af föreningen "Norden" och bibliotekarie för "Sv. Bröderna" samt är den ursprunglige stiftaren af Portland-föreningen med samma namn. Af breffbärarekåren har han vid ett tillfälle erhållit som gengäld för nit och intresse en präktig käpp med guldkricka.

ELIAS LINGÅS. F. i Walddalen, Norge. Arbetade på olika gårdar och hade under 1 år den magnifika inkomsten af 12 kronor och en klädedrägt. Genomgick sedan seminarium och erhöll statsstipendium för att studera norska landsdialekter. I juli 1886 utvandrade L. till Dakota. Var skollärare 2 år i Traill co., gifte sig i Clifford och flyttade i okt. 1888 till Oregon. Har sedan dess haft arbete i Weidlers sågverk i Portland. L. är en begåfvad man, som det är en lust att höra, när han föredrager skildringar på norskt bygdemål.

P. LUNDIN. Född i Perstorp, Kalmar län, den 27 mars 1834. Lärde i Kalmar snickare- och byggmästareyrket. Utvandrade till Amerika 1869 och ankom till New York den 3 mars. Stannade der ett år och flyttade sedan till olika stater i vestern, bl. a. Ohio, der han tog kontrakt på byggnadsarbeten. 1876 kom han till California och begaf sig kort derefter till Portland, Oregon, hvarest han varit bosatt allt sedan och förvärfvat både anseende och förmögenhet som byggmästare och kontraktör. L. har byggt en mängd hus i Portland och är sjelf egare af flera dylika jemte tomterna, på hvilka de äro uppförda, samtliga belägna i East Portland, der de upptaga halfva

det kvarter, som begränsas af O och P samt 13 och 14 sts. L. har numera dragit sig från bestyren och har under de senaste

åren, dels för sin helsas, dels för nöjes skull, gjort resor till Texas, California, New Mexico, Minnesota, Kansas och Missouri, men säger sig ännu aldrig ha sett en plats, som han tyckt bättre om än Portland. Han har älskat Oregon allt sedan första dagen han beträdde dess mark. L. är gift sedan 1879 och har haft ett barn, som affidit.

JOHN AL. MELL QUEST. F. i Carver co., Minn., den 21 nov. 1861. Vistades 1872—81 i Bell Plain, der han dels var bodbiträde, dels gick i skola. Gifte sig 1881, men förlorade sin hustru genom döden. Dref egen affär (apotek) 1881—83, bodde i Minneapolis till 1884 och kom till Seattle och Portland 1888. Han har här praktiserat som läkare.

MORTEN MÜNSTER. F. i Bergen, Norge, den 27 okt. 1858. Kom till Amerika 1880. Var i ångbåts- och biljettaffär i Chicago och förestod A. E. Johnson & Co's afdelningskontor i Minneapolis 1884—86. Hade eget kontor i Chicago någon tid samt antog 1888 plats som föreståndare för A. E. Johnson & Co's land- och biljettkontor i Portland. M. är gift.

ALBIN NILSON. F. i Ystad 1859. Kom 1880 till Minneapolis. Arbetade på jernväg, som kusk m. m. och for 1883 till Portland, der han efter kort tid fick plats som bokhållare hos kommissionsfirman Battin & Co., hvarest han alltsedan dess stannat och genom pligtrohet tillvunnit sig sina arbetsgifvares synnerliga ynnest.

C. NILSON. F. i Råda socken, Vermland, 1849. Utvandradé 1868 till Chicago. Var soldat under åren 1870—75 i Arizona och Camp Harney, Oregon, m. fl. platser, mest tjenstgörande som sjukskötare. Har varit bosatt 1 år i Mississippi, någon tid i Idaho, Minnesota och California samt de senaste 10 åren i Oregon, der han 4 år egt farm 5 mil från Portland samt under tiden äfven haft rakstuga i Portland.

P. PEARSON. F. i Grefvie, Skåne, 1840. Utvandrade 1872 till Amerika, hvarest han efter 2 års vistelse i California flyttade till Oregon och ömsom bott i Portland och på sin 160 acres-farm 4 mil norr om Vancouver, hvilken han köpte 1883. F. n. har han utarrenderat farmen, en af de vackraste och bäst skötta i hela trakten, och ingått i en möbelflyttningsaffär i Portland. P. är gift sedan 1863 och har 2 fullvuxna barn: en son och en dotter. Sonen JOHANNES, född i Grefvie 1864, är gift och har ett barn. Han är bosatt i Portland. En yngre broder afled i aug. 1888.

OSCAR PETERSON. F. på Gotland 1851. Gick till sjös 1865 och besökte under de följande åren en mängd olika länder, såsom Södra Amerika, Ostindien m. fl., tills han — efter att ha varit bosatt i Mexico 3 år, arbetande i mahognyskogarne derstädes — seglade på Californias kust ett års tid och 1878 begaf sig på laxfiske i Puget Sound och vid Alaska. Derifrån återvände han till Portland, Or., och har sedan dess varit sysselsatt med arbeten vid fartygs-kajerna. 1884 köpte han 23 acres god jord i Swedeville, 5 mil vester om Portland, och gjorde i ordning en god farm, på hvilken han bodde 1888—89, hvarefter han sålde den för \$6,500 och köpte hus och tomt i Portlands förstad Albina. Gift sedan 1880.

JOHN RASMUSSEN. F. 1843 i Kongsvinger, Norge. Utvandrade 1863 till Chicago och for ett år senare till Duluth, Minn., der han stannade 2 år, hvarefter han återvände till Chicago. Här uppehöll han sig i 4 år som kon-

traktör för kalkrappning af husväggar. 1869 öfverflyttade han sin verksamhet till Portland. I förstaden Multnomah eger R. ett litet treffligt hem och är äfven husegare i Duluth., Minn.

AXEL M. REFFLING. F. i Kristiania 1858. Besökte Tyskland 1878. För till New York 1881, San Francisco 1883 och har sedan 1886 varit bosatt i Portland, der han drifver skrädderiaffär i bolag med C. B. BORQUIST.

AXEL EMIL SCHWARTZ. F. i Karlskrona den 28 sept. 1849. Efter åtskilliga års skolgång fann han sig mera hågad för militära öfningar och idrotter än för tvungna bokliga studier, hvadan han egnade sig åt krigsvetenskapen och ingick vid armeen. Utvandrade 1871 till Amerika och uppehöll sig en längre tid i Boston och Worcester, Mass. Var än fäktmästare och gymnastiklärare, än hotellbiträde, än sekreterare för en amerikansk millionär, i hvars sällskap han besökte Florida. Kom sedan till Colorado och 1882 till Portland hvarest han dels förestått, dels egt utskänkningsrörelse. S. är en kunskapsrik och intressant personlighet och af alla, som känna honom, ansedd som typen för en gentleman, både hvad angår hållning, dräkt och sätt. Han eger en större och värderikare boksamling än troligen någon skandinavisk icke-vetenskapsman i Oregon och Washington. Gift.

ERNST SKARSTEDT. F. den 14 april 1857 i Solberga, Bohuslän, af d. v. kyrkoherden, sedermera teol. prof. C. W. Skarstedt och hans maka, en dotter till domprosten och nykterhetsiffraren P. Vieselgren. Genomgick Lunds katedralskola, der han — efter att under 1875 ha arbetat med fartygslössning i Göteborg och som sjöman besökt Ishafvet, England, gjort haveri m. m. — aflade studentexamen våren 1877. Låg 2 terminer vid Tekniska Högskolan i Stockholm, var sommaren och hösten 1878 informator i Stockholms skärgård och i Bohuslän samt för i december samma år till Amerika. Efter att i 1½ års tid ha dels slagit sig fram som färm- och jernvägsarbetare, timmerman m. m. i Minnesota, Kansas och Colorado, dels under 3 månader tillsammans med Emil Lundqvist utgifvit en tidning i Kansas, ingick S. i juni 1880 vid "Svenska Amerikanarens" och i juli 1884 vid "Svenska Tribunens" redaktion. Gjorde under tiden resor till Manitoba, Missouri, Texas och Kansas och flyttade i mars 1885 till västkusten, der han blef nybyggare i Cascade-skogarne i Clarke co., Wash. Stannade der i 3 år med undantag af vintern 1885—86, som han tillbragte med sin familj i — Sverige. Lärde fotografiyrket hos C. Fritz i Forest Grove, Or., och var 1888 bosatt i Vancouver, Wash., som landskapsfotograf. Förlorade der den 28 sept. 1888 sin hustru, med hvilken han varit förenad sedan den 23 juli 1881, och som skänkt honom 3 barn. Har, med undantag af ett besök i Chicago och åtskilliga utflykter inom Oregon och Washington, varit sedan nov. 1888 bosatt i Portland, der han fört en s. k. "prekär existens". Har under årens lopp lemnat en mängd bidrag till olika tidningar samt under 1889 och 1890 redigerat *en* och utgifvit *tre* böcker, bland hvilka *denna* och en svensk-amerikansk antologi.

E. O. SVENSON. Följande välskrifna skildring af dr E. O. Svensons lefnadsöden ha vi haft nöjet mottaga från en af hans äldre och med hans historia mera förtrogna vänner, hvadan vi hellre införa den än söka skrifva någon på egen hand:

"I Djursdala socken af Kalmar län föddes ERNST OTTO SVENSON den 15 januari 1859. Hans fader, Sven Svenson, en af socknens mest aktade hemmansegare, fick hvad man kallar "Amerika-

feber”, sålde sin egendom, lemnade fäderneslandet och bosatte sig i Webster county, Iowa, år 1867 — en af de förste nybyggare i detta county. Der uppväxte Ernst Otto. Han visade redan som barn ovanlig håg för studier, och redan vid 16 års ålder hade han genomgått allmänna skolan samt med utmärkelse tagit skollärare-examen. Han tillträdde genast sitt kall som lärare, men hans törst efter vetande hade snarare till- än aftagit. Lemnande för en tid sin verksamhet i skolans tjänst, ingick han vid Augustana College i Rock Island och genomgick der på kort tid 5 klasser. På grund af sjukdom nödgades han för en tid lemna sina studier och återtaga sin lärarebefattning. Under tiden hade likväl hans begär efter vetande funnit ett mål: *läkarekallet*. Så snart hans helse det medgaf, fortsatte han med samma ifver sina studier samt tog inom kort graden som “Baccalaureate of Science” i Amity College, Ia. Derefter studerade han uteslutande för den medicinska graden, dels i Iowa, dels i Nebraska samt erhöi sin medicine doktors-grad i statens universitet år 1885. Sin praktik som läkare började han i Nebraska samt fortsatte dermed i 4½ år. Derefter flyttade han till Chicago i ändamål att vid dess utmärkta kliniker studera nyare tidens rön i fråga om hals-, näs- och öronsjukdomar, med hvilket han fortsatte, tills han i juli 1890 reste till Portland, Oregon. E. O. Svenson tillhör det fåtal läkare, om hvilka vi våga förutspå en lysande framtid.”

OSCAR T. SÖDERBÄCK. F. 1845 å Gusums bruk, Östergötland. Utvandrade 1873 och arbetade i cigarrfabrik i New York till den 11 mars 1876, då han for via San Francisco och Portland till The Dalles, Oregon. Arbetade i 2 år som eldare, matros m. m. på Columbia-ångare och började 1878 i Portland cigarrfabrik och handel, som han sedan dess betydligt utvidgat. Gift och har 3 barn.

CHARLES VARNEY (VÄRME). F. i Örebro 1860. Studerade vid elementarläroverket och tekniska skolan och kom i bokhandel 1875. Var 1878—79 bokhållare i Upsala. Utvandrade 1880 och uppehöll sig å olika platser, i synnerhet i St. Louis och Moberly, Mo., i hvilka städer han stannade flera år. Våren 1888 kom han till Portland och har här haft anställning i jernvägsverkstäder. V. är en skicklig mekanikus, dessutom en ytterst treflig sällskapsmänniska och sekreterare i Albina-logen af “Knights of Labor”.

O. A. WENNERSTRÖM. F. nära Karlstad 1842. Utvandrade i juni 1883 till Minnesota. Kom till Portland 1888 och eger här pappers- och bokhandel vid 3rd st., mellan B och C sts. Gift och har flera barn.

IVAN WESSTRÖM. F. i Stockholm 1858. Studerade, men tröttnade derpå och för 1880 till Amerika. Efter några månaders vistelse i New York och Detroit, Mich., kom han till Minnesota och arbetade i 4 månader på en farm vid Warren. Sedan dess har han flackat vida omkring och i årtal arbetat som jernvägs-kontraktör och i grufvor i Montana, Utah m. fl. stater. Till Portland kom W. nyårsdagen 1889 och har här genom sitt vänsälla väsen gjort sig allmänt afhällen.

ARTHUR WILSON. Född i Stockholm 1849. Genomgick Lycenm och utvandrade till Amerika i början på 1870-talet.

Bodde först i St. Paul och Minneapolis ett par års tid. Kom 1873 till Portland och blef 1880 utnämnd till svensk-norsk vicekonsul, hvilken förtroendesysla han alltsedan med stor heder innehaft. W. har dessutom anställning som sekreterare i brandförsäkr:s-bolaget "Home Mutual Co." för Oregon och Washington. Han är medlem af "Arlington-klubben" och tager stort intresse i vissa idrotter, är hästkännare och eger sjelf en vacker häst, en af de för-

nämsta springarne i Portland. W. är sekreterare i "The driving association". Ett lika stort intresse hyser han för kommun och samhälle. Mer än en gång ha hans uttalanden och åsigtter rörande vägförbättringar återgifvits inom den amerikanska pressen. Man har anmärkt mot W., att han ej tillhör någon förening. Vi kunna emellertid upplysa, att han verkligen är medlem af en amerikansk hjälpförening. Föreningar, som äro stiftade blott för nöjes skull, hyser han i allmänhet afvoghet emot. Han säger sig ha som konsul så talrika tillfällen att se behovet af hjälpföreningar i st. f. nöjesföreningar, att han ej längre kan gilla de senare. W. är ogift.

TORGNY ZAKRISON. F. 1850 i Göteborg. Student i Lund 1869. Låg vid universitetet i flera år och aflade 1877 hofrättsexamen. Utvandrade 1878 till Guatemala, Syd Amerika, hvarest en äldre broder egde kaffeplantage. På våren 1879 kom Z. till San Francisco, och 1880 till Portland. Här har han förrättat litet af hvarje, är f. n. västskräddare och egare af fastighet både i Albina och Astoria. Gift sedan 1875 och har 2 söner.

KAPITEL 2.

SKANDINAVERNA I OREGON, UTOM PORTLAND.

Såsom förut är nämndt, påträffar man nordbor litet hvarstädes inom Oregon. Några få större skandinaviska nybyggen finnas ock, som äro värda ett litet utförligare omnämnande. Omedelbart öster om Portland bo på en sträcka af flera mil skandinaver i stor mängd, samtliga egande större och mindre trädgårdsfarmar. Här ha vi på ömse sidor om *Mount Tabor* — en liten vacker, dels skogbevuxen, dels odlad kulle, belägen 4 mil öster om Portland — svenskarne Sven Anderson (broder till målaren Louis Anderson i Portland), bröderna Nibelin, gamle predikanten Carlson, den trygge skåningen Sherbeck (Sjöbäck), Lindberg, Gustaf Peterson och hans son Eddie P., N. J. Feuk, Carl Lundberg, William Larson, John Miller m. fl.; danskarne Haustadt, Rasmus Anderson, Hans Larson, Hans Mickelsen, Nils Nilson, Hans Anderson, Peter Glä, Sören Jensen, Nils Simonson, Christen Christensen, dansk-lutherske presten Hansson; norrmännen Harry Anderson, Henry Olson, förre sjökaptenen Carlson och andra. Vid stationen *Sunnyside*, halfvägs mellan staden och Mount Tabor, bo ett par svenska familjer äfvensom en rik dansk vid namn Hansen, hvilken har en stor trädskola och är egare till den under namnet Hansons Addition bekanta stadsplanen.

Fem mil vester om Portland ligger en trakt, som är känd under namnet *Swedeville*. Här eger Swan Pearson, en gemytlig och ontyckt skåning från Kristianstadstrakten, en farm om nära 40 acres. Han är, i trots af sin goda ställning och sitt vinnande sätt, fortfarande ogift. Det samma gäller om gotlänningen Dahlqvist, som här eger öfver 40 acres god jord. Deremot äro smålänningarne Charles Rosander och Charles Johnson familjefäder. Den förre har en farm på 19 acres, den senare en, som, innan han för någon tid sedan sålde en del deraf, omfattade 35 acres. Edward Jacobson, också gift, eger 21 acres. Samtliga dessa farmare reda sig förträffligt. På en del af sitt land odla de frukt, en annan del egna de åt hö samt gräsbete, och på hvarje farm finnes tillräckligt med skog både för husbehof och afyttring. Ej långt från Swedeville bo åtskilliga skan-

dinaver, bland hvilka Ahlsons, som drifva en stor mjölkaffär, förtjena särskildt omnämnande.

Omkring stationen *Reedville* fins ett väldigt stort skandinaviskt nybygge, hvars flesta medlemmar äro danskar. Här ha de tre bröderna John, Charles och Andrew Pearson (skåningar och bröder till den i förra kapitlet omnämde Peter Pearson) sedan många år tillbaka gemensamt egt och odlat en god farm.

Norr om Portland, ett tjugotal mil eller så, i närheten af stationen *Scappoose* finnas åtskilliga skandinaviska farmare, bland hvilka halländingen John Johnson och den polisongbeprydde skåningen Bohman — båda jättegestalter — tillhöra Oregons förmögna skandinaviska jordbrukare.

I den egentliga Willamette-dalen lefva skandinaverna mera enstaka. I *Lebanon* eges en restaurant af en skåning vid namn Pearson, hvilken är en framstående musiker både på orgel, piano och fiol, och som före sin ankomst till Oregon var bosatt i Clay Centre, Kansas. I *McMinnville* finnes en rik svensk qvarnegare vid namn Barnekoff, och Rasmus Nielsen (dansk) har vagnmakeri-verkstad. I *Carlton* eges ett stort sädesmagasin af en skandinav vid namn Swanson, och vid *Forest Grove* är den skicklige danske fotografen C. Fritz bosatt. I statens hufvudstad *Salem* innehafves en föreståndaresyssla vid därhuset af den svenske f. d. advokaten och landmannen Charles E. Robson.

I *Astoria* utgöres en stor del af befolkningen af skandinaver. Af stadens 11 kyrkor äro 2 skandinaviska, och 1887 bildades en skandinavisk hjälpförening, som år 1889 hade E. Svenson till president och räknade 160 medlemmar. Flera af affärsmännen äro skandinaver, såsom Thielsen och Anderson, civilingenjörer, landtmätare och arkitekter; Martin Olson, auktionsförrättare; J. Johanson, groceryhandlande; cigarr- och tobakshandlanden Johnson; saloonegarne Alex. Johnson och Swan Wilson. Fler-talet af skandinaverna i Astoria egna sig emellertid åt fiske, och i den under namnet "The Scandinavian Packing Co." bekanta fiskkonserveringsaffären, den största i Astoria, äro alla delegarne, utom en, skandinaver. Deras namn äro: Georg Nelson, P. H. Johnson, John och Anton Enberg (bröder). Många af de skandinaviska laxfiskarna ha varit bosatta här i årtal och förvärfvat sig egna hus och hem. Bland dem nämna vi här: Alfred Olson, A. H. Anderson, Louis Ogren, P. H. Johnson, August Norberg, Ole och Louis Haaven (bröder), F. Lindström, Chas. Olson, Chas. Eklund, W. Wahlgren, C. Amundsen, Otto och John Peterson (bröder), Andrew Winong.

I Nehalem-dalen finnes, som nämndt, ett stort skandinaviskt nybygge, isynnerhet koncentreradt kring poststationen *Mist (Riverside)*. De första nybyggarna slog sig ned här 1877 och voro följande: Pete Vanström och C. A. Messing från Dalarne; bröderna Gustaf och Nils Peterson från Kroppsmåla s:n; John Peterson från Viserums församling i Kalmar län; Pete Nelson från Skåne; Nils Anderson; L. Magnuson från Hedemarken i Norge, samt en viss Jacobson, som sedermera flyttat derifrån. Vanström kom direkt från Rockford, Ill., och Messing från Dakota. Från Portland tog sällskapet båt till Westport vid Columbia-floden och tågade derifrån 15 mil genom obebodda skogar. Ett komiskt minne häftar också vid denna färd. En tjock norsk skräddare, som ej förmådde följa med fort nog på vandringsen, vände nämligen om, men öfverraskades af mörkret, innan han nådde fram till Westport. För att känna sig en smula tryggare, kröp han upp i ett träd och satt der på en gren, vaken hela natten. Så fort han hörde någonting prassla på marken, sköt han, men historien förmåler icke, om han någonsin träffade något. Han vardt emellertid botad och gaf nybyggarelifvet på båten. Nu befinner sig nybygget i ett blomstrande skick och ett par församlingar äro organiserade.

Bland de 6- eller 700 skandinaver, som redt sina hem i Coos countys skogar, äro de flesta svensk-talande finnar. I *Marshfield* finnes svensk församling. A. Nasburg, f. i Norrland, är handlande.

Om det svenska nybygget i närheten af *Heppner* och *Eight Mile* i Morrow county öster om Cascade-bergen har en af dess medlemmar, herr A. Charlston välvilligt lemnat följande upplysningar: "Vårt settlement är beläget omkring 30 mil söder om Columbia-floden, 75—100 mil öster om Cascade-bergen. Landet är vågig prärie med fin, något sandblandad mylla på sten- eller bergbotten. Utsigten från slätterna är här vidsträckt: himlen sträcker sig för våra ögon från Cascade-bergen i vester till Blue Mountains i öster. Klimatet är utmärkt friskt och stärkande. Frossa och bröstsjukdomar trifvas ej här. Både äldre och yngre inberäknade finnas här omkring 70 svenskar, och de ega omkring 7,000 acres jord. Den förste svenske nybyggaren härstädes var C. J. Anderson, och den som särskildt inlagt förtjenst om församlingens stiftande är J. E. Peterson."

Vi låta nu, liksom i föregående kapitel, några biografier följa:

C. J. ANDERSON. F. i Grythytted, Örebro län, 1835. Kom till Amerika 1868. Var bosatt i Illinois 1 år och i Kansas 13 år. Flyttade 1883 till västkusten, hvarest han, efter att ha uppehållit sig något i Seattle, nedslög

sina bopålar vid Eight Mile, Morrow co. Detta skedde i juni samma år. Från Walla Walla, Wash., till bestämmelseorten skedde resan med hästar och vagn och var mycket besvärlig, dels emedan A. hade stor familj, — dels och i synnerhet, emedan de få nybyggare, som funnos efter vägen, voro ogästvänliga, och logis och lifsförnödenheter knappast kunde fås för penningar ens i småstäderna. Landet var då hufvudsakligen upptaget af boskapsskötare, och de ha sällan med blida ögon sett invandrare komma och upptaga jorden.

ANDREW CARLSON. F. i Örebro län 1850. Kom till Amerika 1880 och till nybygget i Morrow co. 1884, efter att ha vistats i Illinois i 3 år och i Tacoma, Wash., 6 månader. Gift och har flera barn.

A. CHARLSTON. F. i Fjärås, Halland, 1855. Utvandrade till Amerika 1882. Uppehöll sig i Colorado och Nebraska 4 månader samt i vestra Oregon och Washington — mesta tiden såsom "steamboat man" å Columbiafloden — i 4½ år, innan han 1887 slog sig ned i Morrow co. nära Gooseberry, hvarest han tillsammans med Gibson i Portland (såsom under den senares biografi är omnämndt) eger en stor farm. C. är gift sedan 1886 och har 3 barn.

N. J. FEUK. Född i St. Åby, Östergötland, den 12 mars 1847. Lärde möbelsnickeri och uppehöll sig i Kalmar 3 år samt

besökte olika delar af Småland och Skåne, innan han 1866 utvandrade till Amerika. Arbetade i ett års tid på farm vid Ashtabula, O., och sedan i olika sysselsättningar — mest i stål-fabrik samt i fönster- och dörr-fabrik — i Jamestown, N. Y., under 3 års tid. Kom 1870 till Titusville, Pa., och arbetade ett år med husbygge, hvarefter han reste till Chicago och stannade der och i angränsande småstäder, sysselsatt med husbyggnadsarbeten till 1875. For derpå till Portland och fortsatte der i 4 år med samma sysselsättning, efter att till en början haft anställning i ett sågverk.

1879 köpte han 15 acres jord söder om Mount Tabor, 4 mil från Portland, och flyttade dit ut. Han har rödjat och med bärbuskar och fruktträd planterat flera acres. Derjemte har han hvarje år tagit kontrakt på husbygge i staden. 1889 sålde han 5 acres af sin farm för \$300 pr acre. Redan ett år senare hade

jordvärdet stigit till \$1,000 pr acre. F. tillhör föreningen U. W., samt är gift sedan 1877 och har 4 barn.

CHARLES FRITZ. Född i Glomsö, Danmark, den 24 augusti 1855. Under sin uppväxt gick han i skola, arbetade på landt-gårdar m. m. Utvandrade 1872 till Brunswick, Canada, och begaf sig derifrån till Saginaw, Mich., hvarest han i ett års tid arbetade vid vattenledningsverket. Under de följande åren förde F. ett kringflackande och omvexlande lefnadssätt, än som jernvägsarbetare och kontraktör å Wisconsin Central-, Northern Pacific-, Canadian Pacific- och Duluth & Manitoba-jernvägarne, än som fotograf. Omkring 1880 lärde han sig nämligen foto-grafiyrket i Pelican Rapids, Minn., och har sedan dess egt fotografi-atelier i Red Lake Falls, Minn., i Detroit och an-norstädes. Under de långa pe-rioder, han som jernvägskon-traktör tillbragt å Dakotas och Manitobas prärier, boende i tält och flyttande från trakt till trakt, har han äfven samtidigt idkat sin konst. Som kontrak-tör har han tidtals förtjenat glupska pengar, ända till \$1,000 pr månad. På sista kontraktet han hade förtjenade han \$700 på en vecka. Men som F., likt mången annan, är släpphändt när det är fråga om pengar, har han aldrig blifvit rikare, än han var, på denna verdens goda. I jan. 1887 kom F. till Portland och hade i nära ett år anställning hos en af stadens förnämsta fotografer som retouchör, — en konst, hvori han eger en ovanlig skicklighet. I början på 1888 öppnade han egen atelier i Forest Grove, Or., sålde den 1889 och köpte en annan i McMinville. Denna sålde han våren 1890, i tanke att slå sig på farmning i närheten af Forest Grove. F. är gift med Annie Minor, en dotterdotter till den 1888 aflidne H. E. Smith i Forest Grove, en af Oregons äldste pionierer, hvilken hitkom 1839. F. är en driftig och ihärdig man, en sådan, som — för att tala med O. A. Linder, humoristen, — "ej vill ge opp, förrän han ser tarmarne släpa efter sig". Förf. till denna bok har F. att tacka för, att han ännu lefver, — om det är något att tacka för. Då vi i juni

1889 under en gemensam utflykt gått vilse i skogarne kring Mount Hood och i 3 dagar ströfvat omkring utan mat, var det F., som — ehuru han sjelf knappt kunde stå på benen — dref oss upp, när vi lagt oss ned för att få dö i fred, samt tvang oss att i nästan halft frånvarande tillstånd klättra genom afgrunder och snår, tills vi omsider hunno menniskoboningar.

JOHN JOHNSON. F. i Värö, Halland, 1849. Utvandrade 1869 till Jackson co., Minn., hvarest han stannade i 7 år och hade egen farm. Flyttade sedan till Oregon och köpte land vid Scappoose, i hvars närhet han i denna stund eger 400 acres. J. är en storfarmare. Gift sedan 1875 och har 4 barn.

JOHN JOHNSON. F. i Hedemora, Dalarne, 1844. Utvandrade 1882 och kom 1886, efter att ha vistats i Kansas och Washington, till Morrow co., Or., och slog sig ned inom det svenska nybygget der.

JOHN L. JOHNSON. F. i Karlshamn, Blekinge, 1862. Var artillerist vid Vendes regemente i 3 år, vid Karl XV:s husarregemente i Helsingborg 3 år samt äfven vid lifgardet till häst i Stockholm. Utvandrade 1882 till Astoria, Or. Här har han under somrarne idkat laxfiske, de senaste 8 åren för det skandinaviska konserveringsbolaget och under vintrarne varit bagare. Han har äfven besökt California, Texas m. fl. och bl. a. vid ett tillfälle fått medfölja major Hamilton till en fästning i Arizona, för att lemna besked om de i Sveriges armee brukliga handgreppen.

WILLIAM LARSON. Född i Belfors, Beatebergs socken, Skaraborgs län, den 20 april 1839. Reste 1869 till Amerika och arbetade under 5 års tid i Kansas City, Mo., vid gasverk, stenhuggeri och annat. 1874 flyttade han till Oregon och arbetade vid gasverket i Portland i 2 år, hvarefter han köpte 10 acres jord 4 mil från staden, sydost om Mount Tabor. Detta var vildt skogsland, men L. har sedan dess rödjat det och förvandlat den forna vildmarken till präktiga frukt- och köksträdgårdar med välbygda hus och lador. Sedermera har han köpt 20 acres en mil söder om farmen samt 160 acres i Clackamas co., Or.

Under de sista 2 åren har han ofta lemnat vården om farmen åt sina söner samt med tillhjälp af sina hästar skaffat sig en extra inkomst genom vägarbete. L. är, i likhet med de flesta af sina

grannar, medlem af grange-föreningen. 1865 gifte han sig och har haft 10 barn, af hvilka 9 lefva.

ERIK LINDQVIST, F. i Karlskoga bergslag, Örebro län, 1847 och kom till Amerika 1883. Arbetade först vid sågverk i Muskegon, Mich., och begaf sig, efter att ha tillbragt en vinter vid Grays Harbor, Wash., till Oswego, Or., 1888, der han alltsedan varit sysselsatt som grufarbetare.

CARL LUNDBERG. Född i Ottarps församling, Skåne, den 11 jan. 1846. Fadren var trädgårdsmästare vid Belteberga och flyttade några år derefter till Hofs s:n, i närheten af Båstad, Halland, dit unge Carl följde. Vid 20 års ålder lemnade L. hemmet och tillbragte ett år i Danmark samt ett år i Tyskland, England och Italien, hvarefter han 1868 for till Amerika och uppehöll sig i Boston ett år. 1869 begaf han sig till San Francisco och derifrån till Sandwich-öarne för att söka sin lycka. Efter 6 månaders vistelse der återkom han, utan att ha funnit henne, till San Francisco, stannade der ett år och for derpå till Oregon. I 10 år arbetade han som trädgårdsmästare för Portland-millionären och bankiren Ladd. 1880 köpte han en farm vester om Mount Tabor, $3\frac{1}{2}$ mil från Portland, och bodde på densamma till 1889, då han sålde den och köpte en frukt-farm på 15 acres $1\frac{1}{2}$ mil i sydostlig riktning från den förra. L. är medlem af "Svenska Bröderna" i Portland, gifte sig 1872 och har 6 barn.

JOHN MILLER. Född 1850 i Bygdeå församling, Vesterbottens län. Genomgick 5 klasser i Umeå elementarskola och gick till sjös 1867. Tillbragte 2 år i svenska och 3 år i engelska och amerikanska handelsflottan, besökande åtskilliga länder, såsom Italien, Vestindien, Australien o. s. v. 1872 lemnade han det amerikanska skeppet "Golden Fleece" i San Francisco och slog sig på andra värf. Så har han arbetat på farm och i qvicksilfver-, guld- och kolgrufvor i California, Oregon, Washington, Idaho, British Columbia och Alaska, i hvilket sistnämnda land han 1876 företog en 800 mils färd öfver is och snö. Säll-

skapet, med hvilket han färdades, och hvars tillhörigheter drogos på källar af eskimåhundar, skulle nämligen till en grufva långt borta inom de engelska besittningarne. Resenärerna lemnade Fort Wrangel den 17 mars och kommo ej tillbaka förrän den siste oktober. I nov. var M. i Portland med \$500, som han förvärfvat under resan. Sommaren 1877 tillbragte han på laxfiske i Columbia och företog i åugusti en färd till bergstrakterna i Josephine county.

Här funno han och hans kamrater en grufva, som de, under firmannet Nelson, Peterson & Miller, bearbetade i 18 månader, hvarefter de sålde den för \$2,500. I bolag med en viss Peterson köpte M. sedan 25 acres jord $2\frac{1}{2}$ mil från Portland och sålde egendomen utan vinst i slutet af 1880. Så var han under ett års tid delegare i ett kolbrännareföretag, för derefter ut på jernvägsarbete i Idaho och Montana och egnade sig under sommaren 1883 åter åt fiske i Co-

lumbia. Trött på äfventyr, gifte han sig och slog sig till ro på en 10-acres-fruktfarm söder om Mount Labor, 4 mil öster om Portland. 1889 sålde han farmen för \$5,000 och tog 1890 del i en skogs "claim" på Puget Island i Columbia-floden, ehuru han tillsvidare bor kvar på sin förra farm, som han arrenderade af köparen.

O. PEARSON. F. i Espör, Skåne, 1852 och kom till Amerika 1870. Vistades i New Jersey 1 år och reste derifrån via San Francisco till Portland. Upphöll sig i vestra Oregon och Washington till hösten 1883, då han flyttade till Morrow county.

GUSTAF PETERSON. Född i Stafverberg, Östergötland, den 3 maj 1828, yngst bland 9 syskon. Vid 6 års ålder flyttade han med föräldrarna och syskonen till Hemmingstorp, och 7 år derefter öfverlemnade fadren sitt hemman till sina 2 äldsta söner. P. blef konfirmerad och trädde vid 14 års ålder i tjänst hos sina bröder samt stannade i 6 år för en lön af 20 riksdaler om året. 20 år gammal tog han $\frac{3}{4}$ hemman på arrende och brukade det, med hjälp af 3 drängar och 2 pigor, under nära 3 år, ogift.

1851 gifte P. sig med sin ännu lefvande hustru ANNA SOPHIE, född i Korshult, Småland, 1829; och år 1852 utvandrade de båda makarne till Amerika. Efter 7 veckors oceanresa nåddes målet, och första vintern arbetade P. i en plogverkstad i Knoxville, Ill. På våren 1853 angreps han, likt så många andra, af Oregon-febern, men brist på medel hindrade honom från att komma längre än till Minnesota, der han i sällskap med Nils Håkanson företog en undersökningsfärd uppför Minnesota River. I Carver funnos två svenskar: Lindström från Helsingland och Möller från Gottland. Natten tillbragtes i deras blockhus, hvar-est det var nödvändigt att hålla en stockeld vid makt hela natten till skydd mot muskiterna. P., som besjälades af en sann ny-

byggaranda, fann en plats med 2 svenskar allt för civiliserad och ville längre vesterut. Han återvände efter sin hustru, och åtföljda af Anders G. Peterson, som de träffade i St. Paul, fortsatte de färden till trakten kring det nuvarande St. Peter, och voro Gustaf och Anders Peterson de första svenskar, som någonsin bosatt sig der. Ahlström och Lundeen, som af en Minnesota-tidning uppgifvits såsom de första svenska nybyggarna i St. Peter, kommo först året derefter, då P. redan hade hus och växande majsgröda. Från Nicollet co. flyttade P. till Blue earth co. och stannade der i 7 år som nybyggare. Efter det indianska blodbadet 1862 lemnade han Minnesota och bodde i Illinois 3 år, arbetande i en skördemaskinfabrik. 1865 flyttade han till Swede Point (nu Madrid), Ia., och qvarblef der i 9 år som farmare, utom 2 år, då han dref affär. Den 8 maj 1874 flyttade han till

Oregon och kom till Portland den 30 maj. Först såg det mörkt ut: sjukdom och motgång drabbade honom. Men med god vilja och ihärdighet har han nu ernått ett lyckligt mål: oberoende. Härtill har hustrun i hög grad medverkat. I årtal bidrog hon till familjens underhåll genom att väfva mattor, och äldste sonen EDDIE var städse sina föräldrar behjelpig i arbete och sträfsamhet. P. har nu en egendom vid Mount Tabor, värd \$50,000; eger 2 hustomter i East Portland samt 640 acres jord i Clackamas co., allt skuldfritt. P. har de senaste åren varit väguppsyningsman, och t. o. m. den utlänningar hatande tidningen "Oregonian" skref vid ett tillfälle följande smickrande utlåtande om honom: "Väguppsyningsmannen Peterson förtjänar mycket beröm för det dugande arbete han nedlagt på de vägar, öfver hvilka han har uppsigt." 1886 var P. föreslagen till "county commissioner" och erhöll i alla 3 omröstningarne näst högsta röstantalet. Han är "master" i "Evening Star"-logen af "grange"-föreningen, är mycket omtyckt för sitt rättframma väsen samt hyllar så starkt teorien om qvinnans likställighet med mannen, att han ej ansåg sig kunna representeras genom porträtt i denna bok, så vida icke äfven hans under alla motgångar och mödor lika hängifna hustrus bild äfven deri intoges.

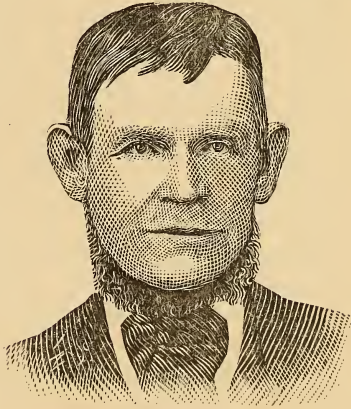

Sonen EDDIE, hvars bild meddelas här, föddes den 22 juli 1858 i Minnesota och kom 1874 till Oregon. Han eger en frukt-farm nära fadrens vid Mount Tabor, är gift sedan 1886 samt har 2 barn. Som prof på landets tjenlighet för bärödling och dess afkastningsförmåga, när det rätt skötes, kan meddelas, att Petersons — fadren och sonen — från sina två farmar, å hvilka dock mindre än 10 acres äro upplåtna åt bärödling, år 1889 sålde 26,434 lbs smultron, 2,283

lbs hallon och 5,318 lbs björnbär till ett sammanlagt värde af \$1,602.06.

J. E. PETERSON. F. i Jönköpings län; utvandrade 1869 och bodde i Indiana 12 år, i Illinois 2 år, i Colorado 2 år samt reste under tiden åtskilligt omkring i Michigan, innan han 1885, efter ett halft års vistelse i Seattle, anslöt sig till den svenska kolonien i Morrow co. Gift och har haft ett barn.

N. M. PETERSON. Född i Frödinge församling, Kalmar län, den 7 sept. 1828. Var torpare, när han 1868 lemnade Sverige och for till Amerika. Arbetade under 2 års tid i kolgrufvor i Osage co., Kansas. Tog regeringsland 10 mil från McPherson, Kans. Sålde det 1880 för \$2,500 och for till Tacoma, Wash., der han köpte 716 acres jord på Anderson Island för \$1,450. Af denna farm har han sedermera sålt allt utom 200 acres, hvilka i närvarande stund lära vara värda bortåt \$10,000. Reste 1882 till Morrow co., Oregon, och köpte rättigheten till 160 acres samt fortsatte sedan att öka egovidden, tills han nu är egare af 800 acres, belägna 3 mil från Gooseberry. P. har rest åtskilliga gånger mellan sina egendomar i Oregon och Washington och vistas f. n. å farmen på Anderson Island, medan familjen stadigt har sitt hem på farmen vid Gooseberry. P. har nämligen varit gift sedan 1835 och har haft 6 barn, af hvilka 4 ännu lefva. P. säger sig nu, sedan han kommit till välmåga, lifligare än förr erinra sig de hårda tider, han som barn och ung man måst genomlefva i Sverige, der han stundom, för att få ett tarfligt mål vattvälling till middag, måste hugga ved hela förmiddagen. P. är en arbetsam man och har vid många tillfällen hjälpt sina grannar med husbyggnad och annat dylikt.

ADOLF SANDELIN. F. i Östergötland 1850. Utvandrade om våren 1871 och vistades i Brooklyn, Connecticut och New Jersey, arbetande i fabriker, till 1875, då han for till San Francisco. Arbetade der som snickare och i Sonoma co. i sågverk. Reste 1877 till Seattle m. fl. platser och kom på hösten till Portland. Blef skadad vid en brobyggnad; återvände till California och arbetade i grufva, smältverk o. dyl. i Shasta co. Kom 1879 till Oregon och tog regeringsland nära Mist i Nehalem-dalen, hvarest han bosatte sig 1883. S. har bygt butik i Claskanine, broar i östra Oregon, men egnar sig nu utslutande åt farmning.

ALBERT WIKDAHL. F. i Skellefteå 1861, blef maskinarbetare och for 1887 till Michigan samt 4 månader derefter till Portland, der han haft olika sysslor till den 7 okt. 1889, då han blef 2:dre maskinist på en ångbåt i Astoria.

KAPITEL 3.

SKANDINAVERNA I SEATTLE, WASH.

Skandinavernas antal i den stora "drottningstaden" vid Puget Sound kan knappast närmelsevis bestämmas, enär in- och utflyttningar oupphörligen pågå. De torde dock kunna räknas i flera tusental, att döma efter det stora antal skandinaviska affärsmän, som der drifva sin verksamhet, och de talrika skandinaviska föreningarne och församlingarne. De senare äro till antalet 9, näml. en svensk och en norsk-dansk luthersk, en svensk och en norsk-dansk metodist-, en svensk och en norsk-dansk baptist- samt en svensk missionsförsamling.

Bland föreningarne omnämna vi "Normanna Literary and Social Club", hvilken håller samtals- och debattmöten hvarje vecka; skandinaviska goodtemplarföreningen "Baltic" (no. 100 I. O. G. T.), som likaledes har veckliga möten; norsk-danska "litterära ungdomsföreningen", hvilken hvarje tisdags afton har möten i norsk-danska metodistkyrkans jordvåning; "Nordmændenes Sangforening" samt "Sagatun" (loge no. 13 af orden "Riddarne af hvita korset").

"Nordmændenes Sangforening" stiftades i november 1889, med prof. Melling som lärare. Föreningen har under hans dugliga ledning gått hastigt framåt, så att den nu räknar öfver 50 aktiva och 100 passiva medlemmar. I finansiellt hänseende kan föreningen äfven känna sig ganska tillfredsställd, enär den i juli 1890 egde, utom sångböcker och andra nödvändiga saker, omkring \$200 i kassan. Styrelsen utgjordes då af kapten Olof Röd, president; Halfdan Rode, vice president; Julius Sunde, protokoll-, och Ole Haugan, finans-sekreterare, samt Carl Sunde, kassör. Föreningen har sina möten på "6th street hall" hvarje onsdags afton.

"Sagatun" stiftades i feb. 1890 af Julius Sunde, som är "Riddarnes af hvita korset" organisatör på Stilla hafskusten. "Sagatun" är en hjälpförening och utbetalar äfven assurans vid medlems frånfälle. I juli 1890 utgjordes styrelsen af: D., Julius Sunde; J., kapt. Olof Röd; L., C. F. Hansen; Recording Sec., Halfdan Rode; Sk., Carl Sunde; Kp., John Blaauw; 1st H., Ingward Sunde; 2nd H., John Sather; I. K., Gust. Anderson; U. K., Louis Larson. Logen har sina möten hvarannan torsdags

afton i "Odd Fellows' Hall", N. Seattle. Inom "Sagatun" är bildad en dubbelkvartett med C. F. Christianson som ledare. Förste tenorer äro: Mich. Olson och Nils Christoff, andre tenorer: Halfdan Rode och Julius Sunde; förste basar: John Milling och Gust. Anderson; andre basar: Olof Röd och Aug. Anderson. Denna dubbelkvartett har sina öfningar fredagsaftnar i "Chilbergs Block" vid Front street.

En svensk förening vid namn "Svea" upplöste sig i augusti 1890, efter att ha egt bestånd sedan den 31 maj 1889. Den var stiftad af A. M. Shoblad, B. A. Anderson, C. J. Peters, N. P. Lind, C. Carlson, T. Sandegren, W. Hoffstedt och Herman Peterson med syfte att "verka för nytta och nöje, befrämja en närmare sammanslutning och i händelse af sjukdom och vid andra behjertansvärda fall med ömsesidigt understöd bistå medlemmar". Efter 2 månaders tillvaro räknade den 50 medlemmar, men intresset afsvalnade sedermera med ofvannämnda påföljd.

I Seattle finnes ett skandinaviskt tryckeribolag, "The Scandinavian Publishing Co.", som utgifver en svensk och en norsk veckotidning, näml. "Vestra Posten" och "Washington-Posten", samt har sin lokal i "Chilbergs Block", hörnet af Front och Blanchard sts. Bolagets nuvarande president är Nils Anderson. "Vestra Posten" utgafs först af "The Swedish Publishing Co.", organiseradt i februari 1889 af B. A. Anderson, O. E. Olander, N. P. Lind och T. Sandegren med ett kapital af \$2,250 fördeladt på 450 aktier. Den 31 aug. 1889 sålde Olander sina aktier till Sandegren, som från den dagen blef tidningens redaktör. Den 14 sept. köpte Sandegren och W. Hoffstedt de öfriga aktierna och flyttade tidningen den 25 jan. 1890 till Tacoma, fördubblade dess storlek samt sålde den åter den 22 mars till "The Scandinavian Publishing Co." i Seattle. "Vestra Posten" utkommer hvarje fredag i 8-sidigt, 6-spaltigt format och kostar \$1.50 pr år. Dess redaktör är N. P. Lind, den bekante talaren och nykterhetsiffraren.

Bland skandinaviska affärsmän i Seattle märkas egarne af stadens största möbelaffär: Charleston, Norden och Hedin (alla svenskar); norrmannen Stubb, delegare i en liknande affär; groceryhandlandena Anderson Bros. & Co. (svenskar) och E. O. Rindahl (norsk); guldsmederna och urmakarne Frish Bros. (norrmän) och Albert Hansen (dansk); apotekaren T. C. Hirsch (norsk); doktorerna Thoresen & Backe samt H. E. Jacobson (alla norrmän); trätteriegarne Larson & Sundell samt H. E. Stumer (alla svenskar); byggmästaren Aug. Lovegren (svensk);

fastighetsmäklarne H. C. Wahlberg, Anderson & Fægre, T. Hammers (alla norrmän) samt P. Wikström (svensk) & Amunds (norsk) och B. A. Anderson (svensk); hotellgarne Hans Nilson i Ballard och Lina Larson (båda svenskar); bok- och pappershandlandena Axel T. Lundberg (svensk) och Paulsen (norsk); bokagenten O. N. Nilson (svensk); klädeshandlaren K. K. Tvete (norsk); fotograferna Eggan (norsk) och Lunn (svensk), som har "tintypegallery" vid Lake Washington; skrädarna Sjöblad och Norgaard; målarna Juhlin, bröderna Anderson, Granlund, Strandberg (alla svenskar); artisten Gustave Kalling (svensk); advokaterna N. Söderberg (svensk) och L. Hulsether (norsk); saloonegaren O. P. Dahlqvist (svensk) m. fl.

Efter denna förteckning låta vi följa biografier öfver Seattle-skandinaver.

B. A. ANDERSON. Född i Rolfstorp, Halland, den 10 juli 1852. Uppfostrades och konfirmerades i Grimmeton, dit föräldrarna flyttade, när han var 5 år gammal. Den 15 mars 1872

reste han till Amerika och fick arbete hosjernvägskontraktören Olof Olson i Connecticut med en lön af \$1.75 om dagen och sedan under 5 månaders tid i Port Alleghany, Pa., hvarefter han uppehöll sig öfver ett år i New Jersey. Vid panikens utbrott 1873 for han till California och arbetade på farmar och i hyrkuskstall. I nov. 1876 återvände A. till Sverige och köpte en gård i Halland, hvilken han brukade i 3½ år, då han åter sålde den och for till

Colorado, hvarest han uppehöll sig på olika platser som grufarbetare, kusk och senast som hotellegare i Leadville. 1884 reste han, efter 3 veckors vistelse i Denver, åter till Sverige och dref kommissionsaffär i Varberg. Af sitt 4,000 kr. starka kapital utlånte han en del till en af stadens "storgubbar", köpmannen Carl Rummel. Denne gjorde konkurs, hvarigenom A. sattes i en rätt kinkig belägenhet. Men han förlorade ej modet, utan beslöt att i Amerika återförvärfva det förlorade och reste om hösten 1885, mot sin hustrus önskan och ensam, till Seattle, ehuru han egentligen hade för afsigt att stanna i Montana eller

östra Washington. Ankommen till Seattle, smittades han af den rådande spekulationsfebern och blef, som han sjelf uttrycker sig, "tokig efter både lotter och land". Han köpte ett par hus-tomter i staden och reste i april 1886 via Tyskland till Sverige och hemtade sin familj. Under detta sitt tredje Sverige-besök lyckades A. erhålla 35 proc. af sin fordran hos Rummel. 1887 började A. fastighetsaffär i Seattle och har på densamma förvärfvat en ganska vacker förmögenhet. Han har dock intresserat sig äfven för annat och var en af tidningen "Vestra Postens" grundläggare samt under någon tid en mycket verksam reseagent för densamma. Under sitt första besök i Sverige gifte han sig 1878 och anser detta som den enda vinsten af sitt besök i fosterlandet. A. har 2 barn.

CHARLES F. ANDERSON. F. den 20 maj 1863 i Kristianstads län. Arbetade under sin uppväxt dels vid tegelbruk, dels i kolgrufva vid Bjuf. Utvandrade 1880 och anlände den 20 dec. till New York, hvarest han stannade 1½ år, anställd i grocerybutiker. For derpå till Minneapolis och uppehöll sig der i hela 5 år, för det mesta sysselsatt i en fönster- och dörrfabrik samt under det sista året som åkare. Han var äfven bosatt ett halft år i norra Dakota, innan han i nov. 1887 reste till Seattle och fick arbete på en fabrik. Den 1 maj ingick han som delegare i Anderson Bros.' stora groceryaffär vid Pike street. Gift sedan juli 1889.

ERIK och GUSTAF ANDERSON. Två bröder, födda i Åresunda, 4 mil från Gefle, — den förre den 2 nov. 1858, den senare den 17 dec. 1863. Erik genomgick en kurs i Arboga praktiska skola och studerade landtbruk i 1½ års tid. 1882 utvandrade båda bröderna och kommo den 24 aug. till Minneapolis, Minn. Arbetade i ett skogshuggareläger vid Mississippi-floden och foro sedan till Olympia, Wash., dit de ankommo den 27 juni 1883. Efter att åter ha arbetat i ett skogsläger, bevistade de under 7 månader "The Academy of Olympia Collegiate Institute" samt fortsatte med att under somrarna förtjena sitt uppehälle som skogsarbetare och under vintrarne studera vid den nämnda läroanstalten ända till på våren 1887. Sommaren förut hade dock Gustaf innehaft en bokhållareplats i Seattle. Efter fullbordade studier, reste de tillsammans till Portland, der Gustaf kvarstannade 1½ år som bokhållare hos Durand & Co., medan Erik återvände till Seattle och började groceryaffär, efter att i öfver ett år ha innehaft bokhållareplatser hos handelsfirmor. Från Portland reste Gustaf till Port Townsend, Wash., och stannade der till i nov. 1889. Den 21 aug. samma år hade han redan köpt sig in i broderns affär, i hvilken Erik den 1 jan. 1889 intagit en amerikan som delegare. Den 1 maj 1890 köpte bröderna ut honom och intogo som bolagsman Charles F. Anderson. Firma-namnet är *Anderson Bros. & Co.*, och dess innehafvare göra präktiga affärer såväl i parti som i minut. Under redogörelsen för sina öden, omnämde bröderna A. följande komiska episod. Då de idkade sina första studier vid läroverket i Olympia, funno de stora svårigheter att lära engelskan, ehuru de stundom hela natten igenom pluggade i Sturzenbeckers språklära. Professorn rådde dem då att ej ens i samtalsinsemellan använda svenska språket. Under 3 dygn sade bröderna ej ett ord till hvarandra, men derefter började de rådbråka engelska i ensamhet och ha

sedan dess ej talat ett svenskt ord till hvarandra, ehuru de både förstå och tala svenska flytande i sällskap med andra personer.

ADOLF LUDVIG BJÖRKSTAM. Född den 14 nov. 1859 i Almesåkra socken, Jönköpings län, hvarest fadren egde en gård. Vid 1½ års ålder kom B. till en farbror, som var nämndeman, auktionsförrättare m. m. i Björkö socken, och uppfostrades der. Från socknens namn har han tagit sitt eget. Vid 9 års ålder hjälpte han till med renskrifning, och 13 år gammal, förde han böcker, skötte posten m. m. Han blef sedan biträde och bokhållare hos en handlande, men hågen låg åt annat håll. Redan som 6-årig gosse hade han näml. börjat bygga tröskverk, sågar o. d., och

som yngling tillverkade han borr- och kastmaskiner m. m. När han var 20 år, kom han till Ludvigsbergs mekaniska verkstad i Stockholm och derifrån till en dylik nära Hvetlanda, hvarefter han tog plats som maskinuppsättare vid Jönköpings tändsticksfabrik. På nyåret '84 började han studera vid Borås tekniska skola, hvarifrån han — efter att hvarje år ha erhållit premier och stipendier — med goda betyg utexaminerades den 4 juni 1836. Sedan han besökt

utställningen i Stockholm och innehaft anställning vid Motala verkstad som svarfvare och maskinuppsättare både på lokomotiv och ångbåtar, for han i juni 1887 till Amerika. Här inne hade han först plats som valssvarfvare, ritare och maskinarbetare i Pittsburg, Pa., fick så plats som ritare och konstruktör vid Gross Printing Press Co. i Chicago och for i april 1889 till Seattle. Om hans vistelse der innehöll "Tacoma-Tribunen" i aug. 1890 följande: "Ingenjören Ludvig Björkstam, som i Seattle arbetat dels för stadsarkitekt Thompson och dels för West street elektriska spårvägsbolag samt för Seattle, Lake Shore & Eastern-jernvägen, har derunder visat sådan skicklighet och tillvunnit sig ett sådant förtroende, att han nyligen vid tillsättandet af en vigtig ingenjörsbefattning vid Great Northern-banan föredrogs framför alla andra medsökande och erhöi platsen."

ANDREW J. CHARLESTON, PETER HEDIN och HERMAN J. NORDEN, hvilka inlagt sin lifsgerning i upprättandet och utvecklingen af Seattles förnämsta möbelaffär, "The Lake Union Furniture Co.", ha anhållit om att få sina namn och lefnadsöden införda på ett och samma ställe i förening med sin gemensamma verksamhets historia, utan hänsyn till den derigenom nödvändiga afvikelsen från den annars i boken följda bokstafsordningen. Och då två af dem ej blott i affärslifvet, utan äfven genom släktskap äro nära befryndade, och den tredje är lika innerligt införlifvad med deras förnämsta lifsgerning, tillmötesgå vi gerna deras önskan, och detta så mycket hellre som den omnämnda affären är så storartad, att den förvisso förtjenar ett särskildt omnämmande. Den grundades och inkorporerades år 1883 under namnet "The Lake Union Furniture Manufacturing Co." och har genomgått åtskilliga svåra olyckor, bland hvilka de nämnvärdaste äro: Villardkrisen under åren 1884—1887, hvilken bragte nästan alla tillverkare och försäljare af möbler inom Seattle på obestånd; den stora branden den 6 juni 1889, genom hvilken "Lake Union Furniture Mfg Co." led en förlust af \$20,000 in netto, samt en eldsvåda den 25 febr. 1890, som vållade bemälda bolag en förlust af \$2,000. Oaktadt allt detta har affären gått framåt och är i dag en af de allra solidaste i Seattle. Detta är så mycket märkligare, som grundkapitalet till en början betydligt understeg \$1,000. Men förnämsta skälet till framgången är att söka i bolagsmännens förmåga att underkasta sig försakelser under motgångens dagar — i deras beslut att ärligt, om ock sakta, kämpa sig fram; att krypa, innan de kunde gå, — en förmåga, som, om den ock möjligen funnits hos somliga af deras amerikanska medtäflare, ej motsvarats af ärlig vilja att begagna sig deraf. Affärens grundläggare voro A. J. Charleston, Herman Norden, Mathias Hedin och William Koch, och under de första åren var det uteslutande en grosshandelsaffär. Men år 1886 öppnade bolaget i hörnet af S. 2nd Street och Yesler Avenue en minuthandel, hvilken sedermera blifvit flyttad till och f. n. bedrifves i 906—908 West st., mellan Madison och Marion Streets. Bolagets möbelfabrik är belägen i närheten af Lake Union. Så mycket om affärens historia, hvilken tydligen visar, hvad företagsamhet, flit, sparsamhet och ihärdighet kunna uträtta, när de rätt tillämpas. Och nu några ord om de tre svenska delgarne i affären (den fjerde är amerikan).

ANDREW J. CHARLESTON föddes 1852 i Bogestad nära Linköping. Fadren hade en gård, och Andrew arbetade på den till sitt 17:de år, då han

for till California för att lära möbelsnickeri hos sin farbror Nils G. Norden, hvilken på den tiden egde en stor möbelfabrik i San Francisco. Efter farbrodrens död, som inträffade 1873, lärde C. sadelmakeri, för att dymedelst bli

A. J. CHARLESTON.

P. HEDIN.

N. J. NORDEN.

ännu mera hemmastadd i möbeltillverkningens hemligheter. Han har sedan dess med skiftande framgång utöfvat sitt yrke på olika platser i California, Idaho och Washington, tills han 1883 i bolag med de ofvannämnda personerna organiserade "Lake Union Furniture Mnfg Co." i Seattle. Han har nästan ända från bolagets stiftande tjänstgjort som dess president. C. eger ett

utmärkt fint hem i North Seattle och är gift sedan 1876. — PETER HEDIN föddes på gården Hemringe i Bälunge socken, Upland, den 2 dec. 1846. Kom 1864 i snickarlära och utvandrade 1868 till Boston, Mass., der han arbetade dels i Chickerings pianofabrik, dels i en vagnfabrik. 1872 reste han till San Francisco och arbetade som snickare för olika firmor. 1886 kom han till Seattle och ingick som delegare i den af Charleston etc. grundade möbelfabriken. — HERMAN J. NORDEN föddes i Skeda socken den 10 febr. 1842. Lemnade Sverige den 20 mars 1868 och anlände till San Francisco den 8 maj. Arbetade här hos sin broder, den förut omnämde möbelfabrikanten, till dennes död, hvarefter N. hade anställning hos andra möbelfirmor till i mars 1883, då han för till Seattle och blef bolagsman i "Lake Union Furniture Mfg Co.", hvars kassör han är.

ANDREW CHILBERG. Född i Laholm den 29 mars 1845. Följde 1846 med sina föräldrar till Amerika, der de först bosatte sig i närheten af Ottumwa, Ia. 1860 följde C. med sin far och äldre bror Nels till Pikes Peak, Colorado, och stannade der till 1862, då de samtliga midt i vintern återvände till Iowa. De lemnade Denver nyårsdagen '63. Den 24 april samma år företogo de med hästar och vagn en resa till California och ankommo den 24 sept. till Sacramento. C. arbetade på en farm till i april 1866, då han öfver Nicaragua och New York återvände till Iowa. Här gick han i skola under ett par års tid och tjänstgjorde derefter som skollärare till 1872, då han tog plats som bodbiträde i Ottumwa. 1875 reste han derifrån till Seattle och började grocery-affär, hvarmed han höll på till 1883. Sedan dess har han varit i försäkringsaffär, och 1886 blef han biljettagent för Northern Pacific-banan, hvilken befattning han ännu innehar, hvarjemte han alltsedan 1879 varit svensk-norsk vice-konsul. C. har beklädt flera andra offentliga embeten. I början på 1880-talet var han under ett års tid medlem af stadsrådet; derefter var han county-assessor i 2 år och blef året derpå stadsskattmästare. Hösten 1890 var han åter på förslag till samma embete, och med anledning deraf skref "Vestra Posten": "För N. P.-banans räkning gå genom C:s händer mellan \$25,000 och \$30,000 hvarje månad, och i tryggare händer kan aldrig Seattle anförtro sin kassa. Hr konsul

Chilbergs namn står högt bland alla klasser och nationaliteter i Seattle, och det gifves icke en skandinav härstädes, som så i ordets fullaste mening kan kallas representativ som konsul Chilberg. Han är en heder för vår nationalitet både beträffande intelligens och karaktärsfasthet." C. är medlem af A. O. W., är gift sedan den 5 nov. 1874 och har ett barn.

CARL JOHAN CHILBERG, konsul Chilbergs fader, föddes nära Halmstad 1813. Utvandrade till Amerika med sin familj 1846. De foro med kanalbåtar och andra primitiva samfärdsmedel till St. Louis och derifrån till vestra Iowa. Den 20 dec., efter jemnt 4 månaders resa från Sverige, voro de framme vid resans mål. C. tog land 75 mil från Burlington. Många sorglustiga minnen

kan C. omtala från dessa gamla nybyggaretider. Inga pengar funnos i landet. På 3 år kunde han icke få pengar nog för att skicka ett bref till Sverige. Endast byteshandel idkades. För en klocka, som kostat 10 riksdaler i Sverige, fick han saker till ett värde af \$40. För stöflar, klockor m. m. tillbytte han sig ett par oxar. Med dessa plöjde han första sommaren 60 acres jord. Han plöjde äfven för andra och erhöll för en dags arbete 100 lbs fläsk. Majsens kostade 7 cts pr bushel. Efter 3 års vistelse på farmen körde han ett

lass bönor till Burlington och tillbytte sig kaffe och socker. 1853 reste han på besök till Sverige. 1863 for C. till Colorado och gjorde dervid en ganska god affär, i det han medtog 800 dussin ägg, som han köpt i Iowa för 2 cents pr dussin, och sålde dem i Colorado för \$1 dussin. Från Colorado begaf han sig ut på resor till Montana m. fl. stater och återkom ej till Iowa förrän 1869. Under tiden hade han vid ett tillfälle varit bosatt flera månader i Yamhill co., Oregon, och haft en äpleträdgård på 40 acres. Efter 2 års vistelse i Iowa flyttade han till Washington och tog land nära La Conner i det nuvarande Skagit co. Här stannade C. till 1882, då han flyttade till Seattle, hvarest han sedan dess varit bosatt.

O. P. DAHLQUIST. F. nära Venersborg den 10 dec. 1848. Reste 1871 till Michigan. Har varit bosatt der, i Chicago, i Canada och i San Francisco, innan han 1885 kom till Seattle. Här har han under 4 års tid egt "San Francisco Hotel" och har nu utskänkning. D. eger ett prydligt, af fruktträd omskyggadt hem vid 9th st. Han är gift och har 2 barn.

OLE ENGBLOM. F. i Attmar, Norrland, 1823. Gick till sjös 1839 och förde under många år ett äfventyrligt lif. Han har varit bosatt i Brasilien 5 år som snickare, uppehållit sig långa tider i England och Frankrike, varit styrman på engelska och franska fartyg, besökt Vestindien, Alaska, Australien, egt skonare, med hvilka han seglade på California-kusten. 1855 blef han guldgräfvare och var länge delegare i en grufva. 1864 var han erbjuden \$25,000 för sin andel i grufvan. Ett år efteråt hade ädern sinat, och han kunde ej få 25 cents för den kort förut så värdefulla grufvan. I midten på 1860-talet slog han sig ned vid Puget Sound, bygde fartyg i Port Orchard och Port Blakely, tog regeringsland vid Seattle 1870, sålde det sedan och köpte 1883 en acre jord invid staden Kent, hvarest han nu tillbringar sina återstående dagar, ensam med sin andra hustru, hvilken han äktade i Silver Mountain, Cal., 1874. Hans första äktenskap var en romantisk historia. Som ung sjöman fattade han tycke för en flicka, med hvilken han sammanträffade hos sin värdinna i London. Med värdinnans tillåtelse ledsagade han på e. m. flickan till hennes 7 mil borta belägna hem. Som E. hvarken kunde tala eller förstå engelska, gingo de båda stumma som fiskar hela vägen. Först vid afskedet utbytte de ett "good-bye". Flera år efteråt, när E. flackat vida omkring och äfven lärt sig engelska, vaknade åter minnet af flickan, och han beslöt uppsöka henne. Detta lyckades också, och kort derefter voro de man och hustru. Men redan efter 1½ års förlopp skördades hans älskade af döden.

OTTO FILIP GRANLUND. Född i Malmköping den 8 april 1860. Kom 1871 i målarlära i Eskilstuna. Der hade han allt annat än sötebrödsdagar. Tidtals låg mästarens hela familj sjuk, och G. måste sköta både arbetet och hushållet, med jordgolfvet i en otät smedja till soffkammare. Slutligen hängde mästaren sig, hans hustru och barn dogo, och G. kom till en hyggligare plats. 1877 blef han gesäll, for då till Stockholm och hade stadigt arbete, tills han på våren 1878 reste till Göteborg. Efter någon tids arbete der tågade han till fots genom Vestergötland och upplefde många komiska äfventyr. Hela sommaren stannade han i Herrljunga, målade Vedum, Vara, Vårgårda m. fl. platser och

hade sedan anställning i Ulricehamn, Jönköping och Linköping. På våren 1879 öppnade han egen verkstad i Malmköping och fortsatte dermed till våren 1882, då han for till Stockholm och var med om att måla Boskärs fyr, 10 mil utanför Åland. Den 10 juli utbröt en storm, som höll på att tillintetgöra hela härligheten. Sjön bortspolade verktyg m. m. till flera tusen kronors värde. Arbetarne räddade sig genom att fly upp i tornet, der de sutto instufvade, 56 man, i ett litet rum under 3 dagars tid. Efter att sedan ha arbetat i Stockholm, Malmköping och Eskilstuna, for G. i dec. 1886 till Amerika. Vistades i Willmar, Minn., till våren 1888, då han reste till Seattle. Tog land vid Dogfish Bay, 22 mil från staden, bygde hus och stannade der hela vintern. På våren flyttade han till staden, men efter eldsvådan 1889 åter ut på landet. Han har nu betalt för sin farm och drifver sedan i jan. 1890 egen måleriaffär i Seattle; har äfven boardinghus. Gifte sig den 14 febr. 1889.

LOUIS R. HEDENFELT. F. i mars 1858 på ett fartyg mellan England och Sverige. Gick i skola i Stockholm till sitt 16:de år, hvarefter han i 2 år försörjde sig som kontorist och tidningsskrifvare. Reste på våren 1876 som sjöman till Amerika, rymde vid framkomsten och krånglade sig fram till Nebraska, der han skötte flera sysslor. Blef 1877 "cowboy" och 1879 indian-spejare vid För. Stats 15:de infanteri-regemente i New Mexico. Deltog under de 2 följande åren i fälttåg mot apache- och comanche-indianerna och tjänstgjorde derefter som soldat till våren 1883, då han fick hospitalsafsked ur armeen och blef skollärare i Kansas. Försökte sig med tidningsskrifveri i Chicago, reste till sydstaterna, tog hyra som matros i Charleston, S. C., och for till Norge, der han afmönstrade i jan. 1884. Gick till fots från Kristiania till Stockholm. Stannade der 4 månader och skref dikter m. m., hvarefter han blef kontorist i England och som sjöman besökte Medelhafvet. På hösten kom han till Amerika igen, blef målare i Texas, doktor i Mexico och slutligen missionär i Chicago. Efter att gifvit detta på båten och någon tid varit medarbetare i "Kurre", reste H. på våren 1886 till Sverige och uppträdde som festpoet i Stockholm. For sedan som "steward" på fartyg till Mississippi, der han arbetade som målare och kontorist i 2 år. Vardt derefter tidningsman i Omaha, Neb., och reste i juni 1889 till Seattle, hvarest han arbetat dels som tidningsagent och korrespondent, dels som målare. H. är en ledig versifikatör, och många alster af hans penna ha varit sedda i svensk-amerikanska tidningar.

PETER HEDIN. Se Charleston.

THOMAS C. HIRSCH. F. i Trondhjem, Norge, 1849. Aflade i juni 1873 apotekar-examen. Var i Drammen 4 år och egde apotek i Kristiansand i 5 år. Förestod derpå apotek i Arendal och reste 1888 till Amerika. Hade först anställning på apotek i Portland, Or., köpte sedan apotek i Tacoma, sålde det och är nu egare af apoteket "Snoqualmie Pharmacy" vid Pike st. i Seattle. H. är gift.

WILHELM HOFFSTEDT. Född i Motala den 13 nov. 1863. Skötte under sin skoltid plats i en bod halfva dagen och kom vid

unga år i boktryckarlära i Skeninge. Stannade der i 3 år. Erhöll 1878 plats å Normanska boktryckeriet i Stockholm och "lärde ut" våren 1883. Efter ett par års arbete i Orebro ställde han kosan till Ostersund. Der uppehöll han sig ett halft år som packmästare vid statens jernvägars sjette trafikdistrikt. Efter något uppehåll i Stockholm och Motala reste H. i aug. 1886 till Amerika och försökte sig i hela 2 dagar som farmarbetare på Long Island, N. Y.

Antog i stället betjentplats i New York och stannade der 16 månader, hvarefter han reste till Kansas City, Mo., och arbetade någon tid på tryckeri. Var der efter förman på "Bethany College Publishing Co.'s" tryckeri i Lindsborg, Kans., samt verkade äfven som bokagent, tills han i sept. 1888 reste till Portland, Or., och fick plats på tidningen "Morning News" tryckeri. I nov. antog han plats som förman på "Rogue River Couriers" tryckeri i Grants Pass, södra Oregon, samt i februari

1889 anställning vid "Vestra Posten" i Seattle. I september inköpte han och T. Sandegren tidningen och utgafvo den i Seattle till den 25 jan. 1890, då de flyttade den till Tacoma, hvarefter de den 22 mars sålde den igen till ett nybildadt bolag i Seattle, hos hvilket H. sedan dess innehaft anställning.

LUDVIG HULSETH. Född 1861 af norska föräldrar i Dane county, Wis. Besökte som barn folkskolan och började vid 16 års ålder studera vid den norsk amerikanska skolan i Madison, då för tiden bekant under namnet "Monona Academy". 1879 uppehöll han sig vid "Luther College", den norska synodens läroverk i Decorah, Ia., men lusten för andra vetenskaper än just den teologiska dref honom redan hösten 1881 att inträda vid "Milton College", en amerikansk läroanstalt i Milton, Wis. Här stannade H. i 2 år och blef 1883 student vid Wisconsin stats-universitet i Madison, hvarest han fortsatte sina studier till i juni 1889, då han aflade juridisk examen och erhöll universitetsgraden "Bachelor of Laws". För att än bättre lära känna

den praktiska sidan af lagväsendet, arbetade H. i öfver ett år under ledning af John Olin i Madison, en af Wisconsin's dugligaste lagkarlar. H:s studietid var icke en dans på rosor. Ofta måste han, för att skaffa penningar till betäckande af de nödvändiga utgifterna, taga arbete på annat håll; och de pröfnin- gar och uppoffringar, som voro förknippade med hans sträfvan att uppnå det föresatta målet, höllo en och annan gång på att

betaga honom modet. Men han segrade och har vunnit rik ersättning ej blott i de gedigna kunskaper, af hvilka han är i besittning, utan äfven genom den framstående ställning han f. n. intager. Kort efter det han aflagt examen begaf han sig till Seattle och öppnade lag- kontor. Som advokat och ju- ridisk rådgifvare har han här vunnit stort förtroende, och hans praktik är i ständigt till- växt. H. är medlem af "The Bar Association" såväl i Wash- ington som i Wisconsin, har tillståndsbref för utöfning af

sitt kall inom alla de högsta domstolarne i Washington, såväl som i För. Stat:s distrikt-kretsdomstolar i Washington och Wisconsin m. m. Han är medlem af föreningarne "Nora", "Nordmændenes Sangförening", K. of P., Order of U. Friends, O. of O. och — såsom varande en ifrig förbudsvän — äfven af den skandinaviska total-afhållsamhets-föreningen i Seattle. Sitt kontor har han i rummen 3 och 4 i "Scheuerman Block".

JOHAN GOTTFRIED JUHLIN. Född i Svenvads socken, Nerike, den 4 februari 1862. Uppfostrades i Hallsberg och kom vid 13 års ålder i målarlära. For på våren 1877 till Helsingland och fortsatte med sitt yrke i Lingbo och Söderhamn till hösten 1880, då han blef gesäll. Arbetade sedan omväxlande i Stockholm och Ostersund m. fl. platser under flera års tid. 1882 blef han goodtemplare och påstår sig minnas den tiden som en elak dröm. Sommaren 1886 hade han arbete vid den natursköna badorten Ytterån i Norrland och besteg den 27 juni Areskutan. I juli 1887 reste J. till Amerika och stannade till i oktober 1888 hos

en tysk målare i Omaha, Neb., hvarest han äfven tienstgjorde som ordförande i en goodtemplarloge. Från Omaha reste han till Seattle och anlände dit, bestulen på sin koffert med hela dess innehåll af kläder, fotografier m. m. I Seattle har han för det mesta drifvit egen måleriäffär, än i bolag med sin Stockholmsvän John Strandberg, än med en Hahn, än ensam. Sominaren 1890 hade han tillsamman med en ung finsk student och sångare vid namn Sundman en måleributik i förstaden Ballard. J. är en äkta Stockholmstyp, glad och munter som en lärka, trots det att hans ena öga i barndomen blef utstunget under en lek. Han reder sig förträffligt, och goodtemparismen tycks han ha gifvit på båten.

J. E. LARSON och ALFRED SUNDELL, egäre af "The Electric Laundry" i sydvestra hörnet af West & Lenora sts. i Seattle, ha ända från barndomen haft så pass gemensamma öden, att vi med deras eget medgifvande och önskan, meddela begge biografierna samtidigt. Båda äro födda i Vestmanland — Larson i Vestra Färnbo den 25 aug. 1859, Sundell i Norbergs socken den 16 febr. 1861. Begges fäder voro bergsmän. Larson stannade i föräldrahemmet till 1879, då han blef handelsresande. Under åren 1881—82 var han malmvägare och tidningskommissionär i Andersbennings station. Sundell kom i sin barndom i bildhuggärlära, besökte under ett års tid en folkhögskola, skötte under 1½ år en lokomobil och var under 2 vintrar malmvägare i Kallmoreberg. I maj 1882 utvandrade Larson och Sundell till Amerika och kommo den 14 juni till Florence, Kans., hvarefter Sundell begaf sig på jernvägsarbete m. m., medan Larson arbetade först i ett stenbrott och sedan hade uppsigt öfver en "broomcorns"-press i trakten kring New Gotland. I slutet af mars 1883 reste de båda till Tacoma, Wash., hvarest Larson tog plats i en hyfvelfabrik och Sundell i ett sågverk. L. behöll sin plats i 13 månader och inlät sig derefter på landspekulationer,

hwarefter han 1885 flyttade till Seattle och under 3 månaders tid inhemtade kännedom om ångtvätteriförhållanden. Kort derpå köpte han sjelf ett mindre tvätteri, hvori han haft anställ-

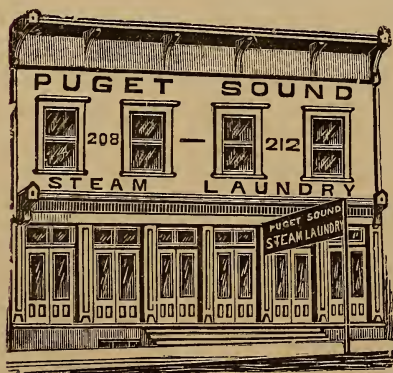

A. SUNDELL.

J. E. LARSON.

ning; sålde det igen och bildade ett skandinaviskt bolag, hvilket inköpte ett tvätteri, som kort förut gjort konkurs. Detta såldes igen, och ett nytt bolag bildades, som återköpte det förra tvätteriet. Det blef dock snart igen såldt, hwarefter L. 1889 köpte

ett ångtvätteri, vid hvilket han året förut varit förman, och utvecklade denna affär till en af de största i Seattle, sysselsättande 40 personer och drifvande en rörelse med en kapitalomsättning af \$35,000 pr år. Detta tvätteri, hvaraf en afbildning är här införd, ödelades genom eldsvådan den 6 juni 1889, och då ingen försäkring fans, bildade L. med vanlig drift ett nytt bolag, som uppsatte ett större tvätteri. Detta såldes

återigen i april 1890. Tillsamman med Sundell, som under tiden uppehållit sig i Tacoma, der han bl. a. varit förmansbiträde

i hyfvelfabrik, arbetat med skogsrödning samt i 3 års tid som glasmästare, inrättade L. sommaren 1890 det i början af denna framställning omnämnda tvätteriet, hvilket är försedt med de senast patenterade maskinerna och drifves med elektricitet. L. sysslar på fristunder med uppfinningar. S. har egt flera hus och tomter i Tacoma, äfvensom land vid Fairhaven. Båda äro gifta.

NILS PETER LIND. Ur en i Chicago-tidskriften "Scandinavia" 1886 införd biografi öfver L. återgifva vi här följande, med ett och annat tillägg: L. föddes den 11 mars 1840 på Oland. Efter någon tids skolgång i Kalmar kom han på apotek i Stockholm, men återtog studierna snart och aflade studentexamen 1861. Han uppehöll sig nu en följd af år vid Upsala universitet, studerande teologi. 1866—67 predikade han i Brännkyrka, efter att i ett par års tid ha af och till tienstgjort som otte- och aftonsångspredikant i Stockholm. Vid denna tid intresserade han sig mycket för arbetarörelsen, och ett tal, som han höll å Stora Börssalen om arbetarnes ställning, väckte ofantlig förbittring i Upsala. Efter att ha tillbragt ett par år i Gärlåsa, Upland, återvände han till Upsala och meddelade under en följd af år enskild undervisning åt studenter, i synnerhet teologer. Han gifte sig under samma tid och reste 1879 till Amerika. Tienstgjorde som predikant vid flera församlingar i Michigan och blef 1883 redaktör för "Sv. F. Allehanda" i Minneapolis. Var sedan redaktör och delegare i "Sv. Am. Posten" dersammastädes i 4 år och för på hösten 1888 till Seattle, hvarest han organiserade ett bolag för utgifvande af "Vestra Posten", hvars redaktör han varit hela tiden, utom mellan sept. 1889—mars 1890, då tidningen egdes af andra personer. L. har utgifvit flera böcker, såsom "Valdenström och Rosenius", "Mästaren är kommen och kallar dig" (af hvilken 10,000 ex. såldes inom några månader), en nykterhets-sångbok m. fl. Han är en ifrig prohibitionist, men säger sig numera vara trött af all offentlig verksamhet och önska, att han kunde draga sig tillbaka i ro på den skogsfarm, som han strax efter sin ankomst till Seattle upptog vid Hoods Canal.

AUGUST LOVEGREN. Född i Kils s:n, Vermland, den 1 juni 1861. Kom vid 15 års ålder i smed- och ett år senare i möbelsnickare-lära samt arbetade någon tid på husbygge. Hade anställningar under flera år i Norrland, såsom i Sundsvall, vid snickerifabriken Qvisle m. fl. Reste på våren 1882 till Amerika och arbetade i en jerngrufva i Crystal Falls, Mich. For på hösten till Rush City, Minn., och våren 1883 till St. Paul. Arbetade der som snickare. Började i jan. 1886 handel i Walsh, 3 mil från Vasa,

OREGON OCH WASHINGTON.

under firma "Nilson Bros. & Lovegren" samt var samtidigt postmästare. Stannade der i omkring 2 år, hvarefter han sålde ut till sina kompanjoner och efter ett par månaders vistelse i St. Paul reste till Seattle våren 1888. Här har han haft god framgång som byggnadskontraktör och ritare och har bl. a. bygt svenska baptistkyrkan. Han eger hus och hem och tomt och inkasserar ända till \$70 i månaden i hushyra. L. är följaktligen mycket belåten med Seattle. Hans kontor är beläget i no. 1402 Depot st. L. är gift.

HANS NELSON. Född i Örtofta, Skåne, den 12 sept. 1843. Flyttade som barn till Ellinge och arbetade under sin uppväxt som gårdsdräng. 1875 köpte han en gård under Ellinge gods och brukade den till 1880, då

han reste till Amerika och stannade ett år i Whatcom co., Wash. Derifrån for han till Seattle och åter 1883 till Sverige, hvarest han uppehöll sig i 3 år, än som åkare i Lund, än som egare af en gård i Göinge härad. På den sistnämnda, hvilken var värd 15 tusen kronor, bodde han i 16 månader. 1886 for N. tillbaka till Amerika och egde restaurant i "St. Charles Hotel" i Seattle nära 3 år, hvar-

efter han 1889 flyttade ut till förstaden Ballard och den 1 juli började hotellrörelse. N. har haft god framgång i sina företag och eger 5 hustomter och 3 byggnader i Ballard. Hans hotell bär namnet "St. Charles Hotel" och är beläget vid Ballard Ave., hörnet af Park Place. N. har varit gift sedan 1875 och har en son.

O: N. NELSON. Född i Vidtsköfle, Kristianstads län, der fadren hade en stor egendom. Gick i skola, konfirmerades och reste 1881 till Minneapolis, Minn., studerade 3 år vid "Minneapolis' Academy" och ett år vid Minnesotas statsuniversitet. Slutade studierna af helsoskäl. Nästan hela tiden förtjenade han sitt uppehälle såsom bokagent och förvärfvade sig allmän aktning för sin rättrådighet i detta annars ofta af bedragare utöfvade yrke, så att t. o. m. en amerikansk tidning ("The Isanti

Press" i Cambridge, Minn.) fann sig föranlåten att egna ett stycke åt honom i sina spalter. "Vi tänka," skref nämnda tidning den 26 nov. 1885, "att mr O. N. Nelson kan anses som ett undantag. Ty ehuru han hela sommaren hållit på med att sälja biblar i detta och angränsande counties, ha vi ej hört om ett enda fall, då någon anmärkning kunnat göras mot honom." Under sin vistelse i Minneapolis egnade N. mycken uppmärksamhet åt nykterhetssaken och var med om att stifta en skandinavisk nykterhetsförening. I mars 1886 reste han till San Francisco och 2 månader derefter till Seattle. Tog land i Snohomish co., 25 mil från Seattle, men öfvergaf det snart. Började derpå sälja böcker, vardt hufvudagent för "The Home Library Association" och genomreste under ett par års tid Washington och Oregon, säljande boken "The Home Library of useful knowledge". Han hade oerhörd framgång, och efter att ha under läsåret 1888—89 bevistat Oregons statsuniversitet i Salem och aflagt skollärare-examen, återtog han sin verksamhet som bokagent. Han följdes af samma lycka och afyttrade skandinaviska familjebiblar till flera tusen dollars värde. F. n. egnar N. sig åt lagstudier i Salem. Han är en af de få, som med affärsduglighet förena lust för bokliga studier. N. är medlem af Y. M. C. A. och de 2 skandinaviska nykterhetsföreningarne i Seattle. Han är dessutom en välbergad man: egare af flera hus och tomter i Seattle samt aktieegare i en bank derstädes.

HERMAN J. NORDEN. See Charleston.

FRANK OLESON. Född i Trondhjem, Norge, den 6 mars 1862. Vid knappt nådda 14 år gick han till sjös och förblef sjöman till sitt 21:sta år, då han med föräldrar och syskon afreste till Omaha, Neb. Der fick han plats vid postkontoret och qvarstannade under olika befattningar till 1888, då han af politiska skäl nödgades lemna sin befattning som superintendent öfver brefbärare-kåren. I nov. for han till Seattle och erhöll plats vid postverket, hvilken han innehade till i februari 1889.

O. var den förste norrman, som kom på tanken att grunda en norsk-dansk tidning i Seattle. I maj 1889 började han utgifva "Washington-Posten" och gjorde genom nit och omtanke tidningen på kort tid känd öfver allt i både Washington, Oregon och Idaho. I aug. 1889 började han utgifvandet af tidningen "Tacoma Folkeblad", hvilken sedermera införlivades med "Washington-Posten". I april 1890 var O. med om att tillsammans med några andra skandinaver organisera "The Scandinavian Publishing Co.", numera

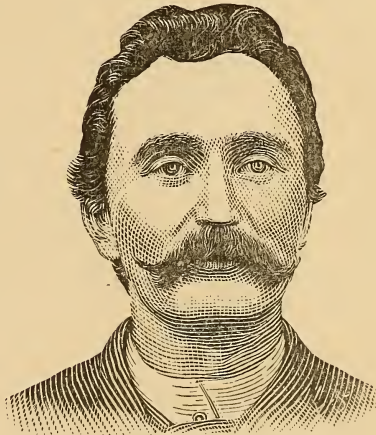

en stor förläggarefirma och utgifvare af två skandinaviska tidningar. O. skötte under det första halfåret bolagets affärer och visade derunder en sällsynt drift och förnåga som affärsman. Han är visserligen en ung man, men har dock pröfvat mycket. Som sjöman besökte han alla de 5 verldsdelarne och har, som han sjelf säger, "mången gång lyssnat till spanjorskans guitarr, såväl som negrinnans örönslitande sång." O. har en ledig stil i

mer än ett afseende, och får han lefva och behålla helsen, slår det ej fel, att han kommer att göra sig bemärkt. O. gifte sig den 4 dec. 1886 och har 2 barn.

CARL JOHAN PETERSON. Född i Vermland den 27 dec. 1854. "Hans barndom" — heter det i en af L. R. Hedenfelt författad minnesruna öfver honom — "förflöt bland lekar och nöjen och allehanda upptåg i Lungsunds socken, på hvars namn man kan höra, att dess invånare hade sunda lungor, och hvarpå P. sjelf var ett prof, när hans far lät 'Mäster Erik' hålla ryggtafan varm." Vid 20 års ålder lemnade P. hemmet, arbetade i 2 års tid för ett par patroner och ingick om hösten 1876 vid Gårdsjö landbruksskola, hvarest han i okt. 1878 tog examen i landtbruks- och ladugårdsskötsel. "Kort efteråt gick det" — för att åter citera Hedenfelt — "åt Helsingland, der P. fick anställning hos en patron Väsling i Lungnu, och därför var han lugn nu och lycklig som en kogubbe. Men minnena från det sköna Vermland, der han alltid hölls varm, lockade honom tillbaka, hvarför han återvände och arbetade på åtskilliga större herre-

gårdar, tills han om våren 1881 afreste till Amerika." Efter någon tids vistelse i New York och Pennsylvania for P. till en broder i Colorado, hvarest han fick plats vid ett sågverk. I nov. samma år reste han och brodern till Washington, hvarest den senare köpte farm i Skagit-dalen, medan P. arbetade för en skogsafverkare vid Tacoma samt, lurad på betalningen, tog anställning vid "Oriental Hotel" i Seattle. Här stannade han, tills hotellet 2 år senare nedbrann, hvarefter han började tvättereri först i Seattle och, sedan han sålt ut, i Vancouver, B. C. Just som P. var färdig med förberedelserna, kom en eldsvåda och ödelade staden, hvarvid P. förlorade allt hvad han egde. Han tog då plats i ett hotell och blef åter lurad på sin välförtjenta lön. Efter någon tids arbete i en saloon for han då 1887 till Seattle, hade anställning i "San Francisco Hotel" till i sept. '88, då han tog plats hos källarmästare Larson i Old Tacoma. 6 månader derefter återvände han till Seattle och arbetade hos O.

P. Dahlqvist, tills den stora branden den 6 juni 1889 lade Seattle i aska. Några månader senare öppnade P. egen restaurantrörelse i hörnet af Yesler Ave. och S. 2:nd St. och hoppas nu, att lyckan hädanefter skall varda honom något blidare.

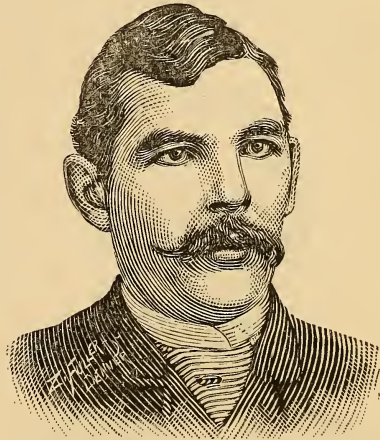
JOHAN AXEL STRANDBERG. F. i Sundsvall den 11 nov. 1859. Uppfostrades i Söderhamn under nöd och brist. Var 1867 med om att äta maskbröd (ett mellanting mellan råg- och barkbröd) och säger sitt skönaste barndomsminne vara en sommar, då han fick äta färsk potatis, smör och bröd. Hans öfriga barndomsminnen öfvergå — påstår han — "till en sorts andesystem". Gjorde ett förtvifladt försök att bli skraddare, men hann ej sy en söm i ett par byxor på 3 år. Deremot hann han med att hugga 150 famnar ved. 1876 kom han i lära hos en målare, som under 7 års tid gick i ett ständigt rus och följaktligen hade det ytterst fattigt. S. qvarblef hos honom endast 1½ år och kom derpå till en artist vid namn Larson. 1880 var han fullfjädrad målare och uppträdde som sådan på olika platser, senast i Stockholm, der han 1883 ingick i goodtemplar-orden, "dertill manad af en öm moder och en inre känsla". Han var länge en fanatisk goodtemplare och "betraktade halskräset nära nog som en helig tingest". Under tiden skötte han sitt arbete bra, men greps slutligen af Amerika-feber och ankom till det förlovade landet dagen före julaften 1887, "då en ostkant, den sista qvarlefvän af minnena från det dyra fosterlandet, afäts". I Omaha, Neb., dit

han först styrde sin kosa, fann han sin "medförda, fårskinnsfödrade väst och sina filstöfflar utomordentligt lämpliga under vintern, men deremot sommarklimatet outhärdligt för en nordens son". Hösten 1888 reste han till Seattle. Här, påstår han, "steg goodtemplarismens idee upp som ett lätt moln och försvann i de högre regionerna". Vårmånaderna 1890 tillbragte han i Portland, Or., och anser vistelsen der för den gladaste period, han tillbragt i Amerika. Men skämt åsido! S. är en lika qvick och treffig karl, som han är skicklig målare, och i Seattle har han, liksom i Portland, utfört många arbeten inom sitt yrke. Man kan intet anmärka mot honom utom det, att han litet för ensidigt fasthänger vid gamla svenska föreställningar och ej kan eller vill se något godt i vårt nya hemlands förhållanden. Han kallar sig och sin vän Granlund, med hvilken han någon tid varit kompanjon, för "ideella monarkister" och hoppas, att de på denna grund möjligen i en framtid, när de återvändt till Sverige, skola bevärdigas med den höga äran att få måla slottet i Stockholm.

FRED. STONE. F. i Halmstad 1862. Besökte läroverket der till 1878, då han antog skrivarebefattning å landskansliet. I sept. 1879 afreste han till Tyskland och inträdde i bildhuggarelära i Hamburg, hvarförutom han äfven lärde snickeriyrket. Efter en 2-årig lärotid genomreste han Tyskland, Italien och större delen af Frankrike samt återvände till Halmstad vid pingsttiden. Tre veckor derefter lemnade han åter hemmet. Efter en 33 dagars resa via Quebec och Canadian-Pacific-banan kom han i aug. s. å. till Seattle, hvarest han stannade i 9 månader. For så till San Francisco och arbetade der till i juli 1888, då han återvände till Seattle. I dec. reste han till Whatcom och blef hufvudman i en byggmästarefirma, hvarjemte han dref möbelsnickeri. I juni 1889 reste han tillbaka till Seattle och har sedan dess innehaft en förmånlig anställning hos konsthandlarne Graham & Daulton. S. eger en ovanligt klangfull och präktig förste tenor-stämman och är en bland de qvickaste och gladaste sångare och sällskapsmenniskor, vi någonsin träffat.

HENRY EMIL STUMER. Född i Stockholm den 18 febr. 1860. Reste i aug. 1873 till New York och var under 7 års tid bosatt der och i Brooklyn, för det mesta sysselsatt som litografisk tryckare. Alltsedan sin faders död, som inträffade 1875, har S. varit hufvudman för familjen. Den 1 juli 1880 reste han med ångbåt till Aspinwall samt fortsatte derifrån öfver Panamanäset och med ångbåt till Olympia, Wash., dit han anlände den 5 aug. Gick ut i skogen och tog land i de s. k. "Svarta bergen" 19 mil från Olympia. Kort efter sin ankomst till vestkusten skickade han efter sin familj (moder och 4 systrar). I Olympia arbetade S. inom åtskilliga verksamhetsgrenar. I ett års tid hade han restauration och hade lika länge anställning vid sjö-mätning samt på jernvägsbyggnad i Cascade-bergen. Under tiden besökte han Seattle ofta, men bosatte sig ej förrän vid jultiden 1887. Försökte sig på allt möjligt, men rönt idel motgångar. 1888 kom han i tvätteriaffär, blef bedragen af sin arbetsgifvare och måste taga plats som vanlig arbetare vid gatuläggning. När han hopsparat \$12.50, lyckades han få ett lån

och började den 1 aug., med \$100 kapital, egen tvätteriaffär vid Front street. Lyckan syntes honom bevågen, affären gick framåt, och i juli 1889 började han bygga i förstaden Fremont, för att flytta sin verksamhet dit. Då — medan han höll på att sälja sin affär i Seattle — bröt elden ut i hans etablissement och förstörde allt han egde, hvarjemte han förlorade assuransen och \$600 utestående fordringar för tvätt. Förlusten i sin helhet gick till öfver \$2,000. S. tappade dock ej modet. Hans byggnad i Fremont var den första, som der uppfördes. Platsen var då intet annat än en vildmark. I mars 1889 hade S. redan organiserat tvätteribolaget "The Cascade Steam Laundry Co." med ett kapital af \$20,000, hvaraf öfver hälften är inbetald. S. eger en tredjedel af aktierna och är föreståndare för bolagets affärsafdelning i Fremont, hvar-est han och en amerikan Stone, under firma Stumer & Stone, hyra det hela och sköta affären. Denna växer för hvarje dag. 45 personer, till en stor del skandinaviska flickor, ha anställning hos S., och han utbetalar öfver \$550 endast i löner hvarje vecka. S. är en sann gentleman, och som bevis på hans ädla karaktär kan anföras det lika sällsynta som egendomliga förhållandet, att han, hans mor och hans fyra systrar (numera alla gifta) på öfver 13 år aldrig bott längre från hvarandra, än att de på en half timme när som helst skulle kunnat kallas tillsammans. S. gifte sig den 20 mars 1888.

NILS SÖDERBERG. F. i Helsingborg julafton 1849. Inträdde i januari 1863 vid Helsingborgs högre elementarläroverk och slutade i sjunde klassen sommaren 1869, — enligt hvad ryktet förmåler, på grund af sitt redan då utvecklade själfständiga tänkesätt i religion och politik, hvilket stod i allt för skarp strid mot de perukstocks-aktiga åsigtter, som inpluggas i Sveriges skolungdom med anspråk på otvifvelaktig auktoritet. Samma år for S. till Amerika och reste någon tid omkring i Illinois, Mississippi och Tennessee, hvarefter han 1870 kom till Sacramento, Cal. Här lärde han boktryckeri-ryrket och arbetade som konstförfvandt i Carson, Nev., under ett års tid, hvarefter han slog sig på juridiska studier och lärde stenografi. 1878 aflade han juridisk examen vid högsta domstolen i Nevada och har sedan dess varit lagkarl i Nevada, California och Washington. I Nevada var han, innan han tog sin examen, domstolsstenografi lång tid och vann sedan rykte som kriminal-jurist. 1880 flyttade han till San Francisco, hvarest han under 6

månaders tid 1881 utgaf "Stillahafs-Posten". I juli 1885 kom S. till Seattle, hvarest han gjort sig bemärkt som en skicklig advokat, i följd hvaraf han valdes till fredsdomare i mars 1887 och tjenstgjorde som sådan till i mars 1889. L. är dessutom en beundrare af nationalismen och har i "Vestra Posten" haft införd en serie särdeles välskrifna uppsatser om nationalisternas grundsatser. Han har tillhört "The liberal league", men öfvergaf dessa "samhällsförbättrare", då de började försvara anarkisterna i Chicago. För oss andra, som ej kunna fatta det "höga" och oegennyttiga" i en Bellamys och andra sluga fantasters teorier, synes S—s ståndpunkt fortfarande väl radikal. 1888 köpte S. 25 acres land vid Eagle Harbor och har der utlagt planen till en stad, som han kallar Fairfield Park. S. är gift sedan okt. 1871 och har 5 barn. Han har sitt kontor i rum 6, "Butler Block".

H. C. WAHLBERG. Född i Kristiansand, Norge, 1853. Besökte latinskolan i sin födelsestad, tills han nått sitt 15:de år, då han tog anställning hos en framstående grosshandlare i norra

delen af Norge. I 4 år stannade W. hos sin principal, hvilken dref vidsträckta fiskeri-affärer, och satte sig under tiden fullkomligt in i alla grenar af den omfattande rörelsen. Han tjernade sig upp från sjöman till ledare af de fångst-expeditioner, som principalen utsände, och när han inhemtat allt, som fans att lära, slog han sig på mera teoretiska köpmansstudier vid ett ansedt affärs-institut i Tyskland. Efter 2 års vistelse der återvände han till Norge och blef korrespondent och resande för ett stort

handelshus. Sedan dess har W. under en omvexlande bana studerat lifvet i alla dess mångfaldiga skiftningar af ondtt och godt, fröjd och sorg, framgång och vedermödor. Efter att ha varit bosatt i Spanien ett år, etablerade han sig som grosshandlare i sitt fosterland och dref stora affärer, hvilka tvungo honom att göra resor, under hvilka han besökte snart sagdt alla Europas länder, ända tills en allmän kris inom hans verksamhetsområde bragte en mängd stora handelshus på fall. W. undgick ej den stora förödelsen. I ett nu såg han alla sina planer omintetgjorda, alla sina mödor och sträfvauden gäckade. Men med friskt mod och medveten om sin duglighet, beslöt han att göra sina erfarenheter fruktbarande på ett annat fält. Så reste han till "det stora landet i vester", besökte åtskilliga af dess förnämsta städer,

studerade fiskerihandteringen i det fjerran Alaska och slog sig slutligen på allvar ned i Seattle. Här har han, i trots af motgångar (han led t. ex. betydlig förlust vid branden den 6 juni 1889), tillkämpat sig en framstående ställning inom samhället. Han drifver en framgångsfull affär som fastighetsmäklare m. m. och har genom rättframhet och samvetsgrannhet vunnit allmänt förtroende och allas aktning, som komma i beröring med honom. Vid sidan om sina affärsbestyr har han äfven funnit tid att egna åt sina landsmäns intresse. Sålunda var han den egentlige upphofsmanen till det verkliga storartade företaget att grunda ett uteslutande skandinaviskt bolag i och för bedrifvande af ångbåts- trafik, fiskeri m. m. å Puget Sound och närliggande vatten. Under namnet "The Scandia Navigation & Improvement Co." organiserades näml. 1889 ett bolag i ofvannämnda syfte, hvilket tyktes röna allmänt bifall, att döma af den snabbhet, hvarmed aktier deri inköptes. Företaget upplöstes dock tyvärr redan i sin början af orsaker, till hvilka måhända någon antydan kan uppletas i följande ord, som vi öfversätta från en i det 1890 utgifna verket "Seattle Illustrated" införd biografi öfver W., i hvilken det heter: "W. har rönt ganska mycken opposition från personer, som hyst afund mot honom, men sjelfva varit ur stånd att utföra de värf, han åtagit sig. Gentleman som han är, sjelfständig, driftig och verksam, har han dock ej kunnat krossas af dylika småsjälar, ej heller ha de förmått utplåna det förtroende, som hans landsmän städse hyst för honom." I sitt förra kontor vid Jefferson st. hade W. inrättat ett särskildt, fritt läsrum för allmänheten. Alla inventarierna skänkte han sedermera till en amerikansk kvinnoförening och hjälpte denna att inrätta ett läsrum vid Front st. I det föregående (sid. 187) ha vi redan omnämnt W. som författare och å sid. 211 anført ord af honom, hvilka vittna om det stora intresse han hyst och fortfarande hyser för skandinaverna. Nu tillägga vi blott, att W. har sitt kontor i rummen 5 och 6 i "Butler Block", och att han sedan i juli 1890 är gift.

PETER WICKSTRÖM. Född i Vesterbottens län den 4 maj 1837. Arbetade i Jemtland vid timmerafverkning, först som skogsfällare, sedan som bokhållare och kontraktör. 1869 utvandrade han och kom till St. Paul, Minn., den 14 aug. Arbetade första sommaren på jernväg, gick under vintern i skola och köpte påföljande vår andel i ett hotell, som han innehade ett par år. Reste våren 1873 till Portland, Or., och ett par månader

derefter till Seattle, som han trodde skulle bli ändpunkten för N. P.-banan. Då han hörde, att Tacoma utsetts dertill, flyttade han dit, men stannade der endast några månader och begaf sig derefter på skogsarbete i White River-dalen. Under vintern och våren "slet han en hund", som det heter; särskildt under timmerflottningen, när iskallt snövatten från bergen fyllde floderna, och han måste vada deri från kl. 5 på morgonen till sena qvällen. Men betalningen var god: \$4 och "board" pr dag. På sommaren 1874 återkom han till Seattle och köpte land i det nuvarande West Seattle. Gifte sig och bosatte sig der samt upplefde under ett par års tid de lyckligaste dagarne af sitt lif. Hustrun insjuknade emellertid i lungshot. De flyttade då till

Seattle, der W. kort derefter blef delegare i "Oriental Hotel". Så snart han väl kommit i gång med affären, bröto smittkopporna ut i hotellet, och det måste stängas. Han köpte sig då in i ett annat hotell, "Wisconsin House", och fortsatte der under många år, ända till febr. 1889. Under tiden upplefde han åtskilliga olyckor. 1877 afled hans hustru, och ett af de 2 barn, hon skänkt honom, dog också vid 6 månaders ålder. En gång egde han ett båthus och måste vid ett tillfälle från sitt middagsbord åse, huru

vågorna bortspolade det. Detta var vintern 1878. Med mycken möda hindrade han båthuset från att flyta i land och slås i spillror. Då utbröt en dag en väldig snöstorm, och W. måste skyffla snö från taken af sina byggnader. Medan han var sysselsatt dermed, krossades båthuset af vågorna och stormen. När snön några dagar derefter upphörde att falla, inträffade regn, som undergräfvade marken. Backar rasade, trädrötter vräktes från sina platser, och en dag hörde W. plötsligt ett förfärligt brak. En hel lavin af stubbar, rötter och jord kom rusande mot hans hus. Detta egde dock motståndskraft nog och blef oskadadt, men det tog en veckas arbete att bortröjja allt skräpet. Någon tid efter sin hustrus död insjuknade W. i nervfeber och hade under de följande åren flera återfall deraf. I nov. 1889 ingick W. i fastighetsaffär, som han drifver i bolag med E. Amunds.

Inom religionsområdet tillhör W. det frisinnade lägret. Under kinesupploppet 1885—86 tillhörde han den hemliga kommitteen och blef ett par gånger arresterad på anklagelse för samman-
svärjning, ehuru han varit en fullkomligt passiv mediem. W. är egare af en stor, präktig byggnad vid 8th street i Seattle. Sitt kontor har han i "Union Block", rum 73. Sedan december 1888 är han omgift med en syster till sin första hustru.

KAPITEL 4.

SKANDINAVERNA I TACOMA, WASH.

TACOMA, den något vridne "medborgaren" och klassiken Trains "City of Destiny", är kanske mer än någon annan stad i Oregon eller Washington en skandinavisk stad. Nordbor började redan för länge sedan slå sig ned der, och i dag äro de så talrika, att de utgöra en tredjedel af de utom Amerika födda medborgarena. Skandinavernas antal i Tacoma kan med full trygghet anslås till mellan 5- och 6,000. Hvar man går inom staden, kan man få höra våra nordiska språk talas; tre skandinaviska tidningar utgifvas i Tacoma; inom alla verksamhetsgrenar äro de skandinaviska folken representerade; många skandinaver äro framstående affärsmän, och ej så få bland dem äro t. o. m. förmögna. Ett halft tjog kyrkor och församlingar bära vittne om deras vördnad för religionen, och flera försäkringskomna föreningar om deras sällskapsanda och hjälpsamhet.

Den äldsta bland föreningarne är "Valhalla", en svensk förening stiftad den 15 dec. 1884 af Olof Anderson, A. Augustin, N. Allen, Chas Berg, G. Bergman, R. Boman, J. P. Chilberg, John Gustafson, C. E. Holm, A. B. Holm, August Johnson, G. F. Linqvist, Hj. Nyman, C. J. Olson, K. M. Peterson, L. I. Pearson, W. P. Sundberg och Hugo Ohlin. "Valhallas" första styrelse utgjordes af: G. F. Linqvist, president; Hj. Nyman, vice president; H. Ohlin, sekr.; W. P. Sundberg, skattmästare; R. Boman, finanssekreterare; Chas Berg, ceremonimästare. "Valhalla" är en hjälp- och nöjesförening. Vid sjukdomsfall erhåller medlem \$3 sjukhjälp i veckan. Inträdesafgiften är \$5 och månadsafgiften 50 cents. Föreningen har sina möten i no. 1131½ Tacoma Ave. 1:sta och 3:dje onsdagen hvarje månad, och den inom föreningen bildade musikföreningen sammanträder hvarje torsdag.

Andra föreningar äro: "Den skandinaviske total afholdsforening", som sammanträder tisdagsaftnar kl. 8 i norsk-lutherska kyrkans jordvåning; "Det danske brodersamfunds loge no. 33", som har sina möten måndagsaftnar kl. 8 i "Forester's Hall"; "Den norsk-danske syge- og fattigpleieforening", som sammanträder i norsk-lutherska kyrkans jordvåning första onsdagen i

hvarje månad. Den sistnämnda föreningens syftemål är att, så långt dess förmåga medgifver, bistå sjuka och nödställda norrmän och danskar i Tacoma. Dess styrelse utgöres af G. B. Tønnesen, H. Rønning, miss Emma Tollefsen, miss Julie Helseth, och dess föreständerska är Anna Hanssen. Afgiften för medlemskap i denna förening är endast 25 cents i månaden.

Inom församlingarne ha, såsom vanligt, bildats ungdomsföreningar, af hvilka en och annan, som t. ex. ungdomsföreningen "Haabet" i norsk-danska lutherska kyrkan, ega rätt goda bibliotek och öfva sig i deklamation, sång, musik och diskussion. En dansk förening vid namn "Dania" finnes ock i Tacoma, och utgöres dess styrelse af: L. N. Hansen, president; Louis Thomson, sekreterare; Niels Bondgaard, kassör.

Bland stadens skandinaviska tidningar är "Tacoma Budstikke" den äldsta. Det är ett norskt-danskt organ, började utgifvas i dec. 1889 och utkommer hvarje torsdag. Dess redaktör är P. O. Bergan. Tidningen är 8-sidig, 5-spaltig, har sitt kontor i 2320 Jefferson Ave. och kostar \$1.50 pr år. "Tacoma Tidende" heter en annan norsk-dansk tidning af samma storlek och med samma prenumerationspris. Dess första nummer utkom den 5 juli 1890. Adressen är Alleen mellan Pacific Ave. och A st. samt 10 & 11 sts. "Tacoma-Tribunen" heter en svensk 8-sidig och 6-spaltig tidning, som utgifves i no. 940 Pacific Ave. af "The Swedish Publishing Co." och redigeras af den utmärkte tidningsmannen T. Sandegren, hvars biografi och porträtt återfinnas å annat ställe. "Tacoma-Tribunen" utgifves sedan i april 1890 af ett aktiebolag, hvars styrelse f. n. utgöres af: E. E. Rosling, president; Gus. Pahrson, v. president; J. F. Visell, sekr.; W. P. Sundberg, kassör; Hj. Nyman och Pet. Holmgren. Tidningen skrives i en frisinnad anda. "En behaglig, gemytligt-kamratlik ton genomgår dess uppsatser", skref en tidningsman i Sverige om densamma. Tidningens prenumerationspris är \$1.50 pr år.

Nu några ord om de skandinaver, som tillhöra Tacomas affärskretsar. J. F. Visell & Co. (svenskar) ha bok- och pappershandel i hörnet af C & 11th sts., Mathias Jacobsen en dito i 1151 Tacoma Ave.; N. A. Clausen (norsk) och Hansen Bros. & Co. äro urmakare; Hans Torkelsen (norsk) har klädeshandel; Holmgren och Pahrson (svenskar) äro skraddare och klädeshandlare; Molin Bros. (svenskar) ha rakstuga; bland stadens groceryköpmän intaga Gunderson & Hendrikson san C. Kinberg (norsk) ett framstående rum; Chas Berg & Co. (svenskar) ha hotell;

N. E. Petersen (svensk) har frukt- och cigarrhandel; A. E. Turner samt Turner och Erikson (samtliga svenskar) äro målare och handla med fernissor, färger m. m.; G. F. Linqvist (svensk) är tältmakare; A. G. Edmund (svensk) är murare och byggmästare; E. E. Rosling (svensk) är advokat; Gustav Bentlich (norsk) är notarius publicus m. m.; läkarekåren räknar bland sina medlemmar svensken J. U. Oberg, norrmännen A. K. Skaro, Norgren och C. Quevli samt den danske elektro-homöopaten prof. H. Engberg; A. J. Gustavesen (svensk) är tandläkare; bröderna Anderson (svenskar) ega det stora apoteket "Central Drugstore"; Luft (svensk) eger "Grand Central Restauration", och "Chilbergs (svensk) Restaurant" är en af de största i Tacoma; A. E. Johnson & Co., Arnell & Swanson (svenskar) samt Arntson & Mattison (norrmän) äro fastighetsmäklare; A. M. Hansen & Co. ha möbelhandel; Christ. Samuelson (norsk) är skomakare; J. T. Wagness (norsk) har fotografiateljier; Sven Christenson (svensk) har rum till uthyrning och eger, liksom Sundberg & Nyman, Larson & Olson samt Thompson, äfven saloon. Särskildt bör omnämnas, att Tacoma eger, hvad ingen annan stad i Amerika, med undantag af Chicago, har: en skandinavisk violinvirtuos, svensken Olof Bull, som är musikdirektör i Tacoma operahus och en eftersökt musiklärare.

Biografier öfver Tacoma-skandinaver:

CHARLES BERG. F. den 29 jan. 1856 i Vesterås. Utvandrade 1879 till Tacoma, Wash. Arbetade i 2 år i jernvägsverkstäder, var sedan landtmätare och hade derefter i 4½ år anställning i "Tacoma Hotel". Dref sedan restaurantrörelse tillsammans med John Berthelskjöld ett års tid och derefter på egen hand. I jan. 1890 öfvertog han "Svea Hotel", 1104 Railroad st., hörnet af 11th st.

OSKAR EMANUEL DAHLGREN. F. i Kalmar den 26 mars 1862. Slutade skolan vid 16 års ålder och fick anställning hos en broder, som dref spanmäls-, trävaru- och diversehandel en gros. Stannade der i 2 år och var sedan 1½ år hos skeppsmäklarefirman P. A. Nelson & Co. i Kalmar. Efter någon tids vistelse hos brodern for D. den 16 maj 1883 till San Francisco, der han inom 6 månader arbetade sig upp från springpojke i en restauration till kassör. Den 8 april 1886 reste han på besök till Sverige och återvände derifrån i febr. 1887 till San Diego, Cal. Erhöll kort derpå anställning vid samma restauration i San Francisco, der han förut haft plats. Blef sedan i ordning: bokhållare å ett assuranskontor, föreståndare för en finare restaurant, varuutkörare för ett tvätteri i San Diego, kypare i "Hotel Del Coronado" samt egendomsmäklare. I febr. 1890 flyttade han till Tacoma och blef öfverkypare i "The Milwaukee". Den 17 juni öppnade han egen restaurant-affär, sålde den kort derefter och tog anställning i en skobutik. D. gifte sig den 15 dec. 1888.

A. G. EDMUND. F. i Olimsko s:n, Dalsland, den 12 aug. 1857. Flyttade sedermera till Gefle och sysslade med hvarjehanda — från apoteks- till brädgårds- och skogsarbete. Hade i 1½ år egen handel i Gefle. Reste i dec.

1879 till Amerika, der han först slog sig ned i Colorado, sysselsättande sig med husbyggnad, grundläggning och grufaffärer. Han arrenderade grufvor och gaf tidtals ända till 15 och 20 man sysselsättning. I flera år led han af följderna från en olyckshändelse, som drabbade honom i Sverige, då han näml. vid 18 års ålder en gång störtade ned från en brygga och slog sig i hufvudet så, att han för en lång tid förlorade minnet, och att t. o. m. hela tre år derefter benskärfvor värkte ut ur hufvudskålen. 1888 flyttade E. till Montana och efter någon tids vistelse der till Spokane Falls, hvarest han stannade 7 månader, arbetande med stenläggning o. d. Våren 1889 reste han till Tacoma och fick uppsigt öfver husbyggnadsarbeten, och allt sedan den 1 febr. 1890 har han haft dylika arbeten på kontrakt. Han har lagt grunden till en mängd byggnader, bland hvilka "Pacific Bank", "Fidelity Trust"- och "Chamber of Commerce"-byggnaderna äro de största. E. sysselsätter stundom ända till 50—60 arbetare. E. gifte sig hösten 1890.

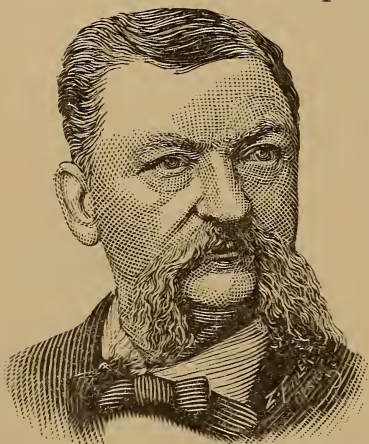
A. J. GUSTAVESSEN. F. i Jönköping den 15 mars 1860. Reste 1880 till Austin, Texas, och 2½ år derefter till California, hvarest han uppehållit sig i Los Angeles, San Luis Obispo och San Francisco, med ett och annat kortare besök i Nevada. 1888 flyttade han till Tacoma. G. är en mycket skicklig tandläkare och har sitt kontor i hörnet af 9th & C sts.

CLAES VICTOR HEDELIN. Född i Göteborg den 10 oktober 1856. Flyttade 1867 till Stockholm och stannade der 14 år, anställd i manufakturaffär. Var sedan i samma slags affär i Göteborg till år 1886, då han utvandrade till Amerika. Var först bosatt i Chicago, derefter i Lowell, Ind., hvarifrån han reste till St. Paul, Minn., och Escanaba, Mich. Från denna plats for han till Ashland, Wis., och hade der anställning hos Wright & Ketsum i timmerutskeppningsaffär. Våren '89 kom H. till Tacoma och har der hela tiden innehaft plats som uppsyningsman vid offentliga arbeten, rörläggning o. d. H. är en intresserad jägare och kuriositets-samlare och en angenäm sällskapsmänniska.

C. E. HOLM. F. i Eskilstuna 1837. Lärde smedyrket och utvandrade 1869 till Illinois, der han besökte och arbetade i åtskilliga platser. 1872 reste han till Seattle och stannade der 6 år, hvarefter han tog land på Anderson Island. Tre år senare sålde han landet med \$150 vinst, flyttade till Tacoma och arbetade der under 3 års tid i N. P.-banans verkstäder. Under tiden köpte han stadstomter, brände och bortrödjade stubbarne på dem, bygde hus o. s. v. samt lade derigenom grunden till en rätt vacker förmögenhet. H. är gift sedan 1864 och har en son.

GUSTAVE F. LINQUIST. Född i Göteborg den 14 aug. 1828. Gick vid 11 års ålder till sjös och fortfor som sjöman till 1850. Kapten Linquists lefnad har varit ovanligt skiftesrik och intressant. Otaliga äro de äfventyr han upplefvat som sjöman, krigare och guldgräfvare m. m. Tyvärr förbjuder oss utrymmet att så omständligt, som önskligt vore, redogöra därför, men sjelfva hufvudpunkterna och ett och annat dermed sammanhängande skola vi andraga. Som sjöman var L. med om flera skeppsbrott. Först förliste han på norska kusten, hvarvid blott

3 man af 9 blefvo räddade. Sedan led han skeppsbrott i engelska kanalen, och den 4 april 1849 på ett korallref i Ostindiska hafvet. Af 22 man omkommo 13. De räddade funno en tillflykt på en sandö och lifnärde sig der i 20 dagar på rått vildfogels-kött. Den 24 april upptogos de af en skotsk bark, hvars proviantförråd tog slut, när de varit ombord i 6 veckor. Fartyget hade förlorat sin kurs, och omsider gick det så långt, att de utsvultna sjömännen beslöto att genom lottkastning afgöra, hvem som skulle uppoffra sig för de andra. Just före kl.

12, då lottdragningen var bestämd att ega rum, upptäcktes seglen af ett hvalfångarfartyg. Detta upptog de nödlidande, och de förplägade sig så rundligt, att en af besättningen måste taga maten ifrån dem, för att hindra dem från att förderfva sig. I följd af de utståndna vedermödorna insjuknade L. sedan efter sin ankomst till Hongkong, hvarifrån han for till New York och så åter till San Francisco. I California arbetade han i grufvor under skiftande lycka åren 1850—1857, då han återvände till New York och ingick i grocery- och restaurantaffärer. Efter inbördeskrigets utbrott inskref han sig i armeen som soldat vid

5:te regementet af staten New Yorks frivilliga och deltog under de följande åren i öfver 30 slagtingar i Louisiana och Virginia, af hvilka den första utkämpades vid New Market Bridge, Va., den 31 dec. 1861, och den sista vid Cedar Creek, Va., den 19 okt. 1864. Under en strid vid Pleasant Hill, La., den 16 april 1864 blef hästen skjuten under L., och han sjelf upptagen såsom död och förd till lasarettet, der han ej tillfrisknade förrän efter 4 månader. I en drabbning vid Port Hudson, La., den 27 maj 1863 hade L. (som då var löjtnant) 4 svenskar och en norrman i sitt kompani. En af de förra, fanjunkaren Nils Rosenblad, blef sårad och svarade på L:s uppmaning till honom att lemna fanan till närmaste man och "falla ur ledet": "Inte så länge jag kan stå." Knappt hade han yttrat dessa ord, förrän en granatskärfva tog halfva hufvudet af honom och bestänkte fanan med hans hjerna. En annan af svenskarne, vid namn Norrman (en permitterad sergeant från Göta artilleri) sårades 5 gånger och fördes till hospitalet i Baton Rouge, La. Linquist blef för "gallant meritorious service" befordrad till kapten. Efter krigets slut lade han ned sina besparingar i hotell- och oljeaffärer i och omkring Parkersburg, Va., men återvände 1869 till New York och blef restauratör. Sedan hade han anställning vid postverket i Brooklyn, men lemnade den 1880, för att taga hand om en kooperativ koloni i Washington. Detta företag misslyckades, som alla andra dylika, och hvar och en gick åt sitt håll. L. kom till Tacoma och fick plats å N. P.-banans kontor. Sedan dess har han innehaft anställningar som "deputy marshal", verkstäl- lande polisdirektör, biträdande embetsman vid sundhetsnämnden och sedan 1886 varit egare af "The Pioneer Tent, Flag and Awning Factory", som har sina lokaler i rummen 12 & 13 no. 938 Pacific Ave. samt i no. 104 11th st. L. var president vid det svenska landbolaget i Tacoma, är ordf. i "Valhalla" och en af alla aktad hedersman. Sitt modersmål talar den gamle veteranen lika flytande och rent, som om han aldrig varit utom Sveriges landamären. L. gifte sig kort efter krigets slut och har 4 barn.

HJALMAR NYMAN. Född i Skepparstads församling, Småland, den 15 sept. 1854. Uppfostrades i närheten af Stockholm, hvarest han vid 14 års ålder erhöll plats i en vinhandel. Stannade der i 7 år och började sedan, under firma Hj. Nyman & Co., landhandel och gästgifveri i Traheryd, 3 mil från Ljungby i Småland. 1879 sålde han ut och flyttade till Stockholm, hvarifrån han i april 1880 reste till Amerika. Efter några dagars

vistelse i St. Paul, Minn., for han till Dakota på jernvägsarbete, men tröttnade derpå och tog tienst hos en farmare. På hösten återvände han till St. Paul, der han under vintern dels arbetade, dels tog lektioner i engelska. På våren 1881 reste han till Montana, der han först arbetade med skenläggning på N. P.-banan och sedan i 2½ år var anställd vid Western Union-telegrafbolagets konstruktionsafdelning. Lemnade platsen i Missoula och for till Spokane Falls och Portland samt kom till Tacoma

den 1 dec. 1883. På en nyårstillställning blef han bekant med W. P. Sundberg, tillsammans med hvilken han den 10 jan. 1884 hyrde hus och tomt, gjorde tillbyggen och öppnade hotellrörelse. Firman Sundberg & Nyman har gjort lysande affärer och är mycket förmögen. N. eger, dels tillsammans med sin kompanjon, dels ensam, hustomter och landsträckor i och omkring Tacoma och annorstädes. Han är en af de populäraste personer i Tacoma, har jemte sin kompanjon varit medlem

af frivilliga brandkåren i 6 år och är nu hedersledamot deraf. Han är medlem af stadens handelskammare, sändes af "Turn"-föreningen som delegat till den minnesvärda antikneskongressen i Seattle sept. 1885, var af demokratiska partiet uppsatt som kandidat för assessors-embetet i Pierce co. 1888, är medlem af K. of P., en af "Valhallas" stiftare och jemte Sundberg förste grundläggaren af "Tacoma-Tribunen". N. är gift och har ett barn.

JOHAN ULRIK OBERG. Född i Grimarp, Kronobergs län, den 20 jan. 1854. Reste till Amerika 1871 och kom till St. Peter, Minn., den 15 juni. Besökte normalskolan i Mankato och studerade 1874 medicin under eklektikern J. C. Dunnan. Ingick 1876 vid "The Eclectical Medical College" i Cincinnati, O., och deltog under sommaren 1877 i en botanisk expedition, som nämnda läkareanstalt utsände för att insamla läkeörter från Minnesota. Sällskapet räknade 8 man, och O. återkom med en

rik samling af medicinska växter. Derefter upprättade han en kemisk fabrik i Grand Falls, Minn., men fick den förstörd genom en explosion, hvarvid han äfven sjelf skadades. O. genomgick nu en kurs i homöopati och aflade den 24 mars 1887 medicine doktors-examen vid "Hahnemans College" i Chicago. Efter att derefter ha utöfvat läkarekallet i Marysville, Kans., under 2 års tid, vistades han 6 månader i Idaho och flyttade derifrån till Tacoma, hvarest han sedan den 1 augusti 1889 haft sitt kontor i no. 1102½ Tacoma Avenue. O. är gift.

HUGO OHLIN. Född i Stockholm den 31 dec. 1855. Genomgick Schartaus handelsinstitut och blef kassör i sin faders affär. Tillbragte åren 1874—77 i Tyskland, hvarest han genomgick en teknisk skola i närheten af Munchen, Bayern, samt studerade bryggeriyrket, hvarefter han blef bryggmästare i Stockholm.

Efter fadrens iråkade obestånd drefvo de dåliga tiderna O. att söka sig en ny bana i Amerika. I nov. 1879 utvandrade han, och efter att under 3 månaders tid ha innehaft plats som förman i "Palmetto"-bryggeriet i Charleston, S. C., och derunder hunnit att tröttna på det obehagliga klimatet, erhöi han anställning å Nationalliniens ångbåtskontor i New York och stannade der till 1882, då han blef "manager" vid "Bavarian"-bryggeri-bolaget i St. Johns på New Foundland. Denna plats innehade han i 2 år, hvarefter han

for direkt till Tacoma, Wash. Här fick han plats i den stora klädesaffären "London & Liverpool Clothing House" och var

samtidigt agent för de europeiska ångbåtslinierna. Och som han var ensam om denna förrättning, gjorde han mycket goda affärer. 1886 fick han anställning hos Gross Bros., den största och äldsta klädesfirman i staden, hvarest han på grund af visadt nit och duglighet sommaren 1890 befordrades till bokhållare. Firman har sin butik i sydöstra hörnet af C & 9th sts. O. har, i det hela taget, rönt stor framgång i Tacoma. Han har eget hus och hem och anses för välmående. Han är en af de mest bekanta och aktade skandinaverna i Tacoma, var en af "Valhallas" stiftare och dess förste sekreterare, samt är medlem af O. C. F. 1886 gifte han sig med en flicka från New Foundland, hvilken skänkt honom 2 barn. Det ena af dessa, en son, har sedan affidit.

ERIK EDW. ROSLING. Född i Stockholm den 3 mars 1865. I sin tidiga barndom följde han med föräldrarne till Boston,

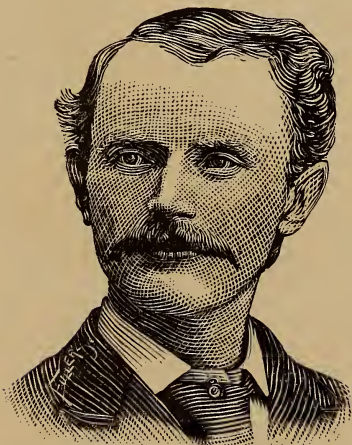
hvarest de ännu äro bosatta. 1882 tog R. afgangsexamen från den välkända engelska högskolan derstädes och belönades samtidigt med det första "Lawrence"-priset. Redan då var det hans ljufvaste dröm att i framtiden se sig bemärkt som en berömd lagtolkare, och som hans föräldrar kostat mera på hans uppfostran, än personer med deras små tillgångar vanligen vilja uppoffra, tog R. anställning å ett assuranceskontor för att sjelf förtjena de för hans vidare utbildning nödvändiga medlen. I 5 år stannade

han der, hvarefter han sjelfmant lemnade en framstående och väl aflönad befattning, för att inträda i den juridiska fakulteten vid det berömda universitetet i Boston. Här gjorde hans naturliga fallenhet för lagvetenskapen sig snart gällande, och professorerna betraktade honom som den mest lofvande studenten inom sin klass, hvilken dock räknade 60 medlemmar, af hvilka flera voro praktiserande advokater. På 2 år fullbordade han den 3-åriga kursen och var ändå no. 1 i examen, der han erhöll de högsta betyg samt premium för skicklighet och flit. Hans syfte med att på 2 år fullborda 3 års arbete var att använda det

tredje året på praktisk lagverksamhet, innan han begaf sig vesterut. Så öppnade han lagkontor i Boston, en stad med öfver 3,000 lagkarlar, och från första början rönt han framgång. Alla skandinaver, som behöfde råd och hjälp i lagaffärer, vände sig till honom. Den 1 jan. 1890 lemnade R. Boston och reste till Tacoma, hvarest han icke kände någon människa och likväl var viss om framgång. Samma dag han anlände till Tacoma, vardt han upptagen som kompanjon i den dåvarande lagfirman Garretson & Parker, den förnämsta i staden. Firmans namn är nu Garretson, Parker & Rosling, och dess kontor är i rum 4 & 5, "Union Block", sydöstra hörnet af 13th St. och Pacific Ave. R. har visat många prof på duglighet och kunskaper och har utan tvifvel en lysande framtid för sig. Han är president i "The Swedish Pblg Co." i Tacoma, sekreterare i "The Alki Real Estate Co.", staten Massachusetts' kommissionär för Washington och bekläder flera andra viktiga poster. Under namnet "svenske advokaten" är han bekant bland stadens skandinaviska befolkning och har hjälpt mången landsman, som varit stadd i trångnål, utan att begära någon ersättning.

T. SANDEGREN. Född 1858 nära Halmstad, i hvars läroverk han genomgick 6 klasser, hvarefter han tog anställning som redaktör för "Halmstads-bladet". Sedan han tvänne år skött denna post samt under tiden på egen hand fortsatt studierna, aflade han studentexamen vid Lunds läroverk 1879. Under ett derpå följande 4-årigt vistande vid akademien i Lund egnade han sig med förkärlek åt matematiska studier och fullbordade ett arbete, som dock först flera år efteråt kom i trycket, och då i engelsk drägt. Dessutom upptogs hans tid af literär sysselsättning, såsom korrespondenser och bidrag till tidningar och tidskrifter, hvarjemte han tidtals tjenstgjorde som bitr. lärare i Hallands folkhögskola. 1883 utvandrade han till Amerika. Sin första tid der har han sjelf skildrat så: "I st. f. att finna de "stekta sparfvarne", som det rosenröda hoppet målat så lockande, fick jag i likhet med så många andra pröfva på en "ek-lutsprocess", som väl svider både in- och utvärt, men ock ofta sätter kraft i armen och stål i viljan." Först 3 år efter sin ankomst till Amerika lyckades han få en lämplig och hans kunskaper och förutsättningar i öfrigt bättre motsvarande sysselsättning, då han erhöll lärareplats vid militärskolan i Fort Snelling, Minn. Derunder fann han äfven ledighet att öfversätta till engelska och utgifva det ofvan antydda matematiska arbetet:

“Logarithms of the common system and Napier’s in arithmetical operation”. Hösten 1889 reste S. till Seattle, Wash., och organiserade tillsammans med några andra landsmän det första svenska tidningsbolag i staten samt var “Vestra Postens” redaktör under någon tid, innan han våren 1890 blef redaktör för “Tacoma-Tribunen”, hvilken befattning han fortfarande innehar. S:s stil är ledig och lättläst, och hvad han skrifver — det må vara kåserier eller recensioner, politik eller kritik — ger alltid ett angenämt intryck af godt lynne och belåtenhet, som verkar välgörande på läsaren. Genom sådana män som S. är det den unga, men lefnadsfriska tidningspressen i Washington bringas till utveckling och mognad. Redan nu bär denna press — för att

anföra, hvad S. sjelf derom skrifvit — “i likhet med så många andra förhållanden derom, att Washington, som visserligen till sin ålder står i sista ledet bland unionens stater, dock i utveckling och framsteg är mer än jembördigt med många af sina äldre syskon. Hvad särskildt den svenska pressen derstädes beträffar” — påpekar S. vidare — “har den på otroligt kort tid hunnit en ståndpunkt, som den endast i högst få af våra äldre stater efter mångåriga ansträngningar lyckats intaga. Orsaken

här till är naturligtvis först att söka i en stor invandring af svenskar jemte deras hastigt vunna välstånd, som åter alstrat både vilja och förmåga att understödja sådana företag i odlingens och upplysningens tjänst. Men samtidigt bör man ej förbise de enskilda, personliga ansträngningar, som gjorts för att kröna detta betydelsefulla och allmännyttiga verk.” Häri har S. fullkomligt rätt, och ehuru han med sina ord egentligen endast åsyftar de ansträngningar i pekuniär riktning, som af enskilda gjorts för att skapa en skandinavisk press, tillåta vi oss anmärka, att den ofta jägtade och öfveransträngde skrifvarens bidrag till målets ernående är ett, ehuru mindre klingande, dock lika mycket talande skäl för, att han ej bör förglömmas, när “enskilda, personliga ansträngningar” komma på tal. Och vi tillåta oss vidare att betrakta S. som en af dem, hvilka mest bidragit till åstad-

kommande af en dugande svensk press härute. S. är gift och har 2 barn.

JACOB FREDRIK VISELL. Född i Ydre härad, Östergötland, den 25 juni 1855. Reste vid 18 års ålder till Amerika och fick arbete i spannmålmagasin m. m. i Oquawka, Ills. Vintrarne tillbragtes under studier, hvilka han, efter $3\frac{1}{2}$ års vistelse i Amerika, fullbordade i Sverige, hvarest han genomgick en fullständig affärskurs. Derefter hade han kommissionsaffär i Stockholm, hvarefter han 1882 återvände till Amerika och under 2 års tid skötte en plats i en diversehandel i Orion, Ill. Reste så till Washington och besökte olika platser samt blef bokförare hos en firma i staden Sumner. När han innehaft denna befattning ett år, flyttade han till La Conner och dref i 4 års tid diversehandel i bolag med John Polson. Julen 1889 sålde V. sin andel i affären, för att uteslutande

egna sig åt den bokhandelsaffär, som han i nov. 1889 börjat tillsammans med Claes Andreen i sydöstra hörnet af C & 11th sts. i Tacoma. V. är delegare i "The Swedish Publ. Co." och tjänstgör som bolagets sekreterare och affärsföreståndare. Han har äfven varit sekreterare i det svenska landbolaget. Gift sedan 1887 och har 2 barn.

CHARLES WHITE. F. af svenska föräldrar i Abo, Finland, 1829. Gick 1848 till sjös och var sjöman till 1856, då han kom till Stilla hafskusten. Upphöll sig först i San Francisco och flyttade året derpå till Oregon och Washington, hvarest han blef landtmätare och civilingeniör. Under flera års tid var han bosatt i Olympia, Wash. De första åren arbetade han i guvernementets tjänst, men har efter 1870 för det mesta utfört landtmätningsuppdrag m. m. för jernvägsbolag, tills han 1884 bosatte sig i Tacoma och drog sig tillbaka från alla bestyr. W. var den förste man, som gjorde mätningar på den plats, der nu Tacoma står, och han var äfven den, som först föreslog stadens nuvarande namn, ehuru äran därför blifvit orättmätigt tilldelad andra. Redan 1866 uppmätte han platsen för den gamla staden (Old Tacoma). Platsen hette på den tiden Commencement City. W. är en förmoden man och tillbringar sina återstående dagar i lugn och ro i skötet af sin familj. Han eger ett fint och trefligt hem i Tacoma och är en genialisk och angenäm personlighet.

KAPITEL 5.

SKANDINAVERNA I STÄDERNA VID BELLINGHAM BAY.

S
de unga, uppblomstrande städerna Whatcom, New Whatcom (eller Sehome) och Fairhaven finnas redan ej så få skandinaver, ehuru vi, i brist på källor, ej tro oss om att kunna ens närmelsevis uppgifva deras antal. Mer eller mindre tillförlitligt har siffran anslagits till inemot 2,000. I fråga om drift och företagsamhet och framför allt kärlek till sitt språk och sina hemlands seder stå dock skandinaverna i Bellingham Bay-städerna ingalunda tillbaka för sina bröder i de stora städerna vid Puget Sounds södra strand. Ett halft tjog skandinaviska affärsföretag, en liflig och framåtgående förening och ett par församlingars grundläggning vittna derom tillräckligt kraftigt. Den åsyftade föreningen, hvars namn är "Olympen", är svensk och stiftades den 26 jan. 1890 i Sehome samt räknade kort därefter ej färre än 30 medlemmar. "Olympen" har en egen byggnad, — ett stort, rymligt 2-våningars hus, hvars nedre våning innehåller tvänne butiker, och den öfre en fint prydd korridor med sidorum och kontorslägenheter. "Olympen" har sina möten 2:dra och 4:de onsdagen hvarje månad. De skandinaver, som drifva egna affärer vid Bellingham Bay, äro följande: C. F. Holmberg, hotellegare i Fairhaven; bröderna Anton och J. A. Jolinson, dito i Whatcom och A. Edman i Sehome; A. G. Wickinan och John W. Hanson, skraddare och klädeshandlare — den förre i Sehome, den senare i Fairhaven; Dahlqvist, Halberg & Tharaldson, egare af den största groceryaffären i Sehome; Blomqvist och P. B. Anderson, egare af skobutiker i Whatcom, hvarjente P. B. Anderson äfven i bolag med A. Forell har landaffär i Sehome; O. Udness, egare af tvätteri, samt J. Jensen af rakstuga och badanstalt, båda i Sehome; och slutligen den gemyntlige brodren Schussler, bröderna Borgeson samt skåningen O. Holm, samtliga egare af "salooner" och rum till uthyrning — den sistnämde i Whatcom, de öfriga i Sehome. Af de nämnda personerna äro Hanson, Tharaldson och Udness norrmän, Jensen dansk och de öfriga svenskar. Tills för helt kort tid sedan egdes "Hotel du Nord" i Sehome af en svensk, näml. den qvicke, rolige

och vidtbereste John Berthelskjöld, hvilken dock numera sålt sin affär och flyttat till Chicago.

Hösten 1890 bildades, på initiativ af Thomas Dahlqvist, ett svenskt ångbåtsbolag vid namn "Bellingham Trade Co." och med styrelse, bestående af Barne, Dahlqvist, O. Holm, Gust. Gunders och Ragne. Bolaget inköpte skonerten "Challenge", som i årtal drifvit salfångst m. m. vid Alaska, samt lät förse henne med ångnaskin och andra förbättringar.

Men ännu mera anmärkningsvärdt och med hänsyn till snabb utveckling och framgång utan tvifvel allenastående bland alla skandinaviska företag i Amerika, åtminstone på Stilla hafskusten, är dock det skandinaviska landbolaget "The Scandinavian Real Estate Exchange" i Sehome. Detta företag har en så märklig historia, att det torde vara af särskildt intresse för våra läsare att inhenta ett sammandrag deraf. Tanken att söka låta någon del af den ur landförsäljning vid Bellingham-viken härflytande vinsten komma medborgarena af nordisk härkomst till godo hade sin upprinnelse hos Peter Halberg (af firman Dahlqvist, Halberg & Tharaldson) samt dåvarande egaren af "Hotel du Nord", den ofvannämde John Berthelskjöld. Efter ett enskildt samtal mellan dessa män, hvilket bar frukt i en subskription till förmån för företaget, belöpande sig till nära \$500, sammankallades ett möte i "City Hall" tisdagen den 21 jan. 1890, hvarvid flera medlemmar tecknade sig, och en kommittee af tre utnämdes i och för uppsättande af stadgar. Vid påföljande möte (den 4 febr.) framlades och godkändes ett förslag till stadgar, och en direktion med ett års tjenstgöringsskyldighet utnämdes. Denna styrelse utgjordes af nio medlemmar, näml.: A. G. Wickman, Thomas Dahlqvist, Peter Halberg, P. B. Anderson, John Berthelskjöld, Joe Jensen, Charles P. Larson (sedermera efterträdd af O. Holm), A. Anderson och William Peters. Till tjenstemän inom direktionen utsågos: A. G. Wickman, president; Will. Peters, sekreterare; Thomas Dahlqvist, kassör. Direktionsmedlemmarne, af hvilka en på fotolitografisk väg utförd bild från en nyligen tagen fotografi finnes återgifven å nästa sida, äro samtliga välkända och aktade medborgare af de lifskraftiga samhällena vid Bellingham Bay. I efterföljande biografiska afdelning kan läsaren närmare lära känna några af dem, ehuru de der intagna porträtten i några fall äro graverade efter äldre fotografier. "The Scandinavian Real Estate Exchange" är ett aktiebolag, grundadt på 2,000 aktier a \$5. Antalet kan ökas i händelse af gemensamt beslut af alla aktieegarne. Som bevis på

DIREKTÖRERNA I "THE SCANDINAVIAN REAL ESTATE EXCHANGE" I NEW WHATCOM.

JOE JENSEN.
THOMAS DAHLQVIST.
O. HOLM.

JOHN BEETHIELSKJÖLD.
A. G. WICKMAN.

PETER HALBERG.
WILLIAM PETERS.
A. ANDERSON.

P. B. ANDERSON.

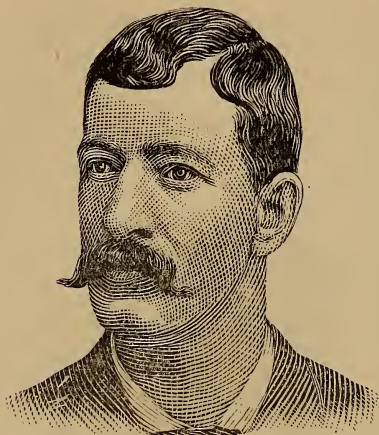
företagets framgång kan nämnas, att redan efter 3 månaders tillvaro såg bolaget sig i stånd att gifva en utdelning af 50 procent, och 3 månader derefter medgaf dess ställning en ytterligare utdelning af 100 procent. Affärens "manager" är P. B. Anderson, som dagligen träffas i bolagets lokal.

PEHR B. ANDERSON föddes den 1 juni 1866 i Onsjö, Skaraborgs län, der fadren var gästgifvare. 1885 reste A. till Amerika och arbetade, efter en månads vistelse i St. Paul, Minn., i 4 månaders tid hos farmare vid Carver och i Scott co., Minn. Derefter hade han ett halft år anställning hos en kontraktör Erikson nära La Crosse, Wis., och sedan i 3 månader hos en trädgårdsmästare i St. Paul. Efter att ha innehaft åtskilliga andra anställningar med gatuläggning i St. Paul, skogsarbete vid Chippewa River, Wis., m. m., reste han den 9 febr. 1889 till Tacoma, Wash., och erhöll arbete vid N. P.-banans verkstäder. Der stannade han endast $1\frac{1}{2}$ månad, hvarefter han reste till Whatcom och tog kontrakt på rödjning af skogsland. I maj 1889 gick han i bolag med T. Dahlqvist i groceryaffär och stannade der ett halft år, hvarunder affären växte från \$10 intägt om dagen till \$100. Under tiden hade A. tagit land enligt förköpslagen, och på detta, beläget 12 mil från Whatcom, bodde han till den 1 febr. 1890, roande sig med björn- och hjortjagt m. m. Vid det skandinaviska landbolagets stiftande blef han vald till "manager", vid sidan hvaraf han drifver egen landaffär tillsammans med A. Forell och skohandel i Whatcom under firma Burrows & Anderson.

FRANK R. BORGESON. Född i Motala den 7 juni 1862. Flyttade med föräldrarna vid 3 års ålder till Nicollet co., Minn., hvarest fadren tog land och blef nybyggare. B. arbetade under

sin uppväxt på farmen, men flyttade 1880 till Minneapolis, der

han stannade i 6 år, än sysselsatt som maskinist, än som ingenjör i elektriska verkstäder och det sista året som föreståndare för "Garfield Hotel". 1886 reste B. till Spokane Falls, Wash., der han hade hotell och restaurant i 2 år, hvarefter han sommaren 1889 öppnade saloon i Seattle. Derpå begaf han sig till Sehome, hvarest han vid Holly Street, i bolag med sin broder C. O. Borgeson (född i Motala 1857) eger "The Mint Saloon" i förening med uthyrning af rum. B. är hus-

egare. Gift sedan hösten 1889.

THOMAS S. DAHLQVIST. Född på gården Ebbarp, Gärsås församling, Kristianstads län, den 3 sept. 1860. Vid 14 års ålder lemnade han hemmet och var i 10 år anställd i hökeribod i byn Broby. 1882 reste han till Amerika och vistades i 3 månader hos en broder i Chicago, hvarefter han tog land i Beedle co., Dak. (5 mil från Huron), och stannade der som farmare i 6 år. Han utvidgade sina egor genom att taga land, ej blott enligt "homestead"-lagen, utan äfven enligt förköps- och trädplanterings-lagarne, hvarförutom han köpte 320 acres. På denna farm har D. nedlagt öfver \$6,000. När han 1888 reste derifrån, var hans farm den största boskapsfarm i hela trakten. Der voro öfver 400 acres i odling på densamma, och han hade 60 fäkreatur, 8 hästar, 300 svin, 400 får. Hans bror från Chicago sköter den numera. Från Dakota for D. till Tacoma och några månader senare till Sehome, hvarest han i 2 månader arbetade för C. F. Holmberg, som då egde grocerybutik. Denna

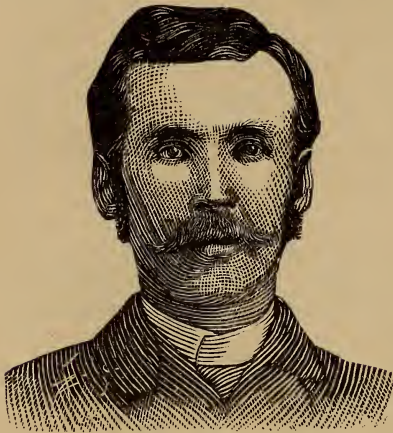
köpte D. Först intog han som kompanjon P. B. Anderson och, när denne 6 månader senare utträdde, P. Halberg. I maj 1890 ingick Tharaldson i affären, hvilken nu är den största i Sehome. Ifrån att de dagliga inkomsterna, när D. köpte affären, utgjorde \$10, uppgå de nu till i medeltal \$500. Firman "Dahlqvist, Halberg & Tharaldson" drifver nämligen affär en gros lika mycket som i minut och förser en mängd smärre landsortsbutiker med varor.

PETER HALBERG. Född den 32 sept. 1856 i Enslöfs socken, Halland. Lemnade hemmet vid 13 års ålder och arbetade på jernvägar till 1874, hvarefter han var stenhuggare i Stockholm till 1881. Då utvandrade han till Amerika och var i trävaruaffär först i Elk co., Pa., ett halft år, och sedan — efter att ha besökt flera af sydstaterna — i St. Louis, Mo., och i Stevens Point, Wis. Derpå var han anställd i 4 års tid i Prentiss, Wis., såsom timmer-undersökare och var under ett år "supervisor" i stadsstyrelsen, som der består af borgmästare och 2 "supervisors". I april 1888 begaf H. sig till vestkusten och slog sig, efter att under 2 månader ha besökt olika platser, såsom Portland, Tacoma m. fl., ned i Sehome och tog förköpsland vid Nooksak River, 11 mil från Whatcom. Sommaren 1889 ingick han som delegare i Dahlqvists affär. H. eger, utom det ofvannämnda landet, 3 hus i Sehome samt 40 acres några få mil från staden. Han är medlem af stadsstyrelsen i Sehome, är gift och har ett barn.

JOHN W. HANSON. Född den 15 december 1855 i Eugene City, Oregon, der fadren — född i Norge — eger klädesbutik. Vid 16 års ålder lemnade H. hemmet och begaf sig till San Francisco, der han stannade i 4 år, arbetande som skraddare. Från California for han till Corvallis, Oregon, och öppnade egen klädeshandel, hvilken han bedref i öfver 8 år, hvarefter han i ett par års tid hade dylik förrättning i Eugene City, Oregon. I

april 1890 kom han till Fairhaven, Wash., och började der

den 24 juli 1882 och har 2 barn.

samma affär, en af de förnämsta i sitt slag i hela staden. H—s butik är belägen vid 11th street, emellan Harris & Mills sts. Ingen klädeshandlare i Fairhaven har ett så stort och väl valdt lager af tyger som H. Han erkänner också, att han "gjort det bra" sedan sin ankomst till Fairhaven. Han eger sjelf byggnaden, hvori han drifver sin affär, och tomten, hvarpå den står, äfvensom åtskilliga andra hustomter. Han är medlem af K. of P., är gift sedan

O. HOLM. Född i Helsingborg den 26 jan. 1853. Arbetade i sin barndom hos jordbrukare i trakten och kom sedan i skräddarlära i Helsingborg. 1882 utvandrade han till Amerika och stannade ett par år i Boston, Mass., hvarefter han var bosatt 1½ år i San Francisco. Derifrån for han, — med uppehåll i Denver, Colo., Salt Lake City, U., och andra platser, — tillbaka till Boston, men det dröjde ej mer än en vecka, innan längtan dref honom att återvända till San Francisco. Efter 2 års vistelse der begaf han sig till Seattle och 8 månader senare till Whatcom, hvarest han varit bosatt sedan 1888. H. har under sin vistelse i Amerika för det mesta varit i skrädderi-affär. I Seattle försökte han sig äfven som fastighetsmäklare. I Whatcom eger han saloon och har rum att uthyra, hvarjemte han har hotell i Fairhaven. Han eger fastighet i alla 3 städerna, äfvensom ett par tomter i Seattle. H. är gift sedan 1887.

CARL F. HOLMBERG. Född i Karlskrona den 16 april 1849. Var skeppsgosse vid flottan i 5 år och låg sedan i 6 år vid flottans underofficersskola i Stockholm. Var derefter polisman ett år och for 1874 till England, hvarifrån han reste som sjöman till Amerika. I New York stannade han någon tid som upppassare i restaurant. Reste så till St. Paul, Minn., och ingick vid armeen, der han efter ett års tjänstetid som "private" och korporal var sergeant i 4 år. Dessa år tillbragte han dels i Dakota, dels i Texas, dels i New Mexico. 1880 utgick han ur armeen och reste i ett års tid som handelsexpedit för en firma i Galveston, Tex.; öppnade derefter egen handel i Cambridge, Minn., hvilken han skötte, tills 2 år derefter en eldsvåda ödelade alltsamman och vållade honom en förlust af \$10,000. Efter att ha i 2 terminer varit skollärare i Stanchfield, besökte han 1884 staterna på västkusten, hade saloon i San Francisco under 6 månaders tid, var derpå kock först i Whatcom, Wash., så vid en stor badanstalt i San Francisco och slutligen i Sacramento. På grund af sjuklighet tillbragte han ett år på resor vid Puget Sound, blef derefter bokagent och hade i nära ett års tid handel tillsammans med kapten Ridderbjelke i Whatcom, hvarefter han började grocery-affär och restaurant i Sehome. Sålde affären till T. Dahlqvist och flyttade 1889 till Fairhaven samt började der grocery-affär och hotellrörelse. H. är egare af hotellet "Holmberg House" i Fairhaven. Genom lyckade spekulationer har han under de senaste åren förvärfvat en förmögenhet, som anslås till \$80,000. Han eger hus och tomter i Fairhaven, Blaine m. fl. platser. I juli 1890 anträdde han en 5 månaders lustresa till Europa. H. gifte sig i okt. 1889 med Lena Boehringer, en tyska.

ANTON JOHNSON (ADRIANSON). Född i Svenby församling, Bohuslän, den 12 dec. 1862. Arbetade som dräng i 7 år på gården Sandbäck och i 4 år på andra platser samt reste den 6 maj 1886 till Amerika, hvarest han först arbetade i fabrik i Pompton, N. J., en 4 månaders tid och sedan lika länge i

Arlington, N. J. Från New Jersey reste han till Florida och Alabama samt, efter att ha besökt en mängd platser i dessa stater, till Los Angeles, Cal., hvarest han hade plats som kock i ett

par års tid. 1888 for han till Tacoma och, efter 4 månaders vistelse der, till Whatcom, dit han kom den 28 jan. 1889. Här har han innehaft åtskilliga platser på olika hoteller och restauranter och derunder alltmera fullkomnat sig i matlagningskonstens hemligheter, hvarför han på goda grunder trodde sig böra våga ett försök på egen hand. Den 1 juni 1890 arrenderade han "Terminus Hotel" på ett år, och efter allt att döma, tyckas utsigterna vara så goda, som han kan önska sig. Mat och rum

i J—s hotell äro af utmärkt beskaffenhet, och priset är \$5 i veckan. Brodern John Alfred, som också är hotellegare i Whatcom, föddes 1856 och tillbragte åren 1879—82 som sjöman, hvarefter han före sin ankomst till vestkusten uppehöll sig 5 år i New Jersey.

PER ÅKE ADOLF RIDDERBJELKE tillhör en gammal adlig släkt och föddes på Fiholm i Södermanland den 23 febr. 1852. Efter att ha tjänstgjort vid flottan i 5½ år, for han 1873 till Hull, England, hvarest han tog styrmansplats på handelsfartyg och under den närmast följande tiden besökte Spanien, Ryssland m. fl. länder. Efter ett besök hos släktingar i Upland och i Stockholm begaf han sig åter ut på irrfärder och besökte som styrman, dels på finskt, dels på engelskt fartyg, Amerika, England, Holland och Belgien samt hamnade slutligen i Japan, hvarest han var bosatt 7 år. Under tiden hade han först anställning som styrman hos ett japanskt ångbåtsbolag, vardt derefter kapten på utter- och säl fångstfartyg samt seglade under 3 års tid vid Sibiriska kusten, i Ochotska sjön, Behrings-sjön, kring Kuril-öarne o. s. v. En vinter låg han infrusen i Kamtschatka. I jan. 1883 lemnade R. Japan och for till Tacoma samt hade under 1½ års tid olika sysselsättningar der och i San Francisco, hvarefter han flyttade till Whatcom och tog land 26 mil från staden, men förlorade det. Tillbragte ett halft år på jagt- och forskningsfärder i och kring Alaska såsom kapten på skonerten "Challenge". Sedan han under ett års tid varit bosatt i Sehome, begaf han sig åter som kapten på den nämnda skonerten till Alaska på säl- och utter-fångst. R. har sedan dess haft sitt hem i Sehome. Tillsamman med C. F. Holmberg har han egt butik, men för det mesta försörjt sig som bokagent. Hans håg ligger dock mera åt det fria, obändiga lifvet på hafvet. Han är en präktig talare, om-

tyckt och aktad af alla, har ett ovanligt vinnande väsen och är högeligen angenäm och intressant att umgås med. Genom sin ofantliga längd gör han skäl för sista hälften af sitt namn. R. gifte sig 1881 i Japan med dottern till en amerikansk missionär och har 3 barn.

TELMER THARALDSON. Född af norska föräldrar i Janesville, Wis., den 17 aug. 1868. Vid 4 års ålder flyttade han med sina föräldrar till Yankton, Dak., hvarest de stannade ett år. Bodde sedan i Canton, Dak., 3 år och i Sioux Falls, Dak., åren 1876—89. Under sin uppväxt genomgick han en kurs i högskolan i Sioux Falls samt lärde sedan att bli "plumber", hvilket yrke han följde, tills han i dec. 1889 utbytte Dakotas isiga mot vestkustens mildare vinter och, efter att sett sig omkring i Portland, Seattle m. fl. platser, slog sig ned i Sehome. Den 1 juni 1890 inträdde han som delegare i "grocery"-firman Dahlqvist & Halberg, numera Dahlqvist, Halberg & Tharaldson.

A. G. WICKMAN. Född i Töreboda, Skaraborgs län, den 1 sept. 1860. Lärde skrårderiyrket och arbetade i detsamma ej blott inom Sverige, utan äfven i Norge och Danmark. Utvandrade i sept. 1882 till Amerika och bodde i Omaha, Neb., tills han 1883 for till San Francisco och fick plats hos en fransman, hos hvilken han stannade till våren 1887. Gick derefter i tillskärarekola och studerade samtidigt engelska någorlunda grundligt samt begaf sig, efter att under en kortare tid ha haft plats som andre tillskärare hos en skrårddare, ut på resor i California och Washington, för

att uppsöka en lämplig plats att börja egen affär. Stannade i

Tacoma på eftersommaren 1887, arbetade för en tysk och började påföljande vår affär tillsammans med Holmgren. Sålde sin andel i affären i aug. 1889 och flyttade till Sehome, hvarest han i sept. öppnade egen skrädderi- och klädesaffär, hvilken mötts med ovanlig framgång. W. har stundom sysselsatt ända till 6 man, han har ett rikhaltigt lager, är egare af byggnaden, hvori affären bedrifves, belägen vid Holly street, nära Elk st. W. är president i föreningen "Olympen" och i "The Scandinavian Real Estate Exchange", medlem af stadens handelskammare, tyska "turn"-föreningen och frivilliga brandkåren samt aktieegare i tyskarnes "Turner Halle". Under sin vistelse i Omaha tillhörde han dervarande svenska förening, och i Tacoma var han president i föreningen "Valhalla".

KAPITEL 6.

SKANDINAVERNA I WASHINGTON, UTOM SEATTLE, TACOMA OCH
BELLINGHAM BAY-STÄDERNA.

Washington finnas många flera, större och mera försigkomna skandinaviska nybyggen än i Oregon, och vi tillstå gerna, att vi i efterföljande framställning ingalunda kunna göra dem full rättvisa. Vi vilja emellertid försöka att gifva våra läsare ett ungefärligt begrepp om deras lägen och vända våra blickar för den skull först till Puget Sound, på hvars stränder vårt folk med synnerlig förkärlek valt boningsorter. Att skandinaverna äro talrika i de stora städerna vid "sundet", ha vi redan sett. Men äfven i de mindre orterna påträffas de. I *Port Townsend* ha de t. o. m. bildat en total-nykterhets-förening vid namn "Landets Haab", hvilken håller "literära debattmöten" om torsdagsaftnarne. Der finnes ett skandinaviskt hotell, benämndt "Charles Hotel" och beläget vid Water street nära sågverket. Norrmannen O. N. Odegaard har speceri-handel vid Maple Ave., och svensken N. A. Klasell drifver fastighets- och försäkringsaffär vid Water st. i bolag med en amerikanare vid namn J. C. Christian. Utomkring staden finnas flera skandinaviska farmare. I *Port Blakely* och *Port Madison* äro en stor mängd skandinaver anställda vid sågverken, och på den sistnämnda platsen har hyfvelmästaren C. L. Kook varit bosatt i många år. I *Anacortes* är A. J. Carlson fastighetsmäklare, och samma förrättning i förening med biljettförsäljning m. m. bedrivs i *Olympia* af Swanson & Bodine. I *Lynden* eger S. F. Kildall (1890 föreslagen till stadskassör i Sehome) en af de största butikerna. I *Port Angeles* är Andrew Hedberg stadens förnämste målare, och vid jernvägsstationen *O'Briens*, 12 mil från Seattle, eges en diversehandel af dansken Chris. Thygesen. Helt nära har den hedervärde skåningen John Nilson sin präktiga, värdefulla och väl skötta farm, och ej långt från honom bo åtskilliga andra skandinaviska farmare, bland andra J. N. Johnson. Vid staden *Kent*, 2 mil från O'Briens, träffas den mångbepröfvade gamle norrländingen Ole Engblom (hvars biografi genom misstag införts i kapitel 3) och flera andra skandinaver. Men det största skandinaviska samhället vid Puget Sound är

dock det i Skagit-dalen, omkring staden *La Conner* belägna. I La Conner har A. Carlson grocery-, glas- och porslinshandel, och de tre bröderna Polson drifva stor handel med jernvaror och åkerbruksredskap. En annan Polson har saloon. John Chilberg, en broder till konsul C. i Seattle, är föreståndare för sågverket. En annan broder, Ike Chilberg, har farm ett par mil från staden. Bland öfriga skandinaver, som ega farmar i samma trakt inom ett afstånd af 6 eller 7 mil från La Conner, märkas Olof Polson, J. O. Rudin, Peter Olson, John Nilson, Fredrik Kjellman, C. J. Johnson och N. P. Swanson, samtliga svenskar, Chas. Tollber, svensk-finne, samt Nils Christenson och Marsh Miller, danskar, ehuru den senare talar svenska som en inföding. Många andra skandinaver ha slagit sig ned å denna, den mähända bördigaste landsträcka i Amerika, och flera af dem, t. ex. Olof Polson och J. O. Rudin, ega farmar och byggnader, hvilka mera påminna om de stora herregodsen i Sverige än om hvad man annars är vand att se på landsbygden i Amerika. Inom samhället finnas 2 skandinaviska kyrkor, och en svensk prest, O. E. Olander, är bosatt der. Ett dussin mil längre bort finnes ett stort skandinaviskt nybygge, kalladt *Cedar Home*, beläget $2\frac{1}{2}$ mil från den lilla byn *Stanwood*. Bland de förnämsta farmarena der märkas John och August Anderson, P. O. Norman och A. G. Bergqvist. I Stanwood har O. P. Melby hotell.

Lemna vi nu Puget Sound, så ådrager sig först och främst *Spokane Falls*, den stora staden i östra Washington, vår uppmärksamhet. Här ha skandinaver i stort antal — det uppgifves 4,000 — nedslagit sina bopålar, lockade såväl af det sköna klimatet som af den om deras hemland ganska mycket påminnande naturen — omvexlande och rik, som den är, med prärier, berg, skogstrakter, floder och vattenfall på en sträcka af hundratals mil. Skandinaverna i Spokane Falls ha flera församlingar, såsom en svensk och en norsk luthersk, en norsk-dansk metodistisk och en "evangelisk" norsk. En skandinavisk literär förening vid namn "Idun" håller möten hvarje fredagsafton kl. $\frac{1}{2}$ 8 i 510 E. Main st. Den har ett rätt stort bibliotek, och bland dess medlemmar äro bildade en sångkör och en gymnastikförening. Sångkören har öfningar onsdags aftnar kl. $\frac{1}{2}$ 8 och söndags eftermiddagar kl. $\frac{1}{2}$ 3. "Idun" har t. o. m. gifvit dramatisk föreställning, hvarvid N. Wick, P. Arnevik, Chr. Engh, D. Knudsen m. fl. visade sina skådespelareanlag. I Spokane Falls utkommer en norsk-dansk tidning, "Spokane Falls Echo", hvilken är 8-sidig och 6-splattig samt kostar \$1.50 pr år. Dess första nummer

utkom den 1 maj 1890. Tidningen har sitt kontor i no. 410 W. Sprague st. Bland affärsmännen i Spokane Falls äro åtskilliga skandinaver. Så äro Hjalmar Gredin och John Smith jernhandlare och göra betydande affärer; C. P. Stanley är byggmästare, har på kort tid uppfört ett halft dussin hus i staden och sysselsätter ej så få skandinaviska arbetare; J. W. Goody är kalkrappare och gipsarbetare; Nils Johnson (f. i Vermland 1858, kom till Amerika 1873 och till vestkusten 1887) är skräddare; Benson och Akerström (den förre född i Jönköping 1846 och bosatt i Amerika sedan 1868 och i Spokane Falls sedan 1881; den senare född i Ostersund 1857 samt bosatt i Amerika sedan 1868 och i Spokane Falls sedan 1888) äro målare och drifva en storartad affär; Olof och John Colgren äro ypperliga snickare och tillhöra de svenskar, som vistats längst på platsen; Charles Mofine (en för sin frikostighet och sällskaplighet högt aktad man, som i Minnesota förvärfvat en ansenlig förmögenhet och ökat den i Spokane Falls) är murare; John Erikson är snickare och förman i Russels snickerifabrik samt eger stort förtroende inom staden; Oscar Bowne är svensk arkitekt; O. Lund är hotellegare, och August Halvorsen smed; Dahlström & Pierson ha skohandel; Emma Johnson har "boarding"-hus; Swan Edlund eger snickerifabrik; O. B. Nelson & Co. samt O. Hammarlund ha grocery-butiker; Albert Hansen & Co. ha urmakeri, och A. E. Johnson & Co. landaffär m. m. Bland öfriga framstående skandinaver märkas O. D. Dahl, Gilbrandson, Ö. Bekerson, L. J. Shyldrup, den berömde artisten Olof Grafström, de två veteranerna från inbördeskriget: John P. Arnelius och S. A. Granstrand, samt den rike fastighetsegaren vid Medical Lake, Gustaf Erikson (född på Oland och bosatt i Amerika sedan 1870).

I sydvestra delen af Washington finnas flera betydande skandinaviska nybyggen. Det, som vi först skola betrakta, ligger dels i östlig dels i sydlig riktning från staden *Castle Rock* vid N. P.-banan, omkring 25 mil norr om Columbia-floden. I sjelfva staden *Castle Rock* finnas en svensk urmakare och en svensk målare, Birger Boyson. Gå vi nu söderut 4 eller 5 mil, påträffa vi i närheten af Cowlitz River åtskilliga svenskar, bland hvilka Jacob Nelson, Andrew Dahlquist och John Larson ha bott der i många år och ega stora, vackra farmar. På de senare åren ha Erikson från Colorado, Wiberg från Kansas, Lorenz och andra slagit sig ned i närheten. Men ett par mil öster om *Castle Rock* vidtager ett större skandinaviskt nybygge, sträckande sig flera mil i närheten af den vackra insjön *Silver Lake*. Här egas

farmar af Joseph Carlson, C. J. Seaquest, Will. Dahlman, Chas. Hermas, den gamle vördnadsvärde forskaren i national-ekonomi F. R. Wahlberg, Frank och Henry Olson, Gust. Swenson m. fl.

I Clarke county finnas två stora skandinaviska nybyggen. Det ena är beläget några mil från staden *La Centre* nära Lewisflodens mynning i Columbia. Här bo svenskarne John O. Lindblom, Olof Wik, Anders Molander, C. J. Smith och Swan Johnson samt norrmännen John Indelgaard (en gammal aktad predikant) och hans söner Peter L. och E. S. Johnson, den skicklige dekorationsmålaren Peter N. Moe, James Christenson, M. Augerd, Christian Monson, fredsdomare och postmästare i Etna, samt andra. I detta nybygge, som erhållit det lämpliga namnet *Nordheim* finnas två kyrkor: en norsk-dansk metodist-, och en norsk-tysk luthersk kyrka. — Det andra nybygget i Clarke co. ligger vid *Eureka* skolhus, 15 mil nordost om *Vancouver*. Poststationen är Hockinson, uppkallad efter postmästaren derstädes, den gamle vördnadsvärde svensken A. Håkanson, hvilken efter att ha genomgått en lefnad af de mest hjertslitande sorger ankom till nybygget från Iowa 1885 och köpte 80 acres jord. Andra svenska nybyggare derstädes äro smeden A. Olson, som eger 10 acres; Blom och Friberg, hvardera egare af 160 acres; brobyggaren Peter Hillström, som har 80 acres; Chris. Olson, Chas. Mattson m. fl. De flesta af nybyggarna äro emellertid födda i Finland eller på Åland, och bland dem, som äro nybyggets ursprunglige grundläggare, märkas bröderna Charles, Andrew och Leonard Brown, John, Aleck och Erik Mattson, Charles Nylund, Andrew Miller, John Wilhelm Johnson m. fl. En svensk-luthersk församling finnes, hvilken eger en ganska vacker kyrka och betjenas af pastor Lindh. Vidare finnes der ett sågverk, som drifves med ånga och kan skära 10,000 fot timmer om dagen, och som uteslutande eges och skötes af ett dussin finnar och svensk-finnar, såsom Gabriel Zakrison, Aug. Johnson, John Sako, Abraham Lektor, John Nilson, Peter Osterberg, Peter Rappako m. fl. Alla dessa ega farmar i trakten, och vackrare eller bättre skötta platser, än somliga af farmarne — t. ex. bröderna Browns, W. J. Johnsons m. fl. äro, — får man sällan se. Många af nybyggarna äro f. d. sjömän, och nästan allesamman äro familjefäder på nordiskt maneer, hvilket klarligen skönjes af det förhållandet, att i det skoldistrikt, inom hvilket detta nybygge är beläget, och som mäter 3 mil i fyrkant, finnas, oakadt trakten är skogig och i allmänhet glest bebyggd, ej färre än 115 skolbarn och lika många barn under 5 års ålder,

hvilket förhållande nödvändiggjort byggandet af ett nytt skolhus, hvartill \$1,000 blifvit anslagna. — Några mil från detta nybygge bor svensken Peter Onsdorff.

Kring den lilla platsen *Skomakarva* vid Columbia-floden fins ett svenskt nybygge med kyrka och församling; och i det ej långt derifrån belägna *Mount Coffin* har Adolf J. Johnson slagit sig ned som musiklärare. Tre mil från staden *Washougal* vid Columbia-floden eges en farm af Christian Olson, en gammal vän till den numera afidne gamle norske frihetskämpen och socialisten Marcus Thrane, tillsammans med hvilken O. i forna dagar upplefvat många komiska äfventyr, då de uppträdde som fotografer i Minnesota-städer, och Thrane gång på gång visade märkliga prof af sin fullkomliga brist på affärssinne.

I Chehalis co., nära poststationen *Satsop*, eger O. J. Anderson en 120 acres-farm, på hvilken han, efter att ha sedan 1871 vistats å olika platser i Amerika (som fabriksarbetare i Sycamore, Ill., jernvägskontraktör i Michigan, skogsafverkare i Arkansas, guldgräfvare i Colorado o. s. v.), slog sig ned år 1889. A. (som är född i Malmö 1850) eger hustomter i Port Angeles, Fairhaven och Tacoma samt 70 acres jord 10 mil från Tacoma. Han gifte sig 1870 och har 2 barn. Vid *Grays Harbor* i samma county uppehålla sig ganska många skandinaver, ehuru jemförelsevis endast få äro bosatta der. En af dessa, den kunnige och erfarne hedersmannen Wm. Forssell, hvilken egt farm vid *Aberdeen* i flera år, har flyttat derifrån till trakten af Dallas, Oregon, och inreder der ett nytt farmhem åt sig. Den under namnet *Petersons Point* bekanta landtungan, som skiljer oceanen från *Grays Harbor*, eges af svensken Frank Peterson, hvilken under sin 25-åriga vistelse i Amerika förvärfvat en stor förmögenhet. Han afböjde år 1889 ett anbud på \$60,000 för 500 acres jord (endast en åttendedel af det landområde, han kallar för sitt) och fortfar, som han gjort i nära 20 år, att köra posten och forsla passagerare till och från *North Cove* på den ofta af oväder och stormar hemsökta strandvägen.

Biografier:

JOHN P. ARNELIUS. F. i Stockholm den 28 juli 1836. Ankom till Amerika 1856. Deltog i inbördeskriget under åren 1861—65 och var med om åtskilliga af de större drabbningarne, såsom vid Charleston, Fort Fisher, Savannah m. fl. Har vistats på Stilla hafskusten sedan 1879 och är bosatt i Spokane Falls.

M. AUGERD. F. i Nordre, Trondhjems amt, Norge, 1833. Var bosatt i Trondhjem 4 år. Dref f. ö. jordbruk. Kom till Amerika 1882. Var guldgräfvare i New Mexico. Kom 1884 till Washington och tog land vid La Centre.

BIRGER BOYSON. F. i Göteborg 1858. Var från sitt 7:de till sitt 14:de år hos en apotekare i Småland och tillbragte derefter $4\frac{1}{2}$ år i glasblåsarelära. Reste sedan omkring som glashandlare. Arbetade hos målare i Lund i ett års tid och i Köpenhamn i $4\frac{1}{2}$ år. Reste 1885 till Amerika, hvarest han varit bosatt i Chicago och New Orleans, innan han 1888 kom till Portland, Or., och 1889 började egen måleriaffär i Castle Rock, Wash.

ANDREW, CHARLES och LEONARD BROWN. Tre bröder, födda i Gamla Karleby, Finland — Leonard 1839, Andrew 1843 och Charles 1846. Andrew gick till sjös 1860 och besökte under ett tiotal år en mängd länder, såsom Södra Amerika, Australien, Vestindien m. fl., seglade ett par år på Kilis och ett år på Californias kust. Tog 1871 land vid Eureka, 14 mil från Vancouver, Wash., och inredde en präktig farm, på hvilken han alltsedan varit bosatt. Under de 10 första åren af sin vistelse der tillbragte han somrarne på fiske i Columbia-floden. Han gifte sig 1872 och har haft 5 barn, af hvilka 2 söner lefva. — Charles Brown seglade till sjös åren 1864—1872, hvarefter han tog 40 acres land helt nära brodrens plats och utvidgade sedan genom köp sin farm, tills den nu innehåller 160 acres. Under 8 somrar var han också laxfiskare på Columbia. Han har varit gift 2 gånger och har 9 barn. — Leonard B., som äfven under någon tid varit sjöman, kom 1880 till nybygget vid Eureka och köpte 80 acres jord i närheten af sina bröders farmar.

JOSEPH CARLSON. F. i Kristinestad, Finland, 1846. For 1869 till England och derifrån till Brasilien och Argentinska republiken samt tvärs öfver landet till Kili och Peru, hvarest han var bosatt i 9 år. 1879 flyttade han till Victoria, B. C., och derifrån till Portland, Or., samt tog 1880 land vid Silver Lake, Wash. Gift och har flera barn.

JAMES CHRISTENSON. F. nära Tromsø, Norge, 1845. Kom 1870 till Michigan och arbetade 5 år i koppargrufvor. Tog 1876 land (80 acres) 4 mil från La Centre, Wash.

NILS CHRISTENSON. F. i Danmark 1835. Kom 1865 till Oshkosh, Wis., och reste samma år till Kansas, hvarest han tog land i Riley co. Flyttade 1875 till Washington och köpte farm i Skagit-dalen, 5 mil från La Conner. Gift och har 6 barn.

WILLIAM DAHLMAN och ANDREW O. DAHLQVIST. Två bröder, födda på Gotland — den förre 1840, den senare 1843. Dahlman reste 1860 till Tyskland och England samt 1865 till Amerika, hvarest han varit bosatt i Boston och i San Francisco, innan han 1870 tog land nära Silver Lake, Wash. — Dahlqvist utvandrade 1867 till Amerika och vistades i flera år i California, hvarefter han tog land vid Silver Lake, Wash., och bodde der i 8 år. Detta land bortbytte han sedermera mot sin nuvarande 160 acres-farm vid stationen Stockport. 1871 var han på besök i Sverige. — Båda bröderna äro gifta. Dahlman har 4, och Dahlqvist 2 barn..

OLOF GRAFSTRÖM. Född den 11 juni 1855 i Attmar, Medelpad, der fadren är en välmående landtbrukare. Olof besökte under sin uppväxt provinsens folkhögskola, men hade redan som barn visat så ovanliga artistiska anlag, att han på inrådan af kännare och fackmän sändes till Stockholm 1876, att söka inträde vid akademien för de fria konsterna. Här började han i principskolan, antogs som elev 1877 och utexaminerades 1883.

Under sin vistelse vid akademien målade han åtskilliga taflor, som blefvo bemärkta af högt uppsatta personer inom samhället. Två somrar tillbragte han i Torneå och Luleå lappmarker, hvarifrån han medförde präktiga studier. 1886 reste G. till Amerika och kom den 21 juni till New York samt några dagar senare till Portland, Or. Här var han bosatt i 4 år, och många utmärkta målningar af hans hand, inköpta dels af privatpersoner, dels af offentliga platser, bära vittne om hans mästerskap särskildt vid behandling af landskaps-motiv. I början af juni 1890 flyttade G. till Spokane Falls och har der rönt stor framgång. På utställningen derstädes hösten 1890 funnos ej färre än tre taflor af honom. Vid de senare årens utställningar i Portland har G. varit representerad genom förträffliga oljefärgstaflor, för en af hvilka (ett motiv från Lappland), han belönades med silfvermedalj. Om en annan (utsigt af Silver Lake, Wash.), skref en af stadens tidningar, att den och norske målaren Hagerups tafla "På kusten" voro, med undantag måhända af *en* annan tafla, det i konstnärligt afseende förnämsta, som tafvelgalleriet i det årets exposition hade att uppvisa. T.

o. m. af den utländingar hatande tidningen "Oregonian" erhöll G. vid ett tillfälle ampla loford, då den nämligen om några väggmålningar, som G. utfört i en af Portlands förnämsta förfriskningslokaler, skref, att de voro "en den vackraste samling af artistiska ädelstenar", samt tillade: "Dessa målningar öfverträffa vida allt, hvad Oregon kan uppvisa i den vägen, och på hela Stilla hafs-kusten kan man endast i två eller tre magnaters boningar vid San Francisco uppleta någonting dermed jemförligt."

S. A. GRANSTRAND. F. i Vexjö 1838. Utvandrade vid 20 års ålder till Amerika. Deltog i inbördeskriget under slagningarne vid Gettysburg, Fredricksburg, Yorktown och många andra. G. är bosatt i Spokane Falls.

ANDREW HEDBERG. F. i Bjuråkers s:n, Gefleborgs län, den 19 sept. 1860. Efter att ha arbetat på jordbruk och vid timmerflotning kom han vid 16 års ålder i målarelära i Hudiksvall och stannade der i 4 år. For derefter till Stockholm och åtnjöt undervisning i "stilleben"-målning, bokföring

m. m., hvarefter han bosatte sig i Upsala. Vid jultiden 1883 utvandrade H. till Amerika, arbetade på jernväg i Pennsylvania och derefter för en målare i Chicago. På hösten 1884 återvände han till Sverige och erbjöds då så goda arbetstillfällen, att han utsträckte den tillämnade korta visiten till 2 år, under hvilken tid han gjorde dekorationsmålningar för Erik Anderson i Kalfhaga och Per Person i Lia, förtjänande ända till 10 kr. om dagen. Men den republikanska friheten, som han fått smak på i Amerika, tog slutligen ut sin rätt, och hösten 1886 reste han åter dit och uppsökte den ofvannämde Per Persons broder Jonas Westman, som var bosatt nära Stratford, Neb. Honom gästade han under 3 veckors tid och roade sig med att jaga dels harar, dels förrymda grisar. Tog derpå arbete nära Iron Mountain, Mich., och bodde i St. Paul, Minn., under 1887. Om våren 1888 reste han till Portland, Or., och efter 13 månaders vistelse der till San Francisco och Los Angeles, men utbytte dessa platser, missnöjd med Californias klimat, mot Seattle, Wash., hvarest han uppehöll sig till sommaren 1890, då han bosatte sig i Port Angeles. Här gör han praktiga affärer som stadens förnämste och tidtals ende målare-kontraktör.

JOHAN WILHELM JOHNSON. Född den 9 aug. 1846 på Åland. Gick till sjös 1860 och flackade i många år omkring på alla jordens haf. Led 1869 skeppsbrott i Biscaya-bugten. Efter ett

J. W. JOHNSONS FARM.

besök i hembygden 1871, reste han till California och seglade under ett par års tid på Amerikas västkust. 1875 tog han 80 acres land i närheten af Eureka, 15 mil från Vancouver, Wash.

Somrarne 1873—79 tillbragte han på laxfiske i Columbia-floden. J. har en af de bäst skötta farmar i hela trakten, med präktigt boningshus och andra byggnader. Genom köp har han utvidgat sin egendom med 40 acres. J. är gift och har 2 barn.

C. J. JOHNSON. F. i Kalmar län 1850. Ankom 1868 till Orion, Ill., och arbetade flera år på farmar der och i Iowa, hvarefter han var arrendator i 14 års tid. Reste 1887 till Skagit co., Wash., hvarest han 1888 i bolag med Peter Swanson köpte en stor farm 2 mil från La Conner. Gifte sig 1873 och har 7 barn.

SWAN JOHNSON. F. i Skåne 1842 och reste 1865 till Chicago. Arbetade i Indiana som boskapsskötare hos en general, som egde 1,000 oxar. Hade sedan under 16 års tid farm i Minnesota, tillbragte en vinter som guldgräfvare i California och köpte 1884 en farm 6 mil från La Centre, Wash. J. är en af vestkustens, särskildt Washingtons, mest entusiastiske beundrare. "Sjukdom dref mig från Sverige", sade han till nedtecknaren af dessa rader; "sjukdom har drifvit mig omkring i landet. Du kan sjelf se här, hvad Washington har gjort för mig. Det har läkt mig. Jag låg 7 månader på hospital i Minnesota, och doktorerna sade, att jag var obotlig. I 6 år rann blod från armarne ständigt. Jag var full af svulster och sår. Nu är jag alldeles återställd och fri från pina i kroppen."

FREDRIK KJELLMAN. F. i Kristinehamn, Vermland, 1852. Reste 1881 till Colorado och arbetade i sågverk, stenbrott, vid jernvägar m. m. i ett par års tid, hvarefter han begaf sig till vestkusten i sällskap med sin broder C. J. Peterson (hvars porträtt och biografi återfinnas å sidorna 260, 261). K. arbetade först i Port Blakely, tog derpå 160 acres land 1883 omkring 6 mil från La Conner. Gifte sig julen 1887.

N. A. KLASSELL. F. i Zireköpinge den 24 okt. 1854. Reste 1881 till St. Paul, Minn., och arbetade en tid på farm. Besökte under vintern en skola i St. Peter och arbetade sedan 6 månader på farm. Förestod i 2½ år Augustana-synodens sjukhus i St. Paul och dref sedan restaurations-rörelse ett par års tid. Kom till Tacoma i april 1888 och hade boardinghus ett år. Flyttade i mars 1889 till Port Townsend, hvarest han allt sedan drifvit land-, försäkrings- och biljettaffär. Han har eget, treffligt hus och hem nära staden. Gift sedan 1884 och har 2 barn.

JOHN HENRY LARSON. F. på Gotland 1851. Gick till sjös 1869 och besökte många länder. Förliste vid England. Bodde i San Francisco 1871—1876. Bodde derpå i Portland, Or., i 9 år, arbetande vid sågverk. Flyttade 1887 ut på en 160 acres-farm, som han 5 år förut köpte nära Stockport, Wash. Gift sedan 1877 och har 6 barn.

LOUIS LARSON. F. af rika föräldrar i Lomma, Skåne, 1830. Gifte sig vid 23 års ålder och bodde 16 år i Stora Mölleberga, hvarefter han köpte gård först i Lund och sedan vid Hesselholm, der han bodde i 7 år. Blef genom borgensförbindelser försatt i konkurs och reste 1880 till Amerika. Arbetade en tid som snickare i Chicago och derefter hos farmare vid Crookston, Minn. Var arrendator i 4 års tid och kom i nov. 1888 till Skagit-dalen, der han arbetat hos farmare vid La Conner. Har 6 fullvuxna barn.

JOHN O. LINDBLOM. F. i Attmar, Medelpad, 1834. Reste 1862 till Cambridge, Minn. Deltog i inbördeskriget, blef sårad och åtnjuter i följd

deraf pension. Bosatte sig i Iowa 1868 och köpte 1883 160 acres jord vid La Centre, Wash. 1888 led han stor förlust genom eldsvåda. Gift sedan 1860 och har haft 11 barn, af hvilka 7 lefva.

MARSH MILLER. F. i Danmark 1857. För 1873 till Amerika. Har bott i Pennsylvania och Kansas, hvarest han haft farm i Rush co., hvilken han tvangs att öfvergifva på grund af torka. Tog 1883 land 20 mil från Seattle, Wash., och köpte 1880 120 acres invid La Conner. Gift och har 2 barn.

PETER NICOLAUS MOE. F. i Værdalen, Norge, 1842. Lärde freskomålning i Trondhjem och var målarmästare i Molde, när han 1880 utvandrade till Amerika. Bodde först i Chicago, sedan i Albuquerque, N. M., och tog 1883 land i närheten af La Centre, Wash. En stor del af tiden, sedan han kom till vestkusten, har han arbetat i Portland, Or., hvarest han är känd som en af de allra förnämsta freskomålare. Gift och har flera barn.

ANDERS MOLANDER. F. i Grythytte, Nerike, 1852. Var jernvägsarbetare och blef derefter jordbrukare i Helsingland. Utvandrade 1882 och köpte 40 acres jord 5 mil från La Centre, Wash.

CHRISTIAN MONSON. F. i Tönsberg, Norge, 1841. Reste 1858 till Chicago. Deltog i inbördeskriget och bosatte sig derefter i Wisconsin. Kom 1867 till California och 1887 till Washington, der han köpte farm i närheten af La Centre och 1888 blef postmästare i Etna.

JACOB NELSON. Född på Gotland den 16 febr. 1852. För på hösten 1871 direkt till Amerikas vestkust och arbetade först

på N. P.-jernvägen samt derpå under 3 års tid i Puyallup-dalen vid Puget Sound, hvarest han deltog i anläggningen af en 19 acres omfattande humlefarm. Tillbragte vintern 1875-76 som farmare vid Silver Lake och arrenderade derefter en farm vid Freeport, hvarest han stannade i 6 år och förtjenade ett par tusen dollars. På humlegårdsarbetet i Puyallup hade N. förtjenat \$800 och utlånat denna summa jemte andra \$500 till humlegårdens egare. Denne gjorde konkurs och gaf N. som ersättning

för hans fordran å \$1,300 ett stycke jord vid Tacoma, innehållande 40 acres. Denna egendom sålde N. 1887 för \$4,000. Hade han dröjt endast 2 eller 3 år till, hade han kunnat få mer än 10 gånger så mycket. N. har sedan 1882 varit bosatt på en farm om 320 acres, hvilken han köpte nämnda år, och som är belägen mellan stationerna Stockport och Tucker i Cow-

litz co. Vid köpet deraf skuldsatte han sig, och för att snabbare bli qvitt dessa förbindelser sålde han landstycket vid Tacoma. N—s farm är en af de vackraste inom countiet. Cowlitz-floden flyter längs med densamma. 1889 byggde N. ett stort, vackert boningshus, mätande 22x32 fot med ett tillbygge, som mäter 16x24 fot. Han drifver boskapsafvel och har omkring 30 kreatur. N. är en af alla sina grannar högt skattad person och valdes 1888 till "county-commissioner" under 2-årig tjänstetermin. Han har varit gift 2 gånger — första gången 1875—1887. Omgift i sept. 1889. Har 5 barn ur första giftet.

JOHN NELSON. F. i Vanås, Kristianstads län, 1857. Kom 1880 till Chicago och för sedan till California, hvarest han arbetade på farm i 2½ års-tid. 1885 köpte han 43 acres jord i Skagit-dalen, Wash., i närheten af La Conner. Gift sedan 1887 och har haft ett barn.

JOHN NILSON. Född i Grydts församling, Kristianstads län, den 23 nov. 1842 af mindre bemedlade föräldrar. I följd deraf åtnjöt han föga skolundervisning, utan måste sjelf förtjena sitt uppehälle, stundom bedjande om hjälp, tills han blef stor nog att ordentligt försörja sig. Efter sitt 15:de år tjänade han som dräng, än hos bönder, än hos grefve Wachtmeister på Vannås, än hos baron Gyllenkrok på Sinclairsholm. Efter förrättad beväringstjänst begaf han sig på jernvägsarbete, dels i Skåne, dels i Vermland, der han tillbragte åren 1862—63. Vid återkomsten till sin hembygd fann han sig, som han sjelf uttrycker det, "träffad af Amors pilar", hvarför han ej längre kunde trifvas i sitt hem, utan våren 1868 reste till Schleswig-Holstein och stannade som kusk i 2 år hos en inspektor Winkelmann. Blef der bekant med sin nuvarande hustru. Men som tysk medborgarrätt fordrades, för att han der skulle kunna gifta sig med henne, och priset för denna rätt var 300 mark, föredrog N. att lemna landet och för i hennes sällskap till California våren 1870. I 14 år bodde han nu i Colusa co., förvärfvade sig farm m. m. På våren 1884 sålde han alltsamman för \$16,000 och flyttade till Washington, hvarest han för \$6,000 köpte 144 acres i White

River-dalen, invid O'Briens station, 12 mil från Seattle. Denna farm är nu en af de vackraste, man kan tänka sig. N. har omkring 80 acres öppen jord, 3 fruktträdgårdar, skördar hö i mängd, mjölkar vissa tider ända till 20 kor och säljer mjölken i Seattle, stundom öfver 60 gallons om dagen. Han har flera hästar, byggnader värda \$6,000 och allt annat i ypperligt skick. Farmen är nu värd \$250 pr acre. N. är aktieegare i Farmers Insurance Co. till ett belopp af \$2,500, tillhör A. O. U. W., har tre tjänst-villiga söner, hvilka under terminerna studera i Seattle. 1882 var N. på ett 4 månaders besök i Sverige. Om sig sjelf yttrade han: "All min skolundervisning inskränkte sig till 2 månader under konfirmationstiden, och denna undervisning erhöj jag af en gammal godhertad man, för det jag hjälpte honom med tröskning på logen mellan kl. 4 och 7 om morgnarna. Mitt hopp har dock ej kommit på skam. Ty jag kan nu läsa och skriva både tyska och engelska, och för detta står jag i tacksamhets-skuld till min goda hustru."

FRANK och HENRY OLSON. Två bröder, födda i Kronobergs län — den förre 1836, den senare 1846. Henry utvandrade 1870 och kom efter 3 års vistelse i Jamestown, N. Y., till Minnesota. Frank utvandrade 1874 till Willesville, N. Y., och bodde sedan ett år i Ohio. 1880 kommo bröderna till Washington, efter att ha tillbragt 5 år i Michigan. De ega båda utmärkt vackra farmar i närheten af Silver Lake och Castle Rock.

PETER OLSON. Född i Häslöfs s:n, Halland, den 1 jan. 1849.

Reste 1870 till Amerika och uppehöll sig ett par års tid som jernvägs- och farmarbetare m. m. i närheten af Ottumwa, Ia. 1872 begaf han sig till Skagit-dalen i Washington och arbetade dels der, dels på andra platser och dref bl. a. under någon tid egen åkare-affär i Seattle, tills han 1874 köpte 160 acres jord 7 mil från La Conner. Detta var en ganska djerf handling, enär han var alldeles obemedlad. Men lyckan har stått honom bi. Jordmänen visade sig vara af bästa beskaffenhet, och köparens

mod och arbetsduglighet voro af den äkta nordiska sorten, i följd hvaraf han sedermera kunnat genom köp förvärfva sig ännu

50 acres. Han eger alltså 210 acres, och hela egendomen är i odling. Sommaren 1890 uppförde han en ny väldig lada, enär den gamla, ehuru stor, visat sig otillräcklig att rymma grödan. O—s farm är värd \$100 pr acre. En biflod till Skagit-floden, som vid högvattenstillfällen t. o. m. kan befaras af ångbåtar, flyter förbi farmen. O. är gift sedan dec. 1879 och har 6 barn.

PETER ONSDORFF. F. i Remmarlöf, Skåne, den 23 maj 1857. Tillbragte läsåret 1868—69 vid Lunds skola och följde 1869 med sina föräldrar till Amerika, der fadren slog sig ned som nybyggare i Missouri. Här arbetade Peter dels på fadrens farm, dels som arrendator och reste 1883 till vestkusten samt tog land bland Cascade-bergen några och 20 mil från Vancouver, Wash. Han har ömsom bott på sitt land och arbetat för andra farmare. 1889 arrenderade han en farm 13 mil från Vancouver och ämnar stanna der några år. 1888 förlorade han genom skogseld hus, lada och alla sina böcker m. m. O. är en ovanligt beläst och mångsidigt bildad man, en framstående stilist och behandlar engelska språket i såväl tal som skrift mera elegant än någon svensk-amerikan, som vi känna till, med undantag af pastor C. A. Svenson i Kansas.

OLOF POLSON. Född i Håslöfs s:n, Halland, den 23 mars 1833. Gifte sig den 7 juni 1853 med en dotter till Nils Mattson i Munkagård, Ysby s:n, samt flyttade till Tronninge s:n och stannade der 3 år. Efter att ha bott 3 år i Eldsberga s:n och lika länge på Glenninge gård i Ysby s:n, köpte han sin svärfaders gård och innehade den i 6 år. Hela denna tid var han också kommunal-ordförande. Genom eldsvåda bragt till fattigdom, utvandrade han den 25 okt. 1868 till Amerika och stannade först i Geneseo, Ill. Kort derefter flyttade han till Ottumwa, Ia., och der förenade sig familjen med honom den 11 maj 1869. Han hade näml. qvarlemnats sin hustru och 7 af deras 8 barn i Sverige, när han for till Amerika. Bodde sedan i Iowa ett par år och flyttade 1871 till Washington, der P. tog 160 acres land 6 mil från La Conner. När familjen några månader efter P.—ns ankomst till La Conner åter förenade sig med honom, hade han måst sätta sig i en skuld af \$450. Men han knogade friskt vid de då pågående fördämningsarbetena och förtjenade bra med pengar. Sedan dess ha tiderna förändrats något. Den ursprungliga farmen, som han

köpte för \$200, har han genom köp utvidgat, tills den nu innehåller 457 acres och med byggnader och allt torde vara värd omkring \$60,000. Samma flod, som omnämndes här ofvan på tal om Peter Olsons farm, flyter genom Polsons. Han har omkring 200 acres under odling och skördar väldiga grödor af hafre, hö och rotfrukter. 75—125 bushels hafre och 4—5 tons hö pr acre äro vanliga afkastningar i Skagit-dalen. P. har en trädgård på $2\frac{1}{2}$ acres, 15—20 mjölkkor, och i hans vackra boningshus, mätande 24×32 fot med en tillbyggnad om 20×30 fots storlek, finnes bl. a. ett med svensk litteratur välförsedt bibliotek. P. eger dessutom tomter i Anacortes och i Seattle. P. har 7 barn (5 söner och 2 döttrar). De 3 äldsta sönerna (PERRY, född 1854; NILS, f. 1858, och JOHN, f. 1860) ega jernhandel i La Conner.

CARL JOHAN SEAQUEST. F. i Korsberga, Småland, 1833. Bodde på Gotland 1859—69, hvarefter han reste till Amerika. Efter en kort tids vistelse i San Francisco tog han 1870 land vid Silver Lake, Wash. S. är en skicklig möbelsnickare. Ett skåp, som han förfärdigat efter antikt mönster och hade utställt på expositionen i Portland 1880, var så konstnärligt tillverkad i alla sina delar och röjde en så sällspord originalitet, att visst något dylikt aldrig varit sedt i Oregon. Skåpets dimensioner voro $7, 4\frac{1}{2}$ och $2\frac{1}{4}$ fot. S. är gift och har 2 söner (Alfred, f. 1860, och Charles, f. 1864), hvilka ha jernhandel i Portland, Or.

C. J. SMITH. F. i Kristianopel, Blekinge, 1851. Tillbragte 2 år i Norge och var sjöman åren 1871—74. Kom till Portland, Or., 1875, gjorde resor till Alaska och fiskade under somrarne. Köpte 120 acres jord 5 mil från La Centre, Wash., 1880. Gift.

N. P. SWANSON. F. i Halland 1851. Reste 1878 till Skagit-dalen, Wash., och arbetade för Olof Polson och hans son på farm till 1883. Tillbragte vintern 1883—84 i Sverige. Kom tillbaka till Skagit på hösten och arrenderade en farm, som han i bolag med C. J. Johnson köpte 1888 för \$16,000. Farmen, som tillhört Polsons son, innehåller 179 acres och ligger 2 mil från La Conner.

CHARLES TOLLBER (TALLBERG). F. i Finland 1842. Var sjöman i 4 år, bodde i England 3 år och kom till San Francisco 1868. Köpte 1872 farm 5 mil från La Conner, Wash. T. är en förmögen man. Gift och har 5 barn.

FRANS REINHOLD WAHLBERG. Född i Stockholm 1833. Lärde boktryckeriyrket och arbetade som konstförvandt till 1865, då han reste till Amerika. Arbetade någon tid i sitt yrke vid tidningen "Fædrelandet og Emigranten" i Milwaukee, Wis., och begaf sig derefter ut på resor. För först till Kansas och följde derifrån med en karavan till Colorado, för att söka efter silfver. Skref reseskildringar i "Sv. Am.", hvilka aftrycktes af tidningar i Sverige. Begaf sig från Colorado till Idaho och Utah och fär-

dades som oxdrifvare till Nevada. Derifrån fortsatte han till California, arbetande än på farm, än på jernvägar eller i sågverk, och kom 1870 till Washington, hvarest han tog land vid Silver Lake i Cowlitz co. Från denna plats har han gjort åtskilliga utflykter, bl. a. en till Alaska 1876, hvilken dock tyckes ha slagit mindre gynnsamt ut i pekuniärt hänseende, enär W. vid afresan dit egde \$200, men återkom med endast 75 cents. W. är lifligt intresserad i arbetarefrågan. Redan i Stockholm var han en nitisk medlem af arbetareföreningen och tillhörde dess styrelse i flera år. Under årens lopp har han grundligt skärskådat

detta allvarliga ämne och tror sig ha uttänkt en plan, som, om den utfördes, skulle lösa arbetarefrågans gordiska knut. Utgående från det ovedersägliga faktum, att naturens resurser och alstringskraft vida öfverstiga mensklighetens behof, vill han i en jemnare fördelning af produktionen söka bot mot det lika obestriddiga missförhållandet mellan öfverflödigt rikedom å ena och onödig fattigdom å andra sidan. Att fördelning af egendom ej

skulle hjälpa saken, förefaller hvarje menniska, som icke blifvit förblindad genom kommunistiskt eller socialistiskt munväder, så klart, att derpå ej många ord behöfva spillas. Det är *produktionen*, som skall fördelas så, att hvarje producent erhåller en rättvis ersättning för sin produktionsförmåga. Detta kan icke åstadkommas genom enskilda bemödanden. Hela nationen måste ingripa och se till, att hvarje enskild person kan få så mycket arbete, som han önskar erhålla och som han kan verkställa, samt att han undfar skäligen ersättning därför. Här finnes öfverflöd på arbetskrafter, och derigenom förorsakas låga arbetslöner. Den enskilda företagsanheten kan icke skaffa arbete åt alla sysslösa individer, men nationen i sin helhet kan det, och genom att på så sätt öka produktionen erhöles ju nationen en större rikedom och borttoges den skadliga täfingen för erhållande af privata sysselsättningar, hvilken täfing vållar låga löner. Att nationen blefve rikare derigenom, bevisar erfarenheten. Inbördeskriget gaf sysselsättning åt hvar sjettonde person bland befolkningen, och

efter krigets slut egde nationen dubbelt så mycket, som kriget kostade. Kan krig (= förstörelse) åstadkomma så lysande resultat, hvad skulle man då icke kunna vänta, om hvar sjettonde person sysselsattes af nationen för nyttiga och behöfliga arbeten? Ingen skulle då behöfva gå sysslolös, arbetslönerna inom privata företag skulle regleras af de löner, nationen betalade för sina offentliga arbeten, konsumtionen inom landet skulle ökas, då hvar och en finge bättre råd att skaffa sig bekvämligheter, och den nationella välmågan skulle i värde vida öfverstiga de nödvändiga utgifterna för vidmakthållande af de nationella arbetena. Detta är i korthet W—s nationalekonomi, hvilken han utförligt framlagt i en längre serie artiklar i "Svenska Tribunen", äfvensom i skrivelser till kongressen, för hvilka han mottagit skriftliga bevis på tacksamhet och erkänsla. W. är en varmhjertad personlighet, hvars vänlighet, frisinhet och liberalitet bjert afsticka från de socialistiska "samlingsförbättrarnes" egoism och trångbröstenhet. Han är gift sedan 1861 och har en dotter.

OLOF WIK. F. i Frölinge s:n, Jemtland, 1828. Reste 1870 till Iowa och hade farm der i 12 års tid. Sålde den och for 1882 till vestkusten, hvar-
est han, efter att ha bott i Powells Valley, Or., år 1884 tog land 8 mil från
La Centre, Wash. Gift och har fullvuxna barn.

KAPITEL 7.

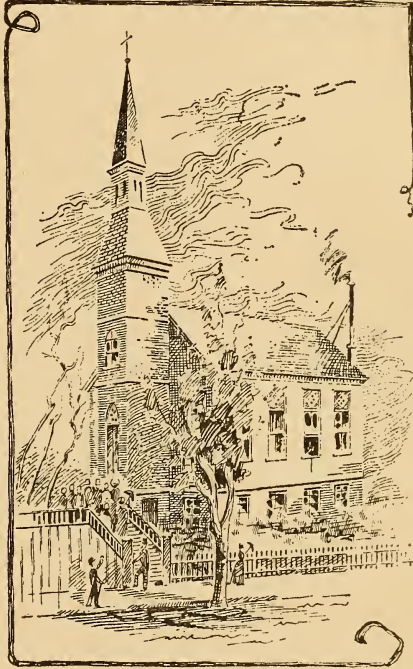
SKANDINAVISKA KYRKOR OCH FÖRSAMLINGAR.

D
E
 äldsta underrättelser, vi ega angående *lutherskt* kyrklig verksamhet bland skandinaverna i Oregon och Washington, återfinnas i de bref, som pastor P. Carlson från East Union, Minn., (numera prest i Moscow, Idaho) vintern 1879—80 hade införda i tidningen "Augustana och Missionären". Sedan pastorerna Anslund och Rydholm år 1874 företagit ett par undersökningsfärder på vestkusten, kallades 1879 pastor P. Carlson af Augustana-synodens missionsstyrelse att verka bland landsmännen på vestkusten och är bekant som dess förste och verksamaste svenske missionär. I sitt första bref, dateradt den 15 sept. 1879, skildrar han de kyrkliga förhållandena bland skandinaverna i Portland sålunda: "Skandinavernas antal skall vara omkring 500. Af församlingarne tillhör en den norska synoden, och höra en del svenskar dit. Pastor Christensen har förestått den, men har nu flyttat till Idaho. Pastor Didriksen från San Francisco är nu här på ett par tre veckor. Norske presten Fredriksen är ock här, har en kyrka och ett presthus i East Portland, men kyrkan lär stå öde. Han hyr en "hall" i staden, och han tillät mig godhetsfullt att begagna den förliden afton. Vidare finnas här metodister, baptister och missionsvänner, men dessa äro icke många. Jag talade i går afton för ett icke ringa antal." Den 10 nov. reste pastor C. till Puget Sound. I Seattle fann han icke många svenskar. Några af dem voro metodister. En grefve Calling tillhörde presbyterianska kyrkan. Bland lutheranerna omnämner han en hotellegare Lewis, om hvilken han vitzande säger, att han "är så frikostig, att han gifver prester fri kost." Vid White River, 6—12 mil från Seattle, bodde skandinaver spridda. Norske presten Jörgensen predikade der ibland. I Tacoma fann pastor C. blott *en* svensk familj, men vid La Conner vid pass 40 eller 50 skandinaver, hvilka t. o. m. "talade om att bilda församling". I Astoria fann han omkring 100 svenskar och många finnar, och i The Dalles, som han besökte i maj 1880, ett 30-tal svenskar. Efter att ha hållit flera gudstjenster i Portland, stiftade han der den 28 dec. 1879 en församling, den "sv. ev. luth. Immanuelförsamlingen", räknande

20 svenska och 3 norska medlemmar, samt i mars 1880 en församling i Astoria, bestående af en dansk, 3 norska och 11 svenska medlemmar. I juli 1880, sedan pastor C. återvändt till östern, upptogs missionsarbetet härute af pastor Jonas Vender, hvilken betjenade församlingen i Portland 3 och den i Astoria en söndag i månaden samt gjorde 3 besök vid Puget Sound, innan han den 19 nov. 1881 på grund af sjuklighet måste lemna fältet. Tre månader derefter afled han i Colorado. Under sin verksamhet härute stiftade han, den 22 jan. 1881, den "sv. luth. Bethesda-församlingen" vid La Conner, Wash., med 16 medlemmar, och redan den 12 okt. 1880 kunde han i ett bref till "A. o. M." omtala, att församlingen i Astoria hade en färdigbygd kyrka, "42 fot lång, 24 fot bred och 14 fot hög med 4 spetsformiga fönster på hvarje sida och ett ofvantill något afrundadt fönster öfver dörren." Den 21 dec. 1880 skref han, att han besökt Skamokawa vid Columbia-floden och der funnit inemot 20 skandinaviska familjer, samt La Centre, i närheten hvaraf några familjer, de flesta från nordligaste delen af Norge, "med friskt mod och viljekraft beredt sig ett hem långt in i den väldiga urskogen." På båda platserna hade han predikat.

Sådan var början af det missionsarbete, som nu visar sina frukter i ett helt dussin svenska lutherska församlingar, af hvilka 8 ega kyrkbyggnad. Den äldsta af dessa är, som nämndt, *Portland's*. Dess första styrelse utgjordes af: J. A. Allmen, sekr.; C. L. Rosander, M. Larson och Sven Anderson, diakoner; samt M. Lundberg, C. P. Nilson och Oscar Peterson, "trustees". Rosander var församlingens förste kassör. 1881 köptes en kyrkotomt vid B st., mellan 9th och 10th sts., för \$1,500. Tomtens storlek var 50x96 fot, och 1882 uppfördes kyrkobyggnad, mätande 50x36 fot med 18½ fots höjd invändigt. Kostnaden därför gick till \$2,000. Kyrkan invigdes den 8 april 1883 af pastor Carlson, biträdd af pastor J. Telleen. Dess första altartafla var målad af C. F. Pearson. Den ersattes sedermera genom en större dylik, målad af J. Hansen. Samma år erhöll församlingen, efter att ha varit vakant alltsedan pastor Venders afresa till östern, en ny ledare och herde i pastor J. W. Skans, hvilken höll sin inträdespredikan den 26 aug. Under de följande åren företogos en mängd förbättringar å kyrkan, tills hon äntligen 1888 framstod i sitt nuvarande skick, med torn, jordvåning (inrymmande pastorsboställe), målad och i allo fullständig. Församlingen räknar omkring 150 medlemmar och är nu skuldfri samt fullkomligt själfständig, i det den reder sig utan hjälp

från missionsstyrelsen. Kyrktomten är i dag värd öfver \$8,000, och kyrkan har kostat, med förbättringar, omkring \$3,500. Gudstjenster hållas regelbundet: söndagar kl. $\frac{1}{2}$ 11 f. m. och $\frac{1}{2}$ 8 e. m., torsdagar $\frac{1}{2}$ 8 e. m. Derjemte förekomma regelbundna bönemöten, ungdomsförenings-möten m. m. — Församlingen i *Astoria* är den näst äldsta, och dess kyrka är den äldsta. Den byggdes 1880 för ett pris af \$700 och invigdes den 1 april 1883 af pastorerna P. Carlson och J. Telleen. Tomten, hvarpå den står, mäter $37\frac{1}{2} \times 60$ fot. Vid nämnda tillfälle räknade församlingen 29 kommunikanter. I aug. 1883 erhöll församlingen prest, då finsk-svenske pastorn J. J. Hoikka anlände dit och vid sidan om den svenska stiftade en finsk församling med öfver 100 medlemmar. Han stannade till okt. 1885 och efterträddes af pastor Jackson

SV. LUTH. KYRKAN I PORTLAND, OR.

från West Union, Minn., hvilken dock redan på våren 1887 lemnade fältet. Sedan dess har församlingen af och till betjenats af pastorerna Skans från Portland och Lindh från Clarke co., Wash. Bland de svenskar, som lifligast intresserat sig för församlingens framgång, märkas A. Olson och Peter Larson. — Närmast i ålder kommer den af pastor Vender stiftade "Bethsaida-församlingen" i Skagit-dalen vid *La Conner*, Wash. Denna församling har haft oregelbundna besök af pastorerna Vender, Carlson och Anderson, och bygde 1880 en stor, vacker kyrka. — Den 17 okt. 1882 stiftades den "sv. ev. luth. församlingen" i *Tacoma* af pastor Carlson. Den började med 24 kommunikanter, erhöll till skänks 2 tomter om 50×120 fot och bygde 1883 för \$1,200 en kyrka, mätande 24×40 fot, hvilken invigdes den 27 febr. 1885. Församlingen, som nu räknar något öfver 200 kommunikanter, har sedan dess låtit

bygga en ny kyrka, hvilken kostat omkring \$10,000 och beqvämt rymmer 500 personer. Byggnaden innehåller derjemte skolsal, pastorsboställe, biblioteksrum m. m. Kyrkan invigdes i okt. 1889. Hela kyrkoegendomen är värd \$17,000. Församlingens föreståndare, pastor G. A. Anderson, tillträdde sin plats i juli 1884. Under en lång tid predikade han i Seattle hvarannan söndag. I kyrkan i Tacoma, belägen i hörnet af 8th & I sts., hålles gudstjenst: söndag kl. $\frac{1}{2}$ 10 f. m. och $\frac{1}{2}$ 8 e. m. samt torsdag kl. $\frac{3}{4}$ 8 e. m. Gustaf Lindberg är församlingens sekreterare, John Turner dess kassör. P. A. Israelson är kyrkorådets sekr. och J. A. Almqvist dess v. ordf. — Hösten 1883 ankom pastor L. O. Lindh från Alexandria, Minn., till vestkusten och stiftade påföljande sommar församling i *Hockinson*, Clarke co., Wash. Dess namn är "Elim", och 1890 bygde den kyrka. — Den 8 sept. 1884 stiftade pastor Carlson "Coos Bay-församlingen" i *Marshfield*, Or., med 55 medlemmar, af hvilka 46 voro finnar, 6 svenskar och 3 norrmän. Den 1 nov. 1885 hade församlingen sin kyrka färdig och inredd, 34 fot bred, 50 fot lång, 19 fot hög och försedd med torn. 442 fria dagsverken gjordes till kyrkan, af hvilka en man gjorde öfver 50. Kyrkan är värd öfver \$2,000, och församlingens syförening bidrog till inredningen med saker värda \$150. Tomten, 50x100 fot, värd \$175, skänktes af ett sågverksbolag. Kyrkan byggdes af V. Lakström, och Jonas Granholm samt Carl Selander samlade subskriptioner. Den 12 okt. 1885 tillträdde pastor C. M. Ryden församlingen, och den 22 nov. invigdes kyrkan af pastor E. Norelius från Vasa, Minn., biträdd af pastorerna Carlson och Ryden. En af församlingens diakoner var norrmannen Myren, som i 3 års tid arbetat i den norska missionen på Madagaskar. Pastor Ryden stannade endast något öfver ett år, hvarefter församlingen var vakant till den 1 aug. 1887, då pastor A. A. Swärd, den bekante, varm-hjertade skalden, anlände för att taga vård om densamma. Under första månaden af sin verksamhet vann han 14 nya medlemmar åt församlingen, och i febr. 1888 var kommunicantantalet 90. Hvar tredje söndag besökte S. svenskarne i North Bend och Bay City, och hvarje sökendag höll han skola. I ett bref till "Aug. och Miss." skrifver han följande ord, som kanske mer än en af våra läsare borde lägga på sinnet: "Jag skulle vilja omtala för alla sådana svenskar, som blygas för sitt indersmål och därför ej vilja sända sina barn till svensk skola, att här har jag flera amerikanska barn, som gå i skola för att lära svenska. Detta borde ju komma dylika osvenska svenskar att blygas. Jag är

emellertid villig att lära hela Marshfields befolkning svenska, om så önskas och jag får tid dertill." Våren 1890 antog pastor S. kallelse till församlingen i Templeton, Cal. — På hösten 1885 stiftades "sv. ev. luth. Gethsemane-församlingen" i Seattle med 29 kommunikanter. Redan året förut hade tomt, 60x120 fot, med derå befintliga 2 byggnader inköpts för \$3,600, och under vintern 1884—85 hade kyrka uppförts, mätande 34x50 fot med 20 fots höjd samt kostande inemot \$1,500. Kyrkan invigdes den 22 febr. 1885, men församlingen var utan lärare ända till i nov. 1889, då pastor E. Hedeén ankom dit. Han företog en reorganisation den 27 febr. 1890, och den nya församlingen inkorporerades genast i enlighet med statens lagar. Vid jultiden stiftades en ungdomsförening af medlemmar både utom och inom församlingen, hvilken gått framåt med stora steg, så att hon nu räknar omkring 100 medlemmar. Början är gjord till ett bibliotek genom inköp af böcker för \$150. Tuom församlingen arbeta dessutom 2 syföreningar för att samla medel för välgörande ändamål. I kyrkan, som är belägen vid 3rd st., nära Pike st., hålles gudstjenst: söndagar kl. 11 f. m. och $\frac{1}{2}$ 8 e. m. samt torsdagar $\frac{1}{2}$ 8 e. m. — I *Woodville*, 15 mil från Seattle, hade pastor G. A. Anderson redan på våren 1885 stiftat en församling, som erhöll namnet "Johannes". — Den 18 april 1886 stiftade pastor E. Norelius den "sv. ev. luth. Valby-församlingen" i *Morrow co.*, Or., med 17 kommunikanter, och i okt. s. å. stiftade pastorerna Carlson och Skans "Bethlehem-församlingen" i *Nehalem-dalen*. — I *Skamokawa*, Wash., blef församling stiftad den 4 april 1887 med 14 kommunikanter. Dess namn är "Bethania", och 1888 bygde den kyrka, 22x32 fot, värd \$500. Församlingarne i *Morrow co.*, *Nehalem* och *Skamokawa* besökas, liksom den i *Astoria*, ömsom af pastor Skans från *Portland* och pastor Lindh från *Hockinson*. — Den yngsta af de svensk-luth. församlingarne i dessa stater är "Salems-församlingen" i *Spokane Falls*. Den stiftades af pastor Carlson den 25 juni 1888 med 30 kommunikanter, sedan tomt blifvit inköpt för \$900. Julen s. å. erhöll församlingen till lärare pastor S. G. Youngert från *Upsala*, Sverige, hvilken under några år vistats i Amerika. Församlingen har egen kyrka med sittplatser för 400 personer och räknar omkring 100 medlemmar. Gudstjensterna, som hållas: söndagar kl. $\frac{1}{2}$ 11 f. m. och $\frac{1}{2}$ 8 e. m. samt torsdagar kl. $\frac{1}{2}$ 8 e. m., besökas af 250 a 300 personer, och enligt hvad pastorn försäkrat oss, iakttages ett så städadt och ordentligt uppförande, att många af österus församlingar skulle stå med skammen, om de i detta

afseende blefve jemförda med den unga församlingen i Spokane Falls. Utom sy-, sång- och ungdomsförening finnes en kornettkör, och åtskilliga aftonunderhållningar ha gifvits till nöje och nytta för medlemmarne. Kyrkan är belägen vid Broadway på nordsidan. Pastor Y. reste österut hösten 1890, och under hans bortovaro förestås församlingen af prof. Rydholm från Rock Island.

Vi öfvergå nu till de norska och danska *lutherska* församlingarne. Norrmännens församlingsverksamhet härute är, som förut antydt, af äldre datum än svenskarnes, men något varaktigt försök att stifta församling gjordes ej förrän 1883, då pastor Eng bildade en församling i *Astoria*, samt några af nybyggarna i närheten af *La Centre*, Wash., slogo sig tillsammans och stiftade den ännu der befintliga "Malangens lutherska församling". Detta skedde den 21 sept. 1883, och stiftarne voro: M. Augerd, P. Moe, James och Martin Christensen, Chas Smith, John Larsen, L. T. Pedersen, C. L. Andersen och Gerhard Christensen. 1884 författades församlingsstadgar, och bland undertecknarne voro, utom flera af de nämnda personerna, Knud Kittelsen och John P. Indergaard. Församlingen reorganiserades den 24 och 25 okt. 1885 af pastor Oppegaard. Kort derefter bygdes kyrka, hvilken äfven begagnas af traktens tyska lutheraner. Den norska församlingen, som betjenats af J. P. Indergaard, eger ett lånebibliotek på 150 band. — 1885 blef den "första norsk-ev. luth. Ebenezer-församlingen" i *Tacoma* stiftad med 7 medlemmar. Och påföljande vinter stiftade pastor N. G. Nielsen från Morris, Ill., Færdefjords församling i *Kitsap co.* och Molde församling vid *Winsor*, King co., den sistnämnda med 7 medlemmar. Någon verklig och stadigvarande församlingsorganisation har dock ej egt rum, förrän pastor I. Tollefsen sommaren 1887 ankom till missionsfältet. Pastor T. vardt *Tacoma*-församlingens förste ledare. Under första året begagnade församlingen de svenska lutheranernas kyrka, och pastor T. säger sig vara därför mycket tacksam mot dem. I sept. 1887 köpte den norska församlingen 2 tomter och byggde 1888 en stor vacker kyrka. Församlingen räknar nu 125 kommunikanter och har kyrkegenom till ett värde af omkring \$9,000. Två söndagsskolor (en på 50 och en på 35 barn) höra dit, äfvensom 2 syföreningar samt en ungdomsförening med öfver 100 medlemmar. Kyrkan är belägen vid I st. mellan 12th och 13th sts. Gudstjenst hålles: söndagar kl. $\frac{1}{2}$ 11 f. m. och $\frac{1}{2}$ 8 e. m. samt torsdagsaftnar. — Færdefjords församling började bygga kyrka i okt. 1887, och äfven

Molde församling har nu kyrka. Den förra har betjenats af pastor T., och den senare allt sedan sommaren 1888 af pastor Rossing från Seattle. — "Norsk-danska ev. luth. församlingen" i *Portland* stiftades i aug. 1887 med 12 medlemmar och erhöll till ledare, efter att ha kallat flera prester, men fått afslag, pastor C. Vold, som anlände i juli 1888. Han insjuknade emellertid och reste 3 månader senare åter till Minnesota, hvarest han afled. 1889 betjenades församlingen i 4 månaders tid af pastor Birke-land, och derunder köpte den tomt och bygde en stor, vacker kyrka, belägen vid 13 st., mellan C och D sts. Egendomen är i dag värd minst \$8,000. I juli 1890 erhöll församlingen, hvilken räknar inemot 40 röstberättigade medlemmar, ny föreståndare i pastor Tangjerd från Wisconsin. Gudstjenst hålles söndagligen kl. 11 f. m. och 8 e. m. samt torsdags afton kl. 8. — Påskdagen 1888 stiftades "norsk-danska luth. församlingen" i *Seattle*. I juni erhöll den föreståndare i pastor Rossing, hvilken med stort nit och allvar tog hand om församlingens angelägenheter och yrkade, att kyrka skulle byggas, hvilket ock skedde under vintern. Kyrkan, som är belägen i hörnet af 4th och Pike sts. och mäter 40x70 fot, invigdes i maj 1890. Församlingen räknar öfver 100 kommunikanter och ett halft hundra röstberättigade medlemmar. Gudstjenst hålles: söndagar kl. $\frac{3}{4}$ 11 f. m. och $\frac{3}{4}$ 8 e. m. samt torsdagar kl. $\frac{3}{4}$ 8 e. m. — I *Spokane Falls* finnas två norska lutherska församlingar. Den äldsta, "Vor Frelsers n. ev. luth. menighed", stiftades 1888 och betjenades först af pastor Vejum från Minnesota och några månader 1889 af studer. S. R. Tollefsen. Församlingen har sin lokal i 510 E. Main st., eger kyrktomt och ämnar bygga kyrka, så snart den får fast prest. En motförsamling, kallad "Salems norsk ev. luth. menighed", stiftades 1890 af pastor L. Heiberg, som jemväl är redaktör för tidningen "Ungdommens Ven" och förestår en norsk-luthersk församling i *Rockford*, 25 mil från Spokane Falls. — I juni 1889 stiftade pastor Tollefsen "första skandin. ev. luth. församlingen i *Port Townsend* med 14 medlemmar. Denna församling, som räknar mellan 20 och 30 röstberättigade medlemmar, förestods, att börja med af T. och A. Paulsen, hvilka efterträdde af pastor Lofthuus. Sommaren 1890 antog S. R. Tollefsen kallelse till församlingen, hvilken eger 2 vackra byggnadstomter och ämnar med det snaraste uppföra kyrka och prestgård. — Sommaren 1890 bildade pastor Amundson "första skandin. ev. luth. menigheten" i *New Whatcom*. Församlingen räknar 40 röstberättigade medlemmar, har

egen tomt och började i slutet af juli bygga kyrka. — *Lake Parks* skandin. ev. luth. menighed" är namnet på en af pastor Tollefsen stiftad församling med ett tjugntal kommunikanter. Den eger 4 tomter och ämnar bygga en kyrka för \$1,000. Platsen ligger 8 mil söder om Tacoma. — I *Stanwood* har Christian Jørgensen 2 församlingar, och i *Seattle*, *Tacoma* och *Portland* finnas jemväl dansk-lutherska församlingar. Gudstjenst-tiderna äro för förs. i *Seattle* och *Tacoma*: andra och fjerde söndagen i månaden; i *Portland* hvarje söndag. Församlingsvården bestrides af pastor N. Hansen.

Metodistkyrkan har, så vidt vi lyckats utröna, ungefär lika många anhängare bland skandinaverna som den lutherska bekenntelsen. De svenska metodisterna äro dock vida fåtaligare än de norska. Svenska metodistförsamlingar af någon betydighet finnas egentligen blott i *Seattle* och vid *La Conner*. Den förra stiftades hösten 1883 af pastor A. Farrell och "inkorporerades" såsom skandinavisk metodist-episkopal-församling. Först 1889 skilde de norska medlemmarna sig från densamma. Församlingens förste föreståndare var pastor Farrell, som qvarstannade i 3 år och efterträddes af pastor O. E. Olander. 1889 tillträdde pastor N. G. Nelson församlingen, hvilken räknar omkring 60 kammunikanter och eger kyrka vid 5th st., mellan Pike och Pine sts. Gudstjenst hålles: söndagar kl. 11 f. m. och $\frac{3}{4}$ e. m. och bönemöte hvarje torsdags afton kl. $\frac{1}{2}$ 8. — "Pleasant Ridge svenska metodist-episkopal-församling" vid *La Conner* stiftades 1888 med 6 medlemmar af pastor Olander, som då var bosatt i *Seattle* och öfvertog församlingens vård på hösten 1889 efter pastor Dahlgren. 1889 byggdes kyrka i en särdeles smakfull stil, och 1890 presthus. Medlemsantalet har under sista året ökats betydligt. Gudstjenst hålles hvarje söndags f. m. på svenska och om aftonen på engelska, då amerikanare infinna sig i stort antal. — I *Cedar Home*, 20 mil från *La Conner*, äfvensom i *Whatcom* äro svenska metodistförsamlingar stiftade och betjenas — den förra hvarannan söndag, den senare en gång i månaden — af pastor Olander. *Cedar Home*-församlingen har egen kyrka, och *Whatcom*-församlingen har köpt byggnadstomt. Tills vidare håller den sina gudtjenster i en rymlig sal.

Inom den norsk-danska metodistkyrkan har pastor C. J. Larsen varit, hvad pastor P. Carlson varit för det svenska lutherska församlingsväsendet. Med outtröttligt nit har han verkat i metodist-missionens intresse, stiftat församlingar och under de sista åren såsom superintendent inom missionen flackat

omkring tusentals mil, hållit hundratals predikningar, biträdt vid lägermötena och inom församlingarne, hvarhelst hjälp varit af nöden. Den 19 okt. 1882 stiftade han den "första norsk-danska metodistkyrkan i *Portland* med 15 medlemmar. Denna församling är den äldsta inom konferensen, räknar nu mellan 120 och 130 medlemmar och har under åren 1884—87 betjenats af pastor Hauge samt sedan dec. 1888 af pastor J. L. Eriksen. Den eger i hörnet af 12 & D sts. en kyrka, som med tomten, hvarpå den står, antages vara värd \$10,000. En prestgård, beräknad att kosta \$1,200, är under byggnad, och kyrkan skall med det snaraste höjas, förses med jordväning och i andra afseenden förbättras. Församlingens ungdomsförening, som är i besittning af ovanligt goda krafter, sammanträder hvarje tisdags afton kl. $\frac{3}{4}$ 8, och i dess möten deltaga ej sällan utom församlingen stående personer, hvilka hysa intresse för sådana goda deklamations- och musiköfningar, som der förekomma. Gudstjenst hålles: söndagar kl. 11 f. m. och $\frac{3}{4}$ 8 e. m. samt torsdagar kl. $\frac{3}{4}$ 8 e. m. — I Portlands förstad *Albina* fins en norsk-dansk metodistförsamling, hvilken äfvenledes eger en värdefull tomt och kyrkbyggnad. Dess föreståndare, pastor J. Jacobsen, besöker en söndag i hvarje månad församlingen vid *La Centre*, Wash. Denna stiftades 1886 af pastor Hauge, och bland dess första medlemmar märktes John Paulsen, O. Dahl, Herman Lund, James Christensen m. fl. Församlingen eger en acre jord och en prydlig kyrka. Dess blomstrande ungdomsförening har till ordförande den förut omnämde fredsdomaren och postmästaren i *Etna C. Monsen*. — Metodistförsamlingen i *Tacoma* är den näst äldsta. Den stiftades i sept. 1884 med 3 medlemmar. 1885 byggdes kyrka på en tomt, hvilken kostade \$800, men nu är värd \$12,000, om ej mer. Som kyrkan befunnits vara för liten, ha tre tomter inköpts på annan plats för \$1,500, och en ny kyrka kommer att der uppföras. Församlingens förste föreståndare var pastor C. J. Larsen, hvilken 1887 efterträddes af pastor Hauge. Han stannade till hösten 1890. Församlingen räknar omkring 100 medlemmar. Gudstjenst hålles i kyrkan (1529 *Tacoma Ave.*): söndags f. m. kl. $\frac{1}{2}$ 11 och e. m. $\frac{1}{2}$ 8 samt onsdags och torsdags afton kl. $\frac{1}{2}$ 8. — I *Seattle* fins en ej obetydlig församling, hvars präktiga, i hörnet af 5 & Olive sts. belägna kyrka representerar ett värde af \$3,800. Gudstjenst hålles om söndagar kl. 11 f. m. och $\frac{3}{4}$ 8 e. m. samt torsdagsaftnar kl. $\frac{3}{4}$ 8. Pastor C. J. Larsen har varit församlingens föreståndare och efterträddes 1890 af teol. stud. L. Valby. — Angående öfriga

norsk-danska metodistförsamlingar hemta vi följande ur referatet öfver missionsmötet i Tacoma 1890. I *Astoria* har pastor C. Eriksen verkat sedan 1889. Der finnas kyrka och pastorsboställe, värda ungefär \$3,000. I *Skamokawa* har pastor E. gjort flera predikobesök. — I *Rockford* har pastor J. E. Paulsen verkat ett par år och under tiden bygt kyrka och presthus. Kyrkan invigdes i juni 1890, och dess egendom är värd \$1,100. — I *Spokane Falls* har missionen kyrka och prestgård, värda \$9,000. Kyrkan har sittplatser för 200 personer. Församlingsvården bestrides nu af pastor Hauge, som efterträdt pastor Stangeland. Gudstjänst förrättas söndagligen kl. $\frac{3}{4}$ 11 och $\frac{3}{4}$ 8 e. m. samt torsdagsaftnar kl. 8. — I *Port Townsend* har pastor J. S. Anderson varit prest sedan 1888. Församlingen har en pryddlig kyrka, hvilken invigdes den 11 aug. 1889. Pastor A. har desslikes under 1890 förestått församlingen i *Fairhaven*, hvilken också eger kyrka och prestboställe.

Efter denna kortfattade redogörelse för metodistmissionens ställning härute bör anmärkas, att de norsk-danska metodisterna ha ett eget organ, tidskriften "Vidnesbyrdet", som utgifves två gånger i månaden i no. 122 $\frac{1}{2}$ Front st., Portland. "Vidnesbyrdet" redigeras af John Jacobsen, och dess ganska omvexlande och intressanta innehåll förhöjes genom en synnerligen pryddlig typografisk utstyrelse. Priset är \$1 pr år.

Den äldsta skandinaviska *baptist*-församlingen fins i *Portland* och stiftades den 1 jan. 1884 af Gustaf Liljeroth med 15 medlemmar, bland hvilka voro mr och mrs John Palmblad, P. A. Johnson, mr och mrs Rose, miss Lina Johnson (nu mrs Denison), mr och mrs John Edwin Stone, mrs Elisabeth Peterson (nu mrs Holst), P. M. Holst och Andrew Olson. Församlingens förste föreståndare efter Liljeroth var pastor N. Hayland (nu i Los Angeles, Cal.), hvilken tienstgjorde från den 3 okt. 1885 till den 25 mars 1889 och efterträddes af pastor Brauer. Församlingen har tomt och kyrka i hörnet af 12 & F sts. Inom församlingen fins en förträfflig dubbelqvartett (blandad kör), som inöfvats af pastor B. — I *Seattle* finnas en svensk och en norsk-dansk baptistförsamling. Den förra var, att börja med, skandinavisk och stiftades våren 1885. Den 22 april 1889 blef den uteslutande svensk och bygde på hösten en kyrka i hörnet af Bell & 8 sts. Församlingen har sedan den 1 juli 1889 betjenats af pastor F. O. Nelson och räknar 70 medlemmar. Kyrkan, som uppförts af Ö. Löfgren och M. Kalmen, har sittplatser för 300 personer. Gudstjänst-tiderna äro kl. 11 f. m. och $\frac{1}{2}$ 8 e. m.

hvarje söndag och kl. $\frac{1}{8}$ torsdags qväll. I den norsk-danska baptistkyrkan, som är belägen i hörnet af 5 & Leonora sts. och betjenas af pastor K. Nelson, hålles gudstjent: söndagar kl. 11 f. m. och $\frac{3}{4}$ e. m. samt torsdagar kl. $\frac{3}{4}$ e. m. — I *Tacoma* fins en skandinavisk baptistförsamling, som är stiftad af pastor Akeson och har sin kyrka i 417 E st. Pastor K. Nelson har varit församlingens prest. Han efterträddes af svenske pastorn F. O. Lönn, som afflyttat till Dogfish Bay och efterträddes af norske pastorn Johnson. Gudstjenst hålles: söndagar kl. 11 f. m. och $\frac{1}{8}$ e. m. samt torsdagar kl. 8 e. m. — I nybygget vid *La Centre* finnas några skandinaviska baptister, såsom svenskarne Lindblom och Vik och norrmanen Auger. De besökas af en amerikansk resepredikant.

Missionsvännerna (Valdenströmarne) ha församlingar, alla svenska, i Portland, Seattle, Tacoma och Spokane Falls. Församlingen i *Portland* stiftades i nov. 1887 af missionären A. Lydell, hvilken var dess föreståndare i 7 månader och efterträddes af J. Almer, en man af gamla skolan, uppriktig, men något enfaldig. Det var han, som, då vi bådo honom om upplysningar rörande församlingens historia och öfriga förhållanden, mötte oss med motfrågan, om vi vore troende kristna, och, då vi drogo i betänkande att bejaka denna fråga, sade sig ej kunna förstå, hvartill upplysningar om en kristen församling kunde gagna oss, då vi ej själfva vore troende. Sommaren 1890 förestods församlingen af pastor J. Hagström, hvilken den 1 sept. s. å. efterträddes af pastor C. A. Nilson. Församlingens första medlemmar voro A. Lydell, mr och mrs J. B. Nilson, mr och mrs O. Andrews, J. Johnson, E. Söderlund och L. Olson. Det nuvarande medlemsantalet utgör öfver 50, och styrelsen består af Alfred Schwartz, ordf.; N. C. Hanson, v. ordf.; C. J. Osterdahl, sekr.; J. A. Bäckstrand och N. C. Hanson, diakoner. O. J. Lawrens är kassör. Församlingen har 2 syföreningar, ungdomsförening, söndagsskola och nybildad sångförening. Dess lokal är vid 13 st., nära G st. Tomt är inköpt på annat ställe, och kyrka kommer att der uppföras. — Församlingen i *Seattle* stiftades i början af 1889 under ledning af pastor C. Anderson från San Francisco. Den räknar nu ett 50-tal medlemmar. Dess första styrelse utgjordes af A. T. Nordqvist, ordf.; L. P. Skog, kassör; T. Johnson och Ljung, diakoner. Församlingen har sedan okt. 1890 haft till prest pastor A. R. Anderson från Kansas City. Den håller sina möten å "Frees Hall" vid 9 st., nära Pine st., söndagar kl. 11 f. m. och $\frac{1}{8}$ e. m. samt onsdagar

kl. 8 e. m. I *Tacoma* stiftades församling i början af juni 1889 af pastor C. A. Nilson med omkring 15 medlemmar. Styrelsen utgjordes af: pastor N., ordf.; C. Anderson, v. ordf.; C. H. Hanson och Louis Larson, "trustees". Diakoner voro: Aug. Sjödin, P. Hultman och Christoph Nilson. Pastor N. var församlingens föreståndare t. o. m. aug. 1890 och efterträddes i okt. af pastor J. E. Björklund från Stillwater, Minn. Församlingen har för \$5,000 köpt tomter i hörnet af G & 18 sts. Sina gudstjenster håller den fortf. i skandinaviska frikyrkan, hörnet af 13 & G sts., söndags e. m. kl. $\frac{1}{4}$ och fredags afton kl. 8. — Församlingen i *Spokane Falls* räknar närmare 50 medlemmar och betjenas af pastor Lindqvist. Den eger byggnadstomter och skall uppföra egen kyrka. — Under namnet "Svenska kristna missionsföreningen på westkusten" organiserades på våren 1890 i Seattle en missionsförening med syfte att genom resepredikanter låta förkunna Guds ord för landsmännen på westkusten. Föreningen skall uppehållas genom kollektor från församlingarne och fria bidrag från vänner, som intressera sig för saken. Såväl församlingar som enskilda föreningar och personer kunna bli medlemmar deraf. Dess styrelse utgöres af: pastor C. A. Nilson i Portland, ordf.; J. Hagström i Port Blakely, sekr.; L. P. Skog, J. Anderson och C. W. Lundgren (Seattle-bor), "trustees". L. P. Skog är kassör. Föreningen höll sitt andra möte i Tacoma den 10 aug. 1890, då John Hagström antog kallelse till resepredikantsysslan. Föreningen har goda utsigter till framgång.

Bland öfriga skandinaviska församlingar märka vi en "skandinavisk ev. frikyrka" i *Tacoma*, hvilken förestås af pastor L. P. Paulsen och har gudstjenst i sin lokal, i hörnet af G & 13 sts., söndags f. m. kl. $\frac{1}{2}$ 11 och e. m. $\frac{1}{2}$ 8 samt torsdags afton kl. $\frac{1}{2}$ 8, och en s. k. "Svensk Kristi-församling" i *Portland*.

Biografier öfver skandinaviska prestnän:

O. AMUNDSON. F. i aug. 1842 vid Skeen, Norge. Kom 1871 till Rochester, Minn., och förestod norska lutherska församlingar der samt i Manistee och Calumet, Mich., och Wisconsin, hvarefter han 1890 begaf sig till Whatcom, Wash., och stiftade skandinavisk luthersk församling. Gift sedan 1874 och har 3 barn.

G. A. ANDERSON. F. den 31 okt. 1854 i Marbacks socken, Jönköpings län, af fromt och aktadt bondfolk. Reste till Amerika 1869. Började hösten 1874 studera vid "Aug. College & Theol. Sem.", då beläget i Paxton, Ill. Efter fullbordade studier, och sedan han varit bitr. lärare ett år vid Aug. College i Rock Island samt ett år vid "Gustavus Adolphus College" i St. Peter, Minn. blef A. prestvigd och öfvertog i juli 1884 våden om sv. luth. församlingen i Tacoma, Wash., hvilken sedan dess vid flera tillfällen lemnat prof på sin aktning och tillgifvenhet. A. gifte sig 1886 med A. Lavinia Tilderqvist från Vasa, Minn.

UNO L. BRAUER. F. den 5 mars 1860 i Jönköpings län. Reste vid 24 års ålder till Norge och verkade som predikant. Fortsatte denna verksamhet sedan i Ostergötland och Småland samt i Rockford, Ill., dit han kom 1887. I april 1889 blef han pastor vid svenska baptistkyrkan i Portland, Or. Gift sedan jan. 1889 och har 1 barn.

JOHN L. ERIKSEN. F. den 18 aug. 1860 i Sarpsborg, Norge. Uppfostrades i staden Horten och lärde under sin uppväxt maskinstryket samt genomgick en förberedande kurs för inträde vid ingenjörsskola. Hade anställning å mekanisk verkstad i Kristiania åren 1877—82, hvarefter han utvandrade till Amerika och under någon tid gjorde resor i New England-staterna. I juni 1885 började han uppträda som predikant, ingick 1886 vid metodist-episkopalkyrkan i New Yorks östra konferens, var pastor i Port Amboy, N. J., sept. 1885—dec. '88. Reste samma år till Portland, Or., och prestvigdes 1889 af Biskop Newman. Sedan dec. 1888 har E. varit pastor vid den norsk-danska metodistkyrkan i Portland, Or. Han var tidskriften "Vidnesbyrdets" förste redaktör. E. utmärker sig både som författare och prest. Han är den förnämste skandinaviske talare i Portland. Gift sedan den 28 jan. 1886 och har 3 barn.

C. N. HAUGE. F. i Pors, Norge, 1847. Utvandrade vid 22 års ålder och uppehöll sig 4½ år i Milwaukee, Minnesota och Chicago. Reste så till Norge och studerade i Kristiania samt verkade som predikant på olika platser i Norge till 1880, då han återvände till Amerika. Här har han varit prest vid metodistförsamlingar i Wisconsin samt i Portland, Or., (1884—87), Tacoma, Wash., (1887—90) och förestår nu metodistförsamlingen i Spokane Falls. Han är presiderande äldste för östra Washington- och Idaho-distriktet.

ERIK HEDEEN. F. i Njurunda församling, Vesternorrlands län, den 28 febr. 1844. Studerade i Hernösand 4 år och sökte, på uppmaning och rekommendation af pastor P. A. Ahlberg, hösten 1869 inträde vid Augustanasynodens läroverk i Paxton, Ill. Genomgick detsamma och prestvigdes i juni 1874 på synodalmötet i Rock Island. Tjenstgjorde derefter som prest inom Minnesota-konferensen i 14 år. Antog 1888 kallelse att verka som missionär i Utah och stannade der till i nov. 1889, då han öfvertog sv. luth. församlingen i Seattle, Wash. H. har varit gift 2 gånger — andra gången med Kristina Johnson från Cambridge, Minn., med hvilken han trädde i äktenskap den 28 juli 1886.

JOHN INDERGAARD. F. den 16 maj 1819 i Kristiansund, Norge. Utvandrade 1864 till Amerika, hvarest han verkat som predikant i Wisconsin, Iowa och Dakota samt sedan 1884 i nybygget "Nordheimen" vid La Centre. Han har förm, och hans 2 söner (E. S. Johnson, f. 1854, och Peder L. Johnson, f. 1857) ega farmar intill hans.

C. J. LARSEN. F. i Bergen, Norge, 1850. Kom vid 14 års ålder till Amerika och lärde träsnideri och teckning i Chicago och Cincinnati. Ett af hans arbeten utställdes vid expositionen i Philadelphia 1876 och förvaras nu på museet i San Francisco. 19 år gammal anslöt han sig till metodistkyrkan, bosatte sig 1875 i Oakland, Cal., och började 1878 verka som predikant. Han bygde den första norsk-danska kyrkan på Stilla hafskusten. 1882 flyttade han till Portland, Or., och bygde der den första norsk-danska kyrkan i Oregon. 1884 flyttade han till Tacoma, Wash., och bygde der den första norsk-danska metodist-kyrkan i Washington. L. har byggt 6 kyrkor i Stilla hafstaterna; han var den förste norske metodistpresten här och har grund-

lagt den metodistiska verksamheten. 1888 blef han af biskop Foster utnämnd till superintendent öfver norsk-danska metodistmissionen i Oregon, Wash. och Idaho. L. är bosatt i Seattle och är en mycket framstående predikant.

L. O. LINDH. F. den 21 maj 1838 i Hvena, Småland. Ankom till Amerika 1863 och prestvigdes i Moline, Ill., den 20 juni 1869. Har förestått församling i Minnesota i många år och kom 1883 till vestkusten, hvarest han är pastor för den sv.-lutherska församlingen vid Hockinson norr om Vancouver, Wash. Gift och har flera barn.

CARL AMANDUS NELSON. F. den 5 juli 1863 i Jönköpings län. Kom vid 16 års ålder i mjölnarelära i Halland och förestod qvarnar der, när han hösten 1881 utvandrade. Var under första tiden anställd vid jernvägsstation i Chicago, kom på våren 1883 till Minneapolis, Minn., samt ett år senare till Tacoma, Wash., hvarest han stannade 1½ år. På hösten 1885 begaf han sig till Chicago och studerade vid ett teologiskt seminarium, predikade under sommarferierna dels i Alexandria, Minn., dels i Hegewisch, Ill., och i Rockford, Ill., hvarest han efterträdde pastor Lindskog som föreståndare för svenska kongregationalistkyrkan. Utexaminerades 1889 och för till Tacoma, Wash., samt reste under sommaren som svenska missionsförbundets ombud mellan Whatcom, Wash., och Astoria, Or. På hösten 1889 blef han pastor för missionsförsamlingen i Tacoma, Wash., hvilken verksamhet han sommaren 1890 utbytte mot en liknande i Portland, Or. Gift sedan den 16 okt. 1889 och har ett barn.

F. O. NELSON. F. i Spring Garden, Minn., 1859. Tillbragte åren 1886—87 i Grant co., Dak., och hade församling der. Vistades derefter ett år i Canyon, Minn., samt kom 1889 till Seattle, hvarest han är pastor vid den svenska baptistförsamlingen.

NICHOLAS G. NELSON. F. i Vermland den 14 juli 1853. Kom 1869 till Pierce co., Wis., och stannade der 6 år. Studerade i ett års tid under Fredrik Agren och derefter under dr W. Henschen i svenska metodistkyrkans seminarium i Chicago. Började 1879 presterlig verksamhet i Keokuk, Ia. Betjenade en kort tid församlingen i Burlington, Ia., och derpå församlingar i Rockford, Ill., Minneapolis och Stillwater, Minn., samt kom 1889 till Seattle, Wash., hvarest han förestår den svenska metodistförsamlingen. Gift sedan 1882 och har 4 barn.

OLOF E. OLANDER. F. nära Fredrikshald, Norge, af svenska föräldrar den 31 dec. 1858. Reste vid 10 års ålder med föräldrarne till Minnesota. Blef 1882 metodistpredikant och hade först församling i Escanaba, Mich., i 2 år. Var derefter prest i Trade Lake, Wis., 2 år och i Seattle, Wash., 1886—89. Tillträdde på hösten samma år Pleasant Ridge's svenska metodistförsamling vid La Conner, Wash. 1890 utnämndes O. till "presiderande äldste" i det nyupprättade svenska metodistdistriktet, som omfattar Washington och Oregon. O. gifte sig 1885 med en dotter till domaren Nilson i Grantsburg, Wis., och hennes ovanligt klangfulla och vackra sång torde vid mer än ett tillfälle lockat åhörare till herrans tempel, då kanske ej ens den mest formfulländade predikan kunnat gjort det.

C. O. ROSSING. Utexaminerades 1886 från Augsburg-seminariet i Minneapolis, Minn. I 3 år tjänstgjorde han som prest vid en församling i Min-

neapolis och öfvertog i juli 1888 vården af den norsk-lutherska församlingen i Seattle, Wash. Här har han verkat med stor ifver och sett sina bemödanden krönas med ovanlig framgång.

JOHAN W. SKANS. F. den 26 sept. 1852 i Klefva, Vestergötland. Reste på våren 1870 till Amerika och bodde de första åren i Jamestown, N. Y. Inträdde 1876 vid "Augustana College" i Rock Island, Ill., hvarifrån han utexaminerades 1883 och prestvigdes i Red Wing, Minn, den 17 juni s. å. Kom den 24 aug. till Portland, Or., hvarest han alltsedan varit pastor för den svenska lutherska församlingen. S. gifte sig den 10 juli 1883 och har fyra barn. S. är en af de välvilligaste människor, omtyckt af alla för sin rätt-rådighet och vänlighet. I umgänget med honom känner man, såsom vi vid ett tillfälle uttryckte det i ett qvåde till pastor S., att

—————"fast *presten* nog står fram i glans,
Man likväl främst sin hyllning ger åt *mannen, menskan* Skans."

EGERT M. STANGELAND. F. i Hjelmeland, Norge, 1861. Kom 1876 till Amerika och anslöt sig 1880 till metodistkyrkan. Fullbordade i Evanston, Ill., sina i Norge påbörjade studier och kom, efter att ha betjenat församlingen i Evanston 1 år, till Spokane Falls, Wash., i okt. 1889.

PEDER TANGJERD. F. i Skudsnäs vid Stavanger den 29 okt. 1860. Utbildade sig för predikoembetet i Kristiania vid pastor "Stor-Johans" predikantskola. Reste 1888 till Amerika och kom, efter att i 2 år ha varit kaplan hos pastor Hoyme i Eau Claire, Wis., i juli 1890 till Portland, Or., hvarest han är pastor för den norska lutherska församlingen.

J. TOLLEFSEN. F. i Ibestad, Tromsö stift, Norge, 1860. Emigrerade 1868 med sina fosterföräldrar till Kandiyohi co., Minn. Började 1878 studera vid Augsburg-seminariet i Minneapolis och utexaminerades 1887. Erhöll tre kallelser från vestkusten och reste till Portland, Or., hvarest han — liksom strax derefter i Seattle, Wash., — stiftade norsk luthersk församling. Organiserade 1889 församlingen i Port Townsend, Wash. T. är pastor för norsk-lutherska församlingen i Tacoma, Wash., och medlem af direktionen för upprättandet af ett tilltänkt barnhem ("Martha och Marias Waisenhus") vid Paulsbo i Kitsap co., Wash. För detta barnhem, som skall omfatta såväl Washington och Oregon som Idaho och British Columbia, ha 40 acres jord inköpts, och E. B. Moe har skänkt 4 acres. Direktionen består, utom af pastor T. och mr Moe, af pastorerna Rossing i Seattle (dess kassör) och S. R. Tollefsen i Port Townsend.

FAIRHAVEN, WASH., U. S. A.

Great Northern-banans ändpunkt

STILLA HAFSKUSTEN.

Rika resurser i kol, jern, skog och jordbruksprodukter. Bästa hamnen vid Puget Sound och närmast till hafvet. Våldiga sjöfarts-, gruf- och industriella intressen. Oerhörd och solid uppblomstring under ett års tid. Från en ogenomtränglig skog till ett skattevärde af nära \$9,000,000 och en folkmängd af 4,031 (Förenta St:s census), elektrisk belysning, vattenledning, ett \$125,000-hotell och alla moderna förbättringar. 3 jernbanor. 35 kust- och ocean-fartyg anlöpa hamnen regelbundet. Vidsträckta telegraf- och telefonsystem. Elektrisk spårväg, gasverk, våldiga jern- och stålverkstäder.

MILDT * KLIMAT, * BÖRDIG * JORDMÅN

och god afsättning för dess produkter, hvilka utgöras af alla sädeslag, grönsaker och frukter, som växa i norra California och Oregon. FAIRHAVEN måste bli norra Stilla hafskustens stora handels- och fabriksstad. Goda tillfällen till penningförvärf. Kom nu och åtnjut hela fördelen af platsens snabba tillväxt under den närmaste framtiden. Särskilda förmåner erbjudas fabriks-egare. Tillskrif:

FAIRHAVEN LAND CO.,
FAIRHAVEN, - WASH.

DANIEL LOWERY.

E. T. NOBLES.

När Ni är i behof af Fina Kläder,

—Så gå till—

GLOBE CLOTHING HOUSE.

Välgjorda * Kläder

—FÖR—

MÄN, YNGLINGAR, GOSSAR och BARN.

Elk Street, - SEHOME, WASH.

H. C. WAHLBERG & CO.,

EGENDOMS- & FASTIGHETS-MÄKLARE.

Köpa och sälja fastigheter, ombesörja köp af egendomar och ha städe till påseende en lista öfver de bästa och mest önskvärda egendomar i och omkring Seattle såväl som i den öfriga delen af staten Washington.

Vi ega omkring **1,000 ACRES** ouppodladt, godt jordbruksland

I 10-, 20-, 40-, 80-, 100 och 160 ACRES-STYCKEN,

Lätt tillgängliga från ångbåtar eller jernväg. Vi ha likaledes fullständig kontroll öfver åtskilliga tusen acres af såväl ouppodlad som uppodlad åkerbruksjord. Priserna äro billiga och i de flesta fall betalbara på lindriga vilkor.

Vi sälja och köpa

STADSTOMTER,

OMBESTYRA LÅN ÅT FASTIGHETSEGARE,

∴ ∴ Sälja ∴ ∴

◁POSTANVISNINGAR och VEXLAR▷

—På de—

Skandinaviska Länderna,

—Samt—

Uppköpa utländska penningar.

Vi inbjuda **Landsmän** att tillskrifva eller besöka oss, när de önska köpa eller sälja något, som tillhör vår branch.

KARTOR och PAMFLETTER erhållas kostnadsfritt.

RUM 5 & 6 BUTLER BLOCK.

P. O. BOX 43.

SEATTLE,

-

-

WASH.

A. CHILBERGS

ÅNGBÅTS- & JERNVÄGSBILJETT-AGENTUR.

Representerande alla första klassens linier.

Säljer biljetter å alla klasser till och från alla delar af

**Förenta Staterna, Canada, Syd-Amerika, Europa
och Afrika.**

DEPARTEMENT FÖR

UTLÄNDSK PENNINGVEXEL OCH POSTFÖRSÄNDELSE.

Mina vänner, om ni önska skicka penningar hem till edert fosterland, böra ni ej försumma att besöka mig, alldenstund jag är i stånd att gifva er bättre vilkor än någon annan. Och vill jag såsom beqvämaste sättet för försändelse af stora såväl som små penningbelopp, i all synnerhet när det gäller platser, der ingen bank fins, anbefalla "money-order"-systemet, genom hvilket den fördelen vinnes, att den exakta penningssumman kan utan extra kostnad framlemnas i mottagarens bostad.

*Penningar, till huru stort belopp som helst,
mottagas till förvaltning.*

A. CHILBERG, Agent.

VICE KONSUL FÖR SVERIGE OCH NORGE.

Sydöstra hörnet af

YESLER AVE. & COMMERCIAL ST.

SEATTLE, - WASHINGTON.

A. E. JOHNSON.

OLAF O. SEARLE.

A. E. JOHNSON & CO.,

LAND- OCH EMIGRATIONS-AGENTUR.

LAND-DEPARTEMENT.

Vi äro innehafvare af den största Land-Agenturen i Förenta Staterna och utbjuda till salu 40 millioner acres i Wisconsin, Minnesota, Dakota, Montana, Idaho, Washington och Oregon. Detta är icke Spekulantland, utan jernvägsland, som säljes till kompaniets egna fasta, men billiga priser, och hvarje köpare får sina säkra papper direkt från kompaniet.

På vårt landkontor kan man köpa jernvägsland till kompaniets egna priser, och — hvad som är ännu viktigare för många — vi kunna i regeln lämpa betalningsvilkoren efter köparens egen önskan och omständighet. Allt efter eget val kan hvar och en få skog-, prärie- eller höland, eller också litet af hvardtera slaget. Tusentals landsmän, som under de sista åren köpt land af oss, kunna intyga, att de fått sina nya hem för godt köp, och att de blifvit ärligt och samvetsgrant behandlade i alla afseenden. En hvar, som tänker förskaffa sig ett nytt hem — det må nu vara i skogen eller på prärien — bör derfor skriva till oss för att få fullständig upplysning om allt oupptaget land i Vestern, såväl fritt regeringsland, som billigt jernvägsland.

BILJETT-DEPARTEMENT.

Våra exkursioner till Gamla Landet hafva under de sista 6 a 7 åren vunnit stor anslutning af hemresande landsmän. De flesta hafva insett, att man alltid försäkras sig om billigaste priset å vårt kontor, och emedan vi representera alla linier, som finnas, ha vi i hvarje fall kunnat öfverlemnna valet af linie och ångare åt passageraren sjelf. Eftersom vi ha våra egna kontor och vår egen personal i Minneapolis, St. Paul, Chicago och New York, ha vi också kunnat egna våra passagerare allt erforderligt bistånd under resan, och derigenom bespara dem allt bryderi och extra utlägg.

Skall man sända biljett till familj, slägt eller vänner i Gamla Landet, så skall man alltid finna det till sin egen fördel och passagerarnes bästa att uppgöra köpet med oss eller med den närmast boende af våra 2,000 agenter. För det första får man biljett till det billigaste pris och, hvilket är ännu viktigare, man är säker på, att passagerarne få gå med direkta jernbanor hela vägen till bestämmelseorten. Ni erhålla telegram om hvarje ångfartygs ankomst och vilja underrätta köparen om, hvilken dag han kan emotse sina vänner. Våra egna agenter i Minneapolis, St. Paul, Chicago och New York möta alla passagerare och hjälpa dem med hvad som behöfves, tillse att de få sina saker ordentligt "checkade" till bestämmelseorten, och att intet onödigt uppehåll eger rum.

Utom ångbåtsbiljetter sälja vi äfven jernvägsbiljetter till alla platser inom Förenta Staterna, inbegripet alla slags exkursions- och landsökarebiljetter. Vår mångåriga erfarenhet sätter oss i stånd att gifva fullständig upplysning om den billigaste, snabbaste och bekvämaste res-planen till hvilken plats som helst. Detta är i synnerhet af stor vikt för den, som ämnar företaga en lång resa, och som icke har lust att lägga ut mer penningar, än som är alldeles nödvändigt för att komma lyckligt och väl fram. Våra passagerare få fri sofvagn med direkta tåg, utan ombyte, mellan Chicago, St. Paul och Stilla

hafskusten. En af vårt folk följer alla passagerare ombord på tåget, anvisar dem plats i sofvagnar, "checkar" deras bagage och står dem i öfrigt till tjänst med hvad som behöfves.

VEXEL-DEPARTEMENT.

Hvar och en, som tänker sända hem större eller mindre penningbelopp till Gamla Landet, bör komma ihåg, att han sparar både tid och penningar genom att låta oss ombesörja försändelsen. Genom att skriva efter vår kurslista skall man finna, att vi betala flera kronor och ören för dollarn, än någon annan agent eller bank. Men den största fördelen är dock, att man sparar tid. Penningeförsändelser, ombesörjda af oss, afgå hvarje dag i veckan, hvaraf följer, att vi kunna sända penningar härifrån till Sverige på 17 a 19 dagar, hvilket i många fall kan vara af största vigt. För stora belopp ha vi funnit det vara billigast och beqvämast att utfärda vexlar, dragna på någon af de förnämsta bankerna i Sverige; men för belopp, som icke öfverstiga 2- a 300 Kronor, är vårt "money-order"-system det enklaste och beqvämaste. Penningarne lemnas då till oss, mot qvitto, och vi garanterar beloppets riktiga utbetalande i svenska penningar å hvilken som helst poststation i Sverige, samt utan den allra minsta utgift för mottagaren. Vi taga endast 15 cents för brefporto och registrering, och dermed äro alla utgifter betalda. Vår kurslista sändes fritt till hvar och en, som önskar göra sig bekant med densamma. Vi köpa och sälja svenska, norska och danska penningar och gifva alltid våra kunder fördelen deraf, att vi drifva den största skandinaviska vaxellaffär här i landet, hvilket sätter oss i stånd att erbjuda bättre vilkor än någon annan.

STATEN WASHINGTON.

Tusenden af våra landsmän ha redan styrt kosan mot Stilla hafskusten och bosatt sig i Washingtons och Oregons fruktbara och sommarmilda dalar. Andra tusenden tänka på att följa efter i en snar framtid för att söka sig ett nytt hem, hvarest klimatet är jennare och naturen mera omvexlande än på de stora slätterna inuti landet. Vi förestå försäljningen af allt jernvägsland ute vid kusten och sålde under november och december 1889 21,500 acres genom våra kontor derute. Vi äro förberedda på att sända fritt till en hvar uppgifven adress de nyaste och fullständigaste upplysningarne om de skandinaviska "settlementen" på Stilla hafskusten. Alla förfrågningsbref angående Washington, Oregon, Idaho, Montana o. s. v. besvaras med omgående post. Billigaste kolonist-, emigrant- eller landsökare-biljetter utställas på hvilket som helst af våra kontor.

VÅRA KONTOR.

Hörnet af Third & Sibley Streets.....	ST. PAUL, MINN.
200 Washington Avenue, S.....	MINNEAPOLIS, MINN.
140 East Kinzie Street,.....	CHICAGO, ILL.
5 Broadway.....	NEW YORK, N. Y.
500 Post Street,.....	SPOKANE FALLS, WASH.
1201 Pacific Avenue,.....	TACOMA, WASH.
216 Jefferson Street,.....	SEATTLE, WASH.
24 Washington Street,.....	PORTLAND, ORE.

Som man ser, ha vi en hel rad af kontor hela vägen tvärs öfver kontinenten, från Atlantiska till Stilla hafvet, och vi våga påstå, utan fara för att bli motsagda, att vi ha den största affär i sitt slag i hela Amerika, och våra landsmän skola alltid finna det till sin fördel att hänvända sig till oss i allt, som rör land, biljetter eller penningeförsändelser. — Bref böra adresseras till närmaste kontor eller ock till vårt hufvudkontor i St. Paul.

THIRD STREET

☼
COFFEE
AND

☼
OYSTER
HOUSE.
☼

A. RASMUSSEN, EGARE.

HÄLLES ÖPPET HELA DYGNET OM.

149 3rd Street, - PORTLAND, OREGON.

LAND.

Vi ha till salu, på lindriga betalningsvilkor, ett rikt urval af farmland i alla delar af Oregon.

I stycken om 40 Acres och mera.

— BILLIGA PRISER —

Upplysning meddelas beredvilligt och kostnadsfritt. Bref besvaras.

JORDBRUKS-LAND,
SKOGS-LAND,
KOL-LAND.

J. E. McCAFFREY,

MEMBER OF "THE REAL ESTATE EXCHANGE".

128½ First Street, PORTLAND, ORE.

JOHN I. HANSEN,

Utför alla sorters målare-arbeten.

✱ ARTISTISKT ARBETE EN SPECIALITET. ✱

KONTOR: 51 A ST., MELLAN 2ND & 3RD STS. BOSTAD: 312 MARKET ST.,
PORTLAND, OREGON.

OSCAR T. SÖDERBÄCK

CIGARRFABRIK.

Säljer CIGARRER såväl i PARTI som i MINUT.

✧ CIGARRER, TOBAK, SNUS, PIPOR ꝯ. ꝯ. ✧

Alla sorters Cigarrer tillverkas på beställning.

40 N. 3rd St., Hörnet af C St., - PORTLAND, OREGON.

WILLIAM PFUNDER,

APOTEKÄRE OCH KEMIST.

☞ Läkare-recepter expedieras med särskild omsorg. ☞

HÖRNET AF 3RD & OAK STREETS., - PORTLAND, OREGON.

BORQUIST & REFFLING,

HANDELS-SKRÄDDARE,

Ha ständigt på lager ett större urval af **Ylleytyger** än någon dylik
firma i nordvestern.

31 Washington Street, PORTLAND, OREGON.

N. G. WINGREN,

EGARE AF DEN ENDA

SKANDINAVISKA "GROCERY"-BUTIK
Inom affärsdelen af Portland.

SPECIALITET: Metvurst, Lutfisk, Anjovis, Sill, Bruna Bönor m. fl. delikatesser.

76 Oak St., Hörnet af 4th St., PORTLAND, ORE.

Från gräns-orter såväl som från de in i landet belägna bör

NORTHERN PACIFIC-JERNBANAN

väljas, vare sig man reser

ÖSTER- eller SÖDERUT.

Detta är "MATKUPEE-BANAN", och på densamma gå dagligen året rundt
tåg direkt till

ST. PAUL OCH CHICAGO

(INTET VAGNOMBYTE.)

Dessa tåg bestå af

MAT-KUPEER, öfverträffade,

PULLMAN-SOF-KUPEER,

Med nyaste utrustning,

TURIST-SOF-VAGNAR

Af allra bästa tillverkning, i hvilka innehafvare af första- eller andra klass-
biljetter erhålla alla bekvämligheter FRITT, samt

ELEGANTA DAG-KUPEER.

En oafbruten linie, som står i förening med **ALLA JERNVÄGSLINIER**,
dymedelst tillförsäkrande allmänheten **DIREKT OCH**
OAFBRUTEN BEFORDRAN.

Om platser i Pullman-Sof-kupeer kan man försäkra sig på förhand genom
hvilken som helst af banans agenter.

BILJETTER till och från alla punkter i Amerika, England och Europa
kunna köpas i hvilket som helst af detta bolags kontor.

Upplysningar rörande biljettpris, tågs afgang- och ankomst-tider, val af
linier och annat dithörande lemnas, om man vänder sig till en agent eller till

A. D. CHARLTON,

Assistant General Passenger Agent,

No. 121 First St., cor. Washington,

PORTLAND, OREGON.

Prenumerera på

SVENSKA FOLKETS TIDNING, KOSTAR ENDAST \$2.00 PER ÅR.

Följande läsvärda och billiga böcker finnas till salu:

Major Torson, af W. v. Braun....\$.25	Familjen i Dalen, af E. Carleen\$.25		
En Löjtnants Händelser.....	.20	Nitton muntra Bondvisor.....	.15		
Svenska visor och sånger.....	.50	Giftas, af Aug. Strindberg.....	.75		
Magnus Elmblads Samlade		Svensk-Amerikanska Poeter i			
Skrifter. Två delar.....	1.00	ord och bild (inb.).....	1.00		
Björneborgaren, af I. O. Aberg...	.10	Albertina, af Chr. Krogh.....	.50		
Af Pehr Thomasson.	{	Gustaf III o. Smälänningen	.10	Det fysiska äktenskapet.....	.40
		Karl XV och Dalkullan....	.10	Sinclairsvisan10
		Borgarfröken.....	.10	Konsten att på kort tid bli fäst-	
		En fyndig bonde.....	.10	mö och fru.....	.15
		En gåfva af Kung Karl.....	.10	Tyst.....	.40
		En Fruntimmerskarl.....	.10	Odets Lek, af Herman Bjuisten	
		Braskans Marknadsresa....	.10	Två delar.....	1.00
		Karl IX o. Vermlänningen	.10	Lasse-Maja50
		Den Blifvande Bispen.....	.10	Nyaste Drömboken.....	.20
		Oscar I och Skogvaktaren .	.10	Skuld och Oskuld, af Sofie	
Mäster Blomma.....	.10	Schwartz. Två delar.....	1.00		
Målarens Ideal.....	.25				

Ofvannämnda böcker kunna erhållas hos alla svenska bokhandlare eller requireras direkt från

Svenska Folkets Tidning,
MINNEAPOLIS, MINN.

SVENSKA KURIREN,

En sjelfständig Svensk Tidning.

Utkommer hvarje Torsdag i CHICAGO, ILLS.

KURIREN har mera följetong än någon annan svensk tidning. Dess bildergalleri och komiska teckningar äro valda med afsigt att intressera alla svenskar i Amerika. KURIREN ger alltid

en eller flera presenter. Prof-nummer fritt.

Skrif blott till

Svenska Kuriren,
26 N. Clark Street, - - CHICAGO, ILLS.

Personer, som vilja skaffa sig trefliga hem, göra klokt i att uppsöka
A. E. WOOLARD, notarius publicus samt fastighets- och för-
säkringsagent i **SEHOME, WASH.**

332

ANNONSER.

Gamla och Nya Hemlandet

Innehåller det rikhaltigaste urval af nationella, lokala och svenska nyheter
samt ledande artiklar öfver dagens politiska, sociala och andra
brännande frågor, äfvensom ett urval af
de bästa romaner.

PRENUMERATIONSPRIS:

För helt år.....	\$2.00.
“ halft år.....	1.25.
“ tre månader.....	0.65.
“ helt år till Sverige.....	2.50.
“ halft år “ “.....	1.50.

Profnummer sändas gratis.

Adressera alla bref till

HEMLANDET,

175 E. Chicago Ave., CHICAGO, ILL.

Hvar och en, som insänder \$5 för 2 ex. af boken “OREGON OCH
WASHINGTON”, erhåller gratis en stor och utmärkt vacker, färglagd
tafla, framställande inloppet till Columbia-floden. Denna tafla har
aldrig varit tillgänglig i bokhandeln och kan erhållas *endast* på an-
tydda sätt. Adressera:

BROSTRÖM & SKARSTEDT,

BOX 727 PORTLAND, OREGON.

SVENSKA TRIBUNEN,

DEN MEST SPRIDDA SVENSKA VECKOTIDNING,

vare sig i Amerika eller i Sverige.

UTGIFVES HVARJE TORSDAG I CHICAGO, ILL.

Stort urval af nyheter från alla länder,

Intressanta Stockholmsbref,

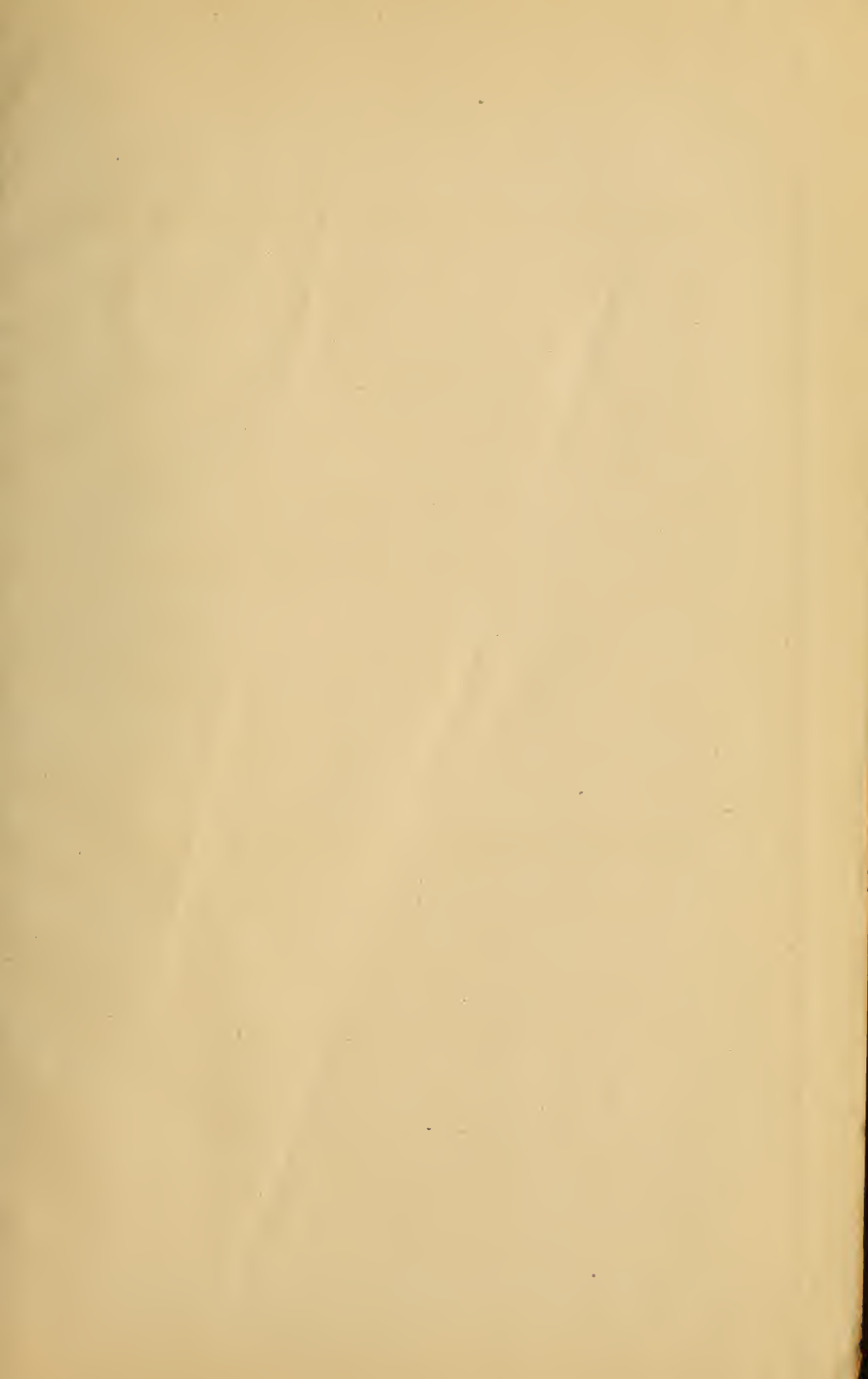
Spännande berättelser, m. m.

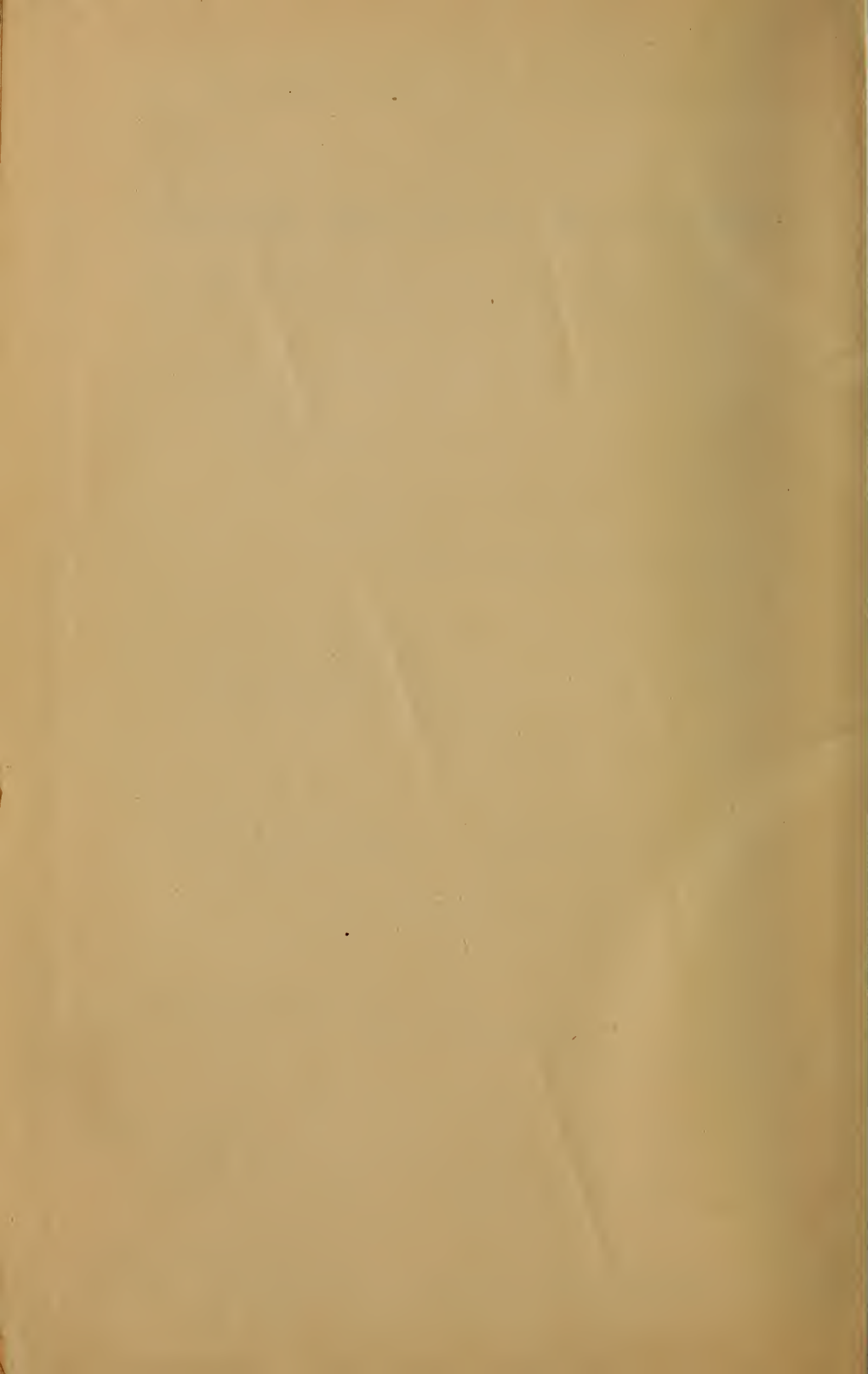
Kostar \$2.25 pr.år; Sänd till Sverige, \$2.75,

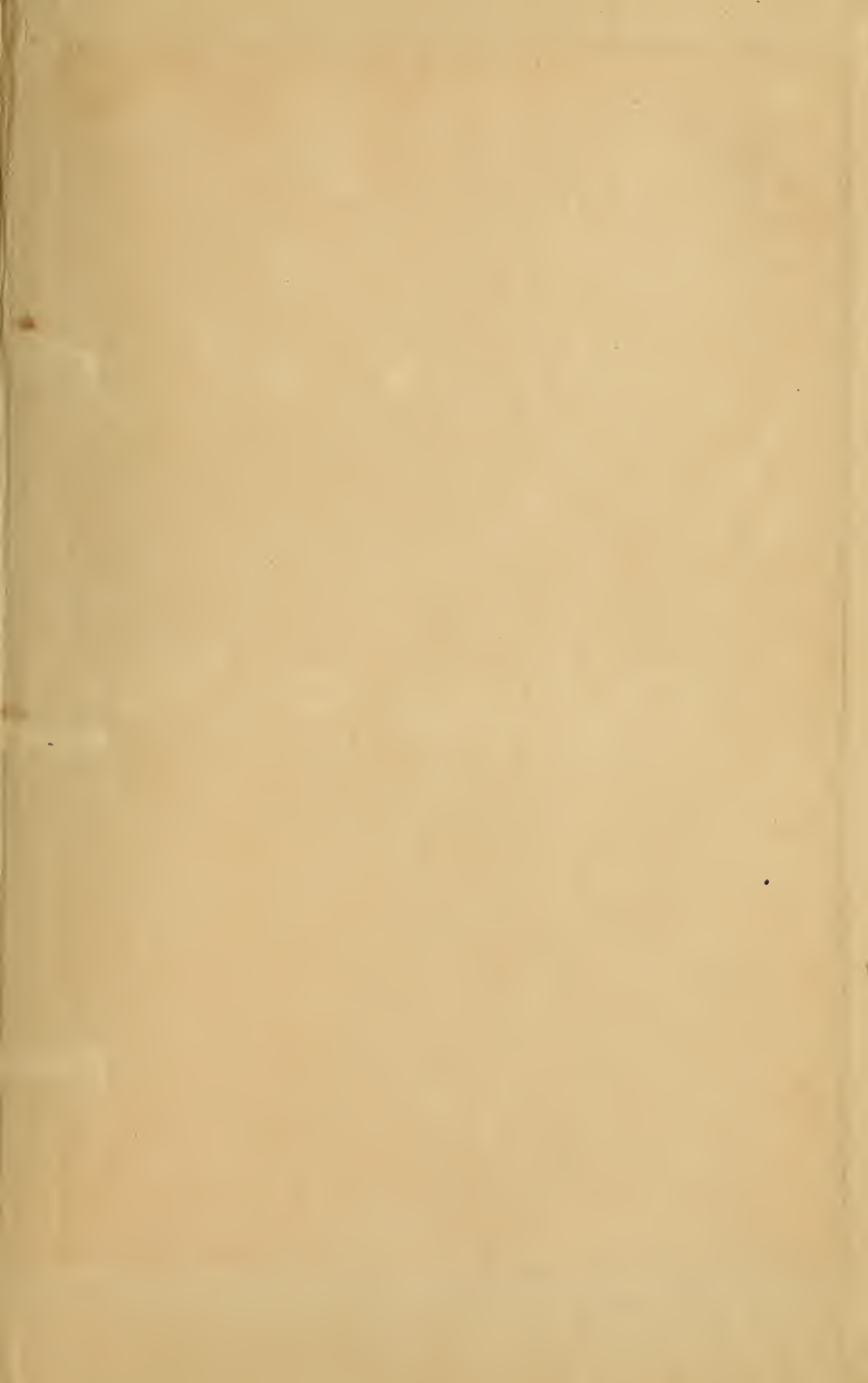
Adressera:

SVENSKA TRIBUNEN,

Unlich Block, CHICAGO, ILL.

LIBRARY OF CONGRESS

0 017 187 517 1

